FROM
W. A. LEARY
CHEAP BOOK STORE,
No. 158 North Second Street
corner of New. Philad'a.

Cl. .... Bk. ....
TRINITY COLLEGE
LIBRARY
DURHAM, NORTH CAROLINA

TRINITATIS COLLEGIUM, N.C.
ERUDITIO ET RELIGIO

Rec'd ....

PERKINS LIBRARY
Duke University
Rare Books

P. OVIDII NASONI

piſtolarum Heroidum Liber

INTERPRETATIONE & NOTIS

Illuſtravit

D. CRISP. HELVETIUS;

JUSSU

HRISTIANISSIMI REGIS,

Ad Uſum

Sereniſſimi DELPHINI.

ACCESSIT

NDEX locupletiſſimus.

LONDINI:

Excudit J. Bettenham;

enſis J. & J. Bonwicke, W. Innys, J. & P. Knapton, S. Birt,
. Longman, J. Hodges, E. Wicksteed, C. Bathurst, J. Ward,
. Pote, & M. Cooper.

MDCCLIII.

Digitized by the Internet Archive
in 2015

https://archive.org/details/povidiinasonisep00ovid

LECTORI S.

HABES, benevole lector, magni *Naſonis* maximum opus. Quanta fuerit melliflui hujus vatis excellentia, quam multæ variæque dotes, ſupervacaneum eſt dicere. In omnibus ejus operibus certat cum ruditione politiſſima ingenii felicitas mira. Licet ſimplici & egligenti ludat vena, adeſt tamen diligentiſſima artis elegania : adeo ut arduum ſit dicere, utrum artem natura, an vero aturam ars magis excoluerit. Tam apte conveniunt & maeria & verba modis, ut vel reſoluta ſponte in modos defluere rederes. Ars equidem & labor improbus minime deſideantur ; hæc tamen placide obducit facilis ingenii & naturæ mplicitas. Atqui facilis hæc vena literis humanioribus uſque c uſque expolita, nullibi magis quam in ipſius *Epiſtolis* elucet. Præſtantiſſimum illud opus, quod *Epiſtolarum Heroïdum* titulo gaudet, quodque impræſentiarum publici juris facimus, jure meritoque reliquis ejus operibus palmam præripit. Nihil hic eperies quod Sarmaticam barbariem redoleat ; nulla hic voum licentia reprehendenda venit. Si quis *Ovidii* nævos noare ſatagat, nuſquam minus quam in ipſius Epiſtolis metam ttinget. Si quis autem maximas *Naſoniani* ingenii dotes nſpexerit, has non uſpiam magis ſplendere comperiet. Lulit quidem jocis, & elegantes agit nugas, verecunde tamen c caſtigato ſtylo. Præterea, facetum hoc & amabile dicendi genus, ſubtiliſſima & accuratiſſima ingenii acies nuſquam non xornat ; & ubique utile dulci præclare miſcetur. Ita videtur natura comparatus, ut quod quiſque in ſingulis caſibus oparet loqui, loquatur. Quas aliorum nomine conſcripſit *Epiſtolas*, tanta cum felicitate æque ac diligentia exaravit, ut mnia dixerit quæ in ſimili caſu cuipiam dicenda forent. Singula enim accurate exquirit, non alium exprimit characterem, quam quem rerum ipſarum natura poſtulat ; reconditos animi

affectus

E RBR
427A

affectus tanta cum ἀκριβείᾳ depingit, ut nemo ſane naturæ adyta intimius perſpexiſſe videatur.

Reliquum eſt ut quid in hac editione præſtitum fuerit, paucis moneam. Prodierunt non ita pridem *Ovidii Naſonis* opera omnia in uſum Sereniſſimi Delphini, cum interpretatione & perpetuis commentariis *Danielis Criſpini Helvetii*, viri de literis humanioribus optime meriti, cujus operam hac in parte plurimum approbavit literatus orbis. Sequitur enim fideliſſimas *Nicolai Heinſii* emendationes, quas ex MSS. fide ſumma & pari diligentia confirmavit; immutati textus vulgaris aptam reddit rationem; & notis quas ſubjicit non ſolum poetæ ſententiam, ſed ingenium & artem explicat. Ex locupletiſſimo illius penu hanc Epiſtolarum *Ovidii* editionem hauſimus; quas nitide & accurate impreſſas curavimus, in Scholarum uſum, & juventutis ſtudioſæ compendium. Adjicitur inſuper *Index locupletiſſimus* Epiſtolico huic operi ſeparatim accommodata.

P. Ovidii Naſonis
[a] HEROÏDES.

EPISTOLA I.

Argumentum.

Orto Trojano bello ob raptam à Paride Helenam, habitoque à Græcis conventu, invitus cogitur Ulyſſes ad bellum proficiſci: in qua expeditione multa adeo & deſignavit præclare, & geſſit, ut exciſæ tandem Trojæ maxima illi laus adſcriberetur. Peracta ultione, Trojaque funditus everſa, victores Græci in patriam redeuntes, ſpoliis hoſtium ditati, indignatione læſæ Minervæ, variis acti ſunt procellis, adeo ut multis obrutis, pauci poſt varios errores evaſerint. Inter quos Ulyſſes (ad quem hæc epiſtola dirigitur) decem errans annos, peragravit varias orbis partes. Penelope igitur, ejus uxor, ignara quidem ubi hæreat, valde tamen ſolicita de ejuſdem reditu, ſcribit ei hanc epiſtolam, qua cum primis ut redeat, monet, maxime, cum & Troja jam exciſa, aliiſque reverſis, ſolus nullam cunctandi cauſam habeat.

PENELOPE ULYSSI.

HANC tua [b] Penelope lento tibi mittit, [c] Ulyſſe;
Nil mihi reſcribas attamen: ipſe veni.
[d] Troja jacet certe [e] Danaïs [f] inviſa puellis:

INTERPRETATIO.

Ulyſſe, Penelope tua uxor *ſcribit ad te ſero redeuntem hanc* epiſtolam: *attamen nihil mihi reſpondeas*; ſed *tu ipſe venias. Troja odioſa Græcis nuribus proſtrata*

NOTÆ.

a HEROÏDES] Eo nomine Ovidio appellatæ ſunt ſuæ epiſtolæ, quod ab Heroinis, maxima ex parte, ſcriptæ fingantur.

b *Penelope*] Icarii Lacedæmonii filia, Penelope dicta, ut quibuſdam placet, Pindari interpretem ſequutis, ab ejuſdem nominis avibus, quæ expoſitam à parentibus educaverunt; vel ut volunt alii, à tela, derivatione Græca, quod in ea texenda maximam laudem invenerit: cum prius *Arnæa*, id eſt, abjecta, aut *Amyre*, appellaretur. Caſtitatis eximiæ fuiſſe plerique tradunt.

c *Ulyſſe*] Fuit Ulyſſes, ſeu Ulyſſeus, vel ut perſpicue ſcriptum vidiſſe ſe teſtatur clariſſimus Heinſius, Ulixus, rex Ithacæ & Dulichii, filius Laërtæ & Anticleæ, homo decantatæ calliditatis & verſutiæ.

d *Troja*] Urbs fuit minoris Aſiæ celeberrima in tractu Occidentali, ad Septentrionem, quæ à regione ipſa ita dicta eſt. Nomen ortum à Troë Rege; cum antea *Teucria* à Teucro, & *Dardania* à Dardano, *Ilium* inſuper, & propriè nuncuparetur. Cæterum verſum hunc per indignationem eſſe efferendum arbitror, quaſi dixiſſet Penelope, *Quando ita voluiſtis, Troja diruta eſt: At certe operæ pretium non fuit, ut ea gratia, tanto cum molimine, tot heroes à nobis diſcederent.*

e *Danaïs*] Græci dicti ſunt *Danaï*, à Danao Argivorum rege. in Peloponneſo.

f *Inviſa*] Propter abſentiam præſertim virorum ſuorum.

A Vix

427A

Vix [g] Priamus [h] tanti, totaque Troja, fuit.
O utinam tunc, cum [i] Lacedæmona claſſe petebat,
Obrutus [k] inſanis eſſet [l] adulter aquis!
[m] Non ego deſerto jacuiſſem frigida lecto,
Nec quererer [n] tardos ire relicta dies:
Nec mihi quærenti ſpatioſam fallere noctem,
[o] Laſſaret [p] viduas [q] pendula tela manus.
Quando ego non [r] timui graviora pericula veris?
Res eſt ſolliciti plena timoris amor.
In te fingebam violentos Troas ituros:
Nomine in [ſ] Hectoreo [t] pallida ſemper eram.
Sive quis [u] Antilochum narrabat ab Hectore victum;

INTERPRETATIO.

eſt equidem: at Priamus & Troja univerſa vix fuit tanti. O utinam mœchus fuiſſet ſubmerſus aquis profundis & procelloſis, tunc cum Spartam veniebat navibus! Ego non cubuiſſem gelida in ſtratis à te derelictis, nec ego deſerta conquererer dies lente procedere; nec tela ex jugo *pendens fatigaret manus deſtitutas mihi volenti decipere longas noctes. Quodnam fuit tempus, cum ego non reformidaverim diſcrimina majora iis, in quibus reipſa verſabaris? Amor eſt res plena metus anxii. Arbitrabar violentos Trojanos in te impetum facturos; expalleſcebam ad nomen Hectoris. Seu aliquis diceret Antilochum ſuperatum ab Hectore;*

NOTÆ.

g *Priamus*] Rex Trojæ, quo tempore à Græcis everſa eſt, Filius fuit Laomedontis.

h *Tanti*] Illud eſt quod Gallice dicimus, *Cela n'en valoit pas la peine.* Angl. *'Twas not worth the while.*

i *Lacedæmona*] Accuſativus, inflectione Græca. Lacedæmon vero urbs eſt & regio Peloponneſi celeberrima, à Lacedæmone, Jovis & Taygetes filio, ſic nuncupata. Urbs *Sparta* quoque dicta eſt; fuitque regia Menelai.

k *Inſanis*] Id eſt, *profundiſſimis,* ſeu *procelloſis.*

l *Adulter*] Paris eſt, qui, Helena rapta, bello Trojano cauſam præbuit; cujus hiſtoriam prolixe apud omnes invenias. Dedignata autem eſt Penelope nomine proprio eum Paridem, aut Alexandrum appellare; ſed præ ira adulterum vocat, per contumeliam.

m *Non ego*] Si, ſcilicet, Paris aquis obrutus eſſet; neque Helenam rapuiſſet,

n *Tardos*] Illi longa dies videtur, qui aliquid expectat, quemve tædet.

o *Laſſaret*] Non enim illa, ut tædium ex viri abſentia minueret, procoſve falleret, tam diu telam texuiſſet.

p *Viduas*] Synecdoche eſt partis pro toto: Manus viduæ poſitæ ſunt pro Penelope vidua.

q *Pendula*] Tela enim ex jugo pendet. Gal. *Elle eſt ſur le mêtier.* Angl. *It is upon the Loom.*

r *Timui*] Amorem ſuum à ſolicitudine amplificat.

ſ *Hectoreo*] Hector Trojanorum fuit fortiſſimus, filius Priami, quem Achilles interfecit.

t *Pallida*] Id eſt, *maxime timebam.* Timore enim ſanguis ad præcordia retrahitur, unde pallor.

u *Antilochum*] Fuit is filius Neſtoris. Conſtat vero illum non ab Hectore, ſed à Memnone fuiſſe confoſſum. Quare varie hunc locum ex Homero, aliiſque emendare conantur. Ego vero cum viris doctiſſimis, nihil neceſſe habeo, contra librorum fidem, quidquam mutare. De induſtria enim potuit à Poëta fœmina induci quarundam circumſtantiarum ignara, quæ per belli rumores vix unquam ſatis certo cognoſcuntur. Atque ex ignorantia Penelopes fides conciliatur, & ex perturbatione ejus amor deſcribitur.

Antilochus noſtri [x] cauſa timoris erat.
Sive [y] Menœtiaden [z] falſis cecidiſſe ſub armis;
Flebam ſucceſſu [a] poſſe carere dolos.
Sanguine [b] Tlepolemus [c] Lyciam [d] tepefecérat haſtam;
Tlepolemi letho cura novata mea eſt.
Denique, quiſquis erat caſtris jugulatus [e] Achivis,
[f] Frigidius glacie pectus amantis erat.
Sed bene conſuluit caſto [g] Deus æquus amori:
Verſa eſt in cinerem ſoſpite Troja viro.
[h] Argolici [i] rediere duces: altaria [l] fumant:
[m] Ponitur ad patrios [n] barbara præda Deos.
Grata [o] ferunt [p] nymphæ pro ſalvis dona maritis:

INTERPRETATIO.

Antilochus erat cauſa metus noſtri. Seu quis memoraret *Patroclum tectum alienis armis occubuiſſe, querebar fraudes poſſe felici eventu deſtitui.* Si *Tlepolemus calefecerat haſtam* Sarpedonis *Lycii ſanguine ſuo, ſolicitudo mea redintegrata: eſt morte Tlepolemi. Tandem quicunque erat trucidatus in caſtris Græcis, cor* mei *amantis fiebat frigidius glacie. At Deus propitius bene proſpexit amori meo pudico: Troja redacta eſt in favillas, marito* meo *incolumi Duces Græci redivenrunt; aræ fumant; præda de barbaris appenditur Diis patriis; puellæ portant munera gratum animum teſtantia pro viris ſuis ſervatis:*

NOTÆ.

x *Cauſa*] Præ amoris impatientia & timore, ſcilicet. Solemus enim ex communi omnium metu, omnia in nos derivare. Quod quidem ut naturæ & finitæ noſtræ cognitionis & providentiæ, ita & infiniti erga nos ipſos amoris eſt vitium.

y *Menœtiaden*] Patroclus fuit Menœtii filius, Achilli amicitia conjunctiſſimus.

z *Falſis*] Cum Achilles, præ ira, quod ſibi Agamemnon Briſeidem rapuiſſet, amplius pugnare nollet, Patroclus, ſe Trojanos putans territurum, ejus heroïs arma induit: verum cum in Hectorem incidiſſet, ab ipſo trucidatus eſt. Falſa itaque dicuntur Patroeli arma, quod ejus non eſſent.

a *Poſſe*] Scilicet timebat Penelope, ne aliquando Ulyſſes, inſignis ille dolorum fabricator, in ſuis fraudibus interciperetur.

b *Tlepolemus*] Herculis ex Aſtyoche filius; quem Sarpedon rex Lyciæ interfecit.

c *Lyciam*] Id eſt, *Sarpedonis Lycii*. Lycia vero ad mare mediterraneum, inter Pamphyliam & Cariam, jacet.

d *Tepefecerat*] Senſus eſt, *Si quis Sarpedonis haſtam in Tlepolemi ſanguine calefactam narraret, metuebam ne tu, Ulyſſe, forte is eſſes, quem ille mactaret.*

e *Achivis*] *Græcis*; ab Achaia regione ita dictis.

f *Frigidius*] Propter metum, qui ſanguinem ad interiora retrahit.

g *Deus*] Hymenæus; aut aliquis alius.

h *Argolici*] *Græci*, ab Argolide Peleponneſi regione ita dicti.

i *Rediere*] Ut Menelaus, Neſtor, ex quo omnia ſe, per filium Telemachum, didiciſſe poſtea agnoſcet Penelope. Cæterum notandum eſt, pleriſque ducibus Græcis fatale & luctuoſum bellum Trojanum fuiſſe, paucoſque incolumes domum revertiſſe.

l *Fumant*] Ex ſacrificiis & victimis, quæ Diis pro gratiarum actione offeruntur.

m *Ponitur*] Solebant enim veteres Ethnici arma, & hoſtium ſpolia præſertim, Diis ſuis in templis appendere & conſecrare.

n *Barbara*] Id eſt, *de barbaris Trojanis*; omnes enim, præter ſe, Græci *barbaros* vocitabant.

o *Ferunt*] Hæc omnia memorat Penelope, ut Trojæ ruina comprobata, aliarumque Græcarum puellarum lætitia declarata, graviorem & æquiorem ſuam faciat querimoniam.

p *Nymphæ*] Id eſt, *novæ nuptæ*, vel potius *juniores*.

Illi victa ſuis Troïa [q] fata canunt.
[r] Mirantur juſtique ſenes trepidæque puellæ:
Narrantis conjux [f] pendet ab ore viri.
Atque aliquis poſita [t] monſtrat fera prælia menſa;
Pingit & exiguo [u] Pergama tota mero.
Hac ibat [x] Simoïs; hic eſt [y] Sigeïa tellus.
Hic ſteterat Priami regia celſa ſenis.
Illic [z] Æacides: illic tendebat Ulyſſes:
Hic [a] lacer admiſſos terruit Hector equos.
Omnia namque tuo [b] ſenior, te quærere [c] miſſo,
Retulerat nato [d] Neſtor: at ille mihi.

INTERPRETATIO.

ipſi viri *cantant fata Trojana ſuperata à ſuis fatis. Æqui ſenes & puellæ timidæ admirantur* ea quæ de bello dicuntur; *uxor affixa eſt labiis mariti* ſingula *referentis. Nonnullus etiam oſtendit dura certamina ſuper menſa admota, & deſcribit guttula vini totam urbem Trojam. Hac,* inquit ille, *Simoïs fluebat; hic eſt terra Sigeïa; hic erectum fuerat palatium ſublime ſenis Priami. Illic Achilles, illic Ulyſſes explicabat ſua tentoria; hic Hector dilaniatus perculit terrore equos concitatos. Neſtor enim ſenex enarraverat omnia filio tuo, juſſo te quærere, & ille mihi* retulit.

NOTÆ.

q *Fata*] Cum omnia ex ordine fiant fatorum, id eſt, decreti divini, nihil mirum, ſi fata pro ipſis rebus fato præſtitutis ſumantur, prout fit iſtud hoc in loco. At vero hic ordo fatorum, neſcio quo, quarumvis rerum concurſu, apud Ethnicos, colligabatur. Hæc fuiſſe dicuntur Trojanorum fata, quibus inexpletis, Troja capi non poſſet. Vita Troili, Priami filii: hunc Achilles mactavit. Conſervatio Palladii, id eſt, Palladis ſimulacri, quod in urbe Trojani habebant: ab Ulyſſe & Diomede, noctu urbem ingreſſis, cæſis arcis cuſtodibus, exportatum eſt. Tertio loco fuerunt Rheſi equi, qui ante non caperentur, quam *pabula guſtaſſent Trojæ, Xanthumque bibiſſent*, ut habet Virgilius: ab iiſdem Ulyſſe & Diomede abducti ſunt, ut videbitur poſtea. Ultimum fuit ſepulcrum Laomedontis, quod erat in porta Scæa: atque illud violatum eſt, cum à Trojanis ipſis diruta eſt porta, ut equo ligneo via aperiretur.

r *Mirantur*] Ea, ſcilicet, quæ de bello referuntur.

ſ *Pendet*] Id eſt, *maximo cum ſtudio auſcultat.*

t *Monſtrat*] Id eſt, *quaſi ad oculum oſtendit,* deducta vini guttula, ad cujuſque rei ſitum in tabula deſignandum.

u *Pergama*] Alii Trojam, alii Trojanas arces eſſe voluerunt. Proprie, ut videtur, de his dicitur, quanquam & urbs per arces ſæpe intelligitur.

x *Simoïs*] Fluvius, vel potius rivulus agri Trojani. In gen. *Simoontis.*

y *Sigeïa*] *Campus Trojanus*, à Sigæo promontorio, ubi ſepultus Achilles.

z *Æacides*] *Achilles*, Æaci nepos.

a *Lacer*] Ita omnino legendum eſſe, cum doctis viris, cenſeo; non *alacer*, ut volunt alii. Atque intelligendum iſtud de Hectore ab Achille circum muros Iliacos raptato, prout refert Virgilius.

b *Senior*] Quia tres vixit ætates.

c *Miſſo*] A Minerva, quæ formam Mentæ, Anchiali, Taphiorum regis, filii, induerat. Telemachus enim, ſola nutrice conſcia, Pylum ad Neſtorem, & Spartam ad Menelaum, clam matre conceſſit, quod quidem nunc ab ipſa diſſimulatur.

d *Neſtor*] Pyliorum rex, Nelei filius, vir ſumma prudentia clarus.

Retulit

Retulit & ferro [e] Rheſumque [f] Dolonaque cæſos:
Utque ſit [g] hic ſomno proditus, ille [h] dolo.
Auſus es, ô nimium nimiumque oblite tuorum,
[i] Thracia nocturno tangere caſtra dolo;
Totque ſimul [k] mactare viros, adjutus ab uno.
[l] At bene cautus eras, & memor ante mei.
Uſque metu micuere ſinus; dum victor amicum
Dictus es [m] Iſmariis iſſe per agmen equis.
Sed mihi quid prodeſt veſtris disjecta lacertis
Ilion; &, [n] murus [o] quod fuit ante, ſolum:
Si maneo, qualis Troja durante manebam;
Virque mihi dempto fine carendus abeſt?
Diruta ſunt aliis, uni mihi Pergama [p] reſtant;

INTERPRETATIO.

Renunciavit quoque & Rheſum & Dolona enſe percuſſos, & quomodo alter ſopore, alter fraude interceptus fuerit. Non veritus es, ô nimis, atque nimis negligens tuorum, adire caſtra Thracia nocturna fraude, & uno ſuſtentatus jugulare conjunctim tot viros. At enim egregie providus eras, & antea mei recordabare. Pectus meum *aſſidue trepidavit, donec dictus es tranſiiſſe victor per caſtra amica vectus equis Thraciis. Verum quid me juvat Troja diruta veſtris brachiis, & terra quæ fuit murus antea; ſiquidem ego permaneo qualis eram, Troja ſtante, & maritus* meus *abſens eſt, quo nunquam frui liceat? Arces Iliacæ ſublatæ ſunt pro aliis, ſuperſunt mihi ſoli;*

NOTÆ.

e *Rheſumque*] Rheſus Eionei fuit filius, rex Thraciæ: qui cum noctu in Priami auxilium veniſſet, atque adeo extra urbem pernoctare coactus eſſet, cuſtodibus ſuis ex itinere fatigatis, & ſomno preſſis, ab Ulyſſe & Diomede deprehenſus, ab iiſdem in tentoriis oppreſſus eſt. Ex quo ejus equi, candore nivali, præſertim vero pernicitate ventis comparandi, ad caſtra Græcorum abducti ſunt.

f *Dolonaque*] Fuit Dolon vir Trojanus, Eumedis filius, qui pactus cum civibus ſuis, ut ſibi in remunerationem Achillis equi darentur, poſt victoriam, quam animo præſumebat, ſpeculator in caſtra Græcorum advenit. Verum à Diomede & Ulyſſe deprehenſus eſt, qui & ipſi ſpeculatum venerant, eaque in parte vigilias curabant. Promiſſa fuerat ab illis impunitas, ſiquidem Trojanorum conſilia aperiret, ex quo factum de Rheſo præcipue, ut indicaverit. Verum digna mercede, quanquam improbe, omnibus ab Ulyſſe perceptis, jugulatus eſt.

g *Hic*] Rheſus in tentoriis dormiens. *Hic* pro *alter* poſitum: alias *hic* ad proximum refertur.

h *Dolo*] Quem Dolon adverſus Græcos paraverat: neque enim veriſimile eſt, Penelopen marito proditionem exprobraturam, quam ille admiſit in ſe, cum fidem Doloni datam non ſervavit.

i *Tracia*] *Rheſi Thracii.* Thracia vero Europæ regio eſt, ad maris Ægei Septentrionem: unde nomen adjectivum *Thracius.*

k *Mactare*] Non Ulyſſes, ſed Diomedes cædem peregit Rheſi, & duodecim ſociorum. Verum marito ſuo adblanditur Penelope.

l *At bene*] Ironia eſt.

m *Iſmariis*] *Thraciis,* ab Iſmaro, monte Thraciæ.

n *Murus*] Id eſt, *Quid mihi prodeſt, quod muri Trojani ſolo æquati fuerint?*

o *Quod*] In quibuſdam legitur *quo,* in aliis, *qui,* autore Heinſio.

p *Reſtant*] Id eſt, *Eodem ſum loco ac ſi Troja ſtaret, nam tu abes, quaſi illa expugnanda ſit.*

Incola captivo quæ bove victor [r] arat.
Jam ſeges eſt, ubi Troja fuit, reſecandaque falce;
Luxuriat [s] Phrygio ſanguine pinguis humus.
Semiſepulta virûm curvis feriuntur aratris
Oſſa: ruinoſas occulit herba domos.
Victor abes; nec ſcire mihi, quæ cauſa morandi,
Aut in quo [t] lateas ferreus [u] orbe, licet.
[x] Quiſquis ad [y] hæc [z] vertit peregrinam littora puppim,
Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quamque tibi reddat, ſi te modo viderit uſquam,
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos [a] Pylon, antiqui [b] Neleïa Neſtoris arva,
Miſimus: [c] incerta eſt fama remiſſa Pylo.
Miſimus & [d] Sparten. Sparte quoque [e] neſcia veri,
Quas habitas terras, aut ubi lentus [f] abes.
[g] Utilius ſtarent etiam nunc mœnia [h] Phœbi.

INTERPRETATIO.

quas colonus victor ſubigit bove rapto. Jam fruges ſuccreverunt, ubi Troja ſtetit, & eæ *demetendæ falce meſſoria; ſolum fœcundatum ſanguine Trojano ubertim producit lætas ſegetes; oſſa ſemitecta virorum* Troum *pulſantur aratris incurvis; gramen tegit domos in ruinam pronas. Victor deſideraris, nec poſſum cognoſcere quæ* ſit tibi *ratio moræ,* & cunctationis, *aut in qua mundi parte* tu *durus latites. Quicunque navem exteram admovet ad hæc littora, ille diſcedit plurima à me de te interrogatus, & tabellæ ſignatæ meis digitis illi dantur, quas tibi tradat, ſi ſaltem te alicubi conſpexerit. Nos miſimus Pylon, in agros Neleios Neſtoris; fama incerta* de te *remiſſa eſt* nobis *Pylo. Miſimus quoque Spartam; ſed Sparta eſt etiam ignara veri, quæ arva incolis, aut ubi* tu *tardus moraris. Muri ab Apolline extructi nunc ad-*

NOTÆ.

r *Arat*] Maxime augetur affectus iſta commemoratione.

ſ *Phrygio*] *Trojano:* in Phrygia enim minore, ſeu Troade, ſtetit Troja.

t *Lateas*] Suſpicionem & affectum habet vox iſta; quaſi Penelope undequaque maritum ſuum quæſierit, ille vero, forte alio amore irretitus, ſeſe occultaverit.

u *Orbe*] *Orbis parte,* aut *regione.*

x *Quiſquis*] Amoris anxietatem & impatientiam ulterius declarat.

y *Hæc*] *Noſtra,* ſcilicet, *Ithacenſia.*

z *Vertit*] Proprie. Nautæ enim, cum ad portum perveniunt, puppim in littus convertunt.

a *Pylon*] Tres ſunt in Peloponneſi parte occidua. Utra vero fuerit Neſtoris, quamvis ambigitur, plerique tamen, eam quæ jacet in medio aliarum, ad meridiem fluminis Alphæi, eſſe volunt.

b *Neleïa*] *In quibus Neleus regnavit.* Voces vero iſtæ *Neleïa arva,* per appoſitionem cum voce *Pylon* junguntur.

c *Incerta*] Id eſt, *Nihil certi de te ex Neſtore didicimus.*

d *Sparten*] Sparta ceu Lacedæmon regia fuit Menelai; de qua jam ſupra.

e *Neſcia*] *Neſcit Menelaus ubinam tu ſis.*

f *Abes*] Scripturam hanc minus Latinam dicit Heinſius. Quamobrem non video. Pro *abes* mallet ille *agas,* quod in chartaceo eſſe dicit Scriverii; repoſito tamen *habites,* pro *habitas,* ut in uno Mediceo extare idem teſtatur.

g *Utilius*] Propter id, quod addit poſtea, *ſcirem ubi pugnares,* &c.

h *Phœbi*] Fabula eſt, Phœbum ſeu Apollinem & Neptunum, mercede promiſſa Laomedonti Trojanorum regi, muros ædificaviſſe. Troja itaque per Apollinis muros intelligenda.

Iraſcor

Iraſcor [i] votis heu levis ipſa meis!
[k] Scirem, ubi pugnares; & tantum bella timerem;
Et mea cum multis [l] juncta querela foret.
Quid timeam [m] ignoro: timeo tamen omnia demens;
Et [n] patet in curas area lata meas.
Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus;
Tam longæ cauſas [o] ſuſpicor eſſe moræ.
[p] Hæc ego dum ſtulte meditor (quæ [q] veſtra libido eſt)
Eſſe peregrino [r] captus amore potes.
[ſ] Forſitan & narres, quam ſit tibi ruſtica conjux;
Quæ tantum lanas non ſinat eſſe rudes.
[t] Fallar, & hoc crimen tenues [u] vaneſcat in auras:
Neve revertendi liber abeſſe velis.
Me pater Icarius [x] viduo diſcedere lecto
[y] Cogit, & immenſas increpat uſque moras.

INTERPRETATIO.

huc commodius pro me *eſſent erecti: heu, ego inconſtans ſuccenſeo votis meis! Manifeſtum eſſet mihi quo in loco militares,* ſi Troja ſtaret: *& reformidarem tantum prælia; & querimonia mea eſſet communis cum multis.* Nunc *neſcio quid reformidare debeam; attamen inſana cuncta reformido, & campus vaſtus apertus eſt meis ſolicitudinibus. Conjicio omnia diſcrimina, quæ mare & terra habet, eſſe in culpa tam longæ cunctationis. Quando ego hæc incaute volvo animo (quæ veſtra eſt protervia) tu potes eſſe irretitus amore extero. Fieri etiam poteſt, ut fabuleris quam inculta ſit tibi uxor, quæ modo non patiatur lanas rudes. Utinam decipiar, & hæc criminatio in auras ſubtiles diſſipetur; neve cupias eſſe foris, data poteſtate redeundi. Icarius pater* meus *me urget deſerere lectum marito deſtitutum, & indeſinenter arguit immoderatas tuas moras.*

NOTÆ.

i *Votis*] Scilicet Penelope, priuſquam Troja everſa eſſet, ut id brevi fieret, optabat; quo citius maritus ſuus domum reverteretur.

k *Scirem*] Si etiamnum Troja ſtaret, ſcilicet.

l *Juncta*] Plurimis vero de cauſis magno eſt ſolatio miſeriarum ſocietas, mulierculis præſertim, plebique, non cordato viro.

m *Ignoro*] *Poſtquam deleta eſt Troja,* ſcilicet, *nec ſcire poſſum, ubi tu ſis.*

n *Patet*] Id eſt, *Innumera ſunt, quæ ego pro te timeo, quæque me ſolicitam faciunt.*

o *Suſpicor*] Id eſt, *Suſpicor te in quodlibet diſcrimen incidiſſe.*

p *Hæc*] *Dum ſtulte ego de te ſum maxime ſolicita.*

q *Veſtra*] Minus invidioſum eſt, quam ſi dixiſſet *tua.* Etiam credibilius eſt, quod multi factitant, ab Ulyſſe quoque factum fuiſſe.

r *Captus*] Ad Ulyſſis amores alludit, qui cum Circe & Calypſo dicitur conſueviſſe.

ſ *Forſitan*] Affectus maxime movet hæc ſuſpicio

t *Fallar*] Id eſt, *Ne ſit iſtud, quod ſuſpicata ſum.*

u *Vaneſcat*] *Nihil ſit.*

x *Viduo*] *A te derelicto.* Id eſt, *vult pater, ut alteri nubam.*

y *Cogit*] Pro jure paterno, nam patris voluntas puellis, hac in parte præſertim, ubi eas non habent admodum reluctantes, pro lege habetur.

Increpet uſque licet: tua ſum; tua dicar oportet.
  Penelope conjux ſemper Ulyſſis ero.
Ille tamen pietate mea precibuſque pudicis
  [z] Frangitur, & vires temperat ipſe ſuas.
[a] Dulichii, [b] Samiique, & quos tulit alta [c] Zacynthos,
  [d] Turba, ruunt in me, luxurioſa, proci:
Inque tua [e] regnant, nullis prohibentibus, aula.
  [f] Viſcera noſtra, tuæ dilaniantur opes.
Quid tibi [g] Piſandrum, Polybumque, [h] Medontaque [i] dirum,
  [k] Eurymachique avidas [l] Antinoïque manus,
Atque alios referam; quos omnes turpiter abſens
  Ipſe tuo partis ſanguine rebus alis?
[m] Irus egens, pecoriſque [n] Melanthius actor edendi,

INTERPRETATIO.

Quamvis indeſinenter arguat, ſum tua; opus eſt ut ego vocer tua. Penelope ſemper ero uxor Ulyſſis. Interim pater flectitur pietate mea, & precibus caſtis; & ipſe minuit vim ſuam. Proci Dulichii & Samii, & quos produxit Zacynthus eminens, agmen libidine excitum, cum impetu in me concurrunt, & imperium in tua regia obtinent, nemine impediente; divitiæ tuæ, præcordia noſtra, dilacerantur. Quorſum tibi nominem Piſandrum, & Polybum, & crudelem Medonta, & manus rapaces Eurymachi & Antinoi, atque alios, quos cunctos tu abſens nutris, non ſine tuo dedecore, bonis acquiſitis ſanguine tuo? Irus mendicus, & Melanthius qui agit noſtros *greges, ut comedantur,*

NOTÆ.

z *Frangitur*] *Flectitur, ita ut minus inſtet, minuſque me ad aliud conjugium compellat.*

a *Dulichii*] Dulichium inſula eſt una ex Echinadibus, Peloponneſo ab occaſu adjacens.

b *Samiique*] Samos vel Samus, nomen eſt plurium inſularum. Hic vero de ea agitur, quæ Ithacæ adjacet, Cephalenia communiori nomine appellata, ubi etiam urbis fuit Same.

c *Zacynthos*] Inſula eſt juxta Cephaleniam, ad meridiem.

d *Turba*] *Proci turba*, Appoſitio eſt. Hinc vero 24, inde plures procaciter Penelopen appetiverunt: nam nihil attinet ejuſmodi nugas accurate recenſere.

e *Regnant*] Valde eſt iſtud invidioſum, quodque Ulyſſem poſſit male urere, domumque reducere.

f *Viſcera*] *Opes Viſcera*, iterum Appoſitio. Sunt certe equidem opes viſcera, quando ex natura intelliguntur, ſiquidem per eas vita quotidie recreatur.

g *Piſandrum*] Nonnullos invidioſiſſime nominat, ad fidem etiam faciendam.

h *Medontaque*] Hic præco fuit.

i *Dirum*] Hunc locum nonnulli ſolicitant, quod dirus non videatur, cui fere uni ob minora delicta Ulyſſes pepercit. Verum præterquam quod nihil neceſſe eſt *dirum* exponere *crudelem*, cum pro *magno* etiam à Virgilio uſurpetur; fieri poteſt, ut hic Medon, erga Penelopen ex amore manſuetus, in alios dirus & crudelis fuerit. Vel forte etiam ex obſcœno & truculento hominis vultu, ita eum Penelope vocitavit.

k *Eurymachique*] Hic erat quem Penelope Icarius deſtinabat. Qui vero fuerint iſti nebulones, quos vocat Horatius, parum intereſt cognoſcere.

l *Antinoïque*] Fuit hic cum Eurymacho procus ex primoribns.

m *Irus*] Ithacenſis mendicus, corpore vaſtus, ſed nullis viribus, utpote quem Ulyſſes pugno mactavit. Pathos vero eſt à perſonæ humilitate.

n *Melanthius*] Fuit hic Ulyſſis ovium magiſter, qui pinguiſſimas quaſque in procorum epulas ad lanienam agere ſolebat.

Ultimus

Ultimus accedunt in tua damna [o] pudor.
Tres ſumus imbelles numero; ſine viribus uxor,
Laërteſque ſenex, [p] Telemachuſque puer.
Ille [q] per inſidias pæne eſt mihi nuper ademptus;
Dum parat [r] invitis omnibus ire Pylon.
Dî precor hoc jubeant, ut, euntibus [ſ] ordine fatis,
Ille meos oculos [t] comprimat, ille tuos.
Hoc faciunt cuſtoſque boüm, longævaque nutrix;
Tertius, immundæ [u] cura fidelis haræ.
[x] Sed neque Laërtes, ut qui ſit [y] inutilis armis,
[z] Hoſtibus in mediis regna tenere valet.
Telemacho [a] veniet (vivat modo) fortior ætas:
Nunc erat auxiliis illa tuenda patris.

INTERPRETATIO.

poſtremum dedecus, accedunt in tua damna. Tres ſumus numero, bello inepti, conjux deſtituta viribus, Laërtes ſenex, & puer Telemachus. Atque *ille eſt propemodùm mihi per dolum nupèr ereptus, dum conatur ire Pylon, cunctis renitentibus. Precor, ut Dii hoc velint, ut fatis ſecundùm ordinem procedentibus, ille claudat meos oculos, ille claudat tuos. Bubulcus* noſter, *& vivax nutrix* tua, *& tertius cuſtos ſedulus ſuilis, idem vovent. Sed neque Laërtes, ut qui ſit ineptus ad arma, poteſt imperium tenere inter hoſtes medios. Ætas præſtantior aderit Telemacho (ſi vivat) nunc illa erat adjuvanda tutela patris.*

NOTÆ.

o *Pudor*] *Irus & Melanthius pudor.* Appoſitio: Id eſt, *qui per ſortis ſuæ ignobilitatem maximo ſunt tibi dedecori.*

p *Telemachuſque*] Filius Ulyſſis.

q *Per inſidias*] Quas molitus eſt Antinoüs, proci ad Neſtorem eunti Telemacho paraverunt, quaſque ille Palladis ope & numine effugit.

r *Invitis*] Fabula eſt Telemachum, ſuaſu Palladis, iviſſe de patre ſciſcitatum, atque id illum clam habuiſſe, nemine, præter nutricem, conſcio. Igitur, vel Penelope mentita eſt ſupra, cum dixit, ſe miſiſſe ad Neſtorem, ſi de filio intellexerit: vel ſi id minus, per τὸ *omnibus* proci tantum erunt intelligendi, qui, ne ille aliquid adverſus ipſos machinaretur, reformidarent. Quod ſi hiſtoriæ fidem ſervatam eſſe ſupponas, per τὸ *invitis* neſcientes interpretaberis, tum matrem, tum procos; quod quidem ex Telemachi voto & opinione dictum fuerit, utcumque poſtea proci diſceſſum ejus ſuboluerint, deinde etiam eidem inſidias ſtruxerint. Verùm, ut quod ego ſentio, libere dicam, non neceſſe arbitror tam anxie ex Homero leges ponere Naſoni, multo minus Penelope; vel ſi id adeò, nihilominus de induſtria crediderim ita attemperatam fuiſſe à Poëta Penelopes orationem, ut cum eam rem, de qua loquimur, dubiam relinquat, utcumque vel gnati pietatem Ulyſſes, vel uxoris diligentiam laudet: atque hinc, tum conjugiales, tum paterni, in animi fluctuatione majores moveantur affectus.

ſ *Ordine*] Ita ut majores natu priores è vivis tollantur.

t *Comprimat*] Qui erant genere proximi mortuorum claudebant oculos. Quanquàm auctor eſt Varro, apud Nonnium, ne filii parentibus in obitu oculos ſugillarent, id eſt, clauderent (ut Nonnius exponit) lege Mævia cautum fuiſſe.

u *Cura*] Id eſt, *qui curat.* Metonymia eſt, quæ vim maximè auget orationis.

x *Sed neque*] Feſtinat ad concluſionem Penelope.

y *Inutilis*] Quia ſenex. Imo in quibuſdam legitur, *Inutilis annis.*

z *Hoſtibus*] Procis ſcilicet. Hac voce autem Penelopes fidus amor commendatur.

a *Veniet*] Id eſt, *Non jam ille poteſt tot hoſtes depellere: adeoque neceſſarium eſt, ut tu, Ulyſſe, venias.*

Nec

Nec mihi ſunt vires inimicos pellere tectis.
Tu citius venias, [b] portus & ara tuis.
Eſt tibi, ſitque precor, natus; qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.
[c] Reſpice Laërten, ut jam ſua lumina [d] condas:
Extremam fati [e] ſuſtinet ille diem.
Certè ego, quæ fueram, te diſcedente, puella,
[f] Protinùs ut redeas, facta videbor anus.

INTERPRETATIO.

Nec vires adſunt, quibus arceam hoſtes à *noſtris ædibus; tu redeas celerius, quippe qui portus ſis & altare tuis. Habes, & precor ut habeas, filium, qui erat inſtituendus tenera ætate in virtutes paternas. Vide Laërten, ut jam claudas ſuos oculos; ille trahit poſtremum diem fati. Ego, quæ eram adoleſcentula, cum profectus es, tibi haud dubio videbor vetula, utcumque properes.*

NOTÆ.

b *Portus*] Id eſt, *Qui nobis omnia tuta facias.*
c *Reſpice*] Vox eſt miſericordiæ.
d *Condas*] *Oculos claudas,* de more, ut ſuprà.
e *Suſtinet*] Id eſt, *Vix animam retinet, ut te ſemel adhuc videat.*
f *Protinùs*] Id eſt, *Indeſinenter.* Gal. *Tout de ſuite, ſans vous arrêter nulle part.* Angl. *At once, without ſtop or ſtay.*

EPISTOLA II.

ARGUMENTUM.

Demophoön, Theſei & Phædræ filius, à *bello Trojano in patriam rediens, maris tempeſtatibus in Thraciam delatus,* à *Phyllide Lycurgi & Cruſtumenæ filia (quæ tunc Thraciæ imperabat) hoſpitio & lecto benigne ſuſceptus eſt, cum qua aliquamdiu conſuevit. Audita deinde morte Mneſtheï, qui poſt ejectum Athenis patrem Theſea, imperium occupaverat, regni cupidine captus, Phyllidi fidem dat ſe intra menſem rediturum, confingens ad res componendas ſe ſuas ire. Mox refectis navibus Athenas petiit, nec redire cogitat. Quatuor igitur exactis menſibus, Phyllis ad eum hanc epiſtolam ſcripſit, qua ſuadet, uti beneficiorum memor, fidem datam non fallat: quod ſi aliter fecerit, violatum amorem crudeli ſe morte vindicaturam minatur.*

PHYLLIS DEMOPHOONTI.

HOSPITA, Demophoön, tua te [a] Rhodopeïa Phyllis
Ultra promiſſum tempus abeſſe queror.
[b] Cornua cum Lunæ pleno ſemel orbe coïſſent,
Littoribus noſtris anchora pacta tua eſt.

INTERPRETATIO.

Demophoön, ego *Phyllis Thracia, tua hoſpita, conqueror te deſiderari ultra tempus aſſignatum. Anchora tua promiſſa eſt* à te *noſtris littoribus, poſtquam cornua Lunæ concurriſſent ſemel, pleno orbe;*

NOTÆ.

a *Rhodopeïa*] *Thracia,* à Rhodope monte Thraciæ.
b *Cornua*] Id eſt, *poſt menſem.* Eo enim temporis ſpatio evenit, ut Luna utrumque cornu, tum decreſcentis, tum creſcentis, in novum orbem concurrat.

Luna

Luna [c] quatèr latuit; toto quatèr orbe recrevit;
[d] Nec vehit [e] Actæas [f] Sithonis unda rates.
Tempora ſi numeres, benè qua numeramus amantes;
[g] Non venit ante ſuum noſtra querela diem.
[h] Spes quoque lenta fuit; [i] tardè, quæ credita [k] lædunt,
[l] Credimus: [m] invita nunc & amante [n] nocent.
Sæpe [o] fui mendax pro te mihi: ſæpe putavi
Alba procelloſos vela referre [p] notos.
[q] Theſea devovi, quia te dimittere [r] nollet;
Nec tenuit [ſ] curſus forſitan ille tuos.
Interdum timui, ne, dum vada tendis ad [t] Hebri,
Merſa foret [u] canâ naufraga puppis aquâ.
Sæpe Deos ſupplex, ut tu, ſcelerate, valeres,
Sum prece thuricremis devenerata focis.

INTERPRETATIO.

Interim *Luna quater receſſit*, ea *quater renovata eſt toto orbe*; *nec mare Theracum reducit naves* tuas *Athenienſes. Si numeres dies, quos nos amantes bene numeramus*, *noſtra* de te *querimonia non exoritur ante ſuum tempus. Spes quoque* noſtra *longior fuit*; *ſero credimus* ea, *quæ credita* nos *cruciant, & jam coactæ amanti officiunt. Sæpe mentita ſum mihi pro te*; *ſæpe credidi auſtros procelloſos reducere* tua *vela candida. Male ſum precata Theſeo, quod tibi redeundi poteſtatem non faceret, neque ille forſan reditum tuum prohibuit. Quandoque reformidavi, ne, dum pergis ad vada Hebri, navis* tua *naufragium paſſa, eſſet ſubmerſa aquâ albâ. Sæpe ego ſupplex adoravi Deos ad altaria, ubi thus crematur, & precibus petivi*; *ut tu, ſceleſte, proſpera valetudine fruereris*.

NOTÆ.

c *Quatèr*] Id eſt, *Quartus eſt menſis.*

d *Nec vehit*] Id eſt, *Tu non redis.* Frequentiores ſunt iſtæ figuræ, quam ut eas annotare opus ſit.

e *Actæas*] Id eſt, *Atticas, Athenienſes* Demophoöntis: A Græco ἀκτὴ, quod Attica regio littoralis, & undis fracta ſit.

f *Sithonis*] Thracia; à vetuſto nomine *Sithon*, quo appellatam fuiſſe Thraciam refert Gellius.

g *Non venit*] Omnino: ſiquidem poſt exactum primum menſem poterat Phyllis Demophoönti promiſſa oggerere.

h *Spes*] Id eſt, *Diu etiam ſperavi te venturum.*

i *Tardè*] Sero credidit Phyllis Demophoönta deceptorem eſſe, qui non rediret. Citius iſtud ſi animo ſediſſet, ipſum hoſpitio & lecto non communicaſſet; vel ſaltem communicatum non dimiſiſſet.

k *Lædunt*] Poſtquam ſe ludificatam eſſe non credit modo, ſed certo ſentit.

l *Credimus*] Peſſime iſtud expoſuerunt *Te venturum ſperamus*: Imò contra *Credimus te non venturum, te deceptorem eſſe.*

m *Invita*] *Non libens queror, ſed amor cogit* interpretantur. Nihil ad rem. Fatetur Phyllis ſe amare, quanquam potius deceptorem optaret odiſſe, & id tantum.

n *Nocent*] Nocet omnino amanti, huic homini credidiſſe quem amat, cum ſe ab eo derelictam ſentit.

o *Fui mendax*] *Multis mentita ſum* exponunt; *adeoque nihil poſtea dicam.* Oſcitanter. *Sibi* mentitam hoc ipſo verſu Phyllis ait. Scilicet ipſa quælibet excogitavit, quæ Demophoönta remorari ſibi perſuaſit.

p *Notos*] Notus ventus à meridie ſpirans, iis ſecundus qui ex Attica in Thraciam navigant.

q *Theſea*] *Patrem tuum, quem ego credidi retinere te*; *cum nullus redires.*

r *Nollet*] *Prout equidem tunc conjiciebam*, adde.

ſ *Curſus*] *Tuum iter, tuam navigationem*, optime.

t *Hebri*] Fluvius eſt Thraciæ.

u *Cana*] *Albâ*; ex agitatione, & aëris permixtione.

Sæpe videns ventos cœlo, pelagoque faventes,
Ipſa mihi dixi; *Si valet, ille venit*
Denique fidus amor, quicquid properantibus obſtat,
[x] Finxit; & ad [y] cauſas ingenioſa fui.
[z] At tu lentus abes: nec te jurata [a] reducunt
Numina; nec noſtro motus amore redis.
[b] Demophoön, ventis & [c] verba & vela dediſti.
Vela queror reditu, verba carere fide.
Dic mihi quid feci; [d] niſi non ſapienter amavi?
[e] Crimine te potui demeruiſſe meo.
Unum in me ſcelus eſt; quod te, ſcelerate, recepi.
Sed ſcelus hoc meriti pondus & inſtar habet.
[f] Jura, fides, ubi nunc, commiſſaque [g] dextera dextræ?
Quique erat in falſo plurimus ore [h] Deus?
Promiſſus ſocios ubi nunc [i] Hymenæus in [k] annos,
Qui mihi conjugii ſponſor & obſes [l] erat?

INTERPRETATIO.

Sæpe cùm cernerem ventos mari & cœlo propitios, ego mihi dixi, Si illi bene eſt, redit. *Denique fidelis* meus *amor excogitavit quicquid remoratur feſtinantes: & fui callida ad fingendum cauſas* tuæ retardationis. *At tu tardus abſens es: nec Dii, per quos juraſti, te reducunt: nec reverteris impulſus amore noſtro. Demophoön, commiſiſti ventis dicta & vela. Ego conqueror vela carere recurſu, dicta carere fide. Dic mihi quid admiſi, niſi quod incaute amavi? Potui te obſtrinxiſſe flagitio meo. Unum eſt in me flagitium, quod te excepi, ſcelerate; ſed eo genere flagitii te demeruiſſe debueram. Ubi ſunt nunc jura, ubi fides, & manus juncta manui, & multus deus qui erat in ore* tuo *perjuro? Ubi nunc Hymenæus pactus in annos* noſtros *conjunctos, qui erat mihi ſponſor & obſes connubii?*

NOTÆ

x *Finxit*] *Ad tui excuſationem.*

y *Cauſas*] *Quibus iter tuum impeditum fuerit.*

z *At tu lentus*] Affectus maxime movet, hoc in loco poſita iſta accuſatio.

a *Reducunt*] Non de Diis, ſed de Demophoönte queritur, qui Deorum, quos perjurio violavit, iram contemnit.

b *Demophoön*] Si ego aliquid video, non tam ſtomachationem habet hæc denominatio, ut volunt, quam amoris intimum ſenſum & mollitiem exprimit.

c *Verba*] *Verba dare ventis,* eſt quidem *verba in vanum fundere*, uti exponunt, ſed ſimpliciter & ſine interpretatione, hoc in loco, hæc phraſis eſt intelligenda.

d *Niſi non*] Clariſſimus Heinſius vel invitis libris, *ſi non*, &c. reponit. Quamobrem non potui divinare: ſenſus enim optimus eſt, quem facit lectio recepta. Gallice diceres, *Qu' ay-je fait, ſi ce n'eſt de vous avoir aime ſans aucune precaution?* Ang. *What have I done, but only loved you without any Precaution?*

e *Crimine*] Id eſt, *Eâ re, quod te amavi non ſapienter, & ſine diffidentia, tu ſimplicitate meâ ad ſervandam fidem adduci debuiſſes.* Veriſſime. Nam bis quidem nequiter facit, qui & fallit, & fidentem fallit.

f *Jura*] *Hoſpitii, connubii.* Iſtud eſt quod Gallice per exprobrationem dicimus, *Ou eſt le Droit, Ou eſt la Foy*, &c. Angl. *Where's your Honeſty, where's your Faith?*

g *Dextera*] Quæ hodieque fidei eſt ſymbolum.

h *Deus*] *Cupido*, ut volunt, vel potius, *plurimus Deus* omnes Deos ſignificat, per quos Demophoön jurabat, quos & poſtea Phyllis recenſet.

i *Hymenæus*] Nuptiarum Deus.

k *Annos*] Anni dicuntur ſocii, qui à conjugibus in vita ſociali & conjuncta, prout decet, exiguntur.

l *Erat*] *Eſſe debuerat.* Vult tantum Phyllis ſanctiſſimas & inviolabiles matrimonii leges, adverſus Demophoönta proferre.

Per mare, quod totum ventis agitatur & undis;
Per quod ſæpè ieras, per quod iturus eras:
Perque tuum mihi juraſti (niſi [m] fictus & ille eſt)
Concita qui ventis æquora mulcet, [n] avum:
Per Venerem, nimiumque mihi facientia tela,
Altera tela arcus, altera tela [o] faces:
[p] Junonemque, toris quæ præſidet alma maritis,
Et per [q] tædiferæ [r] myſtica ſacra Deæ.
Si de tot [ſ] læſis ſua [t] numina quiſque Deorum
Vindicet; [u] in pœnas non ſatis unus eris.
[x] At laceras etiàm puppes furioſa refeci:
Ut, qua deſererer, [y] firma carina foret.
Remigiumque dedi, quo me [z] fugiturus [a] abires.
Heu patior telis vulnera facta [b] meis!

INTERPRTATIO.

Juraſti mihi per mare totum, quod movetur ventis & undis, per quod ſæpe cucurreras, per quod volebas currere, & per tuum avum (niſi & ille eſt falſus) qui temperat maria turbata ventis. Juraſti *per Venerem*; *& tela nimis ad me ſpectantia, per arcus tela altera, per faces tela altera*; *& per Junonem, quæ alma præeſt lectis maritalibus, & per ſacra myſtica Deæ tædiferæ. Si unuſquiſque Deorum de tot violatis ultum eat ſua numina, tu ſolus non poteris ferre* omnes *pœnas. At ego inſana etiam reſtitui naves fractas, ut carina, qua ego deſtituerer, eſſet tuta. Atque ego dedi remigium, quo à me diſceſſurus proficiſcereris: heu fero plagas impactas telis meis.*

NOTÆ.

m *Fictus*] Id eſt, *Niſi tu falſo, ut multa alia mentitus es, tuum eſſe avum aut proavum Neptunum dictitaſti, vel falſo de Theſeo & Ægeo ortum prædicaſti.*

n *Avum*] *Ægeum,* quem in Deum marinum tranſmutatum fuiſſe poëtæ fabulantur, cum ſe in mare præcipitem dediſſet: quo etiam alludere videtur Ovidius. Vel Avum, Ægeï patrem, pro proavo, Neptuno ſcilicet, poſuit, quod aliis placet.

o *Faces*] Sagittæ & faces tela ſunt Cupidinis; non enim tantum ſagittis ferire, ſed etiam face incendere dicitur. Ita Ovid. poſteà in Metamorph. ſed & eadem Veneri tribuuntur.

p *Junonemque*] Juno Saturni filia, Jovis & ſoror & conjux, quæ nubentibus (unde pronuba) & parturientibus (unde Lucina) præſidere dicta eſt.

q *Tædiferæ*] Cereris Eleuſiniæ, cujus ſacra cum tædis fiebant, ad ejus rei memoriam, quod ipſa Proſerpinam filiam, à Plutone raptam, noctu etiam, accenſis in Ætna monte tædis, toto orbe quæſiiſſet.

r *Myſtica*] Nocturna & occulta, ſacerdotibus tantum cognita, quæque quam occultiſſimis ceremoniis peragerentur.

ſ *Læſis*] Perjurio; vix enim eo major eſſe poſſit Dei contemptus.

t *Numina*] Per *Numina* varias intellige Deorum poteſtates; ſiquidem ab Ethnicis huic & illi Deo, hæc & illa attributa ſunt, quibus præeſſent, unde & quandoque varia nomina ſortiebantur.

u *In pœnas*] *Ferendas,* ſcil. Id eſt, *Tu pœnis obrutus nequaquam Deorum iræ ſufficere poteris.*

x *At laceras*] Magnum habet dolorem hæc recordatio.

y *Firma*] Contra maris & ventorum impetum.

z *Fugiturus*] Invidioſe. Non fuit diſceſſus, ſed fuga.

a *Abires*] Quanto cum dolore & affectu verbum iſtud extulit!

b *Meis*] Quia laceras naves refecerat, quibus Demophoön fugeret. Metaph. ab armis, quæ aliquando adverſus nos ipſos præbemus.

c Credi-

[c]Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis:
  Credidimus [d]generi, nominibuſque tuis:
Credidimus lacrymis; [e]an & hæ ſimulare docentur?
  Hæ quoque habent [f]artes, quaque [g]jubentur, eunt?
Dîs quoque [h]credidimus; [i]quò jam tot pignora nobis?
  Parte ſatis potui qualibet indè capi.
Nec [k]moveor, quòd te juvi portuque, locóque.
  [l]Debuit hoc meriti ſumma fuiſſe mei.
Turpiter hoſpitium lecto cumulâſſe jugali
  Pœnitet, & lateri conſeruiſſe latus.
Quæ fuit ante [m]illam, mallem ſuprema fuiſſet
  Nox mihi; dum potui Phyllis honeſta mori.
Speravi [n]melius, quia me meruiſſe putavi.
  Quæcumque ex merito ſpes venit, [o]æqua venit.
Fallere credentem non eſt operoſa puellam
  Gloria; ſimplicitas digna favore fuit.

INTERPRETATIO.

fidem habuimus illecebroſis ſermonibus, quibus abundas; credidimus ſtemmatibus tuis, *& tuis nominibus: credidimus lachrymis, an & hæ inſtituuntur ad fraudem? an hæ quoque habent dolos, & fluunt qua imperantur? Credidimus etiam Diis. Quorſum* verò *jam nobis tot pignora? Potui ſatis qualibet parte intercipi. Nec curo, quod tibi profui & portu & loco; hoc debuit eſſe omne meum officium. Pœnitet me adjeciſſe hoſpitio lectum maritalem, & junxiſſe latus lateri. Mallem noctem, quæ fuit ante illam, fuiſſe mihi ultimam, dum potui mori Phyllis pudica. Speravi melius, quia credidi me meruiſſe; quæcumque ſpes oritur ex merito, juſta eſt. Non eſt difficilis gloria decipere puellam fidentem; ſimplicitas* mea *fuit digna favore.*

NOTÆ.

c *Credidimus*] Maximo eſt ſolatio malum pati, quod nos culpâ noſtrâ non arceſſivimus. In eo eſt Phyllis, ut conſilia ſua approbet, illudque excuſet, quòd ſimplicitate peccavit, in Demophoöntis perfidiam culpâ rejectâ.

d *Generi*] Id eſt, *Cum tu Diis ſatus eſſes, ex te tantum ortam iri perfidiam non ſuſpicabar.*

e *An & hæ*] Id eſt, *An aliquis etiam poteſt animum ad lachrymas fictas inſtituere?* Vult eâ re Phyllis ſe & ſuam credulitatem maxime excuſare.

f *Artes*] Prope idem eſt quod ante dixit. Gallice diceremus, *L'artifice peut il bien aller juſques à feindre des larmes?* Angl. *Can your Artifice go ſo far as to feign Tears?*

g *Jubentur*] *Ita ut de cauſa qualibet lachrymas quiſquam poſſit effundere.*

h *Credidimus*] Iſtud optimè, nam ſicuti numinis ſui vindices, ità & videntur Dii earum rerum ſponſores, quæ, ipſis citatis, promittuntur. Quin ſuo modo ſuum & iſtud locum habet, ubi de vero Deo ter opt. max. agitur.

i *Quò*] Innuit ſe plura, quàm ſit opus, congerere, ut Demophoöntis perfidiam cauſam faciat ſuorum, ſi quæ ſint, delictorum, illumque ultrà quam ſit ſatis dediſſe veri amoris, quibus fidendum eſſet, teſtimoniorum.

k *Moveor*] Id eſt, *Non illud me urit: Non ejus rei pœnitet.* Nimirum potuit ex humanitatis affectu Phyllis extorrem patria Demophoöntem hoſpitio excipere.

l *Debuit*] Jam ex eventu ſe ipſam quodammodò accuſat; atque iſtud tantum, ut pœnitentiæ dolorem exacuat. Neque vero Phyllidis mens eſt ſuam culpam facere.

m *Illam*] *Qua latus lateri conſerui.* Sed multus eſt in iſta reticentia & impetus & lepos.

n *Melius*] *Demophoöntem* ſcilicet *ſponſum fore firmum.*

o *Æqua*] Adeoque nec ipſa ſtulte aut ſine ratione ſperavit.

Sum decepta tuis & [p] amans & fœmina verbis.
 Dî faciant, laudis [q] ſumma ſit iſta tuæ:
Inter & [r] Ægidas media [ſ] ſtatuaris in urbe:
 Magnificus [t] titulis [u] ſtet pater ante ſuis.
Cùm fuerit [x] Scyron [y] lectus, torvuſque [z] Procruſtes,
 Et [a] Sinis, & tauri miſtaque [b] forma viri;
Et domitæ bello [c] Thebæ, fuſique [d] bimembres,
 Et pulſata nigri [e] regia cæca Dei:
Hoc tua poſt [f] illum titulo ſignetur imago:
 Hic eſt, cujus *amans* [g] *hoſpita capta dolo eſt.*

INTERPRETATIO.

Et amanti, & fœminæ impoſuerunt tua verba: Dii faciant ut ſit iſta omnis laus tua: Et colloceris inter Ægei poſteros in urbe media; ſtatua patris tui *titulis magnifici ſtet coràm. Cum Scyron fuerit lectus, & crudelis Procruſtes, & Sinis, & forma confuſa viri ſi*mul *& tauri, & Thebæ bello ſubactæ, & Centauri fugati, & regia atri Dei per vim intrata, poſt illum imago tua notetur hoc elogio,* Hic eſt, *cujus* fraude hoſpita amans decepta eſt.

NOTÆ.

p *Amans*] *Credula res amor eſt,* ut poſtea dicet Ovid.

q *Summa*] Id eſt, *In eo poſita ſit omnis laus tua:* quæ nulla eſt.

r *Ægidas*] *Ægeï poſteros.*

ſ *Statuaris*] *Ex ſtatua repræſenteris.*

t *Titulis*] *Nominibus magnificis, & rerum geſtarum inſcriptione.*

u *Stet*] *Statua patris poſita ſit juxta tuam.*

x *Scyron*] Latro fuit inſignis, circa Megaram latrocinia ſua exercens, quem Theſeüs interfecit.

y *Lectus*] In Theſeï titulis, propter egregii facti memoriam.

z *Procruſtes*] Alius latro, quem Theſeüs, in Attica viatoribus inſidiantem, fortiter ſuperavit. Hunc volunt obvios quoſque lectum quendam conſcendere coëgiſſe, longiores amputare ſolitum, breviores trahere, donec cum lecto æquarentur.

a *Sinis*] Hic in Iſthmo Corinthiaco alligatos curvatis arboribus homines in diverſa trahebat, & diſcerpebat.

b *Forma*] Subtilis eſt Minotauri circumſcriptio, quem labyrintho incluſum Theſeüs ſuſtulit. Forma verò ejus mixta dicitur, quod partim hominis, partim tauri membris eum produxiſſet mater Paſiphaë Minoïs uxor, poſtquàm Dædali ope cum tauro concubuiſſet. Prolixe fabulam iſtam apud Mythologos, & ejus explicationem inventis: dum alii ad Taurum Minoïs ducem, alii ad navem, alii ad alia referunt.

c *Thebæ*] Plures fuerunt eo nomine urbes. Hic verò de Bœoticis agitur: in quibus ſubruendis Theſeï virtus maxime emicuit.

d *Bimembres*] Centauri, Junonis, vel potius nubis & Ixionis filii: quos Theſeüs & Lapithæ, quod illi in Pirithoï nuptiis, tum Hippodamiæ ſponſæ, tum aliis fœminis vim facere vellent, partim interfecerunt, partim fugaverunt. *Bimembres* verò dicti ſunt, quod ſuperne homines, inferne equi eſſent. Quarum & id genus fabularum explicationem vide apud Mythologos, quorum verba huc fruſtra tranſcriberemus.

e *Regia*] Plutonis aula nigra, quam in Pirithoï gratiam, ut ei in conjugem Proſerpinam raperet, intravit. Quanquam iſtud in amici gratiam auſum fuiſſe Theſeo audaciæ tantum apponendum: namque ille in inferis, Pirithoö à Cerbero cane intercepto, male multatus eſt, donec ab Hercule liberatus fuit.

f *Illum*] *Patrem tuum Theſeüm.* Gall. *Qu'apres qu'on aura vu vôtre pere, & tous ſes éloges, &c.* Angl. *After one has ſeen your Father and all his Elogies,* &c.

g *Hoſpita*] In quinque libris *hoſpite* ſcriptum eſſe teſtatur clar. Heinſius: ut hic idem, quod in Helenes epiſtola, innuat.

Certus in hoſpitibus non eſt amor.

Verum potior eſt lectio altera.

[h] De tanta rerum turba, factiſque parentis,
[i] Sedit in ingenio [k] Creſſa relicta tuo.
Quod ſolum excuſat, ſolum [l] miraris in illo.
Hæredem patriæ, perſide, fraudis [m] agis.
Illa (nec invideo) fruitur meliore marito;
Inque capiſtratis [n] tigribus alta ſedet.
At mea deſpecti fugiunt connubia Thraces,
Quod [o] ferar externum præpoſuiſſe meis.
Atque aliquis, *Doctas jam nunc eat*, [p] inquit, [q] *Athenas:*
Armiferam Thracen, qui regat, alter erit.
[r] *Exitus acta probat*; [ſ] careat ſucceſſibus opto,
Quiſquis ab eventu facta [t] notanda putat.
[u] At ſi noſtra tuo ſpumeſcant æquora remo,
Jam mihi, jam dicar conſuluiſſe meis.
[x] Sed neque conſului: nec te mea regia [y] tangit,
Feſſaque [z] Biſtoniâ membra [a] lavabis aquâ.

INTERPRETATIO.

Cretenſis Ariadne deſerta manſit in animo tuo, de tanta copia rerum & geſtis patris. Suſpicis in illo illud unum, quod unum excuſat. Perfide, te facis hæredem doli paterni. Illa (nec liveo) gaudet meliore marito, & ſublimis ſedet in tigribus frænatis. At Thraces contempti averſantur meum conjugium, quia ego *dicor prætuliſſe peregrinum meis. Atque aliquis dicit:* Proficiſcatur jam nunc doctas Athenas; alter erit, qui imperet Thraciæ bellicoſæ. Eventus probat facta. *Cupio careat læto exitu, quicumque putat acta vituperanda ab eventu. At ſi maria noſtra albicent tuo remo, tum dicar proſpexiſſe mihi & meis. Sed neque proſpexi, neque mea aula te movet, neque lavabis laſſos artus aquâ Thracia.*

NOTÆ.

h *De tanta*] Multum habet affectum hæc criminatio, ſed cuivis proficere cupienti facile erit imaginari, quæ longum eſſet ſcribere.

i *Sedit*] *Tibi tantum placuit, & tibi imitandum ſumpſiſti, quod ille perfidioſe fecit.*

k *Creſſa*] *Ariadne*, Minoïs filia, de qua plenius in ſequentibus.

l *Miraris*] Id eſt, *Probas, imitaris, quod in ſe reprehendendum pater agnovit.*

m *Agis*] Gall. *Vous vous portez pour heritier.* Angl. *You carry yourſelf like his Heir.*

n *Tigribus*] Illis enim currus Bacchi trahitur, in quo Ariadne à Libero patre in conjugem aſſumpta, magnifice ſedet, quoque vehitur.

o *Ferar*] Ità meliores libri, Auctore Heinſio: quanquam non minus placeat *feror*.

p *Inquit*] Id eſt, *Quilibet ex meis poſſit dicere.*

q *Athenas*] *Ad ſuum Demophoönta*, ſcilicet, *egregium illum, quem nobis omnibus Thracibus præpoſuit.*

r *Exitus*] Verba ſunt Thracum ab eventu Phyllida damnantium.

ſ *Careat*] Reſponſio eſt Phyllidis, ad pravum Thracum ſuorum judicium, per imprecationem in eos & indirecte propoſita. Atque equidem perverſe profecto ex eventu rationes noſtræ dijudicantur.

t *Notanda*] *Judicanda & vituperanda.*

u *At ſi*] Purgationem ſuam à contrario eventu confirmat. *Dicar*, inquit, *bene feciſſe, ſi tu rediveris.* Phyllidis autem verba cum ſpe aliqua & voto conjuncta videntur.

x *Sed neque*] Nam disjectus eſt qui modo affulſerat ſpei radius.

y *Tangit*] Placuerat Heinſio *tanget*, ſed quod ante legebatur, meo quidem judicio convenientius, *tangit* repoſui.

z *Biſtonia*] *Thraciâ noſtrâ.* Lacus eſt Biſtonius in Thracia.

a *Lavabis*] Pro veteri conſuetudine, quæ etiam ex Evangelio cognoſcitur. *Non lavabis: Ergo neque venies.*

[b] Illa meis oculis ſpecies abeuntis inhæret,
Cum premeret portus claſſis itura meos.
[c] Auſus es amplecti; colloque infuſus amantis
Oſcula per longas jungere preſſa moras:
Cumque tuis lacrymis, lacrymas [d] confundere noſtras:
Quodque foret velis aura ſecunda, [e] queri:
Et mihi diſcedens ſuprema dicere voce;
Phylli, face [f] expectes Demophoönta tuum.
[g] Expectem, qui me nunquam viſurus abiſti;
Expectem pelago vela negata meo?
[h] Et tamen expecto, redeas modo [i] ſerus amanti:
Ut tua ſit ſolo [k] tempore lapſa fides.
Quid [l] precor infelix? jam te tenet [m] altera conjux
Forſitan, & nobis qui male favit, amor.

INTERPRETATIO.

Imago illa tui *diſcedentis infixa eſt meis oculis, cum claſſis diſceſſura eſſet in meis portubus. Non veritus es* me *amplecti, & projectus in collum* mei *amantis dare oſcula arcta per prolixas moras, & miſcere lacrymas noſtras cum tuis lacrymis, & queri quod ventus eſſet favens velis, & mihi dicere ultima voce, cum proficiſcereris,* Phylli, vide ut opperiaris tuum Demophoönta. *Opperiar, qui diſceſſiſti nunquam viſurus me, opperiar vela prohibita à mari meo? Et tamen præſtolor, modo revertaris tardus* mihi *amanti; ut fides tua defecerit ſolo tempore. Miſera quid voves? Jam alia uxor te capit forſan, & amor, qui minus fuit nobis propitius.*

NOTÆ.

b *Illa*] Se nihil amaſſe, unquam fateatur, qui iſta commemoratione non commovebitur.

c *Auſus es*] Ex Demophoöntis perfidiæ contemplatione, tum blanditiarum, quibus diſcedentem perfidum demulſerat, recordatione, vehemens hæc increpatio Phyllidis naſcitur. Quantum vero imaginandi facultate valuerit Poëta, videbunt qui proficiendi ſtudio, phantaſiam ſuam illi committent: vel etiam qui ejus leporibus ducti, iis ſeſe oblectare voluerint.

d *Confundere*] Nequiter fecit Demophoön, qui ſinceras & ex amoris mollitie fluentes Phyllidis lacrymas, fictis ſuis & per dolum expreſſis fletibus compenſaverit.

e *Queri*] Quaſi ille moræ cauſam ventorum vim adverſam habere maluiſſet. Phyllidis hac eſt querela: *An potuiſti inter tot amoris mei teſtimonia ejuſque illecebras, me ſimulatione tua deludere?* Vel, *quomodo ad nimiam & incredibilem fictionem pectus perfidiæ conſcium potuiſti adigere?*

f *Expectes*] Sicuti eſt iſta Demophoöntis vox ſuprema, & ultimus amoris conatus, ita & eſt ultimus perfidiæ gradus. Non enim tantum torquetur animus, quando adempta ſpes eſt, & ille ſtupet, quam cum inter ſpem & timorem attentus, undiquaque diſtrahitur, & cura conficitur.

g *Expectem*] Cum dolore & increpatione. Gal. *Que j'attende?* Angl. *Should I wait for?*

h *Et tamen*] Vide mihi, quæſo, qui conatus, qui impetus, quæ lucta, priuſquam deſperet!

i *Serus*] Non ut ſero redeat, petit; ſed quando ita neceſſe eſt, ut ſero redeat, redeat ſaltem.

k *Tempore*] Proverbiali forma dicimus. Gal. *Que je ne perde, que l'attente.* Angl. *May I loſe nothing but my Attendance.*

l *Precor*] Votorum fervorem indicat, eademque vox iſta corripit. Ita enim ſeſe habent cordis noſtri cogitationes & vices. Cum maxime fervent affectus, tum facillime placantur; ubi maximus eorum impetus ibidem & finis. Extrema quæque ſcilicet recurrunt & ſeſe tangunt; nec metas ultra licet erumpere.

m *Altera*] Puellis ſuſpicio familiaris. Ita & ſupra Penelope. Sed prudentiam nota Poëtæ; quomodo affectus gradatim flectat, & ex iis ſingula quæque moveat. Majores fecerit progreſſus, qui unam epiſtolam cum cura & diligentia in indaganda arte meditatus fuerit, quam qui totum librum, ut mos eſt, legerit.

Utque tibi [n] excidimus, nullam, puto, Phyllida noſti.
Hei mihi! [o] ſi, quæ ſim Phyllis, & unde, rogas.
Quæ tibi, Demophoön, longis [p] erroribus acto
Threïcios portus, hoſpitiumque dedi.
Cujus [q] opes auxere meæ: cui dives egenti
Munera multa dedi, multa datura fui.
Quæ tibi ſubjeci latiſſima regna [r] Lycurgi,
Nomine fœmineo [ſ] vix ſatis apta regi:
Qua patet umbroſum Rhodope glacialis ad [t] Hæmum,
Et [u] ſacer admiſſas exigit Hebrus aquas.
Cui mea virginitas avibus [x] libata [y] ſiniſtris,
Caſtaque fallaci [z] zona recincta manu.
[a] Pronuba [b] Tiſiphone thalamis [c] ululavit in illis,
Et cecinit mœſtum [d] devia carmen avis.

INTERPRETATIO.

Et poſtquam ex conſpectu tuo ſublata ſum, nullam reor Phyllida cognoviſti. Hei mihi! ſi quæris quæ ſim Phyllis, & cujas. Ego, *Demophoön, quæ præbui tibi longis itineribus jactato portus Thracios, & hoſpitium. Cujus divitias meæ majores fecerunt, cui dives* ego *multa dona contuli, & volui multa conferre: quæ tibi ſubdidi late patens imperium Lycurgi, quæ vix poſſunt gubernari nomine fœmineo: qua Rhodope gelu rigens extenditur, uſque ad Hæmum umbroſum, &* qua *ſacer Hebrus volvit aquas concitatas. A quo mea virginitas primo decerpta eſt, alitibus infauſtis, & zona pudica detracta eſt manu fraudulenta. Tiſiphone pronuba ululavit in illis* noſtris *nuptiis; & avis devia cantavit carmen lugubre.*

NOTÆ.

n *Excidimus*] Illud eſt quod Gal. dicimus. *Auſſi tot que vous m'eutes perdue de veue.* Angl. *As ſoon as you had loſt me out of your Sight.*

o *Si, quæ ſim*] Non major eſſe poteſt oblivio.

p *Erroribus*] Vere dicuntur errores, quæ per mare perficiuntur itinera.

q *Opes*] Quæ, ſtatu in quo erat, exiguæ erant.

r *Lycurgi*] Pater fuit Phyllidis; de quo Poëtæ, quod Bacchum contempſiſſet, multa fabulantur.

ſ *Vix*] Quia feroces & bellicoſi.

t *Hæmum*] Mons eſt Thraciæ, ſicut & Rhodope, per quos regni ſui amplitudinem Phyllis deſcribit.

u *Sacer*] Quia omnes fluvii ſacri propter incolas & præſidentes Deos & Nymphas.

x *Libata*] *Primum violata.* Matrimonii eſt circumſcriptio.

y *Siniſtris*] Id eſt, *Auſpiciis & Diis adverſis.* Nihil enim veteres illi inauſpicato, vel ſine Diis, ſuſcipiebant.

z *Zona*] Cingulo nova nupta præcingebatur, quod vir in lecto ſolvebat, factum ex lana ovis; ut ſicut illa in glomos ſublata, conjuncta inter ſe ſit, ſic vir ſuus ſecum cinctus vinctuſque eſſet. Feſtus.

a *Pronuba*] *Loco Junonis noſtris nuptiis præfuit.*

b *Tiſiphone*] Furiarum una: altera eſt Alecto; tertia Megæra, filiæ Noctis & Acherontis.

c *Ululavit*] Quanquam vocem hanc mediam eſſe docet Servius; ſatis conſtat tamen hic lugubrem & feralem, pro nuptiali, cantum ſignificare.

d *Devia*] Bubo, vel quælibet avis devia nocturna & latebris gaudens, cujus vox querula mali ominis eſſe cenſebatur.

Adfuit [e] Alecto [f] brevibus torquata colubris;
Suntque [g] ſepulcrali lumina mota face.
Mœſta [h] tamen ſcopulos [i] fruticoſaque littora calco,
Quaque patent oculis æquora lata meis.
Sive die [k] laxatur humus, ſeu [l] frigida lucent
Sidera; proſpicio, quis freta [m] ventus agat.
Et quæcunque procul venientia lintea vidi,
Protinus illa [n] meos auguror eſſe Deos.
In freta procurro, vix me retinentibus undis,
Mobile qua primas porrigit æquor aquas.
Quo magis accedunt, minus & minus [o] utilis aſto:
[p] Linquor, & ancillis excipienda cado.
[q] Eſt ſinus adductos modice falcatus [r] in arcus,
Ultima prærupta cornua mole [ſ] rigent.
Hinc mihi ſuppoſitas immittere corpus in undas
Mens fuit; &, quoniam fallere pergis, erit.
Ad tua me fluctus projectam littora [t] portent,
Occurramque oculis [u] intumulata tuis.

INTERPRETATIO.

Alecto compta brevibus ſerpentibus adſtitit, & lumina admota ſunt ex tæde funerea. Nihilominus triſtis premo ſcopulos & littora fruticibus plena, & loca *unde vaſta maria aperta ſunt meis oculis. Sive terra ſolvitur per diem, ſeu aſtra gelida lucent, obſervo quis ventus agitet maria; & quæcumque vidi procul vela accedentia ſtatim conjicio illa eſſe meos Deos. Accurro ad mare aquis me ægre cohibentibus, qua mare fluidum extendit primas aquas. Quo magis accedunt, minus & minus firma ſum: deficio, & cado ſuſtentanda ab ancillis. Eſt ſinus paululum curvatus in modum arcus contenti, ultima cornua* ejus *prærupta ſunt rupe ardua. Hinc animus fuit corpus præcipitare in mare ſubjectum; &, quoniam pergis decipere, idem erit. Undæ me ferant præcipitatam ad tua littora; & inſepulta incidam in tuos oculos.*

NOTÆ.

e *Alecto*] Altera ex furiis, ut ante diximus.

f *Brevibus*] Ideoque, ut volunt, ſævioribus.

g *Sepulcrali*] Id eſt, *Pro facibus quinque ex ſpina alba ut pinu in nuptiis adhiberi ſolitis, ferales admotæ ſunt ex rogo accenſæ, vel funeri deſtinatæ.*

h *Tamen*] Id eſt, *Quanquam omnia ſint mihi adverſa, tamen amoris mei tantus eſt ardor, ut contra ſpem animi mei te ſemper & maximo cum labore, non ſine furore quæram.*

i *Fruticoſaque*] Ubi difficile eſt admodum ſuos gradus firmare. Sed operæ pretium eſt hæc omnia ſibi phantaſiæ opera oculis repræſentare.

k *Laxatur*] *Solis calore.*

l *Frigida*] Id eſt, *Per noctem.* Amoris ſui anxietatem commendat, quæ diu noctuque ipſam ſollicitat.

m *Ventus*] Optime amoris ſollicitudinem declarant iſtiuſmodi cogitationes.

n *Meos*] Id eſt, *Qui me exaudiverunt, & mihi propitii facti ſunt.*

o *Utilis*] *Quia te non eſſe video, vix poſſum niti pedibus.*

p *Linquor*] *Animi deliquium patior.*

q *Eſt ſinus*] Seſe tandem ad deſperationem coactam eſſe Phyllis declarat: quod loci deſcriptione, unde ſe in mare daturam dicit, cognoſcitur.

r *In Arcus*] Id eſt, *Ad tenſi arcus modum curvatus.* Curvatur enim arcus, cum nervo extrema ejus ſimul in ſeſe adducuntur.

ſ *Rigent*] *Alta, prærupta, dura, & ſalebroſa ſunt ad horrorem & ſtuporem.*

t *Portent*] Votum eſt.

u *Intumulata*] Abſque ſepulturæ honore, quod Ethnicis præſertim horrendum, ſiquidem & iſtud ad Manes placandos, vel torquendos momentum haberet.

Duritia ferrum ut ſuperes, adamantaque, [x] teque;
Non [y] tibi [z] ſic, dices, Phylli, ſequendus eram.
Sæpe venenorum ſitis eſt mihi: ſæpe cruenta
Trajectam gladio morte perire juvat.
Colla quoque, infidis quia ſe nectenda lacertis
[a] Præbuerunt, laqueis implicuiſſe libet.
Stat nece [b] matura tenerum penſare [c] pudorem:
In necis [d] electu parva futura mora eſt.
Inſcribere meo cauſa [e] invidioſa ſepulcro:
Aut hoc, aut ſimili carmine notus eris:
Phyllida Demophoön leto dedit, [f] hoſpes amantem:
Ille neci [g] cauſam præbuit, ipſa manum.

INTERPRETATIO.

Quamvis durior ſis ferro, & adamante, & te ipſo; *dices,* Phylli, non ita me debebas ſequi. *Sæpe cupio bibere toxicum; ſæpe placet tranſfixam enſe perire morte ſanguinolenta. Etiam, quia* mea *colla ſe præbuerunt implicanda brachiis perfidis, fune volo* ea *premere. Decrevi ſatisfacere nece accelerata tenero pudori: non diu cunctabor in electione mortis. Signaberis cauſa odioſa meo ſepulcro: notus eris, aut hoc, aut ejuſmodi titulo:* Demophoön hoſpes tradidit morti Phyllida amantem; ille dedit cauſam morti, ipſa manum.

NOTÆ.

x *Teque*] Gradatione iſta vide Demophoönta ut Phyllis duriſſimum faciat.

y *Tibi*] Pro *à te.*

z *Sic*] *Mortua, intumulata, undis jactata & eroſa.*

a *Præbuerunt*] Nonnulli habent *præbuerint,* quod non minus, imo amplius placeret.

b *Matura*] *Decoro & magnanimo leto exponunt.* Eſto decorum, ſed *maturum* mihi idem eſt quod *promptum, acceleratum, & opportunum.*

c *Pudorem*] *Violatam à te meam pudicitiam.*

d *Electu*] Inter tot mortis genera fluctuans, tandem ſeſe ex amygdalo ſuſpendiſſe dicitur; quæ arbor cum exaruiſſet, Demophoöntis adventu reviruit.

e *Invidioſa*] Id eſt, *Quæ legentium invidiam & odium in te derivet.*

f *Hoſpes*] *Hoſpitio à Phillide acceptus.* Paſſive.

g *Cauſam*] Perfidia ſua.

EPISTOLA III.

Argumentum.

Poſtquam Græci Phrygiam attigerunt, urbes Trojæ finitimas, præcipueque Leſbo oppoſitas, hoſtiliter aggreſſi populari cœperunt: inter quos Achilles, Pelei & Thetidis filius, utramque Ciliciam, & Thebanam, & Lyrneſiam invaſit. Expugnato inde Chryneſio oppido, duas egregia forma virgines abduxit, Aſtynomen, Chryſæ ſacerdotis Smynthei Apollinis filiam, & Hippodamiam, Briſæ natam, quæ poſtea à paternis nominibus cognominatæ fuerunt. Chryſen Achilles Agamemnoni conceſſit, Briſeide ſibi reſervata. Cum deinde vero Agamemnon Deorum juſſu patri reſtitueret ſuo Chryſen, ipſe Achilli Briſeida per vim & ſummam contentionem abſtulit. Quamobrem efferveſcens Achilles abſtinuit ſeſe aliquamdiu à pugnando: adeo ut nullius precibus ad arma contra Trojanos ſumenda moveri potuerit: nec poſtea Briſeida recipere ſuam voluerit, quamvis eam maximis cum donis Agamemnon eſſet remiſſurus. Briſeis ergo hanc ad eum epiſtolam mittit, qua nimiam ejus iracundiam accuſat, rogitans, ut adverſus Trojanos arma capiat, dum ſeſe prius ab Agamemnone ultro oblatam receperet.

BRISEIS

BRISEIS ACHILLI.

QUAM legis, à [a] rapta [b] Briſeïde littera venit,
Vix bene [c] barbarica Græca notata manu.
Quaſcunque aſpicies, lacrymæ fecere, lituras;
Sed tamen & lacrymæ [d] pondera vocis habent.
[e] Si mihi pauca queri de te dominoque viroque
Fas eſt; de domino pauca viroque querar.
Non, ego poſcenti quod ſum cito tradita [f] regi,
Culpa tua eſt: quamvis [g] hoc quoque culpa tua eſt.
Nam ſimul [h] Eurybates me Talthybiuſque vocarunt;
Eurybati data ſum Talthybioque comes.
Alter in alterius jactantes lumina vultum,
[i] Quærebant taciti, [k] noſter ubi eſſet amor.
Differri potui: [l] pœnæ mora grata fuiſſet.
Hei mihi! diſcedens oſcula nulla dedi.
At lacrymas ſine fine dedi, rupique capillos.
Infelix iterum ſum mihi viſa [m] rapi.

INTERPRETATIO.

Epiſtola quam legis, vix bene Græce ſcripta manu barbara eſt à rapta Hippodamia. Lacrymæ fecerunt omnes lituras, quas videbis; ſed tamen etiam lacrymæ vim vocis habent. Si mihi licet conqueri pauca de te, & domino & marito, conquerar pauca de domino & marito. Non eſt culpa tua, quod ego ſum ſtatim data regi petenti; quamvis hoc quoque eſt culpa tua. Nam ſtatim atque Eurybates & Talthybius me petiverunt, data ſum comes Eurybati & Talthybio. Illi *vertentes oculos, alter in vultum alterius ſciſcitabantur taciti, ubi noſter amor eſſet. Potui in tempus aliud remitti; mora fuiſſet accepta* meo *dolori. Hei mihi! abiens nulla* tibi *obtuli ſuavia. At effudi lacrymas ſine fine, & diſcerpſi comam. Miſera viſa ſum mihi iterum rapi.*

NOTÆ.

a *Rapto*] *A te* ſcilicet, *ex Lyrneſſo.* Prima eſt commiſeratio à fortunâ. Querimonias quidem non habet tam acres hæc epiſtola; neque tamen eo minor orationis apparatus.

b *Briſeïde*] Seu Hippodamia, Briſæ filia.

c *Barbarica*] Lyrneſſiæ puellæ, quæ cum ſit barbara, Græcas litteras non recte novit. Tacite imperitiam, ne inepta videatur, excuſat.

d *Pondera*] Id eſt, *Non minus ex lituris, quam ex verbis meis amorem meum cognoſces.*

e *Si mihi*] Orationis præmonitio, ſine qua ſervæ, bello captæ, cuique erga dominum nullum jus erat, honeſta querimonia non videbatur.

f *Regi*] *Agamemnoni.*

g *Hoc quoque*] Idem affirmare videtur, quod modò negavit: ſed diverſus eſt reſpectus. Fatetur Achillis culpam non eſſe quod tradita ſit regia, quia ex ipſo ortum iſtud non fuit: at in eo culpam eſſe dicit, quod tam cito tradiderit, cum potuiſſet ipſa differri.

h *Eurybates*] Agamemnonis cum Talthybio miniſter.

i *Quærebant*] Achillem arguit ex eo, quod etiam ejus in tradenda Hippodamia celeritatem ipſi Agamemnonis miniſtri mirati ſint.

k *Noſter*] *Veſter,* vel invitis libris quamobrem reponendum cenſuerit Heinſius, demiror.

l *Pœnæ*] *Dolori, quem ex diſceſſu caperem.*

m *Rapi*] Quæ fuit antea, quamque Heinſius deturbaverat vocem, reſtitui, non alia cauſa, quam quia, ſine bona ratione, nihil in libris mutandum eſſe cenſeo. Nulla autem videtur, ea quam reddit, *Briſeïdem ante raptam fuiſſe ſe non legiſſe*; cum, quæ ex Lyrneſſo expugnata capta eſt, eadem & rapta dici poſſit. Quanquam & *capi,* quod ex plurimis codicibus arripuiſſe ſe teſtatur idem, bonum eſt.

Sæpe ego decepto volui cuſtode [n] reverti;
Sed, me qui timidam prenderet, hoſtis [o] erat.
Si progreſſa forem, caperer ne forte, timebam,
[p] Quamlibet ad Priami munus itura nurum.
[q] Sed data ſim, quia danda fui: tot noctibus abſum,
Nec repetor; ceſſas, [r] iraque lenta tua eſt.
Ipſe [ſ] Menœtiades, tunc, cum tradebar, in aurem,
Quid fles? hic parvo tempore, dixit, *eris.*
[t] Nec repetiſſe parum eſt: pugnas, ne reddar, Achille.
[u] I nunc, & cupidi nomen amantis habe.
[x] Venerunt ad te [y] Telamone & [z] Amyntore nati;
[a] Ille gradu propior ſanguinis, ille comes;
[b] Laërtaque ſatus: per quos commitata redirem:
Auxerunt blandæ gradia [c] dona preces:
Viginti fulvos [d] operoſo ex ære lebetes;
Et tripodas ſeptem, [e] pondere & arte pares.
Addita ſunt illis auri bis quinque [f] talenta:
Bis [g] ſex aſſueti vincere ſemper equi.

INTERPRETATIO.

Sæpe ego volui redire, cuſtode deluſo; ſed hoſtis erat, qui me pavidam retineret. Metuebam ne, ſi diſceſſiſſem, forſan abriperer, itura in donum ad quamlibet nurum Priami. Sed fuerim reddita, quia debui reddi: abſum per tot noctes, nec repetor; hæres, & ira tua tarda eſt. Ipſe Patroclus mihi *repoſuit in aurem tunc, cum dabar,* Quamobrem ploras? non diu hic manebis. *Parum eſt non repetiiſſe; certas, Achille, ne reſtituar. Ito nunc, & retine nomen amantis deſiderio flagrantis. Ad te profecti ſunt geniti ex Telamone & Amyntore, ille conjunctior gradu ſanguinis, ille comes, & natus ex Laërta, quibus ſtipata reverterer. Mites preces cumularunt magna munera, viginti* ſcilicet *rufos cacabos ex ære elaborato, & ſeptem tripodas æquales pondere, & arte. Adjuncta ſunt illis decem talenta auri, duodecim equi ſoliti ſemper victoria potiri.*

NOTÆ.

n *Reverti*] *Ad te,* ſcil.

o *Erat*] *Qui me prendere poſſet,* ſupple: quod & poſtea dicit.

p *Quamlibet*] Etiam indigniſſimam.

q *Sed data ſim*] Quaſi dicat, *Quanquam peccatum fuit, quod me tradideris, tam cito etiam; tamen iſtud mitto, ut graviora attingam.* Accuſationem itaque habet hæc loquendi formula.

r *Iraque*] *Ex eo quod per vim me tibi Agamemnon præripuerit.*

ſ *Menœtiades*] *Patroclus, Menœtii filius.*

t *Nec repetiſſe*] Achillem arguit, quod ſe non modo non repetierit, ſed quod inſuper, cum redderetur, reſtiterit. In quibuſdam legitur *Non repetiſſe.*

u *I nunc*] Ironia eſt. Gall. diceremus *Vraiment le voila l'Amant paſſionne.* Angl. *A paſſionate Lover indeed!*

x *Venerunt*] *Ut me tibi reſtituerent.*

y *Telamone*] *Ajax.*

z *Amyntore*] *Phœnix,* qui etiam à Peleo Achilli comes & moderator datus fuerat.

a *Ille*] Ajax, fuit enim Telamon frater Pelei; adeoque Achilles & Ajax patrueles.

b *Laërtaque*] *Ulyſſes,* prout jam ſæpe vidimus.

c *Dona*] Ea ſequentibus verſibus ex Homero recenſet.

d *Operoſo*] Id eſt, *opera & arte multa fabricato.*

e *Pondere*] Id eſt, *In quibus ars materiæ pretium exæquabat.*

f *Talenta*] Multiplex fuit apud varias gentes, de quo multi tractaverunt, quos ſi voles, adibis. Uſitatum fuit præſertim Atticum, ſexaginta minarum ſeu librarum pondere.

g *Sex*] Ita melius ex Homero, quam, ut habent alii, *bis ſeptem.*

Quodque [h] ſupervacuum, forma præſtante puellæ
[i] Leſbides, [k] everſa corpora capta domo.
Cumque tot his (ſed [l] non opus eſt tibi conjuge) conjux
Ex Agamemnoniis una puella [m] tribus.
Si tibi ab [n] Atrida pretio redimenda fuiſſem,
Quæ dare [o] debueras, accipere illa negas.
Qua merui culpa fieri tibi vilis, Achille?
[p] Quo levis à nobis tam cito fugit amor?
An miſeros triſtis fortuna [q] tenaciter urget?
Nec venit inceptis mollior aura meis?
Diruta Marte tuo [r] Lyrneſia mœnia vidi:
Et fueram patriæ pars ego [ſ] magna meæ.
Vidi [t] conſortes pariter generiſque neciſque
Tres cecidiſſe: tribus, quæ mihi, mater erat.
Vidi, quantus erat, fuſum tellure cruenta,
Pectora jactantem ſanguinolenta, [u] virum.
Tot tamen amiſſis te compenſavimus unum.
Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.
Tu mihi, [x] juratus per numina [y] matris aquoſæ,
[z] Utile dicebas ipſe fuiſſe capi.

INTERPRETATIO.

Et, quod ſuperfluum, puellæ ex Leſbo pulchritudinis eximiæ, corpora capta domo diruta, & cum tot his (ſed non opus habes uxore) una ex tribus puellis Agamemnoniis, in uxorem. Recuſas ea ſumere, quæ exhibere debueras, ſi tibi redimenda fuiſſem pretio ab Agamemnone. Quo delicto merui fieri tibi contempta, Achille? Quo inconſtans amor abiit tam cito à nobis? An ſors maligna premit indeſinenter infelices, nec aura lenior afflat meis auſibus? Vidi Lyrneſum urbem everſam bello, quod geſſiſti; & ego fueram magna pars patriæ meæ. Vidi tres conſortes pariter ſanguinis & mortis occubuiſſe, & matrem *tribus, quæ erat mihi mater. Vidi ſuper terra ſtratum, quantus erat, maritum* meum *agitantem corpus* ſuum *cruentum. Exæquavimus te unum tamen tot perditis: tu eras mihi dominus, tu maritus, tu frater. Tu ipſe, juratus per numina genetricis* tuæ *aquoſæ, dicebas mihi utile fuiſſe capi.*

NOTÆ.

h *Supervacuum*] Iſtud eſt ex præmatura Briſeidis zelotypia.

i *Leſbides*] E Leſbo Inſula, non longe à Troja, abreptæ.

k *Everſa*] A Græcis, Achille præſertim, quo tempore Trojæ bellum indixerunt.

l *Non opus*] Quia ſe eam intendit eſſe.

m *Tribus*] Chryſothemis, Iphianaſſa ſive Iphigenia, & Laodice, tres illæ fuerunt.

n *Atrida*] *Agamemnone,* Atrei filio.

o *Debueras*] *Si pretio ab Agamemnone redimi debuiſſem, aut potuiſſem.*

p *Quo*] Se eam eſſe innuit, quæ amantis conſtantiam mereatur.

q *Tenaciter*] Ex calamitatis commemoratione, quam primus Achilles immiſerat, quæque inde ipſam affligetur, commiſerationem ſtudet movere. Sumptum vero eſt iſtud ex eo quod vulgo alia, deinde alia mala illi inferre credatur, quem ſemel iniqua fortuna afflavit.

r *Lyrneſſia*] Non fuit hæc Lyrneſſus Ciliciæ, ut male annotavit Antonius, & deſcripſit ejus Excerptor; ſed majoris Myſiæ, contra Leſbon Inſulam, in ora Trojæ poſita.

ſ *Magna*] Omnino, ſiquidem conjux eſſet Minetis Lyrneſſi principis, aut reguli.

t *Conſortes*] Fratres ſuos circumſcribit, quos Achilles mactavit.

u *Virum*] *Meum,* ſcil. *Minetem.*

x *Juratus*] Significatione activa.

y *Matris*] *Tuæ* ſcil. Thetidis.

z *Utile*] Quia potior apud te ſors mea eſſet, quam cum meis.

[a] Scilicet ut, quamvis veniam [b] dotata, repellas;
Et mecum fugias, quæ tibi [c] dantur, opes.
Quin etiam fama eſt, cum craſtina fulſerit [d] Eos,
Te dare nubiferis [e] linea vela [f] notis.
Quod [g] ſcelus ut pavidas miſeræ mihi contigit aures,
[h] Sanguinis atque animi pectus inane fuit.
Ibis: & ô miſeram [i] cui me, violente, relinques?
Quis mihi deſertæ mite levamen erit?
Devorer ante, precor, ſubito telluris hiatu,
Aut rutilo miſſi fulminis igne cremer:
Quam ſine me [k] Phthiis [l] caneſcant æquora remis,
Et videam puppes ire relicta tuas.
Si tibi jam redituſque placent, patriique penates;
Non ego ſum claſſi ſarcina magna tuæ.
Victorem [m] captiva ſequar, non nupta maritum:
[n] Eſt mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
Inter [o] Achaïdas longe pulcherrima matres
In thalamos conjux ibit (eatque) tuos.

INTERPRETATIO.

Nimirum ut me *rejicias, quamvis accedam dotata, & mecum recuſes divitias, quæ tibi offeruntur. Quinetiam ferunt te linea vela traditurum auſtris nubiferis, cum dies craſtinus luxerit. Quod facinus poſtquam ad timidas aures delatum eſt, mihi infelici pectus fuit ſine ſanguine atque animo. Diſcedes, & ô infelicem, apud quem me deſeres, violente? Quis erit dulce ſolatium mihi deſtitutæ? Precor ut ante abſorbear celeri biatu terræ, aut adurar igne rutilo vibrati fulminis, quam maria albeſcant remis Achilleis ſine me, & deſtituta videam naves tuas diſcedere. Si recurſus, & domus patria nunc te juvant, ego non ſum grave onus tuæ claſſi.* Ego *captiva ſequar victorem, non nupta maritum: habeo manum idoneam ad nendum lanam. Uxor longe formoſiſſima inter matres Achaiadas ibit (& eat) in toros tuos.*

NOTÆ.

a *Scilicet*] Ironice ſuas cum Achille commoditates proponit; ut ejus vana promiſſa arguat, eumque commoveat.

b *Dotata*] Sibi dotem aſſumit ea quæ ſecum ad Achillis placandam iram Agamemnon mittebat.

c *Dantur*] Quamobrem eam vocem pro *dentur* Heinſius deturbaverit, nunquam videre potui; adeoque eam reſtitui.

d *Eos*] *Aurora.* Id eſt, *craſtino die.*

e *Linea*] In aliis *lintea*, item *lintea vella*, unde *velle* poſtea procuſum, quod nonnullis placet.

f *Notis*] Id eſt, *Fama eſt, te uſque adeo iratum eſſe, ut etiam ventis maxime adverſis, velis abire.* Flantes enim à meridie Noti iis prorſus reflant, qui ex Troade in Græciam navigant.

g *Scelus*] *Ut ante captam Trojam diſcedas,* ſicut etiam Antonius exponit: Nequaquam. Per reſpectum ad Briſeidis deſiderium & amorem, vox iſta intelligenda eſt, & id tantum.

h *Sanguinis*] Uno verbo, *defeci.*

i *Cui*] Iſtud ex amore Briſeis, quæ nunquam Agamemnonis, utcumque ei ſit tradita, ſeſe fuiſſe; ſed ſoli Achilli amorem ſuum reſervaſſe, innuit. Atque ex hoc loco maxime moveri potuit Achillis miſericordia.

k *Phthiis*] *Achilleis:* nam Achillis Phthii fuerunt.

l *Caneſcant*] Id eſt, *quam tu, ſine me, abeas.* Metonymia.

m *Captiva*] Id eſt, *tanquam captiva, non tanquam uxor.*

n *Eſt*] Id eſt, *Victum lanificio quæritabo.*

o *Achaiadas*] Achaïa Achillis patria, unde Achaïades puellæ, & matres.

Digna

Digna nurus [p] ſocero, Jovis Æginæque [q] nepote;
Cuique ſenex [r] Nereus [ſ] proſocer eſſe velit.
Nos humiles famulæque tuæ data penſa trahemus:
Et minuent plenas ſtamina noſtra colos.
Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor,
Quæ mihi [t] neſcio quo non erit æqua modo.
Neve meos coram ſcindi patiare capillos:
Et leviter dicas, *Hæc quoque noſtra fuit.*
Vel patiare licet; dum ne contempta [u] relinquar.
Hic mihi væ miſeræ concutit oſſa [x] metus.
Quid tamen [y] expectas? Agamemnona pœnitet iræ,
Et jacet ante tuos Græcia [z] mœſta pedes.
Vince animos iramque tuam, qui cætera vincis.
[a] Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?
Arma cape, Æacida, ſed me tamen ante recepta:
Et preme turbatos Marte favente [b] viros.
Propter me mota eſt, propter me deſinat ira:
Simque ego triſtitiæ cauſa moduſque tuæ.
Nec tibi turpe puta precibus ſuccumbere noſtris;
Conjugis [c] OEnides verſus in arma prece eſt.

INTERPRETATIO.

Eat *nurus digna ſocero, & nepote Jovis & Æginæ, & cui ſenex Nereus velit eſſe proſocer. Nos abjectæ & ſervæ tuæ trahemus data penſa, & fila quæ nebimus minuent plenas colos. Deprecor tantum, ne tua conjux, quæ mihi non erit neſcio quomodo propitia, me vexet, neve patiaris meam comam lacerari in tuo conſpectu: Et dicas obiter,* Hæc quoque fuit noſtra, *vel ſinas, ſi voles, modo ne deſerar deſpecta. Væ, hic timor quaſſet oſſa mihi miſeræ. Quid tamen cupis? Agamemnona piget iræ, & Græcia triſtis proſtrata eſt ante tuos pedes. Doma mentem, & iram tuam,* tu *qui domas alia omnia. Quamobrem ſtrenuus Hector frangit vires Græcas? Indue arma, Æaco ſate, ſed tamen me ante receptа; & urge Marte ſecundo viros fractos. Ira eſt excita propter me, ſedetur propter me; & ego ſim cauſa & finis tui doloris. Nec crede tibi eſſe inhoneſtum cedere precibus: Meleager ad arma compulſus eſt prece uxoris.*

NOTÆ.

p *Socero*] *Peleo.*

q *Nepote*] Jupiter ex Ægina, Aſopi Bœotiæ regis filia, Æacum ſuſcepit, ex quo Peleus, Achillis pater.

r *Nereus*] Thetidis pater, Achillis avus maternus, Deus marinus.

ſ *Proſocer*] Quia pater fuit Thetidis, Pelei conjugis, quæ Thetis ſocrus ei fuiſſet, quam Achilles uxorem duxiſſet.

t *Neſcio quo*] Plus dicit iſta ſuſpicio, quam ſi prolixe multa cumulaſſet.

u *Relinquar*] *Hic* ſcil. *cum Agamemnone, procul à te.*

x *Metus*] *Ne relinquar.*

y *Expectas*] *Quid tibi vis? Quid quæris? quorſum ſpectat iſta tua ira implacabilis?*

z *Mœſta*] *Quæ, ex quo tempore arma poſuiſti, maxima damna ab hoſtibus Trojanis accepit.*

a *Quid lacerat*] Achillem ut moveat, ei blanditur; quaſi ille ſolus Hectorem, Trojanorum fortiſſimum (cujus præſertim meminit ad æmulationem) totumque adeo hoſtilem exercitum, poſſet profligare.

b *Viros*] *Trojanos, quos facile in fugam verteris.*

c *OEnides*] *Meleager,* OEnei filius, qui, bello inter Curetes & Calydonios ob pellem apri ab ipſo Atalantæ traditam, conflato, cum propter conceptam, ex matris imprecationibus, iram, nec hoſtes mœnibus depellere, nec laboranti patriæ opem ferre, vellet; tandem à Cleopatra uxore ad arma capienda compulſus eſt.

d Res

[d] Res audita mihi, nota eſt tibi. [e] Fratribus orba
 [f] Devovit nati ſpemque caputque parens.
Bellum erat: ille [g] ferox poſitis ſeceſſit ab armis,
 Et patriæ rigida mente negavit opem.
Sola virum conjux flexit: [h] felicior illa!
 At mea [i] pro nullo pondere verba cadunt.
Nec tamen indignor; [k] nec me pro conjuge geſſi,
 Sæpius in domini ſerva [l] vocata torum.
Me quædam (memini) dominam captiva vocabat:
 Servitio, dixi, [m] *nominis addis onus.*
Per tamen oſſa [n] viri ſubito male tecta ſepulchro,
 Semper judiciis oſſa verenda meis:
Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
 Qui bene pro patria cum patriaque jacent.
Perque tuum noſtrumque caput, qua [o] junximus una;
 Perque tuos enſes, [p] cognita tela meis;
Nulla [q] Mycenæum ſociaſſe cubilia mecum
 Juro: fallentem deſeruiſſe velis.
Si tibi nunc dicam: *Fortiſſime tu quoque jura,*
 Nulli tibi ſine me gaudia facta: [r] neges.

INTERPRETATIO.

Rem illam *audivi, tu noviſti. Mater deſtituta fratribus devovit ſpem & caput filii ſui. Bellum erat: ille ſtrenuus reliquit arma depoſita, & denegavit auxilium patriæ obſtinato animo. Uxor ſola movit maritum. Illa beatior! At mea verba cadunt ſine ullis viribus. Nec tamen moleſte fero; nec ſerva arceſſita ſæpius in lectum domini me uxorem jactavi. Quædam captiva (memini) appellabat me dominam:* Servitium, *dixi,* aggravas nomine. *Tamen juro per oſſa mariti male ſepulta ſepulcro properato,* per *oſſa ſemper mihi veneranda: & per ſtrenuas animas trium fratrum, mea numina, qui bene mortui ſunt pro patria, & cum patria; & per caput tuum & noſtrum, quæ conſeruimus, & per tuos gladios, tela cognita meis, Agamemnonem nullos lectos jugales mecum habuiſſe: velis* me *illudentem deſtituiſſe. Si jam dicam tibi,* Fortiſſime, jura tu quoque, nullam voluptatem tibi eveniſſe ſine me; *recuſes.*

NOTÆ.

d *Res*] *Hiſtoria Meleagri.*

e *Fratribus*] Theſtii filiis, quos, cum apri caput, aut pellem, Atalantæ ſurripere voluiſſent, Meleager interfecit.

f *Devovit*] Multis imprecationibus Meleagrum filium, quod fratres ſuos obtruncaſſet, Althæa devovit. Notiora vero ſunt quæ de fatali Meleagri ſtipite fabulati ſunt poëtæ, quam ut eorum decantatas fictiones huc opus ſit tranſcribere.

g *Ferox*] *Bello erat ſtrenuus.* Omnino; nam Theſtii filios omnes interfecit.

h *Felicior*] *Quam ego ſum,* ſupple. Cleopatræ felicitatem miratur.

i *Pro nullo pondere*] Id eſt, *Fruſtra.*

k *Nec me*] Vim orationes perinde accipe, ac ſi dixiſſet, *Nam neque,* &c.

l *Vocata*] Id eſt, *Quanquam fuerim vocata.*

m *Nominis addis onus*] *Servitutem aggravas.* Difficilius eſt enim eam in majori fortuna tolerare.

n *Viri*] *Mei Menetis, cujus ſepeliendi, in patriæ excidio, non eſt data opportunitas.*

o *Junximus*] Inter oſcula venerea. Ita & apud Petronium.

p *Cognita*] Nam per ea perierunt.

q *Mycenæum*] *Agamemnonem,* qui Mycenis in Peloponneſo regnavit.

r *Negis*] Id eſt, *Tu nolles jurare.*

At Danaï mœrere putant, tibi [ſ] plectra moventur:
Te tenet in tepido mollis [t] amica ſinu.
Et ſi quis quærat, quare pugnare recuſes:
[u] Pugna nocet: citharæ noxque Venuſque juvant.
Tutius eſt jacuiſſe toro, tenuiſſe puellam,
[x] Threïciam digitis increpuiſſe lyram:
Quam manibus clypeos, & acutæ cuſpidis haſtam,
Et galeam preſſa ſuſtinuiſſe coma.
Sed tibi pro tutis inſignia facta placebant:
Partaque bellando gloria dulcis erat.
An tantum, dum me caperes, fera bella probabas?
Cumque mea patria laus tua victa jacet?
Dî melius: validoque, precor, vibrata lacerto
Tranſeat Hectoreum [y] Pelias haſta latus.
[z] Mittite me, Danaï; dominum legata rogabo:
Multaque [a] mandatis oſcula miſta feram.
Plus ego quam Phœnix, plus quam facundus Ulyſſes,
Plus ego quam [b] Teucri (credite) frater agam.

INTERPRETATIO.

At Græci arbitrantur te *lugere. Tibi citharæ pulſantur. Tenera amica fovet te in calido gremio. Et ſi quis petat, quare nolis pugnare: certamen nocet*; *citharæ, & nox, & Venus placent. Tutius eſt ſtratum eſſe lecto, foviſſe puellam, pulſaſſe lyram Threïciam digitis, quam geſtaſſe clypeos manibus, & haſtam mucrone acuto, & caſſidem capillos urgentem. At pro ſecuris præclara facinora tibi grata erant, & gloria acquiſita bellum gerendo erat ſuavis. An tantum tibi placebant bella atrocia, dum me caperes, & gloria tua proſtrata eſt ſuperata cum mea patria? Dii melius* dent; *& præcor ut haſta Pelias intorta forti* tuo *brachio tranſfigat latus Hectoreum. O Græci, mittite me*; *miſſa precabor dominum*; *& dabo multa oſcula miſta mandatis. Ego plus faciam quam Phœnix, plus quam Ulyſſes diſertus (credite) plus quam frater Teucri.*

NOTÆ.

ſ *Plectra*] Quibus pulſatur cithara. *Te te muſica cum amica oblectas.*

t *Amica*] Diomedam Phorbantis filiam intelligit, quacum, adempta Hippodamia, Achillis dormire conſueverat.

u *Pugna*] Pro Achille reſpondet Briſeis, ut eadem opera ipſum accuſet.

x *Threïciam*] Propter Orpheum, qui in Thracia tantum, lyra ab Apolline patre ſeu Mercurio accepta, valuiſſe traditur, ut etiam cantus ſuavitate ſylvas & ſaxa moveret.

y *Pelias*] Nomen Achillis haſtæ proprium, à Pelio Theſſaliæ monte, unde excisa ea dicitur; vel, ut aliis placet, à Peleo Achillis patre, qui ea potiſſimum valuit. Tantæ vero fuit magnitudinis, ut Patroclus, cum cætera arma ſumeret, haſtam reliquerit.

z *Mittite me*] Jam Danaos Hippodamias ut ſe ad Achillem delegent, compellat: quæ quidem confidentia non leve eſt amoris ſui teſtimonium.

a *Mandatis*] *A vobis Danaïs acceptis, quæ ad Achillem perferam.*

b *Teucri frater*] Ajax eſt, qui unus fuit ex legatis ad Achillem.

[c] Eſt aliquid collum ſolitis tetigiſſe lacertis,
[d] Præſentiſque oculos admonuiſſe ſui.
Sis licet immitis, matriſque ferocior [e] undis;
Ut taceam, lacrymis comminuere meis.
Nunc [f] quoque ([g] ſic omnes Peleus pater impleat annos,
Sic eat auſpiciis [h] Pyrrhus [i] in arma tuis)
Reſpice ſollicitam Briſeïda, fortis Achille;
Nec miſeram lenta ferreus ure mora.
Aut, ſi verſus amor tuus eſt in tædia noſtri;
Quam ſine te cogis vivere, coge mori.
Utque facis, coges, abiit [k] corpuſque colorque:
Suſtinet hoc animæ ſpes tamen una tui.
Qua ſi deſtituor, [l] repetam fratreſque virumque:
Nec tibi magnificum fœmina juſſa mori.
[m] Cur autem jubeas? ſtricto pete corpora ferro.
Eſt mihi, qui foſſo pectore ſanguis eat.
Me petat ille tuus, qui, ſi [n] Dea paſſa fuiſſet,
Enſis in [o] Atridæ pectus iturus erat.

INTERPRETATIO.

Eſt aliquid tetigiſſe collum brachiis aſſuetis, & admonuiſſe oculos ſui præſentis. Quamvis ſis aſper, & truculentior undis matris tuæ, *tametſi ſileam, flecteris meis lacrymis. Nunc quoque (ſic Peleus pater cumulet omnes annos, ſic Pyrrhus arma induat tuis auſpiciis) reſpice anxiam Hippodamiam, fortis Achille; nec durus torque miſeram longa mora. Vel, ſi amor tuus mutatus eſt in tædia noſtri, coge mori, quam cogis vivere ſine te. Atque prout facis, coges, corpus & color* mihi *periit. Spes tamen una tui tuetur hoc vitæ; qua ſi ſpolior, reviſam & fratres, & maritum;* nec erit *tibi glorioſum fœmina coacta mori. Cur vero cogas? Percute corpus* meum *nudato gladio. Habeo ſanguinem, qui fluat pectore transfixo. Ille tuus gladius, qui perfodiſſet Agamemnonis pectus, ſi Pallas non prohibuiſſet, in me convertatur.*

NOTÆ.

c *Eſt aliquid*] Imo magnam habere vim fatebitur, quicunque ſemel amaverit.

d *Præſentiſque*] Alii habent *præſenteſque* oculos, deinde *ſinum*, & *ſinu:* & *ſuis*. Unus Vaticanus *præſentiſque ſinus:* tres alii *præſentiſque ſinu*. Prior Scriverianus ſatis antiquus,

Præſentiſque oculos admonuiſſe ſinus.

Ubi minima mutatione Heinſius pro *ſinus*, *ſui* legit: quanquam nihil ille repugnat, ut eam, quam etiam retinuimus, & plures habent codices, lectionem approbemus, dum vulgatam, quæ certe, ut ille ait, inurbana eſt, rejiciamus.

e *Undis*] Quæ nullius audiunt vota.

f *Quoque*] Id eſt, *Poſtquam tibi & iræ tuæ conſulueris, tibique ab Agamemnone ſatisfactum fuerit, conſule etiam mihi miſeræ.*

g *Sic omnes*] Obteſtandi modus veteribus familiaris.

h *Pyrrhus*] Achillis ex Deidamia filius, qui etiam Neoptolemus dictus eſt.

i *In*] Melius quam *ad*, quod in vulgata lectione Heinſius notavit; majorem quia habet emphaſim, animique ferocitatem probat.

k *Corpuſque*] Id eſt, *ejus habitudo*, Gall. *l'embonpoint*. Angl. *Good Caſe.*

l *Repetam*] Mortis beneficio ſcil.

m *Cur autem jubeas*] *Cum tu*, ſcilicet, *iſtud efficere poſſis.*

n *Dea*] *Pallas*, quæ, ut Homerus ſcribit, Achilli, cum ſtricto enſe in Agamemnonem ferretur, obſtitit.

o *Atridæ*] Agamemnonis, Atrei filii.

Ah! potius ſerves noſtram tua [p] munera vitam.
Quod dederas hoſti victor, amica rogo.
Perdere quos melius poſſis, [q] Neptunia præbent
Pergama: [r] materiam cædis ab hoſte pete.
Me modo, ſive paras [ſ] impellere remige claſſem,
Sive manes, domini jure venire jube.

INTERPRETATIO.

Ah! potius tuearis noſtram vitam tua dona: peto à te *amica, quod* tu *victor dederas* mihi *inimicæ. Troja Neptunia exhibet quos juſtius queas interimere: quære materiam necis ab hoſte. Tantummodo, ſive cupias reducere claſſem remigibus, ſive commoreris, impera pro jure domini me accedere.*

NOTÆ.

p *Munera*] Quo victor illi eam adimere poterat. *Vitam munera,* Appoſitio.

q *Neptunia*] A Neptuno cum Apolline ædificata; quam fabulam jam ſupra vidimus.

r *Materiam*] Id eſt, *Quod interficias.*

ſ *Impellere*] *In patriam tuam redire.*

EPISTOLA IV.

ARGUMENTUM.

Theſeus Ægei filius, interempto Minotauro, Ariadnen Minois & Paſiphaës filiam, quam, ob latam ſibi opem, ducturum ſe uxorem domum promiſerat, eamque, ſimul cum Phædra ſorore ejus, navi impoſitam abduxit. Verum enim Bacchi admonitu in Naxo, ſive, ut alii volunt, in Chio, Ariadne relicta, Phædram duxit: quæ deinde, abſente Theſeo, in Hippolyti privigni, quem ex Hippolyte Amazone ſuſceperat, amorem exarſit. Qui, cum cælibem amans vitam ſeſe venando oblectaret, nec in ejus conſuetudinem abduci poſſet, hac epiſtola amorem ei ſuum profitetur.

PHÆDRA HIPPOLYTO.

QUA, niſi tu dederis, caritura eſt ipſa; ſalutem
Mittit [a] Amazonio [b] Creſſa puella viro.
Perlege [c] quodcunque eſt. Quid epiſtola lecta nocebit?
Te quoque, in hac aliquid, quod juvet, eſſe [d] poteſt.

INTERPRETATIO.

Phædra, *puella Cretenſis mittit* Hippolyto, *viro Amazonio, ſalutem, qua ipſa non fruetur, niſi tu obtuleris. Perlege quodcunque eſt. Quid epiſtola lecta oberit? Poteſt eſſe aliquid in hac, quo proſit quoque tibi.*

NOTÆ.

a *Amazonio*] *Hippolyto,* Hippolytes Amazonis filio.

b *Creſſa*] *Phædra*; Minois Cretenſium regis filia.

c *Quodcunque eſt*] Quia Hippolyti ingenium noverat, quam fruſtra alias illexerat, cujuſque faſtidia experta erat, cavet Phædra, ne etiam epiſtolam ſuam legere ille dedignetur, cum primum quid ſibi ea velit, ſenſerit. Neque vero immerito maximam adhibuit cautionem in ſcribenda epiſtola mulier impuriſſima: namque etiam ſatius fuerit cuivis eam non legiſſe, niſi alia omnia in ea quærat, quam quæ per eam quæſivit Phædra.

d *Poteſt*] Curioſitatem acuit Hippolyti, ut inter legendum ſuppoſitis dolis capiatur.

His

His arcana [e] notis terra pelagoque feruntur:
[f] Inſpicit acceptas hoſtis ab hoſte notas.
[g] Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæſit
Lingua, ter in primo [h] deſtitit ore ſonus.
[i] Qua licet, & [k] ſequitur, pudor eſt miſcendus amori.
Dicere quæ puduit, ſcribere juſſit [l] Amor.
Quidquid Amor juſſit, [m] non eſt contemnere tutum:
Regnat, & in dominos jus habet ille [n] Deos.
Ille mihi primo dubitanti ſcribere, dixit,
Scribe; dabit victas ferreus [o] *ille manus.*
[p] Adſit, &, ut noſtras avido [q] fovet igne medullas,
[r] Figat ſic animos in mea vota tuos.
Non ego [ſ] nequitia ſocialia [t] fœdera rumpam.
Fama (velim quæras) crimine noſtra [u] vacat.
Venit Amor gravius, quo [x] ſerius; urimur intus,
Urimur; & [y] cæcum pectora vulnus habent.
Scilicet ut teneros lædunt juga prima juvencos,
Frænaque vix patitur de grege [z] captus equus:

INTERPRETATIO.

Quæ ſecreta ſunt, portantur terra & mari his ſignis: Hoſtis legit litteras acceptas ab hoſte. Lingua mea *ter conata tecum verba facere, ter conſtitit inutilis, ter vox reſtitit in extremis labiis. Quatenus fieri poteſt, & juvat, pudor eſt jungendus amori: Amor imperavit ſcribere, quæ pudit* me *loqui. Non eſt tutum ſpernere quicquid amor imperavit: Imperat, & ille jus habet in dominos Deos. Ille dixit mihi incertæ primo an ſcriberem,* Scribe, ille durus porriget manus victas. *Utinam faveat, & quemadmodum ille incubat medullis noſtris igne fervido, ſic vertat mentem tuam in mea deſideria. Ego non ſolvam levitate fœdera ſocialia: fama noſtra (opto ut inquiras) eſt intacta. Amor fit vehementior, quo tardior. Ardemus intus, ardemus; & cor habet profundum vulnus. Nimirum ut prima juga vulnerant juvencos teneros, & equus de grege prehenſus ægre tolerat fræna:*

NOTÆ.

e *Notis*] *Litteris.*

f *Inſpicit*] *Ergo nulla poteſt eſſe ratio, cur ab epiſtolæ meæ lectione abſtineas.*

g *Ter tecum*] Habet jam primum iſtud commiſerationem, & ad favorem conciliandum aptum eſt.

h *Deſtitit*] Alii *reſtitit, & conſtitit.* Sed bene Heinſius nihil mutandum eſſe cenſuit, & exemplis probavit.

i *Qua licet*] Id eſt, *quatenus licet, & amoris violentia patitur, cum eo verecundia jungenda eſt.*

k *Sequitur*] *Conveniens eſt.* Ita & Cicero. Optima vero ratione ſuum in ſcribendo conſilium hoc verſu approbat.

l *Amor*] In alium, Amorem ſcilicet, culpam ſuam rejicit.

m *Non eſt*] A neceſſitate amorem ſuum excuſat; ſed vide mihi quæſo, qua arte illud ante conetur, quam ipſum revelet. Ea plane methodo noxios ſervos Terentius noſter in ſcenam inducit.

n *Deos*] Qui cupidinis etiam ſentiunt ſagittas.

o *Ille*] *Hippolytus. Succumbet; & quæ imperabis faciet.*

p *Adſit*] Votum eſt, ut Amor ſibi in demulcendo Hippolyto opem ferat.

q *Fovet*] Id eſt, *Quemadmodum me amoris igne conſumit Cupido, teque perdite amo.*

r *Figat*] *Sagittis te vulneratum voluntati meæ ſubjiceat.*

ſ *Nequitia*] Id eſt, *Libidinoſa levitate.*

t *Fœdera*] *Quæ tu mecum iniveris,* ſupple.

u *Vacat*] *Impudicitiæ nota nulla me hactenus infamavit.*

x *Serius*] Id eſt, *ætate provectiori.*

y *Cæcum*] *Occultum,* adeoque grave.

z *Captus*] Id eſt, *Cum primum eſt captus è grege.*

Sic

Sic male vixque ſubit primos [a] rude pectus amores;
  Sarcinaque hæc animo non [b] ſedet apta meo.
[c] Ars fit, ubi à teneris [d] crimen condiſcitur annis.
  [e] Quæ venit exacto tempore, pejus amat.
Tu [f] nova ſervatæ capies [g] libamina famæ;
  Et pariter noſtrum fiet uterque [h] nocens.
[i] Eſt aliquid, plenis pomaria [k] carpere ramis,
  Et tenui primam deligere ungue roſam.
[l] Si tamen ille prior, quo me ſine crimine geſſi,
  Candor ab [m] inſolita labe notandus erat;
At bene ſucceſſit, [n] digno quod adurimur igni:
  [o] Pejus adulterio turpis adulter abeſt.
Si mihi concedat Juno [p] fratremque virumque;
  Hippolytum [q] videor præpoſitura Jovi.

INTERPRETATIO.

ita cor inaſſuetum male & ægre patitur primos amores; & hoc onus non convenit animo meo. Ars ſuccedit, cum crimen diſcitur à primis annis. Quæ amat cum tempus præteriit, amat iniquius. Tu decerpes prima libamina famæ ſervatæ; & uterque noſtrum fiet pariter conſcius. Aliquatenus juvat carpere pomaria plenis ramis, & colligere primam roſam ungue acuto. Si tamen illa innocentia prior, qua vixi ſine crimine, erat maculanda culpa inſueta; at bene cecidit, quod ardemus præclaro amore: Mœchus ſordidus, qui eſt *quid turpius adulterio, abeſt. Si Juno mihi daret & fratrem, & maritum* ſuum, *videor antepoſitura Hippolytum Jovi.*

NOTÆ.

a *Rude*] *Quod antea amoris ſtimulos nullos ſenſerat.* Senſus eſt, ſe nimium & afflictim amare.

b *Sedet*] Metaphora ab illis petita, qui onus grave portantes, illud modo in hunc, modo in illum humerum rejiciunt.

c *Ars fit*] Ex qua facilitas naſcitur ad operandum, laborque minuitur.

d *Crimen*] *Amandi* ſcil.

e *Quæ venit*] *Quæ mulier ſero in amorem incidit, violentius, & graviori cum pœna amat.*

f *Nova*] *Prima.*

g *Libamina*] Id eſt, *quod primum ex fama mea, huc uſque tam egregie ſervata, & hactenus inviolata, decerptum fuerit, habebis.* Vel, *Tu primus caſtitatis & pudicitiæ famam (quam maritus non aufert) delibabis.*

h *Nocens*] *Cum neque ego, præter maritum, hactenus quemquam amavero; neque tu puellam ullam attigeris; uterque, ſi me redamare velis, amoris crimine pariter tenebimur.*

i *Eſt aliquid*] *Ad voluptatem confert.*

k *Carpere*] Id eſt, *pomaria intrare, ex quibus nullum adhuc pomum collectum ſit; & ex ramis, fructibus plenis, primum florem & fructum auferre:* Ad pudicitiam iſtud referendum. Verum caveſis iſtæ te capiant nequitiæ, & improvidum à mentis puritate ſeducant: iis enim vivimus, quæ cum voluptate cogitamus.

l *Si tamen*] Secum communicat Phædra, & de eo quod antea tetigit, crimine, amore ſcilicet, ratiocinatur: idque ſeipſam conſolatur, quod è re nata haud melius fieri potuerit; tum inde laudando Hippolyto locum facit.

m *Inſolita*] Jam antea caſtitatis laude ſeſe commendavit.

n *Digno*] Id eſt, *Quod juvenem amore dignum amamus.*

o *Pejus*] Hic eſt ſenſus, *Quandoquidem neceſſe mihi fuit amare, & adulterium committere, bene eſt quod non dignum hominem non amavi, quod pejus eſſet ipſo adulterio.*

p *Fratremque*] *Jovem*; qui Junonis eſt & frater & vir.

q *Videor*] Id eſt, *Credo quod præponerem Hippolytum Jovi.*

Jam quoque (vix credas) [r] ignotas [ſ] mutor in artes:
  [t] Eſt mihi [u] per ſævas impetus ire feras.
Jam mihi [x] prima Dea eſt, arcu [y] præſignis [z] adunco
  [a] Delia. [b] Judicium ſubſequor ipſa tuum.
In nemus ire libet, [c] preſſiſque in retia cervis,
  Hortari celeres per juga ſumma canes:
Aut tremulum [d] excuſſo jaculum vibrare lacerto;
  Aut in graminea ponere corpus humo.
Sæpe juvat [e] verſare leves in pulvere currus,
  Torquentem frænis ora [f] fugacis equi.
Nunc [g] feror, ut Bacchi [h] furiis [i] Eleleïdes actæ,
  [k] Quæque ſub [l] Idæo [m] tympana colle movent.

INTERPRETATIO.

Jam quoque (vix poſſis fidem adhibere) ſum propenſa ad artes ignotas antea: *percupio inſequi feras crudeles. Jam Dea Delia conſpicua arcu recurvo eſt mihi potiſſima: ego probo judicium tuum. Cupio in ſylvas progredi, & cervis in caſſes concitatis, inſtigare canes veloces per ultima montium cacumina: aut jacere tremulum jaculum brachio fortiter moto; aut ſternere artus in terra herboſa. Sæpe libet* mihi *flectenti frænis ora equi fugacis agitare leves currus in pulvere. Nunc incedo ut Bacchi miniſtræ agitatæ ejus furiis, &* ut illæ *quæ pulſant tympana ſub monte Idæo.*

NOTÆ.

r *Ignotas*] De venatura loquitur, cui dedita antea non fuerat.

ſ *Mutor in artes*] Venuſtiſſime, pro *vehementer amo.*

t *Et mihi*] Quia artis eſt amatoriæ, ſeſe ei, quem amamus, facilem & indulgentem commodare, noſtroſque ex ejus moribus mores inſtituere; idæo Phædra ſibi ad venationem, quam Hippolytus unice amabat, propenſum animum eſſe dicit.

u *Per ſævas*] Plus eſt quam ſi dixiſſet *in feras.*

x *Prima*] Quia venationem, cui & indulget Hippolytus meus, ipſa amat.

y *Præſignis*] Nam etiam arcu inſtructa pingitur.

z *Adunco*] Enimvero in arcus extremitate, ubi nervus alligatur, cornua apponuntur recurva, ne is inter tendendum, per ejuſdem extremitates exeat.

a *Delia*] *Diana,* à Delo Inſula, ubi, cum Apolline fratre, nata dicitur.

b *Judicium*] Id eſt, *Quandoquidem Dianam præſertim colendam tibi ſumpſiſti, eandem quoque in venatione ſequar.*

c *Preſſiſque*] *In retia abactis.*

d *Excuſſo*] Inter vibrandum, de more.

e *Verſare*] *Currum & equos agitare & regere.*

f *Fugacis*] Hanc vocem, pro qua *ſequacis* poſuerat Heinſius, revocavi.

g *Feror*] *Amoris impatientia, huc illuc, Bacchantium more, non ſine furore diſcurro.*

h *Furiis*] Paſſim ex poetarum ſcriptis quis fuerit Baccharum furor facile eſt ediſcere. Ejus rei Pentheum & Lycurgum teſtes facit Horatius, Carminum Lib. 2. Ode 19.

i *Eleleïdes*] *Bacchæ, Bacchi miniſtræ.* Bacchus enim *Eleleus* à vociferatione, etymologia Græca, dictus eſt; quod cum ſtrepitu & clamoribus, ejus orgia, ſeu furialia ſacra celebrarent.

k *Quæque*] Mulieres intellige, Cybeles, ſeu Deum matris ſacra, cum Gallis ſeu Corybantibus, ejus miniſtris, celebrantes.

l *Idæo*] Ida mons fuit Phrygiæ, Cretæ etiam, ubi maximus fuit Cybeles cultus.

m *Tympana*] Incondito tympanorum & fiſtularum ſono, ac furiali ululatu, ut Bacchi, ita & Cybeles ſacra peragebantur.

Aut quas ſemideæ [n] Dryades, [o] Faunique bicornes,
    Numine contactas [p] attonuere ſuo.
Namque mihi [q] referunt, cum ſe furor ille remiſit,
    Omnia. Me tacitam [r] conſcius urit Amor.
Forſitan hunc [ſ] generis fato reddamus amorem;
    Et [t] Venus è tota gente tributa petat.
Jupiter [u] Europen ([x] prima eſt ea gentis origo)
    Dilexit, tauro [y] diſſimulante Deum.
[z] Paſiphaë mater [a] decepto ſubdita tauro
    Enixa eſt utero [b] crimen onuſque ſuo.
[c] Perfidus [d] Ægides, ducentia [e] fila ſecutus,
    [f] Curva meæ fugit tecta [g] ſororis ope.

INTERPRETATIO.

aut quas ſemideæ Dryades, & Fauni bicornes attonitas reddiderunt, afflatas ſuo numine. Namque mihi omnia dicuntur, poſtquam furor ille ſedatus eſt. Amor conſcius conſumit me tacitam. Forte hoc amore tenemur fato ſtirpis; & Venus petit tributa è tota noſtra *progenie. Jupiter amavit Europen (ea eſt prima origo gentis) tauro velante Deum. Paſiphaë,* mea *mater, ſubjecta tauro deluſo, emiſit crimen & ſarcinam ex ventre ſuo. Infidus Theſeus ſecutus fila* illum *regentia, ſe extricavit domo implicitâ auxilio meæ ſororis,*

NOTÆ.

n *Dryades*] Nymphæ ſylvarum præſides, eo nomine à quercu, originatione Græca, ſic dictæ.

o *Faunique*] Faunos, Satyros, Sylvanos & Silenos ſæpe confundunt; eoſque cornutos & caprinis pedibus, agrorum & ſylvarum Deos fecerunt Ethnici.

p *Attonuere*] *Attonitas & lymphaticas ſeu furioſas fecere.* Creditum eſt enim ab antiquis, furore corripi eos; qui Nympham aliquam vidiſſent.

q *Referunt*] *Qui me ita furentem conſpexerunt*, ſupple.

r *Conſcius*] *Cujus ego ſum conſcia.*

ſ *Generis fato*] *Gentis meæ fortunæ.* Gall. *Peut-être eſt-ce par quelque fatalité attachée à nôtre maiſon, que.* Angl. *Perhaps 'tis by a kind of Fatality appropriated to our Houſe, that,* &c.

t *Venus*] Fabula eſt, Venerem, cum Solis indicio, in adulterio cum Marte eſſet deprehenſa, quo eam injuriam ulciſceretur, tantam in omne genus Solis immiſiſſe amoris impatientiam, ut nulla ex eo orta mulier caſtitatem ſervare potuerit.

u *Europen*] Fuit Europa filia Agenoris, quam Jupiter, rex Cretæ, navi, cujus inſigne taurus erat, ex Phœnicia abreptam, avexit: unde datus eſt locus fabulæ. Refertur vero iſtud ad id quod de ſui generis fato dixit Phædra.

x *Prima*] Ex Europa enim natus eſt Minos Phædræ pater.

y *Diſſimulante*] Notior eſt de Jove in taurum mutato fabula, quam ut hic de ea quicquam dicatur.

z *Paſiphaë*] Solis filia, Minois uxor, Phædræ mater, quæ Paſiphaë tauri amore capta, ut eo potiretur, arte Dædali, vaccæ ligneæ incluſa eſt. Ex quo Minotaurum peperit, monſtrum media corporis parte hominem, reliqua taurum referens.

a *Decepto*] Dædali artificio, qui ei vaccam ligneam & Paſiphaën, pro vera vacca ſubjecit.

b *Crimen*] *Minotaurum*, criminis effectum & indicium.

c *Perfidus*] Quia fidem Ariadnæ datam non ſervavit, ſed eam in Naxo inſula reliquit.

d *Ægides*] *Theſeus*, Ægei filius.

e *Fila*] Quomodo Theſeus ſeſe ex Labyrintho extricaverit, fili ope, quod ex Ariadna acceperat, omnes mythologi explicant.

f *Curva*] Inextricabiles & irremeabiles Labyrinthi errores, & vias periphraſtice deſcribit.

g *Sororis*] *Ariadnes*, quæ filum Theſeo dedit. Scopus vero Phædræ eſt, ſororis exemplo, quæ ob Theſei amorem patrem etiam prodidit, illud quod ſupra de Veneris in ſuam gentem vindicta propoſuit, confirmare.

En ego nunc, ne forte [h] parum Minoïa credar,
  In [i] ſocias leges [k] ultima gentis eo.
Hoc quoque fatale eſt: placuit domus [l] una duabus.
  Me tua forma capit, capta [m] parente [n] ſoror.
[o] Theſides Theſeuſque duas rapuere ſorores.
  Ponite de noſtra bina [p] tropæa domo.
Tempore, quo vobis inita eſt [q] Cerealis [r] Eleuſin,
  [ſ] Gnoſia me [t] vellem detinuiſſet humus.
[u] Tunc mihi præcipue (nec non tamen ante placebas)
  Acer in [x] extremis oſſibus hæſit amor.
Candida veſtis erat. Præcincti [y] flore capilli:
  [z] Flava [a] verecundus tinxerat ora rubor.
[b] Quemque vocant [c] aliæ vultum [d] rigidumque trucemque,
  Pro rigido, Phædra judice, fortis erat.
[e] Sint procul à nobis juvenes, ut fœmina, compti.
  [f] Fine coli modico forma virilis amat.

INTERPRETATIO.

En ego nunc, ne forte dicar parum Minoïa, venio poſtrema in leges ſocias mei *generis. Hoc quoque eſt fato conſtitutum: una domus arriſit duabus. Pulchritudo tua me tenet, ſoror* mea *correpta eſt patre tuo. Theſides & Theſeus ceperunt duas ſorores. Erigite bina tropæa de noſtra domo. Vellem Creta me habuiſſet tempore, quo Cerealis Eleuſis intrata eſt vobis. Tunc (& tamen ante* mihi *placebas) vehemens amor ſedit in* meis *oſſibus intimis. Veſtis* tua *erat alba, coma ſertis redimita; rubor pudicus pinxerat ora flava. Et ſpecies* tua, *quam aliæ appellant agreſtem & truculentam, pro agreſti erat ſtrenua, ex ſententia Phædræ. Juvenes ornati fœminarum more ſint procul à nobis. Elegantia virilis vult ornari modice.*

NOTÆ.

h *Parum Minoïa*] Id eſt, *Ex alia, quam ex Minois gente, quæ fato amori dedita eſt.*

i *Socias*] *Nobis omnibus communes, ut amore teneamur.*

k *Ultima*] De Europa loquens dixit *prima.* Ergo à prima ad ultimam, omnes ex Minois gente amori deditæ, ut ex amore procreatæ, fuerunt.

l *Una*] *Tua,* ſcilicet, *Hippolyte.*

m *Parente*] *Tuo, Theſeo.*

n *Soror*] *Mea, Ariadne.*

o *Theſides*] *Hippolytus,* Theſei filius.

p *Tropæa*] *Monumenta victoriæ.*

q *Cerealis*] *Ubi Cereris myſtica ſacra primum inſtituta ſunt.*

r *Eleuſin*] Eleuſin, ſive Eleuſis, urbs eſt Atticæ, non procul ab urbe Athenis, ad occaſum; ex qua Ceres etiam cognominata.

ſ *Gnoſia*] *Creta inſula,* ubi urbs Gnoſus vel Gnoſſus celeberrima, Minois regia.

t *Vellem detinuiſſet*] Quia te non vidiſſem nec amore flagrarem.

u *Tunc*] *Cum te in Cereris ſacris vidi.*

x *Extremis*] *Intimis.*

y *Flore*] *Corona ex floribus.* Habitum deſcribit Phædra, quo ſibi tantopere placuerat Hippolytus.

z *Flava*] *Quæ naturaliter flava ſunt, ſeu alba cum minimo rubore.*

a *Verecundus*] *Verecundiam & pudorem indicans.*

b *Quemque*] *Tuum,* ſcilicet.

c *Aliæ*] *Puellæ, quæ mecum in te oculos convertunt.*

d *Rigidum*] Gall. *Rude, inhumain, & ſauvage.* Angl. *Rough, inhuman, and ſavage.*

e *Sint procul*] Id eſt, *Non amo.*

f *Fine modico*] Illud eſt quod Gall. dicimus, *A certaine degré; A certaine meſuré.* Angl. *To a certain Degree; To a certain Meaſure.*

[g] Te tuus iſte rigor, poſitique ſine arte capilli,
  Et [h] levis egregio pulvis in ore decet.
Sive ferocis equi luctantia colla [i] recurvas;
  Exiguo flexos miror [k] in orbe [l] pedes.
Seu [m] lentum valido torques haſtile lacerto!
  [n] Ora ferox in ſe verſa [o] lacertus habet.
Sine tenes [p] lato venabula [q] cornea ferro:
  Denique, noſtra juvat lumina, quicquid agas.
Tu modo [r] duritiem ſilvis depone jugoſis:
  Non ſum [ſ] materia digna perire tua.
Quid juvat [t] incinctæ [u] ſtudia exercere Dianæ;
  Et Veneri [x] numeros eripuiſſe ſuos?
Quod caret [y] alterna requie, durabile non eſt.
  [z] Hæc reparat vires, feſſaque membra novat.
Arcus (& arma tuæ tibi ſunt [a] imitanda Dianæ)
  Si nunquam ceſſes tendere, mollis erit.

INTERPRETATIO.

Tua iſta ſeveritas vultûs, & coma compta ſine arte, & pauculus pulvis in ore pulcherrimo te decet. Sive flectis colla repugnantia equi indomiti; miror pedes reductos in parvo circulo. Sive vibras gravem haſtam potenti brachio; brachium validum habet vultum meum *converſum in ſe: Sive tractas venabula cornea amplo ferro. Denique quicquid facias,* illud *placet noſtris oculis. Tu omitte tantum duritiem in ſylvis montoſis. Non ſum digna mori cauſa tua. Quid prodeſt incumbere ſtudiis Dianæ ſuccinctæ, & ſuſtuliſſe Veneri vices ſuas? Quod deſtituitur quiete alterna, non eſt durabile. Hæc reficit vires, & reſtituit artus laſſos. Arcus (tuque debes imitari arma tuæ Dianæ) fiet laxus, ſi nunquam deſinas intendere.*

NOTÆ.

g *Te tuus iſte rigor*] Mitius exponendus eſt hic *rigor*, cum dicit Phædra, *Tuus iſte rigor*, quam ſupra *rigidus*. Gall. diceremus, *Cet air de fierté que vous avez.* Angl. *That Air of Fierceneſs which you have.*

h *Levis*] Qualis eſt, qui per corporis exercitium ex terra excitatur, deinde in veſtes vultumque reſidit: quem molles & delicatuli adoleſcentes, ut fœminæ curioſe vitant, viri ſine affectatione abſtergunt.

i *Recurvas*] Fræno, ſcil. non ſine peritia. Dicit Phædra ſibi Hippolytum quocumque fuerit ſtatu & habitu, placere.

k *In orbe*] In parvo terræ ſpatio; eſt vero periti ſeſſoris eo modo equum in gyrum dextrorſum & ſiniſtrorſum verſare.

l *Pedes*] *Equi,* ſcilicet, *quem tu maxima arte flectis.*

m *Lentum*] *Ponderoſum* interpretor, *quodque* ideo *curvatur.*

n *Ora*] *Mea,* ſcil. *nam me in admirationem rapis, quidquid agas.*

o *Lacertus*] *Tuus, dum tu haſtile torques.*

p *Lato*] Id eſt, *Latum ferrum habentia.*

q *Cornea*] *Ex Corno arbore dura, & ad venabula aptiſſima.*

r *Duritiem*] Id eſt, *Fac ut ex ſylvis redeas mei amoris plenus.*

ſ *Materia*] *Cauſa.*

t *Incinctæ*] Id eſt, *Quæ veſtis ſinus habet collectos, ut ad venationem ſit expeditior.*

u *Studia*] *Venationem.* Nam Diana venationis Dea, ejus fuit maxime ſtudioſa.

x *Numeros*] Id eſt, *Ea quæ Veneri ſuo loco & ordine conveniunt.* Frequens eſt Gallice hæc locutio.

y *Alterna*] Eo nomine appellantur quæ ſibi invicem ſuccedunt.

z *Hæc*] *Requies,* ſcilicet, *membra reficit.*

a *Imitanda*] Id eſt, *Oportet ut corpus & animum relaxes, ſicut & arcus relaxantur, ne vis eorum aſſidua contentione infringatur.*

Clarus erat ſilvis [b] Cephalus, multæque per herbam
Conciderant, illo percutiente, feræ.
Nec tamen Auroræ male ſe [c] præbebat amandum.
Ibat ad hunc [d] ſapiens à ſene [e] Diva [f] viro.
Sæpe ſub ilicibus Venerem, [g] Cinyraque creatum,
Suſtinuit poſitos quælibet [h] herba duos.
Arſit & [i] OEnides in [k] Mænalia Atalanta.
Illa [l] feræ ſpolium [m] pignus amoris habet.
[n] Nos quoque jam primum [o] turba [p] numeremur in iſta.
Si Venerem tollas, [q] ruſtica ſilva tua eſt.
Ipſa comes [r] veniam: nec me ſalebroſa [ſ] movebunt
Saxa, nec [t] obliquo dente timendus aper.
[u] Æquora bina ſuis oppugnant fluctibus Iſthmon,
Et [x] tenuis tellus [y] audit utrumque mare.

INTERPRETATIO.

Cephalus erat celebris ſilvis, & multæ feræ procubuerunt in herbam, illo feriente. Neque tamen exhibebat ſe male amandum Auroræ. Diva ſapiens ibat à ſene marito ad hunc. Sæpe quodvis gramen duos habuit, Venerem & filium Cinyræ, ſtratos ſub quercubus. Etiam Meleager perdite amavit Atalantam Arcadicam. Illa habet exuvias apri in pignus amoris. Nos quoque recenſeamur jam primum in iſta copia amantium. *Si removeas Venerem, ſilva tua eſt agreſtis. Ego te comitabor; nec cautes aſperæ me retinebunt, nec aper metuendus dente obliquo. Duo maria obſtrepunt Iſthmo ſuis undis; & terra parva audit bina maria.*

NOTÆ.

b *Cephalus*] Celeberrimus ille Procris maritus, ab Aurora adamatus, qui etiam venator fuit.

c *Præbebat*] Non eum dicit Auroram amaſſe, quod eſſet contra hiſtoriam; ſed tantum ab iis omnibus non fuiſſe averſum, quæ amorem ſpectant. Atque hic locus ad Phædram, Auroræ exemplo, excuſandam, erat maxime idoneus.

d *Sapiens*] Quæ maritum ſenem Cephalo juveni & eleganti poſtpoſuit.

e *Diva*] *Aurora.*

f *Viro*] *Tithono,* ſcilicet, Laomedontis filio, & Priami fratre.

g *Cinyraque*] Adonis eſt, Cinyra Cypriorum rege & Myrrha ejus filia genitus, quem præſertim Venus amavit.

h *Herba*] Id eſt, *Super herba ſuis amoribus indulſerunt.*

i *OEnides*] *Meleager,* de quo ſupra, in Briſeïdis Epiſtola.

k *Mænalia*] *Arcadica,* à Mænalo, altiſſimo Arcadiæ monte.

l *Feræ*] *Apri Calidonii,* de quo etiam epiſtola tertia.

m *Pignus*] Quia eo Meleagri amor comprobatus eſt.

n *Nos*] *Tu & ego.*

o *Turba*] Ne tam quidem turba: ſed ubi rerum teſtimonia deſunt, verbis opus eſt ſententiam ſuam ſaltem fulcire.

p *Numeremur*] *Mutuo amore teneamur, ſicut & alii, qui venatione ſunt delectati.*

q *Ruſtica*] *Quæ nihil habeat pulchri aut jucundi.*

r *Veniam*] *Si,* ſcilicet, *velis amare me.*

ſ *Movebunt*] *A propoſito tecum venandi abducent.*

t *Obliquo*] Vel quia curvus eſt, vel quia oblique ab apro impingitur.

u *Æquora*] Iſthmum Corinthiacum deſcribit.

x *Tenuis*] Omnio, ſiquidem Iſthmus nihil aliud eſt, quam terræ exiguum, ita inter duo maria coarctatum, ut vix impediat, ne Cherſoneſus inſula fiat.

y *Audit*] Id eſt, *Sita eſt inter utrumque mare.* Audacia eſt tropi, qua rei inanimatæ, quod animatorum eſt, tribuit.

[z] Hic tecum [a] Trœzena colam [b] Pittheïa regna.
Jam nunc eſt patria gratior illa mea.
[c] Tempore abeſt, aberitque diu, [d] Neptunius heros.
Illum [e] Pirithoï detinet [f] ora ſui.
[g] Præpoſuit Theſeus (niſi ſi manifeſta negamus)
Pirithoum Phædræ, Pirithoumque tibi,
Sola nec hæc nobis injuria venit ab illo.
In magnis læſi rebus uterque ſumus.
Oſſa mei [h] fratris [i] clava perfracta trinodi
Sparſit humi : ſoror eſt præda [k] relicta feris.
[l] Prima [m] ſecurigeras inter virtute puellas
Te peperit, nati digna vigore [n] parens.
Si quæras, ubi ſit ; [o] Theſeus [p] latus enſe peregit :
Nec [q] tanto mater pignore tuta fuit.

INTERPRETATIO.

Celebrabo hic tecum Trœzena, regna Pittheïa. Jam nunc illa jucundior eſt patria mea. Theſeus abeſt ab aliquo tempore, & aberit diu; regio Pirithoï ſui illum retinet. Theſeus (niſi negare velimus ea, quæ aperta ſunt) pluris fecit Pirithoum, quam Phædram & te. Nec illa una injuria nobis eſt orta ab illo: uterque ſumus offenſi in magnis rebus. Per terram disjecet oſſa mei fratris perfracta clava trinodi: ſoror eſt deſerta in prædam feris. Mater te genuit virtute præcipua inter Amazonas, digna virtute filii. Si petas ubi ſit; Theſeus transfodit latus gladio: nec mater fuit ſecura tanto filio.

NOTÆ.

z *Hic*] *Ubi tu eſſe & venari amas.*

a *Trœzena*] Trœzen ſeu Trœzena urbs eſt Argolidis in Peloponneſo, ab Iſthmo Corinthiaco, ad ortum.

b *Pittheïa*] *Ubi Pittheus pater Aethræ,* quam Theſeus matrem habuit, *regnavit.*

c *Tempore*] *Jam ab aliquo tempore:* niſi mavis *opportune,* ut aliis placuit.

d *Neptunius*] *Theſeus,* cujus pater Ægeus, Ægei Neptunus.

e *Pirithoï*] Quem jam ſupra Theſeo amicitia conjunctiſſimum fuiſſe vidimus.

f *Ora*] *Regio quam Pirithous incoluit, Theſſalia,* ſcilic. circa Peneum amnem, ubi potentatum Ixionem Pirithoï patrem tenuiſſe, ſcribit Diodorus. Ora vero, ſeu regio, poſita eſt, pro Pirithoo incola.

g *Præpoſuit*] *Quandoquidem nos hic reliquit, & ad Pirithoum ſuum non modo ivit, ſed & ibi ſemper commoratur.* Theſei vero, quem cauſatur negligentia, & injuriis Hippolytum ad patris contemptum Phædra, & ſui amorem, conatur perducere.

h *Fratris*] *Minotauri.*

i *Clava*] Qua, ſicut & Hercules, in memoriam victoriæ, quam de latrone quodam reportavit, teli loco Theſeus uſus eſt.

k *Relicta*] Jam ſupra diximus, Ariadnen in inſula Naxo à Theſeo relictam.

l *Prima*] Nunc ad injurias deſcendit à Theſeo Hippolyto illatas: Et ut major prima videatur, quæ ejus matrem afflixit, eam ante omnia laudat.

m *Securigeras*] *Amazones,* quibus arma fuerunt præcipue ſecures.

n *Parens*] *Hippolyte, mater tua.*

o *Theſeus*] Alii contra ſcribunt, ab Amazone quadam eam interfectam fuiſſe, cum à Theſei partibus ſtaret, bello quod ille adverſus Amazonas geſſit.

p *Latus*] Invidioſe vox iſta poſita eſt, & facti atrocitatem auget.

q *Tanto*] *Te,* ſcilicet. Multa autem ſolent uxoribus condonare mariti, liberorum cauſa.

At [r] nec nupta quidem, [ſ] tædaque accepta jugali.
[t] Cur, niſi ne caperes regna paterna nothus?
Addidit & [u] fratres ex me tibi: quos tamen omnes
Non ego [x] tollendi cauſa, ſed ille fuit.
O utinam nocitura tibi, pulcherrima rerum,
In medio niſu [y] viſcera rupta forent!
[z] I nunc, i, [a] meriti lectum reverere parentis:
[b] Quem fugit, & factis abdicat ille ſuis.
Nec, quia [c] privigno videar coïtura noverca.
Terruerint animos [d] nomina vana tuos.
[e] Iſta [f] vetus pietas, ævo moritura futuro.
[g] Ruſtica [h] Saturno regna tenente, fuit.
[i] Jupiter eſſe pium ſtatuit, quodcumque juvaret:
Et fas omne facit [k] fratre marita ſoror.

INTERPRETATIO.

At nec fuit *quidem deſponſata, nec admiſſa face jugali. Quamobrem, niſi ne ſpurius regna paterna conſequereris? Adjunxit etiam tibi fratres ex me; quos tamen omnes ego non fui cauſa educandi, ſed ille. O utinam, pulcherrime rerum, præcordia tibi obfutura fracta eſſent in medio partu! Ito nunc, ito, & reverere torum patris meriti, quem fugit & rejicit actis ſuis. Nec nomina vana metum incuſſerint tuæ menti. Quoniam videar noverca ventura ad privignum. Fuit iſta antiqua pietas, dum Saturnus potiretur regno rudi: quæ periret ſeculo futuro. Jupiter ſanxit pium eſſe, quodcumque prodeſſet, &* Juno *ſoror conjux* Jovi *fratri facit omne fas* eſſe.

NOTÆ.

r *Nec nupta*] Altera eſt Theſei injuria, quod Hippolyti matrem uxorem non duxerit, ut is nothus eſſet, nec hæreditarium regnum adiret.

ſ *Tædaque*] Antea, in Phyllidis epiſtola, quædam ea de re annotavimus.

t *Cur*] *Non duxit*, ſcil. *Hippolyten uxorem?*

u *Fratres*] Unum antea, Demophoönta nempe, vidimus. Qui vero patres liberos ſuos valde amant, neque illis novercas, neque ex iis alios fratres quærunt.

x *Tollendi*] *Educandi.* Quæ vero fuerit priſcorum temporum in infantibus crudelitas, quibus quidem temporibus, patres, pro libitu, recens natos, vel humo tollendos, deinde & nutriendos, vel mactandos, aut exponendos jubebant, fabulæ & hiſtoriæ prædicant.

y *Viſcera*] Hubertinus, qui certe maximam & imprimis laudabilem operam in Ovidio explanando collocavit, Phædram ſibi ipſi hoc in loco male precatam eſſe, & mortem optaſſe, putavit. Nihilominus tamen crederem potius per *viſcera* intelligendos eſſe pueros, quos in ipſo partu mallet ſuffocaſſe, quam ut Hippolyto nocerent.

z *I nunc*] Irriſio eſt. Arbitratur Phædra ſe plura, quam ſit opus, congeſſiſſe, ut omnem patris reverentiam ex Hippolyti pectore eradicaret.

a *Meriti*] Immeritum contra intelligit.

b *Quem*] Hippolytum intellige, quem fugiſſe & factis exhæredaſſe Theſeum patrem Phædra contendit.

c *Privigno*] *Tibi*, ſcil. Gall. *Beau fils.* Angl. *A Son-in-Law.*

d *Nomina*] *Privignus & Noverca.*

e *Iſta*] Contemptum habet iſtud pronomen.

f *Vetus*] Adeoque contemnenda & deponenda.

g *Ruſtica*] *In quibus neque cognitio, neque virtus, ſed craſſa modo ruſticitas locum habuit.*

h *Saturno*] Saturnus Cœli & Terræ filius, Jovis pater.

i *Jupiter*] Qui nunc, patre de ſolio deturbato, mundi tenet moderamina.

k *Fratre*] Pro *fratri*, *Jovi* ſcilicet, qui Junonis frater eſt. Dicit, Jovem omnia in amore licita feciſſe, qui Junonem ſororem in uxorem acceperit.

l Illa

[l] Illa [m] coït firma generis junctura catena,
Impoſuit nodos cui Venus ipſa ſuos.
Nec labor eſt [n] celare, [o] licet; pete [p] munus ab [q] illa;
[r] Cognato poterit nomine [ſ] culpa tegi.
Viderit amplexos aliquis? laudabimur ambo.
[t] Dicar privigno fida noverca meo.
[u] Non tibi per tenebras duri reſeranda mariti.
Janua, non cuſtos decipiendus erit.
[x] Ut tenuit domus una duos, domus una [y] tenebit.
Oſcula aperta dabas, oſcula [z] aperta dabis.
[a] Tutus eris mecum, [b] laudemque merebere culpa:
Tu licet in lecto conſpiciare meo.
Tolle moras tantum, properataque [c] fœdera [d] junge.
Qui mihi nunc ſævit, [e] ſic tibi parcat Amor.

INTERPRETATIO.

Illa ſit conjunctio generis firma catena, cui Venus ipſa addidit nodos ſuos. Nec difficile eſt tegere, conceditur; poſce munus ab illa; crimen poterit velari nomine affini. Aſpexerit nos conjunctos aliquis? Ambo laudabimur: vocabor noverca indulgens privigno meo. Oſtium mariti ferocis non erit tibi aperiendum de nocte; cuſtos non erit fallendus. Quemadmodum domus una nos *duos habuit, domus una habebit. Ferebas oſcula coram omnibus, feres coram omnibus. Eris ſecurus mecum, & facies laudem tuam crimine, quamvis videaris in lecto meo. Remove tantum moras, & necte accelerata fœdera. Sic Amor, qui mihi eſt crudelis, tibi ſit propitius.*

NOTÆ.

l *Illa*] Scopus eſt, omnem conſanguinitatis proximitatem, præ Veneris neceſſitudine, aſpernari; quaſi hæc ſola conjunctio dici mereatur. Atque id facit Phædra, ut omnem ſcrupulum ex Hippolyti animo, circa violandum paternum lectum, amoveat. Quod quidem cujus ſit generis, nemo non videbit.

m *Coït*] Eſt vera & firma, non ut imaginariæ & ſimulatæ illæ ſanguinis juncturæ. *Il faut appeller alliance.* Angl. *It muſt be called Kindred.*

n *Celare*] *Amores noſtros,* ſcilicet.

o *Licet*] *Facile eſt.*

p *Munus*] *Celandi amores noſtros,* ſcil.

q *Illa*] *Venere,* quæ amorem alium pro alio oſtendat. Clarius iſtud poſtmodum dicetur.

r *Cognato*] *Nomine, quo cognati appellantur.* Tota res manifeſta fiet, duobus verſibus proxime ſequentibus.

ſ *Culpa*] *Amor noſter.*

t *Dicar*] *Qui nos viderit amplexos, dicet iſtud ex charitate & pietate, non amore impuro, procedere.*

u *Non tibi*] A facilitate Hippolytum nititur in ſententiam ſuam adducere.

x *Ut tenuit*] Quando alias mecum fuiſti in domo patris tui.

y *Tenebit*] Nec quicquam in eo erit ſuſpectum.

z *Aperta*] *Coram omnibus.*

a *Tutus*] *Ab omni infamia,* ſcil.

b *Laudemque*] *Quia omnes, qui te videbunt, ex legitimo filii erga matrem affectu tuas blanditias venire arbitrabuntur.*

c *Fœdera*] *Amoris improba,* ſcil. de quibus locuta eſt.

d *Junge*] *Veni cito & properanter, ut Amoris jungamus fœdera.*

e *Sic tibi parcat*] Id eſt, *Ita tibi parcat, ut tu cito venies*; vel potius, *Ne tibi parcat, ut nec mihi pepercit Amor: ſævitia ſua te horſum adigat.*

Non [f] ego dedignor ſupplex humiliſque precari!
Heu! [g] ubi nunc faſtus; altaque verba jacent?
Et pugnare diu, nec me ſummittere culpæ,
[h] Certa fui: certi ſi quid haberet Amor.
Victa precor, genibuſque tuis regalia tendo
Brachia. Quid deceat, non videt ullus amans.
[i] Depuduit: profuguſque pudor ſua ſigna [k] relinquit.
Da veniam [l] faſſæ, [m] duraque corda doma.
[n] Quo mihi, quod [o] genitor, qui poſſidet [p] æquora, Minos?
Quod veniant [q] proavi fulmina torta manu?
Quod ſit avus, radiis frontem [r] vallatus acutis,
Purpureo tepidum qui movet axe diem?
[ſ] Nobilitas ſub amore jacet. Miſerere [t] priorum:
Et, mihi ſi non vis parcere, parce meis.
[u] Eſt mihi dotalis tellus [x] Jovis inſula [y] Crete.
Serviat Hippolyto regia tota meo.

INTERPRETATIO.

Ego non refugio orare ſupplex & humilis! Heu! ubi nunc ſuperbia! Ne dum ulla adſunt verba magnifica? Et diu conſtitui reſiſtere, nec me tradere crimini; ſi Amor haberet aliquid conſtituti. Victa oro, & porrigo brachia regalia ad tua genua. Nullus amans cernit quid deceat. Depuduit, & pudor exul deſeruit ſua ſigna. Ignoſce confitenti, & vince tuum cor durum. Quid mihi prodeſt, quod pater ſit Minos, qui obtinet maria? Quod fulmina vibrata torqueantur manu proavi? Quod avus, qui curru purpureo diem calidum reducit, habeat frontem circumdatam radiis acutis? Nobilitas ſub amore proſtrata eſt. Miſerere majorum, & ignoſce meis, ſi nolis mihi ignoſcere. Creta inſula, Jovis terra, eſt mihi in dotem: regia tota pateat meo Hippolyto.

NOTÆ.

f *Ego*] Nunc in ſe ipſam reflectitur; dumque videtur ſola ſecum agere, eo maxime Cupidinis arcus contra Hippolytum intendit, amoremque non contemnendum ſuadet. *Ego* vero, pronomen, magnam habet emphaſim, quaſi diceret, *Ego Jovis & Solis neptis, quæ antea quoſvis ſolebam ſpernere, jam ſupplex*, &c.

g *Ubi nunc*] Conqueritur, quod omnia amor in ipſa depreſſerit & proculcaverit.

h *Certa fui*] *Prorſus decreveram amori reſiſtere.*

i *Depuduit*] *Pudorem omnem abjeci.*

k *Relinquit*] *Virtutem & honeſtatem, cujus eſt cuſtos quandoque deſerit.* Metaphora ſumpta à militibus.

l *Faſſæ*] *Mihi, quæ amorem meum ſum tibi confeſſa, parce.*

m *Dura*] *Tua*, ſcil. atque *ad amorem flecte.*

n *Quo mihi*] *Quid mihi prodeſt?*

o *Genitor*] *Sit mihi*, ſupple.

p *Æquora*] Quia rex Cretæ, cujus late imperium per mare valuit.

q *Proavi*] *Jovis*, ſcil. qui Phædræ ex parte matris proavus fuit, quandoquidem ipſa filia fuit Paſiphaës, Paſiphaë Solis, Jovem vero patrem Sol habuit. Sed ex parte patris Minoïs Jupiter Phædrætantum avus fuit.

r *Vallatus*] Pingitur & Sol idem eo modo radiis circundatus.

ſ *Nobilitas*] *Mea*, ſcil.

t *Priorum*] *Majorum meorum, ne coacta duritie tua turpi amoris exitu gentis decus violem.*

u *Eſt mihi*] Oratorie iſtud dicitur. Quo enim jure ſola paternum regnum obtinuiſſet.

x *Jovis*] Ubi & ille natus & educatus eſt.

y *Crete*] Nobiliſſima Mediterranei inſula. *Candy.*

Flecte

Flecte [z] feros animos. Potuit [a] corrumpere [b] taurum
   Mater : eris tauro ſævior ipſe truci ?
Per Venerem parcas oro, quæ [c] plurima mecum eſt :
   [d] Sic nunquam, quæ te ſpernere poſſit, ames.
Sic tibi [e] ſecretis agilis [f] Dea ſaltibus adſit,
   Silvaque [g] perdendas præbeat alta feras.
Sic faveant [h] Satyri, montanaque numina Panes :
   Et cadat adverſâ cuſpide foſſus aper.
Sic tibi dent [i] Nymphæ (quamvis odiſſe puellas
   Diceris) arentem quæ levet unda ſitim.
Addimus his lacrymas precibus quoque : verba precantis
   Perlegis, & lacrymas [k] finge videre meas.

INTERPRETATIO.

Frange ferociam animi. Mater potuit movere taurum : eriſne ipſe crudelior tauro feroci ? Per Venerem, quæ eſt plurima mecum, precor te, ut mihi *ignoſcas : ſic nunquam diligas quæ poſſit te contemnere. Sic tibi Diana faveat in ſaltibus remotis, & ſilva excelſa exhibeat feras interficiendas. Sic adſint Satyri, & Panes Dii montani ; & aper transverberatus cadat venabulo* tuo *oppoſito. Sic Nymphæ (quamvis diceris odiſſe puellas) tibi aquam exhibeant, quæ ſedet ſitim ſiccam. Adjungimus quoque lacrymas his precibus : abſolvis verba orantis, cogita etiam cernere lacrymas meas.*

NOTÆ.

z *Feros*] *Amori reſiſtentes.*

a *Corrumpere*] *Ad amorem ſui perducere.*

b *Taurum*] Quando ipſa Paſiphaë, ſeſe in vacca lignea à Dædalo fabricata, occultavit.

c *Plurima*] Quia multum amabat Phædra. Sed vide quomodo ex verbis fecit argumentum.

d *Sic*] Obteſtandi particula : Id eſt, *Perinde eveniat, ut tu ames vel non ames puellam, quæ te amet aut ſpernat, ut tu mihi peperceris.*

e *Secretis*] *Ab hominum cœtibus remotis.*

f *Dea*] *Diana.*

g *Perdendas*] *Interficiendas.*

h *Satyri*] Jam antea Satyros, Faunos, Paneſque, Deos eſſe agreſtes & ſylvaticos diximus.

i *Nymphæ*] *Aquarum Deæ.* Hippolyto Phædra ea omnia adprecatur, quæ à venatore poſſunt deſiderari.

k *Finge*] Optime iſtud ultimum addidit, nam nihil magis animum movet, quam iſtud quod phantaſia repræſentatur. Fruſtra tamen Phædra caſtiſſimum pectus ad nequitiam conata eſt perducere. Quamobrem illum ad patrem accuſavit, quaſi de ſtupro eam appellaſſet ; ex quo factum, ut correpta fuga, atque exterritis equis, qui ejus currum trahebant, à Phocis, quos Neptunus Theſei voto immiſit, per ſcopulos & ſaxa diſtractus, male perierit.

EPISTOLA V.

ARGUMENTUM.

Cum Hecuba, Ciſſei filia, & Priami uxor, gravida eſſet, ardentem ſe parere facem, qua omnis inflammaretur Troja, ſomniavit. Territus itaque Priamus oraculum conſuluit : à quo cum reſponſum accepiſſet, filium ipſi fore, qui patriæ exitium afferret, partum, quam primum ederetur, interfici juſſit. Hecuba vero, cum puerum, qui poſtea Paris dictus eſt, peperiſſet, materna pietate mota, paſtoribus regiis eundem clam alendum mandavit. Qui, cum jam convaluiſſet, OEnonen Nympham adamavit, eamque, ut nonnullis placet, uxorem duxit. Sed cum Juno,

Juno, Pallas, & Venus de pulchritudine contenderent, propter aureum pomum, in quo ſcriptum legebatur, Detur pulchriori, *à Jove ad Paridem arbitrum remiſſæ ſunt : qui, cum Juno regnum, Pallas ſapientiam, Venus mulierum pulcherrimam obtuliſſet, pro Venere ſententiam tulit. Poſtea à patre cognitus Paris, & receptus, Sparten navigavit, Helenamque Menelai uxorem raptam abduxit Trojam. Quo intellecto, OEnone conqueritur hac epiſtola de ejus perfidia, Helenamque Græcis reddat, ſuadet.*

[a] OENONE PARIDI.

PErlegis ? An conjux prohibet [b] nova ? perlege : non eſt
 Iſta [c] Mycenæa [d] littera facta manu.
[e] Pegaſis OEnone, [f] Phrygiis celeberrima ſylvis,
 [g] Læſa queror de te, ſi ſinis ipſe, meo.
Quis Deus oppoſuit noſtris ſua numina votis ?
 Ne tua permaneam, quod mihi crimen obeſt ?
Lenitur, ex merito quicquid patiare, ferendum eſt :
 Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit.
Nondum [h] tantus eras, cum, te contenta marito,
 Edita de magno flumine Nympha fui.
Qui nunc [i] Priamides ([k] adſit reverentia vero)
 Servus eras. Servo nubere Nympha [l] tuli.
Sæpe [m] greges inter requievimus arbore tecti,
 Miſtaque cum foliis præbuit herba torum.
Sæpe ſuper ſtramen fœnoque jacentibus [n] alto
 Defenſa eſt humili cana [o] pruina caſa.

INTERPRETATIO.

Perlegiſne? An recens nupta impedit? Perlege: illa epiſtola non eſt ſcripta manu Mycenæa. Ego *OEnone Pegaſis laudatiſſima in ſylvis Phrygiis, offenſa conqueror de te, qui meus es, ſi tu ipſe concedis. Quis Deus objecit ſuam poteſtatem noſtris deſideriis? Quænam culpa obicem ponit, ne ſemper ſim tua? Tolerandum eſt æquo animo quicquid patiaris ex merito: pœna quæ offertur immerenti, offertur ægre ferenda. Nondum tam magnificus eras, cum* ego *Nympha, nata ex magno flumine, fui contenta te marito.* Tu *qui nunc filius es Priami (concedatur honor veritati) eras ſervus.* Ego *Nympha ſuſtinui nubere ſervo. Cubuimus ſæpe inter greges, obvelati arboribus; & herba miſta cum foliis fuit* noſter *lectus. Sæpe alba pruina depulſa eſt à nobis proſtratis ſuper ſtramento & fœni meta, depreſſo tugurio.*

NOTÆ.

a *OEnone*] Nympha Cebrenis, Troadis fluvii filia, ut placet Apollodoro: vel Xanthi, ut alii volunt.

b *Nova*] *Helena,* ſcil. *quam nuper rapuiſti.* Invidioſe.

c *Mycenæa*] Menelai aut Agamemnonis; quorum patria Mycenæ Peloponneſi civitas.

d *Littera*] *Qua Helena à te repetatur; quamque adeo non libenter legas.*

e *Pegaſis*] *Fontana,* Græca Etymologia; & una ex Naïadibus, cum ſit fluvii filia.

f *Phrygiis*] Jam antea diximus hanc Phrygiam, quæ minor eſt, Troadem eſſe, in qua mons Ida, ubi Paris educatus fuit.

g *Læſa*] *Quandoquidem aliam conjugem, Helenam,* ſcil. *tibi delegiſti.*

h *Tantus*] *Tanto nomine & potentia.* Credebatur enim Paris paſtoris regii ſervus, non regis filius.

i *Priamides*] *Priami filius.*

k *Adſit reverentia*] Id eſt, *Ignoſcas, ſi vera narro.*

l *Tuli*] *Paſſa ſum.*

m *Greges*] Pergit in retundenda Paridis ſuperbia, quia ſe rejectam credit.

n *Alto*] *Super fœni acervo in fœnili.*

o *Pruina*] Gall. *Gelee blanche.* Angl. *Hoar Froſt.*

p Quis

[p] Quis tibi monſtrabat ſaltus venatibus aptos,
Et tegeret catulos qua fera rupe ſuos?
Retia ſæpe comes [q] maculis diſtincta tetendi;
Sæpe citos egi per juga longa canes.
Inciſæ [r] ſervant à te mea nomina fagi.
Et legor OEnone falce notata tua.
Et quantum trunci, tantum mea nomina creſcunt:
Creſcite, & in titulos ſurgite recta meos.
Populus eſt (memini) fluviali conſita ripa,
Eſt in qua [ſ] noſtri litera ſcripta memor.
Popule, vive precor, quæ conſita margine ripæ,
Hoc in rugoſo cortice carmen habes:
Cum Paris OEnone poterit ſpirare relicta,
Ad frontem [t] Xanthi verſa recurret aqua.
Xanthe, retro propera; verſæque recurrite lymphæ,
[u] Suſtinet OEnonen deſeruiſſe Paris.
[x] Illa dies [y] fatum miſeræ mihi dixit: ab illa
Peſſima [z] mutati cœpit amoris [a] hyems:

INTERPRETATIO.

Quis oſtendebat tibi ſaltus commodos ad venandum, & qua caute fera occultaret ſuos catulos? Sæpe comes poſui plagas maculis affectas. Sæpe agitavi canes celeres per extenſa montium cacumina: fagi à te ſculptæ retinent mea nomina; & legor OEnone ſignata tuo ſcalpro. Et mea nomina tantum augentur, quantum trunci. Creſcite, & in ſublime nitimini recta in meam laudem. Eſt populus (recordor) poſita ad amnis ripam, in qua eſt litera exarata memor noſtri. Popule, vitam ducito, quæſo, quæ poſita es in extrema ripa; habes hoc diſtichon in corrugato & aſpero cortice: Cum Paris poterit vivere OEnone deſerta, aqua reflexa feretur ad fontem Xanthi. *Xanthe, retrorſum curre, & aquæ converſæ recurrite: Paridem non pudet reliquiſſe OEnonem. Illa dies fatalis fuit mihi miſeræ, ab illa cœperunt graviſſima mala amoris mutati:*

NOTÆ.

p *Quis*] Jam beneficia exprobrat.

q *Maculis*] Sunt maculæ retis foramina, *les Mailles.* Angl. *The Meſhes.* Hic ſomniavit quidam interpres: quod quidem ideo tantum admoneo, ut ſibi quiſque caveat, ne alienis erroribus ducatur.

r *Servant*] Mos eſt adoleſcentibus eo modo corticibus arborum puellarum, quas amant, nomina inſculpere. Quanquam vero leves & nullius ponderis videantur hæ exprobrationes; attamen cum præteritos amores & anteactam vitam quaſi ob oculos ponant, non poſſunt non eſſe magni momenti ad commovendum; ut hic etiam trunci, quos compellat OEnone, vocati reſpondeant.

ſ *Noſtri memor*] *Propter ſcripturam quam in ea de me Paris ſignavit.*

t *Xanthi*] Fuit Xanthus fluvius agri Trojani.

u *Suſtinet*] Vim habet occultam vox iſta, quaſi dicat, *quod incredibile eſt, illud fecit.*

x *Illa dies*] *Qua Venus & Juno,* &c. lege ea quæ ſequuntur.

y *Fatum dixit*] *Fuit fatalis.*

z *Mutati*] *Qui mihi non amplius favet:* nam poſtea Paris alio amores ſuos tranſtulit.

a *Hyems*] Frigus illud quod durum & moleſtum eſt, ſignificat vulgo vox iſta. Sæpe etiam pro re adverſa ponitur.

Qua Venus & Juno, ſumptiſque [b] decentior armis
Venit in [c] arbitrium nuda Minerva tuum.
Attoniti [d] micuere ſinus, gelidusque cucurrit,
Ut mihi [e] narraſti, dura per oſſa tremor.
Conſului (neque enim modice terrebar) [f] anuſque,
[g] Longævoſque ſenes: [h] conſtitit eſſe nefas.
[i] Cæſa abies, [k] ſectæque trabes, &, claſſe parata,
[l] Cærula [m] ceratas accipit unda rates.
Fleſti diſcedens: hoc ſaltem parce negare.
[n] Præterito magis eſt [o] iſte pudendus amor.
Et fleſti, & noſtros vidiſti [p] flentis ocellos.
Miſcuimus lacrymas mœſtus uterque ſuas.
Non ſic appoſitis vincitur vitibus [q] ulmus,
Ut tua ſunt collo brachia [r] nexa meo.

INTERPRETATIO.

qua Venus & Juno, & Pallas magis decora armis aptatis, venit nuda ad judicium tuum. Pectus perculſum trepidavit, & horror gelidus cucurrit per oſſa dura, ut mibi illud *dixiſti. Conſului (neque enim parum percellebar) & anus, & ſenes longævos. Certum fuit eſſe nefas. Pinus ſunt exciſæ, & trabes dolatæ, &, claſſe excitata, mare cæruleum excipit naves cera obductas. Abiens lacrymas dediſti: noli ſaltem hoc diffiteri: iſte amor eſt magis erubeſcendus quam prior. Et lacrymaſti, & intuitus es ocellos noſtros lacrymantes: uterque triſtis confudimus lacrymas ſuas. Ulmus non ſic conſtringitur vitibus juxta ſe poſitis, ut brachia tua connexa ſunt collo meo.*

NOTÆ.

b *Decentior*] Spectabilior eſt Pallas, Dea belli, armata, qualem deſcribit Homerus, quam nuda.

c *Arbitrium*] Ut judicaret Paris, quænam pulchrior, cui pomum daretur.

d *Micuere*] Gall. diceremus, *J'eus de grands battemens de cœur.* Angl. *My Heart beats ſtrangely.*

e *Narraſti*] *Tres Deas ad judicium veniſſe; promiſſamque tibi à Venere pulcherrimam puellam.* Sed quæ moleſta ſunt, non exprimit.

f *Anus*] *Sortilegas & fatidicas,* ſcil.

g *Longævos*] *Senes qui diu vixerunt:* quos vulgus olim ſortilegos, hodie veneficos ſtatim credit.

h *Conſtitit eſſe nefas*] *Pro certo cognovi nefas eſſe.* Gall. *Il ſe trouva qu'il y avoit de la diablierie.* Angl. *It was plain there was Roguery in't.*

i *Cæſa*] *Ex monte Ida, qua naves conſtruerentur, ut in Græciam ad Helenam navigares.*

k *Sectæque*] *Ad naves ædificandas dolatæ.*

l *Cærula unda*] *Mare,* cujus aquæ cæruleæ videntur.

m *Creatas*] *Cera & pice oblitas.*

n *Præterito*] *Quando me amabas.*

o *Iſte*] *Novus, quo in Helenam duceris.* Per contemptum loquitur, cum dicit *iſte.*

p *Flentis*] *Mei flentis*; in genitivo caſu, nam accuſativus ſi eſſet, longa fieret ſillaba, ut annotavimus ad Salluſtium. Nec conſtructio videri debet extraordinaria, namque eo plane modo Horatius, lib. 2. ſat. 4.

———— cum mea nemo
Scripta legat, vulgo recitare timentis.

Atque ita & Virgilius, & Cicero loquuti ſunt, ut optime annotavit clariſſimus Heinſius.

q *Ulmos*] Qua arbore utebantur, præſertim in Italia ad fulciendas vites.

r *Nexa*] *Cum diſcederes in Græciam iter facturus.*

Ah!

Ah! quoties, cum te vento [s] quererere teneri,
   [t]Riſerunt comites! ille ſecundus erat.
Oſcula [u] dimiſſæ quoties repetita dediſti!
   Quam vix ſuſtinuit dicere lingua, *Vale!*
[x] Aura levis [y] rigido pendentia lintea malo
   [z] Suſcitat; & remis [a] eruta canet aqua.
Proſequor infelix oculis abeuntia vela,
   Qua licet; & lacrymis humet arena meis.
Utque celer venias, [b] virides [c] Nereïdas oro.
   [d] Scilicet ut venias in mea damna celer.
[e] Votis ergo meis, [f] alii rediture, rediſti?
   Hei mihi, pro dira [g] pellice [h] blanda fui;
Aſpicit immenſum [i] moles nativa [k] profundum;
   Mons fuit: æquoreis illa reſiſtet aquis.
Hinc ego vela tuæ cognovi [l] prima carinæ:
   Et mihi per fluctus impetus [m] ire fuit.

INTERPRETATIO.

Ah! quoties comites riſerunt, cum querereris te retineri vento! Ille erat favens. Quoties obtuliſti oſcula iterata mihi *relictæ! Quam ægre lingua* tua *potuit dicere* Vale! *Ventus ſecundus inflat vela pendentia ex malo erecto, & aqua pulſata remis albeſcit. Miſera oculis comitor navem* tuam *fugientem quantum poſſum; & ſabulum fit madidum meis lacrymis. Atque precor glaucas Nereidas, ut cito redeas. Scilicet, ut cito redeas in meam calamitatem.* Tu *ergo, qui rediturus eras beneficio precum mearum, rediſti ad alterius utilitatem? Hei mihi ſupplex fui pro crudeli pellice! Moles à natura facta ſpectat mare vaſtiſſimum; mons fuit: illa ſtat adverſus aquas marinas. Hinc ego cognovi prima lintea tuæ navis: & conata ſum ad te venire per undas.*

NOTÆ.

ſ *Quærerere*] Indicat OEnone Paridem, quanquam ventus eſſet ſecundus, quod eſſet adverſus, conqueſtum eſſe; ut ſaltem aliqua eſſet excuſatio aut prætextus, quo amor ſuus erga OEnone, qui eam retinebat, quoquomodo diſſimularetur.

t *Riſerunt*] *De futili, quam obtendebas, excuſatione; cum ſcirent te amore noſtro teneri.*

u *Dimiſſæ*] Poſtquam diſceſſiſſet, redibat, ut iterum oſcula repeteret: quod amoris mollitiem prodit.

x *Aura*] Paridis diſceſſum exponit.

y *Rigido*] Scilicet malus, ſeu navis arbor, *le mât, the Maſt,* ſtare & erectus eſſe debet.

z *Suſcitat*] *Inflat.*

a *Eruta*] Remis aqua propemodum ex profundo erui, ſeu trahi, videtur.

b *Virides*] Quia inter herbas habitant & aquas, quæ ex riparum repercuſſu virides & glaucæ conſpiciuntur.

c *Nereïdas*] *Nymphas, Nerei filias.*

d *Scilicet*] Eſt quaſi irriſio ſui ipſius, cum jam Paridem ſciat alio amore implicitum.

e *Votis*] Perinde loquitur, ac ſi vota ſua cauſa fuiſſent reditus; ut inde majus Paridi crimen objiciat. Argute profecto.

f *Alii*] In Helenæ, ſcilicet, utilitatem, & commodum.

g *Pellice*] Pellex eſt, quæ legitimæ uxoris locum nequiter occupat. Helena hic intelligitur.

h *Blanda*] *Apud Deos ſupplex, quos votis meis pro te ſolicitavi.*

i *Moles nativa*] Sigæum promontorium. aut quodvis aliud deſcribit; unde Paridem Græcia redeuntem primum conſpicata eſt.

k *Profundum*] *Mare.*

l *Prima*] Quod affectum declarat; quo, primi, quod alii etiam ſentire poſſunt, cognoſcimus.

m *Ire*] *Ut te citius complecterer.*

Dum moror, in ſumma fulſit mihi purpura prora.
 Pertimui: [n] cultus non erat ille tuus.
Fit propior, terraſque [o] cita ratis attigit aura:
 Fœmineas vidi corde tremente genas.
Non ſatis [p] id fuerat ([q] quid enim furioſa morabar?)
 Hærebat gremio turpis amica tuo.
Tunc vero rupique ſinus, & pectora [r] planxi,
 Et ſecui madidas ungue [ſ] rigente genas:
Implevique [t] ſacram querulis ululatibus Iden.
 Illinc has lacrymas [u] in mea ſaxa tuli.
[x] Sic Helene doleat, deſertaque conjuge ploret;
 [y] Quæque prior nobis intulit, ipſa ferat.
Nunc [z] tibi conveniunt, quæ te per [a] aperta ſequantur
 Æquora, [b] legitimos deſtituantque viros.
At cum pauper eras, [c] armentaque paſtor agebas,
 Nulla, niſi OEnone, [d] pauperis uxor erat.

INTERPRETATIO.

Dum maneo, purpura mihi ſplenduit in extrema prora. Valde timui; ille ornatus non erat tuus. Navis appropinquat, & attigit terras veloci vento: vidi vultus fœmineos corde attonito. Id non fuerat ſatis (Quid enim inſana ibi ſtabam?) Infamis amica ſedebat in tuo ſinu. Tum vero veſtes diſcerpſi, & pectus percuſſi, & laceravi genas madidas duris unguibus. Et implevi ſacram Idam lacrymoſis queſtibus. Illinc tuli meas lacrymas in meas rupes. Sic Helena lugeat, & fleat derelicta à marito; & ipſa patiatur quæ prior nobis importavit. Nunc ad te veniunt, quæ ſequantur te per vaſta maria, & deſerant maritos ſuos. At cum eras inops, & paſtor paſcebas boves, nulla præter OEnonen erat uxor inopis.

NOTÆ.

n *Cultus*] *Pertimui, quod in prora ſedentem aliquem conſpicarer, cujus cultus, ſeu veſtes, te non eſſe referebant.*

o *Cita*] Quæ etiam cito navem ad portum perpulit.

p *Id*] *Vidiſſe fœminam purpura ornatam; ex quo ſtatim crimen tuum perſpicere debui.*

q *Quid enim*] Quam ſuſtulerat Heinſius parentheſim, ad commodiorem ſenſum, repoſui.

r *Planxi*] *Deſperantium more percuſſi.*

ſ *Rigente*] *Duro.*

t *Sacram*] Propter Cybelem præſertim, ejuſque ceremonias.

u *In mea ſaxa*] *Ut ibi ſola & mœſta jacerem.* Hæc eſt omnino dolentium & plangentium conſuetudo. Primo querimoniis ſuis obvios quoſque obtundunt; dein, ubi ſolatii nihil eſt, laſſi in aliquod latibulum ſeſe conjiciunt.

x *Sic*] *Ut ego doleo.* Quam perite naturam ſequitur Ovidius!

y *Quæque*] *Et omnia eadem mala, quæ ipſa prior nobis intulit.*

z *Tibi conveniunt*] Pro *tecum veniunt*: quod in aliis legitur codicibus. Ita vero locutum eſſe Ovidium exemplis probavit Heinſius, quæ poſtea videbimus. Invidioſe vero plurali numero utitur; ut ſignificet OEnone nullam in Helena laudem, nullumque amorem eſſe; ſed eam commodis ſuis ſervire; quod mille aliæ pariter facerent.

a *Aperta*] *Quæ non dubitent alto & procelloſo mari ſeſe committere.* Scopus eſt OEnones, Helenæ fucatum amorem animumque titulis, non perſonæ ſervientem, inſectari. Verum inſuper ex zelotypia eam in tranſcurſu perſtringit; omniaque in ipſa damnet. Gall. diceret, *Vous avez à preſent des Coureuſes, qui,* &c. Angl. *You have at preſent ſome rambling Women, that,* &c.

b *Legitimos*] De Helena tantum loquitur, quæ maritum Menelaüm reliquit; ſed, ut modo innuimus, eam OEnone in meretricularum globum rejecit.

c *Armentaque*] Armentum. Gall. *Harde troupeau de groſſes beſtes.* Angl. *Herds, a company of great Cattle.*

d *Pauperis*] *Tui: adeoque non te Helena, ſed fortunam tuam ſequitur.*

Non ego miror opes, nec me tua regia [e] tangit,
Nec [f] de tot Priami dicar ut una nurus.
Non tamen [g] ut Priamus Nymphæ ſocer eſſe recuſet;
Aut [h] Hecubæ fuerim diſſimulanda nurus.
Dignaque ſum, & cupio fieri [i] matrona potentis.
Sunt mihi, quas poſſint ſceptra [k] decere, manus.
Nec me, faginea quod tecum fronde jacebam,
Deſpice: [l] purpureo ſum magis apta toro.
Denique, [m] tutus amor meus eſt tibi: nulla parantur
Bella, nec [n] ultrices advehit unda rates.
[o] Tyndaris infeſtis [p] fugitiva repoſcitur armis.
[q] Hac venit in thalamos dote ſuperba tuos.
Quæ [r] ſi ſit Danaïs reddenda, vel Hectora fratrem,
Vel cum [ſ] Deïphobo [t] Polydamanta roga.

INTERPRETATIO.

Ego non opto divitias, nec regia tua me movet, nec ut dicar una nurus de tot Priami nuribus. Non tamen ut Priamus nolit eſſe ſocer Nymphæ, aut fuerim nurus non agnoſcenda Hecubæ. Et ſum digna, & cupio fieri matrona regis; habeo manus quas ſceptra poſſint decere. Nec me contemnas, quod tecum cubabam ſuper ramis fagineis; ſum magis apta lecto purpureo. Denique meus amor eſt tibi ſecurus; nulla bella à me *adornantur, nec mare apportat naves ultrices. Helena fugitiva repetitur armis infeſtis; hac dote* illa *faſtuoſa it in geniale tuum cubiculum. Quæ an ſit reſtituenda Græcis, interroga vel fratrem Hectorem, vel Polydamanta cum Deïphobo.*

NOTÆ.

e *Tangit*] *Non ideo te amo, quod in patris regia magnificus agas.*

f *De tot*] Plurimæ enim fuerunt Priamo, cui 44 filii ab Apollodoro numerantur, unde Virgilius 1. Æneid.

Vidi Hecubam, centumque nurus.

g *Ut*] Vim particulæ ex paraphraſi intellige. Senſus eſt enim, *Quod ego non moveor regia tua, nec magnificis titulis, cauſam non debet præbere, ut Priamus nolit mihi eſſe ſocer, nam Nympha ſum.* At reſtricta & coarctata eſt oratio. Gallice eodem propemodum modo diceremus, *Ce n'eſt pas qu'eſtant Nymphe, comme je ſuis, Priam put refuſer de m'être beau-pere.* Angl. *There is no Reaſon that* Priam *ſhould refuſe me for his Daughter-in-Law, being a Nymph, as I am.* Iſtud vero addidit OEnone, ne ruſtica, & quæ aulica & regalia ignoraret, forte videretur.

h *Hecubæ*] *Priami uxori.* Gall. *Ny que j'aye été une perſonne qu' Hecube put deſavoüer pour ſa bru.* Angl. *Nor am I ſuch a Perſon, that* Hecuba *ſhould deny to be my Mother-in-Law.*

i *Matrona*] *Quæ cum viro in matrimonium convenit.* Gall. *La Dame d'une Maiſon,* Angl. *The Miſtreſs of the Houſe.*

k *Decere*] Id eſt, *Quæ ſceptrum decenter tractavero.*

l *Purpureo*] *Purpura ornato,* quales ſunt regnum lecti.

m *Tutus*] *Ex quo nihil tibi mali veniat, cum ex Helena grave bellum immineat.*

n *Ultrices*] *Quomodo propter Helenæ raptum, tota Græcia navibus ad ulciſcendam eam injuriam mare cooperuit.*

o *Tyndaris*] *Helena,* Tyndari ex Læda filia credita, revera Jovis, ſi fabulæ credimus.

p *Fugitiva*] Illa enim clam Menelao marito, ut credere eſt, diſceſſit.

q *Hac*] *Bello,* ſcil. Cum ſtomacho irridet.

r *Si ſit*] *An ſit reddenda, necne.*

ſ *Deïphobo*] Fuit Deïphobus unus ex Priami filiis, idemque ſtrenuus: qui tamen à Paride fratre in certamine ſuperatus, cum hic paſtoris adhuc ſervus, non Priami filius crederetur. Helenam, mortuo fratre, in uxorem accepit, quæ ipſum poſtea prodidit.

t *Polydamanta*] Fuit Polydamas unus ex Trojanis primoribus.

Quid gravis [u] Antenor, Priamus quid ſuadeat ipſe,
  Conſule; quis ætas [x] longa magiſtra fuit.
Turpe [y] rudimentum [z] patriæ præponere raptam.
  [a] Cauſa pudenda tua eſt; juſta [b] vir arma movet.
Nec tibi, ſi ſapias, fidam promitte [c] Lacœnam,
  Quæ ſit in amplexus [d] tam cito verſa tuos.
Ut minor [e] Atrides [f] temerati fœdera lecti
  [g] Clamat, & [h] externo læſus amore dolet;
Tu quoque [i] clamabis. Nulla reparabilis arte
  Læſa pudicitia eſt: deperit illa [k] ſemel.
[l] Ardet amore tui? [m] ſic & Menelaon amavit.
  Nunc jacet in [n] viduo [o] credulus ille toro.

INTERPRETATIO.

Pete quid ſeverus Antenor, quid ipſe Priamus cenſeat; pete quid cenſeant, *quibus vita longa fuit magiſtra. Fœdum initium præferre raptam patriæ. Cauſa tua eſt erubeſcenda; maritus infert juſtum bellum. Neque, ſi ſapias, confide Helenam tibi* fore *fidelem, quæ ſit flexa tam cito in complexus tuos. Quemadmodum junior Atrides queritur jura lecti violati, & offenſus amore externo indignatur; tu quoque quereris. Pudicitia temerata nulla arte ſarciri poteſt; illa ſemel deperditur. Flagrat* Helena *amore tui? Sic etiam dilexit Menelaum. Nunc ille ſimplex cubat in lecto viduo.*

NOTÆ.

u *Antenor*] Unus etiam ex principibus Trojanis, quem reddendæ Helenæ auctorem fuiſſe ipſe Ovidius alicubi teſtatur: de quo etiam ſic Horatius,

> *Antenor cenſet belli præcidere cauſam.*

x *Longa*] Quæ etiam imperitiſſimos experientia ſapientes facit.

y *Rudimentum*] *Initium.* Paridem dicit OEnone, ex quo greges, & ſylvas, ſeque reliquerit, & in patris regiam pervenerit, peſſime vitam ſuam inſtituere. Hic enim eſt, meo judicio, verus ſenſus.

z *Patriæ*] *Cui, propter turpem meretriculam, grave bellum imminet.*

a *Cauſa*] *Lis, quæ armis tibi cum Græcis erit conteſtanda.*

b *Vir*] *Quicunque ad obtinendam ſuam conjugem arma movet. Adeoque & Menelaus jure tibi bellum indicit.*

c *Lacœnam*] *Helenam*; cujus maritus Menelaus Laconiam tenuit, & Lacedæmone regnavit. A Maſculino *Lacon* fit fœmininum *Lacœna*, & adjectivum, *Laconicus, a, um.*

d *Tam cito*] *Quia pari celeritate te deſeret, aliumque amabit..*

e *Atrides*] *Menelaus Atreï filius, Agamemnone fratre natu minor.*

f *Temerati*] *A ſua conjuge Helena vitiati.*

g *Clamat*] *Graviter conqueritur.*

h *Externo*] *Amore quo ſua uxor erga te externo flagravit.*

i *Clamabis*] *Si Helenam retineas, cum ejus levitatem expertus fueris.*

k *Semel*] Innuit Helenam ſemper fore impudicam. Certe vero meditari dignum eſt, quod dicit OEnone.

l *Ardet*] Occurrit Paridis cogitationibus, ne ille ſibi blandiatur, quod Helena jam ipſum amet.

m *Sic &*] Reſponſio eſt OEnones: quaſi dicat, *Perpetuum credis forte Helenæ amorem futurum, quia ardet tui amore. Falleris; nam ſic etiam Menelaum antea amavit; quem tamen deſeruit.*

n *Viduo*] *Quem Helena deſtituit.*

o *Credulus*] *Qui Helenæ amorem perpetuum fore credidit.*

Felix [p] Andromache, certo bene nupta marito!
[q] Uxor ad exemplum fratris habenda fui.
Tu levior foliis, tunc, cum, ſine pondere ſucci,
Mobilibus ventis arida facta [r] cadunt.
Et [ſ] minus eſt in te quam ſumma pondus ariſta,
Quæ [t] levis aſſiduis ſolibus uſta [u] riget.
[x] Hoc [y] tua (nam recolo) quondam germana canebat,
Sic mihi [z] diffuſis vaticinata comis:
[a] *Quid facis, OEnone? quid* [b] *arenæ ſemina mandas?*
[c] *Non profecturis littora bubus aras.*
Graia [d] *juvenca venit, quæ te, patriamque, domumque,*
Perdat. [e] *Io,* [f] *prohibe;* [g] *Graia juvenca venit.*
Dum licet, [h] *obſcœnam ponto, Di, mergite puppim.*
Heu quantum Phrygii ſanguinis illa [q] *vehit!*

INTERPRETATIO.

Beata Andromache, feliciter nupta fideli viro! Fui uxor retinenda ad exemplum fratris tui. *Tu es mobilior foliis, tunc, cum ſicca decidunt ſine pondere humoris, à ventis fluidis. Et pondus levius eſt in te, quam in extrema ariſta, quæ levis riget, uſta continuis caloribus. Soror tua (nam recordor) vaticinabatur hoc quondam, ſic mihi canens capillis ſparſis:* Quid agis, OEnone? Quamobrem ſemina ſpargis in ſabulum? Proſcindis littora bubus non proceſſuris. Græca junix accedit, quæ ſubvertat te, & patriam, & domum. Io, depelle: Græca junix venit. Dii, ſubmergite mari turpem navim, dum datur. Heu quantum illa trahit ſanguinis Trojani!

NOTÆ.

p *Andromache*] *Ætionis filia, Hectoris uxor.* Confunduntur vero ab OEnone argumenta hoc in loco ad Paridem retrahendum: exemplum enim fratris Hectoris exhibetur, qui, ut fortiſſimus, fuit etiam uxori fidiſſimus. Felicitas deinde ex fido amore proponitur. Laus eſt in voce *bene.* Affectus inſuper maximus in figuris, exclamatione, proſopopœia, &c.

q *Uxor*] Paridem alloquitur, cui fratris exemplum imitandum fuiſſe dicit.

r *Cadunt*] Meliores codices habent *volant,* teſte Heinſio: quomodo & locutus eſt Virgilius.

ſ *Minus*] Quia ille in amore ſuo non ſteterat, ſed levitate & inconſtantia ad Helenam animum adjecerat, iſtud objicit OEnone.

t *Levis aſſiduis*] Vide quomodo ſingula verba leviſſimæ ariſtæ ponderi, ſi quod fuerit, detrahant.

u *Riget*] Hinc vides, quam male vulgo generatim hanc vocem per frigus explicent. Primo ſignificat ſtare, erectum, ſiccum & inflexibile eſſe.

x *Hoc*] *Calamitatem quocum nunc conflictor.*

y *Tua*] *Caſſandra,* Paridis ſoror, quæ vaticinandi artem ab Apolline, cui ſe obſecuturam pollicita erat, accepit: quique ab ea irriſus cum munus datum eripere non poſſet, effecit, ut ejus vaticiniis nulla fides haberetur.

z *Diffuſis*] *Sparſis,* vaticinantium more.

a *Quid facis*] Verba ſunt Caſſandræ, OEnonen, quod Alexandrum fratrem amaret, increpantis.

b *Arenæ*] *Quæ ſterilis eſt.* Indicat OEnonen fruſtra amare.

c *Non profecturis*] *Quorum labor eſt inutilis.*

d *Juvenca*] *Helena.*

e *Io*] Furentis & dolentis vatis exclamatio eſt.

f *Prohibe*] Divinitatem compellat, quâ correpta vaticinatur, ut quæ ipſa videt, mala avertat.

g *Graia*] Quam bene Sibyllam, ſeu vatem redolet hic ſtylus!

h *Obſcœnam*] *Quæ turpem meretricem vehit.*

i *Vehit*] Obſcuro & prophetico ſtylo utitur. *Vehit ſanguinem,* id eſt, *Helenam vehit, cujus cauſa multus ſanguis Trojanus profundetur.*

Dixerat. [k]In curſu famulæ [l]rapuere [m]furentem.
  At mihi flaventes [n]diriguere comæ.
Ah nimium vates miſeræ mihi vera fuiſti!
  Poſſidet en [o]ſaltus illa juvenca meos.
Sit facie quamvis [p]inſignis, adultera certe eſt.
  Deſeruit [q]ſocios [r]hoſpite capta Deos.
Illam de patria Theſeus ([ſ]niſi nomine fallor)
  Neſcio quis Theſeus, abſtulit ante ſua.
A juvene & cupido [t]credatur reddita virgo.
  Unde [u]hoc compererim tam bene, quæris? [x]amo.
[y]Vim licet appelles, & culpam nomine veles;
  Quæ [z]toties rapta eſt, præbuit ipſa rapi.
At manet OEnone fallenti caſta marito:
  Et poteras falli [a]legibus ipſe tuis.

INTERPRETATIO.

Finierat. In fluxu verborum *ancillæ abduxerunt eam Deo attonitam. At flavi mei capilli ſteterunt. Ah! fuiſti vates nimis certa mihi miſeræ. En illa junix habet meos ſaltus. Quamvis ſit vultu præſignis, certe eſt adultera; incenſa hoſpitis amore deſtituit Deos nuptiales. Antea Theſeus (niſi nomen imponit) neſcio quis Theſeus rapuit eam ex patria ſua. Putetur reſtituta virgo ab adoleſcente & deſiderio flagrante. Petis unde tam bene iſtud cognoverim; Amo. Poteris vocare violentiam, & tegere crimen nomine; ipſa dedit locum raptui, quæ toties rapta eſt. At OEnone perſtat proba marito fraudanti: & poteras ipſe decipi tuis ſanctionibus.*

NOTÆ.

k *In curſu*] Hoc eſt, *antequam vaticinationem ſuam abſolviſſet; dum adhuc loqueretur. Curſum* vero dixit, ut vim ſpiritus abripientis exprimeret.

l *Rapuere*] Ne, ſcilicet, nimium, cum maximo corporis periculo, commoveretur & agitaretur. Nam quod de Priami juſſu ſcribunt, non placet.

m *Furentem*] *Vaticinantem.* Furere enim videntur, qui ſpiritu alieno abripiuntur, aut certe furunt.

n *Diriguere*] *Ex horrore & metu futurorum ſteterunt.*

o *Saltus*] Vide, quæſo, quam lepide alludit, & vaticinationem explicat OEnone. *Saltus,* id eſt, *Paridem.*

p *Inſignis*] Alii *præſignis,* quomodo & alibi loquitur ipſe Ovidius. Conatur novis rationibus OEnone, Paridem ab Helenæ amore retrahere.

q *Socios*] *Conjugales, ſeu nuptiales,* Jupiter adultus, Juno perfecta, Venus, Suada, Diana, aliique.

r *Hoſpite*] *Paride.*

ſ *Niſi*] Ex perſonæ decoro titubantem facit & incertam OEnonen poëta. Quanquam non fallitur tamen; nam Theſeus, Apollodoro & Hygino teſtibus, Helenam virgunculam adhuc rapuit; utcumque Caſtori & Polluci, fratribus, integram reſtituerit, ſi fabulis credimus.

t *Credatur*] Vitiatam à Theſeo fuiſſe innuit, & invictis prope rationibus evincit.

u *Hoc*] *Quod de Helena dico.*

x *Amo*] Nullus itaque Naſoni litem moveat, quaſi non potuerit OEnone omnia quæ dicit reſciviſſe; nam ut habet Virgilius,

Quis fallere poſſit amantem?

y *Vim*] *Quod à Theſeo per vim rapta fuerit, licet dicere, & culpam verbis tegere. Ipſa voluit rapi, quandoquidem toties rapta fuit.* Cæterum de fano Dianæ à Theſeo ſublato eſt Helena, cum ſacrum faceret.

z *Toties*] Invidioſe, ſiquidem bis tantum rapta dicatur Helena; à Theſeo primum, deinde Alexandro.

a *Legibus tuis*] *Quibus uteris, qui non modo conjugium noſtrum violas, ſed alterius conjugem rapis.*

Me Satyri celeres ([b] ſylvis ego tecta latebam)
Quæſierunt rapido turba [c] proterva pede:
Cornigerumque caput pinu præcinctus acuta
Faunus, in [d] immenſis qua tumet Ida jugis.
Me [e] fide conſpicuus Trojæ [f] munitor amavit.
Ille meæ ſpolium virginitatis habet.
Id quoque [g] luctando; rupi tamen ungue [h] capillos;
Oraque ſunt digitis [i] aſpera facta meis.
Nec pretium ſtupri gemmas aurumve popoſci.
[k] Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipſe, [l] ratus dignam, medicas mihi [m] tradidit artes;
Admiſitque meas ad ſua [n] dona [o] manus.
Quæcunque herba potens ad opem, radixque medendi
Utilis in toto naſcitur orbe, [p] mea eſt.
Me miſeram, quod amor non eſt medicabilis herbis!
Deficior prudens artis ab arte mea.

INTERPRETATIO.

Citi Satyri, grex luxurioſus, pede velociſſimo quæſiverunt me (ego deliteſcebam ſilvis occultata) & Faunus vinctus caput pinu acuta me quæſivit *per vaſta cacumina, quacunque Ida aſſurgit, & porrigitur. Trojæ ædificator cithara inſignis amavit me; ille habet ſpolium meæ virginitatis. Id quoque pugnando; ſcidi tamen ante* ejus *comam; & facies* ejus *facta eſt ſcabra meis digitis. Nec petivi gemmas vel aurum in pretium vitii. Dona emunt ſordide corpus ingenuum. Ipſe exiſtimans* me *dignam* eſſe, *dedit mihi artes medicas, & admiſit meas manus ad ſua munera. Quæcunque herba vim habet ad auxilium* ferendum, *& radix apta ad medendum creſcit in toto mundo,* illa *eſt mihi cognita. Me infelicem, quod amor non eſt ſanabilis graminibus! Perita artis deſtituor ab arte mea.*

NOTÆ.

b *Sylvis*] Quam venuſte, ſtatim poſt nominatos Satyros, ne ſcrupulus incideret, hanc parentheſim ſubjecit!

c *Proterva*] Quia maxime libidinoſi finguntur.

d *Immenſis*] Ergo maxima pudicitiæ cura fugitaverat & latitaverat OEnone, quam undiquaque fruſtra quæſivit velociſſimum & ſalaciſſimum genus.

e *Fide*] *Cithara.* Qua quidem valuiſſe illum præſertim dicere nihil attinet. Hic vero Synecdoche eſt.

f *Munitor*] *Apollo,* quem cum Neptuno Trojæ ædificatorem antea vidimus.

g *Luctando*] *Non voluntate mea.*

h *Capillos*] Phœbi, ſcilicet.

i *Aſpera*] Quia ipſum unguibus dilaniavit: ſiquidem tamen illi credendum eſſe videtur.

k *Turpiter*] Adeoque, ſi Diis placet, non erit meretrix, quæ non quæſtus cauſa corpus ſuum proſtituit.

l *Ratus dignam*] Seſe Apollinis judicio commendat.

m *Tradidit*] Nam ille etiam medicus, & medicæ artis Deus.

n *Dona*] *Artis medicæ peritiam, quam ille cuicunque vult, infundit.*

o *Manus*] *Adeoque, quod pauci medici ſciunt, uſum etiam didici.* Gall. *J'ay la ſcience & la pratique.* Angl. *I underſtand both the ſpeculative and practic Part.*

p *Mea*] *Mihi cognita; ut ad ſananda corpora uti poſſim.*

Ipſe repertor [q] opis vaccas paviſſe [r] Pheræas
Fertur, & è noſtro ſaucius igne fuit.
Quod neque [ſ] graminibus tellus fœcunda creandis,
Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes.
Et potes, & merui. Dignæ miſerere puellæ.
[t] Non ego cum Danaïs arma cruenta fero.
Sed tua ſum, tecumque fui puerilibus annis :
Et tua, quod ſupereſt temporis, eſſe [u] precor.

INTERPRETATIO.

Ipſe medicinæ inventor dicitur paviſſe vaccas Pheræas, & fuit vulneratus noſtro amore. Tu potes mihi opem præſtare, *quam neque terra fertilis herbis producendis, nec Deus* poteſt afferre. *Et potes, & digna ſum : miſereat te puellæ meritæ. Ego non infero arma ſanguinolenta cum Græcis : ſed ſum tua, & tecum vixi annis juvenilibus : & precor eſſe tua, quod reliquum eſt vitæ.*

NOTÆ.

q *Opis*] *Medicinæ.* Exemplo oſtendit nulla arte amorem medicabilem eſſe ; cum ipſe artis inventor Apollo ne quidem ſibi opem afferre potuerit.

r *Pheræas*] *Admeti, qui Pheris in Theſſalia regnavit.* Cæterum ad ſuum ſcopum fabulam detorquet OEnone : non enim propter amorem, quod ea innuit magis; ſed propter Jovis iram, de cœlo deturbatus, quod Cyclopas Jovis fulminum fabricatores transfixiſſet, Admeti vaccas aut equas paſcere coactus eſt.

ſ *Graminibus*] Quod neque herba, neque Deus ullus adferre poſſet, auxilium, id ſibi Paridem præſtare poſſe dicit.

t *Non ego*] *Quod facit Helena.*

u *Precor*] Exitum Calaber poëta, ut vulgo appellatur, aperit. Dicit enim Paridem à Philoctete ſagitta vulneratum ad OEnonen confugiſſe, ab eaque auxilium rogaſſe : quod cum illa negaſſet, inter redeundum in Ida monte expiraſſe, ubi cum à paſtoribus de more cremaretur, OEnonen eodem ſecutam, in eundem rogum ſe ipſam quoque præcipitaſſe. Dictis vero Cretenſis, Paridis interempti cadaver ad OEnonen fuiſſe relatum, refert, ut ſepulturæ mandaretur : illam autem priſtini amoris recordatione, ad primum ſtatim cadaveris conſpectum mortuam concidiſſe, eodemque cum illo funere ſepultam fuiſſe.

EPISTOLA VI.

ARGUMENTUM.

Monitus oraculo Pelias Neptuni filius, mortem ſibi portendi, cum quis patri ſacrificanti ſuperveniret nudo pede. Cui deinde annua ſacra peragenti, Jaſon Æſonis filius, una cum nepote, relicto in limo Anauri fluvii calceo occurrit. Pelias igitur, oraculi memor, Jaſoni ſuadet, ut in Colchos proficiſcatur, ad aureum illud vellus repetendum, ſperans eum nunquam reverſurum incolumem, quod audiviſſet opus illud humanis eſſe viribus majus. Jaſon magnanimus, expeditionem illam lubens ſuſcepit : ideoque compluribus Græciæ nobilibus evocatis, Argo navem ex Pegaſo, Theſſaliæ ſinu, ſolvit, in Lemnon delatus : ubi, cum mulieres communi conſenſu viros omnes una nocte trucidaſſent, Hypſipyle, Thoantis filia, quæ patrem, cædis ſimulatione, ſervaverat, imperium exercebat, Jaſonem & hoſpitio & lecto familiariſſime excepit. Verum enim duobus jam exactis annis, ſocii orantibus, ut promiſſam expeditionem perficiat Jaſon, gravidam Hypſipylem relinquit, Colchoſque petit. Ubi Medeæ artibus dracone ſoſpite, tauriſque ſuperatis, aureum illud vellus adeptus eſt : ipſamque Medeam abduxit volentem. Quamobrem Hypſipyle, prælatam ſibi Medeam indigne ferens, hac epiſtola Jaſonis reditum gradulatur, per contemptum ſcilicet, animoque abalienato, & poſtremo ambos diris devovet.

HYPSIPYLE JASONI.

LITTORA [a] Theſſaliæ reduci [b] tetigiſſe carina
 Diceris, [c] auratæ vellere dives ovis.
Gratulor incolumi, [d] quantum ſinis. [e] Hoc tamen ipſa
 Debueram ſcripto certior eſſe tuo.
Nam, ne pacta tibi [f] præter mea regna redires,
 Cum cuperes; ventos non habuiſſe potes.
Quamlibet adverſo [g] ſignetur epiſtola vento;
 Hypſipyle miſſa digna ſalute fui.
[h] Cur mihi fama prior, quam nuncia littera, venit,
 [i] Iſſe ſacros Marti ſub juga panda [k] boves?
[l] Seminibus jactis [m] ſegetes adoleſſe virorum,
 Inque necem dextra [n] non eguiſſe tua?

INTERPRETATIO.

Tu apuliſſe diceris navi reduci ad littora Theſſaliæ, dives ex vellere arietis aurei. Grator tibi *ſalvo, quantum per te licet. De ea-re tamen ego debueram eſſe certior epiſtola tua. Nam potes non habuiſſe ventos* ſecundos, *ne redires, tametſi optares, ad mea regna tibi promiſſa. Quantumvis vento contrario ſcribatur epiſtola. Ego fui digna ſalute miſſa. Quamobrem fama velocior quam epiſtola nuncia mihi advenit, tauros Marti dicatos, ſuo jugum curvum miſſos fuiſſe? Seminibus ſparſis ſegetes virorum creviſſe, & non opus habuiſſe manu tua ad* ſuam *cædem?*

NOTÆ.

a *Theſſaliæ*] *Patriæ tuæ.*

b *Tetigiſſe*] Id eſt *Rediviſſe incolumis.*

c *Auratæ*] Decantatiſſimam velleris aurei fabulam poſtea in Metamorphoſi videbimus.

d *Quantum ſinis*] Non poterat gaudere Hypſipyle, nec ex animo Jaſoni, quod rediiſſet, gratulari, quamdiu ab ipſo ſe ſpretam, non ſine cauſa, crederet.

e *Hoc*] *Quod redieris.*

f *Præter*] *Juxta.* Gall. *Auprés par devant.* Angl. *Near, by.* Vide Interpretationem: deinde perpende an non ſit ſenſus commodior, ſi intelligatur, non tam ab Hypſipyle Jaſonem excuſari, quod alii volunt, quam ſubiracunde, quod ille cauſſari poſſet, concedi.

g *Signetur*] Vide jam iratam Hypſipylen, quæ Jaſonem non dignatur alloqui, ſed tertia perſona utitur. Ita & loquitur Soſtrata apud Terentium, quæ præſentem virum ſub eadem tertia perſona arguit. Gall. diceres eodem charactere, *Le vent tant contraire que l'on voudra, on à bien-tôt mis ſon nom au bas d'une lettre.* Angl. *Let the Wind be as contrary as it will, one's Name is quickly ſet to the Bottom of a Letter.*

h *Cur*] Et iracundiam indicat hæc interrogatio. *Cur prius fama quam epiſtola tua didici?*

i *Iſſe ſub juga*] *A te domita fuiſſe.* Pharmacum à Medea, quæ ipſum Jaſonem amabat, ea cauſa acceperat, Apollodoro auctore. Quamquam alii aliter.

k *Boves*] *Tauros Marti ſacros, æripedes, & naribus ignem efflantes; quibus indomitis vellus aureum tolli non poterat.*

l *Seminibus*] Serpentis dentes intelligit, quos ſeminare Jaſonem Æetes imperaverat; ex quibus homines armati nati ſunt.

m *Segetes*] Id eſt, *Multitudinem virorum.* Ita etiam dixit Virgilius, *Seges telorum.*

n *Non eguiſſe*] Cum Medeæ monitu, lapidem, aut lapides, ut alii volunt, inter eos armatos Jaſon projeciſſet, fabula eſt, eos in ſeſe arma convertiſſe, & mutuis vulneribus concidiſſe; tametſi Apollodorus ſcribit à Jaſone etiam, cum inter ſe diſſiderent, mactatos fuiſſe.

 o Per-

[o] Pervigilem [p] ſpolium pecudis ſervaſſe draconem,
Rapta tamen forti vellera [q] fulva manu?
[r] O, ego ſi poſſem [s] timide credentibus, *Iſta*
Ipſe mihi ſcripſit, dicere, [t] quanta forem!
[u] Quid queror officium lenti ceſſaſſe mariti?
[x] Obſequium, maneo ſi tua, grande tuli.
Barbara narratur veniſſe [y] venefica tecum,
In mihi promiſſi parte recepta tori.
Credula res amor eſt. Utinam temeraria dicar
Criminibus falſis inſimulaſſe virum!
Nuper ab [z] Hæmoniis hoſpes mihi Theſſalus oris
Venerat; & tactum vix bene limen erat:
[a] *Æſonides*, dixi, *quid agit meus?* [b] Ille [c] pudore
[d] Hæſit in oppoſita lumina fixus humo.
Protinus exilui; tunicíſque à pectore [e] ruptis,
[f] *Vivit? an*, exclamo, *me neque fata* [g] *trahunt?*

INTERPRETATIO.

Draconem inſomnem cuſtodiviſſe ovis exuvias, vellera tamen aurea ablata forti tua *manu? O, ſi mihi liceret dicere iis, qui ægre* iſta *credunt*, Ipſe mihi ſcripſit iſta, *quanta eſſem! Quamobrem queror officium ſegnis mariti retardatum eſſe? Magno fruor officio, ſi ſum tua. Veneficam barbaram tecum ferunt advectam eſſe admiſſam in partem lecti mihi promiſſi. Amor eſt res, quæ facile credit. Utinam levis dicar maritum arguiſſe, fictis criminibus! Nuper mihi advena acceſſerat è regione Theſſalica; & vix bene domum ingreſſus erat:* Quid agit meus Jaſon, *dixi? Ille habens oculos in terram adverſam defixos, pudore conticuit. Continuo me proripui, & veſtibus à pectore diſcerptis, exclamo*, Vivitne? an fata me quoque vocant?

NOTÆ.

o *Pervigilem*] Præter tauros æripedas, fuit etiam draco immenſæ magnitudinis, qui vellus aureum ſervaret, nec unquam dormiret.

p *Spolium*] *Pellem arietis.*

q *Fulva*] Auri color eſt fulvus; adeoque velleris aurei.

r *O, ego*] In melioribus ſcriptis *Hoc ego*, legitur; in aliis *hæc:* quod placuit Heinſio, *O, ego*, retinuimus.

ſ *Timide*] Id eſt, *Vix ea credentibus, quæ de vellere aureo à te ſublato referuntur.*

t *Quanta*] *Quam magna & felix!*

u *Quid queror*] Corrigit quod conqueſta eſt de officii negligentia, cum majora habeat, quibus dolendum ſit.

x *Obſequium*] Si rem ipſam ſpectes. Gall. diceres, *Je ſerai trop heureuſe, ſi vous me voulez encore pour vôtre femme.* Ang. *I ſhall be too happy, if you pleaſe to let me be your Wife ſtill.* Quaſi dicat, non enim eſſe maritum Jaſonem, à quo multa officia ſint expetenda; ſatis eſſe, ſi in capitalibus qualemcunque præſtet obſequii ſpeciem.

y *Venefica*] Medeam intelligit, cujus veneficia notiora ſunt, quam ut iis opus ſit chartam inficere.

z *Hæmoniis*] *Theſſalis*; ab Æmo monte, quod Servio placuit; vel potius, ut volunt illi, qui Servium refellunt, ab Æmone rege Theſſaliæ, *Æmonia* dicta.

a *Æſonides*] *Jaſon Æſonis filius.*

b *Ille*] *Hoſpes*, ſcilicet.

c *Pudore*] *Quia ea mihi dicere reformidabat, quæ tu feciſti.*

d *Hæſit*] *Tacuit.*

e *Ruptis*] Alii *raptis*, iidemque meliores, teſte Heinſio.

f *Vivit?*] Verba ſunt Hypſipyles, hoſpitem de Jaſone interrogantis.

g *Trahunt*] Perinde loquitur, ac ſi dolenti ſibi moriendum eſſet, extincto marito ſuo.

Vivit, ait; [h] timidumque mihi jurare coëgi.
Vix mihi, [i] teſte Deo, credita vita tua eſt.
[k] Ut rediit animus, tua facta requirere cœpi.
[l] Narrat ahenipedes Martis [m] araſſe boves:
[n] Vipereos dentes in humum pro ſemine jactos,
Et ſubito natos arma tuliſſe viros:
[o] Terrigenas populos, [p] civili Marte peremptos,
Impleſſe ætatis fata [q] diurna ſuæ.
Devicto ſerpente, [r] iterum, ſi vivat Iaſon,
Quærimus. [ſ] Alternant ſpeſque timorque fidem.
Singula dum narrat; [t] ſtudio [u] curſuque loquendi,
Detegit ingenio [x] vulnera facta tuo.

INTERPRETATIO.

Vivit, *reſpondit* ille; *& coëgi illum paventem mihi* illud *ſacramento confirmare. Vix credidi te vivere, Deo teſte. Ut rediit mihi animus, cœpi de tuis factis quærere. Narrat* ille *tauros Martis ahenipedes terram ſubvertiſſe, dentes draconis in terram miſſos pro ſemine, & ſtatim ortos viros arma geſtaſſe: gentem terra genitam interfectam bello inteſtino, perfunctam fatis diurnis vitæ ſuæ. Quærimus denuo, num Jaſon vita fruatur, dracone ſuperato: ſpes & timor viciſſim occupant fidem. Dum narrat hoſpes ſingula; affectu, & fluxu ſermonis aperit vulnera impacta tuo animo.*

NOTÆ.

h *Timidumque*] Cum ideo hoſpitem vereri crederet Hypſipyle, quod Jaſon mortuus eſſet, neque tamen id dicere vellet, ipſa eum hoſpitem ſacramento dicta confirmare coëgit.

i *Teſte Deo*] Id eſt, *Quamvis Deum in teſtimonii fidem ſacramento hoſpes citaſſet.* Vide vero quam eleganter, & ad ſcopum appoſite hæc omnia à poëta inflectantur, & in majus effingantur.

k *Ut rediit*] Vulgati codices, *Utque animus rediit*, quem locum quorundam librorum fide nitori ſuo reſtituit Heinſius: qui etiam plurimos locos profert, ubi ultima ſyllaba producitur in *rediit*, ſicut & in *adiit, abiit, iniit*, &c.

l *Narrat ahenipedes*] Vetuſta exemplaria, *Narrat & æripides*, alii, *narrat æripedes*, pro quibus interpolaſſe correctores credit Heinſius *Rettulit æripides*. Ille vero, quam retinuimus lectionem, reſtituit *Ahenipedes*, id eſt, *pedes ex ære habentes*, quomodo Horatius *murum aheneum* dixit; Virgilius *lucem aheneam*.

m *Araſſe*] Poſtquam à Jaſone domiti eſſent.

n *Vipereos*] Fabulantur nonnulli, partem fuiſſe dentium ejus draconis, quem Cadmus interfecit.

o *Terrigenas*] Natos ex ſerpentis ſatis dentibus armatos viros intelligit, qui ex terra fuerunt geniti.

p *Civili*] Quia, ut ante diximus, iſti in ſeſe arma ſua converterunt.

q *Diurna*] Quia eodem quo nati, eodem ſunt die interempti.

r *Iterum*] Refertur ad *quærimus*. Dicit Hypſipyle, ſe, audita Jaſonis de vellere aureo hiſtoria, de novo ab hoſpite petiviſſe, num idem ille Jaſon viveret.

ſ *Alternant*] Dicit ſe Jaſonis cauſa modo bene ſperaſſe, modo male timuiſſe, quamdiu hoſpes ejus hiſtoriam perſequeretur.

t *Studio*] Id eſt, *Dum hoſpes ſigillatim & ſuo ordine mirabilia de te ſtudet enarrare, detegit*, &c.

u *Curſuque*] Quaſi non data opera hoſpes, ſed orationis æſtu abreptus, Jaſonis erga Medeam amorem propalaverit.

x *Vulnera*] *Medeæ amorem.*

Heu! [y] ubi pacta fides? ubi connubialia jura?
Faxque [z] ſub arſuros dignior ire rogos?
Non ego ſum [a] furtim tibi cognita. Pronuba [b] Juno
Adfuit, & ſertis [c] tempora vinctus Hymen.
[d] At mihi nec Juno, nec Hymen, ſed triſtis [e] Erinnys
Prætulit infauſtas ſanguinolenta faces.
Quid mihi cum [f] Minyis? quid cum [g] Tritonide pinu?
Quid tibi cum patria, navita [h] Tiphy, mea?
[i] Non erat hic aries villo ſpectabilis aureo:
Nec ſenis [k] Æëtæ regia [l] Lemnos erat.
Certa fui primo (ſed me mala fata trahebant)
[m] Hoſpita [n] fœminea pellere caſtra manu.

INTERPRETATIO.

Heu! ubi fides promiſſa; ubi jura conjugalia, & fax dignior venire ſub pyras flagraturas? Ego non ſum tibi juncta clanculum. Juno pronuba adfuit, & Hymen redimitus caput coronis. At neque Juno, neque Hymen, ſed luctuoſa Erinnys ſanguine, infecta prætulit mihi triſtes tædas. Quod mihi negotium cum Argonautis? Quodnam cum Argonavi? Quid tibi cum patria mea, nauta. Tiphy? Non erat hic ovis conſpicua vellere aureo. Nec Lemnos erat aula ſenis Æëtæ. Primo decrevi (ſed mala fata me cogebant) exturbare caſtra hoſpita manu muliebri.

NOTÆ.

y *Ubi pacta fides?*] Poſtquam apertius, quæ de Jaſonis immutato amore noverat, Hypſipyle declaravit, gravius in eum invehitur.

z *Sub arſuros*] Id eſt, *Quæ potius in funeribus adhibenda fuiſſet, quam in Nuptiis.* Mos vero fuit in illis, ut qui neceſſitudine proximus eſſet, averſus, rogo, accenſa face, ignem ſupponeret.

a *Furtim cognita*] Honeſtiſſime quæ turpiſſima ſunt, explicat. Id eſt, non tibi juncta fui per adulterium, aut fornicationem, ſed per juſtum matrimonium.

b *Juno adfuit*] Adeoque legitimum fuit matrimonium.

c *Tempora vinctus*] Phraſis Græca Horatio familiaris, pro *victa tempora habens.*

d *At mihi*] Dixerat Junonem nuptiis ſuis adfuiſſe, ut juſtum matrimonium ſuum faceret. Jam loquendi formulam corrigit; vultque matrimonium equidem legitimum fuiſſe, ſed in eo Junonem non viſam fuiſſe.

e *Erinnys*] *Furia.* Tres fuerunt, quæ etiam *Diræ & Eumenides* dictæ.

f *Minyis*] *Argonautis.* Fuerunt illi populi Theſſaliæ, qui Jaſonem in expeditionem Colchicam ſequuti ſunt: quamvis aliter Hyginus.

g *Tritonide*] Id eſt *Argo navi*; à Pallade, quæ, à Tritone palude, ubi nata creditur, *Tritonia* dicta eſt. Navis vero ideo à Pallade denominata, quod ejus conſilio à Jaſone, adminiſtro Argo contexta fuerit.

h *Tiphy*] Fuit Tiphys navis gubernator. Quod vero ita animatis & inanimatis iraſcitur Hypſipyle, id totum in Jaſonem redundat.

i *Non erat*] Quaſi dicat, *Quamobrem huc veniſti?* Cum quo vero potiſſimum rixetur, nec qua de cauſa, neſcit Hypſipyle; quod maximum indicat dolorem.

k *Æëtæ*] Fuit Æëtes, ſive Æëta, Solis filius, Medeæ pater, rex Colchorum.

l *Lemnos*] Maris Ægæi inſula, propemodum ultima ad Septentrionem, ubi Hypſipyle regnavit.

m *Hoſpita*] *Hoſpitum Argonautarum.*

n *Fœminea*] Viros ſuos interfeciſſe Lemniades in argumento vidimus. Quod quidem factum, quia ob fœtorem à Venere irata immiſſum, ab iis ſpernerentur.

Lemniadeſque viros, [o] nimium quoque, vincere norunt.
[p] Milite tam forti [q] vita tuenda fuit.
Urbe [r] virum [ſ] vidi, tectoque animoque recepi :
Hic tibi biſque æſtas, biſque cucurrit hyems.
Tertia meſſis erat ; cum tu, dare vela [t] coactus,
[u] Impleſti lacrymis talia verba tuis :
[x] Abſtrahor, Hypſipyle : ſed (dent modo fata recurſus)
Vir tuus hinc abeo : vir tibi ſemper ero.
Quod [y] tamen è nobis gravida celatur in alvo,
[z] Vivat ; & ejuſdem [a] ſimus uterque parens.
[b] Hactenus : &, lacrymis in [c] falſa cadentibus ora,
[d] Cætera te memini non potuiſſe loqui.
Ultimus è ſociis [e] ſacram conſcendis in Argo.
Illa volat : ventus [f] concava vela tenet.

INTERPRETATIO.

Lemniades ſciunt etiam optime viros quoque ſuperare. Vita fuit defendenda tam ſtrenuo milite. Vidi virum in urbe, excepi in ædes & in cor : hic æſtas bis tibi præteriit, & bis hyems. Tertia meſſis venerat, cum tu coactus committere vela ventis, *cumulaſti talia verba lacrymis tuis: Abripior, Hypſipyle, ſed (fata concedant tantum reditum) hinc maritus tuus diſcedo ; ſemper ero tibi maritus. Interim quod abſconditur è nobis in utero tuo tumido, tollatur, & ſimus uterque parens ejuſdem. Hactenus : & lacrymis fluentibus per ſimulatos vultus, memini te non potuiſſe cætera proferre. Poſtremus ex ſociis aſcendis in ſacram Argo. Illa velociſſime fugit ; ventus occupat vela concava.*

NOTÆ.

o *Nimium*] Pro *valde, maxime :* ſic Terentius in Eunuch.

Os tuum impudens videre nimium vellem.

p *Milite*] *Lemniadibus,* ſcilicet, *mulieribus.*

q *Vita*] Quies, & vitæ jucunditas intelligenda eſt ; ut ſæpe ea vox apud Terentium uſurpatur. Neque enim Hypſipyles vitæ ſtruxit inſidias. Sed monet Heinſius in uno codice Voſſiano pro diverſa lectione *ripa* eſſe, quod tametſi non ob eaſdem rationes, ut quidem illi, mihi quoque placeret.

r *Virum*] *Te,* ſcilicet.

ſ *Vidi*] Heinſio vehementer friget vox iſta, proque ea ſcribit *vidua* ; quod certe, ſi paterentur membranæ, elegantiſſimum videretur ; fuerit enim maximum beneficium, quod mœnibus receptus ſit Jaſon, unde omnes viri deturbati fuiſſent.

t *Coactus*] Ab Hercule & aliis.

u *Impleſti*] Significat ſine lacrymis eum non potuiſſe loqui.

x *Abſtrahor*] Id eſt, *Per vim & contra voluntatem meam abducor.*

y *Tamen*] Quamvis diſcedam.

z *Vivat*] *Ne interficiatur.* Jam alicubi, ni fallor, de barbara pueros perdendi conſuetudine, apud veteres Ethnicos recepta, admonuimus. Sed Hypſipylem opus fuit inſuper hortari, ut partum tolleret, ne ſi maſculum enixa eſſet, more patrio interficeretur.

a *Simus*] *Sitque pariter idem tuus fœtus amoris noſtri pignus :* nam iſtud eſt intelligendum. Videntur reipſa uterque parens unum fieri in liberis.

b *Hactenus*] Id eſt, *Eo uſque pervenit oratio tua. Hæc locutus es. Non ultra progreſſus es.*

c *Falſa*] Fictas fuiſſe lacrymas, & verba, & vultum, contendit Hypſipyle.

d *Cætera*] *Quæ velle te pronunciare geſtus & conatus indicabant.*

e *Sacram*] Quia Palladis cuta fabricata fuerat ; deinde etiam propter malum, aut tabulam vocalem & fatidicam ex Dodonæa ſylva, indicante Minerva, deciſam.

f *Concava*] Cum ventis inflantur.

Cærula

Cærula propulſæ [g] ſubducitur unda carinæ:
[h] Terra tibi, nobis aſpiciuntur aquæ.
[i] In latus omne patens turris circumſpicit undas.
Huc [k] feror; & lacrymis oſque ſinuſque madent.
Per lacrymas ſpecto; cupidæque faventia menti
Longius aſſueto lumina noſtra vident.
[l] Adde preces caſtas, immiſtaque vota [m] timori,
Nunc quoque te ſalvo perſolüenda mihi.
Vota ego [n] perſolvam? votis Medea [o] fruetur?
Cor dolet; atque ira miſtus [p] abundat amor.
Dona feram templis, [q] vivum quod Iaſona perdo?
Hoſtia pro damnis concidat icta meis?
Non equidem [r] ſecura fui; ſemperque verebar,
Ne pater [ſ] Argolica ſumeret urbe nurum.
Argolidas timui: nocuit mihi [t] barbara pellex.
Non expectata vulnus ab hoſte tuli.

INTERPRETATIO.

Cærulei fluctus ſubtrahuntur agitatæ navi: verſus terram reſpicis, nos verſus aquam. Turris ex omni parte conſpicua imminet mari. Huc eo; & facies & ſinus hument lacrymis. Per lacrymas aſpicio; & oculi noſtri faventes animo avido proſpiciunt longius quam ſoliti erant. Adde preces pudicas & vota cum metu conjuncta, quæ etiam nunc debeo exſolvere, te ſalvo. Ego exſolvam vota? Medea gaudebit votis? Cordi ægre eſt, atque amor miſtus ira affluit. Feram munera in templa, quia amitto Jaſona vivum? Hoſtia percuſſa cadat pro damnis meis? Non equidem vixi ſine cura, & ſemper timebam, ne pater tuus *diligeret nurum ex urbe Theſſalica. Reformidavi Theſſalicas; offecit mihi pellex barbara. Illa eſt plaga ab hoſte improviſa.*

NOTÆ.

g *Subducitur*] Quando ventis & remis navis impellitur, & velociter currit, non modo terræ, ſed maris etiam undæ, adeoque mare fugere & ſubtrahi videtur.

h *Terra*] Sic ſolent qui abeunt & qui remanent in ſeſe mutuo ora convertere, donec extremum *vale* dicere cogantur, quando per locorum diſtantiam omnino ſeparantur.

i *In latus*] Quæ ergo editiſſima erat. Locum deſcribit, unde diſcedentem Jaſonem ſpectaſſe dicit.

k *Feror*] Certe iſtud eſt ex intimo amoris ſinu depromptum; & quam lepidum eſt, tam eſt & tenerum.

l *Adde*] Pro *addo*, ſeu *addidi*. Ita & ex affectu majore, vel etiam variandi cauſa, loqui amamus.

m *Timori*] Timebat Jaſoni ſuo Hypſipyle, quem magnis periculis ſeſe objectare videbat.

n *Perſolvam*] Cum maxima indignatione iſtud eſt pronunciandum, quia dolori maximo verſibus præcedentibus cauſa ſubſtrata eſt, iraque uſque ad extremum repreſſa. Attente, qui volet proficere, poëtæ artem indagabitur; nec vero pœnitebit.

o *Fruetur*] *Eorum utilitate & fructu gaudebit?*

p *Abundat*] Iſtud quoque ex natura. Nam ira ſpiritus animales irritantur, & ad id quod agimus promptiores redduntur. Itaque ne iraſcatur qui amat, niſi ametur.

q *Vivum perdo*] In vocibus & in re eſt repugnantia. Atque hæc omnia ironice & per indignationem ſunt proferenda.

r *Securæ*] *De matrimonio noſtro*, ſcilicet.

ſ *Argolica*] *Theſſalica:* nam etiam Theſſalia *Argos Pelaſgicum* dicta eſt.

t *Barbara*] *Medea.*

Nec

Nec facie meritiſve placet; ſed carmine [u] movit:
Diraque cantata pabula [x] falce metit.
Illa reluctantem curru [y] deducere Lunam
Nititur, & tenebris [z] abdere Solis equos.
Illa refrænat aquas, [a] obliquaque flumina ſiſtit:
Illa loco ſilvas, [b] vivaque ſaxa movet.
Per [c] tumulos errat paſſis diſcincta [d] capillis,
Certaque de tepidis colligit oſſa rogis
Devovet abſentes; ſimulacraque cerea [e] figit,
Et miſerum tenues in [f] jecur urget acus.
Et quæ neſcierim [g] melius: male quæritur herbis,
Moribus & forma conciliandus, amor.
Hanc potes amplecti? thalamoque relictus in uno
Impavidus ſomno nocte [h] ſilente frui?
[i] Scilicet ut [k] tauros, ita te juga ferre coëgit:
Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.

INTERPRETATIO.

Nec illa tibi *grata eſt forma vel beneficiis*; *ſed* te *incantamentis pellexit: & vellit herbas noxias falce incantata. Illa conatur deturbare curru Lunam reſiſtentem, & abſcondere tenebris equos Solis. Ille retinet undas, & coercet flumina ſinuoſa: illa deturbat ſilvas & vivas rupes loco* ſuo. *Diſcincta vagatur per ſepulcra coma ſparſa, & legit quædam oſſa de rogis calidis. Male precatur abſentibus; & tranſverberat imagines cereas; & defigit in miſerum jecur acus exiles. Et quæ melius ignoraverim: amor male captatur herbis, qui debet allici moribus & pulcritudine. Hanc non metuis fovere? & in eodem lecto deſtitutus poteſne dormire ſine metu per noctis ſilentium? Nimirum coegit te jugum pati, ut coëgit tauros: et mollit te quoque eadem opera, quâ* mollit *ſævos ſerpentes.*

NOTÆ.

u *Movit*] *Te ad ſui amorem incantamentis perpulit.*

x *Falce*] Ex magica arte, quaſdam herbas pro diverſo uſu velli, aut incidi oportebat. Atque iſtud poſterius falce ænea ad Lunam factitatum eſſe ex Virgilio diſcimus.

y *Deducere*] Id eſt, *Prorſus veneficia eſt Medea.* Sic etiam dixit Tibullus,

Cantus & è curru Lunam deducere tentat.

z *Abdere*] Id eſt, *Solem ipſum lumine ſuo privare.*

a *Obliqua*] Epitheton fluminum, quorum curſus obliquus eſt.

b *Vivaque*] Id eſt, *Ibi nata, & magna,* quæ terræ implantata videntur, Gall. *Des Rochers.* Angl. *Rocks.*

c *Tumulos*] *Sepulcra.*

d *Diſcincta*] Ex diſciplina magica hæc omnia tranſcripta ſunt. Sed vide quam appoſite & ad ſcopum convenienter, quam bene & jucunde variata oratio.

e *Figit*] Ut, quemadmodum imago cerea hoc & illud vulnus acceperit, ita & ille quem repræſentat, hoc aut illo affectu tangatur, *&c.* In his luſerunt etiam Virgilius & Horatius; quos, ſi cum illis ridere voles, videbis.

f *Jecur*] Quod ſedem dicunt amoris, ut ita percutiatur ille, cujus eſt illa imago.

g *Melius*] Multa alia peſſima arte dicit Medeam facere, quæ à ſe melius ignorentur, quam cognoſcantur.

h *Silente*] *Per noctis ſilentium,* quod ad pavorem incutiendum etiam aptum eſt.

i *Scilicet*] Vide mihi, quæſo, quale ſit poëtæ ingenium; in quas ſe induat formas; & quomodo ex quolibet efficiat quidlibet. Hypſipylen verſibus proxime præcedentibus. Jaſonem à Medeæ amore retrahentem, induxit: nunc cum videtur illa rationum ſuarum vim infringere velle, illis pondus addit, ſeu potius ex iis novum argumentum ad Medeam alienandam colligit.

k *Tauros*] Quos Medeæ ope Jaſon perdomuit.

Adde, quod adſcribi factis [l] procerumque tuiſque
[m] Se favet; & [n] titulo conjugis uxor obeſt.
Atque aliquis [o] Peliæ de partibus acta venenis
[p] Imputat, & populum, qui ſibi credat, habet.
[q] Non hæc Æſonides, ſed [r] Phaſias [ſ] Æëtine
Aurea [t] Phryxeæ terga [u] revellit ovis.
Non [x] probat Alcimede mater tua; conſule matrem:
Non pater, à [y] gelido cui venit axe nurus.
Illa ſibi [z] Tanaï, [a] Scythiæque paludibus udæ
Quærat, & [b] à patria [c] Phaſidos uſque, virum.

INTERPRETATIO.

Adjice quod illa *ſe gaudet auctorem celebrari factorum tuorum, & principum* Argonautarum, *& conjux nocet laudibus mariti. Atque aliquis ex factione Peliæ abſcribit facta* tua *venenis, & habet plebem, quæ ſibi fidem adhibeat. Non Jaſon, ſed Medea abſtulit pellem auream arietis Phryxei. Alcimede mater tua non laudat; conſilium pete à matre: non laudat pater, cui advehitur nurus à polo glaciali. Illa exquirat ſibi maritum ex Tanai & paludibus Scythiæ humidæ, & uſque ex patria Phaſidis.*

NOTÆ.

l *Procerum*] Caſtoris, Pollucis, Herculis, &c.

m *Se favet*] Venuſte; alii *ſe facit*. Gall. *Elle prend plaiſir, elle ſe vante.* Angl. *She takes Pleaſure, ſhe boaſts.* Hactenus vero in odium, nunc in invidiam Hypſipyle Medeam ideo conatur adducere, quod in ſe tot heroüm gloriam derivaret.

n *Titulo*] *Laudibus tuis detrahit.*

o *Peliæ de partibus*] Id eſt, *Ex iis qui Peliæ partes ſequuntur, ipſi favent, tibique ſunt infenſi.*

p *Imputat*] *Dicit, non virtute tua, ſed Medeæ venenis, omnia facta fuiſſe, quæ in expeditione Colchica facta ſunt.*

q *Non hæc*] Intellige hæc verba eſſe cujuſpiam Peliæ fautoris, quibus Jaſonis gloriam minueret.

r *Phaſias*] *Medea*, à Phaſide Colchorum fluvio.

ſ *Æëtine*] *Æëtæ filia*; quemadmodum Neptunine, Nereine, Oceanine, aliaque patronymica formantur. Sequutus vero ſum Heinſii correctionem, quam ex veteri eraſa lectione, utcumque tamen apparente, deinde etiam Salmaſii approbatione, confirmavit.

t *Phryxeæ*] A Phryxo, Athamantis & Nepheles filio, qui Jovi, vel, ut alii volunt, Marti, apud Colchos arietem, quo Helleſpontum transfretaverat, immolavit.

u *Revellit*] Bene *revellit*; nam arietis pellem, ſeu velius aureum in templo Martis Phryxus affixit.

x *Probat*] *Ea omnia*, ſcilicet, *quæ de te & Medea prædicantur*; *aut ab hoſtibus tuis in te jactantur.*

y *Gelido*] Colchide, ſcilicet, quæ reſpectu Græciæ gelida eſt, utpote magis ad Septentrionem inclinans. Cæterum invidioſe iſtud auxit, quomodo Gallice diceremus. Gall. *Du fonds de Septentrion*, vel, *des glaces du Pole.* Angl. *The fartheſt Part of the North, the Ice of the Pole.* Nam ab axe, ſeu polo, multum diſtat Colchis.

z *Tanaï*] Tanais fluvius eſt notiſſimus, Aſiam ab Europa diſterminans.

a *Scythiæque*] Scythia regio eſt, cujus pars una Aſiæ, altera Europæ adſcribitur. Iracunde vero ad barbaros, & magis ad Septentrionem, Medeam, quæ ſibi maritum quærat, remittit Hypſipyle.

b *A patria*] Id eſt, *Ex Colchidis*, vel, *Armeniæ montibus*, unde ortum ſuum ducere volunt fluvium Phaſidem.

c *Phaſidos*] Phaſis fluvius eſt profundiſſimus idemque rapidiſſimus, per quem Argonautæ in Colchos navigarunt. *Phaſidos* vero genitivus Græcus eſt: Latine habet *Phaſis*, vel *Phaſidis.*

Mobilis

Mobilis Æſonide, vernaque incertior aura,
Cur tua [d] polliciti pondere [e] verba carent?
Vir meus hinc ieras, vir non meus inde rediſti.
Sim reducis conjux, ſicut euntis eram.
Si te nobilitas, generoſaque nomina tangunt;
En ego [f] Minoo nata Thoante fèror.
[g] Bacchus avus, Bacchi conjux [h] redimita coronâ,
Præradiat ſtellis [i] ſigna minora ſuis.
Dos tibi [k] Lemnos erit, terra [l] ingenioſa colenti:
Me quoque res tales inter habere potes.
[m] Nunc etiam peperi. Gratare [n] ambobus, Iaſon:
[o] Dulce mihi gravidæ fecerat [p] auctor onus.
Felix in [q] numero quoque ſum; prolemque gemellam
[r] Pignora [ſ] Lucina bina favente dedi.
Si quæris, cui ſint ſimiles; [t] cognoſceris illis.
[u] Fallere non norunt: cætera patris habent.

INTERPRETATIO.

Inconſtans Jaſon, & levior vento verno, quamobrem promiſſa tua non habent fidem? Abieras hinc maritus meus, rediiſti maritus non meus. Sim uxor reducis, ſicut eram proficiſcentis. Si movearis nobilitate & magnificis titulis; en ego dicor genita Thoante Minoo. Bacchus eſt mihi *avus.* Ariadne *Bacchi conjux circumdata corona prælucet ſignis minoribus ſtellis ſuis. Dos erit tibi Lemnos, terra fœcunda cultori: potes quoque habere me inter res tam præclaras. Nunc etiam ſum enixa. Gratulare nobis duobus, Jaſon: auctor reddiderat pondus gratum mihi gravidæ. Sum quoque fortunata in numero, & emiſi binos liberos progeniem geminam, Lucina adjuvante. Si petis cui ſint ſimiles, cognoſceris per illos. Neſciunt fraudare, habent alia omnia patris.*

NOTÆ.

d *Polliciti*] Alii habent *pollicito*, quod Heinſio magis arriſit.

e *Verba polliciti*] Pro promiſſis. Nota bene hanc in loquendo rationem & ſolertiam. Quanti uſus eſſe poteſt? Sed pauci iſtud intelligent, niſi aliquando operi manum admoverint.

f *Minoo*] Thoas enim, pater Hypſipyles, filius fuit Ariadnæ; Ariadna vero Minoëm patrem habuit.

g *Bacchus avus*] Omnino, ſiquidem ille Ariadnen uxorem habuit, ex qua Thoantem ſuſcepit, patrem Hypſipyles.

h *Redimita*] Hanc fabulam ſupra vidimus in Phyllidis epiſtola; ſed nota quam appoſite & ex mulierculæ ingenio poëta Hypſipylen, gloriam ex obviis quibuſque captantem, inducat.

i *Signa*] *Alia ſidera, minora & minus lucida.* Gall. *Les étoiles de moindre grandeur: Les Conſtellations moins remarquables.* Angl. *The leſſer Stars: Conſtellations of leſs Note.*

k *Lemnos*] *Inſula Lemnos, quæ dos eſt mea, tua erit, cum me uxorem duxeris.*

l *Ingenioſa*] Id eſt, *Fœcunda, fertilis:* nam ingenium terræ etiam tribuitur.

m *Nunc etiam*] Laudat ſe à fœcunditate, quæ ſolet eſſe maritis grata.

n *Ambobus*] *Mihi*, ſcilicet, *& tibi.*

o *Dulce*] *Minus mihi grave fuit, quod gravida eſſem, quia ex te eram.*

p *Auctor*] *Jaſon*, ſcilicet.

q *Numero*] Thoantem enim, & Eunæum uno partu edidit.

r *Pignora*] Id eſt, *liberos*; quia ſunt illi amoris conjugalis vincula & quaſi pignora.

ſ *Lucina*] Juno Lucina, quæ parturientibus aderat.

t *Cognoſceris*] Adeoque Jaſoni erant ſimillimi. Atque & iſtud, ad eum in fide & amore retinendum, conferebat.

u *Fallere*] *Sicut Jaſon eorum pater, qui matrem fefellit.*

Legatos quos pene dedi [x] pro matre ferendos :
Sed tenuit cœptas ſæva [y] noverca vias.
Medeam timui : [z] plus eſt Medea noverca.
Medeæ faciunt ad ſcelus omne manus.
[a] Spargere quæ fratris potuit laniata per agros
Corpora, pignoribus parceret illa meis ?
Hanc tamen, ô demens Colchiſque [b] ablate venenis.
Diceris Hypſipyles præpoſuiſſe toro.
Turpiter illa [c] virum cognovit adultera virgo :
Me tibi, teque mihi [d] tæda pudica dedit.
Prodidit [e] illa patrem : rapui [f] de cæde Thoanta.
[g] Deſeruit Colchos : me mea Lemnos habet.
Quid refert, ſcelerata piam ſi vincit, & ipſo
[h] Crimine dotata eſt, emeruitque virum ?
Lemniadum facinus culpo, [i] non miror, Iaſon.
[k] Quælibet iratis ipſe dat arma dolor.
Dic age, ſi ventis (ut [l] oportuit) actus iniquis
Intraſſes portus tuque, [m] comeſque, meos ;

INTERPRETATIO.

Quos fere tradidi portandos legatos pro matre : ſed crudelis noverca impedivit inceptum iter. Reformidavi Medeam ; plus eſt Medea quam noverca. Manus Medeæ aptæ ſunt ad omnem nequitiam. Quæ potuit diſſeminare per campos membra lacerata fratris ; illa ignoſceret meis liberis ? Tamen, ô inſane, & incantate venenis Colchicis, diceris prætuliſſe hanc lecto Hypſipyles. Illa juvenis adultera cognovit fœde meum *maritum : fax caſta dedit me tibi, & te mihi. Illa prodidit patrem :* ego *ſubtraxi Thoanta neci.* Illa *reliquit Colchos : Lemnos mea tenet me. Quid intereſt, ſi ſceleſta ſuperat piam, & dotem habet crimen ipſum, &* eo ſibi *conciliavit maritum ? Damno flagitium Lemniadum puellarum, non miror, Jaſon. Dolor ipſe ingerit quælibet arma infenſis. Dic, quæſo, ſi pulſus ventis adverſis (ut decuit) tu & comes introiſſes meos portus ;*

NOTÆ.

x *Pro matre*] Id eſt, *Ut te mihi conciliarent.*

y *Noverca*] *Medea,* ſcilicet.

z *Plus eſt*] Id eſt, *Major eſt adhuc in Medea ſævitia, quam in noverca.* Gall. *Qui dit Medee, dit bien plus que marâtre.* Angl. Medea *is a much worſe Name than Mother-in-Law.*

a *Spargere*] Fabula eſt, Medeam, ut inſequentem patrem moraretur, cum Jaſonis fugam comitata eſſet, Abſyrti, fratris ſui, membra dilaceraſſe, iiſque viam ſtraviſſe.

b *Ablate*] Jaſonem innuit per veneficia mente alienatum à Medea fuiſſe.

c *Virum*] *Te,* ſcilicet, *qui meus es.*

d *Tæda pudica*] *Legitimum conjugium* ; ad cujus celebrationem tædas adhibitas fuiſſe ſupra vidimus. Metonym. eſt.

e *Illa*] *Medea,* cujus ope vellus aureum à Jaſone ſublatum.

f *De cæde*] Sola enim ex omnibus Lemniadibus patrem ſuum ſervavit, cum aliæ viros omnes trucidaſſent.

g *Deſeruit*] *Ut impudicæ ſolent.*

h *Crimine dotata*] Medeam Jaſon abduxit, quod ſui cauſa patrem prodidiſſet. Quam lepide vero & appoſite iſtud arguit Hypſipyle ?

i *Non miror*] Quod viros ſuos Lemniades interfecerint, ſe equidem dicit non approbare : veruntamen in eo nihil eſſe, quod dolor contemptæ uxori facile non ſuggerat.

k *Quælibet*] Clariſſimus Heinſius malebat *quamlibet* : ſed non ita videtur ad ſcopum ſpectare.

l *Oportuit*] *Dignus fuiſti, cui iſtud evenerit.*

m *Comeſque*] *Medea,* quam præ dolore & ira non nominat.

Obviaque

Obviaque exiſſem fœtu comitata gemello
 ([n] Hiſcere nempe tibi terra roganda fuit.)
Quo vultu natos, quo me, ſcelerate, videres?
 Perfidiæ pretio qua nece dignus eras?
Ipſe quidem per me tutus ſoſpeſque fuiſſes:
 Non quia tu dignus, ſed quia mitis ego.
[o] Pellicis ipſa meos impleſſem ſanguine vultus,
 [p] Quoſque veneficiis [q] abſtulit illa ſuis.
Medeæ [r] Medea forem. Quod [ſ] ſi quid ab alto
 Juſtus adeſt votis Jupiter ipſe meis;
Quod gemit Hypſipyle, lecti quoque [t] ſubnuba noſtri
 Mœreat, & leges [u] ſanciat ipſa ſuas.
Utque ego deſtituor conjux materque duorum;
 [x] A totidem natis orba ſit, atque viro.
Nec male parta diu teneat; pejuſque relinquat.
 Exulet; & toto quærat in orbe fugam.
Quam fratri germana fuit, miſeroque parenti
 Filia; tam natis, tam ſit acerba [y] viro.

INTERPRETATIO.

& proceſſiſſem obviam cum duobus liberis: (ſcilicet tibi opus fuiſſet precari terram, ut hiaret.) Quo ore potuiſſes intueri filios, quo me, ſceleſte? Qua morte dignus eras pro mercede perfidiæ tuæ? *Tu equidem fuiſſes tutus & incolumis per me, non quia tu* es *dignus, ſed quia ego* ſum *lenis. Ego coopeّruiſſem meos oculos ſanguine pellicis, &* tuos *quos illa abripuit veneficiis ſuis. Eſſem Medea Medeæ. Quod ſi Jupiter ipſe adeſt æquus aliqua parte ex cœlo meis precibus; pellex mei lecti fleat, quod Hypſipyle queritur, & ipſa firmet leges ſuas. Et quemadmodum ego uxor, & mater duorum relinquor,* illa *ſit privata totidem liberis, atque marito. Nec diu poſſideat, quæ male acquiſivit, & graviori modo deſerat. Exul vivat, & quærat fugam in toto mundo. Quam ſæva fuit ſoror fratri, & filia* ſæva *patri, tam ſit* ſæva *liberis, tam ſit* ſæva *marito.*

NOTÆ.

n *Hiſcere*] Id eſt, *Tanti ſceleris pudore uſque adeo ſuffuſus fuiſſes & perturbatus, ut terræ hiatu abſorptum quam in meum conſpectum datum te præoptaſſes.*

o *Pellicis*] *Medeæ.*

p *Quoſque*] *Jaſonis.*

q *Abſtulit*] *A me avertit,*

r *Medea*] Id eſt, *Sæviſſima.*

ſ *Si quid*] Alii *ſi quis.* Optime vero & venuſte *ſi quid* plurimi; quod repoſuit Heinſius: qui idem vere eleganter redundare τὸ *quid* aſſerit. Ita & Virgilius,

> ——*Si quid pietas antiqua labores*
> *Reſpicit humanos.*

t *Subnuba*] *Medea concubina.* Alii habent *Succuba:* quam vocem vix Latinam dicit Heinſius.

u *Sanciat*] *Firmet, & ratas efficiat.* Id eſt, *Cum ipſa ſibi licitum credideret uxores de conjugali toro deturbare, & ea de re quaſi legem exemplo in me edito poſuerit, opto ut etiam damno ſuo legem iſtam ſanciat.*

x *A totidem*] Voto ſuo non excidit Hypſipyle. Jaſon enim, cum Creuſa Creontis Corinthiorum regis filiam uxorem duceret, Medeam expulit; quæ duos, quos ex Jaſone habuerat, filios crudeliter mactavit. Nota vero phraſim, *orbum eſſe à re aliqua.* Ita & Cicero dixit in Oratione pro Flacco, *Orba ab optimatibus concio.*

y *Viro*] Cum Creuſa conflagraſſe Jaſonem incendio, quod Medea in Creontis regia excitavit, ſcribit Hyginus. Quanquam alii aliter.

Cum mare, cum terras [z] conſumpſerit; [a] aëra tentet.
Erret inops, exſpes, cæde cruenta ſua.
Hæc ego conjugio fraudata [b] Thoantias oro.
Vivite [c] devoto nuptaque virque toro.

INTERPRETATIO.

Cum peragraverit mare & terras; experiatur aëra. Vagetur egena, ſine ſpe, ſanguinolenta ſua nece. Ego Thoantis filia expulſa conjugio hæc imprecor. Vivite vir & uxor lecto diris damnato.

NOTÆ.

z *Conſumpſerit*] *Fruſtraque in iis aſylum quæſierit.* Corintho vero Medea pulſa eſt, poſtquam Jaſoni Creuſa nupſiſſet: deinde etiam Athenis, ab Ægeo, cui nupſerat, repudiata.

a *Aëra*] Quomodo draconibus vecta Corintho, Atheniſque aufugerit Medea, paſſim reperies. Illudque ſæpius auctor noſter memorat.

b *Thoantias*] *Hypſipyle Thoantis filia.*

c *Devoto*] *Execrationibus & infelicitatibus per meas imprecationes referto.*

EPISTOLA VII.

ARGUMENTUM.

Troja à Græcis everſa, Æneas, Anchiſæ & Veneris filius, poſtquam incendio penates eripuiſſet, viginti navibus mare ingreditur. Tempeſtate autem jactatus, diuque circum multa littora errans, in Libyam eſt delatus, ubi tunc Dido, ut fingit Virgilius, Beli filia, & Sichæi, Herculis ſacerdotis uxor, Tyro profecta, fratris Pygmalionis ſævitiam & avaritiam fugiens, novam urbem, Carthaginem, moliebatur, à qua Æneas unà cum ſociis liberaliter ſuſceptus, amatus, in ejuſdem ſeſe interiorem conſuetudinem demiſit. Cum autem Mercurii monitu, in Italiam, fatis ſibi promiſſam, navigare pararet, Dido (ut quæ cum maxime amans & ardens omnia momenta expenderet) animum ejus præſentiens, à navigandi propoſito eum revocare ſtudet: quo non impetrato, ut ſaltem differat præceps iter, orat. Multis autem fruſtra admotis precibus, tandem moritura ad eum ſcribit, ut mortis cauſam præbuiſſe intelligat.

DIDO ÆNEÆ.

[a] SIC, ubi [b] fata vocant, udis abjectis in herbis,
Ad [c] vada [d] Mæandri [e] concinit albus olor.

INTERPRETATIO.

Sic candidus cygnus jacens ſuper herba canit ad vada Mæandri, cum more vocat.

NOTÆ.

a *Sic concinit*] *Uti ego nunc cano,* ſupple: quod de induſtria à poëta non expreſſum, majoris affectus declarandi cauſa. Cæterum in quibuſdam codicibus, hujus epiſtolæ initium faciunt verſus duo ſequentes:

Accipe, Dardanide, moritura carmen Eliſſæ.
Quæ legis, à nobis ultima verba legis.

At illi, tametſi non ita male cohærent, merito tamen, cum in optimis præſertim editionibus non appareant, tanquam adulterini rejecti ſunt. Epiſtola vero fere tota eſt ex Virgilio deſumpta.

b *Fata vocant*] Id eſt, *cum mors inſtat.* Inde tracta phraſis, quod nihil ſine fatorum ordine fiat.

c *Vada*] Vadum locus eſt aquoſus, per quem tamen pedibus licet vadere. Sumitur etiam pro aquis ſimpliciter.

d *Mæandri*] Mæander, ſeu, ut alii ſcribunt, Mæandrus, fluvius eſt minoris Aſiæ, in Ægeum mare influens, adeo ſinuoſus, ut ſæpe videatur reverti.

e *Concinit*] Morti vicinum cygnum cantare voluerunt fabularum artifices poëtæ.

Nec,

Nec, quia te noſtra ſperem prece poſſe moveri,
Alloquor: adverſo [f] vovimus [g] iſta Deo.
Sed [h] merita & [i] famam, [k] corpuſque, animumque pudicum
Cum male perdiderim: perdere verba leve eſt.
[l] Certus es ire tamen, miſeramque relinquere Dido:
Atque iidem venti vela [m] fidemque ferent.
Certus es, Ænea, cum fœdere [n] ſolvere naves:
Quæque ubi ſint neſcis, Itala regna ſequi.
Nec [o] nova Carthago, nec te creſcentia tangunt
Mœnia: nec ſceptro tradita [p] ſumma tuo.
[q] Facta fugis; [r] facienda petis. Querenda per orbem
Altera, quæſita eſt [ſ] altera terra tibi.
Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
[t] Quis ſua non notis arva tenenda dabit?
[u] Alter habendus amor tibi reſtat, & altera Dido:
Quamque [x] iterum [y] fallas, altera danda fides.

INTERPRETATIO.

Neque compello te, quod credam te *poſſe flecti precatione noſtra: optavimus iſta Deo averſo. Sed cum male profuderim beneficia & famam, & corpus, & animum caſtum, parum eſt profundere verba. Decreviſti tamen abire & deſerere infelicem Didonem: atque iidem venti rapient vela & fidem* tuam. *Decreviſti, Ænea, ſolvere naves cum pacto: & regna Itala petere, quæ ignoras ubi ſint. Nec nova Carthago, nec muri ſurgentes te movent; nec ſumma rerum conceſſa tuo ſceptro. Fugis quæ facta ſunt, ſequeris quæ facienda ſunt. Altera tellus inveſtiganda eſt tibi per orbem, altera eſt inventa. Quanquam ſolum reperias, quiſnam id tibi præbebit poſſidendum? Quis dabit agros ſuos poſſidendos* hominibus *incognitis? Supereſt tibi alter amor habendus, & altera Dido. Et fides altera danda, quam frangas denuo.*

NOTÆ.

f *Vovimus*] Alii codices habent *movimus*: quod quidem cur improbaverit Heinſius non video (*movere* enim ſæpe pro ſuſcipere ponitur) niſi quia jam ea voce, verſu proxime præcedenti, uſus eſt poëta. *Vovimus* vero ex hac Baſileenſis codicis ſcriptura *vois* effecit Heinſius.

g *Iſta*] *Ut te in mei amore retinerem.*

h *Merita*] Æneam hoſpitio perbenigne acceperat, &c.

i *Famam*] Quia ante viſum Æneam caſſima habebatur.

k *Corpuſque*] Ab Ænea violatum.

l *Certus ire*] *Certus eundi.* Virgil. 4. Cæterum hæc omnia cum aliqua admiratione proferenda ſunt.

m *Fidemque ferent*] Id eſt, *Perfidus eris.* Proverbialis locutio, noſtris etiam familiaris, dum nullius momenti rem aliquam exagitant. Dicunt enim Gall. *Autant en emporte le vent.* Angl. *'Tis no more to be depended on than the Wind*; & ſimilia.

n *Solvere*] Iterum in diverſa vocum ſignificatione ludit poëta. *Solvere fœdus*, eſt, *fœdus frangere. Solvere naves*, eſt, *eas ex portu deducere.* Id eſt, *Decreviſti ſimul & pariter matrimonium noſtrum diſſolvere, &, abeundi cauſa, naves portu ſolvere.*

o *Nova*] Quam tunc temporis Dido ædificabat.

p *Summa*] Id eſt, *Quicquid erat penes me divitiarum & poteſtatis.*

q *Facta*] *Carthaginem conditam.*

r *Facienda*] *Urbem, quam, fatis admonitus, in Italia conditurum ſe Æneas prædicabat.*

ſ *Altera*] *Hæc*, ſcilicet, *quam tibi dedi.*

t *Quis*] Quaſi dicat, *nullus.*

u *Alter*] *Quem fortaſſe nunquam invenies.*

x *Iterum*] *Sicuti datam mihi fefelliſti.*

y *Fallas*] *Fallere fidem*, pro *fidem violare*, etiam apud Ciceronem.

[z] Quando erit, ut condas inſtar Carthaginis urbem,
Et videas populos altus ab arce tuos?
Omnia ut eveniant, nec te tua vota [a] morentur;
Unde tibi, quæ te [b] ſic amet, uxor erit?
Uror, ut inducto ceratæ ſulfure [c] tædæ:
Ut [d] pia fumoſis addita thura focis.
Æneas oculis ſemper vigilantis inhæret:
Ænean animo noxque dieſque refert.
Ille quidem male gratus, & ad mea munera [e] ſurdus;
Et quo, ſi non ſim [f] ſtulta, carere velim:
Non tamen Ænean, quamvis male cogitat, odi:
Sed queror infidum, queſtaque pejus amo.
Parce, Venus, [g] nurui, durumque [h] amplectere fratrem,
[i] Frater Amor: caſtris [k] militet ille tuis.
Aut ego [l] quæ cœpi (neque enim dedignor) amare,
[m] Materiam [n] curæ præbeat ille meæ.

INTERPRETATIO.

Quando eveniet, ut ædifices urbem inſtar Carthaginis; & ſublimis proſpicias populos tuos ab arce? Quantumvis omnia accidant, nec tua deſideria te retardent; unde conjux tibi aderit, quæ te amet, ut ego te amo? Ardeo, ut tædæ oblitæ ſulphure; ut pia thura injecta altaribus fumoſis. Semper Æneas obverſatur oculis mei *experrectæ: nox & dies repræſentat Ænean animo* meo. *Ille quidem ingratus, & durus ad mea dona; & quo, ſi non ſim inſana, cupiam carere: non tamen odio habeo Ænean, quamvis male animo ſentit: ſed querimoniam habeo de perfido, & poſtquam habui, magis amo. Venus, ignoſce nurui,* tuque, *ô Amor frater, complectere crudelem fratrem: ille ſequatur caſtra tua; aut ego ſequar quæ cœpi amare (neque enim abnuo) ille det materiam amori meo.*

NOTÆ.

z *Quando*] Quaſi dicat, *nunquam,* aut *tardiſſime.*

a *Morentur*] Id eſt, *Quanquam nulla ſit mora, quin omnia quæ optaveris, eveniant.*

b *Sic*] *Ut ego te amo.*

c *Tædæ*] Tæda arbor eſt reſinoſis flammis luminibuſque ſacrorum grata, auctore Plinio.

d *Pia*] *Quibus erga Deos pietatem teſtamur.*

e *Surdus*] Quia illis neque movebatur, neque ab inſtituto itinere deterrebatur.

f *Stulta*] Stultus vero eſt, qui eo carere non vult, quem neque beneficiis, neque amore retinere poteſt.

g *Nurui*] Id eſt, *mihi.* Æneas matrem habuit Venerem: adeoque Veneris nurus fuerit, quæ illum maritum vocitaverit.

h *Amplectere*] *Et ad mei amorem perduce.*

i *Frater*] Æneæ frater fuerat Amor, ſiquidem uterque Venere genitus.

k *Militet*] *Amet, & amet me.* Militia enim Amoris amor eſt.

l *Quæ*] *Quem,* ex melioribus codicibus correxerat Heinſius. *Quæ* vero, quod in aliis reperitur, repoſui, quia clariorem ſenſum & meliorem efficit: nam & idem ille Heinſius hanc, ut videtur, ſibi legem in correctionibus ſuis poſuit.

m *Materiam*] *Nutrimentum & cauſam, Amet.* Quam acute iſtud inflexerit, vide. Dicit Amori, ſe ſponte ejus militiæ nomen dediſſe, & ejus caſtra ſequi: tantummodo ille materia vota ſua non deſtituat. Quæ magis honeſta eſſe poteſt oratio ad imperatorem? At Dido tamen quod maxime cupit, conficit; nam Amoris materia Æneæ amor eſt reciprocus.

n *Curæ*] *Amori.* Sic Vigil. de hac ipſa Dido loquens,

At regina gravi jam dudum ſaucia cura.

o Fallor;

[o] Fallor; & [p] iſta mihi falſo jactatur imago.
  Matris ab ingenio [q] diſſidet ille ſuæ.
[r] Te lapis, & montes, innataque rupibus altis
  [ſ] Robora, te ſævæ progenuere feræ:
Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis:
  [t] Quo tamen adverſis fluctibus ire paras.
Quo [u] fugis? obſtat [x] hyems: [y] hyemis mihi gratia proſit.
  Aſpice, ut [z] everſas concitet [a] Eurus aquas.
Quod tibi maluerim, ſine me debere procellis.
  [b] Juſtior eſt animo ventus & unda tuo.
Non ego ſum tanti ([c] quamvis merearis, inique)
  Ut pereas, dum me per freta longa fugis.
Exerces [d] pretioſa odia, & conſtantia magno;
  Si, dum me careas, eſt tibi vile mori.
Jam venti ponent, [e] ſtrataque æqualiter unda,
  [f] Cæruleis [g] Triton per mare [h] curret equis.

INTERPRETATIO.

Decipior; & iſta cogitatio oſtentatur mihi falſo. Ille non vivit ex indole matris ſuæ. Saxum, & montes, & robora ingenita rupibus altis; feræ crudeles produxerunt te. Aut mare, quale cernis commoveri nunc quoque ventis; quo tamen ire cupis undis contrariis. Quo fugis? Tempeſtas impedit: tempeſtatis gratia mihi ſerviat. Vide ut Eurus eruat aquas concitas; fac ut debeam procellis, quod maluerim debere tibi. Ventus & fluctus eſt æquior tuo ingenio. Ego non ſum tanti, ut pereas (quamvis dignus ſis, injuſte) dum fugis me per vaſta maria. Odiis cariſſimis indulges & magno venientibus; ſi modo me careas, leve eſt tibi mori. Venti brevi quieſcent, &, fluctibus æqualiter diffuſis, Triton feretur per mare equis glaucis.

NOTÆ.

o *Fallor*] *Quæ Ænean ad mei amorem perduci poſſe cogito.*

p *Iſta*] *Quæ, dies, noctes, mentem obambulat; cum Ænean facilem & amore victum, mihi fingo.*

q *Diſſidet*] *Quia ille durus, Venus mollis,* &c.

r *Te*] Ænean tanquam præſentem alloquitur. Quod quidem convenientiſſime fecit, quo tempore eum phantaſiæ oberrantem induxit.

ſ *Robora*] Robur, arbor eſt glandifera, duriſſima.

t *Quo*] Alii habent *qua:* quod Heinſio propter ejuſdem *quo*, verſu proxime ſequenti, concurſum, placuit.

u *Fugis*] Invidioſe.

x *Hyems*] *Tempeſtas.* Ita & Horatius.

y *Hyemis gratia*] *Cujus vix ulla eſt.* Ovidium vide, ut ubique ingenioſus eſt.

z *Everſas*] Pro *evertat & concitet.*

a *Eurus*] Ventus ab ortu ſpirans procelloſus, & in Italiam ex Africa navigaturis maxime contrarius.

b *Juſtior*] *Quia mihi bene merenti gratiam refert, cum te apud me retinet, quam tu, qui beneficium accepiſti, non vis reddere.*

c *Quamvis merearis*] *Perire* ſcilicet. Sed multum hic variant codices. Quidam habent *quod non meditaris*, quod quidem non improbandum.

d *Pretioſa*] *Quandoquidem, ob ea, tu ipſe in periculum venis.*

e *Strata*] Cum nullis ventis agitatur aqua, inter ripas ſuas æquabilis continetur.

f *Cæruleis*] Propter aquæ præſertim, in qua vivunt, colorem.

g *Triton*] Deus marinus, Neptuni filius, ejuſdemque tubicen.

h *Curret*] Id eſt, *placabitur æſtus maris.* Lubentius enim, quieſcente unda, ſuper aquas Dii maris exeunt.

Tu quoque cum ventis utinam mutabilis eſſes!
Et, niſi duritia robora vincis, eris.
Quid, ſi [i] neſcieris, inſana quid æquora poſſint?
[k] Expertæ toties tam [l] male credis aquæ?
Ut pelago [m] ſuadente etiam [n] retinacula ſolvas,
Multa tamen latus triſtia pontus habet.
Nec [o] violaſſe fidem tentantibus æquora prodeſt.
Perfidiæ pœnas exigit ille locus.
Præcipue cum læſus Amor: quia mater Amoris
Nuda [p] Cytheriacis edita fertur aquis.
Perdita ne [q] perdam timeo, noceamve nocenti;
Neu bibat æquoreas naufragus hoſtis aquas.
Vive, precor: ſic te [r] melius, quam funere, perdam.
Tu potius leti cauſa [ſ] ferare mei.
Finge, age, te [t] rapido (nullum ſit in omine pondus)
Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?
Protinus occurrent falſæ perjuria linguæ,
Et [u] Phrygia Dido fraude [x] coacta mori.

INTERPRETATIO.

Utinam tu eſſes quoque mobilis cum ventis! Et eris, niſi durior es roboribus. Quid? ſi ignoraſſes, quid procelloſa maria poſſent? Confidis mari, quod toties tam male ſenſiſti? Tametſi etiam mari conſulente moveas anchoram, tamen vaſtum mare habet multa luctuoſa. Neque juvat eos, qui ſe mari committunt, læſiſſe fidem. Ille locus repetit pœnas perfidiæ: præſertim cum Amor violatus; quia mater Amoris dicitur genita nuda aquis Cytheriacis. Ego, quæ occidi, metuo ne ſim exitio, vel obſim nocenti; neve hoſtis naufragium paſſus ſorbeat aquas marinas. Vive, quæſo; libentius amittam te ſic, quam morte. Tu potius dicaris cauſa mortis meæ. Age, pone te corripi turbine furente (nulla ſit vis in omine) quid erit tibi animi? Statim mentem ſubibunt perjuria perfidæ linguæ, & Eliſſa ad mortem impulſa fraude Trojana.

NOTÆ.

i *Neſcieris*] Sic habent nonnulli codices, referente Heinſio. Nec re movere debet ultima ſyllaba producta; nam plurima alia exempla idem Heinſius congerit, ubi itidem producitur.

k *Expertæ*] Paſſive: nota.

l *Male*] *Expertæ male*; id eſt, *cum tuo periculo*: vel *credis male*.

m *Suadente*] *Tranquillo*, quod ad navigationem invitare videtur.

n *Retinacula ſolvas*] *Solvas anchoram, diſcedas.*

o *Violaſſe*] Navigationem perdit diſſuadere Dido.

p *Cytheriacis*] Cytheræ inſula eſt in ſinu Laconico quo, cum primum nata eſſet, concha Venus devecta dicitur.

q *Perdam*] *Eum naufragio timeo perdere, quem ſua voluntas perdidit, quique adeo me perdidit.*

r *Melius*] *Minori cum dolore.*

ſ *Ferare*] *Quam ego tui*, ſupple, *ſi me dum fugeres, perires.*

t *Rapido*] Quam artificioſe quaſi in periculo ipſo conſcientiam Æneæ ſolicitat!

u *Phrygia*] *Æneæ Phrygii: tui.*

x *Coacta*] Quæcunque de Didonis & Æneæ dicuntur amoribus, fabulam eſſe meram, à Virgilio artificioſe intextam conſtat, ex eo præſertim, quod Carthago 132 annos tantum ante Romam à Didone ſit condita; Roma vero 432 poſt Trojæ excidium, quo excidii tempore Æneas vixit: ut ſic 300 annos circiter Æneæ munifice poëta condonaverit.

Conjugis ante oculos deceptæ ſtabit imago
Triſtis, & effuſis [y] ſanguinolenta comis.
Quicquid [z] *id eſt, totum merui,* [a] *concedite,* [b] dicas:
Quæque cadent, [c] in te fulmina miſſa putes.
[d] Da breve ſævitiæ ſpatium pelagique tuæque:
Grande moræ pretium tuta futura via eſt.
Nec mihi parcatur: puero parcatur Iülo.
[e] Te ſatis eſt titulum mortis habere meæ.
Quid puer [f] Aſcanius, quid Di [g] meruere [h] Penates?
[i] Ignibus ereptos obruet unda Deos.
Sed neque fers tecum; nec, quæ mihi, perfide, jactas,
[k] Preſſerunt humeros ſacra paterque tuos.
Omnia mentiris. Nec enim tua fallere lingua
Incipit à nobis; primaque plector ego.
Si [l] quæras, ubi ſit formoſi mater Iüli:
Occidet à duro ſola relicta viro.

INTERPRETATIO.

Species uxoris deluſæ ſtabit ante oculos mœſta, & ſanguine reſperſa, capillis ſparſis. Quicquid id eſt, omne merui, *dices,* diſcedite: *& credes fulmina quæ cadent eſſe intorta in te. Concede breve tempus furori maris, & tuæ. Via tuta futura eſt magna merces cunctationis. Nec mihi ignoſcatur, ignoſcatur puero Iülo. Satis eſt te dici cauſam mortis meæ. Quid puer Aſcanius, quid Dii Penates meruerunt? Aqua opprimet Deos ſubtractos ignibus. Sed neque* Deos *tecum portas; neque, perfide, pater & ſacra, quæ mihi prædicas, tetigerunt humeros tuos. Profers omnia falſa, neque vero lingua tua me primam decipit, neque ego prima crucior. Si quis petat, ubi ſit mater pulchri Iüli: periit deſerta ſola à crudeli marito.*

NOTÆ.

y *Sanguinolenta*] *Quæ tui cauſa ſibi violentas manus injecerit.*

z *Id*] *Quod patieris mali. Quantacunque fuerint mala, quæ patieris.*

a *Concedite*] Conſcientiæ ſtimulis & periculi magnitudine conturbatum Ænean fingit Dido ſui ſanguinolentam imaginem ſpectraque alloqui, & à ſe depellere.

b *Dicas*] Plurimi codices habent *dices:* quod quidem non improbaverim, quanquam illud alterum requirere verſum ſequentem Heinſius crediderit.

c *In te*] Ita vero noxios ſolet timida conſcientia agitare: hinc Juvenalis,

> *Hi ſunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,*
> *Cum tonat, exanimes primo quoque murmure cœli:*
> *Non quaſi fortuitus, nec ventorum rabie, ſed*
> *Iratus cadat in terras, & vindicet ignis.*

d *Da breve*] Id eſt, *Diſceſſum tuum differ.*

e *Te ſatis*] Id eſt, *Satis eſt quod meæ mortis auctorem te facias; nec ei filium tuum debes objicere, &c.*

f *Aſcanius*] Æneæ filius, qui & Iülus dictus eſt.

g *Meruere*] *Quamobrem eos tempeſtati objicias.*

h *Penates*] Quos dicitur Æneas Troja in Italiam portaſſe.

i *Ignibus*] *Trojæ deflagrantis.*

k *Preſſerunt*] Pius ideo à Virgilio Æneas cognominatur, quod patrem & Deos Penates flammis eripuerit, & humeris bajulaverit. Quomodo eum pictores etiam ex Virgilio celebraverunt.

l *Quæras*] *Aliquis quærat.* Ænean dicit Creuſam uxorem, Priami filiam, matrem Aſcanii, ante reliquiſſe, & decepiſſe. Quæ quidem eſt quorundam ſententia. Imo ab ipſo interfectam nonnulli tradunt.

[m] Hæc mihi narraras : [n] at me movere merentem.
[o] Inde minor culpa pœna futura mea eſt.
[p] Nec mihi mens dubia eſt, quin te tua numina damnent.
Per mare, per terras [q] ſeptima [r] jactat [ſ] hyems.
Fluctibus ejectum tuta [t] ſtatione recepi,
Vixque bene audito nomine, regna dedi.
His tamen officiis utinam contenta fuiſſem ;
Et mihi concubitus fama [u] ſepulta foret !
Illa dies [x] nocuit, qua nos declive ſub antrum
[y] Cæruleus ſubitis compulit imber aquis.

INTERPRETATIO.

Hæc mihi retuleras: ſed tetigerunt me flentem. Inde pœna tua *futura eſt levior culpa mea. Nec dubito quin tui Dii te exagitent. Septima tempeſtas jactat* illum *per mare, per terras. Recepi tuto portu* illum *expulſum undis*; *&* *regna tradidi, vix bene cognito* ejus *nomine. Utinam tamen ſatis mihi fuiſſet his beneficiis*; *& nulla eſſet mihi fama concubitus ! Illa dies* me *perdidit, qua imber cæruleus detruſit nos ſub ſpeluncam curvam, repentinis aquis.*

NOTÆ.

m *Hæc*] *Quomodo Creuſam amiſiſſes.* Iſtud vero 2. Æneidos, ſub finem, Didoni Æneas narrat.

n *At me movere*] Alii *novere:* unde ſenſum extorquere conatus eſt Hubertinus. Sed fruſtra, meo quidem judicio. Quid vero dicam, vix reperio : niſi forte hæc fuerit mens Didonis, & ita Ænean alloqui voluerat : *Narraveras mihi equidem, quomodo Creuſam uxorem tuam reliquiſſes, unde perfidum tuum ingenium cognoſcere debuiſſem, teque adeo longe à me propellere : at ſecus evenit, nam, cum in animo meo id unum inſediſſet, qua ratione tibi poſſem prodeſſe & placere, etiam me movit, & ad miſericordiam perduxit ille, ut referebas, tuus & uxoris caſus.* Si quis accerſitam explicationem credar, pergratum fecerit meliorem proponere. Cæterum, ſine manuſcriptorum fide, niſi ſumma cautione, nolim quicquam mutare.

o *Inde*] Hanc lectionem retinuerunt ſeptem libri, auctore Heinſio ; quam quidem arripui, eo præſertim inductus, quod alii *unde*, alii *atque*, eodem prope ſenſu habeant. Heinſius vulgatam *illa* non mutavit ; teſtatur *ipſa* in uno codice legi ; neque aliud niſi quod aliquid latere dicit. Hunc vero locum ſic expono ; *Inde*, id eſt, *ex eo quod vices tuas dolui, te deinde hoſpitio & lecto meo recepi, oratione tua decepta, ex eo, inquam, culpa mea evenit, ut minorem perfidiæ pœnam lueris.*

p *Nec mihi*] Confirmatio eſt, ſeu ejus, quod dixit, ulterior declaratio, Ænean perfidiæ erga uxorem pœnam luere.

q *Septima*] Cum Virgilio facit. Dionyſius vero, anno ab incenſa Troja altero, Ænean in Italiam veniſſe ſcribit.

r *Jactat*] Ænean, ſcilicet. Hæ vero Ellipticæ locutiones fere cum indignatione, aut aliquo majore affectu, ſunt conjunctæ.

ſ *Hyems*] Pro anno.

t *Statione*] Portu, ſcilicet, Carthaginienſi.

u *Sepulta*] *Nullus ſciret.* De hac vero fama multa Virgil. 4. Æneid.

x *Nocuit*] Quia eo, Junonis, Veneriſque artificio, ſubire ſpeluncam Æneas & Dido, imbribus immiſſis, coacti, tum primum concubuerunt, ut ſcribit Virgil. Æn. 4. Is vero, quam nunc exponimus vocem, ſic reddit :

Ille dies primus leti, primuſque malorum
Cauſa fuit.

y *Cæruleus*] Pro nigricante. Utroque epitheto promiſcue utitur Virgilius.

 Audieram

Audieram [z] voces; Nymphas [a] ululaſſe putavi.
[b] Eumenides fatis [c] ſigna dedere meis.
Exige, læſe pudor, pœnas, [d] violate Sichæo:
Ad quas (me miſeram!) plena pudoris eo.
Eſt mihi marmorea ſacratus in æde [e] Sichæus:
Appoſitæ frondes velleraque alba tegunt.
Hinc ego me ſenſi [f] noto quater ore citari:
[g] Ipſe ſono tenui dixit, [h] *Eliſſa, veni.*
[i] Nulla mora eſt; venio. Venio tibi debita conjux:
Sed tamen [k] admiſſi [l] tarda pudore mei.
[m] Da veniam culpæ; decipit [n] idoneus auctor.
Invidiam noxæ detrahit ille meæ.
[o] Diva parens, ſeniorque [p] pater pia ſarcina nati,
Spem mihi manſuri rite [q] dedere viri.
Si fuit errandum, cauſas habet error honeſtas.
Adde [r] fidem; nulla parte [ſ] pigendus erit.

INTERPRETATIO.

Exceperam ſonos, credidi Nymphas clamaſſe. Furiæ indicium fecerunt fatis meis. Pudor offenſe, violate Sichæo, repete pœnas, ad quas (me infelicem!) me dedo ſuffuſa pudore. Eſt mihi Sichæus ſacratus in templo marmoreo; rami admoti, & lana candida operiunt. Ego audivi me hinc vocari quater voce cognita; ipſe Sichæus *dixit voce gracili,* Adeſto, Eliſſa. *Non moror, adſum: eo uxor tibi debita, ſed tamen lenta pudore criminis mei. Concede veniam delicto meo; dignus auctor me fraudavit. Ille minuit invidiam culpæ meæ. Mater Dea, & pater ſenior, pium onus filii, fecerunt mihi ſpem mariti firmi, ut par eſt. Si fuit peccandum, error præbet cauſas honeſtas. Adjice* illi *fidem, nullo modo erit pigendus.*

NOTÆ.

z *Voces*] Pluralem numerum ex vulgata editione repoſui, quamvis ſingularem habere meliores codices Heinſius teſtetur. Ratio eſt, quod ſicut apud Virgilium, plures etiam hic Nymphas Dido ipſa memorat.

a *Ululaſſe*] Vox eſt mediæ ſignificationis, quam, in bonam partem accipi, dubitare non ſinit Lucanus, cum dicit,

Lætis ululare triumphis.

b *Eumenides*] *Furiæ,* eo nomine per antiphraſim Græce dicta; id eſt *malevolæ.*

c *Signa*] Quæ ab illis non poſſunt eſſe niſi atra, & mortis præſagia.

d *Violate*] Quoniam Sichæi cineribus caſtitatem promiſerat.

e *Sichæus*] Didonis maritus, Herculis, Tyri ſacerdos, quem Pygmalion, ob divitiarum famam, interfecit. Hic vero per Sichæum, ejus ſtatua, quam ſumma veneratione Dido colebat, intelligenda eſt.

f *Noto*] *Sichæi,* ſcilicet.

g *Ipſe*] *Sichæus.*

h *Eliſſa*] Nomen fuit alterum Didus. Eo vero illam convenientiſſime Sichæus appellat, ſiquidem, ea *Dido,* ſeu virago lingua Punica, per glorioſam mortem dicta tantum fuerit, quanquam aliter alii.

i *Nulla mora*] Seſe dicit mori paratam eſſe, ut ſic cum Sichæo.

k *Admiſſi*] *Impudicitiæ criminis.*

l *Tarda*] Tarde dicit ſe venire, quandoquidem non id ante violatam pudicitiam præſtiterit.

m *Da veniam*] Sichæum alloquitur.

n *Idoneus*] *Cuique nullus non confidendum eſſe dixiſſet.*

o *Diva*] Ea obiter enumerat, quæ facti ſui invidiam poſſint minuere. Primo quidem Æneæ matrem, Venerem ſcilicet, divam eſſe.

p *Pater*] *Anchiſes,* ſcilicet, quem humeris ſuis geſtaſſe pius ille Æneas prædicabat. Unde eum probum eſſe Dido conjiciebat.

q *Dedere*] Non hoc dicit Dido, ut ſe omnino expurget; ſed tantum, ut minorem culpam fuiſſe oſtendat.

r *Fidem*] *Quam mihi dederat Æneas.*

ſ *Pigendus*] Æneas, an error? Poſterius malim.

[t] Durat in extremum, vitæque noviſſima noſtræ
  Proſequitur fati, qui fuit ante, [u] tenor.
[x] Occidit [y] internas conjux mactatus ad aras:
  Et ſceleris tanti præmia [z] frater habet.
Exul [a] agor; cinereſque viri patriamque relinquo;
  Et feror in duras [b] hoſte ſequente vias.
Applicor ignotis: fratrique elapſa fretoque,
  Quod tibi donavi, perfide, littus emo.
Urbem conſtitui; lateque patentia fixi
  Mœnia, finitimus [c] invidioſa locis.
Bella [d] tument: bellis peregrina & fœmina tentor:
  Vixque rudes portas urbis & arma paro.
Mille proces placui: qui me [e] coïêre querentes
  [f] Neſcio quem thalamis præpoſuiſſe ſuis.
Quid dubitas [g] vinctam [h] Gætulo tradere Iarbæ?
  Præbuerim ſceleri brachia noſtra tuo.
Eſt etiam frater: cujus manus impia poſſit
  Reſpergi noſtro, ſparſa cruore viri.
Pone Deos, & quæ tangendo ſacra profanas:
  Non bene cœleſtes impia dextra colit.

INTERPRETATIO.

Fati ratio, quæ fuit antea, manet uſque ad finem, & comitatur extrema vitæ noſtræ. Maritus meus *mortem obiit, jugulatus ad ſecreta altaria; & frater meus habet mercedem tanti facinoris. Pellor profuga, & deſero cineres mariti* mei, *& patriam. Et premo vias aſperas hoſte inſequente. Apello ad* littora *ignota, & elapſa fratri & mari comparo littus, quod tibi dedi, perfide. Poſui urbem, & ſtatui muros late patentes, invidioſos vicinis locis. Belli parantur, ego fœmina & extranea impetor bellis; vixque pono craſſas valvas urbis, & arma expedio. Grata fui mille procis, qui contra me conjuraverunt, querentes me antepoſuiſſe neſcio quem ſuis connubiis. Quid vereris* me *dedere ligatam Iarbæ Gætulo? Commodaverim lacertos noſtros flagitio tuo. Habeo etiam fratrem, cujus manus ſceleſta tincta ſanguine mariti* mei, *poſſit tangi noſtro. Omitte Deos, & ſacra quæ polluis tangendo; manus impia male colit Deos.*

NOTÆ.

t *Durat*] Dicit Dido, infelicitates ſuas ab initio vitæ uſque ad finem durare.

u *Tenor*] Gall. *Le même train*. Angl. *The ſame Courſe.*

x *Occidit*] Incipit enumerare infortunia ſua.

y *Internas*] Plerique habent *in terras.* Alii *ad terras*, &c. Coram Dii Penatibus interfectus eſt.

z *Frater*] *Pygmalion*, qui Sichæi avunculi divitiis inhians, eum mactare non dubitavit.

a *Agor*] Fugam vero ſuaſit Sichæi imago, quæ Didoni noctu apparuit, totumque Pygmalionis facinus enarravit.

b *Hoſte ſequente*] *Fratre*, ſcilicet. Duriſſimum autem fugere, nec locum certum ad receptum cognoſcere, hoſtem inſequentem, eumque fratrem habere.

c *Invidioſa*] *Quæ ſua magnitudine finitimis invidiam moverunt.*

d *Tument*] Ab Hiarba Gætulo rege, ob ſpretum conjugium, Didoni bellum intentatum.

e *Coïêre*] Id eſt, *adverſus me conjuraverunt.*

f *Neſcio quem*] Invidioſe.

g *Vinctam*] Acris eſt exprobratio, quaſi Æneæ cauſa periculis objectam, non tantum ipſe non eripiat, ſed magis in ea ingratus & infidus poſſit injicere.

h *Gætulo*] Gætulia regio eſt in media prope Africa.

Si tu cultor eras elapſis igne futurus;
[i] Pœnitet elapſos ignibus eſſe Deos.
Forſitan & gravidam Dido, ſcelerate, relinquas,
[k] Parſque tui lateat corpore clauſa meo.
[l] Accedet fatis matris [m] miſerabilis infans;
Et nondum nato funeris auctor eris.
Cumque parente ſua frater morietur Iüli,
[n] Pœnaque connexos auferet una duos.
[o] Sed jubet ire [p] Deus. [q] Vellem vetuiſſet adire;
[r] Punica nec [ſ] Teucris preſſa fuiſſet humus.
Hoc duce ([t] nempe Deo) ventis [u] agitaris iniquis,
Et teris in rapido tempora longa freto.
[x] Pergama vix [y] tanto tibi erant repetenda labore,
Hectore ſi vivo quanta fuere forent.
Non patrium [z] Simoënta petis; ſed [a] Tybridis undas.
Nempe, ut pervenias quo cupis, hoſpes eris.
Utque latet, vitatque tuas abſtruſa carinas,
[b] Vix tibi continget tibi petita ſeni.

INTERPRETATIO.

Si tu eras futurus cultor Diis igne ereptis, pœnitet eos eſſe ereptos ignibus. Forte & deſeras Didonem prægnantem, ſceleſte; & pars tui celetur comprehenſa corpore meo. Infans miſerandus addetur fatis matris, & cauſa eris mortis nondum nato. Et frater Aſcanii morietur cum ſua matre, & unus dolor tollet duos conjunctos. At Deus te jubet proficiſci. Vellem prohibuiſſet me convenire, nec terra Punica fuiſſet calcata à Trojanis. Hoc duce (nempe Deo) ageris ventis adverſis, & perdis multa tempora in mari procelloſo. Vix Troja erat tibi denuo videnda tanto labore, quanquam eſſet tanta, *quanta fuit Hectore ſuperſtite. Non is ad patrium Simoenta, ſed ad aquas Tybridis. Scilicet, quamvis applices quo optas, advena eris. Et ut latet terra quæſita, & abſcondita fugit tuas naves, vix tibi ſeni eveniet.*

NOTÆ.

i *Pœnitet*] Quia mallent eſſe combuſti quam talem habere cultorem.

k *Parſque*] Sic vocat puerulum, aut fœtum in utero latentem.

l *Accedet fatis*] *Cum illa miſer erit.*

m *Miſerabilis*] Non ille eſt quem vocamus, *miſerable*, ſed *digne* de *compaſſion*. Angl. *One that deſerveth Compaſſion.*

n *Pœna*] *Mars.*

o *Sed jubet*] Objectio eſt, quam poſſet facere Æneas. Ironice vero à Didone proponitur.

p *Deus*] *Apollo*, cujus juſſu petebat Italiam Æneas, vel *Jupiter*, aut nuncius *Mercurius.*

q *Vellem vetuiſſet*] Quaſi dicat, *Quandoquidem tam religioſe Deorum mandata perficis, utinam adire me vetuiſſent.* Continuatio eſt Ironiæ.

r *Punica*] *Carthaginienſis*; à Pœnis ſeu Phœnicibus, qui illuc cum Didone migraverunt, ita dicta.

ſ *Teucris*] *Trojanis*, à Teucro rege ſic nominatis.

t *Nempe Deo*] Ironiam abſolvit.

u *Agitaris*] Quod Didoni ineptum videtur.

x *Pergama*] Ita appellatæ Trojanæ arces: quanquam per illa Troja ipſa ſæpiſſime intelligitur.

y *Tanto*] *Quanto condendam urbem petis.*

z *Simoënta*] Simoïs Trojæ rivulus. Difficultates Æneæ ingerit Dido.

a *Tybridis*] Tybris fluvius eſt, qui agrum Romanum Romamque alluit.

b *Vix tibi*] *Vix ſenex in Italiam pervenies.*

Hos

Hos potius populos in dotem, [c] ambage remiſſa,
Accipe; & advectas [d] Pygmalionis opes.
Ilion in [e] Tyriam transfer [f] felicius urbem.
Inque loco regis ſceptra ſacrata tene.
Si tibi mens avida eſt belli, ſi quærit Iülus
Unde ſuo partus Marte triumphus erat;
Quem ſuperet, ne quid deſit, præbebimus hoſtem
Hic pacis leges, hic locus arma capit.
Tu modo, per matrem [g] fraternaque tela ſagittas,
Perque fugæ comites [h] Dardana ſacra Deos:
([i] Sic ſuperent quoſcunque tua de gente reportas,
[k] Mars ferus & damni [l] ſit modus ille tui.
Aſcaniuſque ſuos feliciter impleat annos,
Et ſenis Anchiſæ [m] molliter oſſa cubent)
Parce precor domui, quæ ſe tibi tradit habendam.
Quod crimen dicis, præter amaſſe, meum?
Non ego ſum [n] Phthias, magniſque oriunda [o] Mycenis:
Nec [p] ſteterunt in te virque paterque meus.

INTERPRETATIO.

Sume potius hos populos meos *in dotem dilatione ſublata, & allatas divitias Pygmalionis. Transporta felicius Trojam in urbem Tyriam: & tracta tanquam rex ſceptra ſacra. Si animus eſt tibi belli cupidus, ſi Aſcanius quærit unde triumphus ducatur acquiſitus virtute ſua; ne quid abſit, dabimus hoſtem, quem vincat. Hic locus convenit pacis legibus, convenit armis. Tu tantum, precor per matrem, & ſagittas, quæ tela ſunt fratris* Cupidinis, *& per ſacra Trojana, per Deos comites fugæ: (ſic vivant omnes quoſcunque refers de tua gente, & illud bellum ſit finis tui detrimenti, & Aſcanius feliciter ſuos annos exigat: & oſſa ſenis Anchiſæ ſuaviter quieſcant) parce domui, quæ dedit ſe tibi poſſidendam. Quod crimen dicis eſſe meum, præter amaſſe? Ego non ſum Phthias, & orta magnis Mycenis: nec maritus & pater meus adverſus te bella moverunt.*

NOTÆ.

c *Ambage*] *Quieſcendo ab omnibus maris erroribus, laboribus,* &c.

d *Pygmalionis*] Non enim tantum Sichæi theſauros, ſed & Pygmalionis opes plurimas cum magna nobilitatis parte ſecum in Africam avexit Dido.

e *Tyriam*] *Carthaginem,* quam ſic à conditoribus denominat.

f *Felicius*] *Quam poſſis in Italiam transferre.*

g *Fraternaque tela*] *Cupidinis,* ſcilicet.

h *Dardana*] *Deos Penates. Dardana* vero dicuntur à Dardano Trojano rege.

i *Sic*] Adjurantis eſt, quomodo jam antea vidimus. Id eſt, *Sic vivant omnes, qui Trojæ incendio elapſi, tuam fortunam ſequuntur, ut tu meæ domui peperceris.*

k *Mars ille*] *Illud bellum quod in Trojam exarſit.*

l *Sit modus*] *Poſt illud bellum, nullum amplius damnum patiaris.*

m *Molliter*] Sic juvenalis.

Dii majorum umbris tenuem, & ſine pondere terram.

n *Phthias*] *Ex Phthia, urbe Theſſaliæ, Achillis hoſtis patria oriunda: adeoque nec Græca, nec inimica.*

o *Mycenis*] Mycenæ, urbs Peloponneſi, Agamemnonis & Menelai patria.

p *Steterunt*] Alii habent *ſteterant:* ſed illud maluit Heinſius, ex fide optimorum codicum: plurimaque exempla congerit, ubi pariter ſyllaba præteriti, plerumque longa, corripitur. Sic etiam Virgil. dixit,

Obſtupui, ſteteruntque comæ.

Nec ſteterunt; id eſt, *Non ſum hoſtibus tuis genita, ut me fugias.*

Si pudet uxoris; non nupta, ſed hoſpita dicar.
 Dum tua ſit Dido, quidlibet eſſe [q] feret.
[r] Nota mihi freta ſunt Afrum frangentia littus:
 Temporibus certis dantque negantque viam.
Cum [ſ] dabit aura viam, præbebis carbaſa ventis.
 Nunc [t] levis ejectam [u] continet [x] alga ratem.
[y] Tempus ut obſervem, manda mihi; certius ibis:
 Nec te, ſi cupies, ipſe manere ſinam.
Et ſocii requiem poſcunt, laniataque claſſis
 Poſtulat exiguas ſemirefecta moras.
Pro maritis, & [z] ſiqua tibi debebimus ultro,
 [a] Pro ſpe conjugii tempora parva peto.
Dum freta miteſcunt, [b] & Amor: dum tempore & [c] uſu
 Fortiter ediſco triſtia poſſe pati.
Sin minus; eſt animus nobis effundere [d] vitam.
 In me crudelis [e] non potes eſſe diu.

INTERPRETATIO.

Si pudet te *me habere uxorem; non vocabor conjux, ſed hoſpita. Modo Dido ſit, tua, patietur eſſe quidlibet. Maria alluentia littus Afrum ſunt mihi cognita. Dant & recuſant iter certis temporibus. Cum ventus concedet viam, committes vela ventis. Nunc inutilis alga habet navem expulſam* fluctibus. *Impera mihi, ut obſervem tempus, navigabis tutius: nec ego concedam te cunctari, ſi optaveris. Et comites petunt quietem, & claſſis quaſſata ſemirefecta depoſcit exiguas moras. Peto parvam moram pro ſpe connubii, ob beneficia* mea, *& ſi qua debebimus tibi ultro. Dum maria ſedantur, & Amor: dum perdiſco mora & uſu poſſe ferre fortiter gravia. Sin minus, decrevimus vita excedere. Non potes eſſe diu ſævus in me.*

NOTÆ.

q *Feret*] Nunc quendam memini, qui in Naſonis verſibus ordinem reprehendere ſatageret, quaſi non omnia ſuo loco dixiſſet. Mirum quod, ut cœperat, ita non perrexerit. Hic vero reprehendendi amplam ſegetem habuiſſet. Quod enim? poſtquam contumeliis & opprobriis Ænean Dido oneravit, ejuſdem illam ad pedes ſupplicem inducit! Ridiculum. Imo, nihil melius. Muliercularum non potuit verius exprimere leve & mobile ingenium.

r *Nota*] Iterum Ænean à propoſita navigatione Dido ſtudet revocare. Nota vero ſunt quæ de Syrtibus & Afro littore à ſcriptoribus memorantur.

ſ *Dabit aura*] *Cum per ventos propitios licebit.*

t *Levis*] *Nullius valoris.* Quanquam ea nonnulli ad ſtercorandos agros utuntur: propter ſal, ſcilicet.

u *Continet*] Id eſt, *Naves undiquaque ejectamentis maris obſeſſæ, qua adverſos ventos & concitatum pelagus indicant, eas portu continendas eſſe admonent, & ab itinere retrahunt.* Ut nihil neceſſe ſit, hic neſcio quæ de alga ſuper undas ſeſe efferente, & naves morante, fabulari.

x *Alga*] Herba eſt mari innaſcens.

y *Tempus*] *Quomodo ſe habeat, quando erit navigationi opportunum.*

z *Si qua tibi deb.*] Id eſt, *Si beneficium, quod à te peto tanti eſt, ut etiam merita mea omnia ſuperet; atque ego inſuper, ut illud conſequar, tibi multum debere agnoſcere tenear, ea vero lege illud idem expeto.*

a *Pro ſpe conjugii*] *Ejus loco.*

b *Et Amor*] Salmaſii hæc eſt emendatio. Vulgata lectio ſic habet, *& Amor dum temperat uſum.*

c *Uſu ediſco*] *Conſueſco.*

d *Vitam*] Cum ſanguine.

e *Non potes*] Quia ſeipſam interficere animo inſederat.

Adſpicias

Adſpicias utinam, quæ ſit ſcribentis imago!
Scribimus, & gremio [f] Troïcus enſis adeſt:
Perque genas lacrymæ ſtrictum labuntur in enſem;
Qui jam pro lacrymis ſanguine tinctus erit.
[g] Quam bene conveniunt fato tua munera noſtra!
[h] Inſtruis impenſa noſtra ſepulcra brevi.
Nec mea nunc primo feriuntur pectora [i] telo:
[k] Ille locus ſævi [l] vulnus amoris habet.
Anna ſoror, ſoror [m] Anna, meæ [n] male conſcia [o] culpæ,
Jam dabit in cineres ultima [p] dona meos.
[q] Nec, conſumpta rogis, inſcribar Eliſſa Sichæi;
Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit:
Præbuit Æneas & cauſam mortis & enſem.
Ipſa ſua Dido [r] *concidit uſa manu.*

INTERPRETATIO.

Utinam videas, quæ ſit ſpecies mei *ſcribentis! Scribimus, & gladius Trojanus eſt in ſinu: & lacrymæ defluunt per malas in gladium evaginatum, qui modo loco lacrymarum madidus erit ſanguine. Quem bene cohærent dona tua cum fatis noſtris! Ornas ſepulcra noſtra modico ſumptu. Nec pectus meum percutitur nunc primo telo. Ille locus retinet plagam crudelis Amoris. Anna ſoror, ſoror Anna, male conſcia mei criminis, jam mitte noviſſima munera in cineres meos. Nec abſumpta ignibus, inſculpar Eliſſa Sichæi, hoc tamen carmen erit in marmore ſepulcri:* Æneas obtulit & cauſam necis & gladium: ipſa Dido occidit uſa manu ſua.

NOTÆ.

f *Troïcus*] *Æneæ*, quem feſtinans omiſerat.

g *Quam bene*] Exprobratio eſt cum Ironia. Hoc vult Dido; egregie convenire, ut cauſam mortis qui præberet, idem ad eam inſtrumentum ſuppeditaret.

h *Inſtruis*] In rogum, aurum, veſtes, arma, aliaque injici, ſepulcra ornari, &c. moris fuiſſe, omnes norunt. Vult vero Dido eundem Æneæ gladium, & ſibi viventi mortis eſſe inſtrumentum, & jacenti ornamentum. Quanquam iſtud totum cum amara exprobratione eſt conjunctum.

i *Telo*] Ambigua voce uſus eſt poëta, ad Amoris ſagittas, & Æneæ gladium reſpiciens.

k *Ille locus*] *Pectus.*

l *Vulnus habet*] *Amat.* Ita & Virgilius, in hoc negotio, de ipſa Didone loquens,

Vulnus alit venis.

m *Anna*] *Soror Eliſſæ.* Abſentem vero alloquitur; namque eam, cum ſibi manum inferre vellet, Dido dimiſit, ut liquet ex Virgil. 4. Æn.

n *Male*] *Non ſine exitio; cum mihi prodeſſe nequiveris.*

o *Culpæ*] De amore, quo Sichæo datam fidem violaverat, loquitur.

p *Dona*] Lacrymas, ſi voles, intellige. Id eſt, *Oſſa mea compones.* Hubertinus *exequias*; Antonius *urnam*, exponit. Quæ omnia eodem recidunt.

q *Nec inſcribar*] Quia Sichæo fida non fuerat. Mos vero erat, in mulierum epitaphiis maritorum nomen inſcribere.

r *Concidit*] Fabulam ſequutus eſt Ovidius. At Trogus aliter. Dicit enim Didonem, cum ab Hiarba in matrimonium peteretur, atque ad id à civibus belli metu cogeretur, tempus ad mariti placandos Manes petiſſe; quo exacto, in urbis eminentiore parte pyra inſtructa, eodemque populo convocato, cum ad virum ire ſe dixiſſet, in ignem ſe præcipitaſſe.

EPI-

EPISTOLA VIII.

ARGUMENTUM.

Hermione, Menelai & Helenæ filia, à Tyndaro avo materno, cui domus ſuæ curam commendârat Menelaus, dum ad Trojam iret, Oreſti, Agamemnonis & Clytemneſtræ filio deſponſata eſt; eandemque Menelaus, inſcius hujus rei, Pyrrho, Achillis filio quoque promiſit, qui ab excidio Trojæ tandem reverſus Hermionem rapuit. Cum autem Pyrrhi connubium adverſus animum ſuum ſervaret, Oreſtique amorem anteferret, per internuncium clam eum monet, facile ſeſe poſſe vinculis Pyrrhi exſolvi. Quod etiam conſecuta eſt. Oreſtes enim, Ægyſthi & matris peracta cæde, furore liberatus & expiatus, Pyrrhum in templo Apollinis interfecit, & Hermionem ſuam recepit.

HERMIONE ORESTÆ.

[[a] ALLOQUOR Hermione nuper fratremque virumque;
Nunc [b] fratrem; nomen conjugis [c] alter habet.]
Pyrrhus Achillides, animoſus [d] imagine patris,
Incluſam [e] contra juſque piumque tenet.
Quod potui, renui; [f] ne non invita tenerer;
[g] Cætera fœmineæ non valuere manus.
Quid facis, [h] *Æacide?* [i] *non ſum ſine* [k] *vindice*, dixi;
[l] *Hæc tibi ſub* [m] *domino, Pyrrhe, puella ſuo eſt.*
Surdior [n] ille [o] freto clamantem [p] nomen Oreſtæ
Traxit [q] inornatis in ſua tecta comis.

INTERPRETATIO.

Ego *Hermione compello patruelem & maritum nuper*; *nunc patruelem, alius habet nomen mariti. Pyrrhus filius Achillis cordatus exemplo patris* ſui *tenet* me *clauſam contra jus & fas. Reſtiti quantum licuit, ne tenerer contra voluntatem. Manus muliebres non potuerunt reliqua.* Quid agis, Æacide? *dixi:* Non ſum ſine ultro, Pyrrhe, hæc eſt tibi puella ſub ſuo domino. *Ille ſurdior mari rapuit in ſuam domum me vociferantem nomen Oreſtæ, capillis ſciſſis.*

NOTÆ.

a *Alloquor*] Cum ab omnibus manuſcriptis abſit primum hoc diſtichon, merito à quibuſdam rejicitur. Nec ideo epiſtola ἀκέφαλος ut Micyllus voluit, relinquetur.

b *Fratrem*] Patruelem. *Couſin.* Quomodo loqui amabant veteres.

c *Alter*] *Pyrrhus,* ſcilicet.

d *Imagine patris*] Id eſt, *Prout pater Achilles fuerat.* Unde Virgil.

Inſtat vi patria Pyrrhus.

e *Contra juſque*] Non enim uxores carcere ſunt concludendæ.

f *Ne*] Pro *ut.*

g *Cætera*] *Abire,* puta; *manu libertatem vindicare,* &c.

h *Æacide*] Pyrrhus eſt, ab Æaco Jovis filio, proavo ſuo, ita dictus. Fuit enim Pyrrhus Achillis, Achilles Pelei, Peleus Æaci filius.

i *Non ſum*] Id eſt, *Habeo qui me ex hac ſervitute poſſit liberare, & injuriam ulciſci.*

k *Vindice*] Vindex eſt, qui aliquem ex ſervitute vindicat in libertatem.

l *Hæc tibi*] *Ego, quam injuſte detines.*

m *Domino*] *Oreſtæ, cui deſponſata fui.*

n *Ille*] *Pyrrhus.*

o *Freto*] Quod precibus nullis movetur.

p *Nomen Oreſtæ*] Multum eſt hic artificium ad commovendum Oreſtem, quod ſe eum, quem Pyrrhus contempſerit, in auxilium vocaſſe Hermione profiteatur.

q *Inornatis*] Imo laceratis.

Quid

Quid gravius capta [r] Lacedæmone ſerva tuliſſem,
Si raperet Graias barbara turba [ſ] nurus ?
Parcius [t] Andromachen vexavit [u] Achaia [x] victrix,
Cum [y] Danaüs [z] Phrygias ureret ignis opes.
At tu, cura mei ſi te pia tangit, Oreſte,
[a] Injice non timidas in [b] tua jura manus.
An, ſi quis rapiat ſtabulis armenta recluſis,
Arma feras ? rapta conjuge lentus eris ?
Sit [c] ſocer [d] exemplo, nuptæ repetitor [e] ademptæ :
Cui pia [f] militiæ cauſa puella fuit.
Si ſocer ignavus vidua ſtetiſſet in aula ;
Nupta foret Paridi [g] mater, ut ante fuit.
[h] Nec tu mille rates ſinuoſaque vela pararis ;
Nec [i] numeros Danaï militis : ipſe veni.
[k] Sic quoque eram repetenda tamen : nec turpe marito,
Aſpera pro caro bella tuliſſe toro.

INTERPRETATIO.

Quid durius paſſa eſſem ſerva, Lacedæmone ſubacta, ſi turba barbara auferret puellas Græcas ? Græcia victrix minus afflixit Andromachen, cum ignis Græcus adſumeret opes Trojanas. At tu, Oreſte, ſi pium deſiderium mei te movet, admove manus audaces in tua jura. An, ſi quis abducat armenta præſepibus clauſis, arma ſumes ? uxore ablata ſegnis eris ? Socer repetitor uxoris ſublatæ ſit tibi exemplo ; cui puella fuit cauſa pia belli. Si ſocer manſiſſet ſocors in aula derelicta, mater mea eſſet nupta Paridi, ut ante fuit. Nec tu adornaveris mille naves, & vela concava, nec cohortes Græci militis : veni tu ipſe. Tamen ſic quoque eram repetenda : nec inhoneſtum eſt *marito geſſiſſe gravia bella pro dilecto lecto.*

NOTÆ.

r *Lacedæmone*] *Patria mea.*

ſ *Nurus*] Pro quibuſlibet puellis.

t *Andromachen*] Fuit Andromache Hectoris uxor ; quam cum Pyrrhus ſorte accepiſſet, Heleno Priami filio cum regni parte in uxorem dedit. Vere itaque dixit Hermione *Parcius*, &c.

u *Achaia*] Pro Græcia. Per eam enim Peloponneſus quandoque, deinde ejus regiuncula, Græcia etiam intelligitur.

x *Victrix*] *Cui tamen belli jure multum licuiſſet.*

y *Danaüs*] *A Danaïs, ſeu Græcis immiſſus.*

z *Phrygias*] *Trojanas :* ſita enim fuit Troja in Phrygia minore.

a *Injice*] Verbum eſt juris : dicitur enim *manus injicere*, qui nulla juris expectata auctoritate, quod ſuum eſt, vendicat.

b *Tua jura*] *Jura quæ habes in me uxorem tuam.*

c *Socer*] *Menelaus, pater meus.*

d *Exemplo*] Qui Helenam uxorem ſuam manu à Paridi recepit.

e *Ademptæ*] *A Parida raptæ.*

f *Militiæ*] Nemo neſcit Menelaum Græciam totam ad Helenam obtinendam armaſſe.

g *Mater*] *Mea, Helena.*

h *Nec pararis*] Sicuti factum oportuit, cum ad repetendam Helenam Græci ad Trojam navigaverunt.

i *Numeros*] *Cohortes ; milites.* Gall. *Il n'eſt point neceſſaire de mettre des armées en campagne.* Angl. *It is not neceſſary to ſend Armies into the Field.*

k *Sic*] *Navibus & militibus ; ſi me aliter recipere non potuiſſes.*

Quid, quod avus nobis [l] idem [m] Pelopeïus Atreus ?
 Et ſi non eſſes vir mihi, [n] frater eras ?
Vir precor uxori, frater ſuccurre ſorori :
 Inſtat officio nomina bina tuo.
Me tibi [o] Tyndareus, vita [p] gravis auctor & annis,
 Tradidit : [q] arbitrium neptis habebat avus.
At pater Æacidæ promiſerat inſcius [r] acti.
 [ſ] Plus quoque, qui prior eſt ordine, poſſet avus.
Cum tibi nubebam, nulli mea [t] tæda nocebat :
 Si jungar Pyrrho, [u] tu mihi læſus eris.
[x] Et pater ignoſcet noſtro Menelaüs amori.
 [y] Succubuit telis [z] præpetis ipſe [a] Dei.
Quem ſibi permiſit, [b] genero permittet amorem.
 Proderit exemplo mater amata ſuo.
[c] Tu mihi, quod matri pater, es : quas egerat olim
 [d] Dardanius partes advena, Pyrrhus agit.
* Ille licet patriis ſine fine ſuperbiat actis ;
 Et tu quæ referas acta parentis habes.

INTERPRETATIO.

Quid, quod nobis eſt *idem avus Atreus filius Pelopis! Et ſi non eſſes mihi maritus, eras patruelis ? Marite, opem fer, quæſo, conjugi ; frater, ſororem adjuva : duo nomina ſolicitant beneficium tuum. Tyndareus, auctor gravis moribus & ſenectute, dedit me tibi ; avus habebat poteſtatem in neptim. Sed pater* meus *neſcius facti pactus erat* me *Pyrrho : plus etiam poſſit avus, qui potior eſt ordine. Cum tibi nubebam, mea fax nulli oberat : ſi cum Pyrrho copuler, tu eris mihi offenſus. Et pater* meus *Menelaus veniam dabit noſtro amori. Ipſe victus eſt ſagittis Dei velocis. Ille permittet amorem genero, quem ſibi permiſit. Mater* mea *dilecta juvabit* nos *exemplo ſuo. Tu es mihi quod pater* meus *matri, Pyrrhus tuetur partes, quas peregrinus Trojanus ſuſtinuerat olim. Quamvis ille ſeſe efferat ſine fine factis patriis, tu etiam habes facta patris, quæ poſſis prædicare.*

NOTÆ.

l *Idem*] Atreus enim pater fuit Agamemnonis, ex quo Agamemnone Oreſtes, & Menelai, ex quo Hermione.

m *Pelopeïus*] *Pelopis filius.*

n *Frater eras*] *Qui adeo me liberare deberes* ; vides vero quamobrem fratrem vocet *Oreſtem.*

o *Tyndareus*] Qui fuit pater Helenæ.

p *Gravis*] Eum laudat Hermione, ne forte temere feciſſe videatur, cum neptim in matrimonium collocavit.

q *Arbitrium*] *Quidvis de ea poterat ſtatuere.* Gall. *Il en avoit la diſpoſition.* Angl. *He had the Diſpoſal of her.*

r *Acti*] *Me,* ſcil. *tibi deſponſatam.*

ſ *Plus quoque*] Heinſius repoſuerat *Plus quo,* deinde *poſſet.* Potior vero viſa eſt vulgata lectio : ut vox *quoque* addita ſit poſt primam ab Hermione allatam rationem, *quod, ab inſcio patre Pyrrho promiſſa fuiſſet :* & iſtud, *quod ab avo, ordine priori, collocata eſſet, altera ſit ratio.* Quaſi dicat, per modum objectionis, *Sed pater promiſerat me Pyrrho.* Deinde reſpondet, *Verum equidem promiſerat me ; at inſcius acti promiſerat : deinde ratio poſtulat, ut plus poſſit avus qui prior eſt, cuique commiſſa à patre fueram.*

t *Tæda*] Pro matrimonio, ad quod adhibebantur.

u *Tu mihi*] Quia, ſcilicet, illi promiſſa fuerat : maximaque eſt injuria deſponſatam uxorem alicui tollere.

x *Et pater*] Pergit in proferendis ad perſuadendum rationibus.

y *Succubuit*] Amore Helenæ victus.

z *Præpetis*] *Velocis & ad volandum expediti, celeriſque.*

a *Dei*] *Cupidinis.*

b *Genero*] *Tibi.*

c *Tu mihi*] *Maritus,* ſcilicet, *qui eadem matrimonii jura, ut ille, poſſis vindicare.*

d *Dardanius*] *Paris.* Id eſt, *Pyrrhus eſt adulter profligandus.*

* *Ille*] *Pyrrhus.*

[e] Tantalides omnes ipſumque [f] regebat Achillem.
  [g] Hic pars militiæ; [h] dux erat ille ducum.
Tu quoque habes proavum Pelopem Pelopiſque parentem:
  Si melius numeres, [i] à Jove quintus eris.
Nec virtute cares: [k] arma invidioſa tuliſti.
  Sed tu quid faceres? [l] induit illa pater.
[m] Materia vellem fortis meliore fuiſſes:
  [n] Non lecta eſt, operi ſed [o] data [p] cauſa tuo.
Hanc tamen [q] impleſti; juguloque Ægyſthus aperto
  Tecta cruentavit, quæ pater ante tuus.
Increpat Æacides, [r] laudemque in crimina vertit.
  [ſ] Et tamen aſpectus ſuſtinet ille meos.
[t] Rumpor; & ora mihi pariter cum mente [u] tumeſcunt.
  Pectoraque incluſis [x] ignibus uſta dolent.

INTERPRETATIO.

Ille imperabat omnibus filiis Tantali & ipſi Achilli. Hic erat pars militiæ; ille, rex regum. Tu etiam habes proavum Pelopem, & patrem Pelopis: ſi bene numeres, eris quintus à Jove. Nec es expers virtutis: geſtaviſti arma invidioſa: ſed quid tu ageres? pater dedit illa. Optarem fuiſſes ſtrenuus cauſa potiore: cauſa non lecta eſt, ſed præſcripta tuo labori. Hanc tamen exhauſiſti; & Ægyſthus ſanguine infecit domum jugulo perfoſſo, quam pater tuus ante cruentaverat. *Pyrrhus arguit, & detorquet laudem* tuam *in opprobria. Et tamen ille ſuſtinet meos vultus. Crucior & genæ turgeſcunt mihi pariter cum animo: & cor incenſum ignibus incluſis mœret.*

NOTÆ.

e *Tantalides*] *Agamemnon*; ita dictus à Tantalo proavo: fuit enim ille Pelopis pater; qui Pelops Atreum, Agamemnonis patrem, genuit.

f *Regebat*] In bello Trojano.

g *Hic*] *Achilles.*

h *Dux erat*] *Dux ducum, rex regum, rex maximus* vulgo Agamemnon dictus eſt.

i *A Jove*]. Patet ex iis quæ modo annotavimus: Jupiter enim pater fuit Tantali.

k *Arma invid.*] Quaſi dicat, *Tametſi laudes tuæ non prædicentur, non ideo tamen virtute cares; ſed infeliciter arma tuliſti invidioſa.* Hoc dicit propter matris cædem, quam, in patris, à Clytemneſtrà occiſi, vindictam, Oreſtes peregit. Sed ſtudio factum atrociſſimum diſſimulat Hermione, & de ſolo Ægyſtho Clytemneſtræ adulterio loquitur.

l *Induit*] Id eſt, *Cauſam præbuit interfectus pater ut induerat.* Multa de ea re agit hic.

m *Materia*] Id eſt, *Vellem ut in re alia fortitudinem tuam manifeſtaſſes.*

n *Non lecta eſt*] Excuſatio eſt ejus quod tacite accuſavit, cum dixit *vellem, &c.* Quaſi dicat, *Culpa tua iſtud non evenit, non enim lecta, ſed data eſt cauſa facto tuo.*

o *Data*] *Cum pater tuus ab Ægyſtho adultero, & Clytemneſtra matre tua mactatus eſt.*

p *Cauſa*] Ægyſthum mactandum intellige, una cum Clytemneſtra matre.

q *Impleſti*] *Egregie perfeciſti, quod tibi demandatum eſt, & oraculo conſultum.*

r *Laudem*] Id eſt, *Factum ex quo laudem merearis*; Ægyſthi, ſcilicet, & Clytemneſtræ cædem: quanquam de Clytemneſtra matre reticet.

ſ *Et tamen*] Arbitror iſtud indignabundam dicere Hermionem, quaſi non deberet Pyrrhus de Oreſte, quem ipſa amabat, coram male dicere; aut indignum eſſet, quod ei ſilentium ipſe Oreſtes non imponeret.

t *Rumpor*] *Dolore*, ſcil. *quod ſimul tuam & meam injuriam nequeam vindicare.* Atque confirmat iſtud noſtram priorem notam.

u *Tumeſcunt*] Propter ſpiritus per iram irritatos.

x *Ignibus*] *Iræ*, ſcil.

Hermione

Hermione coram [y] quicquamne objecit Oreſti ?
[z] Nec mihi ſunt vires ; nec ferus enſis adeſt.
Flere licet certe : flendo [a] diffundimus iram :
Perque ſinum lacrymæ fluminis inſtar eunt.
[b] Has ſolas habeo ſemper, ſemperque profundo.
Hument [c] incultæ [d] fonte perenne genæ.
Hoc generis [e] fato, quod noſtros [f] errat in annos,
Tantalides matres apta rapina ſumus.
[g] Non ego fluminei referam [h] mendacia cygni :
Nec querar in [i] plumis delituiſſe Jovem.
[k] Qua duo porrectus longe freta diſtinet [l] Iſthmos,

INTERPRETATIO.

Exprobravitne aliquid Oreſti coram Hermione ? Nec polleo viribus ; nec ſævus gladius adeſt. Certe licet mihi *lugere : lugendo diſſipamus iram : & lacrymæ fluunt per ſinum tanquam flumen. Habeo has ſolas ſemper, & ſemper prodigo. Maxillæ neglectæ madidæ ſunt fonte jugi. Hoc fato* noſtræ *gentis quod pervadit in noſtram ætatem, nos matres Tantalides ſumus præda idonea. Ego non commemorabo fraudem cygni fluminei ; nec querar Jovem latitaſſe in plumis. Hippodamia fuit abducta curru externo,*

NOTÆ.

y *Quicquamne*] Alii habent *quiſquamne.* Eodem vero ſenſus redit. Indignans queritur Hermione, quod in præſentia ſua auſus fuerit Pyrrhus de Oreſte male dicere.

z *Nec mihi*] Eſt quaſi excuſatio, quod non ulta ſit Oreſtis injuriam ; quaſi dicat, *Libentiſſime feciſſem, ſed defuerunt vires,* &c.

a *Diffundimus*] Iſtud eſt quod Gall. dicimus, *décharger ſa colere.* Angl. *To diſcharge one's Choler.* In Puteaneo eſt *defundimus :* quod optimum videtur.

b *Has ſolas*] Gall. optime dicimus, *C'eſt la tout mon recours.* Angl. *This is all my Refuge.* Lacrymas habent mulieres impotentiæ ſuæ refugium, ubi iræ & vindictæ ſuæ dolis nequeunt conſulere. Ex imbecillitate enim, & ignorantia, ut neque plurimi effœminati homines, injuriam non valent coquere.

c *Incultæ*] Alludit ad terras incultas, quibus, cum ob duritiem aquam non imbibunt, nihil eſt magis horridum : unde Horat. Carminum, Lib. 2. Ode 9.

Non ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros.

Atque optime exprimit iſtud puellæ ſtatum, quæ in mœrore eſt, & omnem ſui cultum negligit.

d *Fonte*] *Oculis,* ſcilicet, unde manant lacrymæ.

e *Fato*] Alii habent *fatum* ; quod eodem redit. Fato imputat, quod ex genere Tantali puellæ rapiantur.

f *Errat*] *Ad meam uſque ætatem durat.*

g *Non ego*] Rhetorico artificio, quod nolle ſe dicit, id facit. Tangit vero fabulam Ledæ, Hermiones aviæ maternæ, quam Jupiter in cygnum converſus vitiavit ; ex cujus Ledæ ovis Pollux & Helena, Caſtor & Clytemneſtra nati ſunt. Vix vero inter Tantalidas recenſetur Leda : adeoque dixit Hermione, *Non ego fluminei,* &c. Sed Tantalis mater tamen, quia mater Helenæ, Tantalidis matris, quæ Helena Menelaum Tantalo ortum virum habuit.

h *Mendacia*] Cum ſe cygnum eſſe ſimulaverit.

i *Plumis*] *Cygni,* ſcil.

k *Qua duo*] Peloponneſum, aut Peloponneſi potius partem deſcribit, ubi per vim & dolum alia rapta eſt Tantalis, Hippodamia ſcilicet.

l *Iſthmos*] Iſthmus dicitur terra inter duo maria coarctata. Hic vero de Corinthiaco ſermo eſt. OEnomaus enim Hippodamiæ pater, non longe ab eo in Elide regnabat : atque ad Iſthmum de Hippodamia certamen finitum eſt.

Vecta [m] peregrinis [n] Hippodamia rotis.
[o] Caſtori Amyclæo & [p] Amyclæo Polluci
[q] Reddita [r] Mopſopia [ſ] Tænaris urbe ſoror.
Tænaris, [t] Idæo trans æquor ab hoſpite rapta,
Argolicas pro ſe vertit in arma manus.
Vix equidem [u] memini; memini tamen: omnia luctus,
Omnia ſolliciti [x] plena timoris erant.
Flebat [y] avus, [z] Phœbeque ſoror, [a] fratreſque gemelli:
Orabat ſuperos Leda, [b] ſuumque Jovem.
Ipſa ego non longos [c] etiam nunc ſciſſa capillos
Clamabam, *Sine me, me ſine, mater, abis?*

INTERPRETATIO.

ea parte *qua Iſthmus extenſius disjungit longe duo maria. Soror Tænaris reſtituta* eſt *urbe Mopſopia Caſtori Amyclæo, & Polluci Amyclæo. Tænaris, trans mare avecta ab hoſpite Idæo, impulit pro ſe ad arma manus Græcas. Equidem vix recordor, recordor tamen: omnia erant plena mœroris, & metus anxii. Avus lugebat, & ſoror Phœbe, & fratres gemini: Leda precabatur Deos, & ſuum Jovem. Ego ipſa ſparſam habens comam adhuc non longam, clamabam,* Sine me, mater, diſcedis ſine me?

NOTÆ.

m *Peregrinis*] *Pelopis, Phrygii,* qui corrupto OEnomai auriga Myrtillo, illum curuli certamine ſuperavit; ex quo Hippodamiam, victoriæ præmium ab ipſo OEnomao poſitum, reportavit. Notiſſimam vero fabulam nihil opus eſt totam referre.

n *Hippodamia*] OEnomai filiam hanc Tantalidem eſſe negat Antonius. At vero ille, quod modo in Leda admonuimus, non advertit. Tantalis mater dicitur Hippodamia, quæ Pelopem Tantali filium habuit maritum; per quam Tantali proles propagata.

o *Caſtori*] Fuit Caſtor Jovis, vel potius Tyndari filius, Pollucis & Helenæ frater.

p *Amyclæo*] Ab urbe Amyclis in Peloponneſo, quæ Caſtoris & Pollucis fuit patria. Nota vero ſyllabam ultimam in vocalem deſinentem ante aliam vocalem non elidi: deinde quintum hujus verſus pedem ſpondæum eſſe, non dactylum.

q *Reddita*] Adeoque rapta fuerat: in eo vero eſt Hermione, ut Tantalides matres fato rapinæ aptas exemplis probet.

r *Mopſopia*] Attica eo nomine à Mopſo, vel Mopſopo rege, ut alibi ſcribit Strabo, dicta eſt. Urbs vero Mopſopia intelligitur *Aphidna*; quo Helenam raptam Theſeus abduxerat.

ſ *Tænaris ſoror*] *Helena,* à Tænaro Peloponneſi promontorio ita dicta; quam alibi vocat *Tænariam.* Mavult enim Heinſius hanc ex Puteaneo codice retinere lectionem, ut fiat oppoſitio cum terra Mopſopia, quam ut in aliis legitur, *Tyndaris*; quo nomine Helena à Tyndaro matris Ledæ marito, dicta fuerit.

t *Idæo*] *Paride,* ab Ida Phrygiæ monte, in quo educatus fuit, ſic appellato.

u *Memini*] *Matris raptus.*

x *Plena*] *Cum mater mea Helena, à Paride rapta fuit.*

y *Avus*] Tyndarus.

z *Phœbeque ſoror*] *Helenæ,* ſcil. Hanc vero lectionem optime ex Euripide reſtituit clariſſimus Heinſius; eo ducente Puteaneo codice, itemque Juniano, ubi *Phœbique* legebatur. Cum in aliis mendum irrepſiſſet *flebatque.*

a *Fratres*] *Caſtor & Pollux.*

b *Suum*] *A quo amata fuerat.*

c *Etiam nunc*] Heinſius legi vult *etiamnum.* Sed perinde eſt ſi *etiamnum, etiam nunc,* aut *etiam tum,* quod in uno Farneſiano invenitur, legeris.

Nam [d] conjux aberat. [e] Ne non Pelopeïa credar,
Ecce [f] Neoptolemo præda parata fui.
[g] Pelides utinam vitaſſet [h] Apollinis arcus!
[i] Damnaret nati facta proterva pater.
Nec quondam placuit, nec nunc placuiſſet Achilli,
Abducta viduum conjuge [k] flere virum.
Quæ mea cœleſtes injuria fecit iniquos?
Quod mihi væ miſeræ ſidus obeſſe querar?
Parva mea [l] ſine matre fui; pater arma [m] ferebat;
Et, duo cum vivant, orba duobus eram.
Non tibi blanditias primis, mea mater, in annis
[n] Incerto dictas ore puella tuli.
Non ego captavi brevibus tua colla lacertis,
Nec gremio ſedi ſarcina grata tuo.
[o] Non cultus tibi cura mei: nec pacta marito
Intravi thalamos, [p] matre parante, novos.
Obvia prodieram reduci tibi; vera fatebor:
Nec facies nobis nota parentis erat:
Te tamen eſſe Helenen, quod eras pulcherrima, ſenſi.
Ipſa requirebas, quæ tibi nata foret.

INTERPRETATIO.

Nam maritus ejus *aberat. Ne non credar Pelopeïa, ecce fui rapina adornato Pyrrho. Utinam Achilles effugiſſet arcus Apollinis! Pater argueret acta petulantia filii. Nec placuit olim, nec placuiſſet nunc Achilli, maritum deſtitutum lugere, uxore rapta. Quodnam meum crimen reddidit Deos* mihi *adverſos! Væ miſeræ! Quam ſtellam querar mihi nocere?* Ego *parva fui ſine matre mea; pater gerebat bellum: & cum eſſent duo ſuperſtites, eram deſtituta duobus. Mater mea,* ego *puella non tibi paravi blanditias in primis annis prolatas ore titubante. Ego non ſum amplexa tuum collum parvis brachiis: nec quievi onus gratum ſinui tuo. Non cogitaſti de meo cultu; nec deſponſata marito ingreſſa ſum thalamos novos, matre* mea *adornante. Obviam proceſſeram tibi revertenti; confitebor verum; neque vultus matris erat nobis cognitus. Cognovi tamen te eſſe Helenen, quia eras formoſiſſima. Tu ipſa petebas quænam eſſet tibi filia.*

NOTÆ

d *Conjux*] *Matris*, ſcil. *Menelaus*; qui, ut volunt, in Cretam iverat.

e *Ne non*] Nunc ſeſe Hermione recenſitis ex Pelopis gente matribus, quæ raptæ fuerant, annumerat.

f *Neoptolemo*] Pyrrhus intelligitur cui cognomen iſtud in bello Trojano, ad cujus reliquias juvenis admodum ivit, datum eſt. Ita fatis enim erat, Trojam, ſine Æacidarum aliquo, capi non poſſe.

g *Pelides*] *Achilles*; Pelei filius, Pyrrhi pater.

h *Apollinis*] In ejus templo, ipſius etiam ope, Achillem Paris, in calcem (qua parte tantum ille vulnus poterat accipere) adacta ſagitta, confecit.

i *Damnaret*] Quia illa graviſſima ira in Agamemnonem, qui *ſibi* Briſeidem rapuerat, exarſit.

k *Flere*] Vidimus antea de ea re in Briſeide. At obſerva, quæſo, quam argute orationem detorquet Hermione, ut Achillis exemplo, Oreſten officii admoneat.

l *Sine matre*] Quia illa à Paride rapta.

m *Ferebat*] Adverſus Trojanos.

n *Incerto*] *Titubante, & balbutiente.* Se iis dicit caruiſſe voluptatibus, quibus puellæ ſolent gaudere, quæ inter parentum amplexus, eos quoque oblectant.

o *Non cultus*] Forte autem non magis vera puellis contingit voluptas, quam matrum ſentire ſolicitum amorem.

p *Matre parante*] Moris vero erat, ut matres, vel quæ ſanguine eſſent conjunctiſſimæ, nuptas in thalamum collocarent.

[q] Pars hæc [r] una mihi conjux bene ceſſit Oreſtes;
  Is quoque, ni [ſ] pro ſe pugnet, ademptus erit.
Pyrrhus habet raptam reduce & victore [t] parente:
  [u] Munus & hoc nobis diruta Troja dedit.
[x] Cum tamen altus [y] equis [z] Titan radiantibus inſtat,
  Perfruor infelix [a] liberiore malo.
Nox ubi me thalamis ululantem & [b] acerba gementem
  Condidit, in mœſto procubuique toro;
Pro ſomno [c] lacrymis oculi funguntur obortis:
  Quaque licet fugio, ſicut ab hoſte, [d] virum.
Sæpe malis ſtupeo; rerumque oblita locique
  Ignara tetigi [e] Scyria membra manu.
Utque nefas ſenſi; male corpora tacta relinquo:
  Et mihi pollutas credor habere manus.
Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Oreſtæ
  Exit: & errorem vocis, ut [f] omen, amo.

INTERPRETATIO.

Hæc una pars mihi pulchre evenit Oreſtes maritus: Is quoque erit ſublatus, niſi certet pro ſe. Pyrrhus habet me abductam patre meo *reduce & victore: & Troja everſa exhibuit nobis hoc donum. Cum tamen Sol ſublimis urget equos ſplendidos, ego miſera minus ſentio malum. Poſtquam nox concluſit me vociferantem, & acerbe querentem, & recubui in triſti lecto, oculi indulgent lacrymis profluentibus pro ſomno: Et quantum poſſum maritum vito tanquam hoſtem. Sæpe torpeo calamitate, & oblita rerum & loci, tetigi artus Scyrios manu inſcia. Et ut cognovi nefas, deſero membra male tacta: Et mihi videor habere manus commaculatas. Sæpe nomen Oreſtæ profertur pro nomine Pyrrhi: & amo aberrationem vocis ut præſagium.*

NOTÆ.

q *Pars hæc*] Enumeratis multis infelicitatibus ſuis, nunc dicit Hermione qua in re felix fuerit; quod, ſcilicet, Oreſten maritum habuerit.

r *Una*] Fere pro *ſola* poſita vox.

ſ *Pro ſe*] *Ne adimatur mihi.*

t *Parente*] *Meo*, ſcil. *Menelao.*

u *Munus &*] Hic multum variant codices, ſed quæ probari poterunt proferam tantum. Quidam habent.

Et minus, ah, nobis diruta Troja fuit.

Qui ſenſus optimus videtur: nam & eandem prope vidimus ſupra, in Penelope, querimoniam. Et hæc erit maxima infelicitas, quod Hermionæ ſtent etiam quæ aliis ſunt diruta.

Alii habent quam repoſuimus lectionem: nam Heinſianam, quanquam bona eſt etiam, non retinuimus, ſine librorum auctoritate. Atque ita ad Trojam ſtantem Hermione alluſerit, unde Paris Helenæ raptor prodierit: cum ſibi eadem everſa Troja alium, Pyrrhum ſcilicet, immiſerit.

x *Cum tamen*] Id eſt, *Poſtquam dies rediit.*

y *Equis*] Nota eſt de Solis equis fabula, quam etiam in Metam. videbimus.

z *Titan*] *Sol*, ex Titanibus ortus.

a *Liberiore*] *Mitiore.*

b *Acerba*] Pro acerbe.

c *Lacrymis*] *Lacrymantur, cum dormire deberent.*

d *Virum*] *Pyrrhum.*

e *Scyria*] *Pyrrhi Scyrii.* Scyros vero inſula eſt maris Mediterraniæ, in qua regnavit Lycomedes Deidamiæ pater, ex qua Achilles Pyrrhum ſuſcepit.

f *Omen*] Quia inde illa Oreſtæ ſe aliquando conjunctam fore bene ominabatur. Nomen faciebat omen.

Per

Per genus [g] infelix juro, generiſque [h] parentem,
Qui freta, qui terras, qui ſua regna quatit;
Per patris oſſa tui, [i] patrui mihi; quæ [k] tibi debent,
Quod ſe ſub tumulo fortiter ulta jacent:
Aut ego [l] præmoriar, [m] primoque extinguar in ævo;
Aut ego [n] Tantalidæ Tantalis uxor ero.

INTERPRETATIO.

Juro per genus miſerum, & per patrem generis, qui temperat maria, qui terras, qui ſua regna; per oſſa patris tui, patrui mihi; quæ tibi debent, quod, ulta ſe ſtrenue, quieſcunt in ſepulchro; aut ego ante tempus moriar, & ſpiritus præcludetur in prima ætate; aut ego Tantalis ero conjux Tantalidæ.

NOTÆ.

g *Infelix*] Non tantum propter Tantalidum matrum raptus, ut volunt; verum quia ex illa domo ſatis habuerunt materiæ ad ſua poëmata tragici; ubi omnia cædis & ſanguinis fuerunt plena.

h *Parentem*] *Jovem*, Tantali patrem.

i *Patrui mihi*] Omnino, ſiquidem Agamemnon, pater Oreſtæ, frater fuit Menelai, patris Hermiones.

k *Tibi debent*] Oreſtes enim Ægiſthum matris adulterum, ipſamque Clytemneſtram matrem, Agamemnonis patris interfectores morte multavit.

l *Præmoriar*] Id eſt, *Ante tempus, & immaturo funere.*

m *Primoque*] Id eſt, *Adoleſcentula.*

n *Tantalidæ*] *Tui*, ſcil. Oreſtis. Voto potita eſt Hermione; eam enim Oreſtes, interfecto Pyrrho, recepit.

EPISTOLA IX.

ARGUMENTUM.

Herculem Jupiter ex Alcumenæ compreſſu, pro Amphitryone ſe gerens, ſuſcepit: quem Euryſtheus, rex Mycænarum, Junonis inſtructus dolis, ut ſic periret, ad labores arduos incitavit. Qui tamen ſemper victor evaſit. Verum enim, cæteris monſtris fortiter ſuperatis, amori mulieroſus ſuccubuit. Deianira, OEnei regis Calydonis filia, uxor ejus, tam illaudato Ioles amore offenſa, redigit illi ad animum ante partas honeſtates, præclaraque facinora, ut ad exemplum illorum ſuos jam mores æſtimet. Hæc autem ſcribenti nunciatur extrema Herculis calamitas, quam veſte Neſſi Centauri, virulento ſanguine tincta, ipſique à ſe miſſa, conciliaverat, cui ineſſe vim revocandi eum ab alienis amoribus credebat; graviſſimo igitur dolore oppreſſa, facinus ſuum purgare ſtudet; denique ſuſpendio vitam finire cogitat.

DEIANIRA HERCULI.

GRATULOR [a] OEchaliam titulis accedere [b] veſtris:
[c] Victorem vitæ ſuccubuiſſe queror.

INTERPRETATIO.

Grator OEchaliam annumerari veſtris elogiis: queror victorem à victa victum eſſe.

NOTÆ.

a *OEchaliam*] Tres eo nomine urbes auctores meminerunt, in Theſſalia, Arcadia, & Eubœa. Quanquam vero inter veteres, utra Euryti fuerit, de qua nunc, ambigatur; plerique poſtremam intelligunt. Illam vero Hercules expugnavit, quod ſibi Iolen Eurytus pater, OEchaliæ rex, ejuſque filii uxorem promiſſam negarent. Ex quo ſatis patet, quamobrem Deianira Herculis uxor, de eodem gratuletur, & queratur.

b *Veſtris*] Alii habent *noſtris.*

c *Victorem*] Id eſt, *Te Ioles amore victum fuiſſe.*

Fama [d] Pelaſgiadas ſubito pervenit in urbes
 [e] Decolor, & factis [f] inficianda tuis;
Quem nunquam [g] Juno, [h] ſerieſque immenſa laborum
 Fregerit; huic Iolen impoſuiſſe jugum.
[i] Hoc velit [k] Euryſtheus, velit hoc [l] germana Tonantis;
 Lætaque ſit vitæ labe [m] noverca tuæ.
At non [n] ille velit, cui nox (ſi creditur) una
 Non tanti, ut tantus conciperere, fuit.
Plus tibi, quam Juno, nocuit Venus. Illa premendo
 [o] Suſtulit: hæc [p] humili ſub pede colla tenet.
Reſpice [q] vindicibus pacatum viribus orbem,
 [r] Qua latam [ſ] Nereus cærulus ambit humum.
Se tibi [t] pax terræ, tibi ſe [u] tuta æquora debent:
 Impleſti meritis [x] Solis utramque domum.

INTERPRETATIO.

Turpis fama & neganda factis tuis repente advolavit ad urbes Græcas, Iolen immiſiſſe jugum illi, quem nunquam Juno, & numerus infinitus laborum proſtraverit. Iſtud cupiverit Euryſtheus, iſtud cupiverit ſoror Tonantis, & noverca gaviſa fuerit crimine vitæ tuæ. At non ille cupiverit, cui (ſi fides habetur) nox una non ſatis fuit, ut generareris tantus. Venus obfuit tibi plus quam Juno. Illa evexit te *urgendo, hæc tenet collum ſub vili pede. Reſpice orbem terrarum pacatum viribus* tuis *ultricibus, qua mare glaucum circuit vaſtam terram. Terra pacata, maria tuta debent ſe tibi: cumulaſti beneficiis utramque domum Solis.*

NOTÆ.

d *Pelaſgiadas*] *Græcas.* Quanquam enim Pelaſgi vetuſtiſſimi Græciæ populi, à Pelaſgo Jovis filio appellati, Theſſaliæ parti primo, deinde Peloponneſo nomen dederunt; tamen ipſi pro omnibus Græcis ſæpiſſime veniunt.

e *Decolor*] *Turpis*; Metaphora ab infecto panno.

f *Inficianda*] *Neganda*, quod prioribus non reſpondeat.

g *Juno*] Cujus in Jovis omnes nothos incenſæ, ſuaſu, infinitos labores Herculi Euryſtheus quotidie imponebat.

h *Serieſque*] Decantatiſſimos Herculis labores, nihil eſt opus, credo, hic commemorare: cum plurimos hac ipſa epiſtola viſuri ſimus.

i *Hoc velit*] *Et tandem à virtute deſciſcas, victuſque diſcedas.*

k *Euryſtheus*] Rex fuit Mycenarum, cujus mandatis, variis de cauſis, Herculem obnoxium faciunt auctores.

l *Germana*] *Juno*, Jovis ſoror.

m *Noverca*] *Juno* eadem quæ Herculis noverca, cum ſit Jovis conjux.

n *Ille*] *Jupiter*; qui, tribus in unam congeſtis noctibus, cum Alcmena Amphitryonis uxore, & Herculis matre conſuevit.

o *Suſtulit*] Omnino, ſiquidem per labores & præclara facta, in tantam celebritatem Hercules pervenit.

p *Humili*] Quid ad deprimendum non ſatis potens videbatur.

q *Vindicibus*] Hoc dicit, quia plurimos nefarios homines Hercules ſuſtulerat.

r *Qua latam*] Totum orbem peragraſſe ſuum Herculem volunt Græci, qui illi quicquid ab omnibus (nam plures fuerunt) factum eſt, attribuerunt.

ſ *Nereus*] Deus marinus, pro mari ipſo poſitus.

t *Pax terræ*] *Terra à te pacata.*

u *Tuta*] *Monſtris & in mari inſidiantibus latronibus interfectis.*

x *Solis*] *Orientem & occidentem.*

Quod

Quod te [y] laturum eſt, cœlum prior ipſe tuliſti :
[z] Hercule ſuppoſito ſidera fulſit Atlas.
Quid niſi [a] notitia eſt miſero quæſita pudori,
Si maculas turpi facta priora [b] nota ?
[c] Tene ferunt [d] geminos preſſiſſe tenaciter angues,
Cum tener in cunis jam Jove dignus eras ?
Cœpiſti melius, quam deſinis : ultima primis
Cedunt : diſſimiles hic vir & ille puer.
Quem non mille feræ, quem non [e] Stheneleïus hoſtis,
Non potuit Juno vincere ; vincit Amor.
[f] At bene nupta feror ; quia nominer Herculis uxor :
Sitque [g] ſocer, rapidis qui tonat altus equis.
[h] Quam male inæquales veniant ad aratra juvenci,
Tam premitur magno conjuge nupta minor.
[i] Non honor eſt, ſed onus, [k] ſpecies læſura ferentem :
Si [l] qua voles apta nubere, nube pari.
Vir mihi ſemper abeſt ; & conjuge [m] notior hoſpes :
[n] Monſtraque [o] terribiles perſequiturque feras.

INTERPRETATIO.

Tu prior cœlum fulſiſti, quod te feret. Atlas tulit ſidera Hercule ſubmiſſo. Quid partum eſt niſi cognitio infelici dedecori, ſi dehoneſtas facta priora labe ſordida? Tene aiunt ſtrenue ſuffocaſſe geminos ſerpentes, cum tenellus in cunis jam eras dignus Jove. Melius incœpiſti, quam finis: ultima non reſpondent primis: hic vir, & ille infans ſunt abſimiles. Amor ſuperat quem mille feræ, quem hoſtis Stheneleïus nec Juno potuit vincere. At dicor nupta feliciter, quia appeller uxor Herculis; & ſocer ſit mihi *qui tonat altus equis fervidis. Nupta impar tam læditur magno marito, quam tauri impares male junguntur ad aratra. Non honor eſt, ſed onus, ſpecies quæ premet gerentem: Si qua cupies bene nubere, nube æquali. Maritus ſemper mihi deſideratur, & hoſpes notior eſt marito: Perſequitur monſtra, & truces feras.*

NOTÆ.

y *Laturum*] Vult Deianira Herculem virtute in cœlum aſcenſurum.

z *Hercule*] Id eſt, *Atlas Herculis ope cœlum ſuſtinuit.* Fictum vero iſtud ideo volunt, quod Atlanti Hercules in Aſtrologia, quam ab ipſo didicit, ſucceſſerit.

a *Notitia*] Id eſt, *Quid tibi per præclara tua facta comparaſti, niſi ut nunc magis cognoſcatur dedecus tuum?* Huic affine eſt quod dicit Marius in Jugurtha Salluſtii: *Majorum gloria poſteris lumen eſt, neque mala eorum in occulto patitur.*

b *Nota*] *Macula, vitio.*

c *Tene*] Quaſi dicat, *Fierine potuit, ut tam mollis tamque turpis evaſeris?*

d *Geminos*] Ab irata Junone immiſſos.

e *Stheneleïus*] *Euryſtheus,* Stheneli filius.

f *At bene*] Objectio, cum ironia proferenda.

g *Socer*] *Jupiter.*

h *Quam male*] Reſponſio eſt ad objectionem.

i *Non honor*] Sententia eſt, cum exornatione rhetorica per Adnominationem figuram. Dicit magis onus quam honorem eſſe, nubere majori.

k *Species*] Dicit, quod nupſiſſe majori ſit ſpecies, honor, aut dignitas illi uxori moleſta, quæ illa videtur gaudere. Hic vero quidam graviter hallucinatus eſt.

l *Qua*] *Puella,* ſcil.

m *Notior*] *Quia ſæpius hoſpes domum, quam maritus petit.*

n *Monſtraque*] Quale fuit Hydra Lernæa, ſeptem, novem, aut etiam amplius, ſecundum aliquos, capitibus horribilem; itemque Cerberus, Cacus, &c.

o *Terribiles*] Puta Leonem Nemæum, Aprum Erymanthium, alias, quæ in Herculis fuerunt duodecim laboribus.

Ipſa domo vidua, votis [p] operata pudicis,
[q] Torqueor; infeſto ne vir ab hoſte cadat.
Inter ſerpentes, aproſque, avidoſque leones
[r] Jactor, & eſuros terna per ora [ſ] canes.
Me pecudum [t] fibræ, [u] ſimulacraque inania ſomni,
[x] Omniaque arcana nocte [y] petita movent.
[z] Aucupor infelix incertæ murmura famæ:
[a] Speque timor dubia, ſpeſque timore cadit.
[b] Mater [c] abeſt; [d] queriturque Deo placuiſſe potenti.
Nec [e] pater Amphitryon, nec puer [f] Hyllus adeſt.
[g] Arbiter Euryſtheus iræ Junonis iniquæ
[h] Sentitur nobis, iraque longa Deæ.

INTERPRETATIO.

Poſtquam ego dedi operam votis caſtis in domo deſerta, crucior metu ne maritus intereat ab hoſte ſævo. Verſor inter angues, & apros, & leones rapaces, & canes manducaturos per ternos rictus. Fibræ victimarum, imagines vanæ ſomni, & præſagia ſecreta nocte quæſita me perturbant. Miſera capto rumores dubiæ famæ: & metus recedit ſpe incerta, & ſpes metu. Mater abeſt; & dolet ſe gratam fuiſſe Deo potenti. Nec pater Amphitryon, nec puer Hyllus hic eſt. Premor Euryſtheo vindice furoris Junonis infenſæ, & furore permanente Deæ.

NOTÆ.

p *Operata*] *Operari* ſignificat, inter alia, *rem divinam facere, ſacrificare.* Hic fuerit, ſacrificiis, votorum, pro viri ſalute conceptorum, impletionem à Diis petere.

q *Torqueor*] *Metu crucior.*

r *Jactor*] Ex eo maximum declarat amorem Deianira, quod omnia cogitatione pericula ſubeat, quæ Hercules obivit.

ſ *Canes*] Qualis fuit Cerberus, quem, Euryſthei juſſu, Hercules, fruſtra oblatrantem, ad ſuperos perduxit.

t *Fibræ*] *Exta*, quæ, ut quid de te futurum ſit, cognoſcam, inſpicio. Deorum enim voluntatem per mactatas hoſtias exquirebant.

u *Simulacraque*] *Somnia.*

x *Omniaque arcana*] *Auguria* interpretatur Hubertinus: Micyllus *reſponſa ac vaticinia.* Neutrum probo. Per *omnia* nihil aliud intelligo quam inanes, ex quibuſlibet rebus, per noctem, conceptas cogitationes; quomodo vel ex abaci crepitu, & ejuſmodi multis, portenta ſibi fingere ſolent etiam noſtræ mulierculæ.

y *Petita*] *Excogitata.*

z *Aucupor*] Id eſt, *Diligenter, nec ſine religione ſcrutor.*

a *Speque*] Id eſt, *Timorem inter & ſpem conflictor.* Sed ſpem dubiam dicit; cujus itaque potiores non fuerunt vices.

b *Mater*] *Alcmena.*

c *Abeſt*] Trachynen enim, in exilium, ubi Deianiram uxorem reliquit, Hercules, poſt interfectum in convivio OEnei pincernam, conceſſerat. Sed de tota hac fabula omnino opus eſt adire, Apollodorum.

d *Queritur*] *Quandoquidem dilectiſſimum ex eo filium nunquam poteſt videre.*

e *Pater*] *Herculis,* ſcilicet, vulgo creditur; cum Alcmenæ matris maritus eſſet.

f *Hyllus*] Herculis ex Deianira filius, ab Euryſtheo etiam in exilium miſſus.

g *Arbiter Euryſtheus*] Cujus mandatis obnoxium Herculem jam antea monuimus. Junonis verò iræ dicitur arbiter, quia pro arbitrio, quæ Junonis iram explerent, Herculi imperabat; illumque maximis laboribus damnabat.

h *Sentitur*] Viri enim abſentia, ejus omnia in ſe redundabant incommoda.

Hæc mihi ferre [i] parum eſt: peregrinos addis amores:
Et mater de te quælibet eſſe poteſt.
Non ego [k] Partheniis [l] temeratam vallibus [m] Augen,
Nec referam partus, [n] Ormeni nympha, tuos.
Non tibi crimen erunt [o] Theutrantia turba ſorores:
Quarum de populo nulla [p] relicta tibi.
[q] Una recens crimen [r] præfertur adultera nobis;
Unde ego ſum Lydo facta noverca [ſ] Lamo.
[t] Meandros, [u] toties qui terris errat in îſdem,
Qui lapſas in ſe ſæpe retorquet aquas;
[x] Vidit in Herculeo ſuſpenſa [y] monilia collo;
[z] Illo, cui cœlum ſarcina parva fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
Et [a] ſolidis gemmas appoſuiſſe toris.

INTERPRETATIO.

Leve eſt mihi tolerare hæc; adjicis amores extraneos, & quævis poteſt eſſe parens de te. Ego non commemorabo Augen vitiatam in vallibus Partheniis, nec partus tuos, nympha Ormeni. Sorores, turba Theutrantia, de quarum numero nulla tibi omiſſa, non erunt tibi flagitium. Una pellex novum probrum nobis anteponitur; ex qua ego ſum facta noverca Lamo Lydo. Mæander, qui toties vagatur in terris iiſdem, qui ſæpe in ſe reflectit aquas emiſſas, intuitus eſt armillas pendentes collo Herculeo; illo, cui cœlum exiguum fuit onus. Non puduit implicare ſtrenua brachia auro, & adjunxiſſe gemmas firmis nervis.

NOTÆ.

i *Parum*] Ironice credo intelligendum, ut conjuncta ſit aliqua exprobratio.

k *Partheniis*] *Arcadicis*, à monte Parthenio ſic appellatis.

l *Temeratam*] *Vitiatam.*

m *Augen*] Fuit Auge Alei Arcadiæ regis filia, ex qua Telephum Hercules ſuſcepit.

n *Ormeni*] Aſtydamiam intelligit, Ormeni regis filiam, quam cum Hercules dari ſibi in conjugem petiviſſet, pater renuit, ſciens eum habere Deianiram. Quare indignatus Hercules regi bellum intulit, captaque urbe, & rege interfecto, Aſtydamiam captam vitiavit, atque ex ea Cteſippum genuit. *Diodor. lib.* 5.

o *Theutrantia*] De quinquaginta Theſpii, Erechthei Athenienſis regis filii, natabus, quas, ut nonnullis placet, una nocte Hercules vitiavit, intelligi volunt. Quamobrem vero Theutrantia turba dicantur, Antonius à Theutranto Atticæ oppido, ubi pictura viſebatur admiranda, quomodo hæc ab Hercule geſta eſſent, teſtatur.

p *Relicta*] *Intacta*, ſcilicet: quanquam unam excipit Pauſanias in Bæoticis.

q *Una*] De Omphale Lydorum regina intelligendum: cui quam ſerviliter ſeſe Hercules ſubjecerit, neque Terentianum Thraſonem latuit.

r *Præfertur*] *Anteponitur.*

ſ *Lamo*] Fuit hic Lamus Herculis ex Omphale filius, cui quidem Deianira noverca fuerit.

t *Mæandros*] Vulgati habent *Mæander.* Fluvius eſt Lydiam à Caria diſterminans.

u *Toties*] Hoc dicit, quia, ſicut jam ante, ni fallor, annotavimus, ita flexuoſus eſt, ut in ſe videatur recurrere. Ex quo factum, ut omnes obliquitates, & vafra conſilia, Mæandros veteres appellaverint.

x *Vidit*] Fluvio, quod ejus accolis, tribuit.

y *Monilia*] Non tantum muliebrem cultum quandoque Hercules apud Omphalem ſumpſit, ſed inſuper nevit, &c.

z *Illo*] Alii habent *Collo.*

à *Solidis*] Id eſt, *Fortibus & nervoſis muſculis & lacertis.* Hercules mollitiem arguit.

Nempe

Nempe [b] ſub his animam [c] peſtis Nemeæa lacertis
Edidit: [d] unde humerus tegmina [e] lævus habet.
[f] Auſus es hirſutos [g] mitra redimire capillos:
Aptior Herculeæ populus [h] alba comæ.
Nec te [i] Mæonia, laſcivæ more puellæ,
Incingi zona dedecuiſſe [k] putat?
Non tibi ſuccurrit [l] crudi [m] Diomedis imago,
Efferus humana qui dape pavit equas?
Si te vidiſſet cultu [n] Buſiris in iſto;
Huic victor victo nempe [o] pudendus eras.
[p] Detrahat [q] Antæus duro redimicula collo;
Ne pigeat molli ſuccubuiſſe viro.

INTERPRETATIO.

Scilicet pernicies Nemeæa, ex qua tuus *humerus ſiniſter habet tegumentum, efflavit animam ſub his brachiis. Potuiſti coërcere comam hiſpidam mitra. Populus alba magis idonea capillis Herculeis. Nec credis tibi turpe fuiſſe cingi cingulo more puellæ luxuriantis? Non tibi obverſata eſt ſpecies feri Diomedis, qui crudelis aluit equas cibis humanis? Si Buſiris te aſpexiſſet in iſto ornatu; nimirum victor eras erubeſcendus huic victo. Antæus deripiat armillas forti collo; doleat victum fuiſſe à viro effœminato.*

NOTÆ.

b *Sub his*] *Ita ornatis.* Herculem irridet, qui turpiſſime molli & laſcivo habitu brachia ſua ornaverit, aut potius oneraverit.

c *Peſtis Nem.*] Leo, quem in Nemeæa ſylva Hercules interfecit.

d *Unde*] Illius leonis pellem poſtea Hercules pro ſcuto & thorace geſtavit.

e *Lævus*] Nam dexterum exertum & detectum habere oportuit, ut eſſet ad pugnam & ictus expeditior.

f *Auſus es*] Hoc dicit præſertim, quia maxima ridiculum erat hirſutis & impexis capillis muliebre ornamentum apponere.

g *Mitra*] Servio teſte nomen eſt barbarum, quo capitis quoddam ornamentum, aut pileus incurvus, de quo philyræ dependerent, intelligitur; cujus, apud Lydias & Phrygias mulieres, aut quoſdam etiam effœminatos viros, uſus erat.

h *Alba*] Ex qua ſibi coronam feciſſe fertur Hercules, cum ad inferos Cerberum petiturus, deſcenderet: unde illi ſacra arbor fuit. Alia eſt autem arbor populus nigra.

i *Mæonia*] Omphales Mæoniæ, ſeu Lydiæ.

k *Putat*] Heinſius malebat *putas*, quod etiam in quibuſdam codicibus reperitur.

l *Crudi*] *Feri & inhumani.*

m *Diomedis*] Hunc crudeliſſimum fabulantur Thraciæ tyrannum, qui equos ſuos hoſpitum paſcebat carnibus; quem victum iiſdem equis Hercules in pabulum dedit.

n *Buſiris*] Hunc etiam Ægypti tyrannum, hoſpites immolare ſolitum, Hercules mactavit.

o *Pudendus*] Id eſt, *Illum à te vinci puduiſſet.*

p *Detrahat*] Id eſt, *Detrahere cupiat.* Nota hanc figuram; alibi uſum ſuum habere poterit. De præterito, tanquam de futuro loquitur; utque Herculem arguat Deianira, Antæum ex mortuis excitat.

q *Antæus*] Gigas fuit terræ, vel, ut alii dicunt, Neptuni filius, qui hoſpites ſecum luctari cogebat, & occidebat. Hunc etiam Hercules ſublimem, & à terra, ex qua ſemper novas vires habebat, abſtractum, necavit.

Inter

Inter [r] Ioniacas [ſ] calathum [t] tenuiſſe puellas
Diceris; & dominæ pertimuiſſe minas.
Non [u] fugis, [x] Alcide, victricem [y] mille laborum
[z] Raſilibus calathis impoſuiſſe manum?
[a] Craſſaque robuſto deducis pollice fila,
[b] Æquaque [c] formoſæ penſa rependis heræ?
Ah quoties, digitis dum torques ſtamina duris,
[d] Prævalidæ fuſos comminuêre manus!
[[e] Crederis, infelix, ſcuticæ tremefactus [f] habenis,
Ante pedes dominæ pertimuiſſe minas.]
[g] Eximiis pompis præconia ſumma triumphi,
Factaque narrabas [h] diſſimulanda tibi.
[i] Scilicet immanes eliſis faucibus hydros
Infantem [k] cunis involüiſſe manum?

INTERPRETATIO.

erbiberis tractaſſe quaſillum inter puellas oniacas, & reformidaſſe minas dominæ. Non œnitet, Alcide, admoviſſe manum victri- m mille laborum quaſillis expolitis? Et rabis fila rudia forti pollice, & reddis pen- a æqua pulchræ dominæ? Ah quoties, dum remis ſtamina firmis digitis, manus æquo fortiores fregerunt fuſos! Miſer, diceris ex- territus loris flagri extimuiſſe minas ante pe- des dominæ. Commemorabas maximas tuas *laudes præclaris pompis triumphi, & faci- nora tibi tacenda. Nempe manum puerilem in cunabulis preſſiſſe ſerpentes ingentes gulis at- tritis?*

NOTÆ.

r *Ioniacas*] *Omphales*, ſcil. nam Ionia Ly- iæ adeo conjuncta, ut vix limitibus diſ- ungatur. Quanquam plurimi codices ha- ent *Mæonias*: ſed jam præceſſit.

ſ *Calathum*] Calathus vaſculum eſt vimi- ıeum, lanis, floribus, & ejuſmodi reponen- is aptum.

t *Tenuiſſe*] Id eſt, *Cum puellis, periſtro- natibus conficiendis incubuiſſe.* Gall. *d' a- voir eu vos corbeilles, & vos petits paniers: De vous être amuſé à faire de la tapiſſerie.* Angl. *To have had your Baſkets, and your ittle Hampers: To have amuſed yourſelf with naking Tapeſtry.*

u *Fugis*] *Pudet*; quod in aliis legitur.

x *Alcide*] Cognomen eſt Herculis, ab Alcæo avo; vel, ut alii volunt, ab ἀλκὴ obore.

y *Mille*] Duodecim præcipuè ab Eury- theo imperati memorantur: quanquam alii plurimi fuerunt.

z *Raſilibus*] *Politis.*

a *Craſſaque*] Quod fili eſt vitium; nam enue laudatur. Herculi exprobrat Deia- nira, quòd fila trahat; quæ etiam trahere neſciat.

b *Æquaque*] Id eſt, *Quod tibi penſum tali pondere datum eſt, eodem, cum Omphalæ ancillis, dominæ, poſtquam metum eſt, red- dis.*

c *Formoſæ*] Heinſius, quod in uno eſt codice, mallet *famoſæ*: quia veriſimile non ſit, Deianiræ laudatam eſſe à forma pelli- cem.

d *Prævalidæ*] Herculem irridet, quod fu- ſos fregerit.

e *Crederis*] Hoc diſtichon adulterinum eſſe opinatur Heinſius, quia neque in Pu- teaneo codice, niſi in margine, apparet: at- que eadem fere ſupra habentur. Nolim ta- men eradere.

f *Habenis*] *Loris.*

g *Eximiis*] Heinſio & hoc diſtichon, quod neque in Puteaneo codice legitur, ſuſpec- tum eſt. Alludit verò poëta ad pompam triumphorum; ut, eo quo erat habitu, ad pedes dominæ projectus, ridiculus magis Hercules videatur.

h *Diſſimulanda*] Quia quo illis major erat Hercules eo ineptior videbatur.

i *Scilicet*] Ea refert Deianira, quæ Her- culem apud Omphalen prædicaſſe fingit.

h *Cunis*] Alii habent *caudis*. Alii
Infantem nuda dilaceraſſe manu.

Ut

Ut [l] Tegeæus aper cupreſſifero [m] Erymantho
  Incubet, & vaſto pondere [n] lædat humum?
Non tibi [o] Threïciis [p] affixa penatibus ora,
  Non hominum pingues cæde tacentur equæ?
Prodigiumque [q] triplex, armenti dives Iberi
  Geryones; quamvis [r] in tribus unus erat?
Inque canes totidem [ſ] trunco digeſtus ab uno
  Cerberus, implicitis [t] angue minante comis?
[u] Quæque redundabat fœcundo vulnere ſerpens
  Fertilis, & damnis dives ab ipſa ſuis?
[x] Quique inter lævumque latus lævumque lacertum
  Prægrave compreſſa fauce pependit onus?
[y] Et male confiſum pedibus formaque bimembri
  Pulſum Theſſalicis agmen equeſtre jugis?
Hæc tu [z] Sidonio potes inſignitus amictu
  Dicere? non cultu lingua retenta ſilet?

INTERPRETATIO.

Quomodo aper Tegeæus incumbat Erymantho cupreſſifero, & premat terram ingenti onere? Non à te prætermittuntur capita Appenſa poſtibus Thraciis, non equæ opimæ ſanguine hominum? Nec portentum triplex, Geryon abundans armentis Iberis; quamvis unus erat in tribus? Nec Cerberus diviſus in totidem canes ab uno corpore, pilis involutis ſerpentibus, minas intentantibus? Nec hydra fœcunda, quæ renaſcebatur plaga fertili, ipſa opulenta etiam ex ſuis diſpendiis? Nec qui inter ſiniſtrum latus & ſiniſtrum brachium fuit onus ponderoſiſſimum gutture eliſo? Nec turma equeſtris male nixa pedibus & figura biformi, profligata ex montibus Theſſalicis? Tu potes hæc referre decoratus veſtitu Sidonio? Lingua non tacet repreſſa ornatu?

NOTÆ.

l *Tegeæus*] *Arcadicus*, à Tegea, vel, ut poëtæ ſcribunt, Tegeæa, Arcadiæ, urbe. Hunc vero aprum vivum ad Euryſtheum pertraxit Hercules.

m *Erymantho*] Erymanthus mons Arcadiæ.

n *Lædat*] Alii *pulſet*.

o *Threïciis*] Diomedis, quem Hercules mactavit.

p *Affixa*] Eorum hoſpitum, quos equis devorandos Diomedes apponebat, ora & capita poſtibus affigebat.

q *Triplex*] De Geryone, Hiſpaniæ, vel potius inſularum Gadium rege, agitur: quem, ob triplicem exercitum, treſque filios, inſulas etiam ternas, triplicem, tergeminum, tricorporem poëtæ fabulati ſunt. Quanquam alia etiam alii. Hoc verò devicto, boves, quibus ille erat ditiſſimus, Hercules in Italiam egit.

r *In tribus unus*] Juſt nus tres fratres concordes interpretatus eſt.

ſ *Trunco*] *Cerberi*, ſcil. *corpore*.

t *Angue*] Imo *anguibus*; centum enim habuiſſe dicitur.

u *Quæque*] Hydram Lernæam ſignificat ſeptem, novem, quinquaginta, centum, etiam, ut nonnullis placet, capitibus terribilem; quorum uno amputato, duo alia renaſcebantur. Quam Ioali, ignem ad cæſa capita apponentis, operâ Hercules ſuſtulit.

x *Quique*] Antæus eſt, quem ne terræ matris auxilium ſentiret, Hercules, ſiniſtro brachio ſublatum, dextra ſuffocavit.

y *Et malè*] De Centauris agitur, ideo à poëtis ſuperna parte viris, inferna equis fictis, quod primi equo Theſſali illi pugnare cœperint. Illos verò partim cædit, partim fugavit Hercules, quod ad mirabilem vini, quod Pholus Centaurus exhibebat, odorem, accurrentes, impetum feciſſent.

z *Sidonio*] *Purpureo*. Laudatiſſima verò erat Sidonia purpura.

Se

Se quoque Nympha tuis ornavit [a] Iardanis armis,
Et tulit è capto [b] nota tropæa viro.
[c] I nunc, tolle animos, & fortia geſta recenſe.
Quod tu non eſſes jure, vir illa fuit.
Qua tanto minor es, quanto te, maxime rerum,
Quam quos viciſti, vincere majus erat.
Illi [d] procedit rerum menſura tuarum.
Cede [e] bonis: hæres laudis amica tuæ.
Pro pudor! hirſuti coſtas exuta leonis,
Aſpera texerunt vellera [f] molle latus.
Falleris, & neſcis: non ſunt ſpolia iſta leonis,
Sed tua; tuque [g] feri victor es; illa tui.
Fœmina [h] tela tulit Lernæis atra venenis,
Ferre gravem lana vix ſatis apta colum:
Inſtruxitque manum clava domitrice ferarum:
Vidit & in ſpeculo [i] conjugis arma ſui.
[k] Hæc tamen audieram: licuit non credere famæ.
En venit ad ſenſus [l] mollis ab aure dolor.
[m] Ante meos oculos adducitur advena [n] pellex:
Nec mihi, quæ patior, diſſimulare licet.

INTERPRETATIO.

Puella etiam Iardanis ſe inſtruxit tuis armis, & reportavit nota tropæa ex viro victo. Ito jam, effer animos, & facta nobilia commemora. Illa fuit vir, quia tu non eras merito. Qua tanto es inferior, ſumme, quanto præſtantius erat ſuperare te, quam quos ſuperaſti. Illi prodeſt menſura factorum tuorum. Cede bonis: amica eſt *hæres gloriæ tuæ. Pro pudor! pellis hirſuta derepta lateribus leonis horridi velavit latus effœminatum. Erras & ignoras; iſtæ exuviæ non ſunt leonis, ſed tuæ: & tu es victor feræ, illa tui. Mulier, vix ſatis idonea ad gerendum colum lana plenam, geſtavit ſagittas infectas toxicis Lernæis, & armavit dextram clava victrice ferarum, & intuita eſt arma ſponſi ſui in ſpeculo. Hæc tamen acceperam: potui non habere fidem famæ. Ecce levis dolor ad ſenſus penetrat ab aure. Adultera peregrina perducitur ante meos oculos: nec poſſum occultare quæ ſuffero.*

NOTÆ.

a *Iardanis*] *Omphale* à patre eo nomine appellata; quæ viciſſim & clava, & cætero Herculis cultu ornari voluit.

b *Nota*] Alii habent *bina*; ut de amore Herculis, & de ejus ſpoliis tropæa poſuerit Omphale.

c *I nunc*] Increpatio eſt per irriſionem.

d *Procedit*] *Illi omnium à te geſtarum rerum laudi gloriæque vertitur magnitudo.*

e *Bonis*] *Laude omni, quandoquidem te majorem inveniſti.*

f *Molle*] *Omphales.*

g *Feri*] *Leonis.*

h *Tela*] Herculis, quæ ille Lerneæ hydræ ſanguine ſeu veneno infecit, unde peſtifera fuerunt.

i *Conjugis*] *Herculis.*

k *Hæc tamen*] Innuit ſe non ita, iis omnibus, quæ tantum per famam cognoverat, male affectam fuiſſe, quia forte vera non eſſent.

l *Mollis*] *Minor:* quia non ita certà ſunt, quæ auribus percipiuntur.

m *Ante meos*] Iſtud verò dicit graviſſimum: nam poſteà oculis credetur.

n *Pellex*] *Iole*, Euryti OEchaliæ regis filia, quam ultimam Hercules amavit.

Non

Non ſinis [o] averti? mediam captiva per urbem
Invitis oculis aſpicienda venit.
Nec venit incultis captarum more capillis,
Fortunam vultus faſſa tegendo ſuos.
Ingreditur late lato ſpectabilis auro:
Qualiter [p] in Phrygia tu quoque cultus eras.
Dat vultum populo ſublime [q] ſub Hercule victo:
[r] OEchaliam vivo ſtare parente putes.
Forſitan &, pulſa [ſ] Ætolide Deïanira,
Nomine depoſito pellicis, uxor erit:
[t] Eurytidoſque Ioles, atque inſani Alcidæ
Turpia [u] famoſus corpora junget Hymen.
Mens [x] fugit admonitu, friguſque perambulat artus,
Et jacet in gremio languida facta manus.
Me quoque cum multis, ſed me [y] ſine crimine amâſti:
Ne pigeat, pugnæ [z] bis tibi cauſa fui.
[a] Cornua flens legit ripis [b] Acheloüs in udis,
[c] Truncaque limoſa [d] tempora merſit aqua.

INTERPRETATIO.

Non pateris me *ſecedere? Captiva adducitur ſpectanda oculis renuentibus per urbem mediam. Nec accedit coma inornata more captivarum, agnoſcens fortunam, velando ſuam faciem. Intrat late inſignis auro multo: quomodo tu quoque eras ornatus in Phrygia. Superbe exhibet faciem populo ſub Hercule ſuperato: credideris OEchaliam manere patre ſuperſtite. Forte etiam nomine adulteræ omiſſo, erit conjux, Deianira Ætolide repudiata: Hymen infamis copulabit corpora impudica Ioles Eurytidos & dementis Alcidæ. Animus horret recordatione, & tremor diſcurrit per membra, & manus torpens jacet in ſinu. Amâſti me quoque cum multis, ſed amâſti me ſine flagitio: ne doleat, bis tibi cauſa fui certaminis. Acheloüs lachrymans ſuſtulit cornua in ripis humidis, & condidit tempora mutilata aqua lutulenta.*

NOTÆ.

o *Averti*] *A me amoveri.*

p *In Phrygia*] Apud Omphalen.

q *Sub Hercule*] Id eſt, *Hercule victo ita volente.*

r *OEchaliam*] Id eſt, *Quilibet crederet Iolen triumphare; non patrem mortuum, patriamque ſubverſam eſſe.*

ſ *Ætolide*] *Ætoliæ regis filia.*

t *Eurytidoſque*] *Ioles, Euryti filiæ.*

u *Famoſus*] *Turpi conjugio infamatus.*

x *Fugit admonitu*] *Recordatione horret, & propemodum à me recedit.*

y *Sine crimine*] Quia legitima fuit uxor.

z *Bis*] Primum cum Acheloo, deinde cum Neſſo Centauro.

a *Cornua*] Alterum tantum Hercules perfregit.

b *Acheloüs*] Filius fuit Oceani & Terræ, vel, ut alii volunt, Thetidis; cui conceſſerat mater, ut cum adverſario pugnans quam vellet formam indueret. Cum Hercule itaque, propter Deianiram congreſſus, primo ſerpentis, deinde ſub tauri forma latuit: victuſque tandem in Acheloüm flumen ſeſe abdidit. Cujus fabulæ expoſitionem prolixè apud omnes mythologos reperies: de qua etiam in Metamorph. aliquid poſteà dicemus.

c *Truncaque*] Dextero cornu abſciſſo.

d *Tempora*] Non tempora modo, aut caput, ſed ſe totum in fluvium præcipitavit. Minutas verò ejuſmodi figuras, quibus aſſueti ſumus, nihil eſt opus indicare.

e Semivir

[e] Semivir occubuit in letifero [f] Eveno
  Neſſus; & infecit ſanguis equinus aquas.
Sed quid ego hæc refero? ſcribenti nuncia venit
  Fama, virum [g] tunicæ tabe perire meæ.
Hei mihi! quid feci? [h] quo me furor egit amantem?
  Impia quid dubitas Deïanira mori?
An tuus in media conjux lacerabitur [i] OEta?
  Tu ſceleris tanti cauſa ſuperſtes eris?
[k] Si quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor
  Credar, conjugii mors mihi pignus erit.
Tu quoque [l] cognoſces in me, Meleagre, ſororem.
  [m] Impia quid dubitas Deïanira mori?
Heu [n] devota domus! ſolio ſedet [o] Agrios alto:
  [p] OEnea deſertum nuda ſenecta premit.
Exulat ignotis [q] Tydeus germanus in oris.
  [r] Alter fatali vivus in igne fuit.

INTERPRETATIO.

Neſſus ſemivir cecidit in Eveno mortifero, & cruor equinus tinxit aquas. Sed quamobrem hæc recordor? Fama nuncia venit ſcribenti maritum interire veneno tunicæ meæ. Hei mihi! quid egi? quo impetus abſtulit amantem? Sceleſta Deïanira, quamobrem cunctaris obire? An tuus maritus diſcrepetur in media OEta? Tu cauſa tanti flagitii vives? Si habeo adhuc aliquid admiſſi, cur dicar conjux Herculis, obitus erit mihi pignus connubii. Meleagre, agnoſces tu etiam in me ſororem. Sceleſta Deïanira, quid cunctaris mori? Heu domus infelix! Agrius premit ſolium excelſum: ſenecta ſpoliata urget OEnea deſtitutum. Tydeus frater profugus latet in orbe incognito. Alter vivus fuit in igne fatali.

NOTÆ.

e *Semivir*] *Centaurus Neſſus,* qui Deïaniræ, quam tranſvehebat, vim facere aggreſſus, ab Hercule ſagitta transfixus eſt.

f *Eveno*] Evenus fluvius eſt Ætoliæ.

g *Tunicæ tabe*] *Cruore Lernæi ſerpentis & Centauri Neſſi infectæ.* Hæc eſt verò fabula, cum ſe morientem videret Neſſus, ut mortem ulciſceretur, Deïaniram ad ſe vocat, dicitque, ſi philtrum, quo nullam præter ſe mulierem attingat Hercules, velit habere, ejus tunicam ſanguine, qui ex vulnere, per ſagittam fluebat, intingere properet. Credula mulier, clam Hercule, quod erat mandatum perficit: deinde, cum ejus amores cognoviſſet, tunicam illam ſacrificaturo per Lycham famulum miſit: Quam non prius ille induit, quam tabe conſumptus, & in furorem actus, tandem in pyram ſeſe conjicere coactus eſt.

h *Quo me*] Queritur, quod marito cauſam mortis præbuerit.

i *OEta*] In eo Theſſaliæ monte, oraculi monitu, conſtructa eſt pyra, in quam Hercules aſcendit, & mortalitatem reliquit.

k *Si quid*] Id eſt, *Si quid dignum laude ſupereſt.*

l *Cognoſces*] *Quia, ſicut tu propter Atalantam conjugem, ego propter Herculem oppetam.*

m *Impia*] Verſus intercalaris dicitur, qui ſæpe interponitur.

n *Devota*] *Exitio deſtinata.*

o *Agrios*] Frater OEnei, qui poſt hujus diſſipatam domum regnum invaſit, quod nunc deflet Deïanira.

p *OEnea*] Accuſativus Græcus.

q *Tydeus*] Hic, patruo, vel ut Hyginus ſcribit, fratre Menalippo interfecto, ad Argivorum regem Adraſtum profugit, cujus filiam Deiphilen uxorem duxit.

r *Alter*] Meleager eſt, quem, projecto in ignem, à matre Althæa, fatali ſtipite, quocum ipſius vitam Parcæ colligaverant, inteſtino ſimul igne conſumptum poëtæ voluerunt.

[s] Exegit

[s] Exegit ferrum ſua per præcordia mater,
Impia quid dubitas Deïanira mori?
[t] Deprecor hoc unum, per jura ſacerrima lecti;
Ne videar [u] fatis inſidiata tuis.
Neſſus, ut eſt [x] avidum [y] percuſſus [z] arundine pectus,
Hic, dixit, [a] vires ſanguis amoris habet.
Illita Neſſeo miſi tibi texta veneno.
Impia quid dubitas Deïanira mori?
[b] Jamque vale, ſeniorque pater, germanaque Gorge,
Et [c] patria, & patriæ [d] frater adempte tuæ.
Et tu lux oculis hodierna noviſſima noſtris,
Virque (ſed ô [e] poſſis!) & puer Hylle, vale.

INTERPRETATIO.

Mater transfixit ſua viſcera gladio. Impia Deïanira, quamobrem differs mori? Hoc unum precibus amolior, per jura ſacratiſſima tori: ne credar ſtruxiſſe inſidias fatis tuis. Neſſus poſtquam fuit vulneratus pectus cupidum ſagitta, Hic cruor, inquit, habet vim amatoriam. Miſi tibi veſtem infectam tabo Neſſeo. Impia Deïanira quamobrem cunctaris obire? Jamque vale & pater provectior, & ſoror Gorge, & patria, & frater ſublate patriæ tuæ. Et tu dies hodierna ultima oculis noſtris, & marite (ſed ô poſſis!) & puer Hylle, vale.

NOTÆ.

ſ *Exegit*] Seſe ipſa gladio, pœnitentia interfecti filii, vel, ut Diodorus ſcribit, laqueo peremit.

t *Deprecor*] *A me averto, quod feciſſe ne credideris.*

u *Fatis*] *Mortem tibi intentaſſe ne videar.* Alii habent *thalamis:* ut ſit ſenſus, Deïaniram non eo tunicam miſiſſe, ut pellicem una cum Hercule tolleret.

x *Avidum*] *Nimio amore inſanum.*

y *Percuſſus pectus*] Phraſis Græca.

z *Arundine*] *Sagitta.*

a *Vires*] Id eſt, *Ad amandum poteſt impellere.* Ovidius Metamorph. 9. *Velut irritamen amoris.*

b *Jamque vale*] Laqueo parato, ſuos ſalutat.

c *Patria*] Calydon.

d *Frater*] Tydeus.

e *Poſſis*] *Valere,* ſcil.

EPISTOLA X.

ARGUMENTUM.

Minos Jovis & Europæ filius, Cretenſis rex, ob Androgeum filium ab Athenienſibus doloſe occiſum, illos tandem poſt aëria bella coegit, ut ſibi pœnas penderent, & quidem quotannis pueros ſeptem, & totidem virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dædali Paſiphaë ex tauro genuerat, dum ejus maritus Minos cum Athenienſibus bellum gereret, devorandi traderentur. Cum verò ſors Theſeo contigiſſet, ab Ariadne edoctus eſt, quonam pacto, interfecto Minotauro, ex Labyrintheis ambagibus egrederetur, Errabunda regens tenui veſtigio filo, *ut ait* Catullus. *Theſeus autem Creta cum Ariadne & Phædra diſcedens, in Naxon inſulam delatus eſt: ubi à Baccho monitus, ut Ariadnen relinqueret. Qui Dei voce percuſſus, altiſſimo ſomno ſopitam reliquit. Illa expergefacta hanc epiſtolam ſcripſit, in qua crudelitatem Theſei aut duritiem*

duritiem accuſans, immemorem beneficiorem eum appellat; poſt multas querelas rogat, ut converſa nave redeat.

[a]ARIADNE [b]THESEO.

MITIUS inveni, quam te, genus omne ferarum:
Credita non ulli, quam tibi, pejus eram.
Quæ legis, ex illo, Theſeu, tibi littore mitto,
Unde tuam ſine me vela tulere ratem.
In quo me ſomnuſque meus male prodidit, & tu
[c] Per facinus ſomnis inſidiate meis.
[d] Tempus erat, [e] vitrea quo primum terra pruina
Spargitur, & tectæ fronde queruntur aves.
[f] Incertum vigilans, à ſomno languida, movi
[g] Theſea prenſuras ſemiſupina manus.
Nullus erat: referoque manus, iterumque retento,
Perque torum moveo brachia: nullus erat.
Excuſſere metus ſomnum: conterrita ſurgo:
Membraque ſunt viduo præcipitata toro.
[h] Protinus adductis ſonuerunt pectora palmis:
Utque erat è ſomno [i] turbida, rapta coma eſt.
Luna fuit: ſpecto, ſi quid, niſi littora, cernam.
Quod videant oculi, nil, niſi littus, habent.
Nunc huc, nunc illuc, & [k] utroque ſine ordine curro:
Alta puellares [l] tardat arena pedes.

INTERPRETATIO.

Experta ſum omne genus ferarum lenius quam te: non infelicius cuiquam poteram committi, quam tibi. Mitto tibi quæ legis, Theſeu, ex illo littore, ex quo vela abripuerunt tuam navem. In quo & ſomnus meus me male perdidit, & tu inſidiate per flagitium ſomnis meis. Tempus erat, quo humus tegitur pruina vitrea, & aves ramis velatæ conqueruntur. Vix experrecta torpens à ſomno, ſemiſupina movi manus amplexuras Theſeum. Non aderat, & refero manus, & iterum quærito, & agito lacertos per lectum. Nullus erat. Timor proturbavit ſomnum: tremefacta erigor: & artus ſunt dejecti lecto deſtituto. Statim mea pectora ſonum reddiderunt manibus impactis: & capilli, ut erant confuſi è ſomno, ſunt dilaniati. Luna fulſit: aſpicio ſi quid videam, præter littora. Oculi nihil inveniunt, quod aſpiciant, niſi littus. Nunc huc, nunc illuc, & utroque feror ſine ratione. Arena cumulata remoratur pedes virgineos.

NOTÆ.

a *Ariadne*] Minoïs filia.

b *Theſeo*] Fuit Theſeus Ægei, regis Athenienſis, filius.

c *Per facinus*] Alii habent *proh facinus!*

d *Tempus erat*] Vide an non cum ſtomacho ſit iſtud legendum.

e *Vitrea*] *Vitro ſimilis.* Autumnale tempus deſcribit.

f *Incertum vigilans*] Id eſt, *Neſcio, an vigilarem.*

g *Theſea*] Accuſat. Græcus.

h *Protinus*] Id eſt, *Pectus ex dolore & admiratione percuſſi.*

i *Turbida*] *Incompta.*

k *Utroque*] *Surſum, deorſum; dextrorſum, ſiniſtrorſum; rurſum, prorſum; huc, & illuc.*

l *Tardat*] Difficile eſt omnino in arena, niſi madida ſit, ambulare.

Interea toto clamanti littore, THESEU,
 [m] Reddebant nomen concava ſaxa tuum:
Et quoties ego te, toties locus ipſe vocabat.
 Ipſe locus miſeræ ferre volebat opem.
Mons fuit; apparent frutices in vertice rari:
 [n] Nunc ſcopulus raucis pendet adeſus aquis.
Adſcendo; vires animus dabat: atque ita late
 Æquora proſpectu metior alta meo.
Inde ego (nam ventis quoque ſum crudelibus uſa)
 Vidi præcipiti carbaſa tenta noto.
Aut vidi: aut etiam, cum me vidiſſe putarem,
 Frigidior glacie ſemanimiſque fui.
Nec languere diu patitur dolor; excitor illo,
 Excitor, & ſumma Theſea voce voco.
Quo fugis? exclamo: ſcelerate, revertere, Theſeu.
 Flecte ratem: [o] *numerum non habet illa ſuum.*
Hæc ego: quod voci deerat, [p] plangore replebam.
 Verbera cum verbis miſta fuere meis.
Si non audires, ut ſaltem cernere poſſes,
 Jactatæ late ſigna dedere manus.
Candidaque impoſui longæ [q] velamina virgæ,
 Scilicet oblitos admonitura mei.
Jamque oculis ereptus eras: tum denique flevi.
 [r] Torpuerant molles ante dolore [s] genæ.

INTERPRETATIO.

Interea rupes cavæ referebant nomen tuum mihi *vociferanti toto littore* THESEU: *& quoties ego te,* te *toties ipſe locus citabat. Ipſe locus volebat auxilium præbere infelici. Mons extitit; frutices pauci cernuntur in cacumine: ſcopulus autem cavatus aquis obſtrepentibus imminet. Aſcenſu ſupero, animus ſufficiebat vires: atque ita vaſte luſtro meo proſpectu profunda maria. Inde ego aſpexi vela inflata auſtro rapido (nam afflicta ſum quoque ſævis ventis.) Vel aſpexi, vel etiam, cum arbitrarer me aſpexiſſe, fui frigidior glacie & ſemiviva. Nec dolor ſinit diu torpere: illo excutior, excutior; contentiſſima voce inclamo Theſeum.* Quo prorumpis? *vociferor:* redi, ſceleſte Theſeu. Converte navem: illa non habet ſuum numerum. *Hæc ego: planctu compenſabam, quod voci deerat. Ictus conjuncti fuerunt cum meis verbis. Manus multum concuſſæ fecerunt indicia; ut ſaltem poſſes intueri, ſi non audires. Et veſtem albam aptavi perticæ, commonefacturam nempe* vos *mei oblitos. Jamque eras ademptus oculis: tum denique in fletus prorupi. Oculi teneri prius ſtupuerant dolore.*

NOTÆ.

m *Reddebant*] Quæ adeo Theſeo ipſo mitiora erant.

n *Nunc*] Pro *autem*; quomodo, non ſine lepore, utuntur aliquando boni auctores. Quanquam nonnulli codices habent *Hic*; Alii *hinc*; Voſſianus *Huic*.

o *Numerum*] Quia illa aberat.

p *Plangore*] *Pectus graviter percutiendo.*

q *Velamina*] Quodvis linteum intellige.

r *Torpuerant*] Cum antea tota in clamando, & plangendo fuiſſet Ariadne, evidenti ratione flere non poterat.

ſ *Genæ*] *Palpebræ*; nam pro iis etiam ſumuntur. Per eas vero oculos intellige.

Quid potius facerent, quam me mea lumina flerent,
Poſtquam [t] deſierant vela videre tua?
Aut ego diffuſis erravi ſola capillis;
Qualis ab [u] Ogygio concita [x] Baccha [y] Deo:
Aut mare proſpiciens in ſaxo [z] frigida ſedi:
Quámque lapis [a] ſedes, tam lapis ipſa fui.
Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos;
Sed non acceptos exhibiturus erat.
[b] Et tua, qua poſſum, pro te veſtigia tango;
Strataque, quæ membris intepuere tuis.
Incumbo, lacrymiſque toro [c] manante profuſis,
Preſſimus, exclamo, te duo; redde duos.
Venimus huc ambo: cur non diſcedimus ambo?
Perfide, pars noſtri, lectule, major ubi eſt?
Quid faciam? quo ſola ferar? vacat inſula cultu.
Non hominum video, non ego facta boüm.
Omne latus terræ cingit mare. Navita nuſquam:
Nulla per [d] ambiguas puppis itura vias.
Finge dari comiteſque mihi, ventoſque, ratemque;
Quid ſequar? acceſſus terra paterna negat.
[e] Ut rate felici pacata per æquora labar;
Temperet ut ventos [f] Æolus; exul ero.

INTERPRETATIO.

Quid prius agerent oculi mei, quam me lugerent, poſtquam deſtiterant cernere carbaſa tua? Aut ego ſum vagata ſola coma ſparſa, qualis Baccha acta à Deo Ogygio: aut proſpectans mare, gelida ſedi in rupe; & ipſa tam fui ſaxum, quam ſedile fuit ſaxum. Sæpe ad lectum redeo, qui acceperat nos ambos, ſed non erat redditurus acceptos. Et tango quantum poſſum tua veſtigia pro te: & veſtes quæ calefactæ fuerant artubus tuis. Innitor, & lacrymis effuſis, lecto rorante, vociferor, duo tibi incubuimus: reſtitue duos. Ambo huc acceſſimus, cur non ambo abimus? Torule infide, ubi eſt pars potior noſtri? Quid agam? Quo eam ſola? Inculta eſt inſula. Ego non intueor labores hominum, non intueor boüm. Æquor circumdat omnem oram terræ. Nullibi nauta: nulla navis curſura per vias incertas. Pone contingere mihi & comites, & auras, & navem: quid incipiam? Solum paternum negat aditus. Quanquam curram nave fortunata per maria placida; quanquam Æolus molliat ventos, profuga ero.

NOTÆ.

t *Deſierant*] Alii habent *deſieram*; quod Heinſio placuit.

u *Ogygio*] *Thebano:* ab Ogyge Thebanorum rege.

x *Baccha*] Jam antea mulierculatum, Bacchi furore correptarum, inſaniam vidimus.

y *Deo*] *Baccho*; à matre Semele, Cadmi Thebarum conditoris filia, Thebano dicto.

z *Frigida*] Ex dolore; deinde etiam ſaxi frigiditate.

a *Sedes*] *Cui inſidebam,*

b *Et tua*] Vide mihi, quæſo, quam lepide, quantoque cum affectu, hæc poëta ſcripſerit. Ipſe tibi relictus, aut ſexum mutaſſe videaris, ſi illiùs inſiſtere veſtigiis non reformidaveris.

c *Manante*] Id eſt, *Rivulo ex lacrymis per lectum currente.*

d *Ambiguas*] Qualis eſt omnis in mari. Neminem dicit illac tranſiturum.

e *Ut*] *Quamvis.*

f *Æolus*] Ventorum Deus,

[g] Non ego te, Crete, [h] centum digeſta per urbes,
  Aſpiciam, puero [i] cognita terra Jovi.
Nam pater, & tellus [k] juſto regnata parenti,
  Prodita ſunt facto nomina [l] cara meo.
Cum tibi, ne [m] victor tecto morerere [n] recurvo,
  Quæ regerent paſſus, pro duce fila dedi.
Cum mihi dicebas, Per ego ipſa pericula juro,
  Te fore, dum noſtrûm vivet uterque, meam.
Vivimus: & non ſum, Theſeu, tua: [o] ſi modo vivis,
  Fœmina, perjuri fraude [p] ſepulta viri.
Me quoque, qua [q] fratrem, [r] mactaſſes, improbe, clava.
  Eſſet, quam dederas, morte [ſ] ſoluta fides.
Nunc ego non tantum, quæ ſum paſſura, recordor;
  Sed quæcunque poteſt ulla relicta pati.
Occurrunt animo pereundi mille [t] figuræ:
  Morſque minus pœnæ, quam mora mortis, habet.
Jam jam venturos aut hac, aut ſuſpicor illac,
  Qui lanient avido viſcera dente, lupos.
Forſitan & fulvos tellus alat iſta leones.
  Quis ſcit, an hæc ſævas tigrides inſula habet?

INTERPRETATIO.

Ego te non videbo, Creta, diviſa per centum oppida, terra viſa Jovi puero. Nam pater & terra dominata æquo patri, nomina dilecta prodita ſunt meo facinore: cum tibi exhibui fila pro directore, quæ modum facerent tuis *greſſibus, ne victor interires in domo perplexa. Cum mihi dicebas, Ego juro per ipſa diſcrimina te futuram meam, quamdiu uterque noſtrûm vita fruetur. Vita fruimur, & non ſum tua, Theſeu: ſi ſaltem vita frueris, ô puella perdita dolo mariti perjuri. Me quoque interfeciſſes, perfide, clava, qua fratrem. Fides quam voveras eſſet liberata morte. Nunc ego non tantum cogito quæ ſum latura; ſed quæcunque ulla deſtituta poteſt experiri. Mille modi pereundi animo obverſantur: & mors habet minus ſupplicii quam dilatio mortis. Mentem ſubit lupos jam jam acceſſuros aut hac, aut illac, qui diſcerpant præcordia dente famelico. Forſitan iſta terra nutriat etiam leones fulvos. Cui perſpectum, an hæc inſula alat crudeles tigrides?*

NOTÆ.

g *Non ego*] Maximum affectum habet hæc recordatio.

h *Centum*] Hæc fama de centum Cretæ urbibus, ex Homero invaluit; quam veram fuiſſe, non facile crediderim, niſi etiam vicos annumeraveris.

i *Cognita*] Quia ibi nutritus fuit.

k *Juſto*] Quamobrem apud inferos judex.

l *Cara*] *Pater* & *Patria* nomina cara ſunt.

m *Victor*] Superato Minotauro. Alii habent *victus*.

n *Recurvo*] Labyrinthi periphraſis.

o *Si modo vivis*] Hæc habet correctio multam emphaſim; magnumque affectum.

p *Sepulta*] *Prorſus perdita.* Ita & Terentius alicubi.

q *Fratrem*] *Minotaurum.*

r *Mactaſſes*] Deeſt *utinam. Utinam me interfeciſſes.*

ſ *Soluta*] Quia tantum, dum uterque viveret, fidem ſuam dederat Theſeus. Ingenioſum verò eſt iſtud; quaſi tantum nefas ille patraverit, ut interfecta conjuge fidem ſervaſſe videretur.

t *Figuræ*] *Mortis genera.*

Et freta dicuntur magnas [u] expellere [x] phocas.
Quid vetat & [y] gladios per latus ire meum?
Tantum ne religer dura captiva catena;
Neve traham ſerva grandia penſa manu:
Cui pater eſt Minos, cui mater [z] filia Phœbi:
Quodque magis memini, quæ tibi pacta fui.
Si mare, ſi terras, porrectaque littora vidi;
Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.
Cœlum [a] reſtabat; timeo [b] ſimulacra Deorum.
Deſtituor rapidis præda cibuſque feris.
Sive colunt habitantque viri, diffidimus illis.
Externos didici [c] læſa timere viros.
Viveret [d] Androgeos utinam: nec facta luiſſes
Impia [e] funeribus, [f] Cecropi terra, tuis!
Nec tua mactaſſet [g] nodoſa ſtipite Theſeu,
Ardua [h] parte virum dextera, parte bovem!
Nec tibi, quæ reditus monſtrarent, fila dediſſem,
Fila per adductas ſæpe recepta manus!
Non equidem miror, ſi ſtat victoria tecum,
Strataque Cretæam bellua tinxit humum.

INTERPRETATIO.

Maria etiam perhibentur immittere ingentes vitulos. Quid obſtat enſes etiam adigi per latus meum? Tantum ne capta conſtringar ſævis vinculis; neve ſerva manu penſa ingentia diducam, ego cui Minos eſt pater, cui filia Phœbi mater; & quod amplius recordor, quæ tibi promiſſa fui. Si aſpexi mare, ſi terras & vaſta littora; terræ mihi intentant multa, aquæ multa. Cœlum ſupererat. Metuo imagines Deorum. Deſeror in rapinam & eſcam feris furentibus. Seu viri celebrant, & excolunt hanc terram, eos ſuſpicimus. Decepta docta ſum metuere viros peregrinos. Utinam Androgeos ſuperſtes eſſet: nec exſolviſſes facinora impia tuorum cædibus, terra Cecropi: nec munus tua in altum ſublata, Theſeu, interfeciſſet clava nodoſa, virum ſemibovem, bovem ſemivirum! Nec tibi præbuiſſem fila, quæ oſtenderent regreſſus; fila relecta per manus ſæpe admotas! Non equidem ſtupeo, ſi victoria tecum permanet, & bellua humi afflicta infecit ſolum Cretæum.

NOTÆ.

u *Expellere*] *In ſiccum mittere.* In terra vero vivere, ſpirare, præ aliis etiam omnibus animalibus graviſſimo ſomno dormire phocæ dicuntur, auctore Plinio.

x *Phocas*] *Vitulos marinos.*

y *Gladios*] Cujuſvis advenæ.

z *Filia Phœbi*] *Paſiphaë.* Vult maxime indignum videri, ſi ipſa regis filia, aliiſque gaudens titulis, ſervire cogatur.

a *Reſtabat*] *Quod contra me non eſſet.*

b *Simulacra*] *Figuras, in quas illi ſe dicuntur mutare.*

c *Læſa*] *A Theſeo hoſpite, qui Cretæ mihi impoſuit, meque hic reliquit.*

d *Androgeos*] De quo in argumento. Longe vero, mulierum more, malorum ſuorum cauſam repetit Ariadne.

e *Funeribus*] Puerorum & puellarum ſeptem; quod annum erat Athenienſium, erga Minoem, tributum, Minotauro tradendum.

f *Cecropi*] *Attica,* à Cecrope Athenienſium rege. Ille vero eſt vocativus Græcus, à forma patronymica *Cecropis, idos.*

g *Nodoſo ſtipite*] *Clava,* qua utebatur Theſeus.

h *Parte virum*] *Minotaurum.*

Non poterant figi præcordia ferrea [i] cornu:
 [k] Ut te non tegeres, pectore tutus eras.
Illic tu ſilices, illic adamanta tuliſti:
 Illic qui ſilices Theſea vincat habes.
Crudeles [l] ſomni, quid me tenuiſtis inertem?
 [m] At ſemel æterna nocte premenda fui.
Vos quoque, crudeles venti, nimiumque parati;
 [n] Flaminaque in lacrymas officioſa meas.
Dextera crudelis, quæ me fratremque necavit:
 Et data poſcenti [o] nomen inane fides.
In me jurarunt ſomnus ventuſque fideſque.
 Prodita ſum cauſis una puella tribus.
[p] Ergo ego nec lacrymas matris moritura [q] videbo:
 Nec, mea qui digitis lumina condat, erit?
Spiritus infelix [r] peregrinas ibit in auras:
 Nec poſitos artus unget amica manus?
[ſ] Oſſa ſuperſtabant volucres inhumata marinæ?
 Hæc ſunt [t] officiis digna ſepulcra meis?
[u] Ibis Cecropios portus: patriaque receptus
 Cum ſteteris urbis celſus in arce tuæ;
Et bene narraris letum taurique virique,
 Sectaque per dubias [x] ſaxea tecta vias;

INTERPRETATIO.

Duræ tua *viſcera non poterant fodi cornu: quanquam te non defendiſſes, eras ſecurus pectore. Tu geſtaſti illic ſaxa, illic* geſtaſti *adamanta: habes illic Theſeum, qui durior ſit ſaxis. Somni crudeles, cur me ignavam retinuiſtis? Imo ſemel obruenda fui nocte æterna. Vos quoque ſævi venti, & nimis expediti; & flatus obſequioſi in meos fletus. Manus ſæva quæ occidit me & germanum: & fides obſtricta mihi petenti nomen vanum. Somnus & ventus & fides conjuraverunt in me. Una puella perdita ſum tribus cauſis. Ego peritura neque aſpiciam fletus matris, nec dabitur qui claudat oculos meos digitis? anima miſera feretur in aërem ignotum: nec manus amica condet membra compoſita? Aves maritimæ inſiſtent oſſibus* meis *inſepultis? Hæc ſepulcra ſunt digna obſequiis meis? Tanges portus Cecropios: & redux in patriam cum ſublimis conſtiteris in arce urbis tuæ, & bene retuleris mortem & tauri & viri, & domum lapideam diviſam per vias ambiguas;*

NOTÆ.

i *Cornu*] *Minotauri.*

k *Ut*] *Quamvis.*

l *Somni*] In ſomnum invehitur, quo retenta eſt, dum Theſeus abiret.

m *At*] Correctio eſt ingenioſa: quaſi dicat; *Imo in æternum debuiſſem dormire.*

n *Flamina*] *Ventorum flatus.*

o *Nomen inane*] Fides, ſi non ſervetur, eſt profecto nomen inane.

p *Ergo*] Concludentis non eſt hoc loco particula, ſed indignantis. Ingemiſcit, & ingeminat Ariadne, quod in illa inſula ſola ſit moritura.

q *Videbo*] Quod alicujus eſſet ſolatii.

r *Peregrinas*] Hic volunt arguti quidam videri; at alieno loco, uti quidem videtur: puellari enim ſimplicitate & mollitie iſtud arbitror ab Ariadne dictum.

ſ *Oſſa*] Dicit, ſe avibus laniatum iri.

t *Officiis*] *Erga te, Theſeu.* Ironia eſt, cum exprobratione.

u *Ibis*] Et iſtud cum maximo affectu, & invidia eſt conjunctum.

x *Saxea*] *Labyrinthum.*

Me

Me quoque narrato ſola tellure relictam.
[y] Non ego ſum titulis ſurripienda tuis.
[z] Nec pater eſt Ægæus; nec tu [a] Pittheïdos Æthræ
Filius: auctores ſaxa fretumque tui.
[b] Dî facerent, ut me ſumma de puppe videres!
[c] Moviſſet vultus mœſta figura tuos.
Nunc quoque non oculis, ſed, qua potes, aſpice mente
Hærentem ſcopulo, quam vaga pulſat aqua.
Aſpice demiſſos lugentis in ore capillos;
Et tunicas lacrymis, ſicut ab imbre, graves.
Corpus, ut impulſæ ſegetes Aquilonibus, [d] horret:
Literaque [e] articulo preſſa tremente labat.
Non te per meritum, quoniam [f] male ceſſit, [g] adoro.
Debita ſit [h] facto gratia nulla meo:
Sed nec pœna quidem: ſi non ego cauſa ſalutis,
Non tamen eſt, cur ſis tu mihi cauſa necis.
Has tibi, plangendo lugubria pectora, laſſas,
Infelix tendo trans freta longa manus.
Hos tibi, [i] qui ſuperant, oſtendo mœſta capillos.
Per lacrymas oro, quas tua [k] facta movent:
[l] Flecte ratem, Theſeu; verſoque relabere vento.
Si prius occidero; tu tamen oſſa [m] feres.

INTERPRETATIO.

refer me quoque deſtitutam in terra deſerta. Ego non ſum diſſimulanda tuis elogiis. Nec pater eſt Ægeus, nec tu filius Æthræ Pittheïdos. Scopuli & mare ſunt tui parentes. Utinam Dii præſtarent, ut me aſpiceres de ſuprema puppe! triſtis ſpecies flexiſſet tuos oculos. Nunc etiam intuere non oculis, ſed animo, quo tibi licet, ſtantem ſcopulo, cui aqua incerta obſtrepit. Cerne comam ſparſam per vultus mœrentis; & veſtes ponderoſas lacrymis, tanquam à pluvia. Corpus tremit ut ſegetes actæ Borea: & littera ſignata digito trepidante vacillat. Non te precor per beneficium, quandoquidem male ceſſit: gratia nulla ſit debita officio meo. Sed nec malum quidem: ſi ego non fui *cauſa ſalutis, non eſt tamen, cur tu ſis mihi cauſa mortis. Miſera porrigo tibi trans vaſta maria manus. defeſſas tundendo mœſta pectora. Triſtis exhibeo hos capillos, qui ſuperſunt. Rogo per lacrymas, quas tua facinora eliciunt, converte navem, Theſeu; & revertere, vento mutato. Si prius occubuero, tu tamen colliges oſſa.*

NOTÆ.

y *Non ego*] Vehemens eſt Ironia.

z *Nec pater*] Jam aperte indignationem prodit.

a *Pittheïdos*] Pittheus Æthræ pater fuit.

b *Dî facerent*] *Utinam* adde: deinde *feciſſent* pro *facerent* intellige.

c *Moviſſet*] Certe, nam ipſa ejus verba movent.

d *Horret*] Frigore, timore, dolore.

e *Articulo*] *Digito.*

f *Male ceſſit*] Male enim beneficia in Theſeum ingratum collocaverat.

g *Adoro*] Refertur verbum iſtud ad ſequens, verſu epiſtolæ penultimo, *flecte. Flecte ratem*, &c.

h *Facto*] *Beneficio, quo te ex labyrinthi erroribus extraxi.*

i *Qui ſuperat*] *Nam cæteros avulſi.*

k *Facta*] *Crudelia*, ſcilicet; qui ſolam deſtituit. Sed vis quædam latet in voce *tua*.

l *Flecte*] *Ad me converte.*

m *Feres*] Alii habent *leges*. Illa vero non periit, ut videtur metuere; fuit enim poſtea Bacchi uxor, & tranſlati in cœlum, ut jam ſupra vidimus. Quanquam alia fabulantur alii.

EPISTOLA XI.

ARGUMENTUM.

Macareus & Canace, Æoli regis ventorum filii, cum turpiter ſe amarent, & conſanguinitatis prætextu culpam tegentes concumberent, Canace filium peperit; quem cum clam è regia per nutricem emitteret, ut aleretur, infelix infans ſuo vagitu ſe avo prodidit. Qui filiorum incenſus ſcelere, innocuum infantem juſſit canibus exponi: & per ſatellitem Canacæ gladium miſit, quo illa pro meritis uteretur; ſe interfeciſſe creditur. Sed priuſquam moreretur, Macareo, qui jam in templum Apollinis Delphici confugerat, hac epiſtola caſum ſuum narravit, orans, ut expoſiti infantis oſſa legat, & una cum ſuis urna componat.

CANACE MACAREO.

[a] SI [b] qua tamen [c] cæcis errabunt ſcripta lituris,
[d] Oblitus à dominæ cæde libellus erit.
Dextra tenet calamum; ſtrictum tenet altera ferrum:
Et jacet in gremio charta [e] ſoluta meo.
Hæc eſt [f] Æolidos fratri ſcribentis imago:
[g] Sic videor duro poſſe placere patri.
Ipſe necis cuperem noſtræ ſpectator adeſſet;
[h] Auctoriſque oculis exigeretur [i] opus.
Ut ferus eſt, multoque ſuis truculentior Euris,
[k] Spectaret ſiccis vulnera noſtra [l] genis.
[m] Scilicet eſt aliquid, cum ſævis vivere ventis:
Ingenio [n] populi convenit ille ſui.

INTERPRETATIO.

Si tamen aliqua ſcripta depravata erunt obſcuris lituris, libellus erit deletus à nece dominæ. Dextra movet ſtylum, altera habet gladium nudatum; & charta eſt explicita in ſinu meo. Hæc eſt ſpecies Æolidos ſcribentis fratri: ſic videor placere poſſe patri ſævo. Optarem ipſe adſtaret teſtis mortis noſtræ, & opus perficeretur in conſpectu auctoris. Ut ſævus eſt, & multo terribilior ſuis Euris, vidiſſet plagas noſtras oculis aridis. Nempe eſt aliquid vitam agere cum ventis aſperis: ille reſpondet ingenio populi ſui.

NOTÆ.

a *Si qua tamen*] Propter iſtud *tamen* putaverunt nonnulli interpolatores ſequentes duos verſus huic epiſtolæ initium facere:

Æolis Æolidæ, quam non habet ipſa, ſalutem.
Mittit, & armata verba notata manu.

Fruſtra vero illi: nam, ut Æoli filiam ſic morientem decebat, principio abrupto uſa eſt Canace; ita ut ſenſus, non verba ſupplenda ſint. Quis vero ſenſus fuerit, ſpurii illi duo verſus declarant.

b *Qua*] *Si quæ epiſtolæ meæ partes.*

c *Cæcis*] Quæ vix legi poſſint.

d *Oblitus*] Id eſt, *In culpa erit cædes dominæ, quod epiſtola lituris oblita.*

e *Soluta*] *Explicata.*

f *Æolidos*] De ſeipſa Canace, Æoli filia, loquitur.

g *Sic*] *Enſe ad meam necem parato.* Patris arguit crudelitatem.

h *Auctoris*] *Patris* ſcil. qui enſem, quo ſe ipſa interficeret, per ſatellitem miſerat.

i *Opus*] *Cædes mea.*

k *Spectaret*] Alii habent *ſpectaſſet.*

l *Genis*] *Oculis:* ut ſupra in Ariadne.

m *Scilicet*] Reddit rationem cur ſævus ſit pater. Sed latet quædam indignatio & Ironia.

n *Populi*] *Venti.*

Ille

Ille [o] Noto [p] Zephyroque, & [q] Sithonio Aquiloni
  Imperat, & [r] pennis, [ſ] Eure proterve, tuis.
Imperat, (heu!) ventis: [t] tumidæ non [u] imperat ire:
  [x] Poſſidet & vitiis regna minora ſuis.
Quid juvat [y] admotam per [z] avorum nomina cœlo
  Inter cognatos poſſe referre Jovem?
Num minus infeſtum funebria munera [a] ferrum
  Fœminea teneo, non mea tela, manu?
O utinam, Macareu, quæ nos commiſit in unum,
  Veniſſet [b] leto ſerior hora meo!
Cur unquam plus me, frater, quam frater amaſti?
  Et tibi, non debet quod ſoror eſſe, fui?
Ipſa quoque [c] incalui: qualemque audire ſolebam,
  [d] Neſcio quem ſenſi corde tepente [e] Deum.
[f] Fugerat ore color: macies [g] adduxerat artus:
  Sumebant minimos ora [h] coacta cibos.

INTERPRETATIO.

Ille imperium tenet in Auſtrum, & Favonium, & Boream Thracium, & pennas tuas, Subſolane procax. (Heu!) temperat ventos; non temperat iram ferventem. Et habet regna minora ſuis vitiis. Quid prodeſt ſublatam cœlo per nomina avorum poſſe annumerare Jovem inter conſanguineos? Anne minus tracto fœminea dextra gladium odioſum, dona funeſta, arma mihi non apta? O utinam, Macareu, hora quæ nos coëgit in unum, adveniſſet tardior morte mea! Quamobrem frater amaſti me unquam plus quam frater? Et tibi fui, quod germana non debet eſſe? Ipſa quoque ſum incenſa, & ſum experta neſcio quem Deum pectore tepido, qualem conſueveram audire. Color exceſſerat facie: macies contraxerat membra; ora invita capiebant minimum alimentum.

NOTÆ.

o *Noto*] Vento à meridie flanti.

p *Zephyroque*] Ab occaſu.

q *Sithonio*] *Threïcio*, à Sithone monte Thraciæ, quæ Græciæ & Italiæ reſpectu ad Septentrionem vergit; unde Aquilo ſeu Boreas flatus emittit.

r *Pennis*] Alati enim leves venti finguntur.

ſ *Eure*] Flat Eurus ab ortu.

t *Tumidæ*] Quæ adeo ventis furentibus eſt ſævior.

u *Imperat*] Jam aperte Canaces dolor erumpit.

x *Poſſidet*] *Ventos, quibus imperat, pater aſperitate & ſævitia ſuperat.*

y *Admotam cœlo*] Vide, quæſo, quomodo granditatem rebus per verba poëta tribuat. Solemus nos dicere Gallice. *Il eſt deſcendu de la race des Dieux.* Angl. *He is deſcended of the Race of the Gods*, & ſimilia. Verius loquimur, at tanta non eſt dignitas.

z *Avorum*] Jam videtur vox iſta in numero plurali rei dignitatem, ut verſui numerum, addere; quod contra eſt, nam quo propior Jovem poëta Canacem poſuiſſet, eo majorem feciſſet. Potuit autem, ſiquidem, ut quibuſdam placitum Jupiter pater fuit Æoli. At, ne quid temere in poëtam ſcripſiſſe videar, ſciendum, quod obſcurum valde, & parum cognitum ſit genus Æoli, diverſiſſimaque de eo ſcripſerint mythologi. Ex quo poëtæ opus fuerit forte longa avorum & atavorum ſerie, non modo à materna, ſed & paterna parte, ut Canacen uſque ad Jovem attolleret.

a *Ferrum*] *Gladium, quem pater miſit.*

b *Leto ſerior*] Id eſt, *Nunquam veniſſet, quæ leti cauſa.*

c *Incalui*] *Amore incenſa fui.*

d *Neſcio quem*] *Qui ante incognitus fuerat.*

e *Deum*] *Cupidinem.*

f *Fugerat*] Pallent enim amantes.

g *Adduxerat*] *Contraxerat, corrugaverat, attenuaverat.*

h *Coacta*] Amore; qui cibi tollit appetentiam.

Nec

Nec ſomni faciles, & nox erat [i] annua nobis:
Et gemitum nullo læſa dolore dabam.
Nec cur hæc facerem, poteram mihi reddere cauſam:
Nec noram, quid amans eſſet: at illud eram.
Prima malum nutrix animo præſenſit anili:
Prima mihi nutrix, *Æoli*, dixit, *amas*.
Erubui, gremioque pudor [k] dejecit ocellos.
Hæc ſatis [l] in tacita ſigna fatentis erant.
Jamque [m] tumeſcebant vitiati pondera ventris,
Ægraque [n] furtivum membra gravabat [o] onus.
Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
Attulit, [p] audaci [q] ſuppoſuitque manu?
Ut penitus noſtris (hoc te celavimus [r] unum)
Viſceribus creſcens excuteretur onus.
Ah! nimium vivax admotis reſtitit infans
[ſ] Artibus; & tectus tutus ab [t] hoſte fuit.
Jam novies erat orta [u] ſoror pulcherrima Phœbi;
Denaque luciferos Luna movebat equos.
Neſcia quæ faceret ſubitos mihi cauſa dolores,
Et rudis ad partus, & nova miles eram.
Nec tenui vocem. *Quid*, ait, *tua crimina prodis?*
Oraque clamantis conſcia preſſit anus.

INTERPRETATIO.

Nec ſomni leves, & nox erat nobis longiſſima: & gemebam nullo dolore preſſa. Nec poteram mihi indicare cauſam, cur hæc agerem: nec cognoveram, quid eſſet amans, at illud eram. Nutrix prima ſubodorata eſt malum mente anili; nutrix prima mihi dixit, Æoli, amas. *Pudore ſuffuſa ſum, & pudor demiſit oculos in ſinum. Hæc indicia in ſilente erant confitentis. Jamque onera uteri temerati turgeſcebant, & ſarcina ſecreta impediebat artus morbidos. Quas herbas, quæ medicamenta non mihi exhibuit nutrix, & ſubjecit manu temeraria, ut pondus adoleſcens prorſus dejiceretur noſtris præcordiis? (tibi occultavimus hoc unum) Ah! fœtus nimium vivax, fuit firmus adverſus medicamina adhibita, & fuit defenſus & ſecurus ab hoſte. Jam ſoror formoſiſſima Phœbi erat renovata novies, & luna decima agebat equos luciferos. Ignorabam quæ mihi eſſet cauſa* dolorum *ſubitaneorum, & eram imperita ad partus, & miles novitia. Nec compeſcui vocem.* Quamobrem, *anus inquit,* tua profers flagitia? *Et particeps flagitii obſtruxit ora exclamantis.*

NOTÆ.

i *Annua*] *Nox una, præ tædio & amoris impatientia, annus videbatur.*

k *Dejecit*] Pudoris proprium.

l *In tacita*] Id eſt, *Licet tacerem, hæc ſatis indicabant me amorem meum confiteri.*

m *Tumeſcebant*] Ventremque adeo tumidum efficiebant.

n *Furtivum*] Furto, ſtuproque conceptum,

o *Onus*] Puer, quem utero geſtabat.

p *Audaci*] Ut quæ facinus admittebat.

q *Suppoſuitque*] *Utero ad excutiendum fœtum appoſuit.*

r *Unum*] Refertur ad *hoc*.

ſ *Artibus*] *Medicaminibus.*

t *Hoſte*] *Anu*, ſcil. quæ illum medicinis quæſivit interficere.

u *Soror*] *Luna*; *nonus menſis lunaris præterierat.*

Quid

Quid [x] faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:
Sed timor, & nutrix, & pudor ipſe, vetant.
Continuo gemitus, elapſaque verba [y] reprendo:
Et cogor lacrymas combibere ipſa meas.
Mors erat ante oculos; & opem [z] Lucina [a] negabat:
Et grave, ſi morerer, [a] mors quoque crimen erat.
Cum ſuperincumdens, [c] ſciſſa tunicaque comaque,
[d] Preſſa refoviſti pectora noſtra [e] tuis.
Et mihi, *Vive, ſoror, ſoror ô cariſſima,* dixti,
Vive: nec unius corpore perde [f] duos.
Spes bonam det vires: fratri nam nupta futura es.
Illius, es [g] de quo mater, & uxor eris.
Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba revixi:
Et poſitum eſt uteri crimen onuſque mei.
[h] Quid tibi grataris? media [i] ſedet Æolus aula:
Crimina ſunt oculit, ſurripienda patris.
[k] Frugibus infantem, ramiſque albentis olivæ,
Et levibus [l] vittis ſedula celat anus:
Fictaque ſacra facit, [m] dicitque precantia verba.
[n] Dat populis ſacris, dat pater ipſe, viam.

INTERPRETATIO.

Quid agam miſera: Dolor ſubigit gemere; ſed metus, & nutrix, & ipſe pudor prohibent. Protinus reprimo gemitus & voces quæ exciderant: & cogor ipſa abſorbere meas lacrymas. Mors erat præ oculis; & Lucina recuſabat auxilium: & obitus erat etiam ſcelus atrox, ſi fato fungerer. Cum ſuper ſtratus veſtibus & capillis laniatis recalefeciſti noſtra pectora fota tuis. Et mihi dixiſti, Vive, ſoror, ô ſoror dilectiſſima, vive: nec interfice duos corpore unius. Bona ſpes ſufficiat vires: nam futura es uxor fratris. Eris conjux illius, de quo es mater. *Defuncta (crede mihi) tamen excitata ſum ad tua verba: & crimen & pondus alvi meæ eſt depoſitum. Quamobrem tibi gratularis? Æolus regnat media aula. Flagitia ſunt ſubtrahenda oculis patris. Anus diligens occultat infantem frugibus & frondibus olivæ canentis, & faſciis levibus; & operatur ſacris ſimulatis, & profert verba orantia. Populus cedit via ſacris, ipſe pater cedit.*

NOTÆ.

x *Faciam*] Pro *facerem.*

y *Reprendo*] *Reprimo.*

z *Lucina*] *Juno*; quæ parturientibus adeſſe ſolet.

a *Negabat*] *Fœtum emittere non poteram.*

b *Mors quoque*] Quia crimine accelerata.

c *Sciſſa*] Ex dolore, quod ſororem ita laborantem videret.

d *Preſſa*] *Doloribus,* ſcil.

e *Tuis*] Dixit ipſum ſuperincubuiſſe. Solemus enim, quos amamus, in dolorum & mortis anguſtiis, benevolentiæ & amoris teſtificandi cauſa, ſolandi etiam, amplecti.

f *Duos*] *Te & filium.*

g *De quo*] *Cujus facto.* De ſeipſo Macareus loquitur.

h *Quid tibi*] Seipſam alloquitur; quæ, tanquam de bono aliquo, de partu ſuo viſa eſt loqui; cum pernicies ab Æoli crudelitate immineret.

i *Sedet*] *Qui otioſe omnia circumſpicit, omnibuſque providet.*

k *Frugibus*] Mola ſalſa; qua in ſacrificiis utebantur. Ut infantem auferret, ſimulavit anus ſe, quæ ad rem ſacram faciendam requiſita eſſent, portare.

l *Vittis*] *Faſciis,* quibus victimæ coronabantur.

m *Dicitque precantia*] Hymnos & ſupplicationes.

n *Dat*] Id eſt, *Omnes loco & via cedunt, nec quiſquam avui affert impedimentum.*

Jam

Jam prope [o] limen erat : patrias [p] vagitus ad aures
Venit, & indicio proditur [q] ille ſuo.
Eripit infantem, [r] mentitaque ſacra revelat
Æolus : inſana regia voce ſonat.
Ut mare [ſ] fit tremulum, tenui cum [t] ſtringitur aura ;
Ut quatitur [u] tepido [x] fraxina virga Noto ;
Sic mea [y] vibrari pallantia membra videres.
Quaſſus ab impoſito corpore lectus erat.
[z] Irruit ; & noſtrum vulgat clamore [a] pudorem :
Et vix à miſero continet ore manus.
Ipſa nihil, præter lacrymas, pudibunda profudi :
Torpuerat gelido lingua retenta metu.
Jamque dari parvum canibuſque avibuſque nepotem
Juſſerat ; in ſolis deſtituique locis.
Vagitus dedit ille miſer ; ſenſiſſe putares :
Quaque ſuum poterat voce rogabat avum.
Quid mihi tunc animi credas, germane, fuiſſe ;
(Nam potes ex animo colligere ipſe tuo)
Cum mea me coram ſylvas [b] inimicus in altas
[c] Viſcera montanis ferret edenda lupis ?
[d] Exierat thalamo : tunc demum pectora plangi
Contigit, inque meas unguibus ire genas.

INTERPRETATIO.

Jam ad limen pervenerat : vagitus penetravit ad patris aures, & ille detegitur indicio ſuo. Æolus corripit infantem, & detegit ſacra ficta : regia perſonat voce boänte. Quemadmodum mare tremit, cum raditur vento levi, quemadmodum virgultum fraxineum pulſatur Auſtro calido, ſic cerneres meos artus pallidos tremere. Cubile concutiebatur à ſuperſtrato corpore. Pater *irrumpit & propalat clamore noſtrum dedecus : & vix abſtinet manus à facie infelici. Ego pudore ſuffuſa nihil niſi lacrymas emiſi : lingua ſtupuerat repreſſa timore frigido. Jamque imperaverat tenerum nepotem projici canibus & avibus, & relinqui in locis deſertis. Ille infelix edidit vagitus, crederes intellexiſſe : & orabat avum ſuum verbis quibus poterat. Quid putes, frater, fuiſſe tunc mihi animi (nam potes ipſe inferre ex ingenio tuo) cum in meo conſpectu deferret præcordia mea in excelſas ſylvas devoranda à lupis montanis ? Exceſſerat cubiculo : tunc denique conceſſum tundi pectora, & immittere ungues in meas genas.*

NOTÆ.

o *Limen*] Ad regiæ portam pervenerat, qua egrederetur.

p *Vagitus*] *Pueruli clamor.*

q *Ille*] *Infans.*

r *Mentita*] *Infantem ipſum,* quem ſacra eſſe anus ſimulaverat.

ſ *Fit tremulum*] *Fremit & criſpatur cum primulum vento agitatur.*

t *Stringitur*] *Leviter percutitur, & corrugatur.*

u *Tepido*] Quia ſpirat à meridie.

x *Fraxina*] Cujus folia tenuia & oblonga facile commoventur. *Fraxina* vero poſitum pro *fraxinea.*

y *Vibrari*] *Moveri, tremere.*

z *Irruit*] *In meum cubiculum intrat.*

a *Pudorem*] *Dedecus, infamiam.*

b *Inimicus*] Quivis ejus patris ſatelles, qui infantem in ſylvas & loca ſola deferret.

c *Viſcera*] *Pilium meum.*

d *Exierat*] *Pater,* ſcil.

Interea

Interea patrius vultu mœrente ſatelles
Venit, & indignos edidit ore ſonos:
[e] *Æolus hunc enſem mittit tibi:* tradidit [f] enſem:
Et jubet ex [g] merito ſcire [h] quid iſte velit.
Scimus; & utemur violento fortiter enſe:
Pectoribus [i] condam dona paterna meis.
His mea muneribus, genitor, connubia donas?
Hac tua dote, pater, filia dives erit?
Tolle procul, decepte, faces, [k] Hymenæe, maritas:
Et fuge [l] turbato tecta [m] nefanda pede.
Ferte [n] faces in me, quas fertis, [o] Erinnyes [p] atræ:
Ut meus ex [q] iſto luceat igne rogus.
Nubite [r] felices [ſ] Parca [t] meliore ſorores.
Admiſſi memores ſed tamen eſte mei.
[u] Quid puer admiſit [x] tam paucis editus horis?
Quo læſit facto, vix bene natus, avum?
[y] Si potuit meruiſſe necem, meruiſſe putetur.
[z] Ah miſer admiſſo plectitur ille meo!

INTERPRETATIO.

Interea miniſter patrius accedit vultu triſti, & emiſit ore horrendas voces; Æolus mittit tibi hunc gladium: *porrexit gladium:* & imperat noſſe ex merito quid iſte ſignificet. *Novimus, & utemur intrepide ſævo gladio: abdam munera paterna meo cordi. Muneraris, pater, his donis meum conjugium? Filia tua, pater, erit opulenta hæc dote. Hymenæe eluſe, procul ſummove tædas nuptiales: & vita domum ſceleſtam pede exterrito. Furiæ nigræ, in me concutite faces, quas geritis, ut rogus meus accendatur ex iſto igne. Sorores beatæ, nubite fato lætiore, ſed tamen memineritis mei facinoris. Quid puer patravit natus ante tam paucas horas? Quo facinore offendit avum, vix bene editus? Si potuit meruiſſe mortem, credatur meruiſſe. Ah ille infelix punitur ob factum meum!*

NOTÆ.

e *Æolus*] Verba ſunt ſatellitis Æoli.
f *Tradidit enſem*] Verba Canaces.
g *Merito*] Per crimen, inceſtum ſcilicet.
h *Quid iſte velit*] *Quid cum iſto gladio tibi faciendum.*
i *Condam*] *Me eo interficiam.*
k *Hymenæe*] Deus nuptiarum præſes.
l *Turbato*] *Celeri & præcipiti.* Metonymia eſt antecedentis pro conſequente.
m *Nefanda*] *Propter meum inceſtum.*
n *Faces*] Nuptiis adhiberi ſolitas, ut antea vidimus.
o *Erinnyes*] Furiæ, malefactorum ultrices Deæ.
p *Atræ*] Quia infernales.
q *Iſto*] *Infernali, ex veſtris facibus accenſo.*
r *Felices*] Id eſt, *Feliciter.*
ſ *Parca*] Ex Parcarum ſeu fatorum ordine omnia fieri Ethnici etiam crediderunt. Tres autem fuerunt Parcæ, Clotho, Lacheſis, Atropos.
t *Meliore*] *Magis propitia.*
u *Quid puer*] Poſtquam de ſe ſtatuit, ad infantem revertitur Canace, ejuſque cauſa patrem arguit.
x *Tam paucis horis*] Id eſt, *Ante paucalas horas.* Gall. *Il y à ſi peu de tems.* Angl. *The Time is ſo ſhort.*
y *Si potuit*] Permiſſione hac inſontem puerum eſſe oſtendit. Nec fortiter negat hæc figura, & commiſerationem movet.
z *Ah*] Commiſerantis.

Nate, dolor, matris, rapidarum præda ferarum,
(Hei mihi!) [a] natali dilacerate tuo:
Nate, parum fauſti miſerabile [b] pignus amoris;
Hæc tibi prima dies, hæc tibi ſumma fuit.
Non mihi te licuit lacrymis perfundere [c] juſtis:
In tua [d] non tonſas ferre ſepulcra comas.
Non [e] ſuperincubui: non oſcula frigida carpſi.
Diripiunt avidæ viſcera noſtra feræ.
Ipſa quoque infantes [f] cum vulnere proſequar umbras:
[g] Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
Tu tamen, ô fruſtra miſeræ [h] ſperate ſorori,
[i] Sparſa precor nati collige membra tui:
Et refer ad matrem, ſocioque impone ſepulcro:
Urnaque nos habeat, quamlibet arcta, duos.
Vive memor noſtri, lacrymaſque in vulnere funde:
Neve [k] reformida corpus amantis amans.
[[l] Tu (rogo) [m] projectæ nimium mandata ſororis
[n] Prefer: mandatis [o] perfruar ipſa patris.]

INTERPRETATIO.

Fili, dolor matris, rapina ferarum avidarum, (Hei mihi!) diſcerpte tuo die *natali: fili, pignus flebile amoris infelicis; hæc fuit tibi prima lux, hæc tibi* fuit *ultima. Non mihi fuit conceſſum te irrorare juſtis lacrymis, non immittere in tuos rogos capillos deſectos. Non me ſuperimmiſi: non ſumpſi oſcula gelida: feræ rapidæ dilaniant noſtra præcordia. Ipſa quoque comitabor umbras infantes cum vulnere: nec dicta fuero diu mater, nec orba. Tu tamen, ô incaſſum ſperate infelici ſorori, collige artus diſſitos filii tui; & eos reporta ad matrem, & immitte tumulo communi; & urna quantumvis parva capiat nos duos. Vive memor noſtri, & effunde lacrymas in plagam; neve metue amans corpus amantis. Tu (quæſo) perfice juſſa ſororis nimium infelicis: ipſa exequar imperata patris.*

NOTÆ.

a *Natali*] *Die*, ſcilicet.

b *Pignus amoris*] Hinc liberi *pignora* ſimpliciter dicuntur.

c *Juſtis*] Quæ, cum juſta mortuo perſolvuntur, in exequiis effunduntur.

d *Non tonſas*] Hubertinus has duas voces conjunctim legit. Non bene, credo. Optime Mycillus *non* refert ad *licuit*; deinde *tonſas* ſimpliciter intelligit comas; quas, funerali more etiam tondere, & in rogum, aut ſepulchrum mittere, in gravi funere mulieres ſolebant.

e *Superincubui*] Parentes enim, ex affectu, matres præſertim, cadavera etiam liberorum ſolent amplecti & oſculari.

f *Cum vulnere*] Id eſt, *Per vulnus quod mihi gladio infligam.*

g *Nec mater*] *Quia mortuus eſt filius, & ipſa jamjam moriar.*

h *Sperate*] In matrimonium, ſcil.

i *Sparſa*] *A canibus & lupis huc illuc diſtracta.*

k *Reformida*] Quanquam ipſa mortuum cadaver exhorruiſſet.

l *Tu, rogo*] Totum hoc diſtichon à manu ſecunda in Puteaneo codice, optime interpolatorum eſſe, & elegantia Ovidiana indignum, cenſuit clariſſimus Heinſius.

m *Projectæ*] *Infelis & abjectæ.*

n *Prefer*] *Perfice.*

o *Perfruar*] *Quod imperavit pater efficiam.*

EPISTOLA XII.

Argumentum.

Jaſon, cum primum Colchon attigit, à Medea, Æëte Colchorum regis & Hecates filia, receptus eſt, & amatus : interpoſitaque conjugii ſponſione, illum edocuit, quonam pacto ad optatam perveniret prædam. Aureo igitur vellere rapto, clam cum Medea fugam arripuit. Quos cum inſequeretur Æëta, illa Abſyrti fratris, quem ſecum ducebat, occiſi membra diſperſit : ut ita patrem oſſa filii legentem moraretur. Et ſic incolumes in Theſſaliam tandem devenerunt : ubi Æſonem Jaſonis patrem, annis jam decrepitum, ad viridem ætatem reduxit. Jaſon dein Medeam repudiavit : & Creuſam, Creontis regis Corinthiorum filiam, uxorem aſſumpſit. Furibunda igitur Medea ad Jaſonem ſcripſit, ingratum ejus animum accuſat, præſentemque ultionem, niſi recipiatur, interminatur.

MEDEA JASONI.

[a] AT tibi [b] Colchorum (memini) [c] regina [d] vacavi ;
[e] Ars mea, cum peteres, ut tibi ferret [f] opem.
[g] Tunc, quæ [h] diſpenſant mortalia [i] fila, [k] ſorores
Debuerant fuſos [l] evolüiſſe meos.
Tunc potui Medea mori [m] bene. Quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore, [n] pœna fuit.
Hei mihi ! cur unquam juvenilibus [o] acta lacertis
[p] Phryxeam petiit [q] Pelias [r] arbor ovem ?

INTERPRETATIO.

At (memini) ego *regina Colchorum tibi operam præſtiti, cum rogares, ut ars mea tibi auxilium præberet. Tunc ſorores, quæ dividunt fila mortalia, debuerant exhauſiſſe fuſos meos. Tunc potui Medea bene fato fungi. Quidquid protraxi vitæ ab illo tempore fuit ſupplicium. Hei mihi ! quamobrem navis Pelias impulſa brachiis juvenilibus expetivit vellus Phryxeum.*

NOTÆ.

a *At*] Admirantis eſt ſimul & indignantis. Principio vero utitur abrupto, ubi multa ſubintelligenda ſunt, majoris affectus declarandi cauſa.

b *Colchorum*] Colchi populi ſunt Ponti Euxini, ab ortu, accolæ.

c *Regina*] Quippe Æëtæ Colchorum regis filia.

d *Vacavi*] *Operam præſtiti, inſervivi.*

e *Ars*] *Magica.* Veneficiis vero Medea notiſſima.

f *Opem*] In tollendo vellere aureo, omnibuſque, quibus ſeptum erat illud inceptum, ſuperandis difficultatibus.

g *Tunc*] *Cum primum opem meam petiiſti.*

h *Diſpenſant*] *Cuique vitæ modum & menſuram aſſignant.*

i *Fila*] Tres Parcas fatale exercere lanificium, earumque primam ſtamen ducere, alteram fuſum verſare, tertiam filum abrumpere, ex fabulis notiſſimum. Quanquam varie hæc omnia fingunt poëtæ.

k *Sorores*] Parcæ.

l *Evolüiſſe*] Id eſt, *Vitæ meæ finem impoſuiſſe.*

m *Bene*] *Quia felix & honeſta ad illud tempus fueram.*

n *Pœna*] *Nam per criminum omnia genera, curaſque & dolores, vitam traduxi.*

o *Acta*] *Impulſa.*

p *Phryxeam*] *Vellus aureum,* quod Marti Phryxus appendit.

q *Pelias*] *Theſſalica* ; à Pelio monte Theſſaliæ, ubi deciſæ arbores, ex quibus Argo navis fabricata eſt. Muliebri vero more malorum ſuorum cauſam Medea longe repetit.

r *Arbor*] Pro navi, qua in Colchos vecti ſunt Argonautæ.

Cur

Cur unquam Colchi [f] Magnetida vidimus Argo:
[t] Turbaque [u] Phaſiacam Graia [x] bibiſtis aquam?
Cur mihi [y] plus æquo [z] flavi placuere capilli;
Et decor, & [a] linguæ gratia ficta tuæ?
At (ſemel in noſtras quoniam [b] nova puppis arenas
Venerat, audaces attuleratque viros)
Iſſet [c] anhelatos non [d] præmedicatus in ignes
[e] Immemor [f] Æſonides, [g] oraque adunca boum.
[h] Semina jeciſſet; totidem ſenſiſſet & [i] hoſtes,
[k] Ut caderet cultu cultor ab ipſe ſuo.
Quantum perfidiæ tecum, ſcelerate, periſſet!
Dempta forent capiti quam mala multa meo!
Eſt aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
[l] Hac fruar: hæc de te gaudia ſola feram.
[m] Juſſus [n] inexpertam Colchos advertere puppim,
Intraſti patriæ regna [o] beata meæ.

INTERPRETATIO.

Cur unquam Colchi aſpeximus Argo Magnetida; & agmen Græcum potaſtis aquam Phaſiacam? Quamobrem coma flava, & forma, & lepos ſimulatus linguæ tuæ arriſerunt mihi plus juſto? Aut (quandoquidem nova navis ſemel appulerat noſtris littoribus, & advexerat viros temerarios) ingratus Æſonidas deſcendiſſet nullis medicamentis præmunitus in ignes efflatos, & ora recurva boum. Sparſiſſet ſemina; & expertus eſſet totidem hoſtes, ut ipſe agricola interiret ab agricultura ſua. Quantum perfidiæ tecum interiiſſet, ſceleſte! quam multa mala ſubtracta eſſent meo capiti! Eſt aliqua ſuavitas objicere beneficium immemori. Hac gaudebo; conſequar de te hanc ſolam voluptatem. Coactus Colchos dirigere rudem navem, ſubiiſti regna felicia patriæ meæ.

NOTÆ.

f *Magnetida*] *Theſſalicam*; à Magneſia regiuncula Theſſaliæ, in qua mons Pelius; niſi quod verius illam huic conterminam dixeris.

t *Turba*] Argonautæ.

u *Phaſiacam*] *Colchicam*; à Phaſi, Colchorum fluvio.

x *Bibiſtis*] Id eſt, *Cur veniſtis?* Vim majorem habet interrogatio, quam ſi dixiſſet ſimpliciter, ſe optare, ut nunquam Argonautæ Colchos vidiſſent.

y *Plus æquo*] *Ut tui cauſa patrem prodiderim, aliaque multa patraverim.*

z *Flavi*] Qui etiam nunc ſunt in pretio. *Blond, fair.*

a *Linguæ*] Dicit, Jaſonem mellita verba, orationemque bene comptam, dolo malo, ut ipſam caperet, quæſiviſſe: non ex animo, nec vera gratia locutum eſſe.

b *Nova*] Cui ſimilem nunquam viderant. Quanquam Ovidius, aliique, primam Argo novam fuiſſe voluerunt.

c *Anhelatos*] *Ex taurorum Ahenipedum naribus emiſſos.*

d *Præmedicatus*] Venenis Medea Jaſonem inſtruxerat, ne in ſubigendis tauris ab ipſis læderetur. De quibus omnibus ſupra in Hypſipyle.

e *Immemor*] *Beneficiorum à me acceptorum*, ſcil. *Ingratus.*

f *Æſonides*] *Jaſon*, Æſonis, Theſſaliæ regis filius.

g *Ora adunca*] Propter cornua.

h *Semina*] *Dentes ſerpentis.*

i *Hoſtes*] Qui ex jactis ſeminibus nati ſunt.

k *Ut caderet*] *Ut Jaſon, qui tanquam agricola dentes ſerpentis in terram miſiſſet, ab hoſtibus armatis, qui ex illo ſemine naſcerentur, interficeretur.*

l *Hac*] *Exprobrandi*, ſcil. *beneficia.*

m *Juſſus*] *A Pelia patruo.*

n *Inexpertam*] Navi tribuit, quod nautis referendum.

o *Beata*] *Ditia.*

Hoc illic Medea fui, [p] nova nupta quod [q] hic eſt.
Quam pater eſt illi, tam mihi dives erat.
Hic [r] Ephyren [ſ] bimarem; [t] Scythia [u] tenus [x] ille [y] nivoſa
Omne tenet, [z] Ponti qua plaga læva jacet.
Accipit hoſpitio [a] juvenes Æëta Pelaſgos,
Et [b] premitis pictos corpora Graia toros.
Tunc ego te vidi: tunc cœpi ſcire quid eſſes,
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Ut vidi, ut perii! [c] nec notis ignibus arſi.
[d] Ardet ut ad magnos pinea tæda Deos.
Et formoſus eras, & me mea [e] fata trahebant.
[f] Abſtulerant [g] oculi lumina noſtra tui.
Perfide, [h] ſenſiſti: quis enim bene celat amorem?
[i] Eminet indicio prodita flamma ſuo.
Dicitur interea tibi [k] lex; ut [l] dura ferorum
Inſolito premeres [m] vomere colla boum.

INTERPRETATIO.

Ego *Medea illic id fui, quod nova nupta eſt hic. Pater erat mihi tam opulentus, quam pater eſt illi. Hic imperium habet in Ephyren bimarem; ille in omnem partem Scythiæ nivalis, qua regio ſiniſtra Ponti porrigitur. Æëta excipit hoſpitio juvenes Pelaſgos; & vos, Græci, diſcumbitis lectis pictis. Tum ego te aſpexi, tunc primum cognovi quid eſſes: illa prima fuit pernicies animi mei. Ut aſpexi, ut interii! nec incenſa ſum flammis cognitis.* Incenſa ſum *tanquam tæda pinea flagrat ad magnos Deos. Et pulcher eras, & fata mea me cogebant. Oculi tui rapuerant noſtros oculos. Perfide, advertiſti: quis enim bene tegit amorem? Flamma apparet manifeſtata ſuo indicio. Interea conditio tibi proponitur, ut urgeres fortes cervices boum ferocium vomere inaſſueto.*

NOTÆ.

p *Nova nupta*] *Creuſa*; de qua in argumento.

q *Hic*] Creon, Creuſæ pater.

r *Ephyren*] Corinthus eſt, cui primo illud nomen datum.

ſ *Bimarem*] Quia eſt inter duo maria.

t *Scythia*] Alii habent *Scythiæ latus ille nivoſæ*. De Scythis jam antea diximus, qui populi fuerunt Aſiæ, itemque Europæ.

u *Tenus*] Id eſt, *Uſque ad Scythiam.*

x *Ille*] *Pater meus.*

y *Nivoſa*] *Frigida*; quia multum ad Septentrionem vergit.

z *Ponti*] *Maris Euxini.*

a *Juvenes*] *Argonautas, Græcos.*

b *Premitis*] *Diſcumbitis in lectis, tapetibus ornatis.*

c *Nec notis*] Id eſt, *Maximis:* niſi forti indicat tantum, ſe antea non amaſſe.

d *Ardet*] *Arſi, ut tæda ardet.*

e *Fata trahebant*] Dicit ſe, & Jaſonis elegantia, & fato ſuo ad ipſum amandum compulſam fuiſſe.

f *Abſtulerant*] Id eſt, *Niſi te, nihil amplius videre poteram.* Quod maximum eſt indicium amoris.

g *Oculi*] In illis vero vis multa eſt ad provocandum amorem.

h *Senſiſti*] *Me amorem teneri.*

i *Eminet*] *Apparet.*

k *Lex*] Qua vellus aureum tollendum erat.

l *Dura*] *Ferocia, minuſque jugo aſſueta.*

m *Vomere*] Non equidem vomere, ſed jugo premuntur colla boum; niſi quod jugo aratrum, cujus vomer pars eſt, alligatur.

[[n] Martis erant tauri plus, quam per cornua, ſævi;
Quorum terribilis [o] ſpiritus ignis erat.]
Ære [p] pedes ſolidi, prætentaque naribus æra:
Nigra per afflatus hæc quoque facta ſuos.
[q] Semina præterea [r] populos genitura juberis
Spargere [ſ] devota lata per arva manu,
[t] Qui peterent [u] ſecum natis tua corpora telis.
Illa eſt agricolæ [x] meſſis iniqua ſuo.
[y] Lumina cuſtodis ſuccumbere neſcia ſomno
Ultimus eſt aliqua [z] decipere arte labor.
[a] Dixerat Æëtes. [b] Mœſti conſurgitis omnes:
Menſaque purpureos [c] deſerit alta toros.
[d] Quam tibi nunc [e] longe regnum dotale Creüſæ,
Et ſocer, & [f] magni nata Creontis erant?
Triſtis abis. [g] Oculis abeuntem proſequor udis:
Et dixit tenui murmure lingua, *Vale.*
Ut poſitum tetigi thalamo [h] male [i] ſaucia lectum;
[k] Acta eſt per lacrymas mox mihi, quanta fuit.

INTERPRETATIO.

Tauri erant Martis magis terribiles quam per cornua, quorum flatus erat flamma formidabilis. Pedes duri ære, & æra inducta naribus, hæc quoque facta atra per halitus ſuos. Imperaris inſuper jacere manu conſecrata per vaſtos agros ſemina emiſſura populos, qui inveherentur in tua membra jaculis ſecum ortis. Illa meſſis parum favet ſuo cultori. Labor poſtremus eſt fallere aliquo dolo oculos cuſtodis fugientes ſuperari à ſomno. Abſolverat Æëtes. Omnes prorumpitis: & menſa ſublimis deſtituit lectos purpureos. Quam procul tibi erant tunc & regnum dotale Creuſæ & filia magna Creontis? Mœſtus recedis. Comitor diſcedentem oculis humidis: & lingua dixit levi murmure, Vale. *Poſtquam male vulnerata preſſi torum admotum cubiculo; nox, quam longa fuit, eſt mihi præterita per fletus.*

NOTÆ.

n *Martis*] Hoc diſtichon Heinſio Ovidianæ venæ eſſe non videtur. Videtur equidem: quomodo tamen ex textu tolli poſſint, non video.

o *Spiritus*] *Halitus.* Ore flammam emittebant.

p *Pedes*] *Ungula,* ſcilicet.

q *Semina*] *Dentes ſerpentis.*

r *Populos*] *Homines armatos.* De quibus in Hypſipyle.

ſ *Devota*] *Quæ ſe huic fato devoverat.* Ita optime Hubertinus. Quo ſenſu *devoti* dicuntur, qui ſe in medios hoſtes, vel ineluctabile diſcrimen præcipitant.

t *Qui peterent*] *Qui in te irruerent.*

u *Secum natis*] Armati illi ex terra prodiiſſe dicuntur.

x *Meſſis*] Segetem intellige.

y *Lumina cuſtodis*] *Oculos draconis pervigilis, qui vellus aureum cuſtodiebat.*

z *Decipere*] *Sopire,* puta.

a *Dixerat*] *Omnia propoſuerat, quæ prius abſolvenda eſſent, quam vellus aureum avelleres.*

b *Mœſti*] Quod impoſſibilia crederent quæ imperabantur.

c *Deſerit*] Remota eſt menſa, poſtquam Argonautæ ſurrexiſſent.

d *Quam tibi*] Quam vero appoſite jam iſtud internectit!

e *Longe*] *De iis minimum cogitabas.*

f *Magni*] Ex Jaſonis ingenio loquitur, Gall. *Je crois qu'alors la Grandeur de votre beau-pere ne vous occupoit gueres l' eſprit.* Angl. *I thought that at that Time the Grandeur of your Father-in-Law did not much run in your Mind.*

g *Oculis*] Egregie amorem ſuum declarat.

h *Male*] *In perniciem meam.*

i *Saucia*] *Amore incenſa.*

k *Acta*] *Per totam noctem lacrymavi.*

Ante oculos [l] taurique meos, ſegeteſque nefandæ;
Ante meos oculos pervigil anguis erat.
Hinc amor, hinc timor eſt: ipſum [m] timor auget amorem.
[n] Mane erat, & thalamo chara recepta ſoror;
Disjectamque comas averſaque in ora [o] jacentem
Invenit, & lacrymis omnia plena meis.
[p] Orat opem [q] Minyis: petit altera, & * altera habebit.
[r] Æſonio juveni, quod rogat illa, damus.
[ſ] Eſt nemus & [t] piceis & frondibus [u] ilicis atrum;
Vix illuc radiis ſolis adire licet.
Sunt in eo, fuerantque diu, [x] delubra Dianæ:
Aurea barbarica ſtat [y] Dea facta manu.
[z] Neſcio an exciderint mecum loca. Venimus illuc.
Orſus es infido ſic prior ore loqui:
Jus tibi & arbitrium noſtræ Fortuna ſalutis
Tradidit: inque tua vitaque morſque manu.
[a] Perdere poſſe ſat eſt; ſi quem juvet ipſa poteſtas.
Sed tibi ſervatus gloria major ero.

INTERPRETATIO.

Et tauri & ſegetes infandæ oculis obverſabantur; *draco pervigil erat præ oculis meis. Ex una parte eſt amor, ex altera metus: amor creſcit ipſo metu. Mane erat, & dilecta ſoror admiſſa in cubiculum* me *comperit & ſparſam capillos, & cubantem in faciem averſam, & omnia redundantia lacrymis meis. Rogat auxilium Minyis. Altera rogat, & altera habebit. Concedimus quod illa petit juveni Æſonio. Eſt nemus obſcurum & piceis, & ramis ilicis: vix conceditur radiis Solis illuc intrare. Stant in eo, & diu ſteterant templa Dianæ: Dea aurea erecta eſt facta manu barbarica. Haud ſcio an locorum oblitus fueris ſicuti mei. Illuc acceſſimus: ſic primus cœpiſti loqui ore perfido: Fortuna tibi obtulit jus & poteſtatem noſtræ ſalutis, & vita & mors* eſt *in tua manu. Abunde eſt poſſe opprimere; ſi quis delectetur ipſa poteſtate. Sed liberatus, ero tibi laus major.*

NOTÆ.

l *Taurique*] *A quibus tibi metuebam.*

m *Timor auget*] Veriſſimum, & diligenter notandum. Seſe invicem acuunt & augent affectus: imo inter ſe commutantur.

n *Mane erat*] *Poſtquam matutinum tempus adveniſſet, Chalciope ſoror mea cubiculum meum intravit.*

o *Jacentem in ora*] *Cubantem in faciem, ut mos eſt dolentibus.*

p *Orat*] Quia naufragos ejus liberos, nudoſque & inopes, Jaſon adjuverat; ut refert Hyginus.

q *Minyis*] *Argonautis:* quorum dux Jaſon ex Iolcho oriundus; quò ex Orchomeno quod & Minyeum dictum, coloni deducti, *cui Jaſonem ſervavimus.*

* *Altera habebit*] Creüſa, ſcilicet.

r *Æſonio*] *Jaſoni Æſonis filio.*

ſ *Eſt nemus*] Locum, ubi cum Medea Jaſon collocutus eſt, deſcribit.

t *Piceis*] Picea arbor eſt, ex qua reſina defluit.

u *Ilicis*] Ilex arbor eſt glandifera, duriſſima.

x *Delubra*] *Templa, Dianæ dedicata.*

y *Dea*] *Diana.*

z *Neſcio an*] Id eſt, *Neſcio an locorum ſicut mei oblitus fueris.* Affectum vero movet hæc commemoratio & dubitatio.

a *Perdere*] Id eſt, *Si quis poteſtate delectatur, ei ſatis eſſe debet, quod poſſit nocere aut perdere; nocere autem revera non debet.*

Per mala noſtra precor, quorum potes eſſe levamen;
Per [b] genus & numen cuncta videntis [c] avi;
Per [d] triplicis vultus [e] arcanaque ſacra Dianæ;
Et ſi forte alios gens habet iſta Deos:
O virgo, miſerere mei; miſerere meorum!
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quod [f] ſi forte virum non dedignare [g] Pelaſgum,
(Sed mihi tam faciles unde [h] meoſque Deos?)
Spiritus ante meus tenues [i] vaneſcat in auras,
Quam thalamo, niſi tu, nupta ſit ulla meo.
[k] Conſcia ſit Juno, [l] ſacris præfecta maritis;
Et [m] Dea, marmorea cujus in æde ſumus.
Hæc animum (& [n] quota pars hæc ſunt?) movere [o] puellæ
Simplicis; & dextræ dextra juncta meæ.
[p] Vidi etiam lacrymas: [q] an pars eſt fraudis in illis?
* Sic cito ſum verbis capta puella tuis.

INTERPRETATIO.

Oro per mala noſtra, quorum potes eſſe ſolatium, per genus & poteſtatem avi omnia intuentis; per faciem & ſacra myſtica Dianæ triplicis; & ſi forte hæc natio agnoſcit alios Deos; ô virgo movearis commiſeratione erga me; movearis commiſeratione erga meos! Devincito me tibi in omne tempus officiis. Quod ſi forte non aſpernaris virum Pelaſgum (ſed unde ſperem *Deos tam benignos mihi & faventes?) Anima mea prius diſcerpatur in aëra ſubtilem, quam uxor ulla, niſi tu, ſubeat meum cubiculum. Juno præpoſita ſacris jugalibus ſit teſtis; & Dea, in cujus delubro marmoreo ſtamus. Hæc (& quantula pars hæc ſunt?) tetigerunt mentem puellæ credulæ; & manus commiſſa meæ manui. Aſpexi etiam lacrymas: an pars doli invenitur in illis? ſic puella ſum ſtatim decepta verbis tuis.*

NOTÆ.

b *Genus*] *Tuum*, ſcil.

c *Avi*] *Solis.* Æeta enim Medeæ pater, illius fuit filius.

d *Triplicis*] Quam lunam in cœlis, Dianam in terris, Proſerpinam apud inferos poëtæ fabulati ſunt: illam etiam triplici capite, equino, humano, canino, fecerunt.

e *Arcana*] *Myſtica nocturnaque.*

f *Si forte*] Non audet nunc ſperare, ſe non contemptum iri Jaſoni, qui poſtea Medeam ſprevit.

g *Pelaſgum*] *Me Græcum.* Fuerunt enim Pelaſgi Græciæ populi.

h *Meos*] *Mihi propitios. Quamobrem ſperem Deos mihi uſque adeo propitios, ut efficiant me à te non contemni?*

i *Vaneſcat*] *In nihilum redigatur.*

k *Conſcia*] *Quæ mihi læſi ſui numinis pœnas infligat, ſi pejeravero.*

l *Sacris maritis*] *Solemnitatibus nuptialibus.*

m *Dea*] *Diana.*

n *Quota pars*] Dicit, ſe paucula referre eorum omnium, quæ Jaſon promiſerat.

o *Puellæ*] Ipſius Medeæ, ſcilicet.

p *Vidi etiam*] Dicit etiam Jaſonem lacrymas effudiſſe.

q *An pars eſt*] Illud eſt quod de lacrymis dixit poëta in Phyllide:

An & hæ ſimulare docentur?
Hæ quoque habent artes, quaque jubentur eunt?

* *Sic*] *Cum juraſſes; dextram dextræ junxiſſes; lacrymas addidiſſes.*

[r] Jungis & æripedes [s] inaduſto corpore tauros,
Et ſolidam [t] juſſo vomere findis humum.
Arva venenatis pro ſemine dentibus imples:
Naſcitur, & gladios ſcutaque miles habet.
[u] Ipſa ego, quæ dederam medicamina, [x] pallida ſedi;
Cum vidi [y] ſubitos arma tenere viros.
Donec [z] terrigenæ (facinus miſerabile) fratres
Inter ſe [a] ſtrictas conſeruere manus.
Pervigil ecce draco ſquamis crepitantibus horrens
Sibilat; & [b] tortò pectore verrit humum.
[c] Dotis opes ubi tunc? ubi tunc tibi regia conjux?
Quique maris gemini deſtinet [d] Iſthmos aquas?
Illa ego, quæ tibi ſum nunc [e] denique barbara facta,
Nunc tibi ſum pauper, nunc tibi viſa [f] nocens;
[g] Flammea [h] ſubduxi medicato lumina ſomno:
Et tibi, quæ raperes, vellera [i] tuta dedi.
[k] Proditus eſt genitor: regnum patriamque reliqui:
[l] Munus in exilio quolibet eſſe tuli.

INTERPRETATIO.

Et jungis tauros æripedes corpore igni intacto, & ſcindis terram duram vomere imperato. Spargis agros dentibus venenatis pro ſemine: miles erumpit, & gerit enſes & clypeos. Ego ipſa, quæ obtuleram medicamenta, expallui; cum aſpexi viros repentinos tractare arma, uſquedum fratres terra ſati (factum flebile) in ſeſe invicem converterunt manus expromptas. Ecce ſerpens pervigil horridus ſquamis ſtrepentibus edit ſibila, & abſtergit terram ſinuoſo pectore. Ubi tum divitiæ dotis? Ubi tum tibi uxor regalis? Et Iſthmus qui dividit aquas maris duplicis? Illa ego quæ ſum tibi nunc denique facta barbara, nunc ſum tibi viſa egena, nunc tibi viſa *venefica; ſubmovi oculos igneos ſomno medicamine inducto, & tradidi tibi vellera ſecure tollenda. Pater eſt proditus, deſerui regnum & patriam: & exiſtimavi bonum omne eſſe in exilio.*

NOTÆ.

r *Jungis*] *Jugo ſubjicis.* Narrat Medea, quomodo à ſe impetrato auxilio, quæcunque pater Æëtes imperaviſſet, Jaſon perfecerit.

ſ *Inaduſto*] Referunt ad tauros: malim ego ad Jaſonem, ut intelligatur Medeæ ope ipſum ſpiritu terribiles illos tauros incolumem ſubegiſſe.

t *Juſſo vomere*] Id eſt, *Juſſus terram duram findis.*

u *Ipſa ego*] *Quanto magis alii timere debuiſſent, tu præſertim, ſi abſque medicamine in certamen veniſſes.*

x *Pallida*] Ex timore oritur pallor.

y *Subitos*] *Subito natos.*

z *Terrigenæ*] *Milites ex terra geniti.*

a *Strictas*] *Strictis enſibus, in pugnam expeditas.*

b *Torto*] Oblique & ſinuoſe ſeſe agitando, ſerpentes prorepunt.

c *Dotis*] *Quam ex Creuſa tua nunc ſperas.*

d *Iſthmos*] Corinthiacum intellige, qui maris utrimque illum alluentis aquas retinet, & dividit.

e *Denique barb.*] Jaſoni exprobrat, quod ſe barbaram appellet, poſtquam alio amorem ſuum, beneficiorum oblitus, tranſtulerit.

f *Nocens*] *Venefica.*

g *Flammea*] *Flammam & ignem jaculantia.*

h *Subduxi*] *Sopivi*, uno verbo.

i *Tuta*] Id eſt, *Quæ tuto raperes.*

k *Proditus*] *A me.*

l *Munus in exilio*] Id eſt, *Exulare tecum mihi omnium bonorum loco eſſe duxi.*

Virginitas facta eſt peregrini præda latronis:
  Optima cum cara [m] matre relicta ſoror.
[n] At non te fugiens ſine me, germane, reliqui.
  [o] Deficit hoc uno litera noſtra loco.
[p] Quod facere auſa mea eſt, non audet ſcribere dextra.
  [q] Sic ego, [r] ſed tecum, dilaceranda fui.
Nec tamen [ſ] extimui ([t] quid enim poſt [u] illa timerem?)
  Credere me pelago [x] fœmina, jamque nocens.
[y] Numen ubi eſt? ubi Dî? meritas [z] ſubeamus in alto,
  Tu [a] fraudis pœnas, [b] credulitatis ego.
[c] Compreſſos utinam [d] Symplegades eliſiſſent.
  Noſtraque [e] adhærerent oſſibus oſſa tuis!

INTERPRETATIO.

Virginitas facta eſt rapina externi prædonis; optima ſoror deſtituta eſt cum matre dilectiſſima. At, frater, abiens non te deſerui. Epiſtola noſtra manca eſt hoc uno loco. Manus non audet conſignare quod ſuſtinuit patrare. Ego ſic fui dilanianda, ſed tecum. Nec tamen ſum verita (quid enim vererer poſt illa?) puella etiam ſcelerata committere me mari. Ubi eſt numen? Ubi Dii? Afficiamur ſuppliciis meritis, in mari, tu doli, ego ſimplicitatis. Utinam Symplegades oppreſſiſſent conſtrictos, & oſſa noſtra conjungerentur oſſibus tuis!

NOTÆ.

m *Matre*] Hypſeam eam vocant nonnulli, plerique Idyiam.

n *At non te*] Fratris Abſyrti vices dolet; quem, ut inſequentem patrem remoraretur fugiens Medea, laceravit; membraque ejus, quæ ille colligeret, huc illuc per viam diſperſit.

o *Deficit*] *Quia ex omnibus quæ pro te feci, hoc unum eſt, quod ſcribere non audeo.* Loquitur de fratris lacerati morte.

p *Quod facere*] De fratris laceratione iterum loquitur.

q *Sic*] *Ut frater à me diſcerptus eſt.*

r *Sed tecum*] *Quia etiam meruiſti.*

ſ *Extimui*] Ex conſcientiæ ſtimulis, quæ ſontibus vindictam furiaſque objicit.

t *Quid enim*] Ne jocum ex verbis male captaſſe Naſo videatur, Medeæ totam ſententiam ſic accipe. *Quanquam nunc non audeam ſcribere, quæ ipſa patravi; non verita ſum tamen antea mari me credere: nam quid non auſa eſſet, quæ potuit ea omnia, quæ in patrem & fratrem peccavi, admittere?* Se fatetur antea inconſulte ac veluti per dementiam, aut rabie quadam divexatam, omnia feciſſe.

a *Illa*] *Patrem proditum, fratrem laniatum.*

x *Fœmina*] A natura timidior.

y *Numen*] *Deorum poteſtas, quâ ſontes puniremur.*

z *Subeamus*] De præterito attente cogitans, ut de præſenti loquitur. Id eſt, *Cur non in profundum ultrici Deorum ira projecti fuimus?*

a *Fraudis*] *In me.*

b *Credulitatis*] *Quæ tibi perfido crediderim.* Verius dixiſſet *crudelitatis*; niſi metri ratio repugnaret.

c *Compreſſos*] Quia procul viſentibus juncti videbantur ſcopuli Symplegades, ideo eos disjungi, dein concurrere poëtæ fabulati ſunt. Hinc vides quamobrem dixit Medea, *compreſſos.*

d *Symplegades*] Cyaneæ etiam dictæ ſunt duæ inſulæ, vel potius ſcopuli in Boſphoro Thraciæ, aut verius in Ponti Euxini oſtio.

e *Adhærent*] *Poſtquam colliſa ſimul & confracta fuiſſent.*

Aut nos Scylla [f] rapax [g] canibus miſiſſet edendos!
[h] Debuit ingratis Scylla nocere viris.
[i] Quæque vomit fluctus totidem, totidemque reſorbet,
Nos quoque [k] Trinacriæ ſuppoſuiſſet aquæ.
Soſpes ad [l] Hæmonias victorque reverteris urbes:
Ponitur ad patrios aurea [m] lana Deos.
[n] Quid referam Peliæ natas [o] pietate nocentes,
[p] Cæſaque virginea membra paterna manu?
[q] Ut culpent alii, tibi me laudare neceſſe eſt:
Pro quo ſum toties eſſe coacta nocens.
Auſus es ô (juſto deſunt ſua verba dolori)
Auſus es, [r] *Æſonia*, dicere, *cede domo.*
Juſſa domo ceſſi, natis comitata duobus;
Et, qui me ſequitur ſemper, amore tui.

INTERPRETATIO.

Aut Scylla vorax nos tradidiſſet devorandos canibus! Scylla debuit obeſſe, viris ingratis. Et quæ reddit undas totidem, & totidem reſumit, nos quoque ſubmerſiſſet aqua Sicula. Voti compos redis incolumis ad urbes Hæmonias: vellus aureum appenditur Diis patriis. Quid commemorem filias Peliæ ſceleſtas pietate, & artus paternos diſcerptos manu puellari? Quamvis alii me vituperent, cogeris me probare, tu, *cujus cauſa toties coacta ſum eſſe noxia. Potuiſti ô (verba ſua deſtituunt juſtum dolorem) potuiſti dicere,* Amolire te domo Æſonia. *Coacta exceſſi domo, ſtipata filiis duobus, & amore tui, qui nunquam me derelinquit.*

NOTÆ.

f *Rapax*] *Quæ naves attrahit.*

g *Canibus*] Poëtæ Scyllam ſcopulum inferna parte canum & luporum capita habuiſſe, propter aquæ fremitum undarumque æſtum, fabulati ſunt. Adeoque dixit poëta noſter *miſiſſet.*

h *Debuit*] Quia ipſa etiam in numero amantium fuit Scylla Phorci filia. Indignata autem Circe, quod illa mutuo Glauci amore teneretur, quæ Glaucum ipſum perdite amabat, fontem, in quo lavare puella conſueverat, noxiis herbis infecit. Cujus rei ignara Scylla, de more fontem ingreſſa, ubi advertit inferiorem ſui corporis partem in caninos rictus eſſe mutatam, amiſſæ dolore formæ exhorreſcens, ſe in vicinum mare præcipitem jecit; ubi in ſcopulum naufragiis infamem verſa eſt. Quanquam vero hæc potiſſimum à poëtis Scylla intelligitur, quæ in ſcopulum verſa ſit; illam tamen Ovidius cum Scylla alia, Niſi filia, quæ Minoï, à quo contempta eſt poſtea, patriam patremque, amore incenſa prodidit, alicubi Naſo confudit. Atque hinc melius cognoſcitur quamobrem Medea dicat, *Debuit ingratis Scylla nocere viris*; quippe hæc, cum ſe à Minoë ſpretam vidiſſet, doloris impatientiſſima, non ſine cauſa ingratis infenſa exiſtimetur.

i *Quæque vomit*] Charybdis vorago intelligitur, quam dicit Salluſtius univerſa ſorbere, eaque circum littus Tauromenitanum egerere. Ne quis vero miretur quamobrem Scyllam Charybdimque Medea meminerit, ſciendum eſt, quod illuc etiam Jaſon, immiſſa ab irato Jove, propter Abſyrti necem, tempeſtate, delatus ſit.

k *Trinacriæ*] Siciliæ, quæ ſic à Græcis dicta propter figuram. Antea autem monuimus Scyllam & Charybdim in mari Siculo eſſe.

l *Hæmonias*] *Theſſalicas*, ab Hæmo monte, quo à Thracia dividitur, ita dictas.

m *Lana*] *Vellus aureum.*

n *Quid referam*] Aliud in Jaſonem Medea commemorat beneficium; quæ Pelian ipſius filiarum manibus, pollicita ſe eum ad juvenilem ætatem reducturam, jugulavit.

o *Pietate*] Patri enim juvenilem ætatem, non mortem, adferre arbitrabantur.

p *Cæſa*] Patrem vero illæ Medeæ hortatu diſſecuerunt.

q *Ut*] *Quamvis.*

r *Æſonia*] *Patris mei Æſonis.*

Ut ſubito noſtras Hymen [ſ] cantatus ad aures
Venit, & accenſo [t] lampades igne micant,
[u] Tibiaque [x] effundit ſocialia carmina vobis,
At mihi [y] funeſta flebiliora tuba;
Pertimui; nec adhuc [z] tantum ſcelus eſſe putabam:
Sed tamen in toto pectore [a] frigus erat.
[b] Turba ruunt, &, *Hymen*, clamant: *Hymenæe*, [c] frequentant.
Quo propior vox hæc, [d] hoc mihi pejus erat.
[e] Diverſi flebant [f] ſervi, lacrymaſque tegebant.
Quis vellet tanti nuncius eſſe mali?
Me quoque, quicquid erat, potius [g] neſcire juvabat:
[h] Sed tanquam ſcirem, mens mea triſtis erat.
Cum minor è [i] pueris, [k] juſſus, [l] ſtudioque videndi,
Conſtitit ad [m] geminæ limina prima [n] foris:
Hic mihi, *Mater, abi*; [o] *pompam pater*, inquit, *Iaſon*
Ducit; *&* [p] *adjunctos* [q] *aureus urget equos.*

INTERPRETATIO.

Ut repente Hymen celebratus penetravit ad aures noſtras; & faces fulgent igne excitato & tibia vobis expromit carmina nuptialia, at mihi luctuoſiora tuba lugubri; exterrita ſum, nec arbitrabar adhuc tantum eſſe flagitium: ſed tamen horror hærebat in toto pectore. Turba prorumpunt, & vociferantur, Hymen; Hymenæe *ingeminant. Quo hic ſonus vicinior, eo mihi erat triſtius. Servi dijecti lacrymabantur, & celabant lacrymas. Quis cuperet eſſe index tanti mali? Proderat me quoque ignorare potius quidquid erat: ſed animus meus mœſtus erat quaſi cognoviſſem. Cum junior è pueris, miſſus, & deſiderio inſpiciendi, ſubſtitit ad prima limina portæ duplicis: Hic mihi,* Mater, excede, *ait,* pater Jaſon vehit pompam, & ſplendidus inſtat equis jugatis.

NOTÆ.

ſ *Cantatus*] *Cantibus celebratus.*

t *Lampades*] *Faces,* in nuptiis Jaſonis & Creuſæ adhibitæ.

u *Tibiaque*] Vel ex Terentii fabulis, tibias nuptiis adhiberi ſolitas eſſe, clarum eſt.

x *Effundit*] Ad tibiam carmen nuptiale cantabatur.

y *Funeſta*] *Funeribus admoveri ſolita.*

z *Tantum*] *Ut, me ſpreta, aliam uxorem duceres.*

a *Frigus*] *Timor,* ex quo frigus.

b *Turba ruunt*] Pergunt in deſcribendis Jaſonis cum Creuſa nuptiis.

c *Frequentant*] *Ingeminant, iterum atque iterum,* de more, *invocant.*

d *Hoc*] *Tanto.*

e *Diverſi*] Id eſt, *Hic, illic.* Gall. *Les uns d'un coté, les autres d'un autre.* Angl. *Some on one Side, and ſome on the other.* Ita & loquitur Salluſtius alicubi in Jugurtha.

f *Servi*] *Mei,* ſcil. *quod me deſertam viderent.*

g *Neſcire juvabat*] Omne enim, quod eſt interea tempus, priuſquam id reſcitum lucro eſt, ut habet Comicus.

h *Sed tanquam*] Sic & Terentius in Heaut.
Neſcio quid profecto mihi animus præſagi mali.

i *Pueris*] Mermerum & Phereten Jaſonis & Medeæ filios vocat Apollodorus.

k *Juſſus*] *Juſſu meo,* ſcil.

l *Studioque*] Pueri enim nova omnia videre cupiunt.

m *Geminæ*] Gall. *à deux battans.* Angl. *The outer, or great Gates.*

n *Foris*] Genitivus ſingularis. In uſu vero eſt tantum numerus pluralis.

o *Pompam*] *Apparatum nuptialem.*

p *Adjunctos*] *Currui junctos.*

q *Aureus*] *Aureis veſtibus ornatus.*

Protinus abſciſſa planxi mea pectora veſte:
  Tuta nec à digitis ora fuere meis.
Ire animus mediæ ſuadebat in [r] agmina turbæ,
  [ſ] Sertaque compoſitis demere rapta [t] comis.
Vix me continui, quin ſic [u] laniata capillos
  Clamarem, [x] *Meus eſt*, [y] injiceremque manus.
Læſe pater, [z] gaude: Colchi gaudete relicti.
  [a] Inferias umbræ [b] fratris habete mei.
[c] Deſeror (amiſſis regno patriaque domoque)
  Conjuge, qui nobis omnia ſolus erat.
[d] Serpentes igitur potui, tauroſque furentes;
  Unum non potui perdomuiſſe virum?
Quæque feros pepuli doctis medicatibus ignes,
  Non valeo [e] flammas effugere ipſa meas?
Ipſi me [f] cantus, herbæque [g] arteſque relinquunt?
  Nil [h] Dea, nil Hecates ſacra potentis agunt?
Non mihi grata Dies: noctes vigilantur amaræ:
  Nec tener in miſero pectore ſomnus adeſt.
Quæ me non poſſum, potui ſopire draconem.
  Utilior cuivis, quam mihi, [i] cura mea eſt.

INTERPRETATIO.

Statim percuſſi mea pectora, amictu laniato: nec vultus fuerunt ſecuri à meis unguibus. Mens impellebat ruere in agmina mediæ turbæ, & auferre corollas dereptas capillis comptis. Vix me repreſſi, quin ſic ſciſſa comam exclamarem, Meus eſt: *& immitterem manus. Pater offenſe, lætator: Colchi deſerti lætamini: umbræ fratris mei habete inferias. Regno, & patria, & domo perditis, deſtituor marito, qui unicus erat nobis omnia. Ergo mihi licuit* vincere *& angues & tauros ſævos, non potui ſuperæſſe unum virum? Et ego quæ repreſſi ignes ſævos expertis medicaminibus, ipſa non poſſum vitare ignes meos? Incantationes ipſæ, & herbæ, & artes deſtituunt me? Dea nihil* præſtat, *ſacra Proſerpinæ potentis nihil præſtant? Lux mihi diſplicet: noctes acerbæ pervigiles ducuntur, nec ſomnus mollis ſubit meum infelix pectus. Ego quæ potui ſoporem inducere ſerpenti, mihi non poſſum. Ars mea eſt opportunior cuivis, quam mihi.*

NOTÆ.

r *Agmina*] *Multitudinem, quæ te, ſponſamque tuam comitabatur.*

ſ *Sertaque*] *Coronas.*

t *Comis*] *Sponſæ tuæ*, ſcil.

u *Laniata capillos*] *Meos*, ſcil. Gall. *Qu'echevelée, comme j'eſtois.* Angl. *In my torn Hair, as I was.*

x *Meus eſt*] *Jaſon*, ſcil.

y *Injiceremque manus*] *Ut meum aſſererem & vindicarem.* De manuum injectione jam aliquid vidimus ſupra in Oreſte.

z *Gaude*] *Quia nunc graviſſimas perfidiæ meæ pœnas luo.*

a *Inferias*] Sunt inferiæ ſacra ad mortuorum placandos Manes: quæ ex inimicorum morte & ſuppliciis erant gratiſſima.

b *Fratris*] *Abſyrti*, de quo antea.

c *Deſeror*] Quomodo plectatur enarrat.

d *Serpentes*] Quam bene, & appoſite in malorum ſuorum hæret contemplatione, & exulceratione!

e *Flammas*] *Amoris.*

f *Cantus*] *Incantationes.*

g *Arteſque*] *Magicæ*, ſcilicet.

h *Dea*] *Diana*, quæ et *Proſerpina*, ſeu *Hecate.*

i *Cura*] *In magica arte diligentia.*

Quos ego ſervavi, pellex amplectitur artus:
  Et noſtri fructus illa laboris habet.
Forſitan &, ſtulte dum te [k] jactare maritæ
  Quæris, & injuſtis auribus [l] apta loqui,
[m] In faciem moreſque meos [n] nova crimina fingas.
  Rideat, & vitiis [o] læta ſit illa [p] meis.
[q] Rideat, & [r] Tyrio jaceat [ſ] ſublimis in oſtro;
  Flebit: & ardores [t] vincet aduſta meos.
Dum ferrum flammæque aderunt, [u] ſuccuſque veneni;
  Hoſtis Medeæ nullus inultus erit.
[x] Quod ſi forte preces [y] præcordia ferrea tangunt;
  Nunc animis audi verba [z] minora meis.
Tam tibi ſum ſupplex, quam tu mihi ſæpe fuiſti:
  Nec moror ante tuos procubuiſſe pedes.
Si tibi ſum vilis; communes reſpice natos.
  Sæviet in [a] partus dira noverca meos.
Et [b] nimium ſimiles tibi ſunt: & [c] imagine tangor:
  Et, quoties video, lumina noſtra [d] madent.

INTERPRETATIO.

Adultera complectitur membra, quæ ego vindicavi: & illa gaudet præmiis noſtri laboris. Forte etiam, dum ſtudes te efferre apud imperitam conjugem, & proferre idonea auribus iniquis, comminiſceris inaudita probra in vultus & mores meos: illa rideat, & gaudeat meis probris: rideat, & ſuperba incumbat purpuræ Tyriæ. Ejulabit & cremata ſuperabit meos æſtus. Dum ferrum & ignes ſuppetent, & humor veneni; nullus hoſtis Medeæ erit impunitus. Quod ſi forſitan preces movent dura tua viſcera; nunc auſculta voces inferiores meis cogitationibus. Tam ſum tibi demiſſa, quam tu fuiſti mihi ſæpe: nec abnuo proſtratam fuiſſe ante tuos pedes. Si ſum tibi contemnenda; intuere filios communes. Noverca crudelis rabiem exercebit in natos meos. Et ſunt tibi prorſus ſimiles: & moveor ſimilitudine: & quoties intueor, oculi noſtri humeſcunt.

NOTÆ.

k *Jactare*] Gall. *Vous faire valoir.* Angl. *To ſet off yourſelf.*

l *Apta*] *Quæ placeant.*

m *In faciem*] *Quod non ſim pulchra.*

n *Nova*] *Inaudita, maxima.*

o *Læta*] Puellarum more, quæ aliarum vitiis delectantur, quod inde minus gratas eas fore ſciant ſuis amaſiis.

p *Meis*] *Quæ mihi affingis.*

q *Rideat*] Conceſſio eſt per indignationem.

r *Tyrio*] Laudatiſſima fuit Tyria purpura, ſive oſtrum.

ſ *Sublimis*] *Magnifica & ſuperba, in ſolio ſedens.*

t *Vincet*] *Magis ardebit.* Quod poſtea perfecit, nunc Medea minitatur; quæ in regium ignem, in qua & Creuſa cremata eſt, immiſit.

u *Succuſque veneni*] *Venenum.*

x *Quod ſi*] Jam ad preces convertitur; ſi forte Jaſonem flectere queat.

y *Præcordia*] *Tua,* ſcil. *ô Jaſon.*

z *Minora*] *Quæ non reſpondeant ſuperbiæ & iræ meæ.* Hinc ſummus magiſter Horatius Lib. de Arte Poëtica,

Sit Medea ferox, invictaque.

a *Partus*] *Liberos noſtros communes.*

b *Nimium*] Pro *valde:* eoque ſenſu etiam apud Terentium legitur.

c *Imagine tangor*] Moveor: non preces nudas, ut vides, Medea protulit: ſunt enim quæ dicit amoris plena, & ad perſuadendum maxime accommodata.

d *Madent*] *Rigantur lacrymis.*

Per ſuperos oro, per avitæ [e] lumina flammæ,
Per [f] meritum, & natos [g] pignora noſtra duos:
Redde [h] torum: pro quo tot res [i] inſana reliqui.
[k] Adde fidem dictis; auxiliumque [l] refer.
Non ego te imploro contra tauroſque viroſque;
Utque tua ſerpens victa [m] quieſcat ope.
Te peto, quem merui, quem nobis [n] ipſe dediſti;
Cum quo ſum pariter facta parente parens.
Dos ubi ſit, quæris? campo [o] numeravimus illo,
Qui tibi laturo vellus arandus erat.
Aureus ille aries villo ſpectabilis aureo,
Dos mea: quam, dicam ſi tibi, Redde; [p] neges.
Dos mea, tu ſoſpes: dos eſt mea, [q] Graia juventus.
I nunc, [r] Siſyphias, improbe, [ſ] confer opes.
Quod vivis; quod habes [t] nuptam ſocerumque potentem,
Hoc ipſum, ingratus quod potes eſſe, meum eſt.
Quos equidem [u] actutùm! ſed quid prædicere pœnam
Attinet? ingentes [x] parturit ira minas.
Quo feret ira, [y] ſequar. Facti fortaſſe [z] pigebit;
Et piget infido conſuluiſſe viro.

INTERPRETATIO.

Precor per Deos, per radios ſolis aviti, per beneficia & duos filios pignora noſtra, reſtitue lectum, cujus gratia amens tot res deſerui. Præbe fidem dictis tuis; *& opem præſta viciſſim. Ego non te oro adverſus boves & viros; & ut draco ſuperatus opera tua ſopiatur. Te poſco, quem merui, quem ipſe tradidiſti nobis; cum quo parente ſum pariter facta parens. Petis ubi ſit dos? exhibuimus illo agro, qui erat findendus tibi rapturo vellus* aureum. *Ille aries aureus inſignis lana aurea* eſt *dos mea; quam, ſi dicam tibi, Reſtitue, recuſes. Dos mea, tu incolumis: juventus Græca eſt dos mea. I nunc, peſſime, compara divitias Siſyphias cum meis. Quod vita frueris, quod habes maritam & ſocerum opibus præcellentem; hoc ipſum quod licet eſſe ingrato, eſt meum. Quos equidem confeſtim! ſed quorſum ante indicare ſupplicium? Ira concipit maximas minas. Faciam quod ira ſuadebit. Forte pœnitebit facinoris, pœnitet etiam faviſſe viro perfido.*

NOTÆ.

e *Lumina*] *Per radios, lucemque Solis avi mei.*

f *Meritum*] *Meum*, ſcil.

g *Pignor*] Liberi ſunt matrimonii & amoris pignora.

h *Torum*] *Quem mihi demis, Creuſæ tradis.* Id eſt, *Matrimonium noſtrum firma.*

i *Inſana*] *Amore demens.*

k *Adde fidem*] *Præſtando quod pollicitus es.*

l *Refer*] *Sicut tibi auxilium tuli, parem gratiam referas.*

m *Quieſcat*] *Dormiat.*

n *Ipſe*] Id eſt, *Sponte tua, ultro.*

o *Numeravimus*] Beneficia maxima à ſe accepiſſe Jaſonem, dotis loco, indicat.

p *Neges*] *Nolis mihi dare.*

q *Graia*] *A me tecum ſervata.*

r *Siſyphias*] Creontis, Siſyphi filii.

ſ *Confer*] *Cum meis compara.*

t *Nuptam*] *Creuſam.*

u *Actutùm*] Subauditur *puniam*, vel aliquid ejuſmodi. Simile eſt illud Virgilii,

Quos ego——ſed motos, &c.

x *Parturit*] *Cogitat & emittere conatur.*

y *Sequar*] *Faciam quod ira ſuadebit.*

z *Pigebit*] *Me*, ſcil. Ad terrorem incutiendum hæc ſunt maxime idonea: ſed & ad deterrendum locus eſt aptiſſimus.

a Viderit

[a] Viderit iſta Deus, qui nunc mea pectore verſat,
Neſcio quid certe mens me [b] majus agit.

INTERPRETATIO.

Deus iſtis conſuluerit, qui nunc cor meum agitat: profecto mens mea neſcio quid majus movet.

NOTÆ.

a *Viderit*] Gall. dicemus, *Il en arrivera ce qu'il plaira à Dieu.* Angl. *The Succeſs ſhall be what God pleaſes.* At cum furore hæc ſunt pronuncianda.

b *Majus*] *Maximum, & antea inauditum.* Illa vero ex Jaſone liberos ſuos mactavit, regiam, ubi Creuſa periit, veneni quibuſdam accendit, deinde Thebas ad Herculem, ſervandorum Jaſonis promiſſorum ſponſorem profugit. Qua de re plurima, diverſiſſima etiam poëtæ.

EPISTOLA XIII.

ARGUMENTUM.

Proteſilaus Iphicli filius, ad Trojam quadraginta navibus (ut ait Homerus) navigans, cum cæteris Græcis Aulide, portu Bœotiæ, ob tempeſtatem clauſus eſt. Quod dum intellexiſſet Leodamia Acaſti ex Laodathea filia, ejus uxor, ſincere maritum amans, multis ſomniis perterrita, hanc epiſtolam ad eum ſcripſit: qua ſuadet, ut oraculi memor, à belli periculis abſtineat. Datum enim Græcis fuerat reſponſum, eum, qui primus ex claſſe in terram Trojanorum deſcendiſſet, periturum. At Proteſilaus magnanimus, primus deſcendit, & ab Hectore occiſus eſt.

LAODAMIA PROTESILAO.

MITTIT, & optat amans, quo mittitur, ire, ſalutem,
[a] Hæmonis Hæmonio Laodamia viro.
[b] Aulide te fama eſt vento retinente morari.
Ah! me [c] cum fugeres, [d] hic ubi ventus erat?
Tum freta debuerant veſtris obſiſtere remis.
Illud erat ſævis [e] utile tempus aquis.
Oſcula plura viro, [f] mandataque plura dediſſem:
Et ſunt quæ volui dicere plura tibi.

INTERPRETATIO.

Laodamia Hæmonis amans mittit ſalutem marito Hæmonio, & eam cupit pervenire, quo mittitur. Rumor eſt te manere in Aulide vento obſtante. Ah! ubinam erat hic ventus, cum à me diſcederes? Tum maria debuerant adverſus veſtros remos niti. Illud tempus erat aptum aquis furentibus. Pluribus ſuaviis & pluribus mandatis maritum cumulaſſem: & ſunt plura, quæ volui tibi dicere.

NOTÆ.

a *Hæmonis*] *Theſſalica*, ab Æmo monte.

b *Aulide*] Aulis, oppidum & portus Bœotiæ, ubi Dianæ ira, ob cervam ab inſcio Agamemnone interfectam, Græci Trojam navigaturi, tempeſtate, donec ille filiam Iphigeniam immolaret, retenti ſunt.

c *Cum fugeres*] Iſtud ex deſiderio dictum, & affectu: non enim fugit Proteſilaus.

d *Hic*] *Qui te apud me retinuiſſet.*

e *Utile*] *Quia te mihi ſervaſſet.*

f *Mandataque*] Hortata eſſet amplius, ut ſibi proſpiceret, &c.

Raptus

Raptus es hinc [g] præceps: &, qui tua vela vocaret,
Quem cuperent nautæ, [h] non ego, ventus erat.
Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.
Solvor ab amplexu, Proteſilaë, tuo;
Linguaque mandantis verba [i] imperfecta relinquit.
Vix illud potui dicere triſte, Vale.
[k] Incubuit [l] Boreas, abreptaque vela tetendit.
Jamque meus longe Proteſilaüs erat.
Dum potui ſpectare virum, ſpectare juvabat:
Sumque [m] tuos oculos uſque ſecuta meis.
Ut te non poteram, poteram tua vela videre:
Vela diu vultus detinuere meos.
At poſtquam nec te, nec vela fugacia vidi;
Et quod ſpectarem, nil, niſi pontus, erat;
Lux quoque tecum [n] abiit, [o] tenebris exanguis obortis
[p] Succiduo [q] dicor procubuiſſe genu.
Vix ſocer Iphiclus, vix me [r] grandævus Acaſtus,
Vix [ſ] mater gelida mœſta refecit aqua.
Officium fecere pium, ſed [t] inutile nobis.
Indignor miſeræ non licuiſſe mori.
Ut rediit animus, pariter rediere dolores;
Pectora legitimus caſta momordit amor.

INTERPRETATIO.

Ablatus es hinc feſtinus; & ventus flabat qui cieret tua vela; quem nautæ expeterent non ego. Ventus erat favens nautis, non amanti. Disjungor ab amplexu tuo, Proteſilaë; & lingua admonentis deſtituit voces incompletas. Vix potui proferre mœſtum illud, Vale. Aquilo irruit, & inflavit carbaſa correpta. Jamque meus Proteſilaus erat longe. Dum potui aſpicere maritum, proderat aſpicere: & ſum proſequuta tuos oculos meis. Cum te non poſſem, poteram tua vela cernere: vela diu retinuerunt oculos meos. At poſtquam neque aſpexi te, neque vela fugientia, & nihil erat quod aſpicerem, niſi mare, lumen quoque tecum exceſſit, caligine inducta perhibeor exanguis cecidiſſe, genu vacillante. Vix ſocer Iphiclus, vix Acaſtus ſenex, vix mater triſtis me reſtituit aqua frigida. Præſtiterunt officium pium, ſed nobis ineptum. Doleo non licuiſſe infelici obire. Poſtquam animus rediit, dolores pariter redierunt, amor pudicus corda caſta conſtrinxit.

NOTÆ.

g *Præceps*] *Feſtinus.*

h *Non ego*] Quia vento ſecundo Proteſilao erat diſcedendum.

i *Imperfecta*] *Non potui, quæ dicere volebam, abſolvere.*

k *Incubuit*] *Conſtanter flavit.*

l *Boreas*] Qui ventus ab axe ſpirans primo, Proteſilao à Moloſſis, Theſſaliæque ora occidentali, ad Aulidem Trojamque navigaturo, ſecundus fuit.

m *Tuos oculos*] Id eſt, *Cum tu oculos ad me converteres, ego etiam ad te aſſidue reſpiciebam.*

n *Abiit*] *Ex meis oculis*, ſcil.

o *Tenebris*] *Inducta ante oculos caligine.* Quod iis ſolet accedere, qui animi patiuntur deliquium.

p *Succiduo*] *Debili, & ad cadendum prono.*

q *Dicor*] *Nam ipſa quid egerim neſcio.*

r *Grandævus*] *Senex, pater meus.*

ſ *Mater*] *Mea.*

t *Inutile*] *Quia melius fuiſſet mori, quam tantis de te curis vexari.*

Nec

Nec mihi pectendos cura eſt præbere capillos:
  Nec libet aurata corpora veſte tegi.
Ut quas [u] pampinea tetigiſſe [x] Bicorniger haſta
  Creditur, huc illuc, quo furor egit, eo.
Conveniunt matres [y] Phylleïdes, & mihi clamant,
  Indue regales, Laodamia, ſinus.
[z] Scilicet ipſe geram ſaturatas [a] murice veſtes:
  Bella ſub [b] Iliacis mœnibus [c] ille gerat?
Ipſa [d] comas pectar: galea caput ille prematur?
  Ipſa novas veſtes: dura vir arma ferat?
[e] Qua poſſum, [f] ſqualore tuos imitata labores
  Dicar: & hæc belli tempora triſtis agam.
Dux Pari Priamide, [g] damno formoſe tuorum,
  [h] Tam ſis hoſtis iners, quam malus [i] hoſpes eras.
Aut te [k] Tænariæ faciem [l] culpaſſe maritæ,
  Aut illi vellem diſplicuiſſe tuam.
Tu, qui pro rapta nimium, Menelaë, laboras.
  Hei mihi, quam [m] multis flebilis ultor eris!

INTERPRETATIO.

Nec volo tradere comam ornandam: nec placet corpora velari amictu aurato. Incedo huc illuc, quo tulit impetus, ut quas Bicorniger exiſtimatur perculiſſe haſta pampinea. Matronæ Phylleïdes confluunt & mihi clamant; Laodamia, ſume veſtes regias. *Scilicet ipſa induam veſtimenta bis tincta murice, ille bella moveat ſub muris Trojanis? Ipſa orner capillos; ille urgeatur caput caſſide? Ipſa* geram *amictus ſplendidos; vir gerat arma aſpera? Dicar imitata tuos labores ſordibus, quantum queo: & mœſta ducam hæc belli ſpatia. Pari, dux Priamide, ſpecioſe detrimento tuorum, tam ſis hoſtis ignavus, quam eras hoſpes infidus. Vel cuperem te vituperaſſe vultus uxoris Tænariæ; vel tuos illi minus placuiſſe. Tu, Menelaë, qui es nimium anxius pro ſublata, hei mihi, quantum eris vindex luctuoſus multis!*

NOTÆ.

u *Pampinea*] Thyrſum intelligit; quod fuit telum, ſeu geſtamen aut ſceptrum Bacchi, vel haſta pampinis hederiſque obducta, quo qui tacti eſſent, furore, pro quo etiam quandoque thyrſus ſumitur, corripiebantur.

x *Bicorniger*] Bacchus eſt, cui cornua propter vini effectus poëtæ affixerunt.

y *Phylleïdes*] *Theſſalicæ*; à Phyllo Theſſaliæ urbe. Alii habent *Phylaceïdes*: quod minus Heinſio placuit: quia plerumque à poëta, geminato *l*, producitur.

z *Scilicet*] Reſponſio eſt Laodamiæ, ad id quod ſuadebant matronæ, ut veſtes indueret pretioſas: dicitque illud non decere, quamdiu maritus ſuus periclitaretur.

a *Murice*] Murex piſcis eſt, cujus ſanguine ringuntur lanæ. *Dibaphan* vero vocabant purpuram bis tinctam, & murice ſaturatam, quæ erat prætioſiſſima.

b *Iliacis*] *Trojanis.* Ilium enim Trojana eſt civitas, ab Ilo rege, à quo ampliata fuit, ſic dicta.

c *Ille*] *Proteſilaus.*

d *Comas pectar*] Elegans Græciſmus: quanquam alii habent *pectam.*

e *Qua poſſum*] *Quantum poſſum.* Alii habent, *quo*, ſqualore ſcilicet.

f *Squalore*] *Sorde & corporis neglectu.*

g *Damno*] Nam illius cauſa patria everſa eſt.

h *Tam ſis*] *Ne Proteſilao meo noceas.*

i *Hoſpes*] *Cum apud Menelaum eſſes, cujus perfidioſe uxorem clam ſubduxiſti.*

k *Tænariæ*] *Helenæ*; à Tænaro Laconiæ, unde ea orta eſt, promontorio.

l *Culpaſſe*] Quod ſi feciſſet, neque Helenam amaſſet; neque rapuiſſet, neque inde ortum bellum eſſet; neque Proteſilaus abiviſſet.

m *Multis flebilis*] Quia multi hac tua ultione peribunt.

Dî,

Dî, precor, à nobis [n] omen removete ſiniſtrum:
Et ſua [o] det [p] reduci vir meus arma Jovi.
Sed timeo: quotieſque ſubit miſerabile bellum,
More nivis lacrymæ ſole [q] madentis eunt.
Ilion & [r] Tenedos, [ſ] Simoïſque & Xanthus & [t] Ide,
Nomina ſunt ipſo pene [u] timenda ſono.
Nec [x] rapere auſurus, niſi ſe defendere poſſet,
[y] Hoſpes erat: vires noverat ille ſuas.
Venerat (ut fama eſt) multo ſpectabilis auro,
Quique ſuo Phrygias [z] corpore ferret opes.
Claſſe viriſque [a] potens, per quæ fera bella geruntur,
Et ſequitur regni pars [b] quotacunque ſui.
[c] His ego te [d] victam, [e] conſors [f] Ledæa [g] gemellis,
Suſpicor: [h] hæc [i] Danaïs poſſe nocere puto.
Hectora [k] neſcio quem timeo. Paris [l] Hectora dixit
Ferrea ſanguinea bella movere manu.

INTERPRETATIO.

Dii, oro avertite à nobis malum præſagium; & maritus meus ſuſpendat arma ſua Jovi reduci. Sed metuo, & quoties in mentem venit bellum lamentabile, lacrymæ fluunt in modum nivis ſole liqueſcentis. Ilion, & Tenedos, & Simoïs, & Xanthus, & Ide ſunt nomina fere metuenda ipſo ſono. Nec hoſpes conatus eſſet Helenam abducere, niſi poſſet ſe tueri: ille cognoverat ſuas opes. Acceſſerat (ut fama fertur) inſignis multo auro, & qui geſtaret corpore ſuo divitias Phrygias. Potens claſſe, & viris, per quæ bella ſæva adminiſtrantur: & quotacunque pars regni ſui eum *comitatur. Ego conjicio te, ô conjuncta Ledæa geminis, ſuperatam* fuiſſe *iſtis: arbitror hæc poſſe officere Græcis. Reformido neſcio quem Hectorem. Paris dixit Hectorem gerere fera bella manu cruenta.*

NOTÆ.

n *Omen*] Ominoſum videbatur, quod mulis flebilem Menelaum dixiſſet: non enim e nihilo, ſed propter meritorum mortem fleuras matronas Græcas intelligendum eſt: deoque addidit Laodamia, *Dî precor*, &c.

o *Det*] *De more appendat, & ſacra faciat.*

p *Reduci*] *Reductori, conſervatori.*

q *Madentis*] *Humeſcentis & liqueſcentis.*

r *Tenedos*] Inſula in Trojæ conſpectu.

ſ *Simoïſque & Xanthus*] Sunt agri Troni rivuli.

t *Ide*] Ide, ſeu Ida, mons Phrygiæ.

u *Timenda*] Timidæ, ſcil. & delicatulæ uellæ; quæ ſibi, extra domum attonita mnia fingit aſpera.

x *Rapere*] Helenam, ſcilicet.

y *Hoſpes*] *Paris.*

z *Corpore*] Ex quo, illum, qui vidiſſet m magnifice ornatum, quam dives eſſet hrygia, poterat judicare.

a *Potens*] Supple, *Paris venerat.*

b *Quotacunque*] Id eſt, *Minima ſequitur. Unde conjicere licet, quantis ſit Paris ille inſtructus viribus.*

c *His*] *Magnifico Paridis ornatu, viribuſque.*

d *Victam*] *Ad illum amandum inductam.*

e *Conſors*] *Soror.*

f *Ledæa*] *Leda matre orta.*

g *Gemellis*] *Caſtori & Polluci*, qui gemini fuerunt, non eodem ovo, ut male annotaverunt, ſed eodem partu editi.

h *Hæc*] *Vires & divitiæ.*

i *Danaïs*] *Græcis*, à Danao Argivorum rege.

k *Neſcio quem*] Fortiſſimum intelligit, atque hæc, ex puellæ ingenio, itemque decoro, timorem auget dubitatio.

l *Hectora*] Accuſat. Græcorum more. Fuit vero Hector Priami filius.

Hectora, quiſquis is eſt, ſi ſum tibi cara, caveto.
  Signatum memori pectore [m] nomen habe.
Hunc ubi vitaris, alios vitare memento :
  Et multos illic [n] Hectoras eſſe puta.
Et facito dicas, quoties pugnare parabis,
  Parcere me juſſit Laodamia [o] *ſibi.*
Si cadere Argolico fas eſt ſub milite Trojam ;
  Te quoque non ullum vulnus habente cadat.
Pugnet, & adverſos tendat [q] Menelaüs in hoſtes :
  [r] Ut rapiat Paridi, quam Paris ante ſibi.
Irruat ; & [ſ] cauſa quem vincit, vincat & armis.
  Hoſtibus è mediis nupta petenda viro eſt.
Cauſa tua eſt [t] diſpar. Tu tantum vivere [u] pugna,
  Inque pios dominæ poſſe redire ſinus.
Parcite, [x] Dardanidæ, de tot (precor) hoſtibus uni :
  Ne meus ex [y] illo corpore ſanguis eat.
[z] Non eſt, quem deceat nudo concurrere ferro,
  Sævaque in oppoſitos pectora ferre viros.
[a] Fortius ille poteſt, multo quum pugnat amore.
  Bella gerant alii ; Proteſilaüs amet.

INTERPRETATIO.

Vitato Hectorem, quiſquis is eſt, ſi ſum tibi dilecta. Gere nomen illud notatum mente memori. Ubi effugeris hunc, cogites effugere alios : & crede multos Hectoras illic eſſe. Et cura ut dicas, quoties te inſtrues ad pugnam, Laodamia mihi imperavit ſibi indulgere. *Si fas eſt Trojam ruere ſub milite Argolico ; ruat te quoque nulla plaga impedito. Menelaüs certet, & eat in hoſtes oppoſitos, ut auferat Paridi, quam Paris ante ſibi* abſtulit. *Irrumpat : & ſuperet armis, quem ſuperat cauſa. Uxor petenda eſt viro è mediis hoſtibus. Cauſa tua eſt diſſimilis : tu certa tantum vivere, & poſſe reverti in pium gremium dominæ. Dardanidæ, ignoſcite (quæſo) uni de tot hoſtibus. Ne meus ſanguis fluat ex illo corpore. Non eſt cui ſit decorum confligere ſtricto gladio, & agere ferocia pectora in viros adverſos. Ille poteſt generoſius, cum certat multo amore. Alii bella moveant ; Proteſilaüs amet.*

NOTÆ.

m *Nomen habe*] *Ut ſemper ab illo caveas.*

n *Hectoras*] Id eſt, *Multos, à quibus caveas, viros fortiſſimos.*

o *Sibi*] Indicat ſe, ex amore, non niſi in Proteſilao vivere.

p *Argolico*] *Græco* ; ab Argo, quæ duplex fuit Græcorum civitas ; ſeu Argolide, eorum provincia.

q *Menelaüs*] *Cujus uxoris cauſa bellum inceptum.*

r *Ut rapiat*] Heinſius hunc verſum cum ſequenti à Puteaneo & Lovanienſi codice abeſſe teſtatur.

ſ *Cauſa quem vincit*] Potior Menelaï, cui rapta conjux, cauſa fuit, quam Paridis, qui illam rapuerat.

t *Diſpar*] *Nam domi uxorem tuam habes : unde non tibi pugnandum ut illam habeas ; ſed ut vivas.*

u *Pugna*] Prorſus Proteſilao adverſus ſeipſum pugnare opus fuiſſet, ne tam acriter in hoſtes, animi primo impetu victus, irrueret.

x *Dardanidæ*] Trojanos, non ſine maximo affectu, tanquam præſentes eſſet, compellat. Illos vero à Dardano ſuo rege eo nomine appellatos antea diximus.

y *Illo*] *Mariti mei Proteſilaï, in quo ego vivo.*

z *Non eſt*] Supple *maritus meus.*

a *Fortius*] Suum dicit Proteſilaum melius Cupidinis, quam Martis caſtra ſequi : quod quidem ex Laodamiæ votis intelligendum ; quæ illum ab hoſtibus Trojanis in hoſtium numero non cupit recenſeri.

Nunc

[b] Nunc fateor; volui [c] revocare; animuſque [d] ferebat.
Subſtitit auſpicii lingua [e] timore mali.
Cum foribus velles ad Trojam exire paternis,
Pes tuus offenſo limine [f] ſigna dedit.
Ut vidi, ingemui; tacitoque in pectore dixi:
Signa [g] *reverſuri ſint precor iſta viri.*
Hæc tibi nunc refero, ne ſis [h] animoſus in armis:
Fac meus [i] in ventos hic timor omnis eat.
Sors quoque [k] neſcio quem [l] fato deſignat iniquo,
Qui primus Danaum [m] Troada tangat humum.
Infelix, quæ prima virum lugebit ademptum!
Dî faciant, [n] ne tu ſtrenuus eſſe velis!
Inter mille rates tua ſit [o] milleſima puppis,
Jamque [p] fatigatas ultima verſet aquas.
Hoc quoque præmoneo: de nave noviſſimus exi.
Non eſt, quo properes, [q] terra paterna tibi.
Cum [r] venies, [ſ] remoque move veloque [t] carinam;
Inque tuo celerem littore ſiſte gradum.

NTERPRETATIO.

Nunc agnoſco; volui te retrahere; & mens ſuadebat. Lingua retenta eſt metu mali ominis. Cum velles excedere limine paterno ad Trojam, pes tuus omnia fecit limine percuſſo. Ut aſpexi, ingemui; & dixi in pectore ſecreto: Ora iſta ſint indicia mariti redituri. *Nunc hæc tibi narro, ne ſis audax in armis: fac hic omnis metus vaneſcat in auras. Sors etiam deſtinat neſcio quem morti injuſtæ, qui primus Danaum attingat ſolum Trojanum. Miſera quæ prima flebit maritum ſublatum! Dii præſtent, ne tu velis eſſe generoſus! Inter mille naves tua ſit navis milleſima, & poſtrema eruat undas laſſas. Hoc quoque ante hortor; prodito ultimus è nave. Solum non eſt tibi patrium, quo feſtines. Cum reverteris, impelle navem remo & velo, & fige pedem velocem in tuo littore.*

NOTÆ.

b *Nunc fateor*] *Quod antea non ſum auſa dicere, nec male ominari viderer, illud jam moneo.*

c *Revocare*] *Impedire, ne ad bellum Trojanum ires.*

d *Ferebat*] *Cupiebat.*

e *Timore*] *Timens ne male ominari viderer:* quod jam dixi.

f *Signa*] *Auguria, omnia, præſagia.*

g *Reverſuri*] Malum erat omen ita cæſpitaſſe; quod ſatis indicavit: at ne quidem vult illud effari.

h *Animoſus*] *Audax, qui in omne diſcrimen irruas.*

i *In ventos*] *De nihilo me invaſerit; vanuſque ſit.*

k *Neſcio quem*] Fuit ille ipſe Proteſilaus.

l *Fato*] *Morti.*

m *Troada*] *Troas* vocatur regio Trojana: ex qua patronymicum maſculinum. *Tros, Trois*; & fœminin. *Troas, Troadis.*

n *Ne tu ſtrenuus*] Id eſt, *Ne tu primus pereas:* ſed vocibus abſtinet ominoſis.

o *Milleſima*] *Ultima, quæ terram attingat.*

p *Fatigatas*] *Aliorum remis agitatas.*

q *Terra paterna*] *Ubi ab amicis excipiaris, ſed inimica.*

r *Venies*] *Reverteris in patriam.*

ſ *Remo*] *Ocyſſime redi.*

t *Carinam*] *Navem.* Pars poſita eſt pro toto; eſt enim carina navis pars ima.

Sive latet [u] Phœbus, ſeu terris altior extat,
Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte, venis.
Nocte tamen, quam luce, magis. Nox [x] grata puellis:
Quarum ſuppoſitus colla [y] lacertus habet.
[z] Aucupor in lecto mendaces [a] cælibe ſomnos.
Dum careo veris, gaudia falſa juvant.
Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
Cur venit à verbis multa querela tuis?
[b] Excutior ſomno; [c] ſimulacraque noctis adoro.
Nulla caret [d] fumo Theſſalis ara meo.
Thura [e] damus, lacrymamque ſuper; [f] qua ſparſa relucet,
Ut ſolet adfuſo ſurgere flamma mero.
[g] Quando ego, te reducem cupidis amplexa lacertis,
Languida lætitia [h] ſolvar ab ipſa mea?
Quando erit, ut lecto mecum bene junctus in uno
Militiæ referas ſplendida facta tuæ?
Quæ mihi dum referes; quamvis audire juvabit,
Multa tamen capies oſcula, multa dabis.
Semper [i] in his [k] apte narrantia verba [l] reſiſtunt.
[m] Promptior eſt [n] dulci lingua referre mora.

INTERPRETATIO.

Sive ſol abſconditur, ſeu ſublimior terris eminet; tu mihi occurris dolor de die, tu mihi dolor *de nocte. De nocte tamen magis quam de die; nox ſuavis puellis, quarum cervicem brachium ſubjectum amplectitur. Capto ſomnos fallaces in lecto viduo. Gaudia ficta proſunt, dum deſtituor veris. Sed quamobrem tua ſpecies nobis ſiſtitur pallida? Quamobrem multa quærimonia oritur ex verbis tuis? Somno excutior; & veneror imagines noctis. Nullum altare Theſſalicum deſtituitur fumo meo. Exhibemus thura & lacrymas ſuper* ea, *quibus irrigata, flamma micat, ut ſolet erumpere vino inſtillato. Quando ego, complexa te reducem ulnis avidis, deliquium patiar ipſa deficiens meo gaudio? Quando erit, ut bene mecum compoſitus in uno toro narres ſtrenua facta militiæ tuæ? Quæ dum mihi narrabis; quamvis gratum erit auſcultare; tamen multa ſumes oſcula, offeres multa. Voces quæ aliquid referunt ſemper commode in his hærent. Lingua eſt paratior narrare ſuavi mora.*

NOTÆ.

u *Phœbus*] Sive *ſol.* Dicit ſe diu noctuque de Proteſilao anxiam eſſe.

x *Grata*] Adeoque ingrata, cum maritus abeſt.

y *Lacertus*] Mariti, ſcil.

z *Aucupor*] *Studeo læta de te ſomniare.*

a *Cælibe*] *Viro deſtituto.*

b *Excutior*] Subito excitor. Gall. *Je m'eveillè en ſurſaut.* Angl. *I ſtart out of my Sleep.*

c *Simulacraque noctis*] *Nocturnas umbras, quæ in ſomnis tuam imaginem mihi repræſentant.*

d *Fumo*] Id eſt, *Sacrificio.*

e *Damus*] *Focis injicimus.*

f *Qua*] In aliis eſt, *quæ ſparſa relucent:* ſic vero referendum ad thura, non ad flammam.

g *Quando*] Affectum auget interrogatio, cum exclamatione.

h *Solvar*] Nimio gaudio etiam animi deliquium patimur.

i *In his*] *Oſculis.*

k *Apte*] *Cum jucunditate & voluptate.*

l *Reſiſtunt*] *Abrumpuntur.*

m *Promptior*] *Paratior.*

n *Dulci*] *Quam fecerunt oſcula.*

Sed cum Troja [o] ſubit, ſubeunt ventique fretumque;
Spes bona ſollicito victa timore cadit
Hoc quoque, quod venti [p] prohibent exire carinas,
Me movet: invitis ire paratis aquis.
Quis velit in patriam vento prohibente reverti?
A patria pelago vela vetante datis.
Ipſe [q] ſuam non præbet iter Neptunus ad urbem:
[r] Quo ruitis? veſtras quiſque redite domos.
Quo ruitis, Danaï? ventos audite vetantes,
Non ſubiti caſus, [ſ] numinis iſta mora eſt.
Quid petitur tanto, niſi turpis adultera, bello?
Dum licet, [t] Inachiæ [u] vertite vela rates.
[x] Sed quid ego revoco hæc? omen revocantis abeſto,
Blandaque compoſitas aura [y] ſecundet aquas.
[z] Troaſin invideo, quæ ſi lacrymoſa ſuorum
[a] Funera conſpicient, [b] nec procul hoſtis erit;

INTERPRETATIO.

Sed cum Troja occurrit, occurrunt etiam venti & mare; ſpes bona ſuperata metu anxio dilabitur. Hoc quoque me percellit, quod auræ obſtant, ne naves diſcedant. Inſtituitis diſcedere aquis renitentibus. Quis cupiat redire in patriam vento obſtante? Panditis vela à patria mari prohibente. Neptunus ipſe non dat viam ad urbem ſuam. Quo prorumpitis? Quiſque repetite veſtras domos. Quo prorumpitis, Danaï? auſcultate auris prohibentibus. Iſta retardatio eſt Dei, non caſus repentini. Quid quæritur tanto bello, niſi infamis adultera? Naves Inachiæ flectite carbaſa, dum datur. Sed quid ego hæc repeto? Augurium repetentis abeſto, & lenis aura faveat aquis quietis. Æmulor Trojanis, quæ ſi intuebuntur flebiles cædes ſuorum, nec hoſtis erit longe.

NOTÆ.

o *Subit*] *In mentem recurrit.* Sic Gall. dicimus, *Mais quand je ſonge*, Angl. *But when I think on't.*

p *Prohibent*] Illud ſupra vidimus.

q *Suam*] Quia, cum Apolline, Trojæ mœnia ædificaverat.

r *Quo ruitis*] Vim habet maximam & affectum hæc iteratio. Tantum non inconſideratos & inſanos vocat Danaos.

ſ *Numinis*] *Neptuni Dei; cui non poſſitis reſiſtere.*

t *Inachiæ*] *Argivæ ſeu Græcæ*; à priſco Argivorum rege Inacho.

u *Vetite vela*] *Adeoque in patriam revertimini.*

x *Sed quid ego*] Mire hic variant libri veteres, quorum nonnulli,

Sed quid ago revocans? revocantis nomen abeſto.

Longum eſſet omnia referre. Heinſius putat ſcribendum,

Sed quid ego hos revoco, revocaminis omen abeſto.

Senſus vero apertiſſimus eſt. Malum omen ex voto & revocatione ſua Laodamia metuens, correptione utitur; conceditque, ut Græci ad Trojam ire pergant.

y *Secundet*] *Navigationi veſtræ faventes efficiat.*

z *Troaſin*] *Troas invideo* habebat Puteaneus: unde Salmaſius, τῷ in geminato, feliciter, teſte Gronovio. *Troaſin invideo*, tertio caſu Græco plurali, reponebat. Quod ut approbet Heinſius, quædam ex Propertio ſimilia loca citat. Nihil vero adverſus tantos viros auſim ferre: quanquam hanc fateor correctionem mihi non arridere. Accuſativus equidem ſolus vulgo cum verbo *invideo* non ita conſtruitur: at nolim ideo affirmare Ovidium non ita ſcripſiſſe.

a *Funera*] *Cædes.*

b *Nec procul*] *Unde ſequitur, quod ſuos maritos ſæpe videbunt uxores Trojanæ:* nam iſtud intelligendum; ne beneficii loco, quod peſſimum eſt, arripuiſſe Laodamia videatur.

Ipſa ſuis manibus forti nova nupta marito
Imponet galeam, [c] barbaraque arma dabit.
[d] Arma dabit: dumque arma dabit, ſimul oſcula ſumet,
Hoc genus officii dulce duobus erit.
[e] Producetque virum; dabit & mandata reverti:
Et dicet, *Referas iſta* [f] *face arma Jovi.*
Ille, ferens dominæ mandata recentia ſecum,
Pugnabit caute, reſpicietque domum.
Exuet hæc reduci clypeum, galeamque reſolvet,
Excipietque ſuo pectora laſſa ſinu.
[g] Nos ſumus [h] incertæ: nos anxius omnia cogit,
Quæ poſſunt fieri, facta putare, timor.
Dum tamen arma geres [i] diverſo miles in orbe,
Quæ referat vultus, eſt mihi [k] cera, tuos.
Illi blanditias, illi tibi debita verba
Dicimus: amplexus accipit illa meos.
Crede mihi; [l] plus eſt, quam quod videatur, imago.
Adde [m] ſonum ceræ; Proteſilaüs erit.
Hanc ſpecto, teneoque ſinu pro conjuge vero:
Et tanquam poſſit verba referre, [n] queror.

INTERPRETATIO.

Nova nupta ipſa aptabit caſſidem manibus ſuis ſtrenuo marito, & exhibebit arma barbara. Exhibebit arma: & dum arma exhibebit, ſimul capiet oſcula. Hoc genus officii erit ſuave ambobus. Et detinebit maritum, & admonebit redire: & dicet, Vide ut reportes iſta arma Jovi. Ille ſecum portans juſſa nova dominæ, certabit provide, & oculos convertet ad domum. Hæc detrahet ſcutum reduci, & caſſide levabit, & recipiet pectora defeſſa gremio ſuo. Nos ſumus dubiæ: metus ſolicitus ſubigit credere acta omnia, quæ poſſunt evenire. Dum tamen arma tractabis, miles in terris remotis, eſt mihi cera, quæ exhibeat faciem tuam. Loquimur illi blanditias, loquimur *illi verba tibi debita; illa fruitur meis amplexibus. Fidem mihi habeto, plus eſt effigies, quam quod videatur, Adjice vocem imagini, erit Proteſilaus. Hanc intueor, & teneo gremio pro vero marito; & conqueror quaſi poſſit voces reddere.*

NOTÆ.

c *Barbaraque*] Epitheton vagum. Arma intellige ſimpliciter: quamvis barbara vocavit, quia barbarorum Trojanorum.

d *Arma dabit*] Repetit quod Trojanis mulieribus invidet, quaſi arma ab uxore tradita vim majorem habeant: quod forte ſuo modo verum eſt.

e *Producetque*] Retardabit: ne tam cito in pericula veniat.

f *Face*] *Fac.* Imperativus antiquorum more.

g *Nos*] *Mulieres Græcæ, quæ tam longe à maritis diſſitæ ſumus.*

h *Incertæ*] *Quid agant,* ſcil. *mariti noſtri, quid ſperandum ſit,* &c.

i *Diverſo*] *In terris longe remotis:* in Aſia, ubi Troja fuit.

k *Cera*] Ex qua Proteſilaï imago ficta erat.

l *Plus eſt*] Ex maximo erga Proteſilaum amore, dicit, ſe majori in ejus deoſculanda imagine, voluptate frui, quam cuiquam videretur.

m *Sonum*] *Vocem.*

n *Queror*] *Apud illam imaginem,* ſcil. *tanquam mihi reſpondere poſſet.*

Per reditus, corpuſque tuum mea numina juro;
Perque [o] pares animi conjugiique faces:
Perque, quod ut videam canis [p] albere capillis,
Quod tecum poſſis ipſe referre, caput;
Me tibi [q] venturam comitem, quocunque vocaris:
Sive ([r] quod heu timeo!) ſive ſuperſtes eris.
Ultima mandato claudetur epiſtola parvo:
Si tibi cura mei, ſit tibi cura tui.

INTERPRETATIO.

Juro per regreſſus, & corpus tuum mea numina; & per faces ſimul animi & conjugii; & per caput quod ipſe poſſis tecum reportare, ut videam canere alba coma me acceſſuram tibi comitem quocunque juſſeris: ſive (quod heu metuo!) ſive eris ſuperſtes. Infima litera finietur parvo monito: Curam geras tui, ſi me amas.

NOTÆ.

o *Pares animi*] *Quæ me tibi pariter animo & corpore conjunxerunt.*

p *Albere*] *Seneſcere.* Metonymia eſt.

q *Venturam*] *Etiam morituram; ſi ipſe moriaris.*

r *Quod heu timeo*] Id eſt, *Sive interficiaris.* Cavit autem vocibus uti ominoſis.

EPISTOLA XIV.

ARGUMENTUM.

Danaus, Beli priſci filius, ex pluribus conjugibus quinquaginta filias ſuſcepit: quas, cum Ægyptus ejus frater, cui totidem erant filii, rogaſſet ſibi nurus; Danaus oraculi reſponſo comperto, ſe manibus generi moriturum, volens periculum evitare, conſcenſis navibus Argos venit. Indignatur Ægyptus, quod ſpretus eſſet, filioſque cum exercitu ad illum oppugnandum mittit, hac lege, ut non niſi interempto Danao ad ſe redirent, aut filiarum connubia iniſſent. Ille autem obſidione coactus, filias ſe daturum ſpoſpondit. Sed puellæ, accepto à patre gladio, ut juſſum erat, prima nocte, cum vino lætitiaque calentes juvenes arctiſſimo ſomno eſſent ſopiti, unaquæque ſuum jugulavit: Hypermneſtra excepta, quæ Lino, quem Euſebius Lynceum appellat, marito ſuo pepercit, ſuaſitque, ut ad patrem Ægyptum, detecto facinore, quam primum fugeret. Sed cum pater Danaus ab omnibus perfectum facinus intellexiſſet, præterquam ab Hypermneſtra, eam crudeliſſime vinctam in carcerem compegit. Quare maritum hac epiſtola rogat, ut vel opem ferat, vel, ſi mori contingat, ſepulturæ bonore non careat. Sed à Lino tandem, Danao trucidato, fuit liberata.

HYPERMNESTRA LYNCEO.

[a] MITTIT Hypermneſtra de tot modo [b] fratribus uni:
Cætera nuptarum crimine [c] turba jacet.

INTERPRETATIO.

Hypermneſtra ſcribit uni de tot modo fratribus; cæteri perierunt flagitio uxorum.

NOTÆ.

a *Mittit*] Epiſtolam, ſcil.

b *Fratribus*] Patruelibus Hypermneſtræ.

c *Turba*] *Fratres tui, à ſororibus meis interfecti.*

Clauſa domo teneor, gravibuſque coërcita vinclis.
Eſt mihi ſupplicii cauſa, fuiſſe [d] piam.
Quod manus extimuit [e] jugulo dimittere ferrum,
Sum rea. Laudarer, [f] ſi ſcelus auſa forem.
Eſſe ream præſtat, quam ſic placuiſſe parenti.
Non piget immunes cædis habere manus.
Me pater igne licet, [g] quem non violavimus, urat;
Quæque aderant [h] ſacris, [i] tendat in ora faces:
Aut illo jugulet, quem [k] non bene tradidit, enſe;
Ut qua non cecidit vir nece, nupta cadam:
Non tamen, ut dicant morientia, *Pœnitet*, [l] ora,
Efficiet: [m] non ſum, quam piget eſſe piam.
[n] Pœniteat ſceleris Danaüm ſævaſque ſorores.
[o] Hic ſolet eventus facta nefanda ſequi.
Cor pavet [p] admonitu [q] temeratæ ſanguine noctis;
Et ſubitus [r] dextræ præpedit oſſa tremor.
[ſ] Quam [t] tu cæde putes fungi potuiſſe [u] maritâ,
Scribere de facta [x] non ſibi cæde timet.

INTERPRETATIO.

Detineor domo concluſa, & conſtricta ponderoſis catenis. Eſt mihi cauſa pœnæ, fuiſſe piam. Arguor quod dextra verita eſt exigere enſem per fauces tuas; *celebrarer, ſi audax fuiſſem ad flagitium. Satius eſt ream argui, quam ſic gratam fuiſſe patri. Non pœnitet habere manus inſontes homicidii. Quamvis pater me incendat igne, quem non temeravimus, & immittat in faciem tædas, quæ aderant ſacris, aut mactet gladio, quem male exhibuit, quamvis ea morte occumbam, qua maritus non occubuit, non tamen adiget, ut ora occumbentia proferant,* Pœnitet: *non ſum quam pigeat eſſe piam. Pigeat Danaum & ſorores crudeles flagitii. Hic eventus ſolet comitari facta facinoroſa. Cor trepidat recordatione noctis pollutæ cruore, & repentinus horror occupat oſſa dextræ. Quam tu credas potuiſſe perpetrare cædem mariti, metuit ſcribere de cæde à ſe non patrata.*

NOTÆ.

d *Piam*] *Erga te, quem ſervavi.*

e *Jugulo*] *Tuo,* ſcil. *Quia nolui te interficere.*

f *Si ſcelus*] *Si te perfidioſe mactaſſem, à patre laudarer.*

g *Quem*] Facium nuptialium ignem intellige; quem, quia matrimonii fidem interfecto marito, non læſerat Hypermneſtra, ſe non violaſſe dicit.

h *Sacris*] *Nuptialibus,* ſcil.

i *Tendat*] *In ora immittat.*

k *Non bene*] Quandoquidem ad interficiendum maritum dederat.

l *Ora*] *Mea,* ſcil. *Non faciet pater meus, ut, quod te non mactaverim, me pœnitere profitear.*

m *Non ſum*] Heinſius legebat *non es,* ut ſeſe alloquatur Hypermneſtra.

n *Pœniteat*] Propter mactatos Lyncei fratres.

o *Hic eventus*] Pœnitere, ſcil.

p *Admonitu*] Id eſt, *Quando memini, ſeu recordor: recordatione: cum mentem ſubit cogitatio.*

q *Temeratæ*] *Pollutæ, maculatæ, fœdatæ, infectæ.*

r *Dextræ*] *Qua, nuper mactando tibi, nunc ſcribo.*

ſ *Quam*] *Dextram,* ſcil.

t *Tu putes*] Pro *aliquis putet.*

u *Maritâ*] Alii habent *mariti.*

x *Non ſibi*] *Non à ſe.*

Sed

Sed tamen [y] experiar. [z] Modo facta [a] crepuſcula terris;
[b] Ultima pars lucis, primaque noctis erat:
Ducimur [c] Inachides magni ſub tecta [d] Pelaſgi:
Et ſocer [e] armatas accipit æde nurus.
Undique collucent [f] præcinctæ lampades auro.
Dantur in [g] invitos [h] impia thura focos.
Vulgus, *Hymen*, *Hymenææ*, vocant: [i] fugit ille vocantes.
Ipſa [k] Jovis conjux [l] ceſſit ab urbe [m] ſua.
Ecce mero [n] dubii, comitum clamore [o] frequentes,
Flore novo [p] madidas impediente comas,
In [q] thalamos læti, thalamos ſua buſta [r] feruntur;
[ſ] Strataque corporibus [t] funere digna premunt.
Jamque cibo vinoque [u] graves ſomnoque jacebant;
Securumque quies [x] alta per Argos erat.

INTERPRETATIO.

Sed tamen tentabo. Modo crepuſcula advenerant terris; erat pars noviſſima diei, erat & prima noctis: Inachides deducimur domum magni Pelaſgi, & ſocer in tecta admittit nurus armis inſtructas. Lucernæ auro decoratæ fulgent undique. Thura impia mittuntur in aras illa *reſpuentes. Vulgus invocant* Hymen, Hymenæe: *ille fugit invocantes. Ipſa Jovis uxor diſceſſit ab urbe ſua. Ecce vino labantes celebrati circumfuſorum comitum vociferatione, flore recenti capillos unctos redimente, feſtive eunt in cubicula, cubicula ſuos rogos, & corporibus incumbunt lectis dignis funere. Jamque preſſi cibo & vino & ſomno jacebant; & profundus ſopor habebat Argos quietum.*

NOTÆ.

y *Experiar*] Conabor tibi, quo pacto fratrum pacta ſit cædes, perſcribere.

z *Modo facta*] Optime totius facti ſeriem, à tempore facto initio, narrare occipit.

a *Crepuſcula*] Quid ſit crepuſculum ſequenti verſu dicit: ſed aliud eſt etiam matutinum.

b *Ultima*] Heinſius quoſdam ſequutus codices legit,

Ultima pars noctis, primaque lucis erat.

Sed vulgata lectio potior videtur, quippe quæ ad ritus matrimoniales ſervandos eſt magis accommodata: nam ſub noctem ſponſa domum ſponſi deducebatur.

c *Inachides*] *Inachi proneptes.* Ille enim Io genuit, quæ ex Jove Epaphm; Epaphus Belum, ex quo, ut in argumento vidimus, Ægyptus, Danauſque quinquaginta puellarum pater, orti ſunt.

d *Pelaſgi*] Qui olim Argis regnaverat.

e *Armatas*] *Pugionibus à patre datis inſtructas.*

f *Præcinctæ*] *Auro ornatæ & circumdatæ.*

g *Invitos*] Diis enim feralia connubia, nec ſacrificia placere poterant. Foci pro diis poſiti.

h *Impia*] Quæ ab impiis offeruntur.

i *Fugit*] Non enim vult lætus nuptiarum Deus infauſtis connubiis adeſſe.

k *Jovis conjux*] Juno juga pronubaque, quæ connubiis adeſſe ſolet.

l *Ceſſit*] Ne improbum conjugium videret.

m *Sua*] Illi enim ſacrum Argos, ubi præcipue colebatur.

n *Dubii*] Sponſos intelligit vino captos, & titubantes.

o *Frequentes*] *Comitibus lætis & ſtrepentibus ſtipati.*

p *Madidas*] *Unguentis delibutas.* Gall. *Parfumez.*

q *Thalamos buſta*] Appoſitio. Thalami, *buſta*, ſeu *ſepulchra* eorum dicuntur, quod ibi eſſent illi jugulandi.

r *Feruntur*] *Eunt.*

ſ *Strata premunt*] *Jacent in lectis, veſtimentis linteiſque ſtratis.*

t *Funere digna*] Dicit lectos funeribus magis quam nuptiis convenire.

u *Graves*] *Gravati & oppreſſi*

x *Alta quies*] Omnibus profundo ſomno ſopitis.

Circum me gemitus [y] morientum audire videbar :
Et [z] tamen audibam ; [a] quodque verebar, erat.
Sanguis [b] abit ; mentemque [c] calor corpuſque relinquit :
Inque [d] novo jacui frigida facta toro.
Ut leni [e] Zephyro fragiles vibrantur ariſtæ ;
Frigida [f] populeas ut quatit aura comas ;
Aut ſic, aut etiam tremui magis ; ipſe jacebas :
Quæque tibi dederam vina, [g] ſoporis erant.
Excuſſere metum violenti juſſa parentis.
Erigor ; & capio tela tremente manu.
Non ego falſa loquor : ter acutum ſuſtulit enſem,
Ter [h] male ſublato recidit enſe manus.
[[i] Admovi jugulo ; ſine me tibi vera fateri ;
Admovi jugulo tela paterna tuo.]
Sed [k] timor & pietas crudelibus obſtitit auſis :
Caſtaque mandatum dextra refugit opus.

INTERPRETATIO.

Videbar audire circum me gemitus morientium : & tamen audiebam, & erat quod metuebam. Sanguis recedit, & calor deſtituit animum & corpus : & jacui gelida facta in novo lecto. Quemadmodum fragiles ariſtæ concutiuntur placido Favonio : quemadmodum ventus frigidus concutit frondes populeas : aut ſic, aut etiam amplius trepidavi ; tu jacebas : & vina quæ tibi exhibueram, erant ſoporifera. Mandata ſævi patris expulerunt timorem. Surgo, & ſumo enſem manu trepidante. Ego non proferam ficta : manus ter ſuſtulit gladium acuminatum, ter recidit gladio male ſublato. Admovi faucibus ; concede me tibi vera confiteri, admovi faucibus tuis enſem paternum. Sed metus & pietas prohibuit ſæva cœpta, & manus pudica abnuit opus juſſum.

NOTÆ.

y *Morientum*] *Fratrum tuorum*, ſcil.

z *Tamen*] Pro *omnino :* ſed nota vim occultam iſtius voculæ ; qua efficitur, ut Hypermneſtra, præ metu & rei atrocitate, ita turbata videatur, ut ne illa poſſit ſatis ſuis auribus credere ; ſed, audiatne revera morientium gemitus, an vero id tantum ex imaginatione credat, dubia hæreat.

a *Quodque verebar*] *Ne patrueles interficerentur.*

b *Abit*] *In intimas corporis partes, in præcordia, ipſumque adeo cor, ut ſolet ex metu, relabitur.*

c *Calor*] Siquidem ſanguis ad præcordia ex metu fugit, calor cum eo pariter recedit.

d *Novo*] Qui fuit novæ nuptæ.

e *Zephyro*] Ventus eſt Zephyrus ab occaſu ſpirans. *Favonius* Latinis dicitur.

f *Populeas comas*] *Frondes populi arboris.*

g *Soporis*] *Quæ ſoporem inducerent.* Sucum aliquem ſoporiferum vino immixtum fuiſſe innuit.

h *Male*] *Nec audacia, nec, quibus par erat, viribus.* Vel, *male*, id eſt, *non juſte averſus maritum.* Prior vera videtur expoſitio.

i *Admovi*] Alii habent,

Ac rurſus monitis, juſſuque coacta parentis.

Alii aliter. Heinſius expungendum totum hoc diſtichon putat ; utpote à ſciolo confictum, qui ſuperiora cum ſequentibus non cohærere arbitrabatur. Quæ quidem optime cohærere dicit ille idem Heinſius, ſi pro *Sed*, proximo verſu *Et* reponas. Nullus certe dubito quin ſpurii ſint illi.

k *Timor*] Qui omnibus à natura eſt inſitus, qui male faciunt ; maxime cum criminum aſſuetudine conſcientiæ ſtimulas non elanguit : quanquam aliàs inutiles, ſtrenuæ ſunt ad male faciendum plurimæ mulierculæ.

Purpureos laniata [l] ſinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia verba [m] ſono;
Sævus, Hypermneſtra, pater eſt tibi; juſſa parentis
Effice: germanis ſit comes [n] *iſte ſuis.*
[o] *Fœmina ſum & virgo, natura mitis & annis.*
Non [p] *faciunt* [q] *molles ad fera tela manus.*
[r] *Quin age, dumque* [ſ] *jacet,* [t] *fortes imitare ſorores.*
Credibile eſt cæſos [u] *omnibus eſſe viros.*
[x] *Si manus hæc aliquam poſſet committere cædem;*
Morte foret [y] *dominæ ſanguinolenta ſuæ.*
[z] *Quo meruere necem* [a] *patruelia regna tenendo,*
Quæ tamen [b] *externis danda forent generis?*
[c] *Finge viros meruiſſe mori: quid fecimus ipſæ?*
[d] *Quo mihi commiſſo non licet eſſe piæ?*
[e] *Quid mihi cum ferro?* [f] *quo bellica tela puellæ?*
Aptior eſt digitis lana coluſque meis.

INTERPRETATIO.

Sciſſa amictus purpureos, ſciſſa comam, protuli talia verba voce demiſſa: Hypermneſtra, parentem habes crudelem. Perfice mandata patris: iſte ſit ſocius ſuis fratribus. Fœmina ſum & virgo, mollis natura & ætate. Manus teneræ non ſunt aptæ ad ſæva arma. Quin age, & dum jacet, æmulator ſtrenuas ſorores. Credibile eſt maritos eſſe interfectos ab omnibus. Si hæc dextra poſſet patrare aliquam cædem, cruenta eſſet nece dominæ ſuæ. Qua re *illi* digni ſunt morte poſſidendo regna patruelia, quæ tamen eſſent tradenda generis peregrinis? Pone viros dignos eſſe interire: quid nos commeruimus? Quo facinore non licet mihi eſſe piæ? Quid mihi cum enſe? Quorſum militaria tela virgini? Lana & colus eſt magis idonea digitis meis.

NOTÆ.

l *Sinus*] *Veſtes meas.*

m *Sono*] *Voce demiſſa.*

n *Iſte*] *Lynceus maritus meus.*

o *Fœmina ſum*] Oſtendit nunc, quod maritum non poſſit interficere, rationibus à ſexu & ætate petitis.

p *Faciunt*] *Aptæ ſunt.*

q *Molles*] Quales ſunt muliebres.

r *Quin age*] Jam muliebri more mutat conſilium, vel potius nutans ad illud mutandum ſeſe hortatur.

ſ *Jacet*] *Maritus*, ſcil.

t *Fortes*] Imo furioſæ, quæ ſuos maritos trucidaverunt: quamobrem etiam à poëtis infame illud genus ad inferos detruſum.

u *Omnibus*] Pro *ab omnibus*. Ita ſæpe & eleganter loquuntur poëtæ, Horatius præſertim.

x *Si manus*] Nunc conſilium de interficiendo marito reſpuit.

y *Dominæ*] *Mei ipſius, quæ me potius ipſa quam maritum interficerem.*

z *Quo*] *Qua re? quo crimine?* Nullum dicit eſſe in patruelibus crimen, ad quos, ex ſuo cum Danai filiabus conjugio, jure ejus regnum perveniat, cum hæredibus maſculis ille careret.

a *Patruelia*] *Quæ hæreditario jure ad patrueles ſuas obvenirent; quæque per ſuum cum illis conjugium ſua fierent.*

b *Externis*] *Qui ex ſua gente non eſſent: quibuſvis aliis hominibus.*

c *Finge*] *Pone.* Gall. *Suppoſez.* Angl. *Suppoſe.*

d *Quo commiſſo*] *Propter quod peccatum?*

e *Quid mihi*] *Quamobrem in manus meas gladium pater poſuit?*

f *Quo*] *Fine*, ſcilicet. Sciebat, equidem eſſe ea ad interficiendos patrueles, quorſum vero ſpectaret illa cædes neſciebat, aut neſcire ſimulabat.

[g] Hæc ego: dumque queror, lacrymæ [h] ſua verba ſequuntur,
Deque meis oculis in tua membra cadunt.
Dum [i] petis amplexus, ſopitaque brachia [k] jactas;
Pene manus telo ſaucia facta tua eſt.
Jamque patrem, famuloſque patris, lucemque timebam.
Expulerunt ſomnos hæc mea dicta tuos;
Surge age, [l] *Belide, de tot modo fratribus* [m] *unus:*
Nox tibi, ni properas, iſta [n] *perennis erit.*
Territus exſurgis: fugit omnis [o] inertia ſomni.
Aſpicis in timida [p] fortia tela manu.
Quærenti [q] cauſam, *Dum nox ſinit, effuge,* dixi.
Dum nox atra ſinit, tu fugis: ipſa moror.
Mane [r] erat: & Danaüs generos ex cæde jacentes
Dinumerat; [ſ] ſummæ criminis unus abes.
Fert [t] male [u] cognatæ jacturam mortis in uno;
Et queritur [x] facti ſanguinis eſſe parum.
[y] Abſtrahor à patriis pedibus; [z] raptamque capillis
(Hæc meruit [a] pietas præmia) carcer habet.

INTERPRETATIO.

Hæc ego; & dum conqueror, lacrymæ ſubſequuntur ſua verba, & fluunt in tuos artus de meis oculis. Dum quæris me *complecti, & agitas lacertos ſopitos; manus tua eſt propemodum vulnerata gladio. Jamque metuebam patrem & miniſtros patris, & diem. Hæc mea verba excuſſerunt ſomnos tuos:* Surge age, Belide, ſolus de tot modo fratribus: Iſta nox erit tibi perpetua, niſi feſtinas. *Tremefactus excuteris: omnis ſegnities ſomni dilabitur: cernis tela valida in manu pavida. Dixi tibi ſciſcitanti cauſam,* Prorumpe, dum nox concedit. *Dum nox obſcura facit copiam, tu abis: ego remaneo. Mane erat: & Danaüs enumerat generos proſtratos ex nece: ſolus deſideraris ſummæ flagitii. Inique patitur damnum mortis conſanguineæ in uno; & queritur eſſe parum ſanguinis effuſi. Abripior à pedibus paternis; & vincula (pietas meruit hanc mercedem) tenent ablatam coma.*

NOTÆ.

g *Hæc ego*] *Depreſſa voce dixi,* ſupple.

h *Sua verba*] Id eſt, *Quæ ejuſmodi querimoniæ & lacrymis competerent.*

i *Petis amplexus*] *Inter dormiendum vis me amplecti.*

k *Jactas*] *In ſomnis moves.*

l *Belide*] *Beli nepos.* Ille vero eſt vocativus Græcorum more, à nominativo *Belides.*

m *Unus*] *Solus.*

n *Perennis*] *Per annos omnes duratura: æterna.*

o *Inertia*] Illam intelligit pigritiam, qua non bene experrecti teneri ſolent.

p *Fortia*] Id eſt, *Quæ ſolent eſſe fortium virorum.*

q *Cauſam*] *Quamobrem telum manibus haberem.*

r *Erat*] Pertinet iſtud ad ſequentem narrationem.

ſ *Summæ*] *Ex omni numero, tu ſolus deeras, qui non eſſes conjugis ſocerique crimine mactatus.*

t *Male*] *Inique.* Danaum dicit iratum ideo, quod unus ex ſuis conſanguineis morti eſſet ereptus.

u *Cognatæ*] *Conſanguineæ.* Id eſt, *Pro morte unius conſanguinei.*

x *Facti*] *Sparſi, effuſi.*

y *Abſtrahor*] Scilicet ad patris pedes, delicti veniam petens procubuerat. Quanquam alii codices habent *manibus*; alii *laribus.*

z *Raptamque*] *Quæ in carcerem capillis protracta fuit.*

a *Pietas*] *Erga te.* Ironice, adverſus patrem, loquitur.

b Scilicet

Scilicet ex [c] illo Junonia permanet ira ;
Quo [d] bos ex homine eſt, ex bove facta Dea.
At [e] ſatis eſt pœnæ teneram [f] mugiſſe puellam :
[g] Nec [h] modo formoſam poſſe placere Jovi.
Adſtitit in ripa [i] liquidi [k] nova vacca parentis,
Cornuaque in patriis [l] non ſua vidit aquis :
Conatoque [m] queri mugitus edidit ore :
Territaque eſt forma, territa voce ſua.
Quid [n] furis, infelix ? quid te miraris [o] in umbra ?
Quid [p] numeras factos ad nova membra pedes ?
[q] Illa Jovis magni [r] pellex metuenda ſorori,
Fronde [ſ] levas nimiam [t] ceſpitibuſque famem.
Fonte bibis, ſpectaſque tuam ſtupefacta figuram :
Et te ne feriant, quæ geris, [u] arma times.

INTERPRETATIO.

Nempe ira Junonia perſtat ex illo tempore, *quo vacca facta eſt fœmina, & ex vacca Dea. At ſatis eſt ſupplicii mollem puellam mugiſſe : nec jam pulchram poſſe gratam eſſe Jovi. Nova juvenca conſtitit in ripa patris fluidi, & aſpexit cornua aliena in aquis paternis ; & mugitus emiſit ore nixo conqueri : & tremefacta eſt figura ſua, tremefacta eſt ſono. Quamobrem inſanis, miſera ? Quamobrem te ſtupes in umbra ? Quamobrem dinumeras pedes accommodatos ad novos artus ? Illa adultera timenda ſorori excelſi Jovis, ſedas foliis & herbis nimiam famem. Fonte potas, & mirabunda aſpicis tuam formam : & metuis arma, quæ geſtas, ne te appetant.*

NOTÆ.

b *Scilicet*] Tantam domus ſuæ & patruelium calamitatem, muliebri more, altius repetit ; ab ira Junonis ſcil. propter Jovis cum Io vacca conſuetudinem.

c *Illo*] *Tempore,* ſcilicet.

d *Bos*] Io eſt ab Jove in vaccam mutata, de qua poſtea in Metamorphoſi videbimus. Supra ex ea Danaum Ægyptumque per avos ſuos ortos eſſe diximus ; adeoque jam notandum eſt tantum, quod, pellici illi ab Junone immiſſo œſtro, per furorem maxima orbis terrarum parte pererrata, tandem in Ægyptum delata ſit ; ubi priſtinam formam poſtquam Jovis auxilio recuperaſſet, ab Ægyptiis pro Dea eſt habita, vocataque *Iſis.*

e *Satis eſt pœnæ*] *Io ſupplicio ſatis magno à Junone afflicta eſt ; jamque ejus poſteris deberet parcere.*

f *Mugiſſe*] *In vaccam mutatam eſſe.* Ab ipſo Jove in vaccam mutata eſt Io, ne ſuum cum illa adulterium ab interveniente Junone cognoſceretur.

g *Nec poſſe placere*] Propter vaccæ formam : quanquam nec ipſe Jupiter, quamlibet ſatiandi turpiſſimi amoris cauſa, induere dedignatus eſt.

h *Modo formoſam*] Pulcherrima fuit Io, antequam vaccæ formam indueret.

i *Liquidi*] *Inachi,* fluvii Peloponneſi.

k *Nova*] *Non à longo tempore ex puella facta.*

l *Non ſua*] Non enim cornua hominum, ſed brutorum ſunt.

m *Queri*] De ſua tranſmutatione, & infortunio.

n *Furis*] Oeſtro percita Io, huc illuc furens à poëtis erraſſe fingitur. Quamobrem illud fecerit, ejus calamitatis, Junoniſque iræ deſcribendæ cauſa, Hypermneſtra quærit.

o *In umbra*] *Cum tuam umbram vides.*

p *Numeras*] Quia quatuor erant, hoc petit. Commiſerationem vero habent ejuſmodi compellationes.

q *Illa*] *Tu, Io, ante pellex illa, quam Juno ob formam metueret, jam,* &c.

r *Pellex*] Ita vocatur Io, quæ Junonem ex Jovis mariti lecto pelliciendo, ſi vim vocis ſpectes, pelleret.

ſ *Levas*] *Minuis ; ſedas.* Non vero ſine commiſeratione hæc proferenda.

t *Ceſpitibuſque*] *Herbis.* Proprie vero eſt ceſpes, herba cum terra revulſa.

u *Arma*] *Cornua.*

Quæque

Quæque modo, ut poſſis etiam Jove digna videri,
Dives eras; nudâ nuda recumbis humo.
Per mare, per terras, [x] cognataque flumina curris.
[y] Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
Quæ tibi cauſa fugæ? quid, Io, freta longa pererras?
Non poteris [z] vultus effugere ipſa tuos
[a] Inachi, quo properas? [b] eadem ſequeriſque fugiſque.
Tu tibi dux comiti: tu comes ipſa duci.
[c] Per ſeptem [d] Nilus [e] portus emiſſus in æquor
Exuit [f] inſanæ [g] pellicis [h] ora bovi.
[i] Ultima [k] quid referam, [l] quorum mihi cana ſenectus
Auctor? dant anni quod querar, ecce, mei.
Bella pater patruuſque [m] gerunt: regnoque domoque
Pellimur: ejectos [n] ultimus orbis habet,

INTERPRETATIO.

Et quæ modo eras opulenta, ut poſſis etiam videri digna Jove: jaces nuda in terra nuda. Erras per mare, per terras, & flumina conſanguinea. Mare præbet tibi iter, flumina præbent, terra præbet. Quæ tibi cauſa fugæ? Quamobrem, Io, diſcurris per vaſta maria? Non ipſa poteris vitare tuam faciem. Inachi, quo feſtinas? Eadem inſequeris & fugis. Tu dux tibi comiti, tu ipſa comes duci. Nilus erumpens in mare per ſeptem oſtia detraxit faciem pellicis vaccæ furenti. Quamobrem commemorem remotiſſima, quorum ſenectus cana eſt *mihi auctor? Ecce mea ætas ſuppeditat quod conquerar. Pater & patruus bella exercent: ejicimur regno & domo: remotiſſimæ regiones tenent expulſos.*

NOTÆ.

x *Cognata*] Propter patrem fluvium.

y *Dat mare*] Hujus eſt verſus, qui ſuperioris, idem ſenſus: verba differunt.

z *Vultus*] *Bovillos*, ſcil.

a *Inachi*] Vocativus Græcus patronymici fœminini. Id eſt, *filia Inachi.*

b *Eadem ſequeriſque*] Id eſt, *Cum ipſa vacca ſis, fugiendo vaccam, eandem ſequeris; nec fugiendo, vaccam eſſe deſines.*

c *Per ſeptem*] Dicit eam in Ægypto figuram bovis depoſuiſſe.

d *Nilus*] Fluvius eſt Ægypti maximus, in mare per ſeptem oſtia influens: quanquam plura alii memorant.

e *Portus*] Oſtia Nili portus appellat: bene quidem, ejuſque ratio aperta.

f *Inſanæ*] *Oeſtro, & Junonis ira furentis.*

g *Pellicis*] *Quæ fuerat Junonis pellex, dum formam hominis obtineret.*

h *Ora*] Omnemque adeo formam.

i *Ultima*] *Remota, & antiqua.*

k *Quid referam*] Vel contra librorum auctoritatem *refero* reponendum eſſe cenſet clariſſimus Heinſius. Quamobrem non video. Senſum enim optimum illa alia lectio efficit: ut innuat Hypermneſtra plura à ſe de Io poſſe referri, quibus ejus pœnarum atrocitatem, Junoniſque erga ſuam domum ſævitiam augeret; niſi amplam querendi materiam de novo haberet. Atque egregie illud ad Hypermneſtræ ſcopum pertinet. Forte dicat aliquis, *At omnia de Io memoraverat Hyperm.* Ne omnia quidem: illud etiam ſi eſſet; tamen ex Rhetorica arte, ſic loqui, ubi rem augere eſt opus, ſæpe ſolemus.

l *Quorum cana ſenectus auctor*] Id eſt, *Quæ à ſenibus didici.*

m *Gerunt*] Quas vidit ipſa calamitates narrare incipit.

n *Ultimus*] Peloponneſus eſt, quo aufugiſſe Danaum in argumento vidimus. Ultimus vero dicitur, vel ex puellæ ingenio, pro remotiſſimo; vel, quia ea parte orbis terrarum terminus eſt, cum mari cingatur: qua ratione etiam Britanniam alterum orbem dixerunt.

[o] Ille

[o] Ille ferox ſolus ſolio ſceptroque potitur:
Cum [p] ſene nos inopi turba vagamur inops.
De fratrum populo pars [q] exiguiſſima [r] reſtas.
Quique dati leto, [ſ] quæque dedere, fleo.
Nam mihi quot fratres, totidem [t] periere ſorores.
Accipiat lacrymas [u] utraque turba meas.
En ego, [x] quod vivis, pœnæ crucianda reſervor.
[y] Quid fiat ſonti, cum [z] rea laudis agar?
Et conſanguineæ quondam [a] centeſima turbæ
Infelix, [b] uno fratre manente, cadam?
At tu, ſi qua piæ, Lynceu, tibi cura ſororis,
[d] Quæque tibi tribui munera, [e] dignus habes;
Vel fer opem, vel dede neci, defunctaque vita
Corpora [f] furtivis inſuper adde rogis.
Et ſepeli lacrymis perfuſa fidelibus oſſa:
Scriptaque ſint [g] titulo noſtra ſepulcra brevi:
Exul Hypermneſtra [h] *pretium pietatis iniquum,*
Quam mortem fratri depulit, ipſa tulit.

INTERPRETATIO.

Ille ferociens ſolus occupat ſolium & ſceptrum: nos turba egena erramus cum ſene egeno. Superas pars minima de turba fratrum. Lugeo illos qui morti traditi ſunt, & quæ tradiderunt. Nam quot fratres mihi amiſſi, totidem ſorores amiſſæ. Uterque populus habeat meas lacrymas. Ecce ego torquenda deſtinor ſupplicio, quia vivis. Qua pœna multetur conſcia, cum ejus arceſſar quod laudandum? & miſera, olim centeſima populi cognati, moriar, uno fratre ſuperſtite? At tu, Lynceu, ſi qua tibi cura piæ patruelis, & non immeritus frui donis, quæ tibi exhibui; vel auxilium præbe, vel trade morti: & inſuper impone rogis ſecretis artus jacentes. Et conde oſſa delibuta lacrymis fidelibus: & noſter tumulus ſit ſignatus brevi elogio: Hypermneſtra profuga mercedem injuſtam reportavit pietatis necem, quam à fratre ſummovit.

NOTÆ.

o *Ille*] *Patruus Ægyptus.*

p *Sene*] *Danao patre noſtro.*

q *Exiguiſſima*] Quippe ſolus ſuperſtes, cæteris ab uxoribus interfectis.

r *Reſtas*] Lynceum alloquitur, cui aliam ſuam calamitatem memorat.

ſ *Quæque*] Quia miſeræ, quæ tantum facinus perpetraverant, quibus Hypermneſtræ carendum erat.

t *Periere ſorores*] Qui cum illis non eſt, quia perditæ illæ, quæ nocentes, quia pœna ſua illas attinget.

u *Utraque*] *Patruelium & ſororum.*

x *Quod vivis*] *Quia te non jugulavi.*

y *Quid fiat*] Quaſi dicat, *multo crudelius.* Patris crudelitatem arguit. Alii codices habent *fiet, fieret.*

z *Rea laudis*] *Cum de eo accuſer, quod laudem meretur.*

a *Centeſima*] Omnino. Fuerunt enim quinquaginta Danai filiæ, totidemque Ægypti filii, patrueles, qui omnes centeſimum numerum implent.

b *Uno fratre*] *Solo Lynceo ſuperſtite.*

c *Piæ*] *Quæ te ſervavit.*

d *Quæque*] *Vitam,* ſcilicet.

e *Dignus habes*] *Mereris. Si mereris vitam, quam tibi dedi.*

f *Furtivis*] *Quos, ſi non auſus fueris, aut non potueris palam, furtim & occulte excitaveris.*

g *Titulo*] *Epigrammate ſequenti.*

h *Pretium mortem*] Appoſitio. Id eſt, *Mortem in pretium.*

Scribere plura libet: ſed pondere laſſa catenæ
Eſt manus; & vires ſubtrahit ipſe [i] timor.

INTERPRETATIO.

Vellem plura ſcribere, ſed manus eſt defeſſa onere catenæ; & ipſe timor auſert vires.

NOTÆ.

i *Timor*] *Ne pater, aut ab eo aliquis, ſcribenti interveniat.*

---

[a] EPISTOLA XV.

Argumentum.

Tradunt ſcriptores, duas hoc nomine Sappho extitiſſe: quarum altera Ereſia, poëtria percelebris, quæ Tarquinii Priſci tempore claruit: quæ etiam plectrum prima adinvenit: altera Mytilenæa, longe junior, quæ pſaltria & meretrix fuit. Ælianus libr. 12. *ſcribit, pulcherrimum mortalium omnium Phaonem fuiſſe, in cujus amorem omnes mulieres Leſbiæ exarſerint: præ cæteris vero impatientiſſime atque ardentiſſime eum eſſe à Sappho adamatum. Cum vero Phaon in Siciliam forte diſceſſiſſet, Sappho amoris ignibus incenſa, & plane ardens, ſe ab illo ſperni timens, ſtatuit etiam capitis periculo furorem lenire, præcipitato in mare corpore, ex Leucate Epiri promontorio. Sed antequam illuc accederet, per inconſtantiam muliebrem tentans quod deſperaverat, hac epiſtola eum advocare ſtudet: faciens abſenti invidiam ſuæ conditionis & calamitatis, quam omnibus incommodis miſerabilem oſtendit. Denique omnes miſericordiæ angulos percurrit; nec quidquam, quod movere poſſit, prætermittit.*

SAPPHO PHAONI.

[b] ECQUID, ut inſpecta eſt [c] ſtudioſæ littera dextræ,
Protinus eſt oculis cognita noſtra tuis?
An, niſi [d] legiſſes auctoris nomina Sapphus,
Hoc breve neſcires unde movetur [e] opus?

INTERPRETATIO.

An non poſtquam viſum eſt ſignum manus ſedulæ, ſtatim noſtrum eſt agnitum oculis tuis? An, niſi legiſſes nomina Sapphus auctoris, ignorares à quo eſt hoc breve opus?

NOTÆ.

a *Epiſtola*] In nullis Heroidum Ovidianarum exemplaribus, niſi recentiſſimis, apparere hanc epiſtolam teſtatur clariſſimus Heinſius, qui eam inſuper in calcem operis rejectam dicit. Quod forte non ſine cauſa factum fuit, cum ſit omnium pulcherrima.

b *Ecquid*] Interrogatio hæc Ironiam habet, & affectum auget: ut hinc Sapphus dolorem intelligas; quæ ſe uſque adeo à Phaone neglectam ſaltem ſimulat, ut manum ne quidem ſuam, niſi addito nomine, ab ipſo putet cognitum iri.

c *Studioſæ littera*] *A manu accurata & docta ſcripta.*

d *Legiſſes*] *Annon, niſi inſcriptum vidiſſes,* Sappho Phaoni, *unde eſſet epiſtola, neſciviſſes?*

e *Opus*] Epiſtolam ſuam intelligit, cui nomen ſuum, de more, præfixerat.

Forſitan

Forſitan & quare mea ſint [f] alterna [g] requiras
  Carmina ; [h] cum lyricis ſim magis apta modis.
[i] Flendus amor meus eſt : elegeïa [k] flebile carmen.
  Non [l] facit ad lacrymas [m] barbitos ulla meas.
Uror, ut, [n] indomitis ignem [o] exercentibus Euris,
  Fertilis accenſis meſſibus [p] ardet ager.
Arva Phaon [q] celebrat [r] diverſa [ſ] Typhoïdos [t] Ætnæ.
  Me [u] calor Ætnæo non minor igne coquit.
[x] Nec mihi, [y] diſpoſitis [z] quæ jungam carmina nervis,
  Proveniunt; vacuæ [a] carmina mentis opus.
[b] Nec me [c] Pyrrhiades [d] Methymniadeſve puellæ,
  Nec me [e] Leſbiadum cætera turba [f] juvant.

INTERPRETATIO.

Forte etiam petas, quare mei verſus ſint alterni, cum ſim magis parata ad numeros lyricos. Amor meus eſt lugendus : elegeïa carmen lugubre. Nulla cithara apta eſt meis lacrymis. Ardeo, ut campus fertilis flagrat meſſibus inflammatis, Euris furentibus excitantibus ignem. Phaon incolit agros diſſitos Ætnæ Typhoïdos : ardor non levior flamma Ætnea me torret. Nec mihi profluunt carmina, quæ accommodem chordis concinnatis ; carmina ſunt *opus animi tranquilli. Nec Pyrrhiades aut Methymniades puellæ mihi gratæ ſunt, nec populus reliquus Leſbiadum mihi* gratus eſt.

NOTÆ.

f *Alterna*] Qualia ſunt Elegiaca, quæ alternis vicibus hexametris & pentametris conſtant.

g *Requiras*] *Poſtquam quæſieris cujus ſit epiſtola, forſan & velis ſcire quamobrem,* &c.

h *Cum lyricis*] *Cum magis ſoleam carmina, quæ ad lyram cantentur, componere.* Hoc vero dicit, quia in lyricis Sappho maxime claruit, à qua etiam Sapphicum carmen, cujus ea inventrix fuit, appellatum eſt.

i *Flendus*] Rationem reddit quamobrem elegos ſcripſerit.

k *Flebile*] *Rebus, quæ fletum moveant ſcribendis aptum.*

l *Facit*] *Convenit. Apta eſt.*

m *Barbitos*] Inſtrumentum eſt muſicum citharæ ſeu lyræ proximum, quod multis chordis fuiſſe indicat Theocritus. Hic vero, per barbiton, carmina ad barbiton cantari ſolita intelligenda ſunt.

n *Indomitis*] *Vehementibus.*

o *Exercentibus*] *Huc illuc jactantibus* ; *urgentibus, & excitantibus.*

p *Ardet*] *Ardere ſolet.*

q *Celebrat*] Pro *incolit, frequentat.* Sed vox illa dignitatem habet.

r *Diverſa*] *Remota, & hinc procul poſita.*

ſ *Typhoïdos*] *Sub quo Typhonem ſeu Typhœum gigantem fulmine ictum Jupiter coercuit.*

t *Ætnæ*] Ætna mons Siciliæ, ignibus quos evomit notiſſimus.

u *Calor*] *Amoris,* nempe.

x *Nec mihi*] Id eſt, *Jam, nimio amore tabida, ad verſus deducendos ſum inutilis.*

y *Diſpoſitis*] Scilicet ſuo quoque loco, pro ratione gravis aut acuti ſoni, nervi ſeu chordæ inſtrumentis muſicis accommodantur.

z *Quæ jungam*] *Lyrica* ; quæ ſimul voce & cithara cantentur.

a *Carmina opus*] Appoſitio. Carmina dicit ab otioſa mente provenire.

b *Nec me*] Dicit ſe puellarum, quibus ad pangendos verſus olim incitabatur, jam nulla moveri.

c *Pyrrhiades*] Muſæ ; à Pyrrha & Pyrrhæa ſeu Theſſalia ſic dictæ : enimvero à locis quæ incoluerunt, poëtæ ſolent illas appellare. Sed malim per Pyrrhiades, Pyrrhæ, Leſbiæ urbis, puellas, quam muſas, intelligere : quanquam Domitio aliter viſum, cujus hic certe in quærendis allegoriis odioſa viſa eſt nimia diligentia.

d *Methymniadeſve*] A Methymna Leſbi, inſulæ urbe celebri.

e *Leſbiadum*] *Puellarum in Leſbo inſula commorantium.*

f *Juvant*] *Ad verſus pangendos incitant* ; ſi tamen probanda ſit Domitii expoſitio. Vel *non juvant,* id eſt, *non curo.*

Vilis

Vilis [g] Anactorie, [h] vilis mihi candida Cydno :
Non oculis grata eſt Atthis, ut ante, meis.
[i] Atque aliæ [k] centum, quas non ſine crimine amavi.
[l] Improbe, multarum [m] quod fuit, unus habes.
[n] Eſt in te [o] facies, [p] ſunt apti luſibus anni.
O facies oculis inſidioſa meis !
Sume [q] fidem & [r] pharetram ; [ſ] fies manifeſtus Apollo.
Accedant capiti cornua ; Bacchus eris.
[t] Et Phœbus [u] Daphnen, & [x] Gnoſida Bacchus amavit.
[y] Nec norat lyricos illa vel illa modos.
At mihi [z] Pegaſides [a] blandiſſima carmina dictant :
Jam canitur toto nomen in orbe meum.

INTERPRETATIO.

Anactorie mihi nullius pretii, nec mihi cordi eſt formoſa Cydno. Atthis non eſt accepta meis oculis, ut ante. Atque aliæ centum, quas non amavi ſine flagitio, viles ſunt. *Proterve, ſolus tenes quod fuit multarum. Eſt in te forma, ætas eſt apta deliciis. O forma inſidioſa oculis meis ! Cape citharam & pharetram, eris vere Apollo. Cornua addantur capiti, eris Bacchus. Et Apollo amavit Daphnen, & Bacchus Gnoſida. Nec illa vel illa ſciebat numeros lyricos. At Pegaſides ſuggerunt mihi carmina molliſſima. Jam nomen meum celebratur per omnes terras.*

NOTÆ.

g *Anactorie*] Una fuit ex iis quas Sappho impudice amavit. Niſi tamen, quod Teleſippam & Megaram, pro Anactorie & Cydno apud Suidam poſitas invenies.

h *Vilis*] *Non curo, poſtquam tui amore correpta ſum.*

i *Atque aliæ*] *Viles ſunt*, ſcilicet.

k *Centum*] Numerus certus pro incerto.

l *Improbe*] Bene pro avido, neque etiam re immodica contento, improbum ſumi, optime annotavit Domitius. Attamen hic locum non habet hæc ſignificatio, ſed ſimpliciter per improbum malus eſt intelligendus.

m *Quod fuit*] *Amor, quem in multas diſpenſaveram.*

n *Eſt in te*] Jam ſuum amaſium laudat.

o *Facies*] Pro pulchritudine & elegantia.

p *Sunt apti*] Id eſt, *Juvenis es.*

q *Fidem*] *Citharam.* Synecdoche eſt, pars pro toto, chorda pro toto inſtrumento ponitur.

r *Pharetram*] Gall. *Le carquois.* Angl. *The Quiver.* Fuerunt vero cithara & pharetra Apollinis, qui muſica & ſagittis claruit, duo inſignia.

ſ *Fies manifeſtus*] Id eſt, *Tam elegans es, ut nullus te cum Apolline comparare diffiteatur.*

t *Et Phœbus*] Jam Phaonem ad amorem ſui, rationibus ab exemplo petitis, Sappho perducere nititur.

u *Daphnen*] Daphnes Penei fluvii filiæ in laurum mutatæ hiſtoriam poſtea in Metamorphoſi videbimus.

x *Gnoſida*] Id eſt, *Ariadnen*, Minoïs filiam, qui Cretam inſulam tenuit, ubi Gnoſus civitas.

y *Nec norat*] Se dicit quam Daphne & Ariadne, quod neutra verſus pangere docta fuiſſet, præſtantiorem.

z *Pegaſides*] Muſæ, Græca etymologia, ab Heliconis fonte clariſſimo, quem ictu ungulæ Pegaſus alatus equus aperuiſſe fingitur, ſic dictæ.

a *Blandiſſima*] *Suaviſſima.* Carminum vero ſuavitate præcipue Sappho commendatur.

[b] Nec plus [c] Alcæus, [d] conſors patriæque [e] lyræque,
  Laudis habet: quamvis grandius ille ſonet.
[f] Si mihi [g] difficilis formam natura negavit;
  Ingenio formæ damna [h] rependo meæ.
Sum [i] brevis: at nomen, quod terras impleat omnes,
  Eſt mihi: menſuram nominis [k] ipſa fero.
Candida ſi non ſum; placuit [l] Cepheïa Perſeo
  Andromide, [m] patriæ fuſca colore ſuæ.
Et [n] variis albæ junguntur ſæpe columbæ;
  Et niger à [o] viridi turtur amatur ave.
Si, niſi quæ [p] facie poterit te digna videri,
  [q] Nulla futura tua eſt; nulla futura tua eſt.
At, [r] me cum legeres, etiam formoſa videbar:
  [s] Unam jurabas uſque decere loqui.
Cantabam; memini (meminerunt omnia amantes)
  Oſcula cantanti tu mihi [t] rapta dabas.
[u] Hæc quoque laudabas: omnique à parte placebam:
  Sed tum præcipue, cum fit amoris opus.

INTERPRETATIO.

Nec Alcæus ſocius patriæ & lyræ conſecutus eſt majorem gloriam, quamvis ille cantet ſublimius. Si natura iniqua mihi non tribuit pulchritudinem; compenſo diſpendia pulchritudinis meæ, ingenio. Sum parva: ut fama eſt mihi, quæ feratur per omnes terras; ipſa fero vaſtitatem meæ gloriæ. Si non ſum alba, Andromede Cephëïa grata fuit Perſeo, nigra colore patriæ ſuæ. Columbæ etiam candidæ ſæpe copulantur cum verſicoloribus; & turtur ater diligitur ab alite viridi. Si nulla futura eſt tua, niſi quæ poterit videri te digna pulchritudine, nulla futura eſt tua. At cum legeres mea opuſcula, videbar etiam pulchra: ſine fine jurabas mihi *ſoli decorum eſſe loqui. Canebam; recordor (amantes omnia recordantur) tu oſcula capiebas canentis. Probabas hæc etiam; & grata eram ab omni parte: ſed tum præſertim, cum tentatur negotium amoris.*

NOTÆ.

b *Nec plus*] *Quia ſicuti ille granditate laudem conſecutus eſt, ita ego ſuavitate.*

c *Alcæus*] Poëta fuit Mitylenæus ſeu Leſbius, cui, propter granditatem & elocutionis ſublimitatem, aureum plectrum veteres attribuerunt.

d *Conſors*] *Ejuſdem patriæ:* nam uterque patriam habuit Leſbon.

e *Lyræque conſors*] *Qui ejuſdem generis carmina lyræ aptanda, ſicut & ego, ſcripſit.*

f *Si mihi difficilis*] Quod firmiſſimum cauſſari potuiſſet Phaon, formæ vitium, ſcilicet, ipſe Sappho diluere conatur.

g *Difficilis*] *Iniqua & maligna.*

h *Rependo*] *Compenſo.*

i *Brevis*] *Parva ſtatura.*

k *Ipſa fero*] *Adeoque magna ſum.*

l *Cepheïa*] Andromede eſt, Cephei Æthiopum regis filia, à Perſeo liberata & amata.

m *Patriæ*] cilicet Æthiopia, ſolis ardoribus exuſta, candidos non gignit homines.

n *Variis*] *Colorum varietate diſtinctis.*

o *Viridi ave*] *Pſittaco.* De hoc pſittacorum amore Plinius: de quo etiam poſtea aliquid ab ipſo Naſone habebimus.

p *Facie*] *Pulchritudine.*

q *Nulla*] *Puella,* ſcil. Prior vero hæc negatio conditioni annexa eſt: poſterior abſolute & affirmando intelligenda eſt. Gall. *Si vous n'en voulez point qui ne vous paroiſſe digne de vous par ſa beauté, vous n'en aurez point du tout.* Angl. *If you have no Woman but ſuch as ſhall appear worthy of you in point of Beauty, you never will have any.*

r *Me*] *Meos verſus.*

ſ *Unam*] *Me ſolam ſine fine jurabas decere loqui.*

t *Rapta dabas*] *Furtim raptimque oſculabaris.*

u *Hæc*] Oſcula rapta. Multa vero eſt hic non ſuavitas modo, ſed laſcivia.

Tunc te plus ſolito laſcivia noſtra juvabat,
Crebraque mobilitas, aptaque verba joco:
Quique, ubi jam amborum fuerat confuſa voluptas,
Plurimus in laſſo corpore languor erat.
Nunc tibi [x] Sicelides veniunt nova præda puellæ.
[y] Quid mihi cum Leſbo? Sicelis eſſe volo.
[z] At [a] vos [b] erronem tellure remittite noſtrum
[c] Niſiades matres, Niſiadeſque nurus.
Neu vos decipiant blandæ [d] mendacia linguæ,
[e] Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.
Tu quoque quæ montes celebras, [f] Erycina, [g] Sicanos,
(Nam [h] tua ſum) vati conſule, Diva, tuæ.
[i] An gravis [k] incœptum peragit Fortuna tenorem,
Et manet in curſu ſemper acerba ſuo?
Sex mihi [l] natales ierant; cum [m] lecta parentis
[n] Ante diem lacrymas oſſa bibere meas.

INTERPRETATIO.

Tunc luxuria noſtra tibi placebat plus ſolito, & frequens mobilitas, & verba idonea luſibus: & languor multus qui erat in corpore defeſſo, poſtquam gaudia amborum fuerant commixta. Nunc Sicelides puellæ accedunt tibi nova rapina. Quid mihi cum Leſbo? Cupio eſſe Sicula. At vos, matronæ Niſiades & nurus Niſiades, remittite terrâ veſtrâ *vagum noſtrum. Neve doli mitis linguæ vos fallant, mihi ante dixerat quæ dicit vobis. Tu quoque, Dea Erycina, quæ frequentas colles Siculos, fave vati tuæ (nam tua ſum.) An fortuna adverſa abſolvit tenorem incœptum, & crudelis perſtat ſemper in ſuo proceſſu? Sex anni mihi præterierant, cum oſſa patris collecta ante tempus hauſerunt meas lacrymas.*

NOTÆ.

x *Sicelides*] *Siculæ.* Phaoni exprobrat, quod veteris amoris oblitus, ad puellas Siculas animum adjecerit.

y *Quod mihi*] Patriam, ut in Siciliam, ubi ſuus eſt Phaon, concedat, cupit Sappho deſerere.

z *At vos*] Corrigit votum, meliuſque judicat, ſi à Siculis ſuus ſibi remittatur Phaon.

a *Vos*] Clariſſimus Heinſius putat *veſtra* legendum.

b *Erronem*] *Phaonem; qui, relicta patria, in alienis regionibus errat.*

c *Niſiades*] Megarenſes intellige; quæ à Niſo, qui Megaris in Sicilia, non procul à Syracuſis regnavit, illud nomen habuerunt.

d *Mendacia*] *Quæcunque Phaon, ut vos ad ſui amorem pelliciat, proferre poterit.*

e *Quæ dicit*] *Quæ vobis ille nunc promittit, eadem & mihi ante pollicitus erat, fidem, conſtantiam,* &c. *& tamen me deſtituit.*

f *Erycina*] Venus eſt; quæ ab Eryce Siciliæ monte, ubi matri Veneri templum Æneas conſtituit, illud nomen ſortita eſt.

g *Sicanos*] Siculos; à Sicano rege ſic dictos.

h *Tua ſum*] Omnino, ſiquidem amans amatoria ſcripſerit.

i *An gravis*] Fatorum iniquitatem & pertinaciam hac interrogatione arguit.

k *Incœptum peragit*] *Ut mihi antehac, ita porro infeſta erit.*

l *Natales*] *Anni intelliguntur:* quibus ſingulis natalis dies celebrabatur.

m *Lecta*] Oſſa, cinereſque mortuorum, quos cremare olim ſolebant, poſtquam rogi flamma ſubſediſſet, colligebantur.

n *Ante diem*] Patrem dicit funere immaturo obiiſſe.

Arſit

Arſit [o] inops [p] frater victus meretricis amore;
  Miſtaque cum turpi damna pudore tulit.
Factus inops agili [q] peragit freta cærula remo;
  Quaſque [r] male amiſit, nunc male quærit opes.
Me quoque, quod [*] monui bene multa fideliter, odit.
  [ſ] Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.
Et tanquam deſint, quæ me ſine fine fatigent,
  Accumulat curas [t] filia parva meas.
Ultima tu noſtris accedis cauſa querelis.
  [u] Non agitur vento noſtra carina [x] ſuo.
Ecce, jacent collo ſparſi [y] ſine lege capilli:
  Nec premit [z] articulos lucida gemma meos.
Veſte tegor vili: nullum eſt in crinibus aurum:
  Non [a] Arabo noſter rore capillus olet.
[b] Cui colar infelix, aut cui placuiſſe laborem?
  Ille mei cultus unicus [c] auctor abeſt.
Molle meum [d] levibus cor eſt violabile telis:
  Et ſemper cauſa eſt, cur ego ſemper amem.
Sive ita naſcenti legem dixere [e] ſorores;
  [f] Nec data ſunt vitæ [g] fila ſevera meæ;

INTERPRETATIO.

Frater egenus incenſus eſt ſuperatus amore ſcorti; & paſſus eſt diſpendia juncta cum infamia. Egenus factus percurrit maria glauca remo celeri; & nunc male captat divitias, quas male perdidit. Me etiam odio perſequitur, quia plurima fideliter admonui. Facilitas & ingenuitas mihi hoc attulit, hoc pia lingua. Et, tanquam abſint quæ me indeſinenter urgeant, parva filia auget meam ſolicitudinem. Tu advenis cauſa poſtrema noſtris quærimoniis. Noſtra navis non impellitur vento ſuo. Ecce coma diffuſa recumbit collo ſine ordine: nec gemma micans circumdat meos digitos. Induor amictu minimi pretii; nullum aurum eſt in capillis; coma noſtra non fragrat rore Arabo. Cui orner miſera, aut cui cupiam placuiſſe! Ille ſolus cauſa mei ornatus abeſt. Cor meum tenerum eſt obnoxium telis mollibus: & eſt ſemper cauſa, cur ego ſemper amem. Seu ſorores ſic poſuerunt legem naſcenti; nec fila dura ſunt tradita vitæ meæ;

NOTÆ.

o *Inops*] Meretricis Rhodopes cauſa, bonis omnibus dilapidatis.

p *Frater*] *Charaxus.* Larychus & Eurigius duo alii fuerunt.

q *Peragit*] Piraticam, amiſſis bonis, exercuit.

r *Male*] *Turpiter & per infamiam.*

* *Monui*] Imo fratrem multis carminibus laceravit.

ſ *Hoc*] *Fratris odium.*

t *Filia*] Cleis nomine; quam ex Cercyla aut Cercola viro peperiſſe Sappho auctor eſt Suidas.

u *Non agitur*] Metaphora à nautis petita ſe infelicem eſſe dicit.

x *Suo*] *Propitio.*

y *Sine lege*] *Incompti & ſine ordine.*

z *Articulos*] *Digitis annulum nullum ornatus cauſa habeo.*

a *Arabo rore*] Myrrham, aut quemlibet odorem intellige. Ex Arabia vero plurimos aſportari non opus eſt indicare.

b *Cui*] *In cujus gratiam.*

c *Auctor*] Phaon, ſcil. cui ut placeret, ſeſe Sappho ornabat.

d *Levibus*] Qualia Amoris eſſe decet.

e *Sorores*] *Parcæ*; quas antea cuique vitam & ſortem aſſignare vidimus.

f *Nec*] Contra librorum fidem vocem iſtam pro & repoſuit clar. Heinſius. Quæ lectio, qualemcunque ex alia ſenſum eruere fatagas, meliorem & elegantiorem efficit.

g *Fila*] Per fila, quæcunque ad vitam ſpectant intellige.

Sive abeunt ſtudia in mores, [h] arteſque magiſtras;
Ingenium nobis molle [i] Thalia facit.
Quid mirum, [k] primæ ſi me [l] lanuginis ætas
[m] Abſtulit, atque [n] anni, quos vir amare poteſt?
[o] Hunc ne pro [p] Cephalo raperes, [q] Aurora, timebam.
Et faceres: ſed te [r] prima rapina tenet.
Hunc ſi conſpiciat, quæ conſpicit omnia, [ſ] Phœbe;
[t] Juſſus erit ſomnos continuare Phaon.
Hunc Venus in cœlum curru vexiſſet [u] eburno;
Sed videt & [x] Marti poſſe placere ſuo.
[y] O nec adhuc juvenis, nec jam puer; utilis ætas!
O decus, atque ævi gloria magna tui!
Huc ades: inque ſinus, formoſe, relabere noſtros.
Non ut ames oro, [z] verum ut amare ſinas.
Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis.
Aſpice, quam ſit in hoc [a] multa litura loco!

INTERPRETATIO.

Sive ſtudia concedunt in conſuetudinem & in artes magiſtras; Thalia nobis dat ingenium tenerum. Quid mirum ſi ætas primæ lanuginis me abripuit, & anni quos vir poteſt amare? Aurora, metuebam ne hunc tolleres pro Cephalo. Et tolleres: ſed prima præda te retinet. Si Phœbe, quæ videt omnia, hunc videat, Phaon coactus erit prorogare ſomnos. Venus tranſtuliſſet hunc in cœlum curru eburneo; verum ſcit eum *poſſe etiam gratum eſſe ſuo Marti. O nec adhuc juvenis, nec jam puer, ætas idonea! O honor, & gloria magna tui ſæculi! Huc redi, & pulcher redi in gremium noſtrum. Non præcor ut ames, verum ut concedas amare. Scribimus, & oculi irrigantur lacrymis prorumpentibus. Vide quam multa litura ſit in hoc loco!*

NOTÆ.

h *Arteſque magiſtras*] Omnino ſcribendum eſſe *magiſtræ* clariſſimus Heinſius cenſebat: attamen re accuratius penſata ſenſum prope eundem eſſe, nec, ſine manuſcriptorum auctoritate, lectione mutandum eſſe, contendere me poſſe arbitror. Utrobique enim ſignificaverit Sappho, ex ſtudio, & ad rem aliquam propenſione, deinde & artibus, formari mores; quibus difficile ſit reſiſtere. Illa vero de artibus amatoriis præcipue hoc in loco intelligit.

i *Thalia*] Novem Muſarum una eſt, quam à cantus amœnitate & laſcivia ſic dictam volunt. Hic vero per illam ſtudium intellige poëtices, & rerum delectabilium.

k *Primæ lanuginis ætas*] Id eſt, *Juvenilis.*

l *Lanuginis*] Lanugo vocantur primi & teneri pili, quales adoleſcentium genis cernuntur. Gall. *Du poil follet.* Angl. *Downy Hair.*

m *Abſtulit*] *In amores illectam ab omni re alia avertit.*

n *Anni*] Id eſt, *Si amoribus eo tempore indulſi, cum à viris poteram amari.*

o *Hunc*] *Phaonem.*

p *Cephalo*] Hunc Aurora amavit; cujus fabulam prolixe in Metamorph. videbimus.

q *Aurora*] Vocativi eſt caſus: illam enim compellat Sappho. Quo artificio Phaonem ſuum elegantiſſimum fingit.

r *Prima*] *Cephalus,* quem rapuiſſe Auroram finxerunt poëtæ.

ſ *Phœbe*] *Luna,* Phœbi ſoror.

t *Juſſus*] Ad Endymionis paſtoris fabulam alludit; quem perpetuo ſomno à Jove damnatum Luna dicitur amaſſe.

u *Eburno*] Lunæ argenteum, Veneri eburneum currum poëtæ tribuerunt.

x *Marti*] Martis cum Venere adulterium vel pueris notum. Dicit Sappho, quod niſi Venus ſuis cum Marte amoribus detineretur, Phaonem ſibi præriperet.

y *O nec*] Phaonis ſui ætatem aliaque bona, furore amoris correpta Sappho miratur.

z *Verum ut*] Durum hoc cl. Heinſio viſum: adeoque legeret *Me ſed.*

a *Multa*] *Quam fecerunt lacrymæ.*

Si tam certus eras hinc ire, [b] modeſtius iſſes;
Et modo dixiſſes, [c] *Leſbi puella, vale.*
Non tecum lacrymas, non oſcula [d] ſumma tuliſti.
Denique [e] non timui, [f] quod dolitura fui.
Nil de te mecum eſt, niſi tantum [g] injuria: nec te
[h] Admonuit, quod tu pignus amantis habes.
[i] Non mandata dedi: neque enim mandata dediſſem
Ulla, niſi, ut nolles immemor eſſe mei.
[k] Per tibi, [l] qui nunquam longe diſcedit, Amorem,
Perque [m] novem juro numina noſtra Deas!
Cum mihi neſcio quis, *Fugiunt tua* [n] *gaudia*, dixit;
Nec me flere diu, [o] nec potuiſſe loqui.
Et lacrymæ deerant oculis, & lingua palato.
Aſtrictum gelido [p] frigore pectus erat.
Poſtquam ſe dolor [q] invenit; nec pectora plangi,
Nec puduit ſciſſis exululare comis:
Non aliter, quam ſi gnati pia mater adempti
Portet ad exſtructos corpus [r] inane rogos.

INTERPRETATIO.

Si tam bene conſtitueras hinc diſcedere, lenius diſceſſiſſes; & ſaltem dixiſſes; Vale, puella Leſbi. *Non portaſti tecum lacrymas, non ſuavia ultima. Denique non metui, quod fui fletura. Nihil eſt mecum de te, niſi tantum injuſtitia: nec te coarguit, quod tu habes pignus amantis. Non juſſis inſtruxi: neque vero juſſis ullis inſtruxiſſem, niſi ut non obliviſcereris mei. Juro tibi per Cupidinem, qui nunquam procul abeat, & per novem Deas noſtra numina! cum neſcio quis mihi dixit,* Exceſſit tua voluptas, *me diu nec lugere potuiſſe, nec verbum proferre. Et lacrymæ deſtituebant oculos, & lingua palatum. Pectus erat oppreſſum gelido frigore. Poſtquam dolor ſe comperit, nec puduit pectora percuti, nec afflictim ejulare capillis laniatis: non aliter* feci *quam ſi pia mater ferat ad rogos congeſtos corpus vacuum filii erepti.*

NOTÆ.

b *Modeſtius iſſes*] Ruſticitatem accuſat, quod diſcedens, ne amaſiam quidem ſalutaverit.

c *Leſbi puella*] Hæc erat appellatio, ſine omni amoris indicio.

d *Summa*] *Ultima.*

e *Non timui*] Nulla vero hic à Phaone injuria, verba ſi ſpectes: at metonymice per *non timore diſceſſum*, intelligendum eſt de eo Phaonem non monuiſſe.

f *Quod dolitura*] *Diſceſſum.*

g *Injuria*] *Quod ſcil. me deſeruiſti.* Nam ad concubitum referre non placet.

h *Admonuit*] *Admoneat* alii. Cauſam oſtendit, inquit Domitius, quare munera diſcedentibus amicis dari, accipique oleant, ut, ſcilicet, ſint monumenta amici abſentis, cujus repræſentent memoriam. Malim ego ita intelligere. *Nec pignora quæ habes mei amoris, te admonuerunt, ut ſaltem diſcedens valediceres.* Si tamen legas *admoneat*, Domitii favebis interpretationi.

i *Non mandata dedi*] *Sicuti mos eſt valedicentibus.*

k *Per tibi, qui nunquàm longe diſcedit*] Alii habent *Per, tibi qui nunquam longe diſcedat, Amorem*, ſenſu, ut vides, diverſo.

l *Qui nunquam longe diſcedit*] *Quamvis tu diſceſſeris; perque amorem præſens es.*

m *Novem*] *Muſas.*

n *Gaudia*] *Phaon*, ſcil. quem gaudia ſua amatorie dicit.

o *Nec potuiſſe*] Muti ſunt, ſcilicet, affectus violenti.

p *Frigore*] Sanguine, ſcilicet, per dolorem ad præcordia retracto.

q *Invenit*] Alii *imminuit*, eodem ſenſu, ſed illud præcedit: poſtquam enim remiſerunt dolores, qui naturam opprimebant, ipſa ſenſus & vires revocat, & invenit Gall. *Les ſens ſe rappellent.* Angl. *The ſenſes recollect themſelves.*

r *Inane*] *Ex quo anima evolavit.*

Gaudet, & è noſtro [s] creſcit mœrore Charaxus
  Frater; & ante oculos [t] itque reditque meos.
Utque [u] pudenda mei videatur cauſa doloris;
  [x] *Quid dolet hæc? certe filia* [y] *vivit*, ait.
[z] Non veniunt in idem pudor atque amor: [a] omne videbat
  Vulgus; eram lacero pectus [b] aperta ſinu.
Tu mihi cura, Phaon: te ſomnia noſtra [c] reducunt;
  Somnia formoſo [d] candidiora die.
[e] Illic te invenio; quanquam regionibus abſis.
  Sed [f] non longa ſatis gaudia ſomnus habet.
Sæpe tuos noſtra cervice onerare lacertos,
  Sæpe tuæ videor ſuppoſuiſſe meos.
Blandior interdum, [g] veriſque ſimillima verba
  Eloquor: & [h] vigilant ſenſibus ora meis
Oſcula cognoſco. quæ tu committere linguæ,
  Aptaque conſueras accipere, apta dare.
Ulteriora pudet narrare: ſed omnia fiunt:
  Et juvat, & ſine te non libet eſſe mihi.

INTERPRETATIO.

Frater Charaxus lætatur, & augetur ex noſtro luctu; & meat & remeat ante vultus meos. Et ut cauſa meæ mœſtitiæ videatur erubeſcenda; Quamobrem hæc luget? *inquit:* certe filia vivit. *Pudor & amor non conveniunt: vulgus omne cernebat nudaveram pectus amictu laniato. Tu, Phaon, mihi cura; ſomnia noſtra, ſomnia ſplendidiora pulchro die te revehunt. Illic te reperio; quanquam ſis terris diſſitus. Sed ſomnis non habet voluptatem ſatis prolixam. Sæpe videor premere brachia tua noſtro collo, ſæpe ſubmiſiſſe mea tuo. Nonnunquam mulceo, & profero voces ſimillimas veris. Et ora mea ſunt experrecta ſenſibus meis. Agnoſco ſuavia quæ ſolitus eras concredere linguæ, & ſumere jucunda, & offerre jucunda. Erubeſco referre cætera, ſed omnia fiunt; & prodeſt & mihi non placet eſſe ſine te.*

NOTÆ.

s *Creſcit*] Hanc figuram Gallice retinuimus, cum ita aliquem ex alienis malis exultantem interrogamus, *êtes-vous bien plus gras?* Angl. *Are you much the fatter for it?*

t *Itque reditque*] Ejuſmodi vero itiones ſunt quaſi inſultationes: atque, ut metuunt qui in mœrore degunt luctus ſuos inimicos teſtes habere, ita alii qui ſunt infenſi iis præſentiâ ſuâ dolorem refricare & augere amant.

u *Pudenda*] *Quod te amem.*

x *Quid dolet hæc?*] Verba ſunt Charaxi ſororem objurgantis, *Quamobrem hæc luget?*

y *Vivit*] *Adeoque luctus cauſam hanc non habet.* Ex quo pronum erat aliam & veram ſuſpicari.

z *Non veniunt*] Ratio eſt ejus quod ſequitur, Pudorem dicit & amorem non eadem curare, adeoque ſe pudoris, quæ amori indulſiſſet, rationem non habuiſſe. Ovidius alibi,

—*Quid deceat non videt ullus amans.*

a *Omne*] *Populus tametſi me videret, negligebam tamen, & coram illo lacero eram pectore.*

b *Aperta*] *Præ dolore, ob tuum diſceſſum.*

c *Reducunt*] *Reducem fingunt.*

d *Candidiora*] *Quæ tuam ſpeciem mihi exhibent.*

e *Illic*] *In ſomniis.*

f *Non longa*] Quia experrectis evaneſcunt.

g *Veriſque*] Id eſt, *Iis quæ à vigilante proferuntur.*

h *Vigilant ſenſibus*] Id eſt, *Os linguaque experrecta eſt, & prompta ad exprimendum ea, quæ animo percipio & ſentio.*

At

At cum ſe [i] Titan oſtendit, & omnia ſecum;
  Tam cito me ſomnos deſtituiſſe [k] queror.
Antra nemuſque peto; tanquam nemus antraque proſint.
  Conſcia deliciis illa fuere tuis.
Illuc mentis inops, ut quam furialis [l] Erichtho
  Impulit, in collo crine [m] jacente, [n] feror.
Antra vident oculi [o] ſcabro [p] pendentia tofo,
  Quæ mihi [q] Mygdonii [r] marmoris inſtar erant.
Invenio ſylvam, quæ ſæpe cubilia nobis
  Præbuit, & multa texit opaca [ſ] coma:
At non invenio dominum ſilvæque meumque.
  Vile ſolum locus eſt: [t] dos erat ille loci.
Agnovi [u] preſſas noti mihi ceſpitis herbas:
  De noſtro curvum pondere gramen erat.
Incubui; tetigique locum, qua parte fuiſti.
  [x] Grata prius lacrymas combibit herba meas.
Quin etiam rami [y] poſitis lugere videntur
  Frondibus: & [z] nullæ [a] dulce queruntur aves.

INTERPRETATIO.

At cum Titan ſe profert, & omnia ſecum, doleo ſomnos me dereliquiſſe tam cito. Me confero in ſpecus, & ſilvas, tanquam ſilvæ & ſpecus juvent. Illæ fuerunt teſtes tuorum gaudiorum. Illic irrumpo amens, coma ſparſa per cervices, ut quam Erichtho furibunda perculit. Oculi aſpiciunt ſpecus arcuatas tofo aſpero, quæ mihi erant pro Mygdonio marmore: reperio ſilvam, quæ ſæpe ſuppeditavit nobis lectos, & obſcura nos *velavit multis frondibus: at non reperio dominum & ſilvæ & meum. Locus eſt terra aſpernanda. Ille erat præſtantia loci. Agnovi herbas proculcatas ceſpitis mihi cogniti: herba erat trita de noſtro pondere. Incubui, & tetigi locum, qua parte fuiſti. Herba ante jucunda abſorbet meas lacrymas. Quin etiam rami videntur dolere filiis amiſſis, & nullæ aves ſuaviter conqueruntur.*

NOTÆ.

i *Titan*] *Sol,* ex Titanibus ortus.

k *Queror*] Voluiſſet nempe diutius Phaonem ſuum in ſomnis amplecti.

l *Erichtho*] Veneficiis famoſa fuit Theſſala mulier, cujus nomen hic pro qualibet venefica poſitum.

m *Jacente*] *Sparſo,* furentium more.

n *Feror*] *Huc illuc diſcurro.*

o *Scabro*] *Raboteux, rugged.*

p *Pendentia*] *Abrupto, & à natura cavato tofo facta.*

q *Mygdonii*] Phrygium intellige, quod pretioſiſſimum fuit: nam Mygdonia Phrygiæ eſt contermina, aut pars ejus, ſi Stephano credimus.

r *Marmoris*] *Quamdiu mecum eras,* ſcilicet.

ſ *Coma*] *Arborum frondibus.*

t *Dos erat*] *Phaon meus pretium dabat loco.*

u *Preſſas*] Ubi Phaon & Sappho procubuerant, ibi herba erat proculcata. Affectus vero movent ejuſmodi locorum commemorationes.

x *Grata*] *Nunc vero ingrata, cum tu abſis.*

y *Poſitis*] Ingenioſe admodum luctus ſui arbores, anni tempeſtate folia cæteroquin dimittentes, participes facit, ut ſuum augeat. Illæ enim viriditate ſua ſpoliatæ, ſolitudinem, frigus, mœſtitiamque inducere videntur.

z *Nullæ queruntur*] Adeoque maximus luctus, maximi enim doloris ſignum eſt ſilentium.

Dulce] Eſt vero etiam ſua in cantu lugubri ſuavitas.

Sola virum [b] non ulta pie mœſtiſſima [c] mater
[d] Concinit [e] Iſmarium [f] Daulias ales [g] Ityn,
[h] Ales Ityn, Sappho deſertos cantat amores.
[i] Hactenus; ut [k] media cætera nocte ſilent.
Eſt nitidus, vitroque magis perlucidus omni,
Fons ſacer; hunc multi numen habere putant.
Quem ſupra ramos expandit aquatica [l] lotos,
[m] Una nemus: tenero ceſpite terra viret.
Hic ego cum laſſos poſuiſſem fletibus artus,
Conſtitit ante oculos [n] Naïas una meos.
Conſtitit, & dixit, *Quoniam* [o] *non ignibus æquis*
Ureris, [p] *Ambracias terra petenda tibi.*
[r] *Phœbus ab excelſo, quantum patet, aſpicit æquor:*
[ſ] *Actiacum populi* [t] *Leucadiumque vocant.*

INTERPRETATIO.

Sola avis Daulias mater triſtiſſima impie ulta maritum, cantat Ityn Thracium. Avis celebrat Ityn, Sappho amores deſtitutos. Hactenus, reliqua tacent ut media nocte. Fons eſt ſacer limpidus, ſplendidior omni vitro; multi arbitrantur hunc habere Deum. Supra quem lotos aquatica, quæ *ſola ſilvam* efficit, *porrigit ramos. Humus vireſcit molli ceſpite. Cum ego huc miſiſſem membra defeſſa luctibus, Naïas una adſtitit ante vultus meos. Adſtitit, & dixit,* Quandoquidem non indamnata es ignibus mitibus, tellus Ambracias tibi eſt adeunda. Phœbus ſpectat, è ſublimi, mare, quantum porrigitur. Populi appellant Actiacum & Leucadium.

NOTÆ.

b *Non pie*] Quia in eo ulciſcendo filium Ityn patri epulandum appoſuit. Qua de re poſtea in Metamorph.

c *Mater*] Progne eſt, Terei uxor, cujus fabulam videſis in Metamorph. Philomelam vero ſororem in luſciniam mutatam fuiſſe trita eſt fabula; ſed hic cum quibuſdam aliis facit Ovid. qui Prognen dicit.

d *Concinit*] *Filii fata queritur.*

e *Iſmarium*] *Thracium*; ab Iſmaro monte Thraciæ. Pater enim Tereus rex fuit Thraciæ.

Daulias ales] Luſcinia avis, in quam mutata fingitur Progne. Quanquam, ut dixi, plerique, ipſe etiam alibi poëta noſter, Philomelam in luſciniam, Prognen in hirundinem mutatam eſſe dicit. Vocatur vero Daulias à Daulia Phocidis urbe, ubi etiam Tereum imperium tenuiſſe ſcribit Thucydides.

g *Ityn*] Fuit Itys Terei ex Progne filius, quem ipſa, quod Philomelæ ſorori vim intuliſſet, patri comedendum appoſuit.

h *Ales*] *Progne* in luſciniam mutata.

i *Hactenus*] Dixerat, *nullæ queruntur aves:* deinde tamen querelarum & luctus conſortem ſibi fecerat Prognen, ſeu luſciniam: nunc omnino præter ſuam & luſciniæ vocem, aliam nullam in ſylva audiri negat.

k *Media*] Quo tempore omnia ſilent & quieſcunt.

Lotos] Arbor eſt in Africa, cujus fructu qui veſcuntur, lotophagi icti ſunt. Tantæ autem dicitur eſſe fructus ille ſuavitatis, ut vix illinc abduci poſſint, qui eum ſemel guſtaverunt: patriæque oblivionem inducat.

m *Una nemus*] Appoſitio. Dicit unam arborem, ramorum ſuorum veſtitate, nemus efficere.

n *Naïas*] Sunt Naïdes fontium Nymphæ.

o *Non æquis*] Omnino, ſiquidem à Phaone relicta eſſet.

p *Ambracias*] Alii habent *Ambracia.* Acarnaniam intellige, ad Ambracium ſinum poſitam; in qua urbs fuit Actium, quæ templum Apollini ſeu Phœbo ſacrum habuit.

q *Petenda*] Quamobrem dicetur poſtea.

r *Phœbus*] *Templum illi dicatum.*

ſ *Actiacum*] Ab Actio oppido.

t *Leucadiumque*] A Leucade nunc vicina inſula; quam olim Acarnaniæ adhæſiſſe, unamque ſimul cum illa peninſulam ſeu Cherſoneſum feciſſe ſcripſit Strabo.

Hinc

Hinc ſe [u] *Deucalion Pyrrhæ ſuccenſus amore*
Miſit, & illæſo corpore preſſit aquas.
Nec mora: [x] *verſus amor* [y] * *tetigit* [z] *lentiſſima Pyrrhæ*
Pectora: Deucalion [a] *igne levatus erat.*
[b] *Hanc legem locus ille tenet, pete protinus altam*
Leucada; nec ſaxo [c] *deſiluiſſe time.*
Ut monuit; cum voce [d] abiit: ego frigida ſurgo:
Nec gravidæ lacrymas continuere genæ.
Ibimus, ô Nymphæ, monſtrataque ſaxa petemus.
Sit procul inſano victus amore [e] timor.
[f] Quicquid erit, melius quam nunc erit: [g] aura ſubito.
Et mea [h] non magnum corpora pondus habent.
Tu quoque, mollis Amor, [i] pennas ſuppone cadenti:
Ne ſim Leucadiæ mortua [k] crimen aquæ.
[l] Inde [m] chelyn Phœbo [n] communia munera [o] ponam:
Et ſub ea verſus unus et alter erunt.

INTERPRETATIO.

Deucalion flagrans amore Pyrrhæ ſe hinc præcipitem dedit, & impulit aquas corpore inoffenſo. Et ſtatim, amor mutatus movit frigidiſſimum cor Pyrrhæ; Deucalion erat ſanatus ardore. Ille locus habet hanc conditionem adi ſublimem Leucada ſine mora, nec reformida te miſiſſe ex ſcopulo. *Poſtquam hortata eſt, exceſſit cum voce; ego frigida erigor: nec palpebræ turgidæ cohibuerunt lacrymas. Proficiſcemur, ô Nymphæ, & adibimus ſcopulos indicatos. Metus recedat ſuperatus amore furioſo. Quicquid erit, erit jucundius quam nunc: aura ſubito: & mea corpora non ſunt multum gravia. Tu etiam, tener Cupido, ſubmitte pennas ruenti: ne defuncta ſim probrum aquæ Leucadiæ. Inde appendam Phœbo citharo munera communia: & verſus unus & alter inſcribentur ſub ea.*

NOTÆ.

u *Deucalion*] Promethei fuit filius; à quo & Pyrrha uxore poſt diluvium reparatum dicitur genus humanum.

x *Verſus*] *Mutatus:* à Deucalione in Pyrrham converſus.

y *Tetigit*] *Ad amandum impulit.*

* *Tetigit lentiſſima Pyrrhæ*] Naugerius habet, *fugit lentiſſima merſi.*

z *Lentiſſima*] *Tarde ad amorem inclinantia, non amantia.* Convitium eſt amatorium.

a *Igne*] *Amore.*

b *Hanc legem*] Ut qui ex illa petra in mare ſeſe immitteret, amoris flamma levaretur.

c *Deſiluiſſe*] *In mare te dediſſe.*

d *Abiit*] *Naïas*, ſcil.

e *Timor*] Se de ſaxo dejiciendi.

f *Quicquid eris*] Mortem ſibi non vult ominari: ſed eam tamen præſenti calamitate minus moleſtam dicit.

g *Aura ſubito*] Jam, quaſi ſeſe in mare mittere vellet, auram, quæ corpus ſuſtineat, appellat, ut ſubeat.

h *Non magnum*] *Adeoque me facile poteris ſuſtinere.*

i *Pennas*] Mos fuit, ut in Apollinis Actiaci ſacrificio, ſontem aliquem ex ſpecula dejicerent, avertendæ numinis iræ gratia; quem tamen pennis inſtruebant, multiſque naviculis excipere conabantur, ut poſtea ſervatum extra patrios fines mitterent Ad illud jam alludit Sappho.

k *Crimen*] Id eſt, invidiæ & infamiæ cauſa.

l *Inde*] *Poſtquam ex aqua prodierim.*

m *Chelyn*] Per teſtudinem, ſeu Græcorum Chelyn, citharam intellige, ex teſtudine animali primo à Mercurio fabricatam.

n *Communia*] Fuit vero cithara, quam ſuam facit Sappho, quod verſus lyricos ad eam cantandos componeret, etiam Apollinis ejus inventoris proprium geſtamen.

o *Ponam*] *Appendam; ſacra faciam.*

[p] *Grata lyram poſui tibi, Phœbe, poetria Sappho:*
Convenit illa mihi, convenit illa tibi.
[q] Cur tamen Actiacas miſeram me mittis ad oras,
Cum profugum poſſis ipſe referre pedem?
Tu mihi Leucadia potes eſſe ſalubrior unda;
Et forma & meritis tu mihi Phœbus eris,
An potes, ô ſcopulis undaque ferocior illa,
Si moriar, [r] titulum mortis habere meæ?
At quanto melius jungi mea pectora tecum,
Quam poterant ſaxis præcipitanda dari!
[ſ] Hæc ſunt illa, Phaon, quæ tu laudare ſolebas;
Viſaque ſunt toties ingenioſa tibi.
Nunc vellem [t] facunda forent: [u] dolor artibus obſtat;
Ingeniumque meis [x] ſubſtitit omne malis.
Non mihi [y] reſpondent veteres in carmina vires.
[z] Plectra dolore tacent: muta dolore lyra eſt.
[a] Leſbides [b] æquoreæ, nupturaque nuptaque proles;
Leſbides, [c] Æolia nomina [d] dicta lyra.

INTERPRETATIO.

Sappho vates memor tibi ſuſpendi lyram, Phœbe : illa mihi apta eſt, illa tibi apta eſt. *Cur tamen me ablegas in littora Actiaca, cum ipſe poſſis retroagere pedem exulem? Tu mihi plus potes eſſe ſalutaris quam aqua Leucadia : tu eris mihi Phœbus & pulchritudine & beneficiis. An potes, ô ſævior ſaxis & aqua illa, dici cauſa meæ mortis, ſi peream? At quanto melius mea pectora poterant copulari tecum, quam tradi dejicienda ex ſcopulis? Hæc ſunt illa, Phaon, quæ tu conſueveras probare ; & ſunt viſa tibi toties ſolertia. Nunc vellem diſerta eſſent : mœror officit ingenio ; & omne acumen obtuſum meis malis. Antiquæ vires non mihi ſufficiunt in carmina. Plectra ſilent luctu : lyra muta eſt luctu. Leſbides marinæ, progenies nuptura & nupta; Leſbides, nomina celebrata lyra Æolia.*

NOTÆ.

p *Grata*] *Quod tuo numine ſim ſervata, grato animo recolens.*

q *Cur tamen*] Jam Phaonem Sappho alloquitur.

r *Titulum*] *Adeoque mortis meæ cauſa eſſe.*

ſ *Hæc*] *Carmina.*

t *Facunda*] Ut reditum perſuaderent.

u *Dolor*] Dolorem dicit non ſinere ut artificioſa pangar carmina.

x *Subſtitit*] Vere equidem neceſſitatem omnium inventorum matrem eſſe dicunt; at certe non omnis neceſſitas eſt inventrix. Neceſſitati ſua eſt lex etiam & neceſſitas, ne certas quaſdam metas tranſgrediatur, quas ultra adeo non acuit ingenium, ut contra illud retundat atque hebetet.

y *Reſpondent*] *Non mihi præſto ſunt.* Elegantiſſime vero hic illa eſt vox poſita.

z *Plectra*] Plectrum inſtrumentum eſt, quo chordæ fideſve pulſantur.

a *Leſbides*] Quas docuit & amavit puellas Sappho compellat. Hujus vero vocis repetitione non modo uſus eſt Ovidius majoris affectus declarandi, ſed etiam Sapphus, cui hæc figura fuit familiaris, imitandi cauſa.

b *Æquoreæ*] Quia inſulares.

c *Æolia*] Id eſt, *Lyra Sapphus Æoliæ, ſeu Leſbiæ :* fuit enim Leſbes Æoliæ, Aſiæ minoris regiunculæ, imo Æolicarum ferme urbium metropolis, ut ſcribit Strabo : unde & Æolicam linguam originem ſortitam eſſe auctor eſt Dionyſius.

d *Dicta*] *Celebrata.*

Leſbides,

Leſbides, [e] infamem quæ me feciſtis amatæ;
[f] Deſinite ad citharas turba venire meas.
[g] Abſtulit omne Phaon, quod vobis ante placebat
(Me miſeram! dixi quam modo pene, meus!)
[h] Efficite ut redeat: vates quoque veſtra redibit.
Ingenio vires ille dat, ille rapit.
[i] Ecquid ago precibus? [k] pectuſne agreſte movetur?
An [l] riget? & [m] Zephyri verba [n] caduca [o] ferunt?
[p] Qui mea verba ferunt, vellem tua vela referrent.
[q] Hoc te, ſi ſaperes, lente decebat opus.
Sive [r] redis, puppiquæ tuæ [ſ] votiva parantur
Munera; quid laceras pectora noſtra mora?
Solve ratem: Venus [t] orta mari, [u] mare præſtet eunti.
Aura dabit curſum; tu modo ſolve ratem.
Ipſe gubernabit reſidens in puppe Cupido:
Ipſe dabit tenera vela [x] legetque manu.
Sive juvat longe fugiſſe [y] Pelaſgida Sappho;
Non [z] tamen invenies, cur ego digna fuga.

INTERPRETATIO.

Leſbides dilectæ, quæ me præſtitiſtis infamem: mittite accedere turba ad meas lyras. Phaon (Me infelicem! quam propemodum modo dixi, meus!) avexit omne quod vobis antea arridebat. Perficite ut revertatur, vates quoque veſtra revertetur. Ille præbet vires ingenio, ille aufert. Ecquid promoveo precibus? Anne cor durum tangitur? An obfirmatur? & Zephyri rapiunt verba inania? Optarem ut qui abripiunt mea verba, reducerent tua vela. Hoc opus, ſi ſaperes, tarde te decebat. Seu reverti cogitas, & dona votiva apparantur tua navi! quamobrem mactas noſtra pectora cunctatione! Tolle anchoras: Venus procreata mari, præbeat mare venienti. Ventus præſtabit reditus; tu tantum tolle anchoras. Ipſe Cupido ſedens in puppi reget: ipſe pandet & colliget vela molli manu. Sive placet longe effugiſſe Sappho Pelaſgida; non tamen comperies, quamobrem ego digna fuga.

NOTÆ.

e *Infamem quæ*] Concubinas intelligit.

f *Deſinite*] Quamobrem dicit verſu ſequente.

g *Abſtulit*] Scilicet neque verſus facere, neque eos lyræ ſociare, abſente Phaone ſuo, amabat.

h *Efficite*] Puellas eaſdem quas modo appellat.

i *Ecquid ago*] Scripti plerique *Hæc quid ego*, vel *Ecquid ego*; unus *Hæc ego quid?* Heinſius legit *Sed quid ego hæc?* prout ſæpe noſter aliique locuti ſunt. Quæ quidem lectio mihi placeret.

k *Pectus*] Phaonis, ſcil.

l *Riget*] *Duritiem ſuam ſervat.*

m *Zephyri*] *Venti.* Spirat vero Zephyrus ab occaſu æquinoctiali.

n *Caduca*] *Mea*, ſcil. *quæ Phaonis animum non poſſint mollire.*

o *Ferunt*] *Inutilia ſunt.*

p *Qui mea*] Non fruſtra ferant vela, qui venti fruſtra ferunt verba.

q *Hoc opus*] Reditus.

r *Redis*] *De reditu cogitas.*

ſ *Votiva*] *Quæ navi ſalva, teque reduce perſolvantur.*

t *Orta mari*] Ex ejus ſpuma formatam voluerunt poëtæ.

u *Mare*] Alii habent, *mare præſtet amanti*; quod Heinſio placuit; non mihi.

x *Leget*] *Contrahet.*

y *Pelaſgida*] *Græcam, Leſbiamque:* per univerſam enim Græciam vagos erraſſe Pelaſgos, nomenque ſuum plurimis dediſſe auctor eſt Strabo, Heſiodum, Homerumque ſecutus.

z *Non tamen*] Parentheſim, quam hinc deturbaverat Heinſius, huc revocandam judicavi.

[a O

[[a] O ſaltem miſeræ, crudelis epiſtola dicat:
Ut mihi [b] Leucadiæ fata petantur aquæ.]

INTERPRETATIO.

O ſaltem epiſtola dura dicat miſeræ : ut fata mihi quærantur aquæ Leucadiæ.

NOTÆ.

a *O ſaltem*] Alii *hoc ſaltem,* eodem prope ſenſu : ſed illud ex ſcriptis, cl. Heinſii teſtimonio, proculdubio eſt præferendum. Poſtremum vero hoc diſtichon, quod attinet, vix eſt ut pro legitimo agnoſcat idem Heinſius : nec ſatis aſſequi, quid ſibi velit, fatetur. Cur ita crediderit vir clariſſimus certe non video : imo, abſque hoc diſticho epiſtolæ clauſulam ſuam deeſſe, mihi quidem videtur. Senſus profecto apertus eſt. *Si,* inquit, *velis longe à me fugere, monea ſaltem, ut huic malo remedium in aquis Leucadiis quæram.*

b *Leucadiæ fata*] Id eſt, *Quæ per ea aquas abſolvuntur.* In eas vero ſe immiſiſſ Sappho auctor eſt Strabo : quod quiden mihi loco eſt fabulæ.

EPISTOLA XVI.

ARGUMENTUM.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus eſt, ob Helenam ſibi à Venere promiſſam, navigat Lacedæmona : ubi à Menelao honorifice acceptus eſt. Menelaus, ad procurandam a Atreo relictam hæreditatem, in Cretam proficiſcitur : atque interea, dum alias res agit Helenam ſuam committit Paridi, ſerioque bonum hunc illi hoſpitem commendat. Pari amator, hanc oblatam ſibi opportunitatem minime negligendam ratus, omnibus modis Helenan ſolicitat, eidemque hac epiſtola artificioſe amoris ſui æſtum ſignificat, ab omnibus ſeſe commendans virtutibus, quibus laudari amatores ſolent. Et, quia muliebrem eſſe ſexum fragilem noverat, formæque gloria duci, nihil prætermittit Paris, quo conciliare ſibi Helene animum poſſit, maritumque in contemptum ejus adducit. Suadet ergo fugam, quam facil tueri ſe Trojanis viribus poſſe confirmat.

PARIS HELENÆ.

HANC tibi [a] Priamides mitto, [b] Ledæa, ſalutem;
Quæ tribui ſola te mihi dante poteſt.
[c] Eloquar? an [d] flammæ non eſt opus indice notæ;
Et plus, quam vellem, jam meus [e] extat amor?

INTERPRETATIO.

Ego *Priamides mitto tibi, ô filia Ledæ, hanc ſalutem, quæ poteſt mihi advenire te ſola præbente. Dicamne? An non eſt opus indice flammæ cognitæ, & amor jam plus apparet quam cuperem?*

NOTÆ.

a *Priamides*] *Filius Priami.*

b *Ledæa*] *Helena,* filia Ledæ.

c *Eloquar*] *Anne opus eſt verbis tibi amorem meum patefacere?* Deliberatione vero utitur, ut paulatim, utpote in turpi cauſa ſubdola obrepat oratio.

d *Flammæ*] *Amori jam tibi cognito.*

e *Extat*] *Apertus, cognitus eſt.*

Ill

Ille quidem malim lateat; dum tempora dentur
Lætitiæ miſtos [f] non habitura metus.
Sed male diſſimulo: quis enim celaverit [g] ignem,
Lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo?
Si tamen expectas, vocem quoque [h] rebus ut addam
[i] Uror: habes animi nuncia verba mei.
Parce, precor, [k] faſſo, nec vultu cætera [l] duro
Perlege, ſed formæ [m] conveniente tuæ.
[n] Jamdudum gratum eſt, quod epiſtola noſtra [o] recepta
Spem facit, [p] hoc recipi me quoque poſſe modo.
[q] Quæ rata ſint, nec [r] te fruſtra promiſerit, opto,
[ſ] Hoc mihi quæ ſuaſit [t] mater Amoris iter.
Namque ego divino monitu, [u] ne neſcia pecces,
Evehor: & cœpto non leve numen adeſt.

INTERPRETATIO.

Malim equidem ille tegatur, donec tempora concedantur non habitura timores conjunctos gaudio. Sed male fingo: quis enim occultataverit ignem, qui ipſe ſemper detegetur ſplendore ſuo? Si tamen cupis ut verba quoque rebus adjiciam, ardeo: habes voces indices meæ mentis. Ignoſce, quæſo, confitenti; nec perlege reliqua vultu ſevero, ſed digno tuæ pulchritudinis. Jamdudum juvat, quod litera noſtra accepta ſpem fovet, me quoque poſſe accipi hoc modo. Quæ certa ſint percupio, nec mater Cupidinis quæ me ad hoc iter compulit, te incaſſum pollicita ſit. Namque, ne ignorans impingas, ego adveneo hortatu divino, & numen non parvum favet auſibus.

NOTÆ.

f *Non habitura*] *Poſtquam cognovero me tibi non eſſe ingratum, teque uno & eodem amore teneri; ſi modo tanta me manet delectatio.*

g *Ignem*] Egregia amoris cum igne comparatio.

h *Rebus*] *Quibus ſatis ſuperque amorem meum prodidi.*

i *Uror*] *Amore ardeo.*

k *Faſſo*] *Mihi qui confeſſus ſum amorem meum.*

l *Duro*] *Difficili; irato, infenſo.*

m *Conveniente*] *Leni, facili.*

n *Jamdudum*] Gall. *Il y à long tems.* Angl. *Long ago.* Temporis habet rationem hæc vocula: at nonnunquam rerum de quibus agitur connexum, & conſequentiæ neceſſitatem notat. Quæ vis vocis & ſignificatio melius ſentitur quam exprimitur. Locus eſt in Terentii Eunucho, ex quo maxime quid ego velim cognoſci poſſit. Ibi, de meretricula, ſic ad Thraſonem loquitur Gnatho,

Quando illud, quod tu das, expectat atque amat,
Jamdudum amat te: jam illi facile fit quod doleat.

Jamdudum in noſtro Ovidii loco ſic reſolvas, *Statim mihi & valde gratum fuit; mihique gratulatus ſum: jamque gratum eſt, quod aperte & ſtatim gratum fuit.*

o *Recepta*] Metri cauſa ea voce uſus eſt: cujus loco dicimus *accepta.*

p *Hoc*] Quo epiſtola recepta.

q *Quæ*] *Ab Helena recipi,* ſcilicet; *lætum amoris exitum habere,* &c.

r *Te*] Helenam Paridi Venus promiſerat, cum pro ſua pulchritudine judicium in monte Ida tuliſſet.

ſ *Hoc*] *Quod tui videndæ & obtinendæ cauſa in Græciam ſuſcepi.*

t *Mater amoris*] *Venus.*

u *Ne neſcia pecces*] Sic intellige: *Ne pecces, ſi neſciveris me divino inſtinctu, quidquid in hac re conor, incipere.*

Præmia magna quidem, [x] ſed non indebita, poſco.
   Pollicita eſt thalamo te [y] Cytherea meo.
Hac duce [z] Sigæo [a] dubias à littore [b] feci
   Longa [c] Phereclea per freta puppe vias.
Illa dedit faciles auras, ventoſque ſecundos.
   In mare nimirum jus habet orta mari.
[d] Perſtet: &, ut pelagi, ſic [e] pectoris adjuvet æſtum:
   [f] Deferat in portus & mea [g] vota ſuos.
[h] Attulimus flammas, non hic invenimus, illas.
   Hæ mihi tam longæ cauſa fuere viæ.
Nam neque triſtis [i] hyems, neque nos huc appulit error:
   [k] Tænaris eſt claſſi terra [l] petita meæ.
[m] Nec me crede fretum merces portante carina
   Findere: [n] quas habeo, Dî tueantur, opes.
Nec venio Graias veluti ſpectator ad urbes.
   Oppida ſunt regni divitiora mei.
Te peto; quam lecto pepigit Venus [o] auſtrea noſtro.
   Te prius optavi, quam mihi nota fores.

INTERPRETATIO.

Peto equidem magnam mercedem, ſed non indebitam. Cytherea promiſit te cubiculo meo. Hac duce iter feci incertum ab ora Sigæa, per vaſta maria navi Phereclea. Illa præbuit auras lenes, & ventos faventes. Scilicet mari procreata habet poteſtatem in mare. Permaneat; & ſic mulceat impetum cordis, ut mulſit impetum *maris: & perducat in portus ſuos mea optata. Adveximus illos ignes, non hic reperimus. Illi fuerunt mihi cauſa tam prolixi itineris. Nam neque ſæva tempeſtas, neque error nos huc applicuit. Tellus Tænaris eſt quæſita meæ claſſi. Nec arbitrare me ſulcare maria navi ferente mercimonia: Dii ſervent divitias, quas poſſideo. Nec advehor tanquam ſpectator ad urbes Græcas: urbes mei regni ſunt ſplendidiores. Te quæro; quam formoſa Venus pollicita eſt noſtro toro. Te ante expetivi, quam mihi eſſes cognita.*

NOTÆ.

x *Non indebita*] Quia à Venere promiſſa, quo tempore maxima in ejus gratiam, à Junone & Minerva, Paris contempſit.

y *Cytherea*] *Venus*, à Cytheris inſula inter Cretam & Peloponneſum, quo primum è mari emergens appuliſſe dicitur, ita dicta.

z *Sigæo*] *Trojano*, à Sigæo promontorio.

a *Dubias*] Scilicet in mari via non eſt trita.

b *Feci*] *Dubiam à Troja in Græciam navigationem ſuſcepi.*

c *Phereclea*] Eo nomine, à Phereclo fabricatore appellata eſt navis, quæ Alexandrum vexit, quod ex Homero liquet.

d *Perſtet*] *Ut mihi hactenus, ita porro faveat Venus.*

e *Pectoris æſtum*] *Amorem.*

f *Deferat*] *Ad optatum exitum vota mea perducat.*

g *Vota*] Quæ erant ut Helena potiretur.

h *Attulimus*] Se dicit, ante viſam Helenam, Trojæ ejus amore arſiſſe.

i *Hyems*] *Tempeſtas.* Ita & loquitur Horatius, itemque Virgilius.

k *Tænaris*] *Laconia*; à Tenaro promontorio.

l *Petita*] Id eſt, *Dedita opera, propter te in hanc regionem iter direxi.*

m *Nec me*] *Neque etiam credas me, faciendæ mercaturæ cauſa, per maria currere.*

n *Quas habeo*] Quaſi dicat, *Nil mihi eſt opus, ut fiam dives, maris pericula ſubire: jam ſunt ampliſſimæ, ſi modo Dii ſervaverint, opes paratæ.*

o *Aurea*] *Formoſa, magnifica, munifica,* &c.

Ante tuos animo vidi, quam [p] lumine, vultus:
Prima fuit vultus nuncia fama tui.
[[q] Nec tamen eſt mirum, [r] ſi, ſicut oporteat, arcu
Miſſilibus telis eminus, ictus amo.
Sic placuit fatis: quæ ne [ſ] convellere tentes,
[t] Accipe cum vera dicta relata fide.
Matris adhuc utero, partu remorante, tenebar:
Jam gravidus juſto pondere venter erat.
Illa ſibi ingentem viſa eſt ſub imagine ſomni
Flammiferam pleno reddere ventre facem.
Territa conſurgit; metuendaque [u] noctis [x] opacæ
Viſa ſeni Priamo, [y] vatibus ille, refert.
Arſuram [z] Paridis vates canit Ilion [a] igni.
[b] Pectoris, ut nunc eſt, fax fuit illa mei.
[c] Forma vigorque animi, quamvis de plebe videbar,
Indicium [d] tectæ nobilitatis erant.

INTERPRETATIO.

Intuitus ſum prius tuam faciem mente, quam oculis; fama fuit prima nuncia tuæ formæ. Nec tamen eſt mirum, ſi, ut par eſt, ſagittis procul arcu emiſſis, vulneratus amo. Sic fata voluerunt; quæ ne ſtudeas infringere, accipe verba prolata cum certa fide. Eram adhuc in matris utero, partu cunctante; jam venter tumeſcebat juſto onere. Illa viſa eſt ſibi ſub ſpecie ſomni emittere utero gravido tædam maximam inflammatam. Tremefacta erigitur, & narrat Priamo ſeni ſomnia reformidanda noctis obſcuræ, ille enarrat aruſpicibus. Aruſpex reſpondet, Trojam flagraturam flammæ Paridis. Illa fuit fax pectoris mei, ut nunc eſt. Species, & vis animi, quamvis videbar de plebe, erant ſignum nobilitatis abſconditæ.

NOTÆ.

p *Lumine*] *Oculis.*

q *Nec tamen*] Ab hoc verſu 39. ad 143, ex omnibus ſcriptis codicibus centum & quatuor verſus abſunt, quos tanquam nothos non immerito, neque hac una cauſa rejiciendos, plerique rejecerunt. Quamobrem camulo, diſcriminis cauſa, eos incluſimus.

r *Si, ſicut oporteat, arcu*] Hæc ſana non eſſe putat clariſſ. Heinſius: legitque *ſicut oportuit actum.* Nihil mutavero. Senſus vero eſt, nihil mirum eſſe, ſi Cupidinis arcu & telis, eminus, ſicuti miſſilibus oporteat ictus, amet.

ſ *Convellere*] *Irrita facere.*

t *Accipe*] Id eſt, *Audi quæ mihi dicta ſunt, tibique cum vera fide refero.* Digreſſio eſt, qua cauſam & amoris ſui originem eſt expoſiturus.

u *Noctis*] Id eſt, *Quæ per noctem in ſomnis viderat.*

x *Opacæ*] *Obſcuræ.*

y *Vatibus*] Ut ſomnii ſenſum ſcrutarentur, illudque interpretarentur.

z *Paridis*] Prolepſis eſt; nondum enim nomen illud habebat, qui ne quidem natus erat.

a *Igni*] Quem patriæ ex ſuo amore, bello ideo inter Græcos Trojanoſque concitato, intulit.

b *Pectoris*] Id eſt, *Amorem, quo uror, fax illa ſignificabat.* Vatum conjectionem invertit, ut de amore ſuo tantum facem illam interpretetur.

c *Forma vigorque*] Hic diſtichon poſt hujus epiſtolæ verſum nonageſimum, rejicit clar. Heinſius. Quam merito hoc loco alienum dixerit, nullus, credo, non videbit.

d *Tectæ*] *Sub paſtoris habitu latentis.*

Eſt,

Eſt locus in mediæ nemoroſis vallibus [e] Idæ
[f] Devius, & piceis ilicibuſque frequens:
Qui nec ovis placidæ, nec amantis ſaxa capellæ,
Nec patulo tardæ carpitur ore bovis.
Hinc ego [g] Dardaniæ muros excelaque tecta,
Et freta proſpiciens, arbore nixus eram.
Ecce pedum pulſu viſa eſt mihi terra moveri.
Vera loquar, [h] veri vix habitura fidem.
Conſtitit ante oculos, actus velocibus alis,
Atlantis magni [i] Pleïoneſque [k] nepos.
Fas vidiſſe fuit; fas ſit mihi viſa referre:
Inque Dei digitis [l] aurea virga fuit.
Treſque ſimul Divæ, Venus, & cum Pallade Juno
Graminibus teneros impoſuere pedes.
Obſtupui; geliduſque comas erexerat horror.
Cum mihi, *Pone metum*, nuncius [m] ales ait.
[n] *Arbiter es formæ: certamina* [o] *ſiſte Dearum*;
[p] *Vincere quæ forma digna ſit una* [q] *duas.*
Neve recuſarem, [r] verbis Jovis imperat: & ſe
Protinus ætheria tollit in aſtra via.

INTERPRETATIO.

Eſt locus devius in vallibus frondoſis mediæ Idæ, & conſitus piceis & ilicibus, qui neque tondetur ore mitis ovis, nec capræ ſectantis rupes, nec patulo ore *lentæ vaccæ. Ego hinc proſpectans mœnia, & domus ſublimes Trojæ, & maria, fultus eram arbore. Ecce tellus viſa eſt mihi agitari ictu pedum: dicam vera, vix conſecutura fidem veri. Nepos magni Atlantis & Pleïones impulſus alis celeribus ſubſtitit ante oculos. Fas mihi fuit ſpectaſſe; fas ſit ſpectata enarrare: & baculus aureus fuit in manibus Dei. Et tres Deæ ſimul, Venus, & Juno cum Pallade herbis immiſerunt molles pedes. Dirigui, & horror frigidus arrexerat capillos. Cum alatus nuncius mihi dixit,* Depone timorem. Judex es pulchritudinis: finem impone litibus Dearum; utra ſit digna ſuperare duas pulchritudine. *Et ne abnuerem, jubet nomine Jovis, & ſtatim evehitur in cœlum via ætheria.*

NOTÆ.

e *Idæ*] Ida, mons fuit Phrygiæ, in quo Paris educatus fuit.

f *Devius*] *Ab omni via trita remotus.*

g *Dardaniæ*] Improprie pro Troja urbe, regionem poſuit.

h *Veri*] Hanc vocem pro *vero*, aut *verum* forte ſine neceſſitate ſuppoſuit Heinſius.

i *Pleïoneſque*] Fuit Pleïone Nympha Oceani & Tethyos filia, uxor Atlantis, Maïæ mater, ex qua Maïa Jupiter Mercurium ſuſcepit.

k *Nepos*] *Mercurius*, ut patet ex proxime præcedente nota.

l *Aurea virga*] *Caduceum*, Mercurii geſtamen, Gall. *Son Caduce.* Angl. Mercury's *Wand.*

m *Ales*] Mercurius, talariis inſtructus; itemque galero, & virga pariter alatis.

n *Arbiter*] Paridis de trium Dearum forma, ut pulchriori Diſcordiæ pomum traderetur, judicium notius eſt, quam ut opus ſit prolixam ea de re fabulam huc tranſcribere.

o *Siſte*] Paridis judicio ſtandum ſtatuerat Jupiter.

p *Vincere*] *Pronuncia* ſupple.

q *Duas*] *Deas* ſcil.

r *Verbis*] *Mercurius Jovis nomine imperat, ut dicerem utra Dearum eſſet pulchrior.*

Mens mea convaluit, ſubitoque [ſ] audacia venit:
Nec timui vultu [t] quamque notare meo.
[u] Vincere erant omnes dignæ: judexque verebar
Non omnes [x] cauſam vincere poſſe ſuam.
Sed tamen ex illis jam tunc magis una placebat:
Hanc eſſe [y] ut ſcires, unde movetur amor.
Tantaque * vincendi cura eſt; ingentibus ardent
Judicium donis [z] ſollicitare meum.
Regna [a] Jovis conjux, virtutem [b] filia [c] jactat.
Ipſe [d] potens dubito, [e] fortis an, eſſe velim.
Dulce Venus [f] riſit, *Nec te, Pari, munera tangant*;
Utraque ſuſpenſi [g] *plena timoris*, ait.
[h] *Nos dabimus quod ames: & pulchræ* [i] *filia Ledæ*
[k] *Ibit in amplexus, pulchrior ipſa, tuos.*
Dixit: & [l] ex æquo donis formaque probata,
Victorem cœlo retulit illa pedem.

INTERPRETATIO.

Animus meus confirmatus eſt, & derepente confidentia orta eſt: nec expavi unamquamque ſpectare oculis meis. Omnes merebantur ſuperare, & arbiter pavebam non omnes poſſe tenere ſuam cauſam. Sed tamen una ex illis jam tunc magis placebat; ut cognoſceres hanc eſſe, à qua amor ingeneratur. Et tantum eſt deſiderium ſuperandi; flagrant corrumpere meum judicium præmiis maximis. Uxor Jovis prædicat regna, filia virtutem. Ipſe neſcio cupiamne eſſe opulentus, an virtute præditus. Venus ſuaviter arriſit, Nec te, *inquit,* moveant dona, Pari; utraque ſunt plena metus ſolliciti. Nos exhibebimus quod diligas; & filia formoſæ Ledæ, ipſa formoſior, veniet in complexus tuos. *Dixit; & illa, muneribus, & pulchritudine pariter approbata, retulit pedem victorem cœlo.*

NOTÆ.

ſ *Audacia*] Ut Dearum litem cognoſceret, deque ea ſententiam ferret.

t *Quamque notare*] Nudas vero vidiſſe eas fingitur apud Lucianum.

u *Vincere*] Quia pulcherrima erat quælibet.

x *Cauſam*] *Vincere cauſam* Latinum non eſſe annotavit Heinſius; quanquam *tenere cauſam* bene dicatur.

y *Ut ſcires*] *Ut facile eſſet ſcire.*

* *Vincendi cura eſt*] Dicit Deas maxime cupiviſſe ſingulas, ut pro ſua pulchritudine Paris judicaret.

z *Sollicitare*] Imo corrumpere.

a *Jovis conjux*] *Juno.*

b *Filia*] *Pallas ſeu Minerva.*

c *Jactat*] Quæ Paridi eſſet datura, ſi pro ſe judicaret, certatim oſtentabat Dearum quælibet.

d *Potens*] *Ex regnis à Junone promiſſis,* ſcilicet.

e *Fortis*] *Ex virtute quam Pallas offerebat.*

f *Riſit*] Appoſite, & ex Veneris ingenio & more iſtud.

g *Plena*] Dicit Junonis & Palladis munera ea eſſe, quæ ſine aſſiduo metu non poſſint retineri.

h *Nos dabimus*] Egregie vero Venus, quæ ſemper grata adveniens; mox tamen pectus totum curis, timoribus, & omni mœrore implet.

i *Filia Ledæ*] *Helena,* Jovis & Ledæ filia.

k *Ibit*] Id eſt, *Illam tibi tradam.*

l *Ex æquo donis*] Hujus loci ſenſus eſt, Paridem donis, Helena ſcilicet à Venere promiſſa, contentum fuiſſe; eundemque Veneris pulchritudinem approbaſſe, Junonique & Palladi prætuliſſe.

Interea (credo, [m] verſis ad proſpera fatis)
  Regius agnoſcor per [n] rata ſigna puer.
Læta [o] domus nato [p] per tempora longa recepto.
  Addit & ad feſtos [q] hunc quoque Troja diem.
Utque ego te cupio, ſic me cupiere puellæ.
  [r] Multarum votum ſola tenere potes.
Nec tantum regum natæ petiere ducumque :
  Sed [ſ] Nymphis etiam curaque [t] amorque fui.
At mihi cunctarum ſubeunt faſtidia, poſtquam
  Conjugii ſpes eſt, [u] Tyndari, facta tui.
Te vigilans oculis, animo te nocte [x] videbam ;
  Lumina cum placido victa ſopore jacent.
Quid facies præſens, quæ nondum viſa placebas ?
  Ardebam ; quamvis hic procul [y] ignis erat.
Nec potui [z] debere mihi ſpem longius iſtam,
  [a] Cærulea peteram quin [b] mea vota via.

INTERPRETATIO.

Interea (puto, fatis flexis ad lætiora) cognoſcor filius regis per indicia certa. Regia feſtiva, filio recuperato per producta tempora. Troja annumerat quoque & hunc diem feriatis. Et ut ego te expeto, ſic puellæ me expetiverunt. Sola potes frui optatis multarum. Nec ſolummodo filiæ Regum & Dynaſtarum me *cupiverunt, ſed fui quoque cura & amor Nymphis. At contemptus omnium mentem occupavit, Tyndari, poſtquam ſpes eſt indulta tui connubii. Experrectus intuebar te oculis, te nocte intuebar mente, cum oculi ſuperati jucundo ſomno jacent. Quid præſtabis præſens, quæ nondum aſpecta placebas? Flagrabam, quamvis hæc flamma longe erat. Nec potui diſtineri diutius ſpe iſta, quin quærerem mea deſideria via glauca.*

NOTÆ.

m *Verſis*] Fata vero adverſa fuerant, cum regia domo ejectus inter paſtores tenuiſſima fortuna educaretur ; atque adeo nunc verſa ſunt, cum ad patris regiam reducitur.

n *Rata*] *Crepundia,* ſcil. *aliaque certa ſigna.*

o *Domus*] Priami regiam intellige.

p *Per*] Pro *poſt.*

q *Hunc*] Illum pro receptus fuit.

r *Multarum votum*] *Me,* ſcil.

ſ *Nymphis*] De Oenone ſupra multa vidimus. Cæterum ſua omnia egregie, more amantium, extollit.

t *Amorque fui*] Poſt hunc verſum Palatinus & veteres editiones addunt,

Quas ſuper Oenonen facies mutarer in orbem.
Nec Priamo eſt ad te dignior ulla nurus.

Quos Ovidianos eſſe verſus non dubito. Sed prior eſt mendoſiſſimus, ac proinde uterque à nuperis editionibus juſſus exulare, ni fallor ; idque peſſimo exemplo. Poſteriori legendum eſt *A te.* Noſter alibi,

A Veneris facie non eſt prior ulla, tuaque. Heinſius.

u *Tyndari*] Helena, Tyndari filia, ut vulgo credebatur. Vocativi caſus.

x *Videbam*] *Videre credebam, aut fingebam.*

y *Ignis*] Helenam ſuum ignem vocat. Ita & Terentianus ille Parmeno ad dominum de Thaïde meretricula, *Accede ad ignem hunc.*

z *Debere ſpem iſtam longius*] Id eſt, *Spem mei amoris longius differre.*

a *Cærulea*] *Per mare cæruleum.*

b *Mea vota*] *Te Helenam, quam mihi exoptabam.*

Troïa cæduntur Phrygia pineta ſecuri,
  Quæque erat æquoreis utilis arbor aquis:
Ardua proceris ſpoliantur [c] Gargara ſylvis:
  Innumeraſque mihi longa dat Ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naves:
  Texitur & coſtis [d] panda carina ſuis.
Addimus [e] antennas, & vela ſequentia malos:
  Accipit & pictos puppis [f] adunca [g] Deos.
Qua tamen ipſe vehor, comitata Cupidine parvo,
  [h] Sponſor conjugii ſtat Dea picta ſui.
Impoſita eſt factæ poſtquam manus ultima claſſi:
  Protinus [i] Ægæis ire [k] lubebat aquis.
Et [l] pater & [m] genetrix inhibent mea vota rogando;
  Propoſitumque pia voce morantur iter.
Et ſoror [n] effuſis, ut erat, [o] Caſſandra capillis,
  Cum [p] vellent noſtræ jam dare vela rates;
Quo ruis? exclamat: *referes* [q] *incendia tecum.*
  Quanta per has neſcis flamma petatur [r] *aquas.*
Vera fuit vates; dictos invenimus ignes:
  Et ferus in molli pectore flagrat [ſ] amor.

INTERPRETATIO.

Pineta Trojana abſcinduntur ſecuri Phrygia, & arbor quæ erat apta aquis marinis: Gargara excelſa viduantur excelſis arboribus: & vaſta Ida mihi præbet trabes ſine numero. Incurvantur robora fundamenta datura navibus celeribus: & curva carina conſtruitur ſuis lateribus. Adjicimus antennas, & vela concomitantia malos: & puppis curva ſumit Deos pictos. Dea tamen ſponſor ſui connubii, ſtipata parvo Cupidine erigitur picta navi, *qua ipſe feror. Poſtquam manus noviſſima admota eſt ſtructæ claſſi, ſtatim volebam vehi aquis Ægeis. Et pater & mater morantur mea deſideria orando, & retardant iter incæptum voce pia. Et ſoror Caſſandra, ut erat coma ſparſa, cum noſtræ naves jam vellent pandere vela*; Quo feſtinas? *exclamat*; revehes tecum incendia. Ignoras quantus ignis quæratur per has aquas. *Vera fuit fatidica, reperimus flammas prædictas, & amor ſævus ardet in tenero pectore.*

NOTÆ.

c *Gargara*] Mons & oppidum Troadis, in ſummitate montis Idæ.

d *Panda*] *Curva.*

e *Antennas*] Antenna lignum eſt illud malo tranſverſum, cui vela alligantur.

f *Adunca*] *Curva.*

g *Deos*] Ex eo quod ita Deos aliaque inſignia in puppi locarent, multus fabulæ locus datus eſt.

h *Sponſor*] Venus eſt.

i *Ægæis*] Scilicet mare Ægæum Græciam à Troja dividit.

k *Lubebat*] Pro hac voce quam clariſſ. Heinſius ſubſtituit, priſcæ editiones *jubebat* aut *jubebar* habent. Atque Micyllus intelligit Paridem à fatis juſſum fuiſſe.

l *Pater*] *Priamus.*

m *Genetrix*] *Hecuba.*

n *Effuſis*] Furentium, dolentium, & vaticinantium more.

o *Caſſandra*] Paridis ſoror, quæ in concubitus mercedem vaticinandi facultatem ab Apolline acceperat.

p *Vellent*] Inanimatis tribuit navibus quod animatorum eſt, quod Paridis fuit.

q *Incendia*] Fuit vero Helenæ raptus incendii Trojani cauſa.

r *Aquas*] Per mare Ægæum.

ſ *Amor*] Aliorſum Caſſandræ ſororis vaticinia detorquet.

Portubus egredior; ventiſque ferentibus uſus
Applicor in terras, [t] Oebali Nympha, tuas.
Excipit hoſpitio vir me tuus: hoc quoque factum
Non ſine conſilio numinibuſque Deûm.
Ille quidem oſtendit, quidquid [u] Lacedæmone tota
Oſtendi dignum conſpicuumque fuit.
Sed mihi laudatam cupienti cernere formam,
Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.
Ut vidi, obſtupui; præcordiaque intima ſenſi
Attonitus curis [x] intumuiſſe novis.
His ſimiles vultus, quantum reminiſcor, habebat,
[y] Venit in arbitrium cum [z] Cytherea meum.
Si tu veniſſes pariter certamen in [a] illud;
[b] In dubium Veneris [c] palma futura fuit.
[d] Magna quidem de te rumor præconia fecit,
Nullaque de facie neſcia terra tua eſt.
Nec tibi par uſquam [e] Phrygia, [f] nec ſolis ab ortu
Inter formoſas altera nomen habet.]
Credis & hoc nobis? [g] minor eſt tua gloria vero:
Famaque de forma pœna [h] maligna tua eſt.

INTERPRETATIO.

Solvo è portubus; & potitus ventis ſecundis appello ad tua littora, Nympha Oebali. Maritus tuus me accipit hoſpitio: hoc quoque factum non ſine voluntate & numinibus Deorum. Ille quidem monſtrat quidquid dignum monſtrari, & inſigne fuit tota Lacedæmone. Sed nihil aliud erat mihi deſideranti aſpicere pulchritudinem celebratam, quo oculi detinerentur. Ut aſpexi, ſtupefactus hæſi; & perculſus, ultima viſcera expertus ſum turſiſſe novis curis. Cum Cytherea deſcendit in meum judicium, habebat, quantum recordor, faciem huic parem. Si tu acceſſiſſes pariter in illam pugnam; palma Veneris ventura fuit in diſcrimen. Fama equidem magnis laudibus te celebravit, & nulla pars orbis eſt ignara formæ tuæ: nec tibi uſquam ſimilis in Phrygia, nec altera ab ortu Solis famam conſecuta eſt inter pulchras. Fidem etiam nobis adhibes in hac re? Laus tua eſt minor vero, & fama de pulchritudine tua eſt propemodum invida.

NOTÆ

t *Oebali*] Helena eſt, ſic ab avo Oebalo, Tyndari patre, cognominata.

u *Lacedæmone*] In celebri illa Peloponneſi urbe regnavit Menelaus, Helenæ maritus.

x *Intumuiſſe*] Libri habent *intonuiſſe*: quod, non ſine cauſa Heinſius, aliique alienum huic loco judicarunt. Porro idem Heinſius mallet *indoluiſſe*.

y *Venit in arbitrium*] Loquitur de famigerato illo de tribus Deabus judicio.

z *Cytherea*] *Venus*, ob ante dictam rationem.

o *Illud*] *Quod Deas inter de pulchritudine fuit.*

p *In dubium*] Ita & Terentius dixit, *me eſſe in tantum honorem.* Sed uſitatus eſt ſextus caſus in locis ejuſmodi.

c *Palma*] Notum eam arborem victoriæ fuiſſe indicium; non immerito, ſiquidem curvata validius in ſublime nitatur. Ergo dicit Paris, quod Veneri certa non fuiſſet de pulchritudine victoria, ſi quarta ad judicium acceſſiſſet Helena.

d *Magna*] *Multum equidem tuam formam fama celebravit.*

o *Phrygia*] Pro *in Phrygia.*

f *Nec ſolis*] Id eſt, *Tibi non eſt ſimilis.*

g *Minor eſt*] *Minus quam digna eſt laudatur tua forma.*

h *Maligna*] *Quæ parce bene prædicat.*

Plus

Plus [i] hic invenio, quam quod promiſerit illa:
[k] Et tua materia gloria victa ſua eſt.
Ergo [l] arſit merito, qui noverat omnia, Theſeus!
Et viſa es tanto digna rapina viro:
More tuæ gentis [m] nitida dum nuda [n] palæſtra
Ludis, & es nudis fœmina miſta viris.
Quod rapuit, laudo: miror, quod reddidit unquam.
Tam bona conſtanter præda tenenda fuit.
Ante receſſiſſet caput [o] hoc cervice cruenta,
Quam tu de thalamis abſtraherere meis.
Te-ne manus unquam noſtræ dimittere vellent?
Te-ne meo paterer vivus abire ſinu?
Si reddenda fores, [p] aliquid tamen ante tuliſſem:
Nec Venus, [q] ex toto noſtra fuiſſet iners.
Vel mihi virginitas eſſet libata; [r] vel illud,
Quod poterat ſalva virginitate rapi.
Da modo te; quæ ſit Paridi conſtantia, noſces.
[ſ] Flamma rogi flammas finiet [t] una meas.
Præpoſui regnis ego te; quæ maxima [u] quondam
Pollicita eſt nobis nupta ſororque Jovis.
[x] Dumque tuo poſſem circumdare brachia collo.
Contempta eſt virtus Pallade dante mihi.

INTERPRETATIO.

Plus hic reperio, quam quod illa pollicita ſit: & laus tua eſt ſuperata cauſa ſua. Ergo Theſeus, cui omnia perſpecta, jure inflammatus eſt; & viſa es præda digna tanto viro; dum nuda ludis more tuæ gentis in palæſtra uncta, & puella es immixta viris nudis. Probo quod abſtulit, ſtupeo quod reſtituit unquam: tam bona rapina fuit firmiter retinenda. Caput hoc prius detractum eſſet collo ſanguinolento, quam tu avellereris de meis cubiculis. Manuſne noſtræ vellent unquam te remittere? Vivuſne ſinerem te excedere gremio meo? Si eſſes reſtituenda, tamen aliquid prius conſecutus eſſem; nec Venus noſtra fuiſſet omnino ignava. Vel virginitas mihi eſſet direpta, vel illud, quod poterat decerpi integra virginitate. Trade te modo; cognoſces quæ ſit firmitas Paridi. Solus ignis rogi finem imponet ignibus meis. Ego te antepoſui regnis, quæ maxima & uxor & ſoror Jovis nobis olim promiſit. Et dummodo poſſem amplecti collum tuum lacertis, virtus ſpreta eſt, Pallade eam mihi exhibente.

NOTÆ.

i *Hic*] *Cum video te.*

k *Et tua*] Id eſt, *Et gloria tua ex pulchritudine minor eſt, quam materia & pulchritudo ipſa.*

l *Arſit*] *Tui amore correptus eſt:* qua de re in præcedentibus epiſtolis.

m *Nitida*] *Uncta.*

n *Palæſtra*] Gall. *La luite.* Angl. *The Wreſtling-Ring.* Ad illud vero ſtudium ſe maxime adjungebant Laconici.

o *Hoc*] *Meum.*

p *Aliquid tamen*] *Non te intactam, ut Theſeus, remiſiſſem.*

q *Ex toto*] *Penitus.*

r *Vel illud quod*] Oſcula, puta.

ſ *Flamma rogi*] *Poſtquam mortuus fuero,*

t *Una*] *Sola.*

u *Quondam*] Cum de pulchritudine inter Deas judicavit.

x *Dumque*] *Modo ut.* Gall. *Pourveu que.* Angl. *Provided that.*

Nec piget ; aut unquam ſtulte [y] legiſſe videbor :
  Permanet in [z] voto mens mea firma ſuo.
Spem modo ne noſtram fieri patiare [a] caducam,
  Te precor, ô tanto digna labore peti.
Non ego conjugiam generoſæ [b] degener opto :
  Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
[c] Pliada, [d] ſi quæras, in noſtra gente Jovemque
  Invenies : [e] medios ut taceamus avos.
Sceptra parens Aſiæ, qua nulla beatior [f] ora
  [g] Finibus immenſis vix obeunda tenet.
Innumeras urbes atque [h] aurea tecta videbis :
  Quæque ſuos dicas templa decere Deos.
[i] Ilion aſpicies, firmataque turribus altis
  Mœnia, [k] Phœbeæ ſtructa [l] canore lyræ.
Quid tibi de turba narrem [m] numeroque virorum ?
  Vix populum tellus ſuſtinet [n] illa ſuum.

INTERPRETATIO.

Nec pœnitet, aut unquam videbor inepte elegiſſe : animus meus perſtat conſtans in deſiderio tuo. Te oro tantum, ne ſpem noſtram ſinas eſſe inanem, ô merita quæri tanto labore. Ego non ſum ignobilis, qui cupiam connubium nobilis : nec, crede mihi, eris inhoneſte uxor mea. Si exquiras, reperies Pleïadem, & Jovem in noſtris flammatibus ; ut prætereamus avos medios. Pater tractat ſceptra Aſiæ, qua regione nulla opulentior, vix ambienda immenſis finibus. Cernes oppida ſine numero, & domos magnificas : & ædes quas fatearis decere Deos ſuos. Cernes Ilion, & muros ſuffultos excelſis turribus, poſitos ad ſonum lyræ Phœbeæ. Quid tibi commemorem de populo & copia virorum ? Vix illa terra fert ſuos incolas.

NOTÆ.

y *Legiſſe*] *Elegiſſe : Cum te potius quam Junonis aut Palladis dona elegerim, nunquam ſtulte elegiſſe videbor.*

z *Voto ſuo*] *Ut te conjugem habeo.*

a *Caducam*] *Vanam.*

b *Degener*] *Ignobilis.* Alias *degener* eſt qui à majorum virtute deſcivit.

c *Pliada*] Alii habent *Pleïada*. Hic vero Electra intelligitur, ex ſeptem Pleïadibus Atlantis & Pleiones filiabus, una, ex qua Jupiter Dardanum, qui, ut habet Virgil,

Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor.

Ex quo adeoque, per Erichthonium, Troëm, Ilum, Laomedontem, Priamum, Paris genus ducebat.

d *Si quæras*] *Si in natales meos inquiras.*

e *Medios*] Qui modo recenſiti Reges fuerunt.

f *Ora*] Pro regione poſita eſt.

g *Finibus*] *Propter immenſa ſpatia, & longe remotos fines vix peragranda.*

h *Aurea*] *Auro ornata* ; adeoque *magnifica.*

i *Ilion*] *Urbem, Trojæ caput :* nam Troja regio eſt, quæ etiam pro urbe ipſa ponitur.

k *Phœbeæ*] Jam ſupra Phœbum, ſeu Apollinem, cum Neptuno, Trojanæ urbis conditorem vidimus.

l *Canore*] Dicuntur ad Apollinis cantum ſaxa in opus exiliiſſe : cujus fabulæ ad pollicitos accommodationem paſſum apud mythologos reperies.

m *Numeroque virorum*] *Quibus, ſcil. imperium noſtrum Aſiaticum ſuffultum eſt.*

n *Illa*] *Aſiatica, ſeu Trojana.*

o Occurrent

[o] Occurrent denſo tibi Troades agmine matres :
[p] Nec capient Phrygias atria noſtra nurus.
O quoties dices, *Quam pauper* [q] *Achaïa noſtra eſt !*
Una domus [r] quaſvis urbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere veſtram.
In qua tu nata es, terra beata mihi eſt.
[ſ] Parca ſed eſt Sparte : tu cultu divite digna es.
Ad [t] talem formam [u] non facit iſte locus.
Hanc faciem largis ſine fine [x] paratibus uti,
Deliciiſque decet [y] luxuriare novis.
Cum videas cultum noſtra de gente virorum ;
[z] Qualem Dardanidas credis habere nurus ?
Da modo te [a] facilem : nec dedignare maritum,
Rure [b] Therapnæo nata puella, [c] Phrygem.
Phryx erat & noſtro genitus de ſanguine, [d] qui nunc
Cum Dîs potandas nectare miſcet aquas.
Phryx erat Auroræ [e] conjux, tamen abſtulit illum
Extremum noctis [f] quæ Dea finit iter.

INTERPRETATIO.

Matronæ Troades tibi obviam procedent ſpiſſo agmine ; nec atria noſtra continebunt nurus Phrygias. O quoties dices, Quam miſera eſt noſtra Achaia ! *unica domus fruetur omnibus divitiis urbis. Nec mihi fas fuerit ſpernere veſtram Spartem. Tellus in qua nata es, eſt mihi felix. Sed Sparte eſt frugalis : tu mereris ornatum ſplendidum. Iſte locus non aptus eſt ad ejuſmodi pulchritudinem : hos decet vultus ſemper uti multis ornatibus, & affluere novis deliciis. Cum aſpicias ornatum virorum de noſtra ratione ; qualem arbitraris puellas Dardanidas habere ? Præbe te tantum lubentem : nec aſpernare maritum Phrygem, puella nata rure Therapnæo. Qui nunc cum Divis miſcet nectare aquas bibendas, erat Phrygius, & procreatus de noſtro ſanguine. Maritus auroræ erat Phrygius, tamen Dea quæ terminat viam ultimam noctis, illum rapuit.*

NOTÆ.

o *Occurrent*] Honoris gratia.

p *Nec capient*] *Cum in regiam ad te excipiendum concurrent.*

q *Achaïa*] Peloponneſus eſt. Alibi pro Græcia ſumitur.

r *Quaſvis*] *In una domo, quamcunque in noſtra regione delegeris, unius Græcæ urbis opes invenire licebit.*

ſ *Parca*] *Ex inſtitutis Lycurgi,* dixit aliquis. Quaſi vero ex illius inſtitutis, qui mortuo Paride, & poſt ejus mortem longo interjecto tempore, in lucem prodierit. Parca fuit Sparte, quia nec divites, adeoque nec ſumptuoſi Lacedæmonii, ſicut Aſiatici ſeu Trojani, qui ſua luxuria famoſi facti ſunt.

t *Talem*] *Qualis eſt tua, ô Helena.*

u *Non facit*] *Non reſpondet. Indignus eſt iſte locus, qui te talem habeat.*

x *Paratibus*] *Ornatibus, cultibus.*

y *Luxuriare*] *Abundare, affluere.*

z *Qualem*] *Multo pulchriorem, & ſplendidiorem.*

a *Facilem*] *Exorabilem.*

b *Therapnæo*] *Laconico* ; ſunt enim Therapnæ agri Laconici non longe à Sparta, ad flumen Eurotan.

c *Phrygem*] Paridem intellige, qui Trojanus, adeoque Phryx fuit.

d *Qui nunc*] Ganymedem intelligit, qui Trois, Trojanorum regis filius, à Jove, in aquilam tranſmutato, raptus eſt ; cui in deliciis, & pincernæ loco fuit.

e *Conjux*] Tithonus eſt, Laomedontis filius, Priamique frater.

f *Quæ Dea*] Aurora, ſcilicet ; quæ noctem finit, diem inchoat.

Phryx etiam [g] Anchiſes: [h] volucrum cui [i] mater amorum
Gaudet in Idæis concubuiſſe jugis,
Nec, puto, [k] collatis forma Menelaus & annis,
Judice te, nobis anteferendus erit.
Non dabimus certe [l] ſocerum [m] tibi clara fugantem
Lumina; qui trepidos [n] à dape vertat [o] equos.
[p] Nec pater eſt Priamo ſoceri de cæde cruentus;
Et qui [q] Myrtoas [r] crimine ſignet aquas.
Nec [ſ] proavo [t] Stygia noſtro captantur in unda
Poma, nec in mediis quæritur humor aquis.
Quid tamen hoc refert, ſi te tenet [u] ortus ab illis?
Cogitur huic domui Jupiter eſſe * ſocer.
Heu facinus! totis indignus noctibus ille
Te tenet; amplexu perfruiturque tuo.

INTERPRETATIO.

Anchiſes etiam erat *Phrygius: cum quo mater amorum alatorum amat latus conſeruiſſe in collibus Idæis. Nec arbitror, Menelaus, ſpecie & ætate comparatis, nobis erit præponendus, te judice. Non exhibebimus certe tibi ſocerum in fugam vertentem clarum Solem; qui avertat equos territos à convivio. Nec pater eſt Priamo ſanguinolentus de nece ſoceri, & qui notet flagitio aquas Myrtoas. Nec poma expetuntur à proavo noſtro in fluctibus Stygiis, nec aqua deſideratur in mediis aquis. Quid tamen hoc intereſt, ſi illis ſatus te habet? Jupiter tenetur eſſe ſocer huic familiæ. Heu nefas! ille indignus te tenet totis noctibus, & uſque gaudet tuo amplexu.*

NOTÆ.

g *Anchiſes*] Filius fuit Capys, adeoque ex ſtirpe regia Æneæ pater.

h *Volucrum*] Quippe finguntur alati.

i *Mater amorum*] Venus eſt, quæ cum Anchiſe in monte Ida concubuiſſe, deinde Æneam peperiſſe, fingitur.

k *Collatis*] *Forma & annis meis cum forma & annis Menelai comparatis, Menelaus, credo, non erit nobis præferendus.*

l *Socerum*] *Qualis eſt Atreus, Menelai pater*, ſupple.

m *Tibi clari*] *Qui te cogat oculos avertere.* Ad Atrei, Menelai patris, factum alludit; qui, ut violati à Thyeſte fratre tori ſui injuriam ulciſceretur, ei proprios ejus filios epulandos appoſuit. Cujus facinoris horrore Sol retroceſſiſſe dicitur.

n *A dape*] Nefaria, ſcil. qualis fuit illa Atrei.

o *Equos*] Equis vehi Solis currum apud Poëtas vulgatum eſt. Adeoque *vertere equos*, eſt *retrocedere.*

p *Nec pater*] *Sicuti Atreo Menelai patri eſt pater Pelops, qui, ut Hippodamia potiretur, Oenomaum ejus patrem interfecit.* Iſtud vero contra Menelaum Paris comme-minit.

q *Myrtoas*] Mare Myrtoum, quod pars eſt Ægæi, à Myrtilo Oenomai aurida, quem in illud Pelops præcipitavit, quidam dictum eſſe volunt, quos quidem Paridi ſerviendi cauſa hic ſequitur Ovidius.

r *Crimine*] In eo fuit Pelopis crimen, quod Myrtilum bene meritum, & cujus opera Oenomaum Hippodamiæ patrem curuli certamine vicerat, in mare præcipitaverit.

ſ *Proavo*] *Sicuti Tantalo Pelopis patri*, ſupple: cujus apud inferos ſupplicium Menelao pronepoti objicitur. Fingitur vero ille aquis tantum non ſubmerſus fugientia flumina captare, quæ ad extinguenda ſitam attingere non liceat; pomiſque circumſtantibus inhiare, quæ comprehendere nequeat. Qua de re Poëtæ ſunt multi.

t *Stygia*] Styx inferorum fluvius eſſe dicitur, per quem Dii jurare ſoliti.

u *Ortus*] Menelaus, ſcilicet.

* *Socer*] Omnino, ſi Menelao Helena Jovis filia nupta manſiſſet, ipſius Menelai Jupiter ſocer fuiſſet.

[x] At mihi conſpiceris poſita vix denique menſa.
Multaque, quæ lædant, hoc quoque [y] tempus habet.
Hoſtibus eveniant convivia talia noſtris,
Experior poſito qualia ſæpe mero.
[z] Pœnitet hoſpitii, cum, me ſpectante, lacertos
Impoſuit collo [a] ruſticus iſte tuo.
[b] Rumpor, & invideo ([c] quid enim tamen omnia narrem ?)
Membra ſuperjecta cum tua veſte fovet.
Oſcula cum vero coram [d] non dura daretis;
Ante oculos [e] poſui pocula ſumpta meos.
Lumina demitto, cum te tenet arctius ille:
[f] Creſcit & invito lentus in ore cibus.
Sæpe dedi gemitus: & te, laſciva, [g] notavi
In gemitu riſum non tenuiſſe meo.
Sæpe mero volui [h] flammam compeſcere: at illa
Crevit; & ebrietas [i] ignis in igne fuit.
Multaque ne videam, [k] verſa cervice recumbo.
Sed [l] revocas oculos protinus ipſa meos.
Quid faciam dubito; dolor eſt meus illa videre.
Sed dolor à facie major abeſſe tua.
Qua licet & poſſum, luctor celare furorem:
Sed tamen apparet diſſimulatus amor.

INTERPRETATIO.

At ægre à me ſpectaris tandem menſa admota: Et hoc quoque tempus habet plurima quæ offendant. Epulæ qualibus admittor ſæpe vino appoſito, admoveantur tales hoſtibus noſtris. Piget hoſpitii, cum me intuente ille agreſtis admovit brachia collo tuo. Crucior, & æmulor (quid enim tamen omnia referam ?) cum calefacit artus tuos tunicis ſuperſtratis. Cum vero præberetis in meo conſpectu ſuavia mollia, tenui pocula capta ante oculos meos. Dejicio oculos, cum ille te urget pluſculum; & cibus gravis creſcit in ore nauſeante. Sæpe duxi ſuſpiria; & obſervavi, proterva, te non repreſſiſſe riſum in ſuſpirio meo. Sæpe volui coërcere ignem vino: at ille auctus eſt, & ebrietas fuit ignis in igne. Et ne aſpiciam multa, decumbo collo reflexo. Sed tu ſtatim retrahis meos oculos. Incertus ſum quid agam: piget illa cernere, ſed major eſt *dolor recedere à vultu tuo. Quatenus licet & poſſum, conor occultare mentis impetum, ſed tamen amor tectus cernitur.*

NOTÆ.

x *At mihi*] Queritur quod tantum, vixque etiam tempore cœnæ Helenam videre poſſit.

y *Tempus*] Quo cœna ſumitur, ſcil.

z *Pœnitet hoſpitii*] Id eſt, *Nollem hoſpitium mihi cum Menelao eſſe.*

a *Ruſticus iſte*] *Menelaus.*

b *Rumpor*] *Diſcrucior.*

c *Quid enim*] Alii *quid nunc.* Alii aliter.

d *Non dura*] *Mollia & laſciva.*

e *Poſui*] *Ne videret*, ſcil.

f *Creſcit*] *Videtur creſcere, quia præ dolore comedere non poſſum.*

g *Notavi*] *Adverti.*

h *Flammam*] *Amorem.*

i *Ignis*] Vini calor amoris flammam acuebat.

k *Verſa cervice*] Id eſt, *Cervice & capite in aliam partem verſo, diſcumbo.*

l *Revocas*] Id eſt, *Facit forma tua, ut ſtatim oculos ad te convertam.*

Nec tibi verba damus: [m] ſentis mea vulnera, ſentis.
  Atque utinam ſoli ſint ea nota tibi!
Ah quoties lacrymis venientibus [n] ora reflexi,
  Ne cauſam fletus quæreret [o] ille mei!
Ah quoties [p] aliquem narravi potus amorem,
  Ad vultus [q] referens ſingula verba tuos!
[r] Indiciumque mei ficto ſub nomine feci.
  [ſ] Ille ego, ſi neſcis, verus amator eram.
Quin etiam, ut poſſem verbis [t] petulantius uti,
  Non ſemel ebrietas eſt ſimulata mihi.
[u] Prodita ſunt (memini) tunica tua pectora laxa,
  Atque oculis aditum nuda dedere meis;
Pectora vel puris nivibus, vel lacte, tuamque
  Complexo matrem candidiora [x] Jove.
Dum ſtupeo viſis (nam pocula forte tenebam)
  [y] Tortilis è digitis excidit anſa meis.
Oſcula ſi natæ dederas; ego protinus illa
  Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
Et [z] modo cantabam [a] veteres [b] reſupinus amores:
  Et modo per nutum [c] ſigna tegenda dabam.

INTERPRETATIO.

Nec tibi imponimus; ſentis meas plagas, ſentis. Atque utinam illæ ſint tibi ſoli perſpectæ! Ah quoties detorſi faciem lacrymis erumpentibus, ne ille peteret cauſam mei luctus! Ah quoties potus commentus ſum aliquem amorem, affingens ſingulas voces ad oculos tuos! & ne declaravi ſub nomine commentitio. Ego ille eram verus amator, ſi ignoras. Quin etiam, ut poſſem procacius verba profundere, ebrietas non eſt mihi ſemel ficta. Aperta ſunt (recordor) tua pectora veſte laxata, & nuda præbuerunt acceſſum meis oculis, pectora ſplendidiora vel nivibus intaminatis, vel lacte, & Jove complexo tuam matrem. Dum ſtupidus hæreo aſpectis (nam forte tractabam pocula) anſa flexuoſa elapſa eſt meis digitis. Si oſcula præbueras filiæ, ego ſtatim gaudens illa ſumpſi ab ore molli Hermiones. Et modo reſupinus celebrabam veteres amores: & modo exhibebam per nutum indicia occultanda.

NOTÆ.

m *Sentis mea vulnera*] *Scis certo me tui amore teneri.*

n *Ora reflexi*] *Faciem alio converti, ne lacrymas videret Menelaus.*

o *Ille*] *Menelaus*, cujus invidioſe nomen reticuit.

p *Aliquem*] Puteanus & alii nonnulli habent *juvenum*. Se dicit aliorum expoſuiſſe amores, ut ſuum aperiret.

q *Referens*] *Ut intelligeres me propter te, & tui amore incenſum ea omnia dicere.*

r *Indiciumque*] *Me amare indicavi.*

ſ *Ille*] *Cujus tibi amorem enarrabam.*

t *Petulantius*] Alii habent *petulantibus*; quod magis placeret.

u *Prodita*] *Aperta, patefacta.*

x *Jove*] Cygni vero, natura candidiſſimi formam indutus, Lædam Helenæ matrem Jupiter vitiavit.

y *Tortilis*] Anſas amabant in poculis intortas & implicatas.

z *Modo*] *Interdum.*

a *Veteres*] *Veterum, qui amoribus inclaruerunt.*

b *Reſupinus*] Tanquam nimio mero correptus fuiſſet.

c *Signa tegenda*] *Signa, quibus amorem meum tibi declarabam, celanda omnibus, præſertim vero Menelao marito.*

Et comitum [d] primas Clymenen [e] Æthramque tuarum
[f] Auſus cum blandis nuper [g] adire ſonis.
Quæ mihi non aliud, [h] quam formidare, locutæ,
Orantis medias [i] deſeruere preces.
[k] Dî facerent, magni pretium, certaminis eſſes;
Teque ſuo victor poſſet habere toro.
[l] Ut tulit [m] Hippomenes Schœneïda [n] præmia curſus,
Venit ut in [o] Phrygios Hippodamia ſinus;
Ut ferus [p] Alcides [q] Acheloïa cornua fregit,
Dum petit amplexus, Deïanira, tuos;
Noſtra [r] per has leges [ſ] audacia fortiter iſſet:
Teque mei ſcires eſſe laboris [t] opus.
Nunc mihi nil ſupereſt, niſi te, formoſa, precari;
Amplectique tuos, ſi patiare, pedes.

INTERPRETATIO.

Auſus ſum *etiam nuper colloqui ſuavibus verbis, Clymenen & Æthram primas comitum. Quæ mihi non aliud reſpondentes, quam ſe timere, deſtituerunt medias preces rogantis. Dii annuerent eſſes præmium gravis pugnæ; & victor poſſet te fovere ſuo lecto. Quemadmodum Hippomenes reportavit Schœneïda pretium curſus; quemadmodum Hippodamia ivit in gremium Phrygium; quemadmodum ſævus Alcides eliſit cornua Acheloïa, dum cupit tuos complexus, Deïanira; noſtra fortitudo ſtrenue certaſſet his conditionibus: & noſces te eſſe præmium mei laboris. Nunc nihil mihi eſt reliquum, ô pulchra, niſi te orare, & complecti tuos pedes, ſi ſinas.*

NOTÆ.

d *Primas*] *Præcipuas & intimas.*

e *Æthramque*] Hanc Theſei matrem fuiſſe ſcribit Hubertinus, quod tamen temporum ratio non ſinit. Adeoque hæc ab illa Theſei matre alia eſt.

f *Auſus cum*] Alii habent *Auſus ſum.*

g *Adire*] Ut ſibi in ſuis amoribus opem ferrent.

h *Quam formidare, locutæ*] *Quæ, cum nihil mihi reſpondiſſent, niſi quod dicerent ſe timere.*

i *Deſeruere*] Adeoque noluerunt ejus preces auſcultare; multo minus illi obtemperare. Sed alii habent *deſtituere.*

k *Dî facerent*] *Utinam* ſupple.

l *Ut tulit*] Quorundam ſumit exempla, qui pro ſuis amoribus certarunt, quos fortiter ſe eſſe dicit imitaturum.

m *Hippomenes*] Hic fuit Macarei, vel, ut alii ſcribunt, Megarei filius, qui Atalantam Schœnei filiam, à Vulnere adjutus, quæ illi tria poma ex Heſperidum hortis dedit, quorum pulchritudine puellæ curſum impedivit, curſu ſuperaſſe traditur. Qua de re poſtea in Metamorph.

n *Præmia*] Ipſam Atalantam, quæ ſe ea lege in viri manus venturam ſpoſponderat, ſi à quopiam curſu vinceretur.

o *Phrygios*] *Pelopis Phrygii,* qui Oenomaum Hippodamiæ patrem curuli certamine ſuperavit.

p *Alcides*] Hercules eſt, à robore Græca etymologia ſic dictus, ἀλκὴ enim robur eſt. Vel ab Alcæo avo, ut placet Herodoto.

q *Acheloïa*] *Acheloi fluvii,* qui cum Hercule pro Deïanira ſibi promiſſa pugnavit, à quo altero cornu in certamine mulctatus eſt.

r *Per has leges*] *Ut pariter victori, tu, Helena, in matrimonium cederes.*

ſ *Audacia fortiter*] Voſſianus codex habet *fortior:* quod cl. Heinſio, mihi quoque placet. Alii *victoria* pro *audacia.*

t *Opus*] *Victoriæ meæ præmium.*

O decus,

O decus, ô [u] præſens [x] geminorum gloria fratrum ;
O Jove digna viro, ni Jove nata fores !
Aut ego [y] Sigeos repetam te conjuge portus :
Aut ego [z] Tænaria contegar exul humo.
Non mea ſunt [a] ſumma leviter [b] diſtricta ſagitta
Pectora : deſcendit [c] vulnus ad oſſa meum.
Hoc mihi (nam [d] repeto) fore ut à [e] cœleſte ſagitta
Figar, erat verax vaticinata [f] ſoror.
[g] Parce [h] datum fatis, Helene, contemnere amorem :
[i] Sic habeas faciles in tua vota Deos.
[k] Multa quidem [l] ſubeunt : ſed coram ut plura loquamur,
Excipe me lecto nocte ſilente tuo.
An [m] pudet, & metuis Venerem temerare maritam,
[n] Caſtaque legitimi fallere jura tori ?
Ah nimium ſimplex, Helene, ne ruſtica dicam,
[o] Hanc faciem culpa poſſe carere putas !
Aut faciem mutes, aut ſis non dura, [p] neceſſe eſt.
[q] Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.

INTERPRETATIO.

O honos, ô gloria certa fratrum gemellorum ! ô digna Jove marito, niſi eſſes Jove procreata ! Aut ego revehar in portus Sigeos, te uxore ; aut ego extorris ſepeliar in terra Tænaria. Mea pectora non ſunt leviter vulnerata extrema ſagitta : plaga mea porrigitur ad oſſa. Soror vero prædixerat hoc mihi (nam recordor) futurum ut confoderer à cœleſti ſagitta. Noli, Helene, ſpernere amorem immiſſum fatis : ſic fruaris Diis propitiis tuis deſideriis. Multa quidem ſuccurrunt : ſed, ut plura proferamus in conſpectu, excipe me toro tuo nocte tacita. An pudet, & times violare Venerem conjugialem ? & ludificare jura pudica lecti legitimi ? Ah nimium rudis, Helene, ne dicam ſtupida, credis talem formam poſſe carere crimine ! aut oportet immutes vultus, aut ſis non crudelis. Gravis eſt diſcordia caſtitatis cum pulchritudine.

NOTÆ.

u *Præſens*] *Magnum, certumque.* Hanc vocem nota ; vim habet & dignitatem.

x *Geminorum*] *Caſtoris & Pollucis.*

y *Sigeos*] *Trojanos* ; à Sigëo promontorio.

z *Tænaria*] *Laconica*, à Tenaro promont.

a *Summa*] Id eſt, *Sagittæ tantum parte extrema.*

b *Diſtricta*] *Vulnerata* ; ſed vulnus leve indicat per ſe vox iſta : quod notandum. Gall. *Ce n'eſt pas une petite égratignure.* Angl. *'Tis not a ſlight Scratch.*

c *Vulnus*] *Amor.*

d *Repeto*] *Recolo* multi ex ſcriptis. Id eſt, *In memoriam reduco.*

e *Cœleſte*] Pro *cœleſti* antique metri neceſſitate.

f *Soror*] *Caſſandra*, de qua ſupra.

g *Parce*] *Noli.*

h *Datum*] *Clar.* Heinſius vellet *ratum.* Pro amore à fati neceſſitate arguit.

i *Sic*] *Ita invenias Deos ad ea quæ optaveris exorabiles, ut mihi nunc auſcultaveris.*

k *Multa*] *Quæ tibi ſcribam*, ſupple.

l *Subeunt*] *In mentem veniunt.*

m *Pudet*] *Me toro tuo excipere*, ſcil.

n *Caſtaque legit*] *Maritalem Venerem* hic verſus interpretatur. *An pudicitiam maritalem violare metuis ?*

o *Hanc*] *Tuam, tam pulchram.*

p *Neceſſe eſt*] Male vero ceſſit pulchritudini, ſi neceſſario cum impudicitia conjuncta ſit.

q *Lis eſt*] —*Rata eſt adeo concordia formæ*
Atque pudicitiæ.

Jupiter

Jupiter his gaudet, gaudet Venus aurea [r] furtis.
[ſ] Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.
[t] Vix fieri, [u] ſi ſunt vires in ſemine avorum,
[x] Et Jovis & Ledæ filia, caſta potes.
Caſta tamen tum ſis, cum te mea Troja tenebit:
Et tua ſim, quæſo, [y] crimina ſolus ego.
Nunc ea peccemus, quæ [z] corrigit [a] hora jugalis:
[b] Si modo promiſit non mihi vana Venus.
Sed tibi & hoc ſuadet [c] rebus, non voce, maritus:
Neve ſui furtis hoſpitis obſtet, abeſt.
[d] Non habuit tempus, quo [e] Creſſia regna videret,
Aptius, [f] ô mira calliditate virum!
Ivit, & [g] *Idæi mando tibi*, dixit iturus,
Curam [h] *pro nobis hoſpitis, uxor, agas.*
Negligis abſentis (teſtor) mandata mariti:
Cura tibi non eſt hoſpitis ulla tui.
[i] Hunccine tu ſperes hominem [k] ſine pectore [l] dotes
Poſſe ſatis formæ, Tyndari, noſſe tuæ?

INTERPRETATIO.

Jupiter lætatur adulteriis, Venus ſplendida illis lætatur. Nempe hæc adulteria tibi facerunt Jovem patrem. Filia Jovis & Ledæ vix potes fieri pudica, ſi ſit aliqua poteſtas in ſemine avorum. Pudica ſis tamen tum, cum Troja te habebit: & ego ſolus precor ſim tua flagitia. Nunc ea delinquamus, quæ hora conjugialis emendet: ſi ſaltem Venus non eſt mihi pollicita inania. Sed & maritus tibi eſt hujus auctor factis, non verbis: & ne prohibeat adulteria ſui hoſpitis, peregre eſt. Non habuit tempus commodus, quo adiret regna Cretenſia: ô virum egregia aſtutia! Diſceſſit, & profecturus dixit, Conjux, tibi præcipio curam geras hoſpitis Idæi pro nobis. *Contemnis (juro) juſſa viri abſentis: nulla eſt tibi cura tui hoſpitis. Anne tu ſperes hunc hominem inſulſum poſſe ſatis cognoſcere pretium formæ tuæ?*

NOTÆ.

r *Furtis*] *Adulteriis.*

ſ *Hæc*] Jupiter vero furtivo cum Læda concubitu Helenam genuit.

t *Vix fieri*] Scilicet, ut *fortes creantur fortibus & bonis*, ita plerumque ex corvi malo ovo malus corvus naſcitur.

u *Si ſunt*] Atque ſunt certe ut plurimum, etiam quod ad mores attinet.

x *Et Jovis & Ledæ*] Utriuſque adulterio.

y *Crimina ſolus*] *Cum nemine præterea pecces.*

z *Corrigit*] Faciet legitima, aut ſaltem reſarciet. Duo habent *corrigat*: quod cl. Heinſius retinuit.

a *Hora jugalis*] Pro matrimonio.

b *Si modo*] Id eſt, *Si ſaltem uxor eſſe mea debeas, ſicuti à Venere mihi eſt promiſſum: nec me illa deceperit.*

c *Rebus*] *Quandoquidem, me hic tecum relicto, diſceſſerit.*

d *Non habuit*] Menelaum irridet, qui tali forma conjugem ſecum reliquerit.

e *Creſſia*] *Cretæ Inſulæ.*

f *O mira*] Irriſio eſt Menelai.

g *Idæi*] Paridis; ab ida monte Phrygiæ ſic dicti.

h *Pro nobis*] *Loco noſtro.*

i *Hunccine*] Menelaum eum eſſe negat hominem, qui Helenæ pulchritudinem ſatis noverit æſtimare.

k *Sine pectore*] *Sine ſapientia.* Ita & Horatius loquutus eſt de Tibullo; *Tu non corpus eras ſine pectore.*

l *Dotes*] *Excellentiam, & pretium.*

Falleres: [m] ignorat, nec, ſi bona magna putaret
Quæ tenet, externo crederet illa viro.
[n] Ut te nunc mea vox, nec te meus incitet ardor;
Cogimur [o] ipſius commoditate frui.
Aut erimus ſtulti, [p] ſic ut ſuperemus & ipſum,
Si tam ſecurum tempus abibit [q] iners.
Pæne ſuis ad te manibus deducit [r] amantem.
Utere non vafri ſimplicitate viri.
Sola jaces viduo tam longa nocte cubili:
In viduo jaceo ſolus & ipſe toro.
Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant.
Candidior medio nox erit [ſ] illa die.
Tunc ego jurabo quævis tibi numina; meque
Adſtringam [t] verbis in ſacra [u] jura tuis.
Tunc ego, [x] ſi non eſt fallax fiducia noſtrî,
Efficiam præſens, ut mea regna petas.
Si pudet; & metuis, ne me videare ſecuta;
Ipſe reus ſine te criminis hujus [y] agar.
[z] Nam ſequar [a] Ægidæ factum, [b] fratrumque tuorum.
Exemplo tangi non [c] propiore potes.
Te rapuit Theſeus: geminas [d] Leucippidas illi:
Quartus in exemplis enumerabor ego.

INTERPRETATIO.

Hallucinaris; neſcit: nec ſi crederet magna bona *eſſe quæ poſſidet, illa committeret viro peregrino. Quamvis te nec mea verba, nec te meus amor urgeat, cogimur uti facilitate ipſius. Aut erimus ſtolidi, ita ut etiam ipſum vincamus, ſi opportunitas tam tuta prætereat inutilis. Perducit propemodum amantem ad te manibus ſuis. Utere imperitia mariti ſimplicis. Sola decumbis lecto deſtituto nocte tam prolixa: ipſe etiam ſolus decumbo in lecto viduo. Voluptas communis copulet te mihi & me tibi. Illa nox erit ſplendidior medio die. Tunc ego jurabo tibi quoſvis Deos, & me obligabo vocibus tuis in jura ſacra. Tunc ego, ſi fiducia noſtrî non eſt mendax, præſens præſtabo ut adeas noſtra regna. Si pudet; & times ne videaris ſecuta me; ipſe conſtituar reus hujus flagitii ſine te. Nam imitabor admiſſum Ægidæ, & fratrum tuorum. Non potes moveri exemplo propiore. Theſeus te abſtulit; illi duas Leucippidas; ego quartus recenſebor in exemplis.*

NOTÆ.

m *Ignorat*] *Quod ſit formæ tuæ prætium,* ſcil.

n *Ut*] *Quamvis.*

o *Ipſius*] Gronovianus *abſentis commoditate viri.*

p *Sic ut*] *Adeo ut ipſo Menelao ſimus ſtultiores.*

q *Iners*] *Sine amoris affectu.*

r *Amantem*] *Me,* ſcil.

ſ *Illa*] *Qua jungemur,* ſcil.

t *Verbis tuis*] *Jurando ſecundum eam quam præſcripſeris formulam.*

u *Jura*] *Matrimonii,* ſcil. *quod nunquam diſſolvam.*

x *Si non eſt*] *Niſi forte majora quam poſſim exequi animo præſumo.*

y *Agar*] Alii *ero.* Id eſt, *Volo hujus facti culpam omnem in me transferri.*

z *Nam*] Dicit ſe Helenam à ſe raptam fuiſſe velle fateri.

a *Ægidæ*] *Theſei, Ægei filii, qui te rapuit.*

b *Fratrum*] *Caſtoris & Pollucis.*

c *Propiore*] Sunt vero fratres inter ſe maxime propinqui.

d *Leucippidas*] *Leucippi filias,* Phœben & Elairam; qua de re poſtea plenius in Faſtis.

Troïa [e] claſſis adeſt, armis inſtructa viriſque.
Jam [f] facient celeres remus & aura vias.
Ibis Dardanias ingens regina per urbes:
Teque novam credet vulgus adeſſe Deam.
Quaque [g] feres greſſus, [h] adolebunt [c] cinnama flammæ:
Cæſaque [k] ſanguineam victima [l] planget humum.
Dona pater fratreſque, & cum genetrice ſorores,
[m] Iliadeſque omnes, totaque Troja, dabunt.
Hei mihi! pars à me vix dicitur ulla [n] futuri.
Plura feres, quam quæ litera noſtra refert.
Nec tu [o] rapta time, ne nos fera bella ſequantur;
Concitet & vires Græcia magna ſuas.
[p] Tot prius abductis, [q] ecquæ repetita per arma eſt?
Crede mihi, [r] vanos res habet iſta metus.
Nomine ceperunt Aquilonis [ſ] Erechthida Thraces:
Et tuta à bello [t] Biſtonis ora fuit.

INTERPRETATIO.

Claſſis Trojana munita armis & viris, hic eſt. Remus & ventus jam præſtabunt iter expeditum. Incedes ſuperba regina per oppida Trojana: & vulgus arbitrabitur te adeſſe novam Deam. Et qua pedes movebis, immittent cinnamoma in ignem: & victima mactata percutiet terram cruentam. Pater & fratres & ſorores cum matre, & omnes Iliades, totaque Troja præbebunt munera. Hei mihi! vix pars ulla futuri narratur à me. Pluribus cumulaberis, quam quæ epiſtola noſtra commemorat. Nec tu abrepta metue, ne ſæva bella nos perſequantur; & magna Græcia commoveat opes ſuas. Tot ante ablatis, ecquæ revocata eſt per arma? Fidem mihi adhibe; res iſta habet timores inanes. Thraces abſtulerunt Erechthida nomine Boreæ: & regio Thracia fuit ſecura à bello.

NOTÆ.

e *Claſſis*] Adeoque facilis diſceſſus.

f *Facient celeres*] Id eſt, *Facient ut celeriter viam conficiamus.*

g *Feres greſſus*] *Ibis.*

h *Adolebunt*] *In tuum honorem, tanquam Deæ cremabunt.*

i *Cinnama*] Cinnamum & Cinnamomum frutex eſt, cujus corticis uſus eſt etiam apud nos vulgaris. Gall. *De la canelle.* Angl. *The Spice called Cinnamon.* Hic vero pro quovis odoramento poſitum eſt.

k *Sanguineam*] Poſtquam victimæ ſanguis eam roraverit, *ſcilicet.*

l *Planget*] *Percutiet,* cum in terram cadet.

m *Iliadeſque*] *Mulieres Trojanæ.*

n *Futuri*] Id eſt, *Bonorum & commoditatum, quæ tibi Trojæ tempore futuro evenient.*

o *Rapta*] *Si rapta, vel, poſtquam rapta fueris.*

p *Tot*] Puellis, *ſcil.* antehac raptis.

q *Ecquæ repetita*] Id eſt, *Nulla repetita eſt.*

r *Vanos res*] Id eſt, *De nihilo & ſine cauſa iſtud metueris.*

ſ *Erechthida*] Orithyiam. Erechthei Athenienſium regis filiam; quam cum Aquilo ſeu Boreas bona gratia non poſſet impetrare, vi rapuit. Atque ex ea Zethen & Calaim ſuſcepit, qui Argonautæ Harpyas fugaverunt.

t *Biſtonis*] *Thracia*; à Biſtonide palude, vel Biſtonia urbe, vel, qui eam condidit, Biſtonis Martis filio.

u Phaſida

[u] Phaſida puppe nova vexit [x] Pegaſæus Iaſon:
* Læſa nec eſt Colcha Theſſala terra manu.
Te quoque qui rapuit, [y] Minoïda rapuit, Theſeus:
Nulla tamen Minos [z] Cretas ad arma vocat.
Terror [a] in his ipſo major ſolet eſſe periclo:
Quæque timere [b] libet, pertimuiſſe pudet:
[c] Finge tamen, ſi vis, ingens conſurgere bellum.
Et mihi ſunt vires: & mea tela nocent.
Nec minor eſt Aſiæ, quam veſtræ copia terræ.
Illa viris dives, dives abundat equis.
Nec plus [d] Atrides animi Menelaüs habebit,
Quam Paris; aut armis anteferendus erit.
Pæne puer cæſis [e] abducta armenta recepi
Hoſtibus: & [f] cauſam nominis inde tuli.
Pæne puer vario juvenes certamine vici:
In quibus [g] Ilioneus, [h] Deïphobuſque fuit.
Neve putes, non me niſi cominus eſſe timendum:
[i] Figitur in juſſo noſtra ſagitta loco.

INTERPRETATIO.

Jaſon Pagaſæus abduxit Phaſida navi nova: nec terra Theſſala vexata eſt manu Colcha. Theſeus qui te abſtulit, abſtulit Minoïda: Minos tamen nullos Cretus ciet ad arma. Trepidatio in his ſolet eſſe major ipſo diſcrimine: Et pudet reformidaſſe quæ libet reformidare. Pone tamen, ſi vis, bellum grave excitari. Et mihi vires ſuppetunt; & mea arma officiunt. Nec minores ſunt opes Aſiæ quam terræ veſtræ: illa opulenta viris, opulenta abundat equis. Nec Menelaüs Atrides habebit plus audaciæ, quam Paris, aut præferendus erit bello. Propemodum puer recuperavi armenta abacta, hoſtibus profligatis; & inde habui cauſam nominis. Propemodum puer ſuperavi juvenes diverſa pugna: inter quos Deïphobus & Ilioneus. Et ne credas me non eſſe reformidandum niſi ex propinquo, ſagitta noſtra tangit locum appetitum.

NOTÆ.

u *Phaſiada*] *Medeam*; à Phaſi Colchorum fluvio celeberrimo ſic dictam.

x *Pagaſæus*] *Theſſalicus*, à Pagaſis Theſſaliæ urbe, juxta quam Argo navis ædificata eſt, à qua etiam propinquus ſinus unde Jaſon navem ſolvit, Pagaſæus dictus eſt.

* *Læſa nec*] *Nec quiſquam ex Colchis propter Medeam raptam adverſus Theſſalos bellum movit.*

y *Minoïda*] *Ariadnen*, Minoïs filiam.

z *Cretas*] *Qui in Græciam Ariadnen repetitum navigent*, ſupple.

a *In his*] *Cum rapta eſt aliqua puella.*

b *Libet*] *Et pudet timuiſſe, quæ voluimus timere, quanquam timenda non eſſent.* Stultum & ex inepta libidine eſſe metum illum innuit.

c *Finge*] *Pone.* Gall. *Suppoſez.* Angl. *Suppoſe.*

d *Atrides*] *Atrei filius.*

e *Abducta*] A latronibus, dum ille in Ida monte inter paſtores ageret.

f *Cauſam nominis*] Ille vero Græca etymologia Alexander ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, Id eſt, à viro, & ἀλέγω, *auxilior*, dictus eſt.

g *Ilioneus*] Vir fuit Trojanus, fortiſſimus Phorbantis filius, Æneæ comes.

h *Deïphobuſque*] Paridis frater bellicoſiſſimus.

i *Figitur*] Seſe ſagittandi peritia commendat.

Num

Num potes hæc [k] illi primæ dare facta [l] juventæ ?
Inſtruere Atriden num potes [m] arte mea ?
Omnia ſi dederis ; nunquid [n] dabis Hectora fratrem ?
Unus is innumeri militis [o] inſtar habet.
Quid valeam, neſcis : & te mea robora [p] fallunt,
Ignoras, cui ſis nupta futura viro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu ;
Aut cedent [q] Marti [r] Dorica caſtra meo.
Nec tamen indigner pro tanta ſumere ferrum
Conjuge : certamen præmia magna movent.
Tu quoque, ſi [s] de te [t] totus contenderit orbis,
[u] Nomen ab æterna poſteritate feres.
Spe [x] modo non timida, Dîs [y] hinc egreſſa ſecundis,
Exige [z] cum plena munera [a] pacta fide.

INTERPRETATIO.

Anne potes illi tribuere hæc facinora primæ juventutis ? Anne potes adornare Atriden peritia mea ? Quamvis omnia tribueris, numquid tribues fratrem Hectorem ? Is habet præſtantiam militis innumeri. Ignoras quanti ſim, & meæ vires te latent. Neſcis cui viro ſis futura conjux. Vel igitur nullo belli motu revocaberis ; aut exercitus Græci vincentur à Marte meo. Nec tamen ægre feram ferrum corripere pro tanta uxore : magna munera pugnam cient. Tu quoque, ſi univerſus orbis certaverit propter te, conſequeris famam ab æterna poſteritate. Tantum hinc profecta Diis propitiis ſpe haud incerta, repoſce promiſſa præmia cum certa fide.

NOTÆ.

k *Illi*] *Menelao.*

l *Juventæ*] *Meæ*, ſcilicet.

m *Arte*] *Ad omne certamen peritia.*

n *Dabis Hectora*] Id eſt, *Tam ſtrenuum ut frater eſt.*

o *Inſtar*] Similitudinem notare hanc vocem dicunt Grammatici ; at, ni fallor, præſtantiam & dignitatem inſuper habet : quod quidem hic etiam ſuum locum invenit.

p *Fallunt*] *Quæ ſint ignoras.*

q *Marti*] *Virtuti & viribus bellicis*, Mars enim Deus belli.

r *Dorica*] *Græca* : Pars pro toto.

ſ *De te*] *Propter te* ; nam eam vim habet quoque præpoſitio *de*, exemplaque ſunt obvia.

t *Totus*] Europam & Aſiam intellige, quæ Helenæ cauſa bello decennali colliſæ ſunt.

u *Nomen*] *Gloriam.* Credere eſt enim pulcherrimam fuiſſe ob quam tantæ motæ lites.

x *Modo*] *Tantummodo.*

y *Hinc*] *Ex Menelaï domo.*

z *Cum fide*] *Non dubitans quin omnia præſtem.*

a *Pacta*] *Tibi à me promiſſa.*

EPISTOLA XVII.

ARGUMENTUM.

Helena, lecta Paridis epiſtola, quaſi offenſa, primum objurgat eum. Deinde, ut pudorem tutetur, Paridis ſuaſiones infringere conatur ; ita tamen, ne omnino illius amorem negligere videatur. Et ſic aperte oſtendit muliebre ingenium varium eſſe, atque mutabile : juxta illud Ovidii in Arte amandi : Forſitan & primo veniet tibi litera triſtis, Quæque roget, ne ſe ſollicitare, velis. Quod rogat illa, timet ; quod non rogat, optat

ut inſtes. *Poſtremo, Paridis voluptatem expleturæ, ut honeſtius, ita tutius viſum eſt, ſi quid ſit, non literis mandare, ſed per Clymenen & Æthram, ſocias fidiſſimas agere. Idque cum feciſſent, rebus compoſitis, una Trojam abierunt.* Multi hanc epiſtolam non eſſe Ovidii contendunt, ſed Sabini.

HELENA PARIDI.

NUNC oculos tua cum violarit epiſtola noſtros:
[a] Non reſcribendi gloria viſa [b] levis.
Auſus es hoſpitii [c] temeratis advena [d] ſacris
Legitimam nuptæ ſollicitare fidem?
[e] Scilicet [f] idcirco ventoſa per æquora vectum
Excepit portu [g] Tænaris ora ſuo?
Nec tibi [h] diverſa quamvis è gente venires,
[i] Oppoſitas habuit regia noſtra fores;
Eſſet ut [k] officii merces [l] injuria tanti?
Qui [m] ſic intrabas, hoſpes an hoſtis eras?
Nec dubito, quin hæc, cum ſit tam juſta, vocetur
Ruſtica judicio noſtra querela tuo.
Ruſtica ſim ſane: [n] dum non oblita pudoris:
Dumque [o] tenor vitæ ſit ſine labe meæ.

INTERPRETATIO.

Poſtquam tuæ literæ læſerunt oculos noſtros, gloria non reſpondendi viſa eſt parva. Auſus es hoſpes, violatis ſacris hoſpitii, labefactare fidem legitimam maritæ? Nempe ea cauſa regio Tænaris accepit portu ſuo te adductum per maria proceloſa? Nec palatium noſtrum habuit valvas tibi clauſas, quanquam accederes è natione peregrina, ut injuſtitia eſſet præmium tanti beneficii? Qui ſic ingrediebaris, eraſne hoſpes an hoſtis? Nec dubito quin hæc querimonia, cum ſit tam juſta, dicatur inepta judicio tuo. Sim profecto inepta, modo non immemor pudicitiæ: & modo ordo meæ vitæ ſit ſine macula.

NOTÆ.

Puteaneus margini adſcriptos habet hos verſus initio epiſtolæ,

Si mihi quæ legi, Pari, non legiſſe liceret,
Servarem numeros, ſicut & ante, probæ.

a *Non*] Duplex poteſt eſſe ſenſus, qui tamen prope eodem redeat, prout voculam iſtam *non* ad *reſcribendi*, vel ad *levis* retuleris.

b *Levis*] *Parva.*

c *Temeratis*] *Violatis.* Enimvero hoſpitii jura violat, qui hoſpitis uxorem adulterio corrumpere nititur.

d *Sacris*] Scilicet, Jovi & diis hoſpitalibus ſacra fiebant, in hoſpitii ſanciendo fœdere.

e *Scilicet*] Ironiæ apta etiam vocula.

f *Idcirco*] *Ut me corrumperes.*

g *Tænaris*] *Laconica*; à Tænaro promontorio, de quo jam ſæpe.

h *Diverſa*] *Remota, & quæ aliis moribus vivit.* Barbarorum vero nomine alios omnes Græci contemnebant. Hoſpites Spartani præſertim odio habebant.

i *Oppoſitas*] *Clauſas. Regia non excluſus es.*

k *Officii*] Communicati hoſpitii.

l *Injuria*] In adulterium ſolicitationem intellige, quam beneficii mercedem Helen arguit.

m *Sic*] *Cum deſiderio me abducendi.*

n *Dum*] *Dummodo.* Gall. *Pourveu que* Angl. *Provided that.*

o *Tenor*] Seriem, continuationem, & curſum notat vox iſta. Gall. *De cours de la vie.* Angl. *The Courſe of my Life.*

[p] Si non eſt [q] ficto vultus mihi triſtis in ore;
Nec ſedeo [r] duris [ſ] torva [t] ſuperciliis;
Fama tamen clara eſt: & adhuc ſine crimine [u] luſi:
Et [x] laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror, quæ ſit fiducia [y] cœpto;
Spemque tori dederit quæ tibi cauſa mei.
[z] An, quia vim nobis [a] Neptunius attulit heros,
Rapta ſemel, videor bis quoque digna rapi?
[b] Crimen erat noſtrum, ſi [c] delinita fuiſſem.
Cum ſim rapta, meum quid [d] niſi nolle fuit?
Non tamen è [e] facto fructum tulit ille [f] petitum:
Excepto redii paſſa timore nihil.
Oſcula [g] luctanti tantummodo pauca protervus
Abſtulit: ulterius nil habet ille mei.
[h] Quæ tua nequitia eſt, non [i] his contenta fuiſſet.
Dî melius! [k] ſimilis non fuit ille tui.
Reddidit [l] intactam; minuitque modeſtia crimen:
Et juvenem [m] facti [n] pœnituiſſe patet.

INTERPRETATIO.

Si ſpecies mihi non eſt ſevera in ore ſimulato; nec ſum terribilis ſævis ſuperciliis; fama tamen eſt illuſtris, & jocata ſum adhuc ſine flagitio: & nullus ſtuprator habet gloriam de me. Quo magis ſtupeo, quæ ſit fiducia auſo; & quæ cauſa tibi præbuerit ſpem lecti mei. An, quia heros Neptunius nobis vim fecit, abducta ſemel, videor quoque digna bis abduci? Noſtrum erat flagitium, ſi pellecta fuiſſem. Cum ſim ablata, quid fuit meum niſi nolle? Ille tamen non conſecutus eſt ex cœpto præmium quæſitum: reverti nihil paſſa, ſi metum tollas. Tantum procax rapuit renitenti pauca ſuavia: ille nihil habet mei amplius. Quæ tua eſt protervia, non fuiſſet contenta his. Dii melius! ille tibi par non fuit. Reſtituit illibatam, & modeſtia leviorem fecit ejus culpam, & manifeſtum eſt juvenem pœnituiſſe facinoris.

NOTÆ.

p *Si non eſt*] Ad id quod primum ex vultus hilaritate conjici poteſt, Helena reſpondet. Teſtaturque ſe, quamvis feſtivam, caſtam tamen eſſe.

q *Ficto*] Major non eſt profecto earum puellarum virtus, quæ triſtitiam & ſeveritatem neſcio quam ridiculam affectant.

r *Duris*] *Quæ inexorabilem ſeveritatem prædicent.*

ſ *Torva*] *Terribilis.*

t *Superciliis*] In quibus præſertim ſeveritatis & ſuperbiæ ſedes.

u *Luſi*] Verbum amatorium. Alii habent *vixi.*

x *Laudem*] Id eſt, *De me non poteſt ſeſe jactare.*

y *Cœpto*] *Tuo,* ſcil. *qui me corrumpere quæras.*

z *An, quia*] Tota hæc Helenæ ratio perſuadere magis, quam diſſuadere videtur.

a *Neptunius*] *Theſeus,* Neptuni nepos.

b *Crimen*] *Culpa.*

c *Delinita*] *Theſei blanditiis capta, & ad ejus amorem perducta.*

d *Niſi nolle*] Per vim à Theſeo ſe dicit abductam.

e *Facto*] *Raptu.*

f *Petitum*] *Deſideratum.*

g *Luctanti*] *Mihi,* ſcil. *quæ ipſi reſiſtebam.*

h *Quæ tua nequitia*] Gall. dicimus, *Mechant comme vous etes.* Angl. *Wicked as thou art.*

i *His*] *Oſculis.*

k *Similis*] *Ita ut tu es protervus & libidinoſus.*

l *Intactam*] *Non vitiatam.* Quanquam non defuerunt qui aliter ſenſerint.

m *Facti*] *Raptus.*

n *Pœnituiſſe patet*] Omnino, ſiquidem intactam ſponte reddidiſſet: at vero vi magna repetentibus fratribus reddita eſt.

Theſea [o] pœnituit, Paris ut ſuccederet illi ;
[p] Ne quando nomen non ſit in ore meum ?
[q] Nec tamen iraſcor (quis enim ſuccenſet amanti ?
Si modo, quem [r] præfers, non ſimulatur amor.
[ſ] Hoc quoque enim dubito ; non quod [t] fiducia deſit,
Aut mea ſit facies non bene nota mihi :
Sed quia credulitas damno ſolet eſſe puellis ;
[u] Verbaque dicuntur veſtra carere fide.
[x] At peccant aliæ ; matronaque rara pudica eſt.
[y] Quid prohibet raris nomen ineſſe meum ?
Nam mea quod [z] viſa eſt tibi mater idonea ; cujus
Exemplo flecti me quoque poſſe putes :
Matris in [a] admiſſo [b] falſa ſub imagine luſæ
[c] Error ineſt : pluma tectus adulter erat.
[d] Nil ego, ſi peccem, poſſim neſciſſe : nec ullus
Error, qui facti crimen obumbret, erit.
Illa [e] bene erravit, vitiumque [f] auctore [g] redemit.
Felix in culpa [h] quo Jove dicar ego ?

INTERPRETATIO.

Pœnituit Theſeum, ut Paris illi ſubſtitueretur, ne aliquando nomen meum non teratur ore hominum ? *Nec tamen ſuccenſeo (quis enim ſuccenſet amanti ?) Si modo amor quem indicas non fingitur. Nam de hoc etiam incerta ſum : non quod, confidentia abſit, aut mea forma non ſit mihi perſpecta : ſed quia facilitas ſolet eſſe detrimento puellis, & veſtra verba dicuntur eſſe abſque fide. At aliæ delinquunt, & matronæ paucæ ſunt caſtæ. Quid obſtat nomen meum eſſe inter paucas ? Nam quod mater mea tibi viſa eſt apta, cujus exemplo credas me poſſe quoque moveri : error eſt in facto matris deceptæ ſub ficta ſpecie ; ſtuprator erat velatus pennis. Ego, ſi delinquam, nihil poſſim ignoraſſe, nec ullus error erit, qui velet probrum admiſſi. Illa bene erravit, & compenſavit ſtuprum auctore. Qua ego Jove beata vocer in crimine ?*

NOTÆ.

o *Pœnituit*] Interrogative & quadam cum indignatione legendum.

p *Ne quando*] Id eſt, *Ut ſemper ſiniſtris hominum rumoribus differar.*

q *Nec tamen*] Ecce, antea paciſcentem verius quam reſiſtentem Helenam, jam ſtatim ſeſe more muliebri prodentem.

r *Præfers*] *Indicas & prædicas.*

ſ *Hoc quoque*] *Ego quoque dubito, ne forte amorem ſimules.*

t *Fiducia deſit*] Id eſt, *Non quod de forma mea diffidam.*

u *Verbaque dicuntur*] *Fidelem haud ferme mulieri invenias virum.* Terent.

x *At peccant*] *Quamvis fideles non ſint viri, tamen, quaſi eſſent, puellæ peccant.* Objectio eſt, quaſi ex parte Paridis : dixerat vero ille, *Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.*

y *Quid prohibet*] Reſponſio eſt Helenæ ad objectionem. *Quid prohibet,* inquit, *ne inter paucas pudicas recenſeri ?*

z *Viſa eſt*] Dixerat vero Paris, *Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.*

a *Admiſſo*] *Adulterio.*

b *Falſa*] Cygni, ſcilicet.

c *Error*] Cygnum enim eſſe eum credidit, qui fuit Jupiter.

d *Nil ego*] Adeoque non pudicitiæ ſecuritatem, ſed impudicitiæ latibulum quærit : qualis ingenii plurimas inveneris mulieres.

e *Bene*] *Feliciter.* Sed vocis ambiguitas orationi ſubſervit.

f *Auctore*] *Jove.* Nullum dicit fuiſſe Ledæ crimen, quod ei à Jove vitium oblatum fuerit.

g *Redemit*] *Compenſavit.*

h *Quo Jove*] Id eſt, *Nullo.* Paridem Jovem eſſe, quo crimen ſuum compenſetur, negat Helena.

i Quod

[i] Quod [k] genus & proavos, & regia nomina jactas:
Clara ſatis domus [l] hæc nobilitate ſua.
Jupiter [m] ut ſoceri [n] proavus taceatur, & omne
Tantalidæ Pelopis [o] Tyndareique decus;
Dat mihi Leda Jovem cycno decepta parentem;
Quæ falſam gremio credula fovit avem.
[p] I nunc, & Phrygiæ late primordia gentis,
Cumque ſuo Priamum Laomedonte refer.
Quos ego [q] ſuſpicio; ſed, qui tibi gloria magna eſt,
[r] Quintus, is à noſtro nomine [ſ] primus erit.
[t] Sceptra tuæ quamvis erat eſſe potentia Trojæ,
Non tamen [u] hæc illis eſſe minora puto.
[x] Si jam divitiis locus hic numeroque virorum.
Vincitur: at certe barbara terra tua eſt.
Munera tanta quidem promittit epiſtola [y] dives,
Ut poſſint ipſas illa movere Deas.
Sed ſi jam fines vellem tranſire pudoris:
[z] Tu melior culpæ cauſa futurus eras.

INTERPRETATIO.

Quod prædicas gentem & proavos & nomina regia: hæc domus ſatis eſt illuſtris ſua nobilitate. Quamvis Jupiter proavus ſoceri prætermittatur, & omnis honos Pelopis Tantalidæ, & Tyndarei; Leda deluſa cycno, quæ ſimplex calefacit ſinu avem fictam, facit mihi Jovem patrem. I nunc & prolixe commemora initia generis Phrygii, & Priamum cum ſuo Laomedonte. Quos ego veneror: ſed quintus, qui tibi eſt magna gloria, is erit primus à noſtro nomine. Quanquam arbitrer ſceptra tuæ Trojæ eſſe valida, non tamen credo hæc eſſe inferiora illis. Tametſi hic locus ſuperetur opibus & numero virorum, at profecto terra tua eſt barbara. Literæ tuæ *magnificæ equidem pollicentur tanta dona, ut illa valeant tangere ipſas Deas. Sed ſi maxime cuperem tranſgredi limites honeſtatis, tu futurus eras potior cauſa peccati.*

NOTÆ.

i *Quod*]. Gall. *Quant à cè què.* Angl. *As to that which.*

k *Genus*] *Extractio.*

l *Hæc*] *Mea.*

m *Ut*] *Quamvis.*

n *Proavus*] Vide ſupra.

o *Tyndareique*] Fuit Tyndareus Ledæ maritus, dictuſque adeo Helene pater.

p *I nunc*] Quaſi dicat, *fruſtra genus tuum jactas.*

q *Suſpicio*] *Veneror.*

r *Quintus*] De Jove loquitur. Miror vero Hubertinum, qui quidem optime & Mythologis Paridis genealogiam ſcripſit, ejuſque genus à Priamo, Laomedonte, Ilo, Troe, Erichthonio, Dardano, Jove repetit; hunc vero, qui ſeptimus eſt, quintum facit. Credendum eſt itaque, vel locum hunc corruptum eſſe; vel aliter quam ſolent Naſonem Paridis avos recenſuiſſe; vel denique, de induſtria errantem fœminam induxiſſe.

ſ *Primus*] Quia pater. Ego vero optime majorem ſuam facit dignitatem Helena, quo minus à Jove diſtat: Ut maxime noſtrorum quorundam ſtultorum homuncionum demirer ineptiam, qui quo plus à majoribus ſuis ætate & virtute ſunt remoti, eo ſibi majorem partem credunt nobilitatem. Egregie vero, ſiquidem minus ab illis remotiſſimis iſtorum ſocordiæ lumen affulget. Virtus eſt, ſcilicet, minus pravum videri!

t *Sceptra*] Ad id reſpondet quod dixerat Paris, *Sceptra parens Aſiæ*, &c.

u *Hæc*] *Noſtra.*

x *Si jam*] Paridi concedit quidem ejus Aſiam Græcia opulentiorem, ſed barbaram eſſe dicit.

y *Dives*] *Quæ divitias pollicetur.*

z *Tu melior*] *Tua elegantia magis flecterer, quam divitiis.* Jam diu victa eſt, quæ ſic loquitur.

Aut ego perpetuo famam ſine labe tenebo;
  Aut ego te potius quam tua dona ſequar.
Utque ea non ſperno; ſic acceptiſſima [a] ſemper
  Munera ſunt, [b] auctor quæ pretioſa facit.
[c] Plus multo eſt quod amas; quod ſum tibi cauſa laboris;
  Quod per tam [d] longas [e] ſpes tua venit aquas.
[f] Illa quoque appoſita quæ [g] nunc facis, [h] improbe, menſa,
  (Quamvis [i] experiar diſſimulare) noto.
Cum modo me ſpectas oculis, laſcive, [k] protervis;
  Quos vix [l] inſtantes lumina noſtra ferunt:
Et modo ſuſpiras: modo pocula proxima nobis
  Sumis; [m] quaque bibi, tu quoque parte bibis.
Ah quoties [n] digitis, quoties ego tecta notavi
  Signa ſupercilio [o] pæne loquente dari!
Et ſæpe extimui, ne vir meus illa videret:
  [p] Non ſatis occultis erubuique notis.

INTERPRETATIO.

Vel ego tuebor ſemper nomen ſine macula, vel ego potius te ſequar quam tua munera. Et ut ea non contemno; ſic dona ſunt ſemper gratiſſima, quæ auctor reddit pretioſa. Amplius eſt multo quod amas; quod ſum tibi cauſa laboris; quod ſpes tua accedit per tam vaſta maria. Adverto etiam illa quæ nunc, proterve, agis, menſa admota, quamvis coner diſſimulare. Cum modo me aſpicis oculis procacibus, luxurioſe; quos urgentes vix oculi noſtri tolerant: & modo gemis, modo capis pocula proxima nobis, & tu quoque bibis parte qua bibi. Ah quoties adverti notas occultas exhiberi digitis, quoties ſupercilio propemodum loquente? & ſæpe pertimui ne maritus meus illa cerneret; & erubui ſignis non ſatis tectis.

NOTÆ.

a *Semper*] Gottorphianus *quondam*, *pro quandoque, nonnunquam*: quod clar. Heinſio, non ſine cauſa, elegans viſum eſt.

b *Auctor quæ*] Terent. de meretricula in Eunucho,

> —*Læta eſt, non tam ipſo quidem*
> *Dono, quam abs te datum eſſe: id vero ſerio triumphat.*

c *Plus multo*] *Ut me in tui amorem pellicias, ſcil.*

d *Longas*] Scilicet à Troja ad Peloponneſum, non eſt brevis via.

e *Spes tua*] *Tu, me abducere ſperans.* Metonym.

f *Illa*] Quæ verſibus ſequentibus recenſet.

g *Nunc*] Vide quo ſenſu hac voce utatur, de re præterita quidem loquens, ſed præſentem quam facit.

h *Improbe*] Non hic *nefarium*, aut *ſceleſtum* expoſueris; ſed *procacem*, *audacem*, *aſſiduum*.

i *Experiar diſſimulare*] Id eſt, *Coner ſimulare me non intelligere.*

k *Protervis*] *Petulantibus, procacibus, & laſcivis.*

l *Inſtantes*] *Nimirum quid velint declarantes, & quaſi petentes.*

m *Quaque*] *Qua parte.*

n *Digitis*] Manu etiam amoris ſui ſigna Paris dederat.

o *Pæne loquente*] Maxima eſt in oculis animi declaratio.

p *Non ſatis occultis*] Quia ſignis illis ipſe etiam Menelaus Paridis amorem, imo & Helenæ culpam, cognoſcere potuiſſet.

Sæpe

Sæpe vel exiguo, [q] vel longo murmure dixi,
Nil pudet [r] *hunc.* [ſ] Nec vox hæc mea falſa fuit.
[t] Orbe quoque in menſæ [u] legi ſub nomine noſtro,
Quod deducta mero littera fecit, AMO.
Credere me tamen [x] hoc oculo [y] renuente negavi.
Hei mihi! jam didici [z] ſic quoque poſſe loqui.
His ego blanditiis, ſi [a] peccatura fuiſſem
Flecterer: his poterant pectora noſtra capi.
[b] Eſt quoque (confiteor) facies tibi rara: poteſtque
Velle ſub amplexus ire puella tuos.
Altera [c] vel potius felix ſine crimine fiat,
Quam cadat [d] externo noſter amore pudor.
Diſce [e] meo exemplo, formoſis poſſe carere.
Eſt [f] virtus placitis abſtinuiſſe bonis.
Quam multos credas juvenes optare, [g] quod optas,
[h] Qui ſapiant? oculos an [i] Paris unus habes?

INTERPRETATIO.

Sæpe dixi, vel tenui, vel protracto murmure, Nihil pudet hunc. *Nec hæc mea verba fuerunt falſa. Legi etiam in ambitu menſæ ſub nomine noſtro,* AMO, *quod litera exarata vino fecit. Negavi tamen me his fidem habere oculo abnuente. Hei mihi! jam docta ſum poſſe quoque ſic loqui. Ego moverer his blandimentis, ſi fuiſſem lapſura: pectora noſtra poterant his deliniri. Eſt quoque tibi, agnoſco, ſpecies præſtans: & puella poteſt velle venire in complexus tuos. Vel altera fiat potius beata ſine culpa, quam noſter pudor recidat amore peregrino. Diſce meo exemplo poſſe vivere ſine pulchris. Eſt virtus ſibi temperaſſe à bonis placitis. Quam multos juvenes arbitreris cupere, quod cupis, qui ſibi temperent? An ſolus Paris habes oculos?*

NOTÆ.

q *Vel longo*] Quod eſt quodammodo admirantis & ſubiraſcentis.

r *Hunc*] *Paridem.*

ſ *Nec vox*] Quia pudore carebat Paris.

t *Orbe menſæ*] *In menſa rotunda.*

u *Legi ſub nomine*] Poſtquam Helenæ nomen vino Paris ſcripſiſſet, hanc nomini vocem ſuppoſuit *Amo*; ut intelligeret Helena ſe ab illo amari.

x *Hoc*] *Me à te amari.*

y *Renuente*] *Nutu tibi reſpondente, & negante.*

z *Sic*] Oculorum nutu.

a *Peccatura*] *Si conjugii voluiſſem fidem fallere.*

b *Eſt quoque*] Reſpondet ad id quod dixit Paris, *Nec puto collatus forma Menelaus,* &c.

c *Vel*] Quantam vim habet hoc in loco hæc vocula, quamque prodit bene occultum Helenæ amorem?

d *Externo*] *Viri extranei, qui maritus non eſt.*

e *Meo exemplo*] *Quæ licet non habeam maritum pulchrum, tamen eo ſum contenta,* ut exponit Hubertinus. Quod minime placet. Tacite indicat Helena ſe Paridis amore captam eſſe, cui per virtutem reſiſtat.

f *Virtus*] Maxima quidem, ut vix detur major, ex quo ſolenne illud Epicteti ſummi Philoſophi, *Suſtine & Abſtine.*

g *Quod optas*] Ejus concubitus, *ſcil.*

h *Qui ſapiant*] *A me abſtineant.* Sapientiæ vero non anguſtos admodum poſuit fines, cui vota impura ſint licita.

i *Paris unus*] Unus Vaticanus, *Pari ſolus.* Plurimis ſuam dicit eſſe cognitam pulchritudinem.

Non tu plus cernis: ſed plus temerarius audes.
Nec tibi plus cordis, ſed magis [k] oris adeſt.
Tunc ego te vellem celeri veniſſe carina,
Cum mea virginitas mille petita procis.
Si te vidiſſem, [l] primus de mille fuiſſes.
Judicio veniam vir dabit ipſe meo.
Ad poſſeſſa venis [m] præceptaque gaudia ſerus.
Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.
[n] Ut tamen optarem fieri tibi Troïa conjux,
[o] Invitam ſic me nec Menelaüs habet.
Deſine [p] molle, precor, verbis [q] convellere pectus:
Neve mihi, quam te dicis amare, [r] noce.
Sed ſine, quam tribuit ſortem Fortuna, [ſ] tueri:
Nec ſpolium noſtri turpe pudoris habe.
[t] At Venus hoc pacta eſt: & in altæ vallibus Idæ.
Tres tibi ſe nudas exhibuere Deæ:
Unaque cum regnum, belli daret altera laudem;
[u] *Tyndaridos conjux*, [x] tertia dixit, *eris*.
Credere vix equidem cœleſtia corpora poſſum
Arbitrio formam ſuppoſuiſſe tuo.

INTERPRETATIO.

Tu non amplius viſu polles, ſed temerarius amplius audes. Nec tibi plus ineſt animi, ſed plus linguæ. Ego vellem te nunc acceſſiſſe veloci nave, cum mea virginitas quæſita eſt *mille procis. Si te aſpexiſſem, fuiſſes primus de mille. Ipſe maritus ignoſcet meo judicio. Accedis tardus ad voluptatem occupatam & correptam. Spes tua fuit tarda; alter poſſidet quod cupis. Quamvis tamen cuperem fieri tibi uxor Trojana, Menelaüs nec me ita retinet coactam. Omitte, quæſo, labefactare verbis cor tenerum: neve mihi obeſto, quam profiteris te amare. Sed patere* me *ſervare conditionem quam Fortuna exhibuit, nec refer indecorum ſpolium noſtræ pudicitiæ. At Venus hoc pollicita eſt, & tres Deæ oſtenderunt ſe tibi ſine veſtibus in vallibus Idæ excelſæ, & cum una polliceretur imperium, altera gloriam belli, tertia dixit,* Fies maritus filiæ Tyndari. *Vix equidem poſſum credere corpora cœleſtia permiſiſſe pulchritudinem judicio tuo.*

NOTÆ.

o *Oris*] *Inverecundiæ.* Alii habent, *ſed magis oris ineſt.*

l *Primus*] Scilicet, ne quis ex procis offenderetur, ſi cui pater Helenam deſponderet, conſenſerunt omnes, ut, quem vellet, cui reliqui auxilio eſſent, ipſa eligeret.

m *Præceptaque*] *Ante occupata.*

n *Ut*] *Quanquam*

o *Invitam*] Dicit ſe nec male nec contra animi deſiderium cum Menelao eſſe.

p *Molle*] *Ad amandum pronum.*

q *Convellere*] *Commovere, labefactare, ab officio deflectere, in tui amorem pellicere.*

r *Noce*] *In crimen & dedecus me impellendo.*

ſ *Tueri*] *Ut caſte cum Menelao vivam.*

t *At Venus*] Reſpondet ad id quod dixerat Paris, *Pollicita eſt thalamo te Cytherea meo.*

u *Tyndaridos*] *Helenæ.* Videſis Paridis epiſtolam; quæ huic vicem præſtet commentarii.

x *Tertia*] *Venus,* ſcil.

y Utque

[y] Utque ſit [z] hoc verum; certe [a] pars alter ficta eſt,
[b] Judicii pretium qua data dicor ego.
Non eſt tanta mihi fiducia [c] corporis, [d] ut me
Maxima teſte Dea dona fuiſſe putem.
Contenta eſt oculis hominum mea forma probari:
Laudatrix Venus eſt invidioſa mihi.
Sed nihil [e] inficior: faveo quoque laudibus iſtis.
Nam mea vox quare, [f] quod cupit, eſſe neget?
Nec tu [g] ſuccenſe [h] nimium mihi [i] creditus ægre.
Tarda ſolet magnis rebus ineſſe fides.
Prima mea eſt igitur Veneri placuiſſe voluptas:
Proxima, [k] me viſam præmia ſumma tibi:
Nec te Palladios, nec te Junonis honores
Auditis Helenæ præpoſuiſſe [l] bonis.
Ergo ego [m] ſum virtus? ego ſum tibi [n] nobile regnum?
Ferrea ſim, ſi non [o] hoc ego pectus amem.
[p] Ferrea, crede mihi, non ſum: [q] ſed amare repugno
Illum, quem fieri vix puto poſſe meum.

INTERPRETATIO.

Et quamvis hoc ſit verum, certe pars altera eſt falſa, qua ego dicor facta merces judicii. Non mihi tanta eſt confidentia corporis, ut credam me fuiſſe maxima munera Deæ judicio. Meæ pulchritudini ſatis eſt laudari oculis hominum. Venus approbatrix eſt mihi invidioſa. Sed nihil nego, probo etiam iſta præconia. Nam quamobrem meus ſermo inficietur eſſe quod optat? Nec tu vix creditus nimium mihi iraſcaris. Fides lenta ſolet tribui magnis rebus. Ergo prima gaudia ſunt placuiſſe Veneri: altera, me viſam tibi maxima munera: nec te prætuliſſe honores Palladios, nec te prætuliſſe honores *Junonis bonis auditis Helenæ. Ergo ego ſum tibi virtus? Ego ſum ſplendidum regnum? Inhumana forem, ſi ego non diligam hunc* tuum *animum. Crede mihi, non ſum inhumana; ſed refugio illum diligere, quem arbitror vix poſſe fieri meum.*

NOTÆ.

y *Utque*] *Quamvis.*

z *Hoc*] *Quod de forma Dearum judicaveris.*

a *Pars altera*] *Eorum quæ dicis,* ſcil.

b *Judicii*] *Quo Veneri palmam tuliſti.*

c *Corporis*] *Quod ad pulchritudinem ſpectat,* intellige.

d *Ut me*] Vide ut magis de forma quam de pudicitia ſolicita ſit, utque victam ſe tradat potius, quam ab adultero tueatur.

e *Inficior*] Alii *infirmo.*

f *Quod cupit*] Eſſe pulchram, *ſcil.*

g *Succenſe*] *Iraſcere.* Enimvero iſtud etiam curaverit mulier pudica!

h *Nimium mihi*] Ex Paridis perſona loquitur, cum ipſum nimis ægre creditum dicit, quaſi is ideo queri poſſet, quod ſibi Helena non crederet.

i *Creditus*] De iis intellige, quæ de Helena prædicaſſe Venerem, Paris dicebat.

k *Me viſam*] *Me putatam & judicatam eſſe.*

l *Bonis*] Pulchritudine, *ſcil.*

m *Sum virtus*] Hoc dicit, quia ſe virtutis à Pallade promiſſæ loco, Paris elegerat.

n *Nobile regnum*] Id eſt, *Regni à Junone promiſſi loco.*

o *Hoc*] *Tuum, tale.*

p *Ferrea*] *Dura, inhumana, quæ amare neſciam.*

q *Sed*] Illud vero *ſed* nihil eſt. Atque etiam *vix* ſubdit.

r Quid

[r] Quid [s] bibulum curvo proſcindere littus aratro,
[t] Spemque ſequi coner, quam [u] locus ipſe neget ;
Sum rudis ad Veneris furtum : nullaque fidelem
(Dî mihi ſunt teſtes) [x] luſimus arte virum.
[y] Nunc quoque, quod [z] tacito mando mea verba libello,
Fungitur officio litera noſtra [a] novo.
[b] Felices, quibus [c] uſus adeſt ! ego neſcia rerum
[d] Difficilem culpæ ſuſpicor eſſe viam.
Ipſe malo metus eſt : [f] jam nunc confundor, & [g] omnes
In noſtris oculos vultibus eſſe reor.
Nec reor hoc falſo ; ſenſi mala murmura vulgi :
Et [h] quaſdam voces retulit [i] Æthra mihi.
At tu diſſimula : niſi ſi [k] deſiſtere mavis.
Sed cur deſiſtas ? diſſimulare potes.
Lude, ſed occulte ; [l] major, non maxima nobis
Eſt data libertas, quod Menelaüs abeſt.
Ille quidem procul eſt, ita re cogente profectus.
Magna fuit ſubitæ juſtaque [m] cauſa viæ :

INTERPRETATIO.

Quamobrem tentem findere littus bibulum adunco vomere, & ſpem fovere, quam ipſe locus prohibeat ? Sum imperita ad furtum Veneris : & (Dii mihi ſunt teſtes) nulla fraude decepimus maritum fidum. Nunc etiam quod committo mea verba libello ſecreto ; epiſtola noſtra facit officium inſolitam. Beatæ quibus experientia adeſt : ego imperita conjicio iter ad crimen eſſe aſperum. Ipſe timor eſt oneri ! jam nunc turbata ſum, & puto omnes oculos hærere in noſtra facie. Neque hoc falſo reputo. Experta ſum ſiniſtros rumores vulgi : & Æthra renunciavit mihi quædam verba. At tu diſſimula, niſi ſi præoptas deſinere. Sed quamobrem deſinas ? potes diſſimulare. Ludito, ſed clam : licentia major, non maxime eſt nobis indulta, quod Menelaüs procul eſt. Ille quidem abeſt, digreſſus re ita urgente Magna & juſta cauſa fuit repentino itineri :

NOTÆ.

r *Quid bibulum*] Per ſimilitudinem oſtendit ſibi Paridis amori non eſſe fruſtra indulgendum.

ſ *Bibulum*] Nimirum littus arenoſum ſtatim aquam omnem ebibit, & ſterile eſt.

t *Spemque*] *Velim ex ſemente lætam meſſem ſperare, quam locus ipſe deneget.* Seſe à Paride amari fingit non credere.

u *Locus*] *Littus arenoſum & ſterile.*

x *Luſimus*] *Decepimus.*

y *Nunc quoque*] Ad alium ſe antea unquam ſcripſiſſe negat.

z *Tacito*] *Secreto.*

a *Novo*] *Inſolito.*

b *Felices*] Suſpirans iſtud dicit proba mulier.

c *Uſus*] *Experientia, exercitatio.*

d *Difficilem*] Adeoque maxime cavendum in principio, ne peccemus.

e *Malo eſt*] *Mihi nocet* ; *moleſtus eſt.*

f *Jam nunc*] *Antequam peccavero* ; *quid poſtea eſſet ?*

g *Omnes*] *Qui fraudem & peccatum meum arguant.*

h *Quaſdam voces*] *Populi*, ſcil. *de amore noſtro obmurmurantis.*

i *Æthra*] Helenæ altera comes.

k *Deſiſtere*] *Amore ſuperſedere.*

l *Major*] *Quam ſi adeſſet maritus*, intellige : *at non omnis tamen data eſt.* Dixerat Paris, *Sed tibi & hoc ſuadet rebus, non voce maritus* ; ad hoc reſpondet Helena.

m *Cauſa*] Ea fuit, ut dividerentur in Creta Atrei bona.

Aut

Aut mihi [n] ſic viſum eſt. Ego, cum dubitaret an iret,
Quamprimum, dixi, *fac rediturus eas.*
[o] Omine lætatus * dedit oſcula: *Reſque, domuſque,*
Et tibi ſit curæ [p] *Troïcus hoſpes*, ait.
[q] Vix tenui riſum; quem dum compeſcere luctor,
Nil illi potui dicere, præter, [r] *Erit.*
Vela quidem [ſ] Creten ventis dedit ille ſecundis:
Sed tu non ideo cuncta licere puta.
Sic meus hinc vir abeſt, ut me cuſtodiat abſens.
An neſcis longas regibus eſſe manus?
Fama quoque [t] eſt oneri; nam quo conſtantius ore
Laudamur veſtro, juſtius [u] ille timet.
Quæ [x] juvat, [y] ut nunc eſt, eadem mihi gloria [z] damno eſt:
Et melius famæ [a] verba dediſſe foret.
Nec, quod [b] abeſt, hic me tecum mirare relictam:
Moribus & vitæ credidit ille meæ.
[c] De facie metuit, [d] vitæ confidit: & illum
Securum probitas, forma timere facit.

INTERPRETATIO.

Aut ſic mihi viſum eſt. Ego, cum incertus eſſet, an proficiſceretur, Fac, *inquam,* diſcedas mox reverſurus, *Gaudens præſagio me deoſculatus eſt: & inquit,* Et res, & domus, & hoſpes Trojanus ſit tibi curæ. *Vix repreſſi riſum; quem dum conor coërcere, nihil potui illi dicere, præter,* Erit. *Ille quidem expandit carbaſa Creten ventis propitiis. Sed tu ne credas ideo omnia eſſe conceſſa. Maritus meus ita hinc abeſt, ut abſens me ſervet. An ignoras manus longas eſſe regibus? Fama quoque gravis eſt; nam quo certius celebramur ore veſtro, ille metuit juſtius. Gloria quæ prodeſt, ut nunc eſt, eadem mihi eſt detrimento. Et aptius eſſet fefelliſſe famam. Nec, quia procul eſt* maritus, *mireris me hic tecum deſertam: ille confiſus eſt moribus & vitæ meæ. Timet de forma, vitæ credit; & integritas* præſtat *illum tutum, pulchritudo cogit metuere.*

NOTÆ.

n *Sic*] *Ut Menelaüs in Cretam proficiſceretur, cauſam eſſe juſtam.* Quippe juſtam fingebat adultera, quæ diſcedere maritum cupiebat.

o *Omine*] Illo nempe, quod dixiſſet Helena, *Quamprimum rediturus eas.*

* *Dedit*] *Mihi*, ſcil.

p *Troïcus*] *Paris.*

q *Vix tenui*] Quia ovem lupo concredere Menelaüm ſciebat.

r *Erit*] *Curæ*, ſcil. *domus, & res, & Troïcus hoſpes.*

ſ *Creten*] Id eſt, *Ut in Creten iret.*

t *Eſt oneri*] *Me retinet, ne omnia quæ lubens peccarem, audeam.*

u *Ille*] *Menelaüs*, adeoque maritus quilibet.

x *Juvat*] *Quia mihi amorem tuum conciliavit.*

y *Ut nunc eſt*] Maxima, ex pulchritudinis laude.

z *Damno*] *Quia per eandem ex pulchritudine laudem & gloriam minus latere & peccare licet.* Nihil enim ad rem dixiſſe videntur commentatores.

a *Verba dediſſe*] Ut neſciret fama tantopere viris placere Helenam.

b *Abeſt*] Menelaüs, ſupple.

c *De facie*] *Quia pulchra ſum, ne quis mihi inſidietur, metuit.*

d *Vitæ*] *Quam antea pudice egi.* Quanquam ratiocinatio hæc. *Caſta fuit, ergo erit*, cautione egeat; vixque poſſit certo ſcire quiſquam, quantumvis fuerint caſtæ non paucæ, hæcne an illa talis ſit.

e Tempora

[e] Tempora ne pereant [f] ultro data [g] præcipis; utque
Simplicis utamur commoditate viri.
[h] Et libet, & timeo: [i] nec adhuc exacta voluntas
Eſt ſatis; in dubio pectora noſtra labant.
Et vir abeſt nobis; & tu ſine conjuge dormis:
[k] Inque vicem tua me, te mea forma capit
[l] Et longæ noctes: & jam ſermone [m] coïmus:
Et tu ([n] me miſeram!) blandus: & una domus.
Et pereamn, ſi non invitant omnia culpam.
Neſcio quo tardor ſed tamen ipſa metu.
Quod [o] male perſuades, utinam [p] bene cogere poſſis!
Si mea ruſticitas excutienda fuit.
[q] Utilis interdum eſt ipſis injuria paſſis.
Sic certe felix eſſe coacta velim.
Dum novus eſt, [r] potius cœpto pugnemus amori:
Flamma recens parva ſparſa reſedit aqua.
Certus in hoſpitibus non eſt amor; [ſ] errat, ut ipſi:
Cumque nihil ſperes firmius eſſe, [t] fuit.

INTERPRETATIO.

Suades ne opportunitas ſponte exhibita dilabatur, & ut utamur facilitate creduli mariti. Et cupio, & metuo, nec voluntas eſt adhuc ſatis explorata: corda noſtra in incerto fluctuant. Et maritus nobis eſt abſens, & tu cubas ſine uxore, & tua ſpecies viciſſim me movet, & mea, te; & noctes prolixæ, & jam verbis conjuncti fuimus; & tu (me infelicem!) comis, & una domus. Et inteream, ſi omnia non pelliciunt ad crimen. Sed tamen ipſa detineor neſcio quo timore. Utinam queas bene cogere quod male perſuades, mea moroſitas per vim fuit profliganda. Nonnunquam injuſtitia grata eſt ipſis injuſtitia *affectis. Sic profecto per vim cupiam eſſe beata. Dum tener eſt, certemus potius adverſus naſcentem amorem: flamma nova disjecta, oppreſſa eſt paucula aqua. Amor non eſt firmus in hoſpitibus: vagatur ſicut & ipſi; & cum credas nihil eſſe certius, fuit.*

NOTÆ.

e *Tempora*] *Imo per illa amori indulgeamus.*

f *Ultro*] *Cum vir meus exceſſerit.*

g *Præcipis*] *Suades.*

h *Et libet, &*] Pudica mulier.

i *Nec adhuc*] Tuto ut peccaret ſolicita erat.

k *Inque vicem*] *Viciſſim, tu me, ego te.*

l *Et longæ*] Rationes enumerat, quibus in Paridis vota trahebatur.

m *Coïmus*] *Conjungimur.* Neſcio quos gradus enumerant, Videre, Colloqui, Tangere, &c.

n *Me miſeram*] Iſtud dicit quæ contra rationis & pudicitiæ leges ſeſe ſentit abripi.

o *Male*] *Non honeſte.*

p *Bene*] *Ut mihi honeſta ſit excuſatio.* Illud vero unum plerumque quærunt, non aliud.

q *Utilis*] Quia & per injuriam ſeſe excuſant. Jam vero, cum totam propemodum Ovidii artem in hac epiſtola videam, mirari eos ſubit, qui politiſſimum ejus opus ab alio ingenio ortum eſſe putent.

r *Potius*] Ecce muliebrem mobilitatem; qua etiam ad inflammandos viros utuntur.

ſ *Errat*] *Amor hoſpitum erro & levis eſt ut ipſi hoſpites, quibus certa non eſt ſedes.* Gall. *Leur amour eſt volage.* Angl. *Their Love is vagrant.*

t *Fuit*] Argute, ut intelligatur nullum eſſe amorem. Alii tamen codices habent *fugit.*

u Hypſipyle

[u] Hypſipyle teſtis, teſtis [x] Minoïa virgo eſt ;
In non exhibitis utraque [y] queſta [z] toris.
Tu quoque dilectam multos, inſide, per annos
Diceris Oenonen deſtituiſſe tuam.
Nec tamen ipſe negas; & nobis omnia de te
Quærere, ſi neſcis, maxima cura fuit.
Adde quod, ut cupias conſtans in amore manere,
Non potes ; [a] expediunt jam tua vela Phryges.
Dum loqueris mecum, dum nox ſperata [b] paratur,
Qui ferat in patriam, jam tibi [c] ventus erit.
[d] Curſibus in mediis [e] novitatis plena relinques
Gaudia : cum ventis noſter abibit amor.
An [f] ſequar, ut ſuades ; [g] laudataque Pergama viſam ;
Pronurus & magni Laomedontis ero ?
Non ita contemno [h] volucris præconia Famæ,
[i] Ut probris terras impleat illa meis.
Quid de me Sparte poterit, quid Achaïa tota,
Quid gentes Aſiæ, quid tua Troja loqui ?

INTERPRETATIO.

Hypſipyle eſt teſtis, virgo Minoïa eſt *teſtis, utraque conqueſta in lectis non datis. Tu quoque perfide perhiberis deſeruiſſe tuam Oenonen amatam per multos annos. Nec tamen ipſe diffiteris ; &, ſi ignoras, maxima cura fuit nobis omnia de te percontari. Adjice quod, quamvis deſideres eſſe firmus in amore, non potes. Phryges jam adornant tua vela. Dum mecum ſermocinaris, dum nox expectata apparatur, jam tibi aura veniet, quæ te vehat in patriam. Deſtitues delicias plenas jucunditatis in mediis progreſſibus: noſter amor excedet cum ventis. An me tibi dedam comitem, ut pellicis ; & petam Pergama celebrata ; & ero pronurus magni Laomedontis ? Non ita ſperno laudes celeris famæ, ut illa adimpleat orbem meo dedecore. Quid Sparte poterit dicere de me, quid tota Achaïa, quid populi Aſiæ, quid tua Troja ?*

NOTÆ.

u *Hypſipyle*] *A Jaſone relicta.*

x *Minoïa*] *Ariadna* Minoïs filia.

y *Queſta*] Correctio eſt clariſſ. Heinſii. Vulgati codices habent *juncta* ; alii *luſa* ; alii *pacta, victa, juxta, juncta, ducta, juſta.*

z *Toris*] Per torum fidem conjugalem intellige.

a *Expediunt*] *Qui diſcedant, ſcilicet, teque ſecum revehant.*

b *Paratur*] Pro *parabitur* ; ſed major eſt vis, & melius res ipſa per tempus præſens declaratur.

c *Ventus*] *Quo ſecundo, hortantibus tuis, proficiſceris ; meque, tametſi nolles, deſtituere cogeris.*

d *Curſibus*] *Amoris voluptatibus.* Metaphora ab aurigis.

e *Novitatis*] Adeoque maxima, & jucundiſſima, quia non bene cognita, vixque delibata.

f *Sequar*] *Te,* ſcil. Ad ea incommoda pergit, quæ ſequentur, ſi cum Paridi aufugere malit.

g *Laudataque*] *A te,* ſcil.

h *Volucris*] Cujus alæ pernices, uti quidem eam finxerunt poëtæ, Virgilius præſertim in illa ſua magnifica Famæ deſcriptione.

i *Ut probris*] Id eſt, *Ut ea admittam, quibus me jure poſſit fama probris onerare, & infamem probare.*

Quid Priamus de me, Priami quid [k] ſentiet uxor;
Totque tui fratres, Dardanideſque nurus?
Tu quoque, quî poteris tibi me ſperare fidelem,
Et non exemplis [l] anxius eſſe [m] tuis?
Quicunque Iliacos intraverit advena portus,
Is tibi ſolliciti [n] cauſa timoris erit.
Ipſe mihi quoties iratus, *Adultera*, dices!
Oblitus [o] noſtro crimen ineſſe tuum.
Delicti fies idem reprehenſor & auctor.
Terra, precor, vultus obruat [p] ante meos.
[q] At fruar Iliacis opibus, cultuque beato:
Donaque promiſſis uberiora feram.
Purpura nempe mihi, pretioſaque texta dabuntur:
Congeſtoque auri pondere dives ero.
Da veniam [r] faſſæ; non ſunt tua munera tanti.
Neſcio quo tellus me tenet [ſ] iſta modo.
Quis mihi, ſi lædar, Phrygiis ſuccurrat in oris?
Unde petam fratres, unde parentis opem?
Omnia Medeæ fallax promiſit Iaſon:
Pulſa eſt [t] Æſonia num minus illa domo?

INTERPRETATIO.

Quid cogitabit Priamus de me, quid conjux Priami; & tot tui fratres, & nurus Trojanæ? Tu quoque, quomodo poteris ſperare me tibi fidelem, & non eſſe ſolicitus tuis exemplis? Quicunque peregrinus ſubierit portus Iliacos, is erit tibi cauſa metus anxii. Quoties ipſe infenſus, mihi dices, Adultera! *immemor flagitium tuum eſſe in noſtro. Idem fies cenſor & auctor peccati. Tellus, oro, prius defodiat faciem meam. At gaudebo divitiis Iliacis, & ornatu ſplendido; & conſequar munera majora pollicitis. Nimirum exhibebuntur mihi purpura, & ſplendida veſtimenta, & ero opulenta pondere cumulato auri. Ignoſce confitenti, tua dona non ſunt tanti. Neſcio quomodo iſta terra me retinet. Quis mihi opem ferat in terris Phrygiis, ſi offendar? Unde arceſſam fratres, unde auxilium patris? Jaſon mendax omnia pollicitus eſt Medeæ: num illa minus eſt ejecta domo Æſonia?*

NOTÆ.

k *Sentiet*] *Sentiat* ſex libri: unus habet *cenſeat.*

l *Anxius*] Quis vero ſibi fidelem credat mulierem, quam ipſe perfidiam docet?

m *Tuis*] *Qui me à Menelao marito non dubitas abſtrahere.*

n *Cauſa timoris*] *Quia eo, quo tu huc appuliſti, animo, eodem illum advenire credes.*

o *Noſtro crimen*] *Te uno & eodem crimine mecum reum eſſe.*

p *Ante*] *Quam,* intellige, *tu reprehendas meum delictum.* Nam illud tantum metuit adultera, utcumque diſſimulet.

q *At fruar*] Iſtud pollicitus erat Paris.

r *Faſſæ*] *Mihi ingenue confitenti, tua munera tanti non eſſe, ut hinc diſcedam.*

ſ *Iſta*] *Laconica*; ſolum patrium; cujus dulcedine capi cunctos alicubi canit Poëta.

t *Æſonia*] *Domo Æſonis,* qui fuit Jaſonis pater.

[u] Non erat Æëtes, ad quem deſpecta rediret :
  Non [x] Ipſea parens, Chalciopeque ſoror.
Tale nihil timeo : [y] ſed nec Medea timebat.
  [z] Fallitur augurio ſpes bona ſæpe ſuo.
Omnibus invenies, quæ nunc jactantur in [a] alto,
  Navibus [b] à portu lene fuiſſe fretum.
Fax quoque me terret : quam ſe peperiſſe cruentam
  Ante diem partûs eſt tua viſa parens.
Et vatum timeo monitus : quos igne Pelaſgo
  Ilion arſuram præmonuiſſe ferunt.
Utque favet [c] Cytherea tibi, quia [d] vicit, habetque
  Parta per arbitrium [e] bina tropæa tuum ;
Sic [f] illas vereor : quæ, [g] ſi tua gloria vera eſt,
  Judice te cauſam non tenuere duæ.
Nec dubito, quin, te ſi proſequar, arma parentur.
  Ibit per gladios (hei mihi !) noſter amor.
An fera Centauris indicere bella coëgit
  [h] Atracis [i] Hæmonios Hippodamia viros ?

INTERPRETATIO.

Non erat Æëtes, ad quem ſpreta reverteretur : non mater Ipſea & ſoror Chalciope. Nihil tale metuo, ſed nec Medea metuebat. Spes bona ſæpe decipitur omine ſuo. Comperies mare fuiſſe mite à portu omnibus navibus, quæ nunc agitantur in aperto mari. *Fax quoque, quam ſanguinolentam mater viſa eſt partu emiſiſſe ante diem puerperii, mihi terrorem incutit. Et metuo reſponſa vatum, quæ aiunt prædixiſſe Trojam flagraturam igne Pelaſgo. Et quemadmodum Cytherea tibi eſt æqua, quia ſuperior diſceſſit, & conſecuta eſt duo tropæa per judicium tuum ; ſic timeo illas, quæ duæ, ſi honor tuus non eſt fictus, cauſa exciderunt te arbitro. Nec dubito, quin, ſi te comiter, arma commoveantur. Heî mihi ! noſter amor feretur per enſes. An Hippodamia Atracis adegit viros Hæmonios denunciare ſæva bella Centauris ?*

NOTÆ.

u *Non erat*] Erat quidem ; ſed ad quem accedere auderet Medea, non erat : quanquam acceſſiſſe, imo ipſum regno pulſum reſtituiſſe eam ſcripſit Apollodorus.

x *Ipſea*] Hic maxime variant codices : unde corruptum locum eſſe licet conjicere ; eo præſertim, quod nullus, quod quidem ſciam, illo nomine hanc Medeæ matrem appellaverit. Reponendum itaque, ex Heſiodo, Apollonio, Apollodoro, Hygino, *Idya :* quæ eſt communis opinio ; tametſi aliam nonnulli meminerunt.

y *Sed nec*] Argute profecto. Exemplo nihil metuentis Medeæ, ſe poſſe deſtitui dicit Helena.

z *Fallitur*] *Non ea eveniunt quæ bene ſperavimus ; contra ſæpe cedunt male omina.*

a *Alto*] *In mari, procul à terris.*

b *A portu*] Hac comparatione innuit, non eſſe ſtatim primæ rerum ſpecie credendum.

c *Cytherea*] *Venus.*

d *Vicit*] *Per te, qui ipſi pulchritudinis palmam detuliſti.*

e *Bina*] De Junone & Pallade.

f *Illas*] Junonem & Palladem.

g *Si tua*] *Si verum eſt quod ad tuam gloriam dicis, te, de pulchritudine, Dearum litem diremiſſe.*

h *Atracis*] Atrace, ſeu Atracia Theſſaliæ urbe oriunda, niſi forte Atracia pro Theſſalia generatim poſita. Nam quod Antonius Atracis fluvii Hippodamiam filiam facit, nullibi potui reperire.

i *Hæmonios*] *Theſſalos :* Pirithoum, ſcilicet, Theſeum, Herculem, Lapithas : qui, ut vidimus in Phyllide, Centauros, in Hippodamiæ & Pirithoi nuptiis, mulieribus vim parantes partim interfecerunt, partim fugaverunt.

Tu

Tu fore tam juſta lentum Menelaon in ira,
  Et geminos [k] fratres, Tyndareumque putas?
Quod bene te jactas, & fortia facta recenſes;
  A verbis facies diffidet [l] iſta ſuis.
Apta magis Veneri, quam ſint tua corpora Marti.
  Bella gerant fortes: tu, Pari, ſemper ama.
Hectora, quem laudas, pro te pugnare jubeto:
  [m] Militia eſt operis altera digna tuis.
[n] His ego, ſi [o] ſaperem, pauloque audacior eſſem,
  Uterer; utetur, ſi qua puella ſapit.
Aut ego depoſito [p] faciam fortaſſe pudore;
  Et dabo [q] conjunctas [r] tempore victa manus.
Quod petis, ut furtim præſentes plura loquamur;
  [ſ] Scimus quid captes, colloquiumque voces.
Sed nimium properas; & adhuc tua meſſis [t] in herba eſt.
  Hæc mora [u] ſit voto forſan amica tuo.
[x] Hactenus [y] arcanum furtivæ conſcia mentis
  Litera jam laſſo pollice [z] ſiſtat opus.
Cætera per ſocias Clymenen Æthramque loquamur,
  Quæ mihi ſunt comites [a] conſiliumque duæ.

INTERPRETATIO.

Tu arbitraris Menelaum, & fratres gemellos & Tyndareum futurum tardum in vindicta tam juſta? Quod magnifice te efferſ, & enumeras ſtrenua facinora; iſte vultus diſſentit à ſuis vocibus. Tua corpora ſint magis idonea Veneri, quam Marti. Strenui ſequantur arma, tu, Pari, ſemper ama. Fac Hector, quem celebras, pro te certet: altera militia eſt digna tuis laboribus. Ego, ſi ſaperem, & eſſem paulo cordatior, uterer his: utetur puella, ſi qua ſapit. Aut ego fortaſſe utar pudore profligato, & aliquando ſuperata porrigam manus connexas. Quod poſtulas, ut in conſpectu quam plura fabulemur, novimus quid quæras, & vocites colloquium. Sed nimium feſtinas, & tua meſſis eſt adhuc in herba. Forſitan hæc dilatio ſit grata tuo deſiderio. Hactenus epiſtola particeps animi ſecreti modum faciat operi furtivo, pollice jam defeſſo. Aperiamus reliqua per ſocias Clymenen & Æthram, quæ duæ ſunt mihi comites & conſilium.

NOTÆ.

k *Fratres*] *Meos, Caſtorem & Pollucem.*

l *Iſta*] Quæ amorem, non bellum, præ ſe fert.

m *Militia*] Amoris *ſcil.* Enimvero *Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido.*

n *His*] Operis, *ſcil.*

o *Saperem*] *Si mihi & voluptati meæ conſulerem, remque meam facere vellem.*

p *Faciam*] *Tuis bonis &, in amoribus, tua opera utar.* Sed unus & alter codex venuſte habent *ſapiam.*

q *Conjunctas*] Quales eorum ſolent eſſe, qui ſeſe dedunt & ſubmittunt.

r *Tempore*] *Aliquando, tandem.*

ſ *Scimus*] Difficile non fuit; cum dixerit Paris,

Excipe me lecto, nocte ſilente, tuo.

t *In herba*] Adeoque tempus ejus remotum, Metaphoræ vero ſenſus apertus eſt.

u *Sit*] Pro *erit.* Vides muliebre ingenium, & quam bene Ovidio perſpectum fuerit.

x *Hactenus conſcia*] *Cui hactenus mentis meæ ſecreta commiſi.* Hæc omnia ex Amandi arte.

y *Arcanum opus*] *Secreta ſcribendi officium.*

z *Siſtat*] *Finiat.*

a *Conſiliumque*] Quibus adeo omnia licet tuto concredere. Scilicet, ut multa alia, per internuncios melius geruntur res iſtæ.

EPISTOLA XVIII.

ARGUMENTUM.

Helleſpontiacum mare ſeptem tantum ſtadiis Europam ab Aſiâ dividit. Seſtos in Europâ, Herûs patria: & Abydos in Aſia, ex qua fuit Leander, adverſæ urbes ſunt. Cum autem Leander Abydenus Seſtiam puellam Hero miſere deperiret, per Helleſpontem noctu ad eam natare conſueverat. Sed maris tempeſtate interclusus, jam præteritis ſeptem diebus, ad amicam Hero, per audacem nautam ea tempeſtate Seſton navigantem, hanc epiſtolam miſit: in qua primum amorem ſuum firmum & ſtabilem eſſe oſtendit. Deinde queritur, quod natandi facultas ob ferventiſſimum maris æſtum ei ſit ablata. Demum vero pollicetur ſe brevi venturum: & quamvis mare non fuerit tranquillum, ſe tamen periculis potius vitam ſuam commiſſurum, quam illius jucundiſſimo conſpectu atque colloquio cariturum.

LEANDER HERONI.

MITTIT [b] Abydenus, quam [c] mallet ferre, ſalutem,
[d] Si cadat ira maris, [e] Seſta puella, tibi.
Si mihi Dî [f] faciles & ſunt in amore [g] ſecundi,
[h] Invitis oculis hæc mea verba leges.
Sed non ſunt faciles: nam cur mea vota morentur,
[i] Currere me [k] nota nec patiantur aqua?
[l] Ipſa vides cœlum pice [m] nigrius; & freta ventis
Turbida, perque cavas vix adeunda rates.
Unus, & hic audax, à quo tibi litera noſtra
Redditur, è portu navita movit iter.

INTERPRETATIO.

Puella Seſta, Abydenus mittit tibi ſalu-[te]m, quam præoptaret ferre, ſi impetus ma[ri]s remitteret. Si Dii ſint mihi benigni & [pr]opitii in amore, leges hæc mea verba ocu[li]s reluctantibus. Sed non ſunt benigni: [na]m cur deſtineant mea vota; nec ſinant me natare aqua aſſueta? Ipſa cernis cœlum obſcurius pice, & maria turbata ventis, & vix tangenda navibus. Unus nauta, & hic audax, à quo epiſtola noſtra tibi exhibetur, ſolvit è portu.

NOTÆ.

b *Abydenus*] *Leander, ex Abydo urbe.*

c *Mallet*] *Malit* melius ad verbum ſe[nt]iens *cadat* reſponderet.

d *Si cadat*] *Si fluctus maris, ſeu tempeſtas* [se]*data fuerit.*

e *Seſta*] Mallet clar. Heinſius, *Seſti*, [s]cut alibi *Leſbi*, ſi per antiquos libros li[ce]ret. Non immerito certe; nam aliud [h]ujuſce formationis nomen haud facile in[ve]nias. Statio Hero *Seſtias* dicitur, quam [Se]*ſtiam* etiam analogice dixeris. Cæte[ru]m in Puteaneo codice, manu recentiore [le]gebatur hoc diſtichon, cujus loco excerpta [P]euſæ,

Quam cuperem ſolitas, Hero, tibi ferre per undas,
Accipe Leandri, dum venit ipſe, manum.

f *Faciles*] *Exorabiles & propitii.*

g *Secundi*] *Faventes.*

h *Invitis*] *Ita ut, quod opto, maluerit me, quam epiſtolam videre.*

i *Currere*] *Natare.*

k *Nota*] *Aſſueta.*

l *Ipſa vides*] Vide vero quam apte Poëta omnia connectit, & facile ad ſingula deſcendit.

m *Nigrius*] Scilicet aquis tempeſtate turbatis nigricat mare.

Aſcenſurus eram: niſi quod, cum vincula proræ
Solveret, [n] in ſpeculis omnis [o] Abydos erat.
[p] Non poteram celare meos, velut ante, parentes:
Quemque tegi volumus, non latuiſſet amor.
Protinus hæc ſcribens, *felix*, *i*, *litera*, dixi:
Jam tibi formoſam porriget [q] *illa manum.*
Forſitan admotis etiam tangere labellis;
Rumpere dum [r] *niveo* [ſ] *vincula dente volet.*
Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
Cætera [t] cum charta dextra locuta mea eſt.
[u] Ah quanto mallem, quam ſcriberet, [x] illa nataret,
Meque per aſſuetas ſedula ferret aquas!
Aptior illa quidem placido [y] dare verbera ponto.
Eſt tamen & ſenſus apta miniſtra mei.
[z] Septima nox agitur, ſpatium mihi longius anno,
[a] Sollicitum [b] raucis [c] ut mare [d] fervet aquis.
[e] His ego ſi [f] vidi mulcentem pectora ſomnum
Noctibus: [g] inſani [h] ſit mora longa freti.
Rupe ſedens aliqua ſpecto tua littora triſtis:
Et ego non poſſum corpore, mente feror.

INTERPRETATIO.

Ingreſſurus eram; niſi quod cum revelleret funes proræ, tota Abydos erat in ſpeculis. Non poteram diſſimulare meis parentibus amorem, ut antea, & quem volumus celari, non occultatus eſſet. Statim hæc ſcribens, Proficiſcere, *dixi,* beata epiſtola: illa jam tibi præbebit pulchram manum; forte etiam tangeris labiis adductis, dum cupiet ſolvere linum dente candido. *Talibus verbis à me prolatis parvo murmure, manus mea protulit reliqua cum charta. Ah quanto mallem illa maria agitaret, quam pingeret, & diligen. me portaret per aquas ſolitas! Illa quiden magis idonea eſt percutere mare tranquillum Eſt tamen etiam idonea miniſtra animi mei Nox ſeptima currit, tempus mihi prolixiu anno, poſtquam mare turbidum æſtuat aqui ſonantibus. Si ego ſomno delinitus fui his noctibus, longa mora mare ſævum æſtuet. Mæſtus inſiſtens ſaxo aliquo proſpicio tua littora & vehor animo quo non poſſum corpore.*

NOTÆ.

n *In ſpeculis*] *In locis editioribus, unde diſcedentem navem proſpicerent.*

o *Abydos*] Pro Abydenis.

p *Non poteram*] *Navem,* inquit, *non aſcendi; quia, aſcendendo, amorem noſtrum, ut antea, non poteram celare meos parentes.*

q *Illa*] *Hero, amica mea.*

r *Niveo*] *Nivis inſtar albo.*

ſ *Vincula*] Linum, quo conſtringebantur tabellæ.

t *Cum charta*] Id eſt, *Scripſi.*

u *Ah*] Alii *At.*

x *Illa*] *Manus mea.*

y *Dare verbera*] *Natare.*

z *Septima nox, ſpatium*] *Appoſitio.*

a *Sollicitum*] *Commotum.*

b *Raucis*] *Frementibus.*

c *Ut*] *A quo tempore.* Optime.

d *Fervet*] *Æſtuat.*

e *His*] Septem, *ſcil.* noctibus.

f *Vidi ſomnum*] *Dormivi.*

g *Inſani*] *Æſtuantis & furentis.*

h *Sit mora*] *Ita ut te videre non poſſim.*

i Lumin

[i] Lumina quin etiam ſumma [k] vigilantia turre,
Aut videt, aut [l] acies noſtra videre putat.
Ter mihi depoſita eſt in ſicca veſtis arena,
Ter grave tentavi carpere nudus iter.
Obſtitit inceptis tumidum [m] juvenilibus æquor:
Merſit & adverſis [n] ora natantis aquis.
At tu de rapidis [o] immanſuetiſſime ventis,
Quid mecum [p] certa prælia mente geris?
In me, ſi neſcis, Borea, non æquora, ſævis.
[q] Quid faceres, eſſet ni tibi notus amor?
Tam gelidus [r] cum ſis, non te tamen, improbe, quondam
Ignibus [ſ] Actæis incaluiſſe negas.
[t] Gaudia rapturo ſi quis tibi [u] claudere vellet
Aërios aditus; quo paterere modo?
Parce, precor; [x] facilemque move moderatius auram.
Imperet [y] Hippotades [z] ſic tibi triſte nihil.
[a] Vana peto, precibuſque meis [b] obmurmurat ipſe:
Quaſque [c] quatit, nulla parte [d] coërcet aquas.

INTERPRETATIO.

Quin etiam oculi noſtri cernunt, aut arbitrantur cernere, faces accenſas in faſtigio turris. Amictus ter mihi demiſſus eſt in arida arena, ter nudus conatus ſum ingredi moleſtam viam. Mare inflatum cohibuit auſa juvenilia: & obruit vultus natantis undis oppoſitis. At tu immitiſſime de ventis furentibus, quamobrem moves certamina mecum animo obfirmato? Furis in me, Aquilo, ſi ignoras, non adverſus *æquora. Quid ageres, niſi amor eſſet tibi cognitus? Cum ſis tam frigidus, proterve, non tamen diffiteris te flagraſſe olim ignibus Actæis. Si quis cuperet denegare acceſſus aërios tibi carpturo gaudia; quomodo ferres? Ignoſce, quæſo, & age lenius auram placidam. Sic Hippotades nihil te jubeat, quod grave ſit: fruſtra precor, & ipſe obſtrepit meis petitionibus: & nullo modo mulcet aquas, quas commovet.*

NOTÆ.

i *Lumina*] Facem intelligit, quam in ſumma turri Hero accendebat, ut ad ejus lucem Leander natatum dirigeret.

k *Vigilantia*] *Accenſa.*

l *Acies*] Oculorum *ſcil.* acies. *Oculi.*

m *Juvenilibus*] Ineptum profecto & juvenile fuit incœptum: attamen *audax* intellige.

n *Ora natantis*] *Mea.*

o *Immanſuetiſſime*] Boream compellans, convenientiſſimo nomine appellat: eſt enim vehementiſſimus.

p *Certa*] *Obſtinata,* Jam per ſeptem dies & noctes maria turbabat.

q *Quid faceres*] Quaſi dicat, *multo magis ſævires.*

r *Cum*] Puteaneus habet *quod*; deinde *num* pro *non*; ut hæc per interrogationem legantur.

ſ *Actæis*] *Athenienſibus*; Orithyiæ Erechthei filiæ, quam amaſſe Borean ſupra vidimus.

t *Gaudia*] Ex amore, *ſcil.*

u *Claudere*] *Ut ne ad amicam ire poſſes.*

x *Facilem*] *Mobilem, levem.*

y *Hippotades*] Æolus ventorum Deus, Hippotæ, ex Egeſta, Segeſta, aut Aceſta, ejus filia, nepos.

z *Sic*] Adjurantis. *Ita nihil tibi imperet Æolus, quod diſpliceat, ut jam moderatius auram moveris.*

a *Vana*] Non vana quidem, ſed *in vanum fruſtra.*

b *Obmurmurat*] *Contra murmurat.*

c *Quatit*] *Concitat, turbat, commovet.*

d *Coërcet*] *Mulcet, placat.*

Nunc daret [e] audaces utinam mihi [f] Dædalus alas!
  [g] Icarium quamvis hic prope littus adeſt.
Quicquid erit, patiar: liceat modo corpus in auras
  Tollere; quod [h] dubia ſæpe pependit aqua.
Interea, dum [i] cuncta negant ventique fretumque,
  Mente [k] agito furti tempora prima mei.
Nox erat incipiens (namque eſt meminiſſe voluptas)
  Cum foribus patriis egrediebar amans.
Nec mora: depoſito pariter cum veſte timore,
  Jactabam liquido brachia [l] lenta mari.
Luna fere [m] tremulum præbebat lumen eunti,
  Ut comes in noſtras officioſa vias.
Hanc ego [n] ſuſpiciens, *Faveas, Dea candida,* dixi;
  Et [o] ſubeant animo [p] Latmia ſaxa tuo.
[q] Non ſinat Endymion te pectoris eſſe ſeveri.
  Flecte, precor, [r] vultus ad mea furta tuos.
[ſ] Tu, Dea, mortalem cœlo delapſa petebas.
  Vera loqui liceat: quam ſequor, ipſa [t] Dea eſt.

INTERPRETATIO.

Utinam Dædalus nunc mihi exhiberet alas temerarias! quanquam littus Icarium hic prope eſt. Quicquid erit, feram: detur modo efferre in aërem corpus, quod ſæpe fluctuavit aqua incerta. Interea dum venti & mare recuſant omnia, animo revolvo prima tempora mei furti. Nox erat ingruens (namque voluptati eſt recordari) cum amans diſcedebam domo paterna. Nec mora, metu pariter cum amictu, ablato, agebam mobilia brachia per mare fluidum. Luna tanquam comes obſequioſa propemodum lumen mobile exhibebat in noſtrum iter natanti. Ego hanc venerans, Benigna ſis, *dixi,* Dea ſplendida, & rupes Latmiæ obverſentur menti tuæ. Endymion non patiatur te eſſe cordis duri. Converte, quæſo, faciem tuam ad mea furta. Tu, Dea, devecta cœlo quærebas mortalem. Fas ſit vera dicere; quam peto, ipſa eſt Dea.

NOTÆ.

e *Audaces*] Non alæ, ſed homo audax eſt, qui pennis ſibi non datis utitur.

f *Dædalus*] Qui ſibi & Icario filio fabricatis alis, Minoïs iram effugit.

g *Icarium*] Dictum eſt ab Icaro, qui contra patris juſſa, cum altius volaſſet, cera, qua pennæ continebantur, liquefacta, in maris Ægæi partem illam decidit, quæ ab ipſo nomen obtinuit. Quod vero iſtud Leander meminit, perinde eſt ac ſi dixiſſet, *Quamvis periculoſiſſimum eſſe aëra tentare, me admoneat propinquum littus Icarium.*

h *Dubia*] Cuique adeo non ſatis tuto vitam Leander crediderat.

i *Cuncta*] Voſſianus habet *vota.*

k *Agito*] Id eſt, *Animo omnia, quæ primo noſtro congreſſu acta ſunt, recolo.*

l *Lenta*] *Mollia; natatu flexibilia; quæque remorum modo lentari & flecti poſſent.*

m *Tremulum*] *Propter aquæ motum.*

n *Suſpiciens*] *Hanc Lunam venerant.*

o *Subeant*] *Ut inde quid ſit amor recordans, mihi amanti faveas.*

p *Latmia*] Montis Latmi, in Caria, ubi cum Endymione Luna concubuiſſe dicitur.

q *Non ſinat*] Quaſi dicat, *Quemadmodum votis tuis & amori faventem cupis habere Endymionem: ita tu aliorum, meo præſertim, amori indulgeas.*

r *Vultus*] Diceret ad alium *Flecte cor*; ſed ad Lunam argute (verbi *flecte* ſenſu nonnihil diverſo) *vultus*, dixit: quia nimirum ejus lumine opus habebat.

ſ *Tu Dea*] Rationem addit, cur ſibi favere Luna debeat, argumento à minori deſumpto.

t *Dea*] Cujus pulchritudo, aliaque, cum Dearum pulchritudine comparari poſſint.

Ne

Neu referam mores cœleſti pectore dignos;
Forma niſi in veras non cadit illa Deas.
A Veneris facie non eſt [u] *prior ulla, tuaque.*
Neve meis credas vocibus, ipſa fides.
Quanto, cum fulges radiis argentea puris,
Concedunt [x] *flammis ſidera cuncta tuis;*
Tanto formoſis formoſior omnibus illa eſt.
Si dubitas, [y] *cæcum,* [z] *Cynthia, lumen habes.*
Hæc ego, vel certe non his diverſa, locutus
Per mihi [a] cedentes nocte ferebar aquas.
Unda [b] repercuſſæ radiabat imagine Lunæ,
Et nitor in [c] tacita nocte [d] diurnus erat:
Nullaque vox, noſtras nullum veniebat ad aures,
Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
[e] Alcyones ſolæ memores Ceycis amati
Neſcio quid viſæ ſunt mihi [f] dulce queri.
Jamque fatigatis [g] humero ſub utroque lacertis,
Fortiter in ſummas erigor altus aquas.
Ut procul aſpexi [h] lumen, [i] *Meus ignis* [k] *in illo eſt,*
Illa meum, dixi, *littora* [l] *lumen habent.*

INTERPRETATIO.

Neve commemorem mores dignos pectore cœleſti; illa pulchritudo non datur niſi veris Deabus. Poſt vultus Veneris, & tuos, nulli ſunt ſplendidiores. Neve fidem adhibeas meis verbis, ipſa cernis. Quanto omnes ignes cœleſtes vincuntur tuis ignibus, cum candida ſplendes radiis nitidis; tanto illa eſt pulchrior omnibus pulchris. Si dubitas, Cynthia, habes aciem obtuſam. *Ego hæc fatus, vel certe non his aliena, vehebar nocte per aquas mihi tranſitum præbentes. Aqua fulgebat ſpecie lunæ repercuſſæ, & ſplendor diurnus erat in nocte ſilenti: & nullus ſonus, nullus ſtrepitus illabebatur in aures noſtras, niſi aquæ impulſæ. Solæ Alcyones non oblitæ Ceycis dilecti ſunt mihi viſæ queri neſcio quid ſuave. Et jam brachiis defeſſis ſub utroque humero, ſublimis ſtrenue efferor in ſupremas aquas. Ut longe vidi lumen,* Meus ignis eſt in illo, *dixi,* illa littora tenent lumen meum,

NOTÆ.

u *Prior*] Pulchritudine, *ſcil.*

x *Flammis*] *Lumini.*

y *Cæcum lumen habes*] *Cæcutis, cæca es.*

z *Cynthia*] Diana; à Cynthio Deli monte.

a *Cedentes*] Aqua, nimirum ſolidis corporibus non negat tranſitum.

b *Repercuſſæ*] Gall. *Reflechie.* Angl. *Reflected.* Lumen dicitur repercuti, cum ab aliqua corporis ſoliditate remittitur.

Tacita] Cujus nec ſilentium, nec per Lunam irradiatio, ventis, aut ſtrepitu aquarum turbabatur. Sed vide mihi, quæſo, quam artificioſe animo expatietur noſter auctor; quamque bene jucundiſſimis rebus narrationem ſuam ornet.

d *Diurnus*] *Nox ut dies clara erat.*

e *Alcyones*] Aves ſunt, ab Alcyone, Ceycis uxore, in eam avem mutata, ſic dictæ; quas cum nidificant, tranquillum æquor dicunt habere. Sed de tota hac fabula videbimus poſtea in Metamorphoſi.

f *Dulce*] Id eſt, *Voce, utut lugubri, dulci tamen & ſuavi.*

g *Humero*] Ibi vero & in humerorum brachiorumque commiſſura, ex natationis labore, dolor primum ſentitur.

h *Lumen*] Ex face, quæ in turri accenſa erat.

i *Meus ignis*] Amor.

k *In illo*] Propter amicam, *ſcil.*

l *Lumen*] Amicam intelligit.

Et ſubito laſſis vires rediere lacertis:
Viſaque, quam fuerat, [m] mollior unda mihi.
Frigora ne poſſim gelidi ſentire [n] profundi,
Qui calet in cupido pectore, præſtat amor.
Quo magis accedo, propioraque littora fiunt.
Quoque [o] minus reſtat, plus libet ire mihi.
Cum vero poſſum cerni quoque; protinus addis
Spectatrix animos, ut valeamque facis.
Tunc etiam nando dominæ placuiſſe laboro,
Atque oculis [p] jacto brachia noſtra tuis.
Te tua vix prohibet nutrix deſcendere in [q] altum.
Hoc quoque enim vidi: nec mihi verba dabas.
Nec tamen effecit, quamvis retinebat [r] euntem,
Ne fieret prima pes tuus udus aqua.
Excipis amplexu, feliciaque oſcula jungis:
Oſcula (Dî magni!) trans mare digna peti.
Eque tuis demptos humeris mihi tradis amictus:
Et madidam ſiccas æquoris [ſ] imbre comam.
Cætera nox, & nos, & turris conſcia novit,
Quodque mihi [t] lumen per vada monſtrat iter.
Nec magis illius numerari gaudia noctis.
Helleſpontiaci quam maris [u] alga poteſt.
Quo brevius ſpatium nobis ad furta dabatur,
Hoc magis eſt cautum, ne foret illud iners.

INTERPRETATIO.

Et ſtatim vires recurrerunt in brachia defeſſa; & aqua mihi viſa facilior, quam fuerat. Amor qui viget in pectore avido, efficit ne poſſim tangi frigoribus maris frigidi. Quo magis appropinquo, & littora fiunt viciniora, & quo minus ſupereſt, plus mihi libet natare. Cum vero poſſum quoque videri, ſtatim ſpectatrix auges animos, & cauſa es ut valeam. Tunc etiam conor gratum eſſe Dominæ natando, & moveo lacertos noſtros tuis oculis. Nutrix tua vix te arcet in mare currere. Vidi enim hoc quoque; nec mihi imponebas. Nec tamen conſecuta eſt, quamvis reprimebat currentem, ac pes tuus fieret humidus prima aqua. Accipis complexu, & connectis beata ſuavia: ſuavia (Dii magni?) digna peti trans mare. Et porrigis mihi veſtes detractas humeris tuis: & comprimis capillos humidos rore maris. Nox, & nos, & turris teſtis, & lumen, quod mihi oſtendit viam per maria, ſcit reliqua. Nec magis delicia illius noctis poſſunt numerari, quam alga æquoris Helleſpontiaci. Quo tempus brevius nobis concedebatur ad furta, eo magis eſt proviſum, ne illud eſt inutile.

NOTÆ.

m *Mollior*] *Quæ facilius cederet.*

n *Profundi*] Maris.

o *Minus*] Spatii, *ſcil.* ad ripam uſque.

p *Jacto*] *Cum arte per oſtentationem moveo.*

q *Altum*] *Mare.*

r *Euntem*] *Te.*

ſ *Imbre*] *Aqua*: quomodo & Virgilius locutus eſt.

t *Lumen*] Fax, de qua jam ſæpe.

u *Alga*] Herba eſt quædam nullius fere uſus, maris ejectamentum.

Jamque,

Jamque, [x] fugatura [y] Tithoni conjuge noctem,
  Prævius Auroræ [z] Lucifer ortus erat.
Oſcula congerimus properata ſine ordine raptim,
  Et querimur [a] parvas noctibus eſſe moras.
Atque ita, cunctatus monitum nutricis amaræ,
  Frigida deſerta littora turre peto.
Digredimur flentes: repetoque ego [c] virginis æquor,
  Reſpiciens dominam, dum licet, uſque meam.
Si qua fides vero eſt; veniens huc eſſe natator;
  Cum redeo, videor naufragus eſſe mihi.
Hoc quoque [d] ſi credas; ad te via [e] prona videtur:
  A te cum redeo, clivus [f] inertis aquæ.
Invitus repeto patriam: quis credere poſſit?
  Invitus certe [g] nunc moror urbe mea.
Hei mihi! cur animo juncti, ſecernimur undis?
  Unaque mens, tellus non habet una duos?
Vel tua me Seſtos, vel te mea ſumat Abydos:
  Tam tua terra mihi, quam tibi noſtra placet.
Cur ego [h] confundor, quoties confunditur æquor?
  Cur mihi cauſa [i] levis ventus [k] obeſſe poteſt?

INTERPRETATIO.

Jamque, uxore Tithoni profligatura noctem, Lucifer præcurſor Auroræ lucebat. Cumulamus raptim ſuavia accelerata ſine ordine, & querimur exigua ſpatia dari noctibus. Atque ita moratus admonitus nutricis ſeveræ, vado ad littora gelida, turre derelicta. Disjungimur lugentes, & ego ineo mare virginis, reſpiciens indeſinenter meam Dominam, dum datur. Si qua eſt fides vero, mihi videor huc accedens eſſe natator, cum revertor, videor *eſſe naufragus. Hoc quoque ſi credas, iter videtur declive ad te: cum revertor à te,* videtur *collis aquæ immobilis. Nolens revertor in patriam: quis poſſit credere? Nunc certe nolens maneo in urbe mea. Hei mihi! quamobrem connexi mente, ſejungimur aquis? Animus quoque unus habet duos, terra non* habet? *Vel Seſtos tua me capiat, vel mea Abydos te: tua tellus tam mihi arridet, quam tibi noſtra. Quamobrem ego perturbor, quoties mare perturbatur? Quamobrem ventus, levis cauſa, poteſt mihi nocere?*

NOTÆ.

x *Fugatura*] Id eſt, *Cum Aurora noctis umbras diſcutere deberet.* Matutinum tempus circumſcribit.

y *Tithoni conjuge*] *Aurora.*

z *Lucifer*] Stella eſt errans, quam Venerem quoque appellamus, quæ ortum Solis quia præcedit, *Phoſphorus* & *Lucifer*; quia ejuſdem occaſum ſequitur, *Heſperus* nominatur.

a *Parvas*] *Noctes breves eſſe.*

b *Cunctatus*] Quid hoc in loco ſignificet vox iſta, res ipſa declarat. De diſceſſu Leandrum admonebat nutrix; illa interim manebat. Gellius dixit *tolerare & cunctari dolores.*

c *Virginis æquor*] *Helleſpontum,* ab Helle puella in illud mare delapſa ita dictum.

d *Si credas*] Forte *vix credas.* Heinſius.

e *Prona*] *Declivis, facilis, minimeque adeo laborioſa.*

f *Inertis*] *Concertæ, craſſæ, obſtantis, inviæ, & natatu difficilis.*

g *Nunc*] *Cum ad te præſertim nare non poſſum.*

h *Confundor*] *Turbor*; *quod ad amicam difficile iter fore cognoſcam.*

i *Levis*] In vocis ambiguitate ludit.

k *Obeſſe*] Cum cœlum & maria turbat.

Jam noſtros [l] curvi norunt delphines amores:
  Ignotum nec me [m] piſcibus eſſe reor.
Jam [n] patet attritus ſolitarum limes aquarum;
  Non aliter, multa quam via preſſa rota.
Quod mihi non eſſet, niſi [o] ſic iter, ante querebar:
  At nunc per ventos [p] hoc quoque deeſſe queror.
Fluctibus immodicis [q] Athamantidos æquora [r] canent,
  Vixque manet portu tuta carina ſuo.
Hoc mare, cum primum de [ſ] virgine nomina merſâ,
  Quæ tenet, eſt nactum, tale fuiſſe puto.
Et ſatis amiſſa locus hic infamis ab Helle eſt:
  [t] Utque mihi parcat, [u] crimine nomen habet.
[x] Invideo Phryxo; quem per freta triſtia tutum
  Aurea lanigero vellere vexit ovis.
Nec tamen officium pecoris [y] naviſve requiro:
  Dummodo, quas [z] findam corpore, dentur aquæ.
[a] Arte egeo nulla: fiat modo copia nandi,
  Idem navigium, navita, [b] vector, ero.

INTERPRETATIO.

Delphines pandi jam cognoſcunt meos amores: & arbitror me nec incognitum eſſe piſcibus. Jam callis aquarum conſuetarum conſpicitur notatus, non aliter quam iter tritum frequenti rota. Dolebam antea, quod via mihi non daretur niſi ſic: at nunc doleo hanc quoque denegari per ventos. Maria Athamantidos albicant vaſtis undis, & navis vix ſtat ſecura in portu ſuo. Arbitror hoc mare tale fuiſſe, cum primum invenit nomina quæ habet de puella obruta. Et hic locus eſt ſatis infamatus ab Helle perdita; & quamvis mihi ignoſcat, habet nomen culpa. Æmulor Phryxo; quem ſecurum aries aureus vellere lanifero portavit per maria luctuoſa. Nec tamen expeto ſervitium pecoris ſeu navis, dummodo aquæ præbeantur, quas ſulcem corpore. Nulla arte opus habeo, modo præbeatur locus natandi, idem ero navis, nauta, vector.

NOTÆ.

l *Curvi*] Repando quoque dorſo illi pinguntur.

m *Piſcibus*] Aliis, *ſcil.* qui homines, ut delphini, non amant.

n *Patet*] Hyperbole.

o *Sic*] *Per natatum.* Alii habent *ſic iterare.*

p *Hoc*] *Cum per ventorum furorem maria ſulcare nequeam.*

q *Athamantidos æquora*] *Helleſpontus:* fuit enim Athamas Helles pater, ipſaque adeo Athamantis.

r *Canent*] *Albeſcunt* ex ſpuma.

ſ *Virgine*] Helle; quæ, accepto à patre ariete aureo, cum Phryxo fratre novercales inſidias fugiens, in mare quod trajiciendum fuit, periculi magnitudine perterrita, decidit: quod & ab ea nomen accepit *Helleſpontus.*

t *Utque*] *Quamvis.*

u *Crimine nomen*] Alii *nomine crimen*; quod nec invenuſtum.

x *Invideo*] Quia ille, quantumvis triſtia fuerint, maria tamen potuit tranſnatare.

y *Naviſque*] Tacite explicat quid fuerit decantatus ille aries, navis, *ſcil.* cujus ille inſigne fuit.

z *Findam*] *Findere poſſim.*

a *Arte*] Nautica, *ſcil.* Multum hic variant cod ces: at quam cum vulgatis retinuimus, lectionem, potior eſt.

b *Vector*] Patet ex textu, per vectorem eum intelligi oportere qui vehitur: quanquam & pro eo qui vehit idemnoſte r auctor uſurpavit in Faſtis.

Nec

Nec [c] ſequar aut [d] Helicen, aut, qua [e] Tyros utitur, [f] Arcton:
[g] Publica non curat ſidera noſter amor.
[h] Andromedan alius ſpectet, claramve [i] Coronam,
Quæque micat gelido [k] Parrhaſis [l] Urſa polo.
At mihi, quas [m] Perſeus & cum [n] Jove [o] Liber amarunt,
Indicium dubiæ [p] non placet eſſe viæ.
Eſt aliud lumen multo mihi certius iſtis;
Non erit in tenebris quo duce noſter amor.
[q] Hoc ego dum ſpectem, Colchos, & in ultima Ponti,
Quaque viam fecit [r] Theſſala pinus, eam:
Et juvenem poſſim ſuperare [ſ] Palæmona nando,
Miraque quem ſubito reddidit herba [t] Deum.

INTERPRETATIO.

Nec aſpiciam aut Helicen, aut Arcton, qua Tyrus utitur: noſter amor non curat ſidera quæ ſunt omnium. Alius intueatur Andromedan, ſeu lucidam Coronam, & urſam *quæ Parrhaſis fulget axe gelido. At mihi non placet, quas Perſeus, & Liber cum Jove dilexerunt, eſſe duces itineris incerti. Eſt mihi aliud lumen multo certius iſtis; quo duce noſter amor non verſabitur in caligine. Modo illud aſpiciam, proficiſcar Colchos, & in remotiſſima Ponti, & qua navis Theſſalia aperuit iter: & poſſim vincere juvenem Palæmona natando, & quem herba admirabilis protinus effecit Deum.*

NOTÆ.

c *Sequar*] *Illius intuitu & obſervatione iter meum dirigam.*

d *Helicen*] Quod nulla arte egere ſe dixit, explicat. Notum eſt vero ſideribus iter ſuum nautas dirigere. Helicen quod attinet, Urſa eſt major, ſignum ſeu ſidus Septentrionale, quod & Septentrio dicitur; in quod ſidus Calliſto Lycaonis filia à Jove mutata eſt, poſtquam Junonis, aut Dianæ ira, Urſæ formam induiſſet.

e *Tyros*] Pro nautis Tyriis & Phœnicibus, Syriæ, ad Mediterraneum, incolis.

f *Arcton*] Urſa eſt minor, ſidus etiam Septentrionale, alio nomine *Cynoſura* dictum: quo potiſſimum utebantur Tyrii & Phœnices propter Thaletem natione Phœnicem, qui huic *Arctos* nomen primus & ab illo alii impoſuerunt.

g *Publica non curat*] *Sed amicæ lumine tanquam Cynoſura ducitur.*

h *Andromedan*] Hanc Cephei filiam Perſeique conjugem, Minervæ beneficio, & Perſei gratia, inter ſidera collocatam fuiſſe poëtæ finxerunt: quam obſervaſſe dicuntur nautæ Egyptii.

i *Coronam*] Sidus ex Ariadnæ corona in cœlum à Libero patre tranſlata: quam ſecutos eſſe Cretenſes quidam volunt.

k *Parrhaſis*] *Arcadica*, nam Arcadiæ pars eſt Parrhaſia; ubi & urbs fuit eo nomine, mons quoque *Parrhaſus*.

l *Urſa*] Major *ſcil.* quæ Calliſto eſt Arcadica, Lycaonis, Arcadiæ regis, filia.

m *Perſeus*] Andromedan, quam à ceto liberavit, amavit.

n *Jove*] Calliſtonem vitiavit.

o *Liber*] Ariadnen Bacchus uxorem habuit, de cujus corona mentionem fecit Ovidius.

p *Non placet*] A ſe ſolo amatam amicam ſuam itineris vult habere directricem. Atque hæc ſunt & elegantiſſima, & ex intimo naturæ ſinu deprompta.

q *Hoc ego*] Argonautarum tangit expeditionem; cui parem, duce amica, poſſe ſuſcipere ſe profitetur.

r *Theſſala*] Jaſonis & Argonautarum navis.

ſ *Palæmona*] Hic, *Melicertes* etiam dictus, Athamantis fuit filius, in Deum marinum mutatus: cujus fabulam poſtea in Metam. videbimus.

t *Deum*] Glaucus eſt, piſcator, qui deguſtata quadam herba, ad cujus contactum piſces in ripa poſitos, ſubito collectis viribus, in aquam exilire viderat, ipſe in mare ſeſe præcipitavit, Deuſque factus eſt.

Sæpe

Sæpe per aſſiduos languent mihi brachia motus,
Vixque per immenſas feſſa trahuntur aquas.
His ego cum dixi, *Pretium non vile laboris,*
Jam dominæ vobis colla tenenda dabo.
Protinus illa valent, atque ad ſua præmia tendunt;
Ut celer [u] Eleo carcere miſſus equus.
Ipſe meos igitur [x] ſervo, [y] quibus uror, amores:
Teque, magis cœlo digna puella, ſequor.
Digna quidem cœlo, ſed adhuc tellure morare:
Aut dic ad ſuperos & mihi qua ſit iter.
[z] Hic es, [a] & exiguum miſero contingis amanti:
[b] Cumque mea fiunt turbida mente freta.
Quid mihi, quod lato non ſeparor æquore, prodeſt?
Num minus hoc nobis tam brevis obſtat aqua?
An malim [c] dubito, toto procul orbe remotus
[d] Cum domina longe ſpem quoque habere mea
Quo propius nunc es, [e] flamma propiore caleſco:
Et res non ſemper, [f] ſpes mihi ſemper adeſt.

INTERPRETATIO.

Sæpe lacerti mihi ſunt debiles per agitationes continuas, & vix laſſi moventur per vaſta æquora. Cum ego illis dixi, Jam exhibebo vobis præmium non leve laboris, colla amplectenda Dominæ; *illi ſtatim fiunt validi, atque adnituntur ad ſuam mercedem; ut equus emiſſus carceribus Eleis. Ergo ego intueor amores meos, quibus ardeo; & te aſpicio, puella magis digna cœlo. Digna es quidem cœlo, ſed mane adhuc in terra; aut doce qua via ſit mihi etiam ad Divos. Hic es; & minimum conjungeris infelici amanti: & maria commoventur cum mente mea. Quid me juvat, quod non disjungor vaſto mari? Num minus eo tam arcta aqua nobis officit? Neſcio an malim, longe diſſitus toto orbe habere quoque ſpem procul cum domina mea. Quo propius nunc es, ardeo igne propiore: & res non ſemper mihi præſens eſt, ſpes eſt ſemper.*

NOTÆ.

u *Eleo*] In Elide juxta Piſam, in Peloponneſo, celebrari ſolitos fuiſſe ludos Olympicos nemo neſcit. Carceres vero erant in Circo, locus unde equi ad curſum emitterentur: adeoque quid ſit *carcer Eleus*, clarum eſt.

x *Servo*] Tanquam ſidera *obſervo*; *quibus curſus meos dirigam.*

y *Quibus uror*] Quique adeo ignes ſunt, & ſidera.

z *Hic*] In terris, non in cœlo.

a *Et exiguum*] *Et, quamvis remota non ſis, modice tamen & raro es cum amante.* Dolens & querens iſtud dicit.

b *Cumque*] Dixiſſet, ſi per carminis leges licuiſſet, *Cum fretis turbatur mens mea.*

c *Dubito*] Quia tanta impatientia non teneretur, ſi remotior amica eſſet; uti quidem poſtmodum indicat.

d *Cum domina longe*] Nimirum, ſi domina, ſpes quoque longe eſſet.

e *Flamma propiore*] *Ardentiore, & impatientiore amore:* quæ cauſa eſt, ut dixi, cur, num ab amica remotior eſſe mallet, dubitaret: nam quo majus deſiderium, eo gravior privatio. Hic vero aliquantulum immoratum eſſe non pigebit, credo, virum philoſophum, poſtquam cognoverit motus etiam animi violentiſſimos privatione quoque poſſe ſedari, ſalutemque in deſperatione inveniri: uſque adeo verum eſt quod alicubi legiſſe videor, in orbem omnia in orbe recurrere, ubi extrema quæque ſeſe contingant: ut maximus etiam dolor, maximæ etiam Epicureorum voluptati, indolentiæ dico, ſit proximus. Quanquam prolixiori diſquiſitione hæc omnia opus habent.

f *Spes*] Quæ eſt deſiderii aculeus, ſine quo ſtatim elangueſcit. Quis enim, niſi ſtultus & excors eſt adoleſcentulus aut fœmina, in eo hæreat, quod plane eſſe non poteſt?

Pene manu, quod amo (tanta eſt vicinia,) tango;
  Sæpe ſed (heu!) lacrymas [g] hoc mihi *pene* movet.
[h] Velle [i] quid eſt aliud [k] fugientia prendere poma,
  [l] Spemque ſuo refugi fluminis ore ſequi?
Ergo ego te nunquam, niſi [m] cum volet [n] unda, tenebo?
  Et me felicem [o] nulla videbit [p] hyems?
Cumque minus firmum nil ſit, quam ventus & unda,
  In ventis & aqua ſpes mea ſemper erit?
[q] Æſtus adhuc tamen eſt: [r] quid cum mihi [ſ] læſerit æquor
  [t] Plias & [u] Arctophylax [x] Oleniumque pecus?

INTERPRETATIO.

Tango propemodum manu (tanta eſt propinquitas) quod amo: ſed heu! hoc propemodum *ſæpe mihi ciet lacrymas. Quid eſt aliud captare poma elabentia, & petere ore ſuo ſpem fluvii dilabentis? Ergo ego nunquam te amplectar, niſi cum fluctibus libebit, & nulla tempeſtas me aſpiciet beatum? Et cum nihil ſit minus conſtans quam ventus & aqua, ſpes mea ſemper erit in ventis & aqua? Attamen æſtus eſt adhuc: quid* erit *cum Plias & Arctophylax & pecus Olenium turbaverit mihi mare?*

NOTÆ.

g *Hoc pene*] *Quod pene tango.* Gall. *Ce preque eſt ce qui me fache.* Angl. *That which is near me, puts me in pain.* Illud eſt quod dixi, quo major eſt ſpes, majus eſt deſiderium; nec ſæpe tantus eſt ex objecti privatione dolor, ſi ejus tantum valorem conſideres, quam ex eo, quod maxime illud ſperans & expectans perdideris: quia, ſcilicet, tum maxime ſpiritus ſunt in maximo motu. Atque hinc eſt, quod plerumque, quietis ſenſibus, quid nos turbare potuerit, attoniti miramur; quanquam cauti & philoſophorum præceptis imbuti, eundem toties non errant errorem.

h *Velle*] Tantali pœnæ hoc ſuum deſiderium comparat, cum & ipſe in mediis aquis, ut videtur, id eſt, prope in amicæ ſinu, ea non poſſit potiri.

i *Quid eſt aliud*] Perinde ac ſi dicat, *Idem eſt.*

k *Fugientia*] De Tantalo alicubi noſter Ovidius.

> *Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat.*

Et Seneca in Hercule furente,

> *In amne medio faucibus ſiccis ſenex*
> *Sectatur undas, abluit mentum ſenex;*
> *Fidemque cum jam ſæpe decepto dedit,*
> *Perit unda in ore: poma deſtituunt famem.*

Alia plurima poëtæ; ſive ut avaros inſectentur; ſive ut alia ingenii humani mala arguant.

l *Spemque*] Id eſt, ex ſpe ſua, fugientia flumina captare, ut loquitur Horatius.

m *Cum volet unda*] Alluſio ad Tantali fugientia flumina.

n *Unda*] *Mare,* cum tranquillum erit.

o *Nulla videbit*] Id eſt, *Per eam mihi non licebit.*

p *Hyems*] *Tempeſtas, aut maris æſtus, & turbatio.*

q *Æſtus*] *Æſtatis tempus,* quo placidius eſt mare.

r *Quid cum*] *Multo minus ad amicam ire licebit.*

ſ *Læſerit*] *Turbaverit.*

t *Plias*] Pleïades, Atlantis ex Pleïone nympha filiæ, in cœlum tranſlatæ ſidus faciunt, quod ortu & occaſu pluvias & tempeſtates ciere vulgo dicitur.

u *Arctophylax*] Stella eſt, quæ & Bootes dicitur, Urſæ majori quaſi comes & cuſtos addita.

x *Olenium*] Capram intellige, cum hœdis, ſi voles, quas cum matre in cœlum, ob lactis ab ipſa præbiti beneficium, Jupiter in cœlum tranſtulit, ſiduſque, ſi credere fas eſt, fecit pluviale & procelloſum. Dicta vero eſt capra Olenia ab Oleno Bœotiæ civitate, ubi nutrita fuit; vel ab Oleno quodam Vulcani filio, Ægæ & Ælices nympharum patre, quæ Jovis nutricis fuerunt. Sed Hyginum vide; unde fabularum iſtarum confuſionem cognoſcere licebit, niſi mavis ſapienter contemnere.

Aut ego [y] non novi, quam ſit temerarius; aut me
 In freta non cautus [z] tunc quoque mittet Amor.
Neve putes id me, [a] quod abeſt, promittere [b] tempus,
 [c] Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor:
 Ire per invitas experiemur aquas.
Aut mihi continget felix audacia ſalvo:
 Aut mors ſolliciti finis amoris erit.
[d] Optabo tamen, ut partes expellar in [e] illas;
 Et [f] teneant portus naufraga [g] membra tuos.
Flebis enim, tactuque meum dignabere corpus:
 Et, *Mortis*, dices, *huic ego*, [h] *cauſa fui.*
Scilicet interitus offenderis [i] omine noſtri:
 Literaque inviſa eſt hac mea parte tibi.
Deſino; parce [k] queri. Sed & ut mare finiat iram,
 Accedant, quæſo fac tua vota meis.
[l] Pace [m] brevi nobis opus eſt: dum transferor iſto:
 Cum tua contigero littora, perſtet hyems.

INTERPRETATIO.

Aut ego neſcio quantum amor ſit inconſultus, aut ille *imprudens me quoque tum in mare propellet. Et ne credas me polliceri illud tempus, quia remotum eſt: exhibebo tibi pignora non remota promiſſi. Mare ſit nunc inflatum aliquot adhuc noctibus, tentabimus tranſire per aquas reluctantes. Aut erit læta audacia mihi incolumi; aut interitus erit finis amoris anxii. Cupiam tamen ut ejiciar in illa littora; & artus naufragium paſſi ſubeant portus tuos. Nam lugebis, & cohoneſtabis meos artus tactu, & dices,* Ego fui huic cauſa obitus. *Nimirum læderis præſagio noſtræ mortis: & epiſtola mea eſt tibi odioſa hoc loco. Omitto; noli conqueri. Sed etiam, fac, oro, tuæ preces jungantur meis, ut æquor deponat furorem. Opus eſt nobis exigua tranquillitate, donec illuc tranſvehor: tempeſtas duret poſtquam pervenero ad tua littora.*

NOTÆ.

y *Non novi*] Diceremus Gallice. *Ou il faudra que j'oublie bien juſques ou va la temerite de l'Amour, ou, &c.* Angl. *Either I muſt have forgot how far the Raſhneſs of Love will carry a Man, or, &c.* Quod loquendi genus poteſt quandoque aliquam parere obſcuritatem. Senſus eſt hoc in loco, velle Leandrum, niſi temerarium eſſe amorem oblitus fuerit, utque adeo temerarius eſſe ipſe deſierit, procelloſo mari ſeſe per hyemem committere.

z *Tunc*] Sideribus concitato mari.

a *Quod abeſt*] Plurimi nimirum remoto periculo ſtrenui videntur.

b *Tempus*] *Vel me potius illo tempore.*

c *Pignora*] Innuit ſe, quanquam turbato mari, ad amicam brevi venturum.

d *Optabo tamen*] Unus Patavinus habet, *Et tamen optabo ut*; quod, rejecta tamen particula *ut*, probat Heinſius. Dicit Leander, ſi moriendum fuerit, ſe optaturum, ut fluctibus ad amicæ ripam deferatur.

e *Illas*] *Amicæ.*

f *Teneant*] *Ad eos perveniant.*

g *Membra*] *Mea*, ſcil.

h *Cauſa*] *Quia propter mei amorem tam turbidum mare eſt auſus ingredi.*

i *Omine*] Ille vero tempeſtate jactatus in aquis periiſſe dicitur.

k *Queri*] *Quod mihi male videar ominari.*

l *Pace*] Maris tranquillitate.

m *Brevi*] *Quia longa non eſt via, & bene nota.*

Illic eſt aptum noſtræ [n] navale [o] carinæ :
Et melius nulla ſtat mea puppis [p] aqua.
Illic me [q] claudat Boreas, ubi dulce morari.
[r] Tunc piger ad nandum, tunc ego [ſ] cautus ero.
[t] Nec faciam [u] ſurdis [x] convitia fluctibus ulla :
[y] Triſte nataturo nec querar eſſe fretum.
Me pariter venti teneant, pariterque [z] lacerti :
Per cauſas iſtic impediarque duas.
Cum patietur hyems, [a] remis ego corporis [b] utar.
Lumen [c] in aſpectu tu modo ſemper habe.
Interea pro me pernoctet epiſtola tecum ;
Quam precor ut minima proſequar ipſe mora.

INTERPRETATIO.

Illic eſt idoneum navale noſtræ navi : & mea puppis nulla aqua manet tranquillius. Aquilo me illic cohibeat, ubi eſt *jucundum manere. Tunc ego ero ſegnis ad natandum,* ego *tunc* ero *prudens. Nec probra ulla objiciam ſurdis undis : nec dolebo mare eſſe aſperum nataturo. Venti me pariter morentur, & pariter brachia tua ; & iſtic detinear per duas cauſas. Cum tempeſtas ſinet, ego utar remis corporis. Tu modo pone ſemper lumen in proſpectu. Interea literæ pernoctent tecum pro me, quas opto ut ipſæ ſubſequar minimo ſpatio.*

NOTÆ.

n *Navale*] Locus eſt ubi ſtare poſſunt naves, adverſus tempeſtatem.

o *Carinæ*] Seipſum navi comparat.

p *Aqua*] Amicæ ſinum intelligit.

q *Claudat*] Id eſt, *Flatibus ſuis ita totum commoveat mare, ut redire nequeam, ſed cum amica manere cogar.*

r *Tunc*] Cum per venti violentiam apud amicam manere coactus fuero.

ſ *Cautus*] *Qui me furentibus undis concredere noluero.*

t *Nec faciam*] Imo votis ullis nequidem iratum mare placare ſtuduerit, qui per ejus iram ad amicam detineatur.

u *Surdis*] *Quaſi meas preces non audiant,* intellige.

x *Convitia*] Innuit Leander iratis fluctibus ſe, quoniam ad amicam iter præcluderent, convitia feciſſe plurima.

y *Triſte*] *Adverſum.*

z *Lacerti*] *Mei,* ſcil. Se cupit, ut voluntate propria, ita & maris ira, ſeu ventis, ad amicam retineri.

a *Remis*] Brachiis, *ſcil.* & pedibus. *Ad te nabo.*

b *Utar*] *Ut ad te eam,* ſcilicet.

c *In aſpectu*] *In turri,* ſcil. *ut eo lumine natatum poſſim dirigere,*

EPI-

EPISTOLA XIX.

Argumentum.

Hero, accepta Leandri epiſtola, reſpondet : id agens, ut ſe ardenter redamare ſignificet, & ad mutuos amplexus amatorem vocat. Deſidiam vero interdum accuſat : ut oſtendat, quam ſincero & continuo amore ſemper eum amet. Aliquando mari iraſcitur. Nonnunquam timet, ne Leander alio ſuum animum tranſtulerit. Verum, ſtatim amoris ſuſpicionem in amantium conſuetudinem, qui omnia timent, rejicit & conjecturam minuit. Demum ſuadet, ut non niſi tranquillo freto ſe committat.

HERO LEANDRO.

QUAM mihi miſiſti verbis, Leandre, ſalutem,
Ut poſſim miſſam [a] rebus habere ; veni.
Longa mora eſt nobis [b] omnis, quæ gaudia differt.
Da veniam [c] faſſæ ; non patienter amo.
Urimur igne pari : ſed ſum tibi [d] viribus impar.
Fortius ingenium ſuſpicor eſſe viris.
Ut corpus teneris ita mens infirma puellis.
Deficiam ; parvi temporis adde moram.
Vos, modo venando, modo rus [e] geniale colendo,
[f] Ponitis in varia tempora longa mora.
Aut fora vos retinent, aut [g] unctæ dona palæſtræ :
Flectitis aut fræno colla [h] ſequacis equi.
Nunc volucrem laqueo, nunc piſcem ducitis hamo.
Diluitur [i] poſito ſerior [k] hora mero.

INTERPRETATIO.

Ut mihi liceat per res ſalute frui, qua me imperitus es verbis, Leandre, adeſto. Omne ſpatium quod remoratur voluptatem, eſt nobis prolixum. Ignoſce confitenti ; amo ſolicite. Ardemus flamma æquali, ſed ſum te minor fortitudine. Arbitror animum eſſe validiorem viris. Ut corpus eſt *imbecille mollibus puellis, ita* eſt *animus. Differ exiguo tempore, linquar animo. Vos interdum venando, interdum colendo agrum amœnum collocatis tempora prolixa in diverſa mora. Vel fora vos morantur, vel munera nitidæ paleſtræ, vel ſubigitis fræno cervices equi docilis. Interdum carpitis avem reti, interdum piſcem hamo : hora veſpertina delenitur vino admoto.*

NOTÆ.

a *Rebus*] *Effectu.*

b *Omnis*] Etiam breviſſima.

c *Faſſæ*] *Mihi amoris impatientiam confitenti.*

d *Viribus*] *Animi robore, ad reſiſtendum amori.*

e *Geniale*] *Amœnum & lætum,* naturæ enim & voluptatis Deus eſt Genius.

f *Ponitis*] Pergit in reddendis rationibus, quamobrem minus ſint viri impatientes.

g *Unctæ*] Oleo ſeſe perfundere ſolitos eſſe athletas tritum eſt. Inde unctæ dicuntur palæſtræ.

h *Sequacis*] *Fræno parentis.*

i *Poſito*] Prompto & appoſito.

k *Hora*] Id eſt, viri etiam ſub noctem vino ſeſe oblectant.

[i] His mihi [m] ſubmotæ, vel ſi minus acriter [n] urar,
Quod faciem, ſupereſt, præter amare, nihil.
Quod ſupereſt facio: teque ô mea ſola voluptas,
Plus quoque, [o] quam reddi quod mihi poſſit, amo.
Aut ego cum cara de te nutrice ſuſurro;
Quæque tuum miror cauſa moretur iter:
Aut mare proſpiciens, odioſo concita vento,
Corripio verbis æquora pene [p] tuis:
Aut ubi ſævitiæ paulum gravis unda remiſit;
Poſſe quidem, ſed te nolle venire, queror.
Dumque queror; lacrymæ per amantia lumina manant:
Pollice quas tremulo conſcia ſiccat anus.
Sæpe tui ſpecto ſi ſint in littore paſſus:
Impoſitas [q] tanquam ſervet arena [r] notas.
Utque rogem de te, & ſcribam tibi, ſi quis Abydo
Venerit, aut quæro, ſi quis Abydon eat.
Quid referam, quoties dem veſtibus oſcula, quas tu
Helleſpontiaca ponis iturus aqua?
Sic ubi lux acta eſt, & [ſ] noctis amicior hora
Exhibuit pulſo [t] ſidera clara die;
Protinus in ſummo [u] vigilantia lumina tecto
Ponimus, aſſuetæ ſigna notamque viæ.

INTERPRETATIO.

Nihil reſtat quod agam, mihi prohibitæ iſtis rebus, quamvis etiam minus vehementer arderem, præter amare. Ago quod conceditur, & te amo, ô meum unicum ſuavium, plus etiam quam quod mihi queat retribui. Aut ego ſubmiſſe de te loquor cum dilecta nutrice, & ſtupeo quæ cauſa diſtineat tuum diſceſſum. Aut proſpectans æquor arguo propemodum tuis vocibus maria turbata vento invidioſo: aut, ubi fluctus odioſi parum de aſperitate depoſuerunt, conqueror te poſſe quidem ſed nolle accedere. Et dum queror, lacrymæ fluunt oculis amore correptis, quas anus conſcia abſtergit pollice tremente. Sæpe exquiro num conſpiciantur tua veſtigia in littore; quaſi ſabulum retineat ſigna impreſſa: & ut interrogem de te, *exquiro num aliquis acceſſerit Abydo, ut ſcribam tibi, aut num aliquis eat Abydon. Quid memorem quoties deoſculer amictus, quos tu deponis nataturus mari Helleſpontiaco? Sic ubi dies præteriit, & hora gratior noctis prodidit fulgentia ſidera, die exacto, ſtatim admovemus facem pervigilem in faſtigio tecti, indicium & notam itineris ſoliti.*

NOTÆ.

i *His*] Venatione, agricultura, aucupio, piſcatu, *&c.*

m *Submotæ*] Id eſt, *Quæ illis negotiis & ſtudiis non poſſum detineri.* Alii habent *ſubmotis.*

n *Urar*] Amore, *ſcil.*

o *Quam reddi*] Venuſte: plus amare ſe dicit, quam poſſit amari.

p *Tuis*] *Quibus verbis maris æſtum accuſaſti, iiſdem prope de eo queror.*

q *Tanquam ſervet*] Quod tamen non facit. Sed ab amantibus, cupientibus, timentibus, ſperantibus, omni denique perturbatis affectu, quælibet finguntur, & creduntur.

r *Notas*] Hic veſtigia intelliguntur.

ſ *Noctis amicior hora*] *Nox.*

t *Sidera*] Lunam, *&c.*

u *Vigilantia*] *Accenſa.*

x Tortaque

[x] Tortaque verſato ducentes ſtamina fuſo
  [y] Fœminea tardas [z] fallimus arte moras.
Quid loquar interea tam longo tempore, quæris?
  Nihil, niſi Leandri nomen, in ore meo eſt.
[a] *Jamne putes exiſſe domo* [b] *mea gaudia, nutrix?*
  An vigilant [c] *omnes? &* [d] *timet ille ſuos?*
Jamne ſuis humeris illum deponere veſtes;
  [e] *Pallade jam pingui tingere membra putes?*
Annuit [f] illa [g] fere: non noſtra quod oſcula curet:
  Sed [h] movet obrepens ſomnus [i] anile caput.
Poſtque moræ minimum, *Jam certe* [k] *navigat*, inquam;
  Lentaque [l] *dimotis brachia jactat aquis.*
Paucaque cum [m] tacta [n] perfeci ſtamina terra,
  An poſſis medio [o] quærimus eſſe freto?
Et modo proſpicimus: timida modo voce precamur,
  Ut tibi det faciles utilis aura vias.
Auribus [p] interdum voces captamus, & omnem
  Adventus ſtrepitum credimus eſſe tui.

INTERPRETATIO.

Et trahentes fila intorta fuſo verſato, decipimus ſtudio muliebri longa tempora. Petis quid dicam interea tam prolixo ſpatio? Nihil niſi nomen Leandri eſt in ore meo. Jamne credas voluptatem meam domo prodiiſſe, nutrix? An omnes ſunt experrecti? & ille metuit ſuos? Jamne credas illum exuere amictus ſuos humeris; & jam ungere artus pingui olivo? *Illa ut plurimum annuit; non quod moveatur noſtris ſuaviis; ſed ſomnus ſubiens agitat caput anile. Et poſt exiguum ſpatium,* Jam certe natat, *dico*; & movet lacertos flexiles aquis depulſis. *Et poſtquam pauca fila traxi terra percuſſa, petimus an poſſis eſſe medio æquore. Et modo proſpectamus, modo oramus voce pavida, ut ventus propitius tibi præbeat iter expeditum. Nonnunquam aucupamur ſonos auribus, & arbitramur omnem ſuſurrum eſſe tui acceſſus.*

NOTÆ.

x *Tortaque*] *Nentes* uno verbo.

y *Fœminea*] Nere enim proprium eſt fœminarum.

z *Fallimus moras*] *Tædium ex tua mora minuimus.*

a *Jamne putes*] Verba Herus ad neutricem.

b *Mea gaudia*] Leandrum, *ſcil.*

c *Omnes*] *Sui* ſcil. *aut Abydeni, qui Leandri diſceſſum impediant*

d *Timet*] Ne ſint diſceſſus occulati teſtes.

e *Pallade*] *Oleo*; cujus uſum prima Pallas, ſeu Minerva homines docuiſſe dicitur. Eo autem ungebantur natatores, ne aquarum frigiditate nervi rigeſcerent, atque eorum potius facilior motus eſſet.

f *Illa*] Nutrix.

g *Fere*] Pro *fere ſemper*: ut alibi.

h *Movet*] Dormitantis vero caput annuenti modo ſimili movetur.

i *Anile*] Nutricis.

k *Navigat*] *Leander meus,* ſcil. Verba ſunt quæ ad anum dixiſſe ſe prædicat Hero.

l *Dimotis*] Scilicet inter natandum aqua hinc inde quodammodo dimovetur.

m *Tacta*] Clar. Heinſius *tracta* reponendum cenſet, deinde ex uno aut altero codice pro *terra* reponit *tela*, quod illi maxime, eo præſertim, uti quidem videtur, arriſit, quod ſatis, ut ille ait, quid *tacta terra* ſibi velit, non ſit aſſecutus. Quanquam vero argute vir clariſſimus, locum tamen non neceſſe habeam ſolicitare. Quippe notum eſt fila trahentibus fœminis propemodum neceſſarium eſſe, ut filo producto, terram tangant prius fuſo, quam illud evolvant.

n *Perfeci ſtamina*] *Nevi fila.*

o *Quærimus*] Ex nutrice, *ſcil.*

p *Interdum*] Puteanus *incertas.*

Sic

Sic ubi [q] deceptæ pars eſt mihi maxima noctis
  Acta; ſubit furtim lumina feſſa ſopor.
Forſitan invitus, mecum tamen, [r] improbe, dormis:
  Et quanquam non vis ipſe venire, venis.
Nam modo te videor prope jam ſpectare natantem:
  Brachia nunc humeris humida ferre meis:
Nunc dare, quæ ſoleo, madidis velamina membris;
  Pectora nunc juncto [ſ] noſtra fovere ſinu.
Multaque præterea, linguæ reticenda modeſtæ;
  Quæ feciſſe juvat, facta referre pudet.
[t] Me miſeram! brevis eſt hæc & non vera voluptas.
  Nam tu cum ſomno ſemper abire ſoles.
Firmius ô cupidi tandem coëamus amantes:
  Nec careant vera gaudia noſtra fide.
Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
  Cur toties à me, lente natator, abes?
Eſt mare (confiteor) nondum tractabile nanti:
  Nocte ſed heſterna lenior aura fuit.
Cur ea præterita eſt? cur non [u] ventura timebas?
  Tam bona cur periit, nec tibi rapta via eſt?
[x] Protinus ut ſimilis detur tibi copia curſus;
  Hoc melior certe, quo prior, [y] illa fuit.

INTERPRETATIO.

ic poſtquam pars maxima noctis deceptæ ſt mihi præterita, ſomnus ſenſim in oculos ſſos irrepit. Forſitan coactus, cubas tamen ecum, proterve: & quamvis ipſe non cu- ias accedere, accedis. Nam modo videor ſpicere te jam prope nantem; modo admo- ere udos lacertos meis humidis. Modo por- igere amictus, quos ſum aſſueta porrigere *rtubus humidis: modo calefacere pectora oſtra gremio admoto. Et multa inſuper rætermittenda lingua honeſta; quæ prodeſt eciſſe; cum acta ſunt, pudet narrare. Hei ibi! hæc gaudia ſunt brevia & minus ſincera. Nam tu ſoles ſemper recedere cum ſopore. O conjungamur denique certius avidi amantes: nec voluptas noſtra ſit ſine certa fide. Quamobrem ego gelida tranſegi tot noctes deſertas? Quamobrem toties ſejungeris à me, tarde natator? Æquor nondum eſt moderabile natanti: ſed ventus fuit placidior nocte heſterna. Quamobrem ea effluxit? Quamobrem non reformidabas futura? Quamobrem iter tam facile tibi ſubtractum nec correptum eſt? Qamvis continuo par tibi concedatur facultas natandi, illa fuit profecto eo commodior, quo prior.*

NOTÆ.

q *Dcceptæ*] *Decipere noctem* eſt, aliquid gendo, tædium ejus levare. Vide tamen nnon ſatius ſit vocem iſtam ad puellam ipam referre, quæ decepta ſit, & fruſtra mantem expectaverit.

r *Improbe*] Contumelia amatoria.

ſ *Noſtra*] Quidam habent *veſtra*, quod lacuit clar. Heinſio.

t *Me miſeram*] Diſtichon hoc ſuſpectum habet idem Heinſius.

u *Ventura*] Ventum, *ſcil.* & tempeſtatem.

x *Protinus ut*] *Quamvis ſtatim, & ſine mora tibi detur, ut ad me venire poſſis.*

y *Illa*] Prior copia. Priorem ad ſe veniendi opportunitatem eo meliorem fuiſſe dicit, quod prior fuerit.

[z] At cito mutata eſt jactati forma profundi :
[a] Tempore, cum properas, ſæpe minore venis.
Hic, puto, [b] deprenſus [c] nil, quod querereris, haberes ;
Meque tibi amplexo nulla noceret hyems.
Certe ego [d] tum ventos audirem [e] lenta ſonantes,
Et nunquam placidas eſſe precarer aquas.
Quid tamen evenit, cur ſis metuentior undæ ?
[f] Contentumque prius, nunc vereare, fretum ?
Nam [g] memini, cum te ſævum veniente minaxque
Non minus, aut multo non minus æquor erat.
Cum tibi clamabam, *Sic tu* [h] *temerarius eſto,*
Ne miſeræ virtus ſit tua flenda mihi.
Unde novus timor [i] hic ? quoque illa audacior fugit ?
Magnus ubi eſt ſpretis [k] ille natator aquis ?
Sis tamen [l] hoc potius, quam [m] quod prius eſſe ſolebas :
Et facias placidum per mare tutus iter.
Dum modo ſis idem : dum ſic, ut ſcribis, amemur :
[n] Flammaque [o] non fiat frigidus illa cinis.

INTERPRETATIO.

At brevi converſa eſt facies maris turbati : ſæpe, cum feſtinas, accedis tempore breviore. Hic correptus, nihil credo contingeret, quamobrem dolores, & nulla tempeſtas obeſſet tibi me complexo. Certè ego tum auſcultarem ſecura ventos obſtrepentes, & nunquam orarem æquora eſſe tranquilla. Quid tamen accidit, quamobrem ſis timidior fluctuum ? Et nunc expaveſcas mare ſpretum antea ? Nam recordor cum te accedente fretum non minus erat, aut non multo minus aſperum & periculoſum : cum tibi inculcabam, Sic tu eſto audax, ne virtus tua ſit lugenda mihi infelici. *Unde hic metus ſubitus ? Et quo illa confidentia receſſit ? Ubi eſt ille peritus natator contemptis undis ? Sis tamen potius hoc, quam quod conſueveras eſſe antea : & ſecurus viam ingrediaris per æquor tranquillum. Dummodo ſis idem, dummodo ita diligamur, ut ſcribis, & ille ignis non fiat cinis gelidus.*

NOTÆ.

z *At cito*] Objectio eſt & excuſatio ex parte Leandri : quaſi dicat Hero, *Tu moræ cauſam facis non bene ſedatum mare, veritus ne intra breve tempus intumeſceret.*

a *Tempore*] Reſponſio eſt Herus : quaſi dicat, *Utcunque maris tumorem reformidares, cum tamen paululum de ira ſua remitteret, poteras venire ; nam ſæpe tempore minore fretum tranas.*

b *Deprenſus*] Proprie & optime deprehendi dicuntur nautæ tempeſtate oppreſſi.

c *Nil*] Nihil equidem, cum Leander ipſe ventis ad amicam retineri in epiſtola ſua optaverit.

d *Tum*] *Cum me amplecteris.*

e *Lenta*] *Minime ſolicita, & quieta.* Ali habent *læta.*

f *Contemptumque*] Vide quantus ea de r ipſe Leander in epiſtola ſua fuerit.

g *Memini cum te veniente*] *Memini eju temporis, quo, cum ad me venires.*

h *Temerarius*] *Qui ad me, obſtantibus ventis, magno cum periculo venis.*

i *Hic*] *Cum jam non audeas venire.*

k *Ille*] *Leander, qui ad me adverſantibus undis venire ſolitus erat.*

l *Hoc*] Timidus.

m *Quod prius*] Audax.

n *Flamma*] Amor.

o *Non fiat*] *Non prorſus extinguatur.*

Non

Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,
Quam [p] ſimilis vento ne tuus [q] erret amor:
[r] Ne non ſim tanti, [ſ] ſuperentque pericula cauſam:
Et videar merces eſſe labore minor.
Interdum metuo, [t] patria ne lædar; & impar
[u] Ducar Abydeno [x] Threſſa puella [y] toro.
Ferre tamen poſſum patientius omnia; quam ſi
[z] Otia neſcio qua pellice captus agas:
In tua ſi veniant alieni colla lacerti:
Sitque novus noſtri finis amoris amor.
Ah potius peream, quam [a] crimine vulnerer iſto:
[b] Fataque ſint culpa noſtra priora tua!
Nec quia [c] venturi dederis mihi ſigna doloris,
Hæc loquor, aut [d] fama ſollicitata nova.
Omnia ſed vereor (quis enim ſecurus amavit?)
Cogit & abſentes plura timere [e] locus.
Felices illas, ſua quas [f] præſentia noſſe
Crimina vera [g] jubet, falſa timere vetat!

INTERPRETATIO.

Ego non tam metuo auras obſtantes meis deſideriis, quam ne amor tuus par auræ vagetur: ne non tanti ducar, & diſcrimina vincant cauſam, & videar eſſe præmium levius operâ. Nonnunquam timeo ne mihi noceat patria, & puella Thracia credar indigna lecto Abydeno. Poſſum tamen pati tolerantius quælibet, quam ſi moreris correptus neſcio qua pellice, ſi aliena brachia amplectantur tuum collum, & novus amor ſit finis noſtri amoris. Ah prius inteream quam lædar iſto flagitio; & mors noſtra prævertat tuum crimen! Neque hæc dico, quod mihi præbueris indicia futuri doloris, vel inducta rumore novo. Sed omnia paveo (quis enim quietus amavit?) Et locus ſubigit abſentes plura metuere. Beatas illas, quas ſua præſentia cogit cognoſcere veras culpas, prohibet metuere vanas!

NOTÆ.

p *Similis vento*] Levis & inconſtans, *ſcil.*

q *Erret*] *Ad aliam transferatur.*

r *Ne non ſim tanti*] Supple, *metuo*, aut *timeo*. Gall. *Je crains quæ vous ne penſiez que je n'en vaux pas la peine.* Angl. *I am afraid leſt you ſhould think I am not worth your Pains.*

ſ *Superentque*] Id eſt, *Tanta tibi videantur pericula, ut mei cauſa ea nolis adire.*

t *Patria ne lædar*] *Mihi damno ſit patria tua ignobilior.*

u *Ducar*] Alii *dicar*.

x *Threſſa*] Hæc eſt Puteanei lectio, quam optimam cenſuit clar. Heinſius; qui inſuper Thracias mulieres deſpectas fuiſſe, exemplo Themiſtoclis, Timothei, aliorum, quibus Threſſæ matres objectæ ſunt, multis denique probat. Alii codices habent *Seſta*; quæ forte vera eſt lectio.

y *Toro*] Alii habent *viro*.

z *Otia agas*] *Ceſſes*; *moreris.*

a *Crimine*] *Si aliquam aliam amaveris.*

b *Fataque*] *Mors.*

c *Venturi dederis*] Id eſt, *Mihi ullo modo quicquam patefeceris, ex quo manere me dolorem hunc conjecerim.*

d *Fama ſollicitata*] Id eſt, *Quod fama aut nuncio ullo, ſiniſtra de amore tuo audiverim.*

e *Locus*] Remotus, *ſcil.* aut loci diſtantia,

f *Præſentia*] Siqua ſint tamen.

g *Jubet*] Ni jubeat, cogit certe præſentia cognoſcere quæ coram fiunt.

Nos tam [h] vana movet, quam [i] facta injuria fallit:
 Incitat & [k] morſus error [l] uterque pares.
O utinam venias! aut ut ventuſve paterve,
 Cauſaque ſit [m] certæ fœmina nulla moræ!
Quod ſi [n] quam ſciero; moriar (mihi crede) dolendo.
 [o] Jamdudum [p] peccas, ſi mea [q] fata petis.
Sed neque peccabis, fruſtraque ego terreor [r] iſtis:
 Quoque minus venias, invida [ſ] pugnat hyems.
Me miſeram! quanto planguntur littora fluctu!
 Et latet [t] obſcura condita nube dies!
Forſitan ad pontum [u] mater pia venerit Helles,
 [x] Merſaque [y] roratis [z] nata fleatur aquis:
An [a] mare ab inviſo [b] privignæ nomine dictum
 Vexat in æquoream verſa [c] noverca Deam?
Non favet, ut nunc eſt, teneris [e] locus iſte puellis.
 Hac Helle periit; hac ego lædor aqua.
At tibi [f] flammarum memori, Neptune, tuarum,
 Nullus erat ventis impediendus amor:

INTERPRETATIO.

Offenſa falſa tam nos cruciat, quam oblata latet: & utraque ignorantia ciet æquales cruciatus. O utinam accedas! aut vel aura, vel pater, niſi puella ſit cauſa longæ cunctationis! Quod ſi aliquam cognovero; obibo (mihi crede) dolore. Jam diu delinquis, ſi quæris meam mortem. Sed neque delinques, & ego falſo moveor iſtis: & tempeſtas æmula obſtat quo minus accedas. Me infelicem! quantis undis littora pulſantur! dies quoque abſconditur tectus nube atra! forſitan mater pia Helles deſcenderit ad mare, & filia ſubmerſa lugeatur aquis effuſis; an noverca mutata in Deam marinam percellit æquor cognominatum ab odioſo nomine privignæ? Iſte locus qualis nunc eſt, non eſt propitius mollibus puellis. Helle hac aqua interiit, ego hac ſollicitor. At, Neptune, nullus amor erat tibi prohibendus recordanti ignes tuos.

NOTÆ.

h *Vana*] Id eſt, Quæ non facta ſed ficta eſt.

i *Facta*] *Siqua facta ſit tamen*, ſupple.

k *Morſus*] *Animi curas doloreſque.*

l *Uterque*] Cum tibi crimina falſa affingo, deinde quæ vera ſunt, cum neſcire me cogito.

m *Certæ*] Alii habent *tantæ*; quod prope idem eſt, quoad ſenſum, niſi quod illud majorem ſignificat impatientiam.

n *Quam*] *Fœminam*, ſcil. *quæ te à me avellat.*

o *Jamdudum*] *Valde* vel *jamdiu* exponunt. Hæc eſt vis vocis, ut rei certam & exploratam veritatem notet.

p *Peccas*] *Me occidis.*

q *Fata petis*] *Mortem quæris.*

r *Iſtis*] Suſpicionibus.

ſ *Pugnat hyems*] *Obſtat tempeſtas.*

t *Obſcura*] *Quam obſcura.*

u *Mater pia*] Nephele eſt, quam forte tempeſtatem ciere dicit Hero.

x *Merſaque*] De ſubmerſa Helle nota fabula, quam etiam ante vidimus.

y *Roratis*] *Inſtar roris effuſis:* alluſio eſt ad nubem quæ Græce Nephele dicitur; ex qua ros aut pluvia decidit.

z *Nata*] Helle.

a *Mare*] Helleſpontum.

b *Privignæ*] Helles.

c *Noverca*] Ino eſt, Athamantis altera uxor, adeoque Helles noverca; quæ in Leucothean ſeu Matutam, Deam marinam tranſmutata eſt.

d *Ut nunc eſt*] Ita tumidus.

e *Locus iſte*] Helleſpontus.

f *Flammarum*] *Amorum.*

[g] Si neque [h] Amymone, nec laudatiſſima forma
  Criminis eſt [i] Tyro fabula vana tui,
[k] Lucidaque [l] Alcyone, [m] Circeque, & Alymone nata,
  Et [n] nondum nexis angue Meduſa comis,
Flavaque [o] Laodice, cœloque recepta * Celæno,
  Et quarum memini [p] nomina lecta mihi.
Has certe pluresque canunt, Neptune, poëtæ
  Molle latus lateri compoſuiſſe tuo.
Cur igitur toties vires expertus amoris,
  Aſſuetum nobis [q] turbine cludis iter?

INTERPRETATIO.

Si neque Amymone, nec Tyro celeberrima pulchritudine eſt fabula inanis tui vitii, & ſplendida Alcyone, & Circe, & Alymonis filia, & Meduſa capillis nondum implicitis ſerpentibus, & flava Laodice, & Celæno repoſita cœlo, & quarum recordor nomina lecta à me. Certe poëtæ prædicant has & plures conſeruiſſe tenerum latus lateri tuo. Quamobrem ergo toties vim paſſus amoris, obſtruis nobis viam ſolitam tempeſtate?

NOTÆ.

g *Si neque*] Id eſt, *Siquidem verum eſt te amaſſe hanc, illam*, &c.

h *Amymone*] Una fuit ex Danai filiabus à Neptuno compreſſa; ex qua Nauplium ſuſcepit, patrem Palamedis.

i *Tyro*] Fuit hæc Salmonei filia, quæ ex Neptuno, Enypei fluvii formam induto, Pelian Neleumque uno partu edidit.

k *Lucida*] Quippe in cœlum tranſlata; qua re ab aliis ejuſdem nominis diſtinguitur.

l *Alcyone*] Fuit una ex Pleiadibus, Atlantis filia; ex qua etiam Neptunus filios duos, & filiam unam ſuſcepit.

m *Circeque & Alymone*] Non expediunt ſe ex hoc loco interpretes, qui haud dubie mendoſiſſimus eſt. Monſtra lectionum in vetuſtis codicibus apparent. Pro *Circe* plerique *Ceyce, Ceiceque, Ceyceque*. Pro Alymone ſcripti *Avenone, Aveone, Arreone, Aneone, Anonone, Ameone, Amemone, Amione, Augone, Amimone, Alcione, Avetione, Annione, Amintone, Alienone, Avione, Anthone, Amione, Anibeone, Acleone, Anthonoe*, & quid non? ſed ita ut plerique *Aveone*, aut *Aneone* agnoſcant. Puteanus *Ceuceque & Aveone nata*. Scribo *Calyceque Ecatheone nata*. Hyginus fabula 107. ubi Neptuni filios recenſet, *Cygnus ex Calyce Hecatonis filia*, ubi Hecateonis videtur reſcribendum. Scholiaſtes Theocrit. Idyll. 16. Κύκνον λέγει τὸν Ποσειδῶνος καὶ Κήϋκος; vel, ut aliæ editiones habent Καύκος. Lego Καλύκης. Addit autem, *Hecatæone nata*, ut ab altera Calyce, Endymionis matre, filia Æoli diſtinguat. Certè Cygni matrem, quocumque tandem appellatam nomine hic intelligi ab Ovidio non eſt dubium. Si quis meliora protulerit, is Muſas ſingulari beneficio demerebitur. *Heinſius*.

n *Nondum nexis*] Meduſæ crines, quorum pulchritudine præſertim ipſa Neptuno placuerat, Pallas indignata, quod in templo ſibi dicato ille fugientem aſſecutus eſſet & compreſſiſſet, in ſerpentes convertit.

o *Laodice*] Plures eo nomine memorantur, interque eas Priami una, alia Agamemnonis, tertia Cygni filia. Fuit & eo nomine nympha, Apis & Niobes mater, itemque aliæ. Quam vero Neptunus amaverit non liquet, niſi forte Laodicen Priami.

* *Celæno*] Hæc eſt è Pleïadibus una, Alcyones ſoror, quam etiam amaſſe Neptunum teſtatur Apollodorus. Antea vero vidimus Pleïadas cœlo receptas ſidus efficere; quod Latini *Vergilias* appellant.

p *Nomina*] Nomina ſunt profecto, & ea quidem fabuloſa; ut nimia in his diſcutiendis videatur criticorum diligentia.

q *Turbine*] Turbo ventus eſt validiſſimus & vorticoſus. Adeoque non tam hic ventus, cui proprie non imperat Neptunus, quam ejus affectum, maris *ſcil.* commotio eſt intelligenda. Duo ſcripti habent *turbide*.

Parce, ferox, latoque mari [r] tua prælia miſce.
  Seducit terras hæc [ſ] brevis unda [t] duas.
Te decet aut magnas magnum jactare carinas;
  Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem.
Turpe Deo pelagi, juvenem terrere natantem:
  Gloriaque eſt [u] ſtagno quolibet iſta minor.
Nobilis [x] ille quidem eſt, & clarus origine: ſed [y] non
  A tibi [z] ſuſpecto ducit Ulyſſe genus.
Da veniam, ſervaque duos: natat [a] ille; ſed îſdem
  Corpus Leandri, ſpes mea, pendet aquis.
[b] Sternuit & lumen: poſito nam ſcribimus illo:
  Sternuit: & nobis proſpera ſigna dedit.
Ecce merum nutrix [c] fauſtos inſtillat in ignes:
  Craſque erimus plures, inquit, & ipſa bibit.
Effice nos plures [d] evicta per æquora [e] lapſus,
  O penitus toto corde recepte mihi.
[f] In tua caſtra redi, ſocii deſertor amoris.
  Ponuntur [g] medio cur mea membra toro.
Quod timeas, non eſt: [h] auſo Venus ipſa favebit:
  [i] Sternet & æquoreas [k] æquore nata vias.

INTERPRETATIO.

Ignoſce, ſæve, & exerce tua certamina in vaſto æquore. Hæc aqua quæ ſeparat terras eſt exigua. Tibi ingenti pulchrum eſt aut agitare ingentes naves; aut etiam eſſe terribilem totis claſſibus. Indecorum eſt *Deo maris pavorem incutere adoleſcenti nanti, & laus iſta eſt inferior quovis ſtagno. Ille equidem eſt generoſus, & ſtirpe generoſa, ſed non repetit originem ab Ulyſſe tibi inviſo. Ignoſce, & duos ſalvos præſtato: ille nat; ſed corpus Leandri, & ſpes mea natat in iiſdem aquis. Lucerna etiam ſtrepuit, nam ſcribimus illa admota. Strepuit, & nobis fecit læta omina. Ecce nutrix immittit vinum in flammas felices; & ait,* Cras erimus plures, *& ipſa potat. Fac nos plures eſſe progreſſus per maria ſuperata, ô prorſus infixe mihi toto animo. Revertere in tua caſtra, deſertor ſocii amoris. Quamobrem mei artus collocuntur in medio lecto? Non eſt quod reformides: ipſa Venus juvabit audentem: & orta mari muniet iter marinum.*

NOTÆ.

r *Tua prælia*] *Undas tuas, alias aliis impinge.*

ſ *Brevis*] Quæ adeo ea non eſt, ubi ſua prælia Neptunus bene miſcere poſſit.

t *Duas*] Europam & Aſiam.

u *Stagno*] Id eſt, *Gloria quam in quolibet turbando ſtagno, aut parva aqua poſſes habere.*

x *Ille*] Leander.

y *Non ducit*] *Adeoque illi infenſus eſſe non debes.*

z *Suſpecto*] Alii Neptuno ſuſpectum volunt fuiſſe Ulyſſem propter Palamedem nepotem, qui ejus inſidiis periit; alii propter Polyphemum filium, ab eodem Ulyſſe, etiam cum patris contemptu, excæcatum. Ob utramque cauſam fuerit.

a *Ille*] Quaſi dicat, *Solus quidem.*

b *Sternuit*] *Strepitum ad ſternutantis modum edidit.*

c *Fauſtos*] *Fauſta ſignificantes.*

d *Evicta*] *Tuis lacertis ſuperata.*

e *Lapſus*] Id eſt, *Progreſſus.*

f *In tua caſtra*] *Ad me*, ſcil. Metaphora à militibus.

g *Medio*] *Quod non fieret, ſi tu adeſſes.*

h *Auſo*] *Tibi*, ſcil.

i *Sternet*] *Componet*; *placabit.*

k *Æquore nata*] Ex maris ſpuma orta dicitur.

Ire

Ire libet medias ipſi mihi ſæpe per undas:
  Sed ſolet hoc maribus tutius eſſe fretum.
[l] Nam cur, hoc vectis [m] Phryxo Phryxique [n] ſorore,
  Sola [o] dedit vaſtis fœmina nomen aquis?
Forſitan ad reditum metuas ne tempora deſint,
  Aut [p] gemini nequeas ferre laboris onus.
At nos [q] diverſi medium coeamus in æquor:
  Obviaque in ſummis oſcula demus aquis:
Atque ita quiſque ſuas iterum redeamus ad urbes,
  Exiguum, ſed plus quam nihil, [r] illud erit.
Vel pudor hic utinam, qui nos clam cogit amare.
  Vel timidus famæ [ſ] cedere vellet amor!
Nunc [t] male res junctæ [u] calor & reverentia [x] pugnant,
  Quid ſequar [y] in dubio eſt: hæc decet; ille juvat.
[z] Ut ſemel intravit Colchos [a] Pagaſæus Iaſon,
  Impoſitam celeri [b] Phaſida puppe tulit.
Ut ſemel [c] Idæus Lacedæmona venit adulter;
  Cum [d] præda rediit protinus ille ſua.

INTERPRETATIO.

Sæpe mihi ipſi fert animus vadere per aquas medias: ſed hoc mare conſuevit eſſe tutius maſculis. Nam quamobrem Phryxo & germana Phryxi actis hoc freto, *ſola puella impoſuit nomen profundis aquis? Forte timeas tempus ut detur ad regreſſum, aut non valeas tolerare moleſtiam duplicis laboris. At nos diſſiti conveniamus in medium mare, & ſuavia præbeamus concurrentia in extremis aquis. Atque ita unuſquiſque revertamur iterum ad ſuas ſedes. Illud erit minimum, ſed amplius quam nihil. Utinam vel hic pudor qui nos ſubigit furtim amare, vel amor pavidus vellet concedere famæ! Nunc amor & pudor res male collatæ certant. In incerto quid agam: hic eſt decorus, ille utilis. Poſtquam Iaſon Pagaſæus iniit Colchos, avexit Phaſida injectam in navem velocem. Poſtquam adulter Idæus ſemel acceſſit Lacedæmona, ille ſtatim reverſus eſt cum rapina ſua.*

NOTÆ.

l *Nam cur*] Exemplo probat mare de quo loquebatur puellis minus favere.

m *Phryxo*] Athamantis & Nepheles fuit filius, qui conſcenſo aurei velleris ariete, Pontum, cum ſorore, transfretare aggreſſus eſt.

n *Sorore*] Helle.

o *Dedit*] Ab ipſa vero Helleſpontus dictus eſt.

p *Gemini*] Veniendi, & abeundi, *ſcil.*

q *Diverſi*] *Qui in diverſis mundi partibus commoramur.*

r *Illud*] In medium æquor coiiſſe, ibique oſcula dediſſe.

ſ *Cedere*] *Ita ut pudor amori; amor omnia famæ permitteret. Amori per pudorem, famæ per amorem omnia licerent: amor, à pudore conceſſa, famæ traderet; pudor, quæ amor faceret, non curaret. Amor, quæ fama vulgaret, contemneret: noſque adeo ſecuri noſtro palam gauderemus amore.*

t *Male*] *Voluptatis noſtræ diſpendio.*

u *Calor*] Amor.

x *Pugnant*] Quia diſſuadet pudor, quod amor imperat.

y *In dubio eſt*] *Dum pudor & amor pugnant, utri obſequar dubito.*

z *Ut*] *Poſtquam.* Innuit Hero, ſe à Leandro, ut à Jaſone Medea, abduci velle.

a *Pagaſæus*] *Theſſalicus*, ab urbe Theſſaliæ Pagaſis.

b *Phaſida*] Medeam, à Phaſide Colchorum fluvio.

c *Idæus*] Paris, de quo ſupra.

d *Præda*] Helena.

Tu, quam ſæpe petis quod amas, tam ſæpe relinquis :
 Et quoties [e] grave ſit puppibus ire, natas.
[f] Sic tamen, ô juvenis tumidarum victor aquarum,
 Sic facito ſpernas, ut vereare, fretum.
Arte laboratæ merguntur ab æquore puppes :
 Tu tua plus remis brachia poſſe putes ?
Quod cupis, hoc nautæ [g] metuunt, Leandre, natare.
 [h] Exitus hic fractis puppibus eſſe ſolet.
Me miſeram ! [i] cupio non perſuadere, quod hortor :
 Siſque, precor, monitis fortior ipſe meis.
Dummodo [k] pervenias, excuſſaque ſæpe per undas,
 Injicias humeris brachia laſſa meis.
Sed mihi, cœruleas quoties obvertor ad undas
 Neſcio quæ pavidum [l] frigora pectus habent.
Nec minus heſternæ [m] confundor imagine noctis,
 Quamvis eſt ſacris [n] illa piata meis.
[o] Namque ſub auroram, jam [p] dormitante lucernâ,
 (Somnia quo cerni tempore [q] vera ſolent)
Stamina de digitis cecidere ſopore remiſſis :
 Collaque pulvino noſtra ferenda dedi.
Hic ego ventoſas nantem delphina per undas
 Cernere non dubia ſum mihi viſa fide.

INTERPRETATIO.

Tu tam ſæpe deſeris quod amas, quam ſæpe inviſis : & quoties durum eſt navibus progredi, natas. Vide tamen ô juvenis domitor aquarum turbatarum, ita contemnas mare, ut timeas. Naves artificioſe conſtructæ obruuntur mari : credaſne tuos lacertos amplius valere quam remos ? Quod optas natare, Leandre, nautæ hoc timent. Hæc ſors conſuevit eſſe navibus eliſis. Me infelicem ! opto non efficere quod moneo : & oro ipſe ſis animoſior meis præceptis. Dummodo pertingas, & immittas humeris meis lacertos defeſſos ſæpe agitatos per aquas. Sed quoties converto oculos ad aquas glaucas, neſcio quæ frigora meum occupant cor trepidum. Nec minus turbor ſimulacris noctis heſternæ, quanquam illa ſunt piata meis ſacris. Namque ſub auroram, lampade jam extinctâ (quo tempore ſomnia certa ſolent videri) fila exciderunt digitis laxatis ſomno : & præbui noſtras cervices ſuſtinendas pulvino. Hic ego ſum mihi viſa fide haud incertâ aſpicere delphinum natantem per aquas ventis agitatas.

NOTÆ.

e *Grave*] Id eſt, Navibus periculoſum.

f *Sic*] Repetitione movet affectum.

g *Metuunt*] Quia tantum poſt naufragium natatu maria conantur trajicere.

h *Exitus hic*] Enimvero navibus fractis, perturbatum mare natare nautæ coguntur.

i *Cupio*] Quia, per amoris impatientiam, Leandrum, etiam turbato mari, vellet venire.

k *Pervenias*] *Ad me*, ſcil.

l *Frigora*] Ex metu.

m *Confundor*] *Somnio turbor.*

n *Illa*] Imago, *ſcil.* noctis, aut ſomnium : non nox, ut exiſtimavit Hubertinus. Solebant vero, ut ſomniis prænunciata mala averterent, Diis ſacra facere.

o *Namque*] Somnium enarrare inſtituit.

p *Dormitante*] Id eſt, propemodum deficiente ; quemadmodum, conſumpto oleo, evenire ſolet.

q *Vera*] *Vera ſignificantia :* quæ tamen quatenus vera non inepte videri poſſint, longum eſſet definire.

Quem, poſtquam bibulis illiſit fluctus arenis,
Unda ſimul [r] miſerum vitaque deſeruit.
Quicquid id eſt, timeo; nec tu mea ſomnia ride:
Nec, niſi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ:
Quæ nunquam, niſi te ſoſpite, ſoſpes erit.
Spes tamen eſt fractis vicinæ pacis [ſ] in undis.
Tum placidas tuto pectore finde vias.
Interea, nanti quoniam freta pervia non ſunt,
Leniat inviſas litera miſſa moras.

INTERPRETATIO.

Quem, poſtquam unda afflixit bibulo ſabulo, aqua & vita ſimul deſtituit infelicem. Quidquid id eſt, metuo: nec tu contemne mea ſomnia: nec committe lacertos niſi mari quieto. Si tibi non indulges, indulge amatæ puellæ, quæ nunquam erit incolumis niſi te incolumi. Spes tamen datur quietis mox futuræ in fluctibus aliquatenus ſedatis. Tum ſcinde iter quietum ſecuro pectore. Interea, quandoquidem maria non ſunt aperta natanti, epiſtola tranſmiſſa mulceat moras odioſas.

NOTÆ.

r *Miſerum*] Delphinum, *ſcil.* quo Leander repræſentatur.

ſ *In undis fractis*] Id eſt, quæ jam non ita intumeſcunt. Niſi *in* per *ex* malueris exponere, deinde per *fractis* violenter agitas undas intellexeris; ut tantam perturbationem neceſſario conſequi debeat tranquillitas.

EPISTOLA XX.

ARGUMENTUM.

Profectus ad ſacra Dianæ Acontius, quæ in Delo, inſula maris Ægæi, omnium Cycladum clariſſima, frequenti virginum conventu celebrabantur, in amorem Cydippes, puellæ nobilis, adoleſcens exarſit. Sed cum illam ob generis imparitatem non auderet ſolicitare. novam commentus fraudem, in pulcherrimo pomo ſcripſit duos hoſce verſus: Juro tibi ſane per myſtica ſacra Dianæ, Me tibi venturam comitem, ſponſamque futuram, *atque illud ad pedes puellæ projecit: quæ fraudis inſcia cum imprudens legeret, paciſcitur cum Acontio. Nam, quæ ante Deos in templo Deliæ Dianæ dicerentur, rata eſſe, lex erat. Cum autem paulo poſt pater, hujuſce rei inſcius, illam alii deſponderet, ſubita febri correpta eſt. Quare hac epiſtola Acontius conatur eidem perſuadere, hunc morbum à Diana immiſſum eſſe: propterea quod non impleret, quæ Dea præſente promiſiſſet.*

[a] ACONTIUS CYDIPPÆ.

[b] PONE metum: [c] nihil hic iterum jurabis amanti.
Promiſſam ſatis eſt te ſemel eſſe mihi.

INTERPRETATIO.

Mitte timorem: nihil hic denuo jurabis amanti. Sufficit te mihi eſſe ſponſam ſemel.

NOTÆ.

a *Acontius*] Juvenis fuit ex inſula Cea, in mari Ægæo.

b *Pone metum*] *Ne verearis hanc meam epiſtolam legere, quaſi aliquam juramenti formulam contineret.*

c *Nihil hic jurabis*] *Ut antea feciſti in templo Dianæ, ubi contra animi tui propoſitum fidem mihi tuam obſtrinxiſti.*

Perlege: diſcedat [d] ſic corpore [e] languor ab [f] iſto,
Qui meus eſt, [g] ulla parte dolente, dolor.
Quid pudor [h] ora ſubit? nam, ſicut in æde Dianæ,
Suſpicor ingenuas erubuiſſe genas.
Conjugium pactamque fidem, non crimina, poſco:
[i] Debitus ut conjux, non ut adulter, amo.
Verba [k] licet repetas, quæ [l] demptus ab arbore fœtus
Pertulit ad caſtas, me jaciente manus;
Invenies illic [m] id te ſpondere, quod opto,
[n] Te potius, virgo, * quam meminiſſe Deam.
Nunc quoque [o] idem timeo: ſed [p] idem tamen acrius illud
Aſſumpſit vires; auctaque [q] flamma [r] mora eſt.
Quique fuit nunquam parvus, nunc tempore longo,
Et [ſ] ſpe, quam dederas tu mihi, crevit amor.
Spem mihi tu dederas: meus hic tibi credidit ardor.
Non potes [t] hoc factum teſte negare Dea.
Adfuit, & præſens, ut [u] erat, tua verba notavit:
Et viſa eſt mota dicta probaſſe coma.

INTERPRETATIO.

Perlege: ſic morbus tuus, *qui eſt meus dolor, aliquo membro* tuo *afflicto, abeat ab iſto* tuo *corpore. Quamobrem rubor irrepit in vultum? Nam conjicio genas verecundas rubore ſuffuſas fuiſſe, ſicut in templo Dianæ. Peto connubium & fidem promiſſam, non flagitia: amo ut conjux legitimus, non ut adulter. Quamvis denuo proferas voces, quas fructus raptus ab arbore pertulit ad* tuas *manus pudicas, me mittente, ibi comperies te illud polliceri, quod cupio te, virgo, potius recordari quam Deam. Nunc etiam metuo idem, ſed tamen illud idem vehementius collegit vires, & ignis crevit tempore. Et amor qui nunquam fuit levis, nunc auctus eſt prolixa mora, & ſpe quam tu mihi feceras. Tu mihi ſpem feceras: hic meus amor tibi fidem adhibuit. Non tibi licet inficiari hoc actum* eſſe *Dea conſcia. Interfuit, & ut aderat, obſervavit tuas voces: & viſa eſt prolata approbaſſe capillis agitatis.*

NOTÆ.

d *Sic*] *Ut tu legeris,* ſcil. De iſto genere jam ſæpe vidimus.

e *Languor*] Febris.

f *Iſto*] *Tuo.*

g *Ulla parte dolente*] Id eſt, *Si aliqua tui parte ægrotaveris.* Dicit ſe, ægrotante domina, pariter ægrotare.

h *Ora*] Alii habent *ante.*

i *Debitus*] *Ex pacto legitimus, modoque debito, & honeſto; ut ſponſus.*

k *Licet*] *Licitum eſt.*

l *Demptus ab arbore fœtus*] *Pomum* in qua verſus, de quibus in argumento, Acontius ſcripſerat.

m *Id te ſpondere*] Matrimonium *ſcil.*

n *Te potius*] *Ut,* ſcil. *promiſſa ſerves, mihique nubas.*

* *Quam meminiſſe Deam*] Quia ab ea immiſſam febrem auctum iri metueret.

o *Idem*] *Ne,* ſcil. *amori meo nolis reſpondere.*

p *Idem tamen*] Iſtud non videntur omnino expoſuiſſe quidam, quos vidi, interpretes. Referendum iſtud *idem* ad *opto.* Votum & deſiderium ſuum, ut ejus quod pollicita erat matrimonii recordaretur Cydippe, adeoque amorem ſuum ſumpſiſſe vires, atque creviſſe teſtatur Acontius.

q *Flamma*] Amor.

r *Mora*] *Tempore.*

ſ *Spe*] Ea vero fovet amorem, qui deſperatione ſæpius extinguitur.

t *Hoc factum*] Matrimonii ſponſionem intellige.

u *Erat*] *Erant* in Puteano & Patavino legitur: quod optimo ſenſu ad *verba* refertur, quæ inſcia pronunciavit Cydippe, qualia erant intellexit Diana.

Deceptam

Deceptam dicas noſtra te fraude licebit:
Dum fraudis noſtræ cauſa feratur amor.
Fraus mea quid petiit, niſi uti tibi jungerer uni?
[x] Id me, quod quereris, conciliare poteſt.
[y] Non ego [z] natura, nec ſum tam callidus uſu:
Solertem tu me (crede) puella, [a] facis.
Te mihi compoſitis ([b] ſi quid tamen egimus) à me
Adſtrinxit verbis ingenioſus Amor.
Dictatis ab eo feci [c] ſponſalia verbis:
[d] Conſultoque fui juris amore vafer.
Sic fraus huic nomen facto; dicarque doloſus,
([e] Si tamen eſt, quod ames velle tenere, dolus.)
[f] En iterum ſcribo, mittoque rogantia verba.
Altera fraus hæc eſt: quodque queraris, habes.
Si noceo quod amo; fateor, ſine fine nocebo;
Teque petam: caveas tu licet ipſa peti.
Per gladios alii placitas rapuere puellas:
Scripta mihi caute litera crimen erit?

INTERPRETATIO.

Tibi dabitur dicere te deluſam fuiſſe noſtro dolo, modo amor dicatur cauſa doli noſtri. Quid quæſivit meus dolus, niſi ut tibi ſolo connecterer? Illud quod arguis poteſt me tibi adjungere. Ego non ſum tam verſutus natura, nec experientia: tu (crede) puella, me facis ingenioſum. Amor ſolers colligavit te mihi verbis à me conſtructis (ſi quid tamen præſtitimus) Scripſi ſponſalia vocibus ab eo ſuggeſtis, & fui juris peritus amore interrogato. Dolus ſit nomen huic facinori, & dicar fraudulentus (ſi tamen fraus eſt velle poſſidere quod ames.) Ecce denuo ſcribo, & mitto verba præcantia. Hic eſt alter dolus, & habes quod expoſtules. Si officio quia amo; confiteor, ſemper officiam, & te requiram, quamvis tu ipſa fugias requiri. Alii abſtulerunt amatas puellas per enſes; epiſtola à me callide exarata erit flagitium?

NOTÆ.

x *Id me*] Diſtichon hoc valde mendoſum, aut Ovidianæ venæ non eſſe cenſuit clar. Heinſius: quod tamen ita commodiſſime exponi poſſe arbitror. *Id*, nempe, *tibi jungi quod tibi querimoniæ cauſam præbuiſſe putas, id ipſum eſt quod poteſt nos conciliare.* More ſuo in ambiguo ludit Ovidius. Enimvero per matrimonium conjunguntur corpore & conciliántur, qui forte animo ſunt valde alieni.

y *Non ego*] Amorem, non ſe, fraudis auctorem facit.

z *Natura*] *Verſutus* dicitur, cujus per naturam mens celeriter verſatur; *callidus* vero, cujus, tanquam manus opere, ſic animus uſu concaluit.

a *Facis*] Quaſi dicat, *non ſum.*

b *Si quid*] Verſuum, quibus Cydippen deceperat auctorem vult videri Amorem.

c *Sponſalia*] Verſus illos intelligit, quibus futurarum nuptiarum repromiſſio, quam fecerit Cydippe, continebatur. *Les fiancailles, A Contract of Marriage.*

d *Conſultoque*] *Juriſperito Amore interrogato, qui me nuptiarum ſolemnia verba docuit, vafer fui.*

e *Si tamen*] Acutus eſt ubique Ovidius. Hic Acontii fraudem falſa definitione diluere nititur.

f *En iterum*] Vide quam ingenioſe priorem in ſcribendo ſuper pomo Acontii fraudem cum poſteriori epiſtolæ ſcriptione confundat; atque utrobique idem crimen quaſi ex Cydippes perſona ſupponat; ut ex eo quod in poſteriori nullum videatur, tacite in priori nullum eſſe concludatur.

Dî

Dî faciant [g] poſſim plures imponere [h] nodos!
Ut tua ſit nulla libera parte fides.
Mille doli reſtant: clivo [i] ſudamus in imo.
Ardor inexpertum [k] nil ſinet eſſe meus.
Sit dubium, poſſiſne capi; [l] captabere certe.
[m] Exitus in Dîs eſt: [n] ſed capiêre tamen.
[o] Ut partem effugias, non omnia [p] retia falles:
Quæ tibi, quam credis, plura tetendit Amor.
Si non proficiant artes, veniemus ad arma;
Inque [q] tui cupido rapta ferêre ſinu.
Non ſum, qui ſoleam Paridis reprehendere factum:
Nec quenquam, qui, [r] vir poſſit ut eſſe, [ſ] fuit.
[t] Nos quoque: ſed taceo. Mors hujus pœna rapinæ
[u] Ut ſit, erit, quam te non habuiſſe, [x] minor.
[y] Aut eſſes formoſa minus, peterere modeſte,
Audaces [z] facie cogimur eſſe tua.
Tu facis [a] hoc, oculique tui; quibus ignea cedunt
Sydera; qui flammæ cauſa fuêre meæ.

INTERPRETATIO.

Utinam per Deos mihi liceat te *pluribus nodis implicare! ut tua fides nullo modo ſit ſoluta. Mille fraudes ſuperſunt; hæremus in collis aditu. Amor meus nihil patietur intentatum. Incertum ſit an poſſis capi; certe captaberis. Eventus eſt penes Deos: ſed tamen capiêris. Quamvis evites partem, non tamen eludes omnes caſſes, quos amor tibi poſuit plures, quam reris. Si doli non proſint, recurremus ad arma, & correpta abduceris in gremio tui avido. Non ſum qui conſueverim carpere admiſſum Paridis; nec ullum, qui fuit, vir ut poſſit eſſe. Nos quoque* te rapiemus: *ſed ſilentio premo. Quamvis interitus ſit merces hujus raptus, minus erit gravis, quam te caruiſſe. Vel eſſes minus pulchra, poſcereris modeſte: cogimur eſſe temerarii formâ tuâ. Tu hoc præſtas, & tui oculi, quibus aſtra radiantia ſunt inferiora, qui fuerunt cauſa mei ardoris.*

NOTÆ

g *Poſſim plures*] *Plures poſſim tibi ponere nodos.* Moreti codex venuſte. *Heinſius.*

h *Nodos*] *Ad fidem tuam aſtringendam.* Unum poſuerat, cum dolo Cydippen ad jurandum induxerat.

i *Sudamus*] Quaſi diceret, *in primo limine inepte ſubſtiti; jam progrediar, aliaque tentabo.*

k *Nil ſinet*] *Donec votis meis, teque potiar.*

l *Captabere*] Captare eſt conari accipere. *Tâcher de prendre & d'avoir. To try to get and enjoy.*

m *Exitus in Dîs eſt*] *Penes Deos eſt, qui qualem daturi ſint finem, ignoro.*

n *Sed capiêre*] Eſt quaſi ejus, quod dixit, correctio, exitum in Dîs eſſe, ut ipſi Amoris impetu minores eſſe videantur.

o *Ut*] *Quamvis.*

p *Retia*] Metaphora à venatoribus ſumpta, in manus ſuas venturam tandem Cydippen dicit Acontius.

q *Tui cupido*] Alii *meo cupido*; multi *mei cupido*; Heinſius legit *meo cupidi.*

r *Vir poſſit ut eſſe*] Quis vero damnaverit eum, qui vir eſſe cupiat? At vero alius ſenſus eſt: atque is damnari debet, qui vir & fortis & audax eſt, ut per vim maritus cujuſquam fiat puellæ.

ſ *Fuit*] Vir *ſcil.* fortis, &c.

t *Nos quoque*] Deeſt verbum; ſed intelligitur Acontium quoque virum ſeſe præbere velle, Cydippenque rapturum.

u *Ut*] *Quanquam.*

x *Minor*] Pœna *ſcil.*

y *Aut*] Quantus eſt in hac oratione impetus! Vel ex iſtâ voculâ intelligitur.

z *Facie*] *Pulchritudine.*

a *Hoc*] *Ut ſimus audaces,* &c.

Hoc flavi faciunt crines, & eburnea cervix;
[b] Quæque precor veniant in mea colla manus:
Et decor, & vultus [c] ſine ruſticitate pudentes:
Et, [d] Thetidi quales vix rear eſſe pedes.
Cætera ſi poſſem laudare, beatior eſſem:
Nec dubito, totum quin ſibi par ſit opus.
Hac ego compulſus, non eſt mirabile, formâ,
Si [e] pignus volui vocis habere tuæ.
Denique, [f] dum captam tu te cogare fateri,
Inſidiis eſto [g] capta puella meis.
Invidiam patiar: paſſo [h] ſua præmia dentur.
Cur ſuus à tanto crimine fructus abeſt?
[i] Heſionen [k] Telamon, Briſeïda cepit Achilles:
Utraque victorem victa ſecuta ſuum.
[l] Quamlibet accuſes, & ſis irata licebit;
Iratâ liceat dum mihi poſſe frui:
Iidem, qui facimus, factam [m] tenuabimus iram:
Copia [n] placandi ſit modo parva tui.
Ante tuos flentem liceat conſiſtere vultus:
Et liceat lacrymis addere verba ſuis.

INTERPRETATIO.

Capilli flavi hoc præſtant, & collum candidum; & manus quæ oro implicent mea colla; & gratia, & facies pudica ſine aſperitate; & pedes, quales ægrè credam habere Thetidem. Si liceret celebrare reliqua, eſſem felicior: nec ſum incertus, quin totum opus ſit ſibi ſimile. Non eſt novum, ſi ego permotus hac tua pulchritudine expetivi habere pignus tuæ vocis. Denique dummodo tu inducaris agnoſcere te correptam, eſto puella correpta dolis meis. Feram odium: merces ſua concedatur ferenti. Quamobrem tantum ſcelus ſua caret utilitate? Telamon rapuit Heſionen, Achilles Briſeïda, utraque ſuperata comitata eſt ſuum victorem. Licebit quantumvis arguas, & ſis infenſa, modo mihi liceat gaudere infenſa. Nos *iidem qui movemus iram, minuemus motam, modo concedatur exigua facultas tui mulcendæ. Concedatur lacrymantem ſtare coram tuis oculis, & detur adhibere voces ſuis lacrymis.*

NOTÆ.

b *Quæque*] Plurimi *quaſque*.

c *Sine ruſticitate*] Ineptus eſt etiam & ruſticus quidam pudor.

d *Thetidi*] Cujus tamen candidiſſimi fuerunt pedes; nam ab Homero ἀργυρόπεζα dicitur. Fuit autem Thetis Nerei filia, Achillis mater.

e *Pignus*] Matrimonii ſponſionem in pomo ſcriptam.

f *Dum*] *Modo ut.* Gall. *Pourveü que.* Angl. *Provided that.*

g *Capta*] Vide quam ingenioſe in vocum ambiguitate ludat: facile captam, ſeu deceptam, ſe fateretur Cydippe, non ita captam ſeu obligatam, ut Acontio nubere teneretur.

h *Sua præmia dentur*] *Mihi nubas.*

i *Heſionen*] Laomedontis fuit filia, Telamoni in Trojæ expugnatione ideo data, quod Pergama primus conſcendiſſet.

k *Telamon*] Æaci fuit filius, Herculis in expugnatione Trojæ ſocius, unus etiam ex Argonautis.

l *Quamlibet*] *Quantumvis, quantumlibet.* Gall. *Plaignez vous de moy tant qu'il vous plaira.* Angl. *Complain of me as much as you pleaſe.*

m *Tenuabimus*] *Minuemus.* Gall. *Nous vous appaiſerons.* Angl. *We will pacify you.*

n *Placandi*] Meliores cum Puteaneo *placandi.* Recte. Alterum *placandæ* Latine vix dicitur. *Heinſius.* Optime.

Utque

Utque ſolent famuli, cum verbera ſæva verentur,
Tendere ſubmiſſas ad tua crura manus.
[o] Ignoras tua jura ; [p] voca : cur arguor abſens ?
Jamjudum dominæ more venire jube.
Ipſe meos ſcindas licet imperioſa capillos,
Oraque ſint digitis livida facta tuis ;
Omnia perpetiar : tantum fortaſſe timebo,
Corpore lædatur ne manus iſta meo.
Sed neque [q] compedibus, nec me compeſce catenis :
Servabor firmo vinctus amore tui.
Cum bene ſe, quantumque volet, ſatiaverit ira ;
Ipſa tibi dices, *Quam patienter amat !*
Ipſa tibi dices, ut videris omnia [r] ferre ;
Tam bene qui ſervit, ſerviat iſte mihi.
Nunc reus infelix abſens agor : & mea, cum ſit
Optima, non ullo cauſa tuente, perit.
[ſ] Hoc quoque, [t] quod jus eſt, [u] ſit ſcriptum injuria noſtrum,
[x] Quod te me ſolo [y] nempe queraris, habes.
[z] Non meruit [a] falli mecum quoque [b] Delia : ſi non
Vis mihi promiſſum reddere, redde Deæ.

INTERPRETATIO.

Et ut ſolent ſervi, cum timent flagra rigida, porrigere manus victas ad tuos pedes. Neſcis tua jura : arceſſe : quamobrem abſens accuſor ? Impera accedere more jamdiu dominæ. Quamvis tu aſpera lanies meos crines, & facies ſit facta fuſca tuis digitis, perferam omnia, ſolummodo metuam, ne forte manus tua violetur meo corpore. Sed nec me coerceas compedibus, neque vinculis ; cuſtodiar conſtrictus valido amore tui. Poſtquam ira ſe bene expleverit, & quantum libuerit, ipſa tibi dices, Quam toleranter amat ! *Poſtquam adverteris* me *omnia pati, ipſa tibi dices,* Iſte qui tam bene ſerviat, mihi ſervit. *Nunc miſer abſens arguor, & quamvis cauſa mea ſit juſtiſſima. Profligatur nemine* eam *defendente. Hoc quoque, ſcriptum noſtrum quod eſt jus, ſed injuſtitia, nimirum habes quod queraris de me ſolo. Delia non digna eſt decipi quoque mecum : ſi nolis mihi præſtare pollicitum, præſtato Deæ.*

NOTÆ.

o *Ignoras*] Se ſervum eſſe ſignificat.

p *Voca*] *Quia non debes damnare niſi, citata parte,* explicat bonus alioqui commentator. Non bene, meo quidem judicio, ut ſequentia ſatis demonſtrant. Sed ſenſus eſt, *Non jure tuo in ſervum uteris, quæ abſentem accuſes, cum ipſum vocare, præſentemque male multare liceat.*

q *Compedibus*] Quibus retinentur fugitivi ſervi.

r *Ferre*] *Me,* ſcil.

ſ *Hoc quoque*] Variant equidem hoc in loco codices : plerique tamen cum in ſenſum bonum conſpirent, quamobrem totum hoc diſtichon adulterinum crediderit clar. Heinſius, plane non video.

t *Quod jus eſt*] Nempe ille etiam eſt in culpa, qui, alterius juſſu, male aliquid facit.

u *Sit ſcriptum*] *Illud ſcriptum noſtrum in pomo ſit injuria in te.*

x *Quod de me ſolo*] Iſtud non intellexit Antonius, nec expoſuit Hubertinus : Ironice pronunciandum eſſe arbitror, ut intelligat Acontius, non de ſe, ſed de Amore eſſe querendum.

y *Nempe*] Ironiæ vox maxime apta.

z *Non meruit*] Jam ſerio ad rem venit.

a *Falli*] Falluntur, aut falli dicuntur Dii, cum ea quæ, iis teſtibus, promittimus, poſtea non præſtamus.

b *Delia*] Diana ; à Delo inſula, ubi nata, & culta dicitur.

Adfuit ;

Adfuit; & vidit, cum tu [c] decepta [d] rubebas:
Et [e] vocem memori condidit aure tuam.
Omina [f] re [g] careant; nihil eſt violentius [h] illa,
Cum ſua, [i] quod nolim, numina læſa videt.
[[k] Teſtis erit [l] Calydonis aper: [m] nam ſcimus, ut illo
Sit magis in [n] natum ſæva reperta parens.]
Teſtis & [o] Actæon, quondam fera creditus [p] illis,
Ipſe dedit leto cum quibus ante feras.
Quæque ſuperba [q] parens, ſaxo per corpus oborto,
Nunc quoque [r] Mygdonia flebilis adſtat humo.
Hei mihi, Cydippe! timeo tibi dicere verum;
Ne videar [ſ] cauſa falſa monere mea:
Dicendum tamen eſt: [t] hoc eſt (mihi crede) quod ægra
Ipſo nubendi tempore ſæpe jaces.
Conſulit ipſa tibi; neu ſis perjura laborat:
Et ſalvam [u] ſalva te cupit eſſe fide.

INTERPRETATIO.

Adfuit, & aſpexit, cum tu deluſa erubeſcebas, & ſervavit aure memori verba tua. Præſagia ſint ſine effectu; nihil eſt impetuoſius illâ, quando, quod nolim, cernit ſua numina ſpreta. Aper Calydonius erit teſtis: nam novimus quomodo mater ſit inventa crudelior in filium, quam ille. Teſtis etiam Actæon, olim fera habitus illis canibus, *cum quibus ipſe prius feras morti tradidit.* Teſtis *quoque mater arrogans, quæ petrâ per corpus ſubortâ, nunc etiam miſerabilis manet terrâ Mygdoniâ. Hei mihi Cydippe! vereor tibi verum proferre, ne videar vana commemoraſſe commodo meo. Attamen proferendum eſt: hoc eſt (mihi crede) quod ſæpe ægrota decumbis ipſo nubendi tempore. Illa tibi cavet, & operam dat, ne ſis perjura & cupit te eſſe incolumem fide intemerata.*

NOTÆ.

c *Decepta*] *Verbis in pomo ſcriptis capta.*

d *Rubebas*] Quod conſciæ mentis, quocumque tandem modo, ſignum eſt.

e *Vocem*] *Cum te futuram uxorem meam juraſti.*

f *Re*] *Effectu.*

g *Careant*] Quaſi dicat, *Nihil tibi à Diana male eveniat.*

h *Illa*] *Diana.*

i *Quod nolim*] Sibi nempe Cydippen ſponſam cupiebat.

k *Teſtis erit*] Barbarum & inſulſum hoc diſtichon, judicio ſuo, ex ſcholio quopiam conflatum eſſe putat Heinſius.

l *Calydonis aper*] Hanc, ira Dianæ ab Oeneo in ſacrificiis neglectæ, regionis vaſtandæ cauſa immiſſum, ante vidimus.

m *Nam ſcimus*] Quidam codices habent, *ſic ſævus:* quod, miror cur non aſſumpſerit Heinſius, cum verſus inſulſitatem, quam dixerit maximam, tollat.

n *Natum*] Meleagrum; de quo in Deianira.

o *Actæon*] De eo in cervum ira Dianæ mutatum, & à canibus ſuis laceratum poſtea in Metam. videbimus.

p *Illis*] Canibus vel ſociis: quod ex ſequenti verſu intelligitur.

q *Parens*] Niobe eſt, Tantali filia, quæ, cum ex Amphione plurimos genuiſſet liberos, ſeſe fœcunditate Latonæ præponere non dubitavit: quamobrem, interfectis omnibus liberis, ipſa, Deæ irâ, in ſaxum transformata eſt. Qua de re fuſius in Metamorph.

r *Mygdonia*] Regio eſt minoris Aſiæ, ubi mons Sipylus, quem frequentaſſe Nioben videbimus poſtea in Metamorph.

ſ *Cauſa mea*] *In meum commodum.*

t *Hoc eſt*] Id eſt, Dianæ perjurio violatæ numine evenit.

u *Salva*] *Perjurio non violata.*

Inde

Inde fit, ut, quoties exiſtere perfida tentas,
Peccatum toties corrigat illa tuum.
Parce [x] movere feros animoſæ virginis arcus.
Mitis adhuc fieri, ſi patiare, poteſt.
Parce, precor, [y] teneros corrumpere febribus artus.
Servetur facies iſta fruenda mihi.
Serventur vultus ad noſtra [z] incendia nati:
Quique ſubeſt niveo lætus in ore [a] rubor.
Hoſtibus è ſi quis, ne fias noſtra, repugnat.
[b] Sic ſit, ut [c] invalida te ſolet eſſe mihi.
Torqueor ex æquo, vel te [d] nubente vel ægra;
Dicere nec poſſum, quid [e] minus ipſe velim.
[f] Maceror interdum, quod ſim tibi cauſa dolendi:
Teque mea lædi calliditate puto.
In caput hæc noſtrum dominæ perjuria quæſo
Eveniant: pœna tuta ſit illa mea.
Ne tamen ignorem, quid agas; ad [g] limina crebro
Anxius huc illuc diſſimulanter eo.
Subſequor ancillam furtim famulumve, requirens
Profuerint ſomni quid tibi, quidve cibi.
Me miſerum! quod non medicorum [h] juſſa miniſtro,
[i] Effingoque manus, inſideoque toro.
Et rurſus miſerum! quod, me procul inde remoto.
Quem minime vellem, forſitan [k] alter adeſt.

INTERPRETATIO.

Inde oritur, ut quoties conaris eſſe infida, illa toties arguit crimen tuum. Noli concutere ſævos arcus virginis generoſæ. Poteſt adhuc fieri lenis, ſi velis. Noli, quæſo, perdere membra mollia febribus: iſti cultus cuſtodiantur mihi poſſidendi. Cuſtodiatur facta ad noſtros ardores; & rubor vivus qui ſubeſt in vultu candido. Si aliquis ex hoſtibus meis *obnititur, ne fias noſtra; ſic ſit, ut conſuevi eſſe te ægrotâ. Crucior pariter vel te nubente, vel te invalidâ: nec poſſum ipſe dicere quid minus cupiam. Crucior nonnunquam quod ſim tibi cauſa morbi; & credo te affligi mea verſutia. Hæc, oro, perjuria dominæ cadant in noſtrum caput, illa ſit ſecura meo ſupplicio. Ne tamen neſciam quis ſit tuus ſtatus, ſæpius ſolicitus huc illuc occulte accedo ad* tuas *fores. Sector occultè famulam vel ſervum petens quantum te ſomni, vel quantum cibi juverint. Me infelicem! quod non porrigo quæ medici imperaverunt, & demulceo manus, & lectum premo. Et iterum infelicem: quod, me procul inde repulſo, alius forte adeſt, quem minime cuperem.*

NOTÆ.

x *Movere*] *In te convertere.*

y *Teneros*] *Tuos* ſcil.

z *Incendia*] Amorem.

a *Rubor*] Febri vero ſincerus color corrumpitur.

b *Sic*] Peſſime *ſcil.* ſe ex febri Cydippes magno affici dolore innuit.

c *Invalida te*] *Te ægrotante.*

d *Nubente*] *Alii quam mihi,* ſcil.

e *Minus*] *Vel alii nubas, vel ægrotes.*

f *Maceror*] *Doleo.*

g *Limina*] *Tua* ſcil.

h *Juſſa*] Medicinas *ſcil.* & remedia.

i *Effingoque*] Id eſt, demulceo, leviterque, tergeo: quo ſenſu poëta noſter alibi, itemque Virgilius & Cicero uſurpaverunt.

k *Alter*] Sponſus *ſcil.*

Ille

Ille manus iſtas & fingit, & aſſidet ægræ,
[l] Inviſus Superis, cum Superiſque mihi.
Dumque ſuo tentat ſalientem pollice venam;
Candida [m] per cauſam brachia ſæpe tenet:
Contrectatque ſinus; & forſitan oſcula jungit.
Officio merces plenior iſta ſuo eſt.
[n] Quis tibi permiſit noſtras [o] præcidere meſſes?
[p] Ad ſepem alterius quis tibi [q] fecit iter?
Iſte ſinus meus eſt: mea turpiter oſcula ſumis.
A mihi promiſſo corpore tolle manus.
Improbe, tolle manus; quam tangis, noſtra futura eſt.
Poſtmodo ſi facias iſtud, adulter eris.
Elige de [r] vacuis, quam non ſibi vindicet alter.
Si neſcis, dominum res habet [ſ] iſta ſuum.
Nec mihi credideris: recitetur [t] formula pacti.
Neu falſam dicas eſſe; face [u] ipſa legat.
Alterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi.
Quid facis hic? exi, non vacat [x] iſte torus.
Nam quod habes & tu [y] humani verba altera [z] pacti,
Non erit idcirco par tua cauſa meæ.

INTERPRETATIO.

Ille odioſus Divis & mihi cum Divis demulcet manus iſtas, & aſſidet ægrotanti. Et dum ſcrutatur pollice ſuo venam micantem; ſæpe tractat lacertos niveos per cauſam; & tangit pectus; & forte figit ſuavia. Iſtud præmium eſt majus officio ſuo. Quis tibi conceſſit decerpere noſtras meſſes? Quis tibi viam ſtruxit ad ſepem alterius? Iſtud pectus meum eſt; impudice, carpis mea ſuavia. Remove manus à corpore mihi ſponſo. Remove manus, proterve; quam tangis ventura eſt noſtra. Si poſtmodo iſtud agas, eris adulter. Elige de liberis, quam alter non ſuam aſſerat. Si ignoras, res iſta habet dominum ſuum. Nec mihi fidem adhibueris; pronuncietur formula conventi. Et ne dicas fuiſſe deceptam, fac ipſa legat. Nos tibi, tibi dicimus, egredere cubiculo alterius. Quid hic agis? Egredere, iſte lectus non eſt vacuus. Nam quod tu etiam habes verba alia conventi, tua cauſa non erit ideo æqualis meæ.

NOTÆ.

l *Inviſus Superis*] *Dianæ præſertim, quod ille contra fidem à te datam, matrimonio tibi jungi poſtulat.*

m *Per cauſam*] Id eſt, *Specie tentandi venam.* Gall. *Sous le pretexte de vous tâter le poulx.* Angl. *Under Pretence of feeling your Pulſe.*

n *Quis tibi*] Rivalem alloquitur.

o *Præcidere*] Quidam *præcerpere*, vulgati *decerpere*, alii aliter.

p *Ad ſepem*] Alii *ad ſpem:* minus bene.

q *Fecit iter*] *Ut ejus audeas meſſem demetere.* Negant & increpant ejuſmodi interrogationes.

r *Vacuis*] *De iis puellis, quas ſponſus nullus ſibi devinxerit; nullus occupaverit.*

ſ *Iſta*] Cydippe.

t *Formula*] Verſus, *ſcil.* de quibus in argumento.

u *Ipſa*] Ut, *ſcilicet,* Acontio fidem ſuam de novo obſtringat.

x *Iſte*] *Dominæ meæ Cydippes, qui meus eſt.*

y *Humani*] Quod non teſtibus, aut approbantibus Diis, imo averſa Diana præſertim, interceſſit.

z *Pacti*] A patre inſcio deſponſatam Cydippen in argumento vidimus.

[a] Hæc mihi ſe pepigit: pater hanc tibi, [b] primus ab illa.
Sed propior certe, quam pater, ipſa ſibi eſt.
Promiſit pater hanc: hæc [c] adjuravit amanti.
Ille homines, hæc eſt [d] teſtificata Deam.
[e] Hic metuit mendax, timet [f] hæc perjura vocari.
Num dubites, hic ſit major, an ille metus?
Denique, ut amborum conferre pericula poſſis,
Reſpice ad eventus: hæc [g] cubat; ille valet.
Nos quoque diſſimili [h] certamina mente ſubimus.
Nec ſpes par nobis, nec timor [i] æquus adeſt.
Tu [k] petis ex tuto: gravior mihi morte [l] repulſa eſt
Idque ego jam, quod tu [m] forſan amabis, amo.
Si tibi juſtitiæ, ſi recti cura fuiſſet;
Cedere debueras [n] ignibus ipſe meis.
Nunc quoniam ferus hic pro cauſa pugnat iniqua:
[o] Ad quid, Cydippe, litera noſtra redit?
Hic facit ut jaceas, & ſis ſuſpecta Dianæ.
Hunc tu, ſi ſapias, limen adire vetes.
[p] Hoc faciente ſubis tam ſæva pericula vitæ.
Atque utinam pro te, qui movet illa, cadat!

INTERPRETATIO.

Hæc ſe devinxit mihi: pater alter ab illa tibi hanc promiſit. *Sed profecto ipſa ſibi eſt propinquior, quam pater. Pater pepigit hanc; hæc juravit amanti. Ille teſtes adhibuit homines, hæc Deam. Hic timet dici fallax, hæc metuit* appellari *perjura. Anne ſis incertus, hic an ille timor ſit major? Denique ut poſſis comparare diſcrimina amborum, converte animum ad exitus: hæc jacet; ille firma utitur valetudine. Nos quoque pugnam inimus diſpari animo; nec ſpes nobis eſt æqualis, nec metus ſimilis. Tu ambis ſecure, repudiatio eſt mihi moleſtior interitu. Et ego jam diligo, quod tu forte diliges. Si te æqui, ſi juſti amor tenuiſſet,* tu *ipſe debueras cedere meis amoribus. Nunc quandoquidem hic inhumanus certat pro cauſa injuſta, quo ſpectat, Cydippe, noſtra epiſtola? Hic cauſa eſt, ut ægrotes, & ſis inviſa Dianæ. Si ſapias, tu prohibeas hunc accedere ad fores. Dum facit, inis tam crudelia diſcrimina vitæ. Atque utinam ille pro te occumbat, qui illorum cauſa eſt.*

NOTÆ.

a *Hæc*] Cydippe.

b *Primus*] Non dicit *primus omnino,* ſed *primus ab illa.*

c *Adjuravit*] Pro *valde* aut *omnino juravit*: quod multo amplius eſt quam promittere.

d *Teſtificata*] *In teſtimonium vocavit.* Quo ſenſu etiam ſimplici utimur *teſtari.*

e *Hic*] Cydippes pater.

f *Hæc*] Cydippe.

g *Cubat*] Febri lecto affixa.

h *Certamina*] Ad obtinendam Cydippen.

i *Æquus*] *Par*; *æqualis.*

k *Petis ex tuto*] Quid hoc ſibi velit ex oppoſito intelligitur: quaſi dicat, *Nihil mali tibi ex repulſa imminet.*

l *Repulſa*] Matrimonialis *ſcil.*

m *Forſan amabis*] *Adeoque forſan non amabis.*

n *Ignibus*] Amoribus.

o *Ad quid*] Quaſi dicat, *Vides quo ſpectet mea epiſtola; vides me tibi bene conſulere, qui te ex injuſtis manibus eripiam.*

p *Hoc faciente*] *Illo meo rivali ad te veniente, & conjugium tuum petente.*

Quem

Quem ſi reppuleris, nec quem Dea damnat, [q] amaris,
Et tu continuo, certe ego ſalvus ero.
Siſte metum, virgo : [r] ſtabili potiere ſalute.
Fac modo polliciti conſcia templa [ſ] colas.
Nec bove mactato cœleſtia numina gaudent;
Sed, quæ præſtanda eſt [t] & ſine teſte, fide.
Ut valeant aliæ, ferrum patiantur & ignes :
Fert aliis triſtem ſuccus amarus opem.
Nil opus eſt iſtis ; tantum perjuria vita :
Teque ſimul ſerva, meque, datamque fidem.
Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ :
[u] Exciderint animo fœdera lecta tuo.
[x] Admonita es modo voce mea, modo * caſſibus iſtis ;
Quos quoties tentas [y] fallere, [z] ferre ſoles.
His quoque vitatis, [a] in partu nempe rogabis,
Ut tibi luciferas offerat illa manus.

INTERPRETATIO.

Quem ſi rejeceris, nec amaveris quem Dea improbat ; & tu ſtatim, ego certe ſoſpes ero. Depone timorem, puella ; frueris firma valetudine. Fac tantum frequentes ædes conſcias promiſſi. Nec numina cœleſtia lætantur bove immolato ; ſed fide, quæ etiam eſt exſolvenda ſine arbitris. Aliæ ſubeant ferrum & ignes, ut valetudini reſtituantur : ſuccus amarulentus ſubminiſtrat aliis ingratum auxilium. Nihil opus eſt iſtis ; tantum fuge perjuria : & te ſimul libera, & me, & fidem obligatam. Inſcitia excuſabit peccatum præteritum : fœdera lecta elapſa fuerint memoria tua. Admonita es modo verbis meis, modo iſtis retibus ; quæ quoties conaris effugere, ſoles geſtare. His etiam deluſis, nimirum in partu orabis, ut illa tibi præbeat manus luciferas.

NOTÆ.

q *Amaris*] *Amaveris.*

r *Stabili*] *Firma.*

ſ *Colas*] Ad templa Cydippen ſuam remittit, ut locus etiam ipſam moveat, & ad fidem exſolvendam hortetur.

t *Et ſine teſte*] *Quanquam nulli teſtes adfuiſſent.*

u *Exciderint*] Fere quaſi dicat, *Ponatur (ut ignorantia excuſeris) animo excidiſſe fœdera.* Sciebat Acontius ea non excidiſſe, ſed, ut Cydippæ faciliorem ad pœnitentiam, deinde ad veniam, viam ſterneret, ultro excidiſſe ea fœdera concedit ; vel potius eam excuſationem ſuggerit.

x *Admonita es*] Adeoque ignorantia excuſari non poteris.

* *Caſſibus*] Alii habent *caſibus*. *Caſſibus* vero alibi noſter, atque Tibullus, in rebus amatoriis uſi ſunt. Hic per caſſes morbus intelligitur, quo à violanda fide Cydippen Diana abſterrebat.

y *Fallere*] *Effugere.* Quomodo vero febrim effugerit, aut effugere conaretur Cydippe, quæ de ea ne quidem cogitabat, multum diuque fruſtra cogitavi : tandem tamen animum ſubiit, metonymice per *tentare fallere*, fallere ſimpliciter, per *fallere* negligere, aut non cogitare, eſſe intelligendum.

z *Ferre*] Nimirum in febrem incidebat Cydippe, quoties incogitans alii quam Acontio nubere ſtudebat.

a *In partu*] Quia parturientibus Diana, Lucina, ſeu Lucifera (ut in duobus nummis argenteis, cum emblemate Dianæ tædam gerentis, habere te teſtatur clar. Heinſius) adeſſe, fœtumque in lucem educere, dicitur.

[b] Audiet; &, repetens quæ ſint audita, requiret
Ipſa, tibi de quo conjuge partus eat.
[c] Promittes votum; [d] ſcit te promittere falſo.
Jurabis: ſcit te fallere [e] poſſe Deos.
Non agitur de me: cura [f] majore laboro;
Anxia ſunt vitæ pectora noſtra tuæ?
Cur modo te [g] dubiam pavidi flevere parentes,
Ignaros [h] culpæ quos facis eſſe tuæ?
Et cur ignorent? matri licet omnia narres.
Nil tua, Cydippe, facta [i] ruboris habent.
Ordine fac referas, ut ſis mihi cognita primum,
Sacra [k] pharetratæ dum facis [l] ipſa Deæ.
Ut, te conſpecta, ſubito ([m] ſi forte notaſti)
Reſtiterim fixis in tua membra [n] genis:
Ut, te dum nimium miror (nota certa [o] furoris)
Deciderint humero pallia lapſa meo.
[p] Poſtmodo [q] neſcio qua veniſſe [r] volubile malum,
Verba ferens [ſ] doctis inſidioſa [t] notis.

INTERPRETATIO.

Auſcultabit; & revocans in memoriam quæ fuerint audita, ipſa interrogabit de quo marito hic tibi ſit partus. Paciſceris votum, novit te paciſci inaniter: jurabis; novit te poſſe decipere Deos. Non agitur de me; angor ſolicitudine majore: noſter animus eſt ſolicitus de vita tua. Quamobrem parentes timidi quos reddis neſcios tui criminis, modo te luxerunt ſalutis incertam? Et quamobrem neſciant? Licet omnia referas matri. Admiſſa tua. Cydippe, nihil habent pudendum. Fac commemores ordine, quomodo primum deveneris in meam notitiam, dum ipſa das operam ſacris Deæ pharetratæ: quomodo te viſa protinus (ſi forte advertiſti) hæſerim vultu defixo in tuos artus: quomodo, dum te nimium ſuſpicio (certum indicium amoris) pallia delapſa humero meo defluxerint. Poſtmodo neſcio qua pomum rotundum ad te *devolutum eſſe, verba continens doloſa callidis ſignis.*

NOTÆ.

b *Audiet*] *Cum ejus opem imploraveris,* ſcil. *dixeriſque, ut illa altera Terentii,* Juno Lucina, fer opem; ſerva me, obſecro.

c *Promittes votum*] Mos eorum antiquiſſimus, qui a Diis aliquid impetrare ſtudent. Cæterum cum aliquo contemptu legenda ſunt hæc verba, ut etiam vocis ſono fruſtra vota promiſſuram eſſe Cydippen, intelligatur.

d *Scit*] *Quia ante teſte ea te mihi nupturam juraveras, quod tamen non præſtitiſti.*

e *Poſſe*] Gall. *Quæ vous ëtes capable de vouloir tromper les Dieux.* Angl. *That you are capable of attempting to deceive the Gods.*

f *Majore*] *Quia, propter Dianæ iram, de te ſum maxime ſolicitus.*

g *Dubiam*] *In mortis diſcrimine, ex febri, poſitam.*

h *Culpæ*] De perjurio, eoque violata Diana intelligit.

i *Ruboris*] *Pudoris,* ut habent alii. Id eſt, *nihil habent facta tua, quamobrem pudendum ſit.*

k *Pharetratæ*] Arcu & ſagittis, adeoque pharetra inſtructam fuiſſe venatricem Deam, notum eſt.

l *Ipſa*] Otioſe hoc in loco poſitam hanc vocem animadvertit clar. Heinſius, proque ea *æde*, quam, literarum cognatione, omiſſam credit, reſtituit.

m *Si forte notaſti*] Niſi hæc eſſet parentheſis, judicio ſuo poëta non conſuluiſſet.

n *Genis*] *Oculis.* De qua voce antea.

o *Furoris*] *Amoris.*

p *Poſtmodo*] *Fac referas,* ſupple.

q *Neſcio qua*] Parte templi, *ſcil.*

r *Volubile*] Nimirum volubile eſt rotundum pomum ſeu malum.

ſ *Doctis*] *Callide ſcriptis:* Sed contra omnium membranarum fidem *ductis* legendum eſſe contendit clar. Heinſius.

t *Notis*] Verſus intelligit, de quibus jam ſæpe.

[u] Quod quia ſit lectum ſancta præſente Diana,
Eſſe tuam vinctam numine teſte fidem.
Ne tamen ignoret, quæ ſit ſententia ſcripto;
Lecta tibi quondam nunc quoque verba [x] refer.
Nube, precor, [y] dicet, cui te bona numina jungunt:
Quem fore juraſti, ſit gener ille mihi.
Quiſquis is eſt, placeat; quoniam placet ante Dianæ.
[z] Talis erit mater; * ſi modo mater erit.
Sed tamen inquirat, qui ſim qualiſque, jubeto:
Inveniet vobis conſuluiſſe Deam.
Inſula [a] Coryciis quondam celeberrima Nymphis
Cingitur Ægæo nomine [b] Cea mari.
Illa mihi patria eſt: nec [c] ſi generoſa probaris
Nomina, deſpectis arguor ortus avis.
Sunt & opes nobis: ſunt & ſine crimine mores:
[d] Amplius utque nihil, me tibi jungit amor.
[e] Appeteres talem vel non jurata maritum;
[f] Juratæ vel non talis habendus erat.
[g] Hæc tibi me in ſomnis jaculatrix ſcribere [h] Phœbe.
Hæc tibi me vigilans ſcribere juſſit Amor.
E quibus [i] alterius mihi jam nocuere ſagittæ:
[k] Alterius noceant ne tibi tela, cave.

INTERPRETATIO.

Quod quia ſit lectum ſacra Diana adſtante, tuam fidem eſſe obligatam Dea teſte. Ne tamen neſciat quæ ſit ſignificatio ſcripto; repete nunc quoque verba olim à te lecta. Nube, quæſo, inquiet, cui boni Dii te addicunt; ille ſit mihi gener, quem juraſti futurum. Quiſquis ille eſt, gratus ſit, quandoquidem fuit ante Dianæ. Talis erit mater, ſi ſaltem erit mater. Sed tamen moneto exquirat qui ſim & qualis; comperiet Deam vobis faviſſe. Inſula nomine Cea, olim nobiliſſima Nymphis Coryciis clauditur mari Ægæo. Illa eſt mihi patria: nec, ſi laudaveris nomina nobilia, dicor ſatus avis contemptis. Sunt etiam nobis divitiæ: ſunt etiam mores ſine probro: & quamvis nihil eſſet *amplius, amor me tibi connectit. Non jurata etiam cuperes talem maritum, talis erit poſſidendus etiam à non jurata. Phœbe venatrix mihi imperavit per ſomnia hæc tibi ſcribere: Amor experrectus mihi* imperavit *tibi hæc ſcribere:, è quibus tela alterius jam mihi obfuerunt; vide ne jacula alterius tibi officiant.*

NOTÆ.

u *Quod*] Pomum, *ſcil.*

x *Refer*] Ut eo iterum aſtringeretur ejus fides, verba jubet referre.

y *Dicet*] *Mater tua*, ſcil.

z *Talis*] Id eſt, quæ talia dicet.

* *Si modo mater erit*] *Si vero & materno erga te affectu fuerit.*

a *Coryciis*] Muſæ intelliguntur à Coryco Parnaſſi (itemque Ciliciæ) antro, ſic dictæ.

b *Cea*] Cea, ſeu Ceos, inſula eſt maris Ægæi, juxta Eubœam.

c *Si generoſa*] Id eſt, *Si à generoſis parentibus ortum ducere, in honore ponas.*

d *Amplius utque nihil*] Id eſt, *Ut nihil magis me tibi jungat vel jungere poſſit.*

e *Appeteres*] *Appetere deberes.*

f *Juratæ vel non*] *Vel non juratæ.*

g *Hæc*] *Quæ in epiſtola mea leguntur.*

h *Phœbe*] Diana, Phœbi ſoror, venatrix, adeoque jaculatrix Dea.

i *Alterius*] Amoris, *ſcil.*

k *Alterius*] Dianæ, ſi eam perjurio violaveris.

[l] Juncta ſalus noſtra eſt: miſerere meique tuique.
Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Quod ſi contigerit, cum jam data [m] ſigna ſonabunt,
[n] Tinctaque votivo ſanguine [o] Delos erit:
Aurea ponetur [p] mali felicis imago,
[q] Cauſaque verſiculis ſcripta [r] duobus erit:
Effigie pomi teſtatur Acontius hujus,
[ſ] *Quæ fuerint in eo ſcripta, fuiſſe rata.*
Longior [t] infirmum ne laſſet epiſtola corpus,
[u] Clauſaque conſueto ſit [x] ſibi fine, vale.

INTERPRETATIO.

Salus noſtra eſt connexa; miſerere & mei, & tui. Quamobrem cunctaris unum præbere auxilium duobus? Quod ſi evenerit, cum jam data ſigna audientur, & Delos erit imbuta ſanguine votivo, effigies aurea appendetur pomi ſalutaris, & cauſa erit exarata duobus verſiculis: Acontius profitetur imagine hujus pomi, confirmata fuiſſe quæ fuerint exarata in eo. *Ne literæ prolixiores fatigent corpus debile, & ſint tibi abſolutæ fine ſolito, vale.*

NOTÆ.

l *Juncta*] Quam ingenioſe.

m *Signa*] Tibiis, aliiſque inſtrumentis muſicis in ſacrificiis utebantur.

n *Tinctaque*] Id eſt, Quando in Delo Dianæ feſta ſacrificiis celebrabuntur.

o *Delos*] Ægæi maris inſula, ubi nata & culta Diana.

p *Mali*] *Pomi*. Ludit vero in vocibus poëta.

q *Cauſa*] Cur, *ſcil.* Deæ appendatur pomi imago.

r *Duobus*] Qui ſequuntur: quoſque adeo diverſo charactere excudendos curavi.

ſ *Quæ fuerint*] Sponſionem *ſcil.* matrimonialem.

t *Infirmum*] *Tuum* ſcil.

u *Clauſaque*] Epiſtolas hac voce *vale* claudere conſueverant.

x *Sibi*] Alii habent *tibi*: atque illa altera lectio eſt à clar. Heinſio.

EPISTOLA XXI.

ARGUMENTUM.

Cum intellexit Cydippe, hanc ſibi febrem Dianæ indignatione contigiſſe, in Acontii vota contra paternam voluntatem concedere maluit, quam diutius torqueri. In primis reſpondet, ſe non auſam fuiſſe mentem ſuam clare exprimere: ne ut in pomum, iterum juraret. Deinde narrando quomodo inſidioſum illud pomum acceperit, in ipſum Acontium invehitur.

CYDIPPE ACONTIO.

PERTIMUI, ſcriptumque tuum [a] ſine murmure legi:
Juraret ne quos inſcia lingua Deos.
Et puto [b] captaſſes iterum: niſi, ut ipſe fateris,
Promiſſam ſcires me ſatis eſſe ſemel.

INTERPRETATIO.

Expavi, & tacite legi tuam epiſtolam; ne, lingua imprudens juraret aliquos Deos. Et, credo, inſidiatus eſſes, niſi, ut ipſe agnoſcis, ſcires ſatis eſſe me ſemel ſponſam.

NOTÆ.

a *Sine murmure*] Ne iterum inſcia voto aliquo ſeſe obſtringeret.

b *Captaſſes*] *Me iterum decipere tentaſſes.*

Nec

Nec lectura fui; ſed, ſi tibi [c] dura fuiſſem,
Aucta foret ſævæ forſitan ira Deæ.
[d] Omnia cum faciam, cum dem pia thura Dianæ;
Illa tamen juſta plus tibi parte favet.
[e] Utque cupis credi, memori te vindicat ira.
Talis in [f] Hippolyto vix fuit illa ſuo.
At [g] melius virgo faviſſet virginis annis;
[h] Quos vereor paucos ne velit eſſe mihi.
* Languor enim cauſis non apparentibus hæret:
Adjuvor & nulla [i] feſſa medentis ope.
Quam tibi nunc gracilem vix hæc reſcribere. Quamque
Pallida vix cubito membra [k] levare putas?
Huc timor accedit, ne quis niſi conſcia nutrix
[l] Colloquii nobis ſentiat eſſe vices.
Ante fores ſedet hæc: quid agamque rogantibus [m] intus;
Ut poſſim tuto ſcribere, *Dormit*, ait.
Mox ubi ſecreti longi cauſa optima ſomnus
Credibilis tarda deſinit eſſe mora,

INTERPRETATIO.

Nec volui legere: ſed ſi tibi ſæva fuiſſem, forte ira crudelis Deæ creviſſet. Quamvis omnia præſtem, quamvis thura pia exhibeam Dianæ, illa tamen plus æquo tibi indulget. Et, ſicuti optas tibi fidem haberi, te vindicat ira memori. Illa vix talis fuit erga ſuum Hippolytum. At virgo juſtius indulſiſſet ætati virginis, quam timeo ne cupiat mihi eſſem brevem. Morbus enim permanet cauſis incognitis. Et exhauſta nullo medici auxilio reficior. Quantum macilentam arbitraris me *nunc tibi hæc reſcribere, quantumque ægre ſuſtinere artus pallentes cubito? His adde metum, ne quis niſi nutrix conſcia cognoſcat nobis eſſe vices colloquii: Hæc ſtat ante januam; &, ut poſſim ſecure ſcribere, dicit petentibus quid faciam intus,* ſtertit. *Mox ubi ſomnus cauſa optima prolixi ſecreti ceſſat eſſe veriſimilis longo ſpatio,*

NOTÆ.

c *Dura*] *Quæ epiſtolam tuam legere dedignata eſſem.*

d *Omnia*] Sacra, *ſcil.* in honorem Dianæ.

e *Utque cupis credi*] Ita vero ille prædicaverat, & in epiſtola ſua ſcripſerat.

f *Hippolyto*] Fuit ille Theſei & Hippolytes Amazonis filius, ob eximiam caſtitatem Dianæ carus; cujus hiſtoriam paſſim, poſtea etiam apud Ovidium reperies.

g *Melius*] *Juſtius*; *cum ipſa virgo ſit, ſicut & ego virgo ſum.*

h *Quos vereor*] Codices omnes, præter unum aut alterum, quia poſt hunc verſum deficiunt, ideo plurimi, ſequentes verſus Ovidii eſſe negant: quæ ratio quanquam ſatis firma non videtur, attamen cum Ovidianæ elegantiæ non ſatis reſpondeat tota epiſtola, ſuo non caret pondere.

* *Languor*] Febris.

i *Feſſa*] *Defecta viribus, & vi morbi exhauſta.*

k *Levare*] Solent nimirum, qui morbo aut languore aliquo, caput præſertim, aut corpus non valent erigere, illud cubito ſuſtentare.

l *Colloquii nobis*] *Me tibi viciſſim reſcribere.*

m *Intus*] Ex reſtitutione Heinſiana eſt vox iſta, cujus loco alii *inter* exhibebant: *rogabant inter*, pro *interrogabant*; unde hos verſus ſolicitare, atque Ovidio abrogare, aggreſſi ſunt nonnulli: cum ea figura quam Tmeſin vocant, hac in voce præſertim, & in fine verſus uſum eſſe poëtam, qui oratione plana & æquabili gaudet, non ſit veriſimile.

Jamque venire videt quos non admittere durum eſt ;
Excreat : & ficta dat mihi ſigna nota :
Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo :
Et tegitur trepido litera [n] cauta ſinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat.
Quantus ſit nobis, aſpicis ipſe, labor.
[o] Qua peream, [p] ſi dignus eras, ut vera loquamur:
Sed melior juſto, quamque mereris, [q] ego.
Ergo te propter toties incerta ſalutis
[r] Commentis pœnas doque dedique tuis ?
Hæc nobis formæ te laudatore ſuperbæ
Contingit merces ? & placuiſſe nocet ?
Si tibi deformis, quod mallem, viſa fuiſſem ;
Culpatum nulla corpus egeret ope.
Nunc laudata gemo : nunc me certamine [ſ] veſtro
Proditis ; & proprio vulneror ipſa [t] bono.
Dum neque tu cedis, nec ſe purat ille ſecundum ;
Tu votis obſtat illius, ille tuis.
Ipſa, velut navis, jactor ; quam [u] certus in altum
Propellit Boreas, [x] æſtus & unda refert.
Cumque [y] dies caris optata parentibus inſtat,
Immodicus pariter corporis ardor ineſt :

INTERPRETATIO.

Et jam cernit accedere, quos difficile eſt non intromittere ; expuit ; & mihi facit indicia ſigno ſimulato ; feſtinans, ſicut eram, deſero verba nondum abſoluta : & epiſtola tecta abſconditur gremio timido. Inde repetita iterum laſſat meos digitos. Ipſe cernis quantus ſit nobis labor. Quâ epiſtolâ *inteream, ſi, ut verum dicamus, dignus eras : ſed ego ſum indulgentior æquo, & quam dignus es. Ergo toties dubia ſalutis propter te exſolvo, & exſolvi pœnas tuis figmentis ? Hoc nobis obvenit præmium pulchritudinis eximiæ, te approbante ; & officit gratam fuiſſe ? Si, quod mallem, viſa tibi fuiſſem turpis ; corpus vituperatum nullo opus haberet auxilio. Nunc celebrata affligor ; nunc me perditis veſtra pugna ; & ipſa lædor proprio bono. Dum nec tu cedis, nec ille ſe credit inferiorem, tu officis deſideriis illius, ille tuis : ego agitor, tanquam navis, quam aſper Boreas rapit in apertum* mare, *æſtus & unda repellit. Et cum dies expetita dilectis parentibus adeſt, calor ſæviens corporis ineſt pariter.*

NOTÆ.

n *Cauta*] *Quæ caute & ſecreto ſcripta eſt.*

o *Qua*] Epiſtola, *ſcil.* Scripti habent *Quæ.*

p *Si dignus eras*] *Si merereris.*

q *Ego*] Hanc vocem ex Naugerio repoſuit Heinſius. Alii habent *ero :* quod certe non diſplicet.

r *Commentis*] *Dolis.* De ſcriptura in pomo intelligit, cujus ſenſum ſaltem in ſuperioris epiſtolæ argumento vidimus.

ſ *Veſtro*] De Acontio & ejus rivali loquitur ; quanquam ille tantum erat in culpa.

t *Bono*] Forma *ſcil.*

u *Certus*] *Vehemens.*

x *Æſtus & unda*] Id eſt, unda æſtuoſa, unda quæ eſt æſtus. Gall. *Le flux de la mer.* Angl. *The Tide.* Hac etiam figura quæ per duo unum ſignificat, uſus eſt Virgilius, cum dixit, *molemque & montes inſuper altos.*

y *Dies*] Qua fieri debent nuptiæ.

Et

Et mihi conjugii tempus crudelis ad ipſum
[z] Perſephone noſtras pulſat acerba fores.
Jam pudet: & timeo, quamvis mihi conſcia non ſim,
[a] Offenſos videar ne meruiſſe Deos.
Accidere [b] hoc aliquis caſu contendit: & alter
Acceptum Superis hunc negat eſſe virum.
Neve nihil credas in te quoque dicere famam,
Facta veneficiis pars putat iſta tuis.
Cauſa latet: mala noſtra patent: [c] vos pace movetis
Aſpera ſubmota prælia: plector ego.
[d] Dicam nunc, ſolitoque tibi me [e] decipe more:
Quid facies odio, ſic ubi amore noces?
Si lædis, quod amas, hoſtem [f] ſapienter amabis.
Me, precor, ut ſerves, perdere [g] velle velis.
Aut tibi jam [h] nulla eſt ſperatæ cura puellæ,
Quam ferus indigna tabe perire ſinis:
Aut Dea ſi fruſtra pro me tibi ſæva rogatur,
Quid mihi te jactas? gratia nulla tua eſt.

INTERPRETATIO.

Et ſub ipſum tempus ſævi connubii aſpera Proſerpina mihi concutit noſtram januam. Jam erubeſco, & quamvis mihi non ſim conſcia, metuo ne videar meruiſſe Deos infeſtos. Aliquis affirmat hoc evenire fortuito; & alius negat hunc virum eſſe gratum Diis. Et ne arbitreris famam nihil quoque jacere in te, quidam arbitrantur iſta parata veneficiis tuis. Cauſa occultatur: damna noſtra apparent: vos pace profligata miſcetis dura certamina; ego punior. Jam dicam, & me falle more tibi conſueto: quid agas odio, cum ita officias amore? Si malo afficis quod amas, amabis hoſtem utiliter. Oro ut me velis perimere, ut incolumem præſtes. Aut nulla eſt jam tibi cura puellæ ſperatæ, quam pateris, crudelis, interire tabe immerita; aut ſi Dea crudelis fruſtra à te colitur pro me, quid te mihi prædicas? Gratia tua eſt nulla.

NOTÆ.

z *Perſephone*] Proſerpina eſt, Plutonis conjux, inferorum domina ac regina, Jovis & Cereris filia: de qua Tibullus,

At mihi Perſephone nigram denunciat horam;

unde hic noſter Ovidii locus intelligitur.

a *Offenſos videar*] Senſus patet; ſed eſt phraſis inſolens.

b *Hoc*] *Quod ita in ipſo nuptiarum puncto ægrotem.*

c *Vos pace*] Iſthoc propemodum ſenſu dixit Horat. *Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.*

d *Dicam nunc*] Heinſius legit *I jam nunc:* quo revera ſenſus melior, minuſque intricatus efficitur. Quid ſi legas? *Dic jam nunc.*

e *Decipe*] *Ita ut ex iis, quæ in te ſunt contraria conſequantur effecta; ex amore quæ ſunt odii, ex odio quæ ſunt amoris.*

f *Sapienter*] Quid hæc vox hoc in loco ſignificet, ex oppoſito intelligitur.

g *Velle velis*] Locum manifeſte corruptum arbitratur cl. Heinſius; vultuque τὸ *velle* perperam, ex *velis* proxime ſequenti, inculcatum, cum ultimas duas ſyllabas in *perdere* librarius geminare neglexiſſet: legit vero ille *perdere, dure, velis.*

h *Nulla*] Erat tamen Acontii in eo gratia, quod, quomodo Deam placaret Cydippe, indicaverat. Sed ex materia ſubjecta tantum intelligenda eſt iſta negatio.

Elige quid [i] fingas : [k] non vis placare Dianam ;
Immemor es noſtri : non potes ; illa tui eſt.
Vel nunquam mallem, vel non mihi tempore [l] in illo
Eſſet in Ægæis cognita Delos aquis.
Tunc mea [m] difficili deducta eſt æquore navis ;
Et fuit ad cœptas hora [n] ſiniſtra vias.
Quo pede proceſſi ! quo me pede [o] limine movi !
[p] Picta citæ tetigi quo pede texta ratis !
Bis tamen adverſo redierunt [q] carbaſa vento.
Mentior ah demens ! ille [r] ſecundus erat.
Ille ſecundus erat, qui me referebat euntem ;
Quique parum felix impediebat iter.
Atque utinam conſtans contra mea vela fuiſſet !
Sed ſtultum eſt venti de levitate queri.
Mota [ſ] loci fama properabam viſere Delon ;
Et facere [t] ignava puppe videbar iter.
Quam ſæpe, ut tardis, feci convitia remis ;
Queſtaque ſum vento lintea parca dari !
Et jam tranſieram [u] Myconon, jam Tenon, & Andron :
Inque meis oculis [x] candida Delos erat.

INTERPRETATIO.

Diſpice quid ponas : non vis delinire Dianam ; noſtri oblitus es ; nequis, illa eſt tui oblita. *Vel mallem nunquam, mihi Delos eſſet cognita in mari Ægæo, vel non eſſet* cognita *illo tempore. Tunc mea navis ſoluta eſt mari infauſto ; & hora fuit inauſpicata ad iter propoſitum. Quo pede ſum progreſſa ! quo pede limine diſceſſi ! Quo pede preſſi fabricam pictam navis velocis ! Vela tamen bis retroacta vento reſtante. Ah mentior inſana ! Ille erat propitius. Ille erat propitius, qui revehebat me proficiſcentem : & qui prohibebat iter infauſtum. Atque utinam firmus fuiſſet adverſus mea vela !* Sed *ineptum eſt conqueri de inconſtantia venti. Illecta celebritate loci feſtinabam inviſere Delon ; & videbar iter facere lenta navi. Quam ſæpe increpui remos tanquam lentos ; & ſum queſta vela exigua tradi vento ! Et jam prætericram Myconon, jam Tenon, & Andron ; & Delos ſplendida erat in conſpectu.*

NOTÆ.

i *Fingas*] Non tantum argumento, quod Dilemma vocant, Acontium urget Cydippe, quo argumenti genere, utrumvis eligat adverſarius, utrobique premitur ; ſed inſuper ex duobus argumenti membris, quod cauſæ ſuæ faveat, non poſſe aſſumere eum dicit.

k *Non vis placare*] Hæc eſt Cydippes argumentatio, *Aut non vis, aut non potes placare Dianam ; prius ſi dicas ; ergo immemor es noſtri, nec nos curas : poſterius ſi fingas ; ergo Diana eſt tui immemor, nec te curat.*

l *In illo*] *Quo tibi, verbis in pomo ſcriptis, fidem meam obſtrinxi.*

m *Difficili*] *Infauſto.*

n *Siniſtra*] *Inauſpicata & infelix.*

o *Limine*] *Domo.* Habent vero hæ, cum admiratione conjunctæ interrogationes, & dolorem, & deteſtationem.

p *Picta texta ratis*] Pro *navem pictam.*

q *Carbaſa*] *Vela,* totaque adeo navis.

r *Secundus*] Quia malum, quod in inſula Delo Cydippæ evenire debuit, avertebat.

ſ *Loci fama*] Apollinis & Dianæ natalibus, & oraculo præſertim fuit celebris Delos inſula ; quæ, cum ante erratica fuiſſet, & ſub aquis latuiſſet, repente Latonæ locum ad pariendum quærenti ſeſe oſtendit.

t *Ignava*] *Lente procedente.*

u *Myconon*] Myconos una eſt Cycladum, in mari Ægæo : Tenos eſt alia, itemque Andros.

x *Candida*] Δῆλος manifeſtum & clarum ſignificat.

Quam

Quam procul ut vidi, *Quid me fugis, inſula,* dixi ?
Laberis in magno nunquid, ut ante, mari ?
Inſtiteram terræ, cum jam prope luce peracta
[y] Demere purpureis Sol juga vellet equis :
[z] Quos idem ſolitos poſtquam revocavit ad ortus,
Comuntur noſtræ matre jubente comæ.
Ipſa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum :
Et veſtes humeris induit ipſa meis.
Protinus egreſſæ Superis, quibus inſula ſacra eſt,
Flava ſalutatis thura merumque damus.
Dumque parens aras votivo ſanguine tingit,
Feſtaque fumoſis ingerit [a] exta focis ;
Sedula me nutrix alias quoque ducit in [b] ædes,
Erramuſque vago per loca ſacra pede.
Et modo porticibus ſpatior, modo [c] munera regum
Miror : & in cunctis ſtantia [d] ſigna locis.
Miror & innumeris ſtructam [e] de cornibus aram,
[f] Et de qua pariens arbore nixa Dea eſt.
Et quæ præterea (neque enim meminive libetve,
Quidquid ibi vidi, dicere) Delos habet.
Forſitan hæc ſpectans, à te ſpectabar, Aconti ;
Viſaque ſimplicitas eſt mea poſſe capi.

INTERPRETATIO.

Quam ut procul aſpexi, Quamobrem inquam, me vitas, inſula ? *Nunquid fluctuas vaſto mari, ut antea ? Impoſita eram terræ, cum, jam prope die finito, Sol vellet detrahere juga equis purpureis : quis poſtquam* ſol *idem reduxit ad ortus conſuetos, capilli noſtri ornantur matre imperante. Ipſa appoſuit gemmas digitis, & aurum capillis, & ipſa admovit veſtimenta humeris meis. Continuo profectæ exhibemus flava thura & vinum Diis ſalutatis, quibus inſula eſt dicata. Et dum mater imbuit altaria ſanguine votivo, & immittit viſcera feſta, aris fumoſis, nutrix diligens me ducit quoque in alia templa, & vagamur pede erroneo, per ſacra loca. Et modo deambulo porticibus, modo ſuſpicio dona regum, & ſtatuas poſitas in omnibus locis. Stupeo etiam altare poſitum de cornibus innumeris, & de arbore qua Dea partum emittens fulta eſt. Et quæ inſuper (neque enim aut recordor, aut placet referre quidquid ibi ſum intuita) Delos habet. Forte hæc inſpiciens à te aſpiciebar, Aconti ; & mea ſimplicitas viſa eſt poſſe falli.*

NOTÆ.

y *Demere*] Periphraſis eſt veſpertini temporis.

z *Quos idem*] Id eſt, *Poſtero die.*

a *Exta*] Eo nomine, pluralis numeri tantum appellantur viſcera maxime extantia aut apparentia. Gall. *Les entrailles.* Angl. *The Entrails.*

b *Ædes*] Sacras, *ſcil.* ut patet.

c *Munera*] Quæ in honorem numinum appoſita erant.

d *Signa*] *Statuas.*

e *De cornibus*] De hac apud Callimachum in hymno Apollinis, quam Apollo ipſe conſtruxiſſe dicitur, cornua ex venatione Diana ſuppeditante.

f *Et de qua*] Oleæ ac palmæ innixam parientem Latonam 6 Metam. docet noſter poëta.

In templum redeo [g] gradibus ſublime Dianæ.
  [h] Tutior hoc ecquis debuit eſſe locus?
Mittitur ante pedes malum cum carmine [i] tali.
  Hei mihi juravi nunc quoque pæne tibi:
Suſtulit hoc nutrix, mirataque, Perlege, dixit.
  [k] Inſidias legi, magne poëta, tuas.
[l] Nomine conjugii dicto, confuſa pudore
  Senſi me totis erubuiſſe genis:
[m] Luminaque in gremio veluti defixa tenebam;
  Lumina propoſiti facta [n] miniſtra tui.
Improbe, quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta eſt?
  Quidve vir eluſa virgine laudis habes?
Non ego conſtiteram ſumpta [o] peltata ſecuri,
  Qualis in Iliaco [p] Pentheſilea ſolo.
[q] Nullus Amazonio cælatus balteus auro,
  Sicut ab Hippolyte præda relata tibi eſt.
[r] Verba, quod exultas, tua ſi mihi verba dederunt;
  Sumque parum prudens capta puella dolis?

INTERPRETATIO.

Revertor in templum Dianæ gradibus excelſum: quiſnam locus debuit eſſe hoc tutior? Pomum jacitur ante pedes cum tali carmine. Hei mihi! nunc quoque propemodum tibi juravi. Nutrix hoc ſuſtulit, & ſtupens, perlege, inquit. Fraudes tuas legi, poëta egregie. Nomine connubii prolato, pudore turbata, adverti me erubuiſſe totis genis: & tenebam oculos quaſi immotos in ſinu; oculos factos famulos tui incepti. Proterve, quid lætaris? Aut quænam laus tibi eſt comparata? Quidve vir reportas gloriæ puella decepta? Ego non acceſſeram pelta inſtructa, ſecuri correpta, qualis Pentheſilea in terra Iliaca. Nullum balteum pictum auro Amazonio reportatum eſt tibi ſpolium tanquam ab Hippolyto. Quid triumphas, ſi verba tua me fefellerunt; & puella parum cauta ſum decepta tuis fraudibus?

NOTÆ.

g *Gradibus*] Diis enim ſuperis in locis excelſis templa ponebantur.

h *Tutior*] Acontium arguit, qui ſibi in templo inſidiatus fuerit.

i *Tali*] Græcum carmen quale fuerit nemo hactenus tradidit.

k *Inſidias*] Heinſio ſuſpectus eſt hic verſus: quamobrem non dixit: ſed apparet ſatis.

l *Nomine conjugii*] Hinc vides Acontii non fuiſſe duos illos verſus, quod in ſuperioris epiſtolæ argumento vidimus.

m *Lumina*] *Oculos.*

n *Miniſtra*] Operam ſuam in legendis Acontii verſibus præbuerant.

o *Peltata*] *Pelta armata.* Fuit vero pelta ſcutum quo peculiariter Amazones utebantur.

p *Pentheſilea*] Regina fuit Amazonum, ſecuris inventrix; quam in bello Trojano Achilles occidit.

q *Nullus*] Senſus eſt, Acontio prædam nullam à Cydippe expectandam, qualem ab Hippolyte Amazone Hercules reportavit. Deſumptum eſt iſtud ex hujus Herois hiſtoria, cui Euryſtheus, ut ſibi Amazonis illius balteum afferret, imperavit.

r *Verba*] Dare verba alicui ſignificat etiam fallere. Diſſimulata fere ea ambiguitate ludit poëta.

Cydippen

Cydippen pomum, pomum [f] Schœneïda cepit.
Tu nunc [t] Hippomenes ſcilicet alter eris.
At fuerat melius (ſi te [u] puer iſte tenebat,
Quem tu neſcio quas dicis habere faces)
More bonis ſolito ſpem [x] non corrumpere fraude.
Exoranda tibi, non [y] capienda fui.
Cur, cum me peteres, [z] ea non profitenda putabas,
Propter quæ nobis ipſe petendus eras?
Cogere cur potius, quam perſuadere volebas,
Si poteram audita conditione capi?
Quid tibi nunc prodeſt [a] jurandi formula juris,
Linguaque præſentem teſtificata Deam?
Quæ jurat, mens eſt: nil conjuravimus illa.
Illa fidem dictis addere ſola poteſt.
Conſilium prudenſque animi ſententia jurat,
[b] Et niſi judicii vincula nulla valent.
Si tibi conjugium volui promittere noſtrum;
Exige polliciti debita jura tori:
Sed ſi nil dedimus, præter ſine pectore vocem;
Verba ſuis fruſtra viribus orba tenes.
Non ego juravi: legi jurantia verba.
Vir mihi non iſto more [c] legendus eras.

INTERPRETATIO.

Pomum fefellit Cydippen, pomum fefellit *Schœneïda. Nimirum tu jam eris alter Hippomenes. At fuerat melius (ſi iſte puer, quem tu ais gerere neſcio quas tædas, te urgebat) ritu bonis familiari, non temerare ſpem dolis. Fui tibi precibus conſequenda, non fallenda. Quamobrem cum me ambires, non credebas ea confitenda, propter quæ ipſe eras nobis ambiendus? Quamobrem malebas vim facere quam perſuadere, ſi poteram pellici cognita conditione? Cujus nunc eſt tibi utilitatis formula ſacramenti, & lingua teſtata Deam præſentem? Animus eſt qui jurat; nihil juravimus cum illo. Ille ſolus poteſt facere fidem prolatis. Conſilium & conſcia ſententia mentis jurat, & nulla vincula niſi voluntatis ſunt firma. Si volui tibi polliceri noſtrum connubium; repete jura debita lecti promiſſi; ſed ſi nihil exhibuimus, niſi ſonum ſine voluntate, fruſtra habes voces deſtitutas ſuo valore. Ego non juravi; legi verba jurantia. Non eras mihi vir legendus iſto modo.*

NOTÆ.

f *Schœneïda*] *Atalantam Schœnei filiam*; de qua in Metamorph.

t *Hippomenes*] Hic fuit, cujus dolo, aureis pomis currenti projectis, Atalanta tandem victa eſt.

u *Puer*] Cupido; quam ignorare ſe virgo fingit.

x *Non corrumpere*] Sed potius aperte ambire, & ſibi ſponſam petere.

y *Capienda*] *Fraude circumvenienda.*

z *Ea non profitenda*] Genus, puta, divitias, aliaque ejuſmodi, quæ ambientes proci ſolent prætendere.

a *Jurandi*] *Formula juris jurandi.* Gall. *Le ſerment concu dans les propres Termes du Droit.* Angl. *An Oath conceived in proper Terms of Law.*

b *Et niſi judicii*] Id eſt, & nullus, niſi qui attendit, & judicio ſuo utitur, ſacramento alligatur.

c *Legendus*] *Eligendus, Ludus* verborum.

[d] Decipe

[d] Decipe ſic alias: ſuccedat epiſtola pomo.
Si valet hoc; [e] magnas divitis aufer opes.
Fac jurent reges ſua ſe tibi regna daturos;
Sitque tuum, toto quicquid in orbe placet,
Major es hac ipſa multo (mihi crede) Diana,
Si tua tam [f] præſens litera numen habet.
Cum tamen [g] hæc dixi, cum me tibi [h] firma negavi.
Cum bene promiſſi cauſa [i] peracta mei eſt;
Confiteor, timeo ſævæ [k] Latoïdos iram:
Et corpus lædi ſuſpicor [l] inde meum.
Nam quare, quoties [m] ſocialia ſacra parantur,
Nupturæ toties languida membra cadunt?
Ter mihi jam veniens poſitas Hymenæus ad aras
Fugit; & è thalami limine [n] terga dedit.
Vixque manu [o] pigra toties [p] infuſa [q] reſurgunt
[r] Lumina: [ſ] vix moto corripit igne faces.
Sæpe coronatis ſtillant unguenta capillis,
Et [t] trahitur multo ſplendida [u] palla [x] croco.

INTERPRETATIO.

Sic falle alias; epiſtola ſequatur pomum. Si hoc eſt firmum, tolle magnas divitias locupletis. Fac reges jurent ſe tibi tradituros ſua regna, & tuum fiat quicquid arridet in toto mundo. Multo major es (mihi crede) hac ipſa Diana, ſi tuum ſcriptum habet numen tam certum. Poſtquam tamen hæc dixi, poſtquam conſtanter me tibi recuſavi, poſtquam cauſa promiſſi mei eſt bene perorata; fateor, metuo iram crudelis Latoïdos, & ſuſpicor meum corpus inde affligi. Nam quamobrem quoties ſacra conjugialia adornantur, toties artus tabidi languent nupturæ? Jam ter Hymenæus accedens ad altaria mihi admota receſſit, & vertit terga è limine cubiculi. Et lumina toties inſtillata manu ſegni ægrè accenduntur, vix tedas capit igne concuſſo. Sæpe odores fluunt coma redimita, & palla fulgens multo croco trabitur.

NOTÆ.

d *Decipe*] Ab abſurdo, Acontii dolum arguit.

e *Magnas*] *Eodem dolo divitias extorque* Ineptam, ut videtur, Acontii rationem irridet. At vero in ſuperioris epiſtolæ argumento legem vidimus, quæ Cydippes ratiocinatio tollitur.

f *Præſens*] *Certum & propitium.*

g *Hæc*] Ea omnia intellige, quæ, ut Acontii dolum eluderet, dixit Cydippe.

h *Firma*] Pro *firmiter.*

i *Peracta*] Gall. *Achevie de plaidir.* Angl. *Fully pleaded.*

k *Latoïdes*] Dianæ, Latonæ filiæ. Patronymicum eſt Græcum, à *Λητὼ*, Latona, *η* in *α* de more mutato.

l *Inde*] A Dianæ ira.

m *Socialia*] Nuptiarum.

n *Terga dedit*] *Abivit.* Nuptiæ interruptæ ſunt.

o *Pigra*] *Laſſa,* accendendo.

p *Infuſa*] Oleum nempe infunditur lampadibus.

q *Reſurgunt*] *Accenduntur.*

r *Lumina*] *Faces nuptiales.*

ſ *Vix moto*] Hypallage, *pro vix motis & adhibitis facibus, corripit ignem.*

t *Trahitur*] *Et longa cyclade verrit humum.* Propert.

u *Palla*] Veſtis eſt proprie muliebris exterior, qua palam utebantur.

x *Croco*] Lutei coloris eſſe crocum, atque eo colore, non modo nubentium flammeum, ſeu capitis tegumentum, ſed alia quoque nuptiis dicata veſtimenta fuiſſe alii obſervaverunt.

Cum

Cum tetigit limen, lacrymas mortiſque timorem
Cernit; & à cultu multa [y] remota ſuo.
Projicit ipſe ſuas [z] deducta fronte coronas,
Spiſſaque de [a] nitidis tergit [b] amoma comis.
Et pudet in triſti lætum conſurgere turba:
Quique erat in palla, tranſit in ore [c] rubor.
At mihi (væ miſeræ) torrentur febribus artus:
Et [d] gravius juſto pallia pondus habent.
Noſtraque plorantes video ſuper ora parentes:
Et, face pro thalami, fax mihi mortis adeſt.
Parce laboranti, picta [e] Dea [f] læta pharetra;
Daque ſalutiferam jam mihi [g] fratris opem.
Turpe tibi eſt, [h] illum cauſas depellere leti;
Te contra [i] titulum mortis habere meæ.
Nunquid, in umbroſo cum velles fonte lavari,
Imprudens [k] vultus ad tua labra tuli?
[l] Præteriine tuas de tot cœleſtibus aras?
Atque tua eſt noſtra * ſpreta parente parens?
Nil ego peccavi, niſi quod [m] perjuria legi;
Inque parum fauſto carmine docta fui.

INTERPRETATIO.

Cum Hymenæus pervenit ad limen, videt lacrymas & metum leti, & multa alienâ ab ornatu ſuo. Ipſe deripit fronte contracta ſua ſerta, & abſtergit denſa amoma de unctis capillis. Et feſtivum pudet exultare in mæſta turba: & rubor qui erat in palla tranſmittitur in vultum. At (væ miſeræ!) membra mihi æſtuant febribus: & pallia ſunt æquo graviora. Et video parentes flentes ſuper noſtram faciem; & tæda leti mihi adeſt pro tæda nuptiarum. Ignoſce ægrotanti, Dea gaudens pharetra decora; & mihi jam præbe auxilium ſalutiferum fratris. Indecorum eſt tibi, illum removere cauſas mortis; te contra eſt cauſam mei obitus. Anne cum velles ablui in fonte opaco, inſcia converti oculos ad tua balnea? Omiſine altaria tua de tot cæleſtibus? Anne *& mater tua contempta eſt à noſtra matre? Ego nihil admiſi, niſi quod legi perjuria, & fui perita in carmine infelici.*

NOTÆ.

y *Remota*] Enimvero cum lacrymis aut timore Hymenæus à nubentibus puellis non ſolet excipi.

z *Deducta*] *Contracta*; unde triſtitia ſeu mœſtitia cognoſcitur.

a *Nitidis*] *Unguento delibutis.*

b *Amoma*] Pro quovis unguento. Eſt vero amomum exoticus frutex, antiquis in odoribus pretioſus, ex cujus floribus Hymenæi corollæ.

c *Rubor*] Aliquid ex rubeo habet croceus color.

d *Gravius*] Propter debilitatem ex febri.

e *Dea*] Diana.

f *Læta Pharetra*] *Pharetrata.*

g *Fratris*] Apollinis, qui medicæ præeſt.

h *Illum*] *Apollinem, fratrem tuum.*

i *Titulum mortis habere*] *Cauſam eſſe mortis meæ.*

k *Vultus*] Immeritam ſe à Diana plecti queritur Cydippe; quæ nec ipſam nudam, ſicut Actæon viderit, nec alio modo in ipſam peccaverit.

l *Præteriine*] Iſtud fecit Oeneus Calydoniæ rex, in cujus rei vindictam Diana,

—— *Oeneos ultorem ſpreta per agros*
Miſit aprum; ——

ut ipſe loquitur Ovidius.

* *Spreta*] Alludit ad fabulam Niobes, cujus omnis prôles, quod ea ſeſe Latonæ præferre non dubitaſſet, Apollinis & Dianæ ſagittis, confecta eſt.

m *Perjuria*] Verſus, qui perjurio locum præbuerunt.

n Tu

[n] Tu quoque pro nobis, ſi non [o] mentiris amorem,
Thura [p] feras: proſint, quæ nocuêre, manus.
Cur, quæ ſuccenſet, quod adhuc tibi pacta puella
Non tua ſit, [q] fieri ne tua poſſit, agit?
Omnia de viva tibi ſunt ſperanda; [r] quid aufert
Sæva mihi vitam, ſpem tibi Diva mei?
Nec tu credideris illum, cui deſtinor uxor,
Ægra ſuperpoſita membra fovere manu.
Aſſidet ille quidem, quantum permittitur ipſi:
Sed [ſ] meminit noſtrum virginis eſſe torum.
Jam quoque neſcio quid de me ſenſiſſe videtur;
Nam lacrymæ cauſa ſæpe latente cadunt.
Et minus audacter blanditur, & oſcula * rara
Accipit, & timido me vocat ore ſuam.
Nec miror ſenſiſſe, notis cum prodar apertis.
In [t] dextrum verſor, cum venit ille, latus.
Nec loquor, & tecto ſimulatur [u] lumine ſomnus
[x] Captantem tactus rejicioque manum.
Ingemit, & tacito ſuſpirat pectore: [y] meque
[z] Offenſam, quamvis non mereatur, habet.
Hei mihi, quod gaudes, & te juvat iſta [a] voluptas!
Hei mihi, quod ſenſus ſum tibi faſſa meos!

INTERPRETATIO.

Tu quoque, ſi non ſimulas amorem, adole thura pro nobis: manus quæ obfuerunt juvent. Quamobrem illa *quæ iraſcitur, quod puella tibi promiſſa non ſit tua, efficit ne tua queat fieri? Omnia ſunt tibi expectanda de vivente; quamobrem Dea crudelis tollit mihi vitam, tibi ſpem mei? Nec tu arbitratus fueris illum, cui conjux addicor, calefacere artus morbidos manu admota. Ille quidem aſſidet, quantum ipſi conceditur: ſed recordatur noſtrum lectum eſſe virginis. Videtur jam quoque neſcio quid olfeciſſe de me; nam lacrymæ ſæpe* illi *defluunt cauſâ occultâ. Et minus libere* me *delinit, & ſumit rara ſuavia, & me dicit ſuam ore pavido. Nec miror* eum *olfeciſſe, cum indicer ſignis manifeſtis. Quando ille accedit, me averto in dextrum latus. Nec loquor, & ſomnus fingitur clauſis oculis; & repello manum quærentem me tangere. Gemit, & ſuſpirat pectore ſecreto, & me invenit infenſam, quamvis immeritus. Me miſeram, quod lætaris, & iſtud gaudium tibi prodeſt! Me miſeram, quod tibi aperui mea cogitata!*

NOTÆ.

n *Tu quoque*] Jam ad Acontium ſeſe convertit Cydippe.

o *Mentiris*] *Simulas quem non ſentis amorem.*

p *Feras*] *Ad Dianæ altaria,* ſcil. *quo mibi fiat propitia.*

q *Fieri ne*] Videlicet Acontio non potuiſſet nubere mortua Cydippe.

r *Quid*] *Propter quid? Cur?*

ſ *Meminit*] Illibatam omnino virginitatem eſſe teſtatur.

* *Rara accipit*] Accipiebat tamen: quod durum Acontio.

t *Dextrum*] Alii habent *lævum*, ſenſu eodem, nam utrumlibet aſſumas, pari modo Cydippen à ſponſo ſeſe avertiſſe intelligitur.

u *Lumine*] *Oculis.*

x *Captantem tactus*] *Volentem me tangere.*

y *Meque*] Imo *me quod.* Heinſius.

z *Offenſam*] Imo *infenſam*; quod ex illo intelligitur.

a *Voluptas*] Heinſius corrigit *ſimultas.*

Si

[b] Si mihi lingua foret; tu noſtra juſtius ira,
Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
Scribis, ut invalidum liceat tibi viſere corpus.
Es procul à nobis: [c] & tamen inde noces.
Mirabar, quare tibi nomen Acontius eſſet:
Quod faciat longe vulnus, [d] acumen habes.
Certe ego convalui nondum de vulnere tali;
Ut jaculo, ſcriptis eminus icta tuis.
Quid tamen huc venias? anne ut miſerabile corpus,
Ingenii videas [e] bina [f] tropæa tui.
Concidimus macie; color eſt ſine ſanguine, qualem
In pomo [g] refero mente fuiſſe tuo.
Candida nec miſto [h] ſublucent ora rubore,
Forma [i] novi talis marmoris eſſe ſolet.
Argenti color eſt inter convivia talis,
Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
Si me nunc videas, viſam prius eſſe negabis:
[k] Arte nec eſt, dices, iſta petenda mea:
[l] Promiſſique fidem, ne ſim tibi juncta, remittes;
Et cupies illud non meminiſſe Deam.
Forſitan & facies, jurem ut contraria rurſus:
Quæque legam, mittes altera verba mihi.
Sed tamen aſpiceres vellem, prout ipſe rogabas,
Et diſcas ſponſæ languida membra tuæ.

INTERPRETATIO.

Si liceret mihi dicere; tu qui mihi ponebas laqueos, potius merebaris noſtram iram. Scribis, ut tibi concedatur inviſere corpus infirmum. Longè es à nobis, & tamen inde officis. Studebam quamobrem nomen tibi eſſet Acontius: habes aciem quæ plagam impingat è longinquo. Certè ego nondum valetudini ſum reſtituta ex tali plaga, vulnerata ex longinquo tuis litteris tanquam jaculo. Quamobrem tamen huc accedas? Anne ut aſpicias corpus flebile bina tropæa tui ingenii? Penitus langueſcimus macie, color eſt exanguis, & pallidus, qualem recordor fuiſſe in pomo tuo. Nec facies nivea ſplendet ſuffuſo rubore. Species nuper politi marmoris conſuevit eſſe talis. Color argenti inter epulas, quod pallet madefactum frigore aquæ gelidæ, eſt talis. Si me nunc aſpicias, negabis antea fuiſſe aſpectam; nec, dices, iſta eſt ambienda meis dolis: & remittes fidem polliciti, ne ſim tibi connexa, & optabis Deam non recordari illius. Forſitan etiam efficias ut rurſus jurem oppoſita, & mihi mittas alia verba quæ legam. Sed tamen optarem videres, ſicuti ipſe orabas, & cognoſceres artus infirmos tuæ ſponſæ.

NOTÆ.

b *Si mihi lingua foret*] Locus corruptus. *Si me digna forem* argute elegantiſſimus Gronovius. *Heinſius.* Annon tamen ſic poſſemus exponere, *Si mihi lingua foret,* id eſt, *Si mihi dicere liceret.*

c *Et tamen inde.*] Quaſi dicat: *Cur patiar ut propius accedas?*

d *Acumen*] *Cuſpidem*; Quaſi dicat *Tu revera es jaculum.* Alludit ad nominis ſignificationem, ἀκόντιον enim jaculum eſt latine.

e *Bina*] Prius cum ipſam verſibus in pomo ſcriptis fefellit: poſterius cum in eandem Dianæ iram excitavit.

f *Tropæa*] Signa ſunt victoriæ, & hoſtis profligati, ab hoſtium converſione & fuga græce ſic dicta.

g *Refero mente*] *Animo reputo, in memoriam revoco.*

h *Sublucent*] Optime expreſſit.

i *Novi*] *Non à longo tempore ſecti, aut politi.* Album vero marmor intelligitur.

k *Arte*] *Dolis.*

l *Promiſſi*] Matrimonialem ſponſionem.

[m] Durius & ferro cum ſit tibi pectus, Aconti;
Tu veniam [n] noſtris vocibus ipſe petas.
Ne tamen ignores, ope qua revaleſcere poſſim:
Quæritur à [o] Delphis fata canente Deo.
[p] Is [q] quoque [r] neſcio quam nunc, [ſ] ut vaga fama ſuſurrat,
[t] Neglectam queritur [u] teſtis habere fidem.
[x] Hoc Deus & [y] vates, hoc & mea [x] carmina dicunt,
[a] At deſunt voto [b] carmina nulla tuo.
Unde tibi favor hic? niſi quod nova forte reperta eſt,
Quæ [c] capiat magnos littera lecta Deos.
[d] Teque tenente Deos, numen ſequor ipſa Deorum:
Doque libens victas in tua vota manus.
Faſſaque ſum matri deceptæ fœdera linguæ,
Lumina fixa tenens plena pudoris humo.
Cætera cura tua eſt, [e] plus hoc quoque virgine factum,
Non timuit tecum quod mea charta loqui.
Jam ſatis invalidos calamo laſſavimus artus;
Et manus officium longius ægra negat.
Quid, niſi quod cupio me jam conjungere tecum,
Reſtat, ut aſcribat littera noſtra? *Vale.*

INTERPRETATIO.

Quamvis cor geras immitius etiam ferro, Aconti, tu ipſe peteres veniam noſtro nomine. Ne tamen neſcias quo auxilio poſſim valetudini reſtitui, exquiritur à Deo prædicente fata Delphis. Ille quoque nunc, ut incerta fama murmurat, queritur neſcio quam negligere fidem teſtis. Deus & vates, & mea carmina hoc prædicent. Ah! nulla carmina deſtituunt tua vota. Unde tibi hæc gratia? niſi quod forſitan novum ſcriptum inventum, quod lectum implicet magnos Deos. Te habente etiam Deos, ipſa conſequor numen Deorum, & ſponte trado manus ſuperatas in tua deſideria. Et aperui matri fœdera linguæ ludificatæ, defigens in terram oculos pudore ſuffuſos. Reliqua cura eſt tua: hoc quoque rectum ultra quam deceat *virginem, quod mea charta non metuit tecum ſermonem habere. Jam ſatis fatigavimus ſtylo membra infirma, & manus morbida recuſat prolixius ſervitium. Quid ſupereſt ut noſtra epiſtola adjiciat,* Vale, *niſi quod opto me jam tecum copulare?*

NOTÆ.

m *Durius & ferro cum*] Putat ab auctore ſcriptum fuiſſe clar. Heinſius *Durius ut ferro jam.* Quidam pro *cum, ſi,* exhibent; quod idem Heinſius non adnotavit.

n *Noſtris vocibus*] Adeoque & nomine.

o *Delphis*] Delphi, urbs Phocidis ad Parnaſſum montem, Apollinis oraculo celebris.

p *Is*] Apollo. Verſum verò hunc cum tribus ſequentibus, quos ut inexplicabiles aliis diſcutiendos remiſit Micyllus, alii relinquerunt, ita explicare conabor, ut aliorum etiam judicio meam quoque explicationem lubentiſſime ſubjiciam.

q *Quoque*] *Sicut & Diana.*

r *Neſcio quam*] Puellam *ſcil.*

ſ *Ut vaga fama*] Dixerat *neſcio quam,* quæ tamen eam ſe eſſe ſciebat; adeoque ne mendacii argueretur, ſi ex ſe loqui videretur, *ut vaga fama ſuſurrat,* addidit,

t *Neglectam habere*] *Negligere.* Terent. in Eunucho, *quæ nos, noſtramque adoleſcentiam habent deſpicatam.*

u *Teſtis*] Apollo; perjurii Cydippes, una cum ſorore Diana conſcius. Senſus itaque totius Diſtichi hic eſt, *Is quoque Apollo teſtis queritur neſcio quam puellam (ut quidem fama loquitur) habere fidem neglectam.*

x *Hoc*] Neglectam eſſe fidem.

y *Vates*] Acontius *ſcilicet.*

z *Carmina*] Latenter indicat verſus ſuos incerta manu aut etiam ſtylo ſcriptos, neglectam Dianam arguere, quæ morbum immiſerit.

a *At*] Lego *Ah!*

b *Carmina nulla*] Ludit in vocis homonymia, quæ incantationem, vaticinium, & verſus ſignificat: atq; his omnibus uſus eſt Acontius.

c *Capiat*] *Sicuti capta ſum.*

d *Teque ten.*] *Quandoquidem Deos ipſos etiam tenes, propitios, & iis uteris.*

e *Plus hoc*] *Ultra quam virginem deceat.*

INDEX

Vocabulorum omnium, quæ in Nasonis Epistolis leguntur.

Numerus primus *paginam*; ſecundus, tertius, *aliique*, *ubi occurrerint*, *verſum indicant*.

A

A, 21. 1 | 23. 8 | 31. 3 | 34. 15 | 36. 4 | 43. 5 | 50. 9 | 54. 15 | 60. 8, 9, 10. 63. 14 | 69. 14, 16 | 80. 4 | 97. 9. 104, 2 | 108. 10 | 118. 14 | 121. 2 | 127. 1 | 130. 8 | 131. 6 | 138. 17 | 145. 10, 17 | 158. 3 | 168. 6 | 169. 20 | 172. 7 | 175. 9, 16 | 181. 10 | 191. 6 | 192. 4. 193. 9 | 197. 3 | 199. 12 | 209. 16 | 219. 7, 8. | 221. 12 | 225. 10 | 235. 21 | 239. 2 | 241. 4 | 242. 4.
ab 2. 12 | 4. 3 | 5. 5 | 16. 12 | 23. 5 | 26. 3 | 29. 4 | 30. 2 | 31. 10 | 37. 7 | 39. 3 | 43. 17 | 51. 16 | 54. 11 | 58. 16 | 63. 9. 66. 2 | 67. 2 | 82. 4 | 84. 10 | 88. 2 | 92. 7, 10 | 93. 18 | 99. 14 | 103. 10 | 106. 16 | 108. 8 | 111. 5 | 117. 10 | 125. 4 | 130. 14 | 135. 8 | 152. 13 | 164. 17 | 168. 11 | 170. 18 | 177. 12 | 200. 11 | 212. 13 | 216. 5 | 218. 1, 7 | 219. 9 | 226. 1 | 236. 16
abdere 59. 4
abdicat 38. 8.
abducta 83. 6 | 176. 13
abductis 175. 13
abeo 57. 8
aberat 83. 1
aberitque 37. 3.
abes 6. 6, 15 | 12. 5 | 138. 14 | 209. 16
abeſſe 7. 13 | 10. 10 | 169. 20.
abeſt 5. 12 | 37. 2 | 87. 17 | 88. 9 | 147. 16 | 173. 10 | 186. 16 | 187. 9 | 188. 5 | 204. 3 | 221. 12
Abeſto 131. 13
abeunt 148. 1.
abeuntem 114. 15
abeuntia 45. 1.
abeuntis 17. 1
abi 120. 15
abibit 174. 6 | 189. 12.
abjectos 64. 5
abies 44. 7.
abiit 28. 11 | 125. 15 | 153. 7.
abire 165. 12 | 209. 12
abires 13. 13
abis 82. 11 | 114. 15
abiſti 17. 9
abit 6. 9 | 136. 3
abreptaque 125. 17
abſciſſa 121. 1
abſens 8. 11 | 187. 9 | 222. 3
abſentes 59. 9 | 211. 16
abſentis 173. 15.
abſis 150. 9
abſtinuiſſe 183. 14
abſtraherere 165. 10
abſtrahor 57. 7 | 138. 17
abſtruſa 73. 17
abſtulerant 113. 12
abſtulit 50. 8 | 63. 8 | 148. 4 | 155. 3 | 167. 17 | 179. 14
abſum 22. 5
abundat 58. 10 | 176. 10
abydeno 211. 5.
abydenus 193. 1
abydo 207. 15
abydon 207. 16
abydos 194. 2 | 199. 17
Acaſtus 125. 17
accedant 144. 8 | 204. 16
accedere 85. 7
accedet 73. 5
accedis 147. 9
accedit 231. 13
accedo 198. 5
accedunt 19. 11
accenſis 143. 6
accenſo 120. 2
acceperat 99. 7
accepta 38. 1
acceptas 30. 2
acceptiſſimæ 182. 3
acceptos 99. 8
acceptum 233. 6
acceſſus 99. 20
accidere 233. 5
accipe 74. 2 | 139. 6

I N D E X.

accipere 23. 6 | 156. 16
accipias 141. 6
accipit 44. 8 | 113. 5 | 132. 16 | 135. 4 | 163. 8 | 240. 14
accumulat 147. 8
acccuſes 221. 15
acer 34. 10
acerba 63. 18 | 84. 7 | 146. 14 | 233. 2
Achaia 78. 3 | 167. 3 | 189. 17
Achaïdas 24. 17
Acheloia 171. 9
Achelous 94. 17
Achille 22. 9 | 23. 7 | 28. 7
Achillem 80. 1
Achilles 221. 13
Achilli 83. 5
Achillides 77. 3
Achivis 3. 6
acies 195. 2
Aconti 235. 21 | 242. 1
Acontius 236. 7 | 241. 5
Acriſius 155. 23
acriter 207. 1
acrius 218. 11
acta 16. 11 | 60. 3 | 79. 18 | 111. 7 | 114. 18 | 207. 19 | 209. 2
actæ 32. 11
Actæas 11. 2
Actæis 191. 12
Actæon 223. 7
acti 79. 7
Actiacas 154. 3
Actiacum 152. 14
Actis 79. 17
acto 18. 3
actor 8. 13
actus 62. 17 | 160. 9
actutum 123. 17
acumen 241. 6
acus 59. 10
acuta 51. 3
acutæ 27. 7
acutis 40. 11
Acutum 136. 11
Ad 3. 11 | 6. 8 | 11. 11 | 12. 4 | 18. 9 22. 4, 11 | 36. 4 43. 14 | 49. 2 51. 12, 13 | 62. 4 64. 16 | 66. 9 | 71. 4 | 72. 3 | 87. 13 93. 18 | 106. 20 107. 13 | 108. 1 110. 13 | 113. 10 119. 5, 6 | 120. 1, 14 | 129. 3 | 131. 7 | 137. 6 | 139. 10 | 143. 4 | 149. 18 | 154. 3 | 155. 2 | 158. 15 | 162. 1, 4 | 167. 8 | 170. 6 | 172. 6 | 174. 7 | 176. 4 | 184. 7 | 186. 3 | 191. 1 196. 16 | 197. 13 198. 23 | 199. 11 202. 5, 10 | 205. 4 | 212. 11 | 215. 5, 9 | 216. 13 218. 8 | 220. 9 222. 2 | 224. 7, 17 | 225. 1 | 226. 8, 16 | 233, 1 | 234. 6 | 235. 5 | 238. 13 | 239. 16
adamanta 102. 3
adamantaque 20. 1
adamante 148. 6
addam 157. 5
adde 58. 7 | 60. 1 71. 16 | 123. 4 132. 18 | 141. 14 189. 7 | 206. 8
addere 221. 20 | 237. 14
addidit 38. 5
addimus 41. 11 | 163. 7
addis 26. 10 | 89. 1 | 198. 7
addit 162. 4
addita 22. 17 | 66. 6
adducit 93. 19
adductas 10. 18
adductis 97. 15
adductos 19. 13
adduxerat 105. 15
adduxit 225. 23
ademtæ 78. 9
ademte 99. 10
ademti 149. 17
ademtum 129. 11
ademtus 9. 4 | 84. 2
adeo 24. 16
aderant 134. 8
aderunt 122. 9
ades 148. 13
adeſſe 175. 4
adeſſet 104. 7
adeſt 63. 10 | 76. 2 81. 2 | 88. 10 | 121. 18 | 157. 14 | 165. 1 | 184. 2 | 186. 7 196. 2 | 202. 18 224. 14 | 226. 10 239. 10
adeſus 98. 6
adeunda 193. 8
adfuit 19. 1 | 56. 4 | 218. 17 | 223. 1
adfuſo 130. 12
adhærerent 181. 12
adhuc 95. 9 | 120. 5 | 148 11 | 159 7 179. 3 | 192. 15 202. 9 | 203. 9 224. 4 | 240. 3
adjiciuntque 237. 14
adire 73. 9 | 115. 13 | 171. 2 | 226. 18
additum 170. 12
additus 195. 14
adjunctos 120. 16
adjuravit 226. 3
adjutus 5. 5
adjuvet 157. 8
admiror 179. 5
admiſit 109. 19
admiſitque 51. 12
admiſſi 71. 10 | 109. 19
admiſſo 109. 18 180. 13
admiſſos 4. 9
admittar 205. 3
admittere 232. 1
admonita 227. 13
admonitu 94. 13 134. 25
admonitura 98. 22
admonuiſſe 28. 2
admonuit 149. 6
admotam 105. 5
admotis 106. 15 194. 7
amotumque 221. 9
admovi 136. 13, 14
adolebunt 175. 5
adoleſſe 53. 11
adoro 103. 13 | 130. 9
adſcribi 60. 1
adſit 30. 11 | 41. 5 | 42. 11
adſpicias 76. 1
adſtat 223. 10
adſtitit 139. 5
adſtringam 174. 14
adſtrinxit 219. 8
advehit 47. 10
advena 93. 19 | 178. 3 | 190. 5
adventus 208. 18
adverſa 41. 8
adverſi 67. 6 | 195. 6
adverſo 53. 7 | 65. 2 | 234. 9
adverſos 128. 9
adulter 2. 3 | 31. 12 | 179. 4 | 180. 14 | 215. 7 | 218. 6 | 225. 12
adultera 50. 5 | 62. 9 | 89. 7 | 131. 11 190. 7
adulterio 31. 12
adunca 112. 8 | 163. 8
adunco 32. 3
adurimur 31. 11
aduſta 122 8
Æacida 25. 15
Æacidæ 79. 7
Æacide 77. 7
Æacides 4. 8 | 80. 11
æde 71. 5 | 116. 12 | 135. 4 | 218. 3 | 235. 13
Æeta 113. 5
Æetæ 56. 10

Æetes 159. 11 | 191. 1
Æetine 60. 5
Ægæis 163. 12
Ægæo 229. 12
Ægeus 103. 3
Ægidæ 174. 19
Ægidas 15. 3
Ægides 33. 11
Æginæque 25. 1
ægra 224. 13 | 240. 8 | 242. 18
ægrâ 224. 11
ægraque 106. 10
ægræ 225. 1
ægre 185. 9
Ægyſtus 80. 9
Aëllo 101. 1
Ænea 65. 7
Æneam 66. 8, 11
Æneas 66. 7 | 76. 13
Æneidos 74. 5
Æoli 106. 6
Æolia 154. 18
Æolus 107. 15 | 108. 4
æqua 14. 14 | 25. 6
æqualiter 67. 15
æquaque 91. 6
æquis 152. 11
æquo 112. 3 | 161. 15 | 224. 11
æquor 7. 6 | 19. 10 | 82. 4 | 140. 9 | 152. 13 | 195. 5 | 199. 7, 19 | 203. 9 | 204. 5 | 210. 10 | 215. 7
æquora 13. 4 | 16. 13 | 19. 4, 7 | 24. 11 | 36. 13 | 40. 9 | 46. 14 | 68. 3, 7 | 86. 13 | 98. 9 | 99. 21 | 178. 5 | 195. 9 | 200. 7 207. 8 | 214. 15
æquore 202, 13 214. 20 | 216. 5 239. 5
æquoreæ 154. 17
æquoream 212. 14
æquoreas 68. 12 214. 20
æquoreis 45. 14 163. 2
æquoris 198. 18
æquus 3. 8 | 216. 10
aenum 200. 9
aera 64. 1
æra 114. 3
ærane 117. 1
ære 22. 15
aere 114. 3
aerios 195. 14
æripedes 117. 1
Æeta 239. 16
Æſonia 119. 12 190. 20
Æſonide 61. 1
Æſonides 54. 13 60. 5 | 111. 8
æſtas 57. 4
æſtum 158. 7
æſtus 203. 9 | 232. 10
ætas 9. 12 | 48. 2 148. 11
ætatis 55. 8
æterna 177. 12
æternâ 101. 6
Æthalion 127. 7
ætheria 160. 20
Æthra 186. 12
Æthræ 103. 3
Æthramque 171. 1 192. 19
Ætnæ 143. 7
Ætnæo 143. 8
Ætolide 94. 9
ævi 148. 12
ævo 85. 5
affixa 92. 3, 8
afflatus 114. 4
Afrum 75. 3
agam 27. 18 | 126. 12
agamque 231. 15
Agamemnonis 23. 4
agar 141. 8 | 174. 18
agas 35. 8 | 173. 14 | 211. 8 | 224. 17
agat 19. 6
age 62. 17 | 68. 15 137. 7 | 138. 7
agebas 46. 15
ager 143. 6
agili 147. 3
agilis 41. 5
agis 16. 4
agit 54. 13 | 79. 16 | 124. 2 | 240. 4
agitari 67. 5
agitaris 73. 11
agitatur 13. 1
agito 196. 6
agitur 147. 10 | 194. 15 | 228. 5
agmen 5. 8 | 92. 14
agmina 121. 3
agmine 167. 1
agnoſcor 167. 2
agnovi 151. 13
ago 155. 7
agor 72. 5 | 122. 15
agreſte 155. 7
agricola 114. 8
agrios 95. 13
agros 62. 5
Ah 29. 1 | 45. 1 50. 3 | 91. 7 | 106. 15 | 109. 18 | 124 6 | 170. 3, 5 | 172. 15 | 182. 13 | 194. 11 | 211. 11 | 239. 10
ahenipedes 55. 4
ait 55. 1 | 106. 21 150. 4 | 160. 16 161. 12 | 187. 4 231. 16
alas 196. 1
alat 100. 19
alba 11. 8 | 71. 6 90. 4
albæ 145. 9
albere 133. 3
albentis 107. 17
albus 64. 6
Alcæus 154. 1
Alcathoen 154. 4
Alcidæ 94. 1
Alcide 91. 3
Alcides 171. 9
Alcimede 60. 7
Alcyone 213. 3
Alcyones 197. 15
alecto 19. 1
ales 152. 2, 3 | 160. 16
alga 75. 6 | 198. 22
aliæ 34. 13 | 144. 3 | 180. 9 | 227. 7
alias 235. 23 | 238. 1
alieni 211. 9
alii 40. 11 | 119. 9 128. 20 | 219. 17
aliis 5. 13 | 227. 8
alios 8. 11 | 116. 4 128. 3
aliqua 112. 13 | 194. 19
aliqua 114. 10
aliquam 137. 9
aliquem 170. 5
aliquid 28. 1 | 29. 10 | 31. 7 | 104. 11 | 165. 13
aliquis 4. 4 | 16. 9 39. 5 | 60. 3 | 233. 5
alis 8. 12 | 160. 9
aliter 149. 17 | 200. 4
aliud 164. 8 | 171. 3 | 201. 7 | 203. 3
alius 201. 3
alloquor 65. 2 | 77. 1
alma 13. 7.
alta 8. 5 | 16. 6 41. 6 | 97. 20 | 98. 8 | 114. 12
altaque 40. 2
altæ 189. 15
altam 153. 5
altaria 3. 10
altas 108. 19
alter 16. 20 | 21. 11 | 65. 15 | 77. 2 95. 16 | 184. 8 224. 14 | 225. 13 233. 5 | 237. 2
altera 13. 6 | 17. 13 | 65. 12, 15, 16 104. 3 | 115. 7 135. 14 | 164. 18 143. 11 | 184 17 185. 1 | 192. 8 219. 14 | 225. 19 241. 22
alterius 21. 11 | 225. 8, 17 | 229. 21, 22

alterna 143. 1
alternâ 35. 13
alternant 55. 10
altior 130. 1.
altis 67. 3 | 166. 13
alto 42. 15 | 63. 9 95. 13 | 118. 9 191. 5
altum 198. 11|232. 19
altus 66. 2 | 84. 5 87. 12 | 197. 18
alvo 57. 9
Alymone 213. 3
Ama 192. 6
amabis 226. 12 233. 13
amandum 36. 3
amans 15. 1, 10 40.6|106. 4|110. 16|124. 3|196. 8
amante 11. 6
amantem 20. 11 95. 5 | 174. 7
amantes 11. 3 | 145 15 | 209. 13
amanti 17. 11|125 3 | 180. 3 | 202. 11 | 217. 11|226. 3
amantia 207. 11
amantis 3. 7 | 17. 3|22. 10|110. 16 149. 6 | 160. 3
amaræ 121. 17|199. 5
amare 60. 15|148. 4, 14 | 184. 12 185. 17|207.2 215. 11.
amarunt 201. 5
amarus 227. 8
amas 106. 6 | 182. 5 | 216. 1 | 233. 13
amaſſe 74. 16
amaſti 94. 15 | 105. 11
amat 31.4 | 34. 16 222. 12
amata 79. 14
amatæ 155. 1
amati 197. 15
amator 170. 8
amatur 145. 10.
amavi 12. 9|144. 3
amavit 12. 9 | 144. 3
Amazonio 29. 8 236. 15
ambage 79. 1
ambiguas 90. 18
ambit 86. 12.
ambitioſe 144. 10
ambo 39. 5|99.13
ambobus 61. 11
amborum 146. 3 226. 7
ambos 99. 7
ambroſias 152. 12
amem 197.18|185. 16
amemur 210. 17
amens 261. 13
ames 41. 4 | 148. 14 | 161. 13|219. 12
amet 66. 4 | 128. 20
amica 27. 2 | 29. 2 46. 6 | 93 8| 102 16 | 192. 16
amicas 128. 15
amicior 207. 19
amictu 92. 16
amictus 198. 17
amicum 5. 7
amiſit 147. 4
amiſſa 200. 11
amiſſis 23. 17 |121. 9
amnes 140. 4
amo 50. 10 | 66. 11 84. 16 | 183. 4 203. 1 | 206. 4 209. 4 | 218. 6 219. 15| 226.12
amoma 239. 4
amor 2. 9 | 12. 3 17. 14 | 21. 12 23. 8 | 28. 9|30. 6, 7, 15 | 32. 4 34. 10 | 39. 14 40. 4| 44 |10|47. 9 | 51. 15 |54. 9 58. 10|59. 12|65 15 | 66. 4 |68. 9 75. 13 | 87. 10 115. 3 | 125. 22 143. 3 | 150. 5 153. 3, 13 | 156. 6 | 161. 6 | 163. 20 | 169 22|186. 4 | 188. 17 | 189. 12 | 191. 16|194. 4 | 195. 10 | 198. 4 201. 2, 8 | 204. 2 | 211.2,10|212. 18 | 215. 12|218. 14|219.2,8 | 220. 8 | 229. 16, 20
amorque 162. 8
amore 12. 6. | 40. 13 |48.8,11|119. 14|128. 19 | 147. 1 | 153. 1,| 10 183. 12 | 189. 7 | 193. 3| 219. 10 |222. 102| 33. 12
amorem 33. 5 | 79. 13 | 113. 13|115. 3 | 149. 9 |170.5 172. 9 | 240. 1
amores 31. 1 |89. 1 152. 3 | 170. 19 200. 1 | 202. 7
amori 3. 8| 30. 5 79. 11 | 188. 15
amoris 36. 8 | 43. 18 | 68. 9 | 76. 8 96.6|110. 3|145. 18|157. 12 |204. 8 | 211. 10 | 213 9 | 214. 17
amorum 168. 1
Amphitryon 88. 10
amplectere 66. 13
amplecti 17. 3
amplectique 171. 14
amplectitur 122. 1
amplexa 130. 13
amplexo 210. 4
amplexos 99. 5
amplexu 125. 4 168. 14 | 198. 15
amplexus 48. 6 132. 16 | 138. 3 161. 14 | 171.10 183. 10.
amplius 229. 16
Amyclæo 82. 2
Amyntore 22. 16
an 14. 3 | 23. 9 25. 11 |42. 1|54. 16 | 78. 7 |95. 7 100. 20 | 115. 13 116. 15| 142. 5 146. 13 | 154. 7 155. 8 | 156. 5 161. 10 | 172 13 178. 10 | 179. 7 183. 16| 187. 1, 10 | 189. 13|191. 17. | 202.15|208. 6, 14 | 212. 13 226. 6.
anactorie 144. 1
Anchiſæ 74. 14
Anchiſes 168. 1
Anchora 10. 12
Ancillam 224. 19
Ancillis 19. 12
Androgeos 101. 13
Andromache 49. 1
Andromachem 78. 3
Andromedam 201. 3
Andromede 145. 8
Andron 234. 19
angue 92. 8 | 213. 4
angues 59. 16 | 87. 5.
anguis 115. 2.
anhelatos 112. 7
anile 208. 10
anili 106. 5
Animæ 28. 12
animam 90. 1
animi 24. 6 | 108. 17 | 133.2 | 157. 6| 159. 15 | 176 11 | 237. 15
animis 122. 12
animo 31.2 | 66.8 67. 10 | 100. 15 106. 5 | 108. 18 159. 1 | 162. 11 196. 14| 199. 15 227. 12
animoque 57. 3
animos 25. 13 | 26. 13 | 30. 12 | 38. 10 | 41. 1 | 93. 3 198. 8
animoſæ 229. 3
animoſus 77. 3|129. 7
animum 116. 13.
animumque 65. 3.
animus 55. 3|75. 15 | 98. 7 |121.3

175.

175. 21
animuſque 129. 1
Anna 76. 9
Anne 241. 9.
Anni 140. 12 | 144. 5 | 148. 4
Annis 10. 3 | 52. 7 79. 5 | 83. 11 168. 3 | 231. 7 237. 5
anno 194. 15
annos 12. 15 | 28 5 | 74. 13 | 81 7 | 189. 3
annua 106. 1
annuit 208. 9
anſa 170. 16
Anthæus 90. 11
ante 5. 6, 10 | 11. 4 14. 11 | 15. 4 24. 9 | 25. 12, 15 34. 9 | 50. 8 | 69 1 | 72. 2 | 78. 12 80. 10 | 91. 10 93. 19 | 98. 24 107. 5 | 115. 12 116. 9 | 122. 14 128. 10 | 144. 2 146. 10 | 150. 2 152. 10 | 159. 1 160. 9. | 165. 9, 13 | 169. 10 | 190. 10 | 191. 8 | 221. 19 | 223. 8 | 229. 7 | 231. 15 | 235. 2 | 236. 3
antè 155. 3 | 194. 3 | 200. 5
anteferendus 168. 4 | 176. 12
antennas 167. 7
Antenor 48. 1
Antilochum 2. 12
Antilochus 3. 1
Antoniique 8. 10
antra 151. 3, 7
antraque 151. 3
antrum 70. 9
anus 19. 8 | 106. 22 | 107. 18 | 207. 12
anuſque 44. 5
anxia 228. 6
anxius 132. 11 | 190. 4 | 124. 18
aper 36. 12 | 41. 8 92. 1 | 223. 5
aperta 39. 10 | 46. 13 | 150. 6
apertis 240. 15
aperto 80. 9
Apollo 144. 7
apparent 98. 5
apparentibus 231. 9
apparet 169. 22
appelles 50. 11
appeteres 229. 17
applicor 72. 7 | 164. 2
appoſita 182. 7
appoſitæ 71. 6
appoſui 154. 2
appoſuiſſe 89. 14
appulit 158. 11
apros 43. 1
aproſque 88. 3
apta 18. 8 | 24. 16 31. 2 | 47. 8 | 81 8 | 93. 14 | 122. 4 | 143. 2 | 150. 16 | 192. 5 | 194. 14
aptaque 106. 2 | 150. 16
apte 87. 16 | 130. 19
apti 144. 5 | 186. 13
aptior 90. 4
aptius 173. 12
aptiùs 282. 3
aptum 205. 1
aptus 125. 3
aqua 43. 14 | 45. 6 | 103. 8 | 188. 16 | 202. 14
aquâ 11. 12 | 16. 16 94. 18 | 125. 18 193. 6 | 196. 4 198. 14 | 203. 8 205. 2 | 207. 18 212. 16
aquæ 58. 2 | 68. 4 101. 8 | 119. 4 153. 14 | 156. 2 192. 14 | 199. 12 200. 16 | 241. 16
aquam 112. 2
aquarum 200. 3
aquas 18. 10 | 19. 10 | 59. 5 | 67. 9 68. 12 | 89. 10 92. 5 | 117. 12 129. 14 | 131. 14 153. 2 | 163. 18 167. 16 | 168. 8 182. 6 | 194. 12 195. 18 | 197. 10, 18 | 202. 2 | 204. 6 | 210. 6
aquatica 152. 7
aquiloni 105. 1
aquilonibus 103. 11
aquilonis 175. 15
aquis 2. 3 | 45. 14 68. 10 | 70. 10 98. 6 | 131. 4 139. 6 | 163. 2, 12 | 168. 10 | 194. 16 | 135. 6 | 208. 12 | 210. 14 | 212. 12 | 214. 10 | 215. 4, 8 | 234. 4
aquoſæ 23. 19
ara 10. 2 | 130. 10
arabo 147. 14
aram 235. 17
arandus 123. 10
aras 72. 3 | 235. 11 238. 13 | 239. 17
araſſe 55. 4
arat 6. 1
aratra 87. 13
aratras 6. 4
aratro 186. 1
arbiter 88. 11 | 160. 17
arbitrio 184. 20
arbitrium 44. 2 | 79 6 | 105. 15 | 164. 12 | 191. 12
arbor 111. 8 | 163. 2 | 181. 13
arbore 42. 13 | 160. 6 | 218. 7 | 235. 18
arcanaque 116. 3
arcanum 192. 17
arce 66. 2 | 102. 20
arcta 110. 14.
arctius 169. 11
arcton 201. 1.
arctophylax 203. 10
arcu 32. 3 | 159. 3
arcus 13. 6 | 19. 13 35. 15 | 83. 3 224. 3
ardebam 162. 14
ardent 161. 7
ardet 48. 11 | 113. 10 | 143. 6
ardor 174. 3 | 218. 15 | 232. 22
ardores 122. 8
ardua 101. 16 | 163. 3
area 7. 5
arena 45. 8 | 97. 20 | 195. 3 | 207. 14
arenæ 49. 9
arenas 112. 5
arenis 217. 1
arentem 41. 10
argentea 197. 5
argenti 241. 15
Argo 57. 13 | 112. 1
Argolica 58. 14
Argolicas 82. 5
Argolici 3. 10
Argolico 128. 7
Argolidas 58. 15
Argos 135. 14
arguor 222. 3 | 229. 14
arida 49. 4
aries 56. 9 | 123. 11
aris 227. 5
ariſta 49. 5
ariſtæ 136. 5
arma 25. 15, 20 28. 6 | 35. 15 | 48 4 | 52. 6 | 55. 6 62. 16 | 72. 12 74. 8 | 78. 8 | 80. 5 | 82. 5 | 83. 9 93. 16 | 117. 6 126. 10. | 127. 2 132. 2, 3, 6, 13 139. 14 | 175. 13 176. 4 | 191. 15 220. 9
armata 135. 4
armenta 78. 7 | 176. 13
armentaque 46. 15
armenti 92. 5

armiferam 16. 10
armis 3. 2 | 9. 10 26. 3 | 44. 1 | 47. 11 | 93. 1 | 128. 21 | 129 7 | 175. 1 | 176. 12
ars 31. 3 | 111. 2
arſi 113. 9
arſit 36. 7 | 147. 1 165. 3
arſuram 159. 13 191. 10
arſuros 56. 2
arte 22. 16 | 48. 9 51. 16 | 114. 10 177. 2 | 186. 4 200. 17 | 208. 2 216. 5 | 241. 18
artes 10. 4 | 14. 4 32. 1 | 51. 11 220. 9
arteſque 121. 15 148. 1
artibus 106. 16 154. 13
articulo 103. 12
articulos 147. 12
artis 51. 16
artus 94. 13 | 102. 16 | 105. 15 | 122. 1 | 152. 9 | 224. 5 | 239. 7 | 242. 17
arva 6. 12 | 65. 14 114. 6 | 117. 3 143. 7
arundine 96. 5
Aſcanius 69 6
Aſcaniuſque 74. 13
aſcando 98. 7
aſcenſurus 194. 1
aſcribat 242. 20
Aſiæ 166. 9 | 176. 9 | 189 18
aſpectu 205. 10
aſpectus 80. 12
aſpera 51. 8 | 78. 16 | 93. 10 | 132. 10
aſpexi 197. 19
aſpice 67. 8 | 103. 7, 9 | 148. 16
aſpiciam 100. 2
aſpicienda 94. 2
aſpicies 21. 3 | 166. 13
aſpicis 138. 10 | 232. 6
aſpicit 45. 13 | 152. 13
aſpiciuntur 58. 2
aſpiceres 241. 23
aſſidet 225. 1 | 240. 9
aſſiduis 49. 6
aſſiduos 202. 1
aſſuetæ 207. 21
aſſuetas 194. 12
aſſueti 22. 18
aſſueto 58. 6
aſſuetum 213. 10
aſſumſit 218. 12.
aſto 19. 11
aſtra 160. 10
aſtrictum 149. 14
at 4. 11 | 5. 6 | 13. 11 | 16. 7, 13 | 21. 15 | 22. 16 | 26. 6 27. 1 | 31. 11 | 38. 1 | 46. 15 | 50. 2, 13 | 56. 5 | 70. 1 78. 5 | 79. 7 | 86. 7 | 87. 11 | 102. 6. 106. 4 | 111. 1 118. 2 | 120. 4 125. 13 | 139. 3 141. 11 | 144. 11 145. 5, 13 | 146. 7 | 151. 1, 11 154. 9 | 162. 9 169, 1, 15 | 180. 9 | 181 14 | 184. 15 | 186. 13 | 190. 11 | 195. 7 | 200. 6 | 201. 5 | 210. 1 | 212. 17 | 215. 7 | 231. 7 | 237. 3 242. 8
atque 4. 4 | 8. 11 16. 9 | 24. 6 | 58. 10 | 60. 3 | 63 4 65. 6 | 94. 11 | 98. 7 | 144. 3 | 148. 4, 12 | 150. 5 | 166. 11 | 170. 2, 12 198. 10 | 199. 5 202. 5 | 215. 9 226. 20
Atalanta 36. 7
Athamantides 200. 7
Athenas 16. 9
Atlantis 160. 10
Atlas 87. 2
atri 93. 13 | 138. 12
Atracis 191. 18
atræ 190. 11
Atreus 79. 1
atria 167. 2
Atrida 23. 5
Atridâ 223. 16
Atridæ 28. 18
Atriden 177. 2
Atrides 48. 7 | 176. 11
atrum 115. 9
attamen 1. 2
Atthis 144. 2
attigit 46. 3
attinet 123. 18
attoniti 44. 3
attonitus 164. 10
attonuere 33. 2
attrahe 127. 1
attritus 200. 3
attuleratque 112. 6
attulimus 158. 9
attulit 106. 12 | 179. 7
aucta 131. 2
auctor 61. 12 | 71. 11 | 73. 6 | 79. 5 140. 12 | 147. 16 184. 4 | 190. 9
auctore 180. 17
auctores 103. 4
auctoris 142. 5
auctoriſque 104. 8
aucupor 88. 7 | 130. 5
audaces 112. 6 | 196. 1 | 220. 16, *bis*
audaci 106. 12
audacia 161. 1 | 204. 7 | 210. 13
audacior 192. 9
audacter 240. 14
audax 193. 9
audes 184. 1
audet 118. 5
audi 122. 12
audiebam 136. 2
audieram 71. 1 | 93. 17
audiet 228. 1
audire 105. 13 | 130. 17 | 136. 1
audirem 210. 5
audires 98. 19
audit 36. 14
audita 228. 1
auditâ 237. 10
auditæ 131. 9
auditis 185. 14
audito 70. 6
avem 181. 6
averaque 115. 5
averſata 29. 4
avertere 112. 15
averti 94. 1
aves 97. 8 | 151. 18
aufer 238. 2
auferet 73. 8
aufert 240. 5
Augen 89. 3
augurio 191. 4
auguror 19. 8
avi 116. 2
avia 20. 5 | 40. 9 55. 2 | 224. 15
avibus 18. 11
avibuſque 108. 13
avida 74. 5
avidæ 110. 8
avidas 8. 10
avido 30. 11 | 100. 18
avidos 76. 14
avidoſque 88. 3
avidum 96. 5
avis 18. 14 | 229. 14
aula 8. 7 | 78. 11
aulâ 107. 15
Aulide 124. 3
avorum 105. 5 | 173. 3
avos 166. 8
aura 17. 6 | 23. 10 45. 5 | 75. 5 | 131. 14 | 106. 6 | 153. 11 | 155. 14 | 175. 2 | 208. 16 | 209. 18
aurâ 46. 3 | 61. 1 118. 5
auras 7. 12 | 102. 15 | 116. 9 | 158. 5 | 196. 3
aurata 126. 2.
auratæ 53. 2

aure

aure 93. 18 | 223. 2
aurea 60. 6 | 115. 12 | 119. 6 | 158. 17 | 160. 12 | 166. 11 | 173. 1 | 200. 14 | 230. 5
aurem 22. 7
aureo 56. 9 | 123. 11
aures 24. 5 | 108. 1 | 120. 1 | 197. 13
aureus 120. 16 | 123. 11
auri 22. 17 | 190. 14
auribus 122. 4 | 208. 17
auro 89. 13 | 94. 5 | 127. 9 | 135. 5 | 236. 15
auroque 208. 23
aurora 148. 4 | 183. 7
auroræ 36. 3 | 167. 17 | 192. 2
auroram 216. 17
aurum 143. 13 | 235. 7
aurumve 51. 9
auſa 118. 5 | 134. 4
auſis 136. 15
auſo 214. 19
auſpicii 129. 2 | 182. 8
auſpiciis 28. 6
auſurus 127. 7
auſus 5. 3 | 17. 3 | 90. 3 | 119. 11, 12 | 171. 2 | 178. 3
aut 6. 7, 15 | 20. 10 | 24. 10 | 28. 9 | 32. 7, 8 | 33. 1 | 47. 4 | 66. 15 | 67. 5 | 85. 5, 6 | 98. 11 | 99. 3, 5 | 100. 17 | 112. 5 | 119. 1 | 126. 15, 16 | 134. 9 | 136. 7 | 147. 15 | 166. 1 | 172. 3, 4, 17 | 174. 5 | 176. 12 | 177. 7, 8 | 180. 6 | 182. 1, 2 | 187. 1 | 192. 11 | 195. 2 | 201. 1 | 202. 10 | 204. 1, 7, 8 | 206. 11, 12 | 207. 5, 7, 9, 16 | 210. 10 | 212. 3 | 214. 3, 4 | 215. 6 | 220. 15 | 233. 15, 17 | 236. 11
autem 28. 15
avum 13. 4 | 108. 16 | 109. 16
avus 40. 11 | 61. 7 | 79. 1, 6, 8 | 82. 8
auxere 18. 5
auxerunt 22. 14
auxiliis 9. 13
auxilium 52. 4
auxiliumque 123. 4
axe 82. 12

B

Baccha 99. 4
Bacchi 61. 7
Bacchiadæ 185. 1
Bacchus 61. 7 | 144. 8, 9
baltheus 236. 15
barbara 3. 11 | 54. 7 | 58. 15 | 78. 2 | 117. 13 | 181. 14
barbaraque 132. 2
barbarica 21. 2 | 115. 12
barbitos 143. 4
beata 112. 16 | 167. 6
beatior 166. 9 | 221. 5
beato 190. 11
Pelide 138. 7
bella 7. 2 | 27. 11 | 47. 10 | 72. 11 | 78. 16 | 126. 8 | 127. 11, 16 | 128. 20 | 140. 13 | 175. 11 | 191. 17 | 192. 6
Bellando 27. 10
belli 74. 5 | 126. 12 | 177. 7 | 184. 17
bellica 137. 15
bellis 72. 11
bello 15. 7 | 131. 11 | 175. 16
bellua 101. 20
bellum 26. 3 | 127. 3 | 176. 7
bene 8. 5, 6 | 11. 3 | 21. 2 | 26. 14 | 31. 11 | 49. 1 | 50. 10 | 54. 12 | 70. 6 | 72. 20 | 76. 5 | 84. 1 | 87. 11 | 102. 21 | 109. 16 | 111. 5 | 113. 13 | 130. 15 | 134. 9 | 147. 5 | 180. 6 | 188. 11 | 192. 3 | 222. 11, 14 | 238. 8
bibat 68. 12
bibere 146. 16
bibis 139. 13 | 182. 12
bibiſtis 112. 2
bibit 214. 14
bibulis 217. 1
bibulum 186. 1
bicornes 33. 1
bicorniger 126. 3
bimarem 113. 3
bimembres 15. 7
bimembri 92. 13
bina 34. 6 | 36. 13 | 61. 14 | 79. 4 | 191. 12 | 241. 10
bis 22. 17, 18 | 94. 16 | 179. 8 | 234. 9
biſque 57. 4
Biſtonia 16. 16
Biſtonis 175. 16
blanda 45. 12
blandæ 22. 14 | 146. 9
blandaque 131. 14
blandior 150. 13
blandis 14. 1 | 171. 2
blandiſſima 144. 11
blanditias 83. 11 | 132. 15
blanditiis 183. 7
blandiatur 240. 13
blandus 188. 8
bona 107. 11 | 131. 2 | 165. 8 | 174. 1. 191. 4 | 209. 20 | 229. 5
bonis 93. 8 | 183. 14 | 185. 14 | 237. 5
bono 232. 16
Boöte 53. 16
borea 195. 9
Boreas 125. 7 | 205. 3 | 232. 20
bos 139. 2
bove 60. 1 | 139. 2 | 227. 5
bovem 101. 16
boves 53. 10 | 55. 4
bovi 140. 10.
bovis 160. 4
boum 9. 8 | 99. 16 | 112. 8 | 113. 16
braccis 106. 13 | 179. 13
brachia 40. 6 | 44. 4 | 68. 9 | 72 16 | 97. 12 | 138. 3 | 165. 2 | 196. 10 | 198. 10 | 202. 1 | 208. 12 | 209. 6 | 216. 6, 12 | 217. 4 | 225. 4
bractea 48. 4
breve 69. 5 | 142. 6
brevi 76. 6 | 141. 16 | 204. 17
brevibus 19. 1 | 83. 13
brevis 145. 5 | 202. 14 | 209. 11 | 214. 2
brevius 198. 23
Briſeida 28. 7 | 221. 13
Briſeide 21. 1
bubus 49. 10
Buſiris 90. 9
buſta 135. 11
Byzantia 39. 5

C

Cadam 139. 10 | 141. 10.
cadant 216. 2
cadat 41. 8 | 88. 2 | 128. 8 | 183. 12

193

193. 2 | 226. 20
cadent 69. 4
cadendi 153. 13
cadentibus 57. 11
cadere 128. 7
caderet 112. 10
cadit 88. 8 | 131. 2 | 197. 2
cado 19. 2
caduca 155. 8
caducam 166. 3
cadunt 26. 6 | 49. 4 | 138. 2 | 238. 12 | 240. 12
cæca 15. 8
cæcis 104. 1
cæcum 30. 16 | 197. 8
cæde 62. 11 | 64. 2 | 92. 4 | 104. 2 134. 17, 18 | 138. 13 | 168. 7
cædem 137. 9
cædis 29. 4 | 134. 6
cæduntur 163. 1
cælatus 236. 15
cæleſte 172. 7
cæleſtia 184. 19
cæleſtibus 239. 17
cælibe 130. 5
cælo 105. 5 | 161. 16
cælum 193. 7
cælumque 7. 13 45. 1
cærula 44. 8 | 58. 1 | 147. 3
cærulea 162. 16
cæruleas 216. 13
cæruleis 67. 16
cæruleus 70. 10
cærulus 86. 12
cæſa 44. 7
cæſaque 119. 8 175. 6
cæſis 176. 13
cæſos 5. 1 | 137. 8
cætera 25. 13 | 57. 12 | 6'. 16 | 77. 6 133. 10 | 143. 12 152. 4 | 157. 7 | 192 19 | 194. 10 | 198. 19 | 221. 5 | 242. 15
calamo 242. 17
calamum 104. 3
calathis 91. 4
calathum 91. 1
calco 19. 3
caleſco 202. 17
calet 198. 4
calliditate 173. 12 224. 14
callidus 219. 5
calor 136. 3 | 143. 8 | 215. 13
Calydonis 223. 5.
campo 123. 9
cana 11. 12
candia 34. 11 | 144 1 | 145. 7 | 196. 13 | 225. 4 | 234. 30 | 241. 13
candidaque 98. 21
candidior 174. 12
candidiora 150. 8 170. 14.
candor 31. 10
canebat 49. 7
canent 200. 7
canente 242. 4
canes 32. 6 | 43. 4 88. 4 | 29. 7
caneſcant 24. 11
canet 45. 6
canibus 119. 1
canibuſque 108. 13
canis 133. 3
canit 159. 13
canitur 144. 12
canore 166. 14
cantabam 145. 15 170. 19
cantanti 145. 16
cantat 152. 3
cantata 59. 2
cantatus 120. 1
cantus 121. 15
canunt 34. 1 | 213. 7
cape 25. 15
capellæ 160. 7
capeentur 164. 8
caperérne 22. 3
caperes 27. 11 | 38. 2
capi 14. 6 | 23. 20 183. 8 | 220. 5 235. 22 | 237. 10
capiat 242. 10.
capient 167. 2
capiere 220. 6
capies 31. 5 | 130. 18
capilli 34. 11 | 35. 1 | 112. 3 | 147. 1
capillis 59. 7 | 94. 3 99. 3 | 133. 3 | 138. 17 | 163. 15 | 238. 17
capillos 21. 15 | 25. 7 | 51. 7 | 82. 10 90. 3 | 103. 9, 19 121. 5 | 126. 1 137. 1 | 222. 5
capillus 147. 14
capit 34. 4 | 74. 8 188. 6
capiti 112. 12. | 144. 8
capta 15. 10 | 23. 2 | 34. 4 | 50. 6 116. 16 | 221. 10 236. 18
capta 78. 1
captabere 220. 5
captam 221. 9
captamus 208. 17
captantem 240. 18
captantur 168. 9
captarum 94. 3
captaſſes 230. 13
captavi 83. 13
captes 192. 14
captiva 24. 15 | 26. 9 | 94. 1 | 101. 3
captivo 6. 1
capto 93. 2
captus 7. 9. | 20. 18 211. 8
caput 26. 15 | 51. 3 | 126. 9 | 133. 4 165. 9 | 208. 10 224. 15
caputque 26. 2
cara 100. 4 | 118. 2 | 128. 1 | 207. 5
carbaſa 75. 5 | 98. 10 | 234. 9
carcer 138. 18
carcere 202. 6
careant 209. 14 223. 3
careas 67. 14
careat 16. 11
carendus 5. 12
carent 61. 2
careo 130. 6
carere 3. 5 | 12. 8 66. 10 | 172. 16 180. 8 | 183. 13
cares 80. 5
caret 35. 13 | 130. 10
carina 13. 12 | 147. 10 | 163. 6 | 200. 8
carinæ 45. 15 | 58. 1 | 205. 1
carinam 129. 17
carinas 73. 17 | 131. 3 | 214. 3
caris 232. 21.
cariſſima 107. 9
caritura 29. 7
carmen 18. 14 | 43. 12 | 76. 12 | 143. 3
carmina 120. 3 143. 2, 9, 10 | 144. 11 | 154. 15. | 242. 7, 8
carmine 20. 10 59. 1 | 236. 3 | 239. 20
capere 31. 7 | 195. 4
capitur 160. 4.
carpſi 110. 7
Carthaginis 66. 1
Carthago 65. 9
caſa 42. 16
Caſſandra 163. 15
caſſibus 227. 13
caſta 50. 13 | 125. 22
caſtaque 18. 12 136. 16 | 172. 14
caſtas 58. 7 | 218. 8
caſto 3. 8
caſtori 82. 2
caſtra 5. 4 | 56. 12 177. 8 | 214. 17
caſtris 3. 6
caſus 131. 10
catena 101. 3
catenæ 142. 1

catenis

catenis 222. 9
catulos 43. 3
cavas 193. 8
cave 229. 22.
caves 219. 16
caveto 128. 1
cauſa 3. 1 | 6. 6 20. 9 | 25. 18 | 38. 4 | 48. 4 | 68. 14 78. 10 | 80. 8 | 94. 16 | 95. 8 | 103. 15, 16 | 106. 19 128. 13 | 134. 2 140. 5 | 147. 9, 18 150. 3 | 158. 10 179. 6 | 181. 18 182. 5 | 186. 18 190. 6 | 199. 20 204. 12 | 207. 6 219. 2 | 220. 18 222. 16 | 224. 14 225. 20 | 226. 15 231. 17 | 233. 9 238. 8 | 240. 12
causâ 128. 11 | 223. 12
cauſam 20. 12 | 76. 13 | 106. 3 | 138. 11 | 161. 4 | 170. 4 176. 14 | 191. 14 211. 3 | 225. 4
cauſaque 212. 4 230. 6
cauſas 7. 7 | 12. 4 71. 15 | 205. 8 239. 13
cauſis 102. 12 | 231. 9
cauta 232. 4
cautas 184. 10
caute 132. 8 | 219. 18
cautum 198. 24
cautus 5. 6 | 204. 2 | 205. 4
cecidere 216. 19
cecidiſſe 3. 2 | 23. 14
cecidit 134. 10
cecinit 18. 14
Cecropi 101. 14
Cecropidum 227. 15
Cecropios 102. 19
cede 93. 8 | 119. 12
cedent 177. 8
cedentes 197. 10
cedere 215. 12 226. 14
cedis 232. 17
cedunt 87. 8 | 220. 17
Celæno 213. 5
celare 39. 3 | 169. 21 | 194. 3
celat 107. 18 | 113. 13
celatur 57. 9
celaverit 157. 3
celavimus 106. 13
celeberrima 42. 3 229. 11
celebrare 126. 4 170. 17 | 224. 7
celebras 146. 11
celebrat 143. 7
celer 45. 9 | 202. 6
celerem 129. 18
celeres 32. 6 | 51. 1 | 155. 2
celeri 184. 3 | 215. 16
celſa 4. 7
celſus 102. 20
Centauris 191. 17
centeſima 141. 9
centum 100. 1 144. 3
ceperunt 175. 15
Cephalo 148. 5
Cephalus 36. 1
Cepheia 145. 7
cepit 221. 13 | 231. 1
cera 132. 14
ceræ 132. 18
ceratæ 66. 5
ceratas 44. 8
Cerberus 92. 8
cerea 59. 9
Cerealis 37. 7
cernam 97. 17
cernere 98. 19 | 164. 7 | 216. 22
cerni 198. 7 | 216. 18
cernis 184. 1
cernit 239. 2
certa 40. 4 | 56. 11 195. 8 | 228. 15
certæ 212. 4
certamen 164. 13 177. 10
certamina 160. 17 226. 9
certamine 176. 15 232. 15
certaminis 171. 5
certaque 52. 8
certi 40 4
certior 53. 4
certis 75. 4
certius 75. 7 | 201. 7
certo 49. 1.
certus 65. 5 | 149. 1 | 188. 17 | 232. 19.
cervice 150. 11 | 165. 9 | 169. 17
cervis 32. 5
cervix 221. 1
ceſpite 152. 8
ceſpitibuſque 139. 12
ceſpitis 157. 13
ceſſas 22. 6
ceſſaſſe 54. 5
ceſſes 35. 16
ceſſi 119. 13
ceſſit 84. 1 | 103. 13 135. 8
Ceycis 197. 15
Chalciopeque 191. 2
Chara 115. 4
Charaxus 150. 1
charta 6. 11 | 104. 4 | 242. 16
chartâ 194. 10
chartas 50. 5
chelyn 153. 15
cibo 135. 13
cibos 105. 16
cibus 169. 12 | 180. 10
cibuſque 101. 10
cinerem 3. 9
cineres 76. 10
cinereſque 72. 5
cingit 99. 17
cingitur 229. 12
cinis 210. 18.
Cinnama 175. 5
Cinyraque 36. 5
Circeque 213. 3
circum 136. 1
223. 7
circumdare 165. 21
circumſpicit 58. 3
cita 46. 3
citæ 234. 8
citari 71. 7
citas 163. 6
citharæ 27. 4
citharas 155. 2
citius 10. 2
cito 23. 8 | 48. 6 116. 6
cito 21. 7
citos 43. 1
clam 215. 11
clamabam 82. 11 210. 11.
clamabis 48. 9
clamat 120. 7 126. 5
clamantem 77. 9
clamanti 98. 1
clamantis 106. 22
clamarem 121. 6
clamat 48. 8
clamata 66. 16 *bis*
clamore 108 9 | 135. 9
clara 168. 5 | 179. 3 | 181. 2 | 207. 20
claramve 201. 3
clarus 36. 1 | 214. 7
claſſe 2. 2 | 44. 7 127. 11
claſſem 29. 5
claſſi 24. 14 | 158. 12. | 163. 12
claſſibus 214. 4
claſſis 17. 2 | 75. 9 175. 1
clava 37. 9 | 93. 15 | 100. 11
claudat 205. 3
claudere 195. 13
claudetur 133. 7
claudis 213. 10
clauſa 73. 4 | 134. 1
clauſaque 230. 10
clivo 220. 3
clivus 199. 12
Clymenen 171. 1 192. 19
clypeos 27. 7
clypeus 132. 9

coacta 68. 18 | 105. 16 | 119. 20 | 188. 14
coactus 57. 5
coeamus 209. 13 215. 7
coegi 55. 1
coegit 59. 15 | 191. 17
cœleſtes 72. 20 | 83. 7
cœleſti 197. 1
cœleſtia 227. 5
cœlo 12. 1 | 196. 17 | 202. 8, 9
cœloque 213. 5
cœlum 87. 1 | 89. 12 | 101. 9 | 148. 9
cœpi 55. 3 | 66. 15 113. 7
cœpiſti 87. 7
cœpit 43. 18
cœptas 62. 2 | 234. 6
cœpto 157. 14 | 169. 5 | 188. 15
coercet 195. 18
coercita 134. 1.
cogare 221. 9
coge 28. 10
cogente 186. 17
cogere 188. 11 | 237. 9
coges 28. 11
cogimur 174. 4 | 220. 16
cogis 28. 10
cogit 7. 15 | 107. 1 | 132. 11 | 211. 16 | 215. 11
cogitat 66. 11
cogitur 168. 12
cognataque 140. 3
cognatæ 138. 15
cognato 39. 4
cognatos 105. 6
cognita 26. 16 | 56. 5 | 100. 2 | 142. 4 | 228. 11 | 234. 4
cognoſcens 61. 15
cognoſces 95. 11
cognoſco 150. 15
cognovi 45. 15
cognovit 62. 9
cogor 107. 4
cohibere 89. 13
coire 72. 13
coimus 188. 7
coiſſent 10. 11
coit 39. 1
coitura 38. 9
colam 37. 1
colar 147. 15
colas 227. 4
Colcha 176. 2
Colchi 121. 7
Colchiſque 62. 7
Colchorum 3. 1
Colchos 62. 12 | 122. 15 | 201. 9 | 215. 15
colendo 206. 9
colenti 61. 9
coli 34. 16
colit 72. 20
colla 20. 5 | 35. 3 83. 13 | 86. 10 113. 16 | 130. 4 202. 4 | 206. 12 211. 9 | 221. 2
collaque 216. 3
collatis 168. 3
collige 110. 12
colligere 108. 18
colligit 59. 8
colle 44. 14 | 89. 11 | 90. 11 | 147. 11 | 151. 6 | 165. 21 | 169. 6
colloque 17. 3
colloquii 231. 14
colloquiumque 192. 14
collucent 135. 5
collum 28. 1
color 105. 1 | 241. 11, 15
colorque 28. 11
colos 25. 4
colubris 19. 1
colum 93. 14
columbæ 145. 9
colunt 101. 11
coluſque 137. 16
comâ 97. 16 | 151 10
comaque 107. 7
coma 27. 8 | 218. 18
comæ 50. 2 | 90. 4 235. 6
comam 198. 18
comas 110. 6 | 115. 5 | 126. 9 | 135. 10 | 136. 6 | 160. 15
combibere 107. 4
combibit 151. 16
comes 21. 10 | 22. 12 | 36. 11 | 43. 3 137. 4 | 140. 8 196. 12
comeſque 62. 18
cominus 176. 17
comis 49. 8 | 69. 2 | 77. 10 | 92. 8 121. 4 | 149. 16 213. 4 | 239. 4
comitata 22. 13 63. 1 | 119. 13 163. 9
comitem 133. 5
comites 45. 2 | 74. 10 | 192. 20
comiteſque 99. 19
comiti 140. 8
comitum 135. 9 171. 1
commentis 232. 10
comminuenda 150. 20
comminuere 28. 4 91. 8
commiſit 205. 9
commiſſaque 12. 13
commiſſo 137. 14
commoditate 174. 4 188. 2
communes 122. 14
communia 153 15 174. 11
communiter 210. 15
compedibus 222. 9
compenſavimus 23. 17
compererim 50. 10
compeſce 222. 9
compeſcere 169. 15 187. 5
complexo 70. 14
compoſitas 131. 14
compoſitas 121. 4 219. 7
compoſuiſſe 213. 8
compreſſa 92. 12
comprimat 9. 7
compulit 70. 10
compulſus 221. 7
compti 34. 15
conantur 235. 6
conabar 63. 19
conata 30. 3
conatoque 139. 7
concava 57. 14 98. 2
concedat 31. 13
concedite 69. 3
concedunt 197. 6
concidat 58. 12
conciderant 36. 2
concidimus 241. 11
concidit 76. 14
conciliandus 59. 12
conciliare 219. 4
concinit 64. 6 | 152. 2
conciperere 86. 8
concita 13. 4 | 99. 4 | 207. 7
concitet 67. 8 | 175. 12
concubitus 70. 8
concubuiſſe 168. 2
concurrere 128. 17
concurrit 25. 10
condam 109. 6
condas 10. 5 | 66. 1
condat 102. 14
condicitur 31. 3
condidit 84. 8 | 223. 2
condita 212. 10
conditione 237. 20
coner 186. 2
confer 123. 14
conferre 226. 7
confidit 187. 7
confiſum 92. 13
confiteor 183. 9 209. 17 | 238. 9
confundere 17. 5
confunditur 199. 19
confundor 199. 19 216. 15

confuſa 146. 31 | 236. 7
congerimus 193. 3
congeſtoque 190. 14
conjuge 23. 3 | 26. 7 | 46. 11 | 78. 8 | 83. 6 | 87. 14, 17 | 121. 10 | 132. 19 | 172. 3 | 177. 10 | 188. 5 | 199. 1 | 228. 2
conjugii 12. 16 | 75. 12 | 95. 10 | 162. 10 | 163. 10
conjugiique 133. 2
conjugio 64. 3
conjugis 25. 20 | 60. 2 | 69. 1 | 77. 2 | 93. 16
conjugium 166. 5 | 218. 5 | 237. 7
conjunctas 12. 12
conjungere 242. 19
conjuravimus 237. 13
conjux 4. 3 | 7. 10 | 8. 2 | 17. 13 | 23. 3 | 24. 18 | 26. 5 | 42. 1 | 61. 4, 7 | 63. 13 | 71. 9 | 72. 3 | 83. 1 | 84. 1 | 95. 7 | 117. 11 | 135. 8 | 161. 9 | 167. 17 | 184. 8, 9, 10 | 218. 6
connexos 77. 8
connubia 16. 7 | 109. 7
connubialia 56. 1
conſanguineæ 144. 9
conſcendis 57. 13
conſcia 76. 9 | 106. 22 | 116. 11 | 151. 4 | 192. 17 | 198. 19 | 207. 12 | 227. 4 | 231. 13 | 233. 3
conſcius 33. 4 | 196. 15
conſedit 181. 6
conſeruere 117. 8
conſerviſſe 14. 10
conſilio 164. 4
conſilium 237. 15
conſiliumque 192. 20
conſiſtere 221. 19
conſita 43. 9
conſors 127. 13 | 145. 1
conſortes 23. 13
conſpecta 228. 13
conſpiceris 169. 1
conſpiciare 39. 12
conſpiciat 148. 7
conſpicient 131. 16
conſpicit 148. 7
conſpicuumque 164. 6
conſpicuus 51. 5
conſtans 189. 7 | 234. 16
conſtanter 165. 8
conſtantia 67. 13 | 165. 17
Conſtantius 187. 11
conſtiteram 236. 13
conſtitit 44. 6 | 120. 14 | 152. 10, 11 | 160. 9
conſtitui 72. 9.
conſuetas 150. 16
conſueto 230. 10
conſule 48. 2 | 60. 7 | 146. 12
conſulit 223. 15
conſultoque 219. 10
conſului 16. 15 | 44. 5
conſuluit 3. 8
conſumpſerit 64. 1
conſumpta 76. 11
conſurgere 176. 7 | 219. 5
conſurgit 159. 11
conſurgitis 119. 11
contactas 33. 2
contegar 172. 4
contemnere 30. 7 | 167. 5 | 172. 9
contemno 189. 15
contempta 25. 9 | 165. 22
contemptumque 210. 8
contenderit 177. 11
contendit 233. 5
contenta 42. 9 | 70. 7 | 179. 15 | 185. 5
conterrita 97. 13
contigerit 230. 2
contigero 204. 18
contigit 24. 5 | 108. 22
continet 75. 6 | 108. 10
continget 73. 18 | 204. 7
contingit 202. 11 | 232. 12
continuare 148. 8
continuere 153. 8
continui 121. 5
continuo 107. 3 | 227. 8
contra 77. 4 | 123. 5 | 234. 13 | 239. 14
contraria 241. 21
contrectatque 225. 5
convalui 241. 7
convaluit 161. 1
convellere 159. 5 | 184. 1
conveniant 47. 9 | 131. 15
conveniente 157. 8
convenit 104. 12 | 154. 2
conveniunt 46. 13 | 76. 5 | 126. 5
convicia 205. 5 | 235. 17
convivia 205. 3. | 241. 1, 5
copia 14. 1 | 176. 9 | 200. 17 | 209. 21. | 221. 18
coquit 143. 8
cor 58. 10 | 134. 15 | 147. 17
coram 25. 7 | 81. 1 | 108. 19 | 169. 9 | 172. 11
corda 40. 8
corde 46. 4 | 105. 14 | 214. 16
cordis 184. 2
cornea 35. 7
cornibus 235. 17
cornigerumque 51. 3
cornu 102. 1
cornua 20. 11 | 19. 14 | 94. 17 | 114. 1 | 148. 8 | 171. 9
cornuaque 139. 6
corona 61. 7
coronam 201. 3
coronas 239. 3
coronatis 238. 17
corpora 23. 2 | 28. 15 | 62. 6 | 84. 13 | 94. 12 | 113. 6 | 114. 7 | 126. 2 | 141. 14 | 153. 12 | 184. 19 | 192. 5
corpore 73. 4 | 107. 10 | 108. 8 | 117. 1 | 127. 10 | 128. 16 | 146. 4 | 153. 2 | 194. 20 | 197. 14 | 200. 16 | 218. 1 | 232. 8 | 225. 10
corporibus 135. 12
corporis 185. 3 | 205. 9 | 232. 22
corpus 19. 15 | 32. 8 | 51. 10 | 103. 11 | 110. 16 | 149. 18 | 196. 3 | 204. 11 | 206. 7 | 214. 10 | 223. 9 | 230. 9 | 232. 14 | 238. 10 | 241. 3, 9
corpuſque 28. 11 | 65. 3 | 133. 1 | 136. 3
corrigat 224. 2
corriget 173. 7
corripio 207. 8
corripit 238. 16
corruit 171. 7
corrumpere 41. 1 | 224. 5 | 237. 5
cortex 62. 17 | 63. 3
cortice 43. 12
Coryciis 229. 11
coſtas 93. 9
coſtis 163. 6
craſque 214. 4
craſſaque 91. 5
craſtina 24. 5
cratere 185. 18
creandis 52. 3
creatum 36. 5

cerebra-

crebraque 146. 2
credar 34. 1 | 83. 1 95. 10
credas 32. 1 | 108. 17 | 183. 15 | 197. 4 | 199. 1 | 233. 7
credat 60. 4.
credatur 50. 9
crede 107. 13 | 132. 17 | 158. 13 | 166. 6 | 175. 14 | 185. 17 | 212. 5. | 217. 4 | 219. 6 | 223. 13 | 238. 5
credentem 14. 15
credentibus 54. 3
credere 93. 17 | 118. 8 | 183. 5 | 184 19 | 199. 13
crederet 175. 2
credens 91. 9
credet 175. 4
credi 231. 5
credibile 137. 8
crebilis 231. 18
credideris 225. 15. 240. 7
credidimus 14. 1, 2, 3, 5
credidit 187. 16 | 228. 15
credimus 11. 6 | 208. 18
credis 68. 4 | 164. 19 | 167. 12 | 220. 8
credita 11. 5 | 55. 2 | 97. 2
credite 27. 18
creditur 86. 7 | 126. 4
creditus 185. 9 | 223. 7
credo 162. 1
credor 84. 14
credula 54. 9 | 161. 6
credule 111. 20
credulitas 180. 7
credulitatis 118. 10
credulus 48. 12
cremer 24. 10
Creontis 114. 14
crepitantibus 117. 9
crepuſcula 135. 1
creſcens 106. 4
creſcentia 65. 9
creſcit 150. 1 | 169. 12
creſcunt 43. 7
creſſa 16. 2 | 29. 8
Creſſia 173. 11
Cretæam 101. 20
Cretas 176. 4
Crete 40. 15 | 100. 1
Creten 187. 7
crevit 169. 16 | 218. 14
Creuſæ 114. 1
crimen 7. 12 | 31. 3 | 33. 10 | 42. 6 74. 16 | 89. 5, 7 107. 6 | 153. 14 179. 9, 17 | 180. 16 | 190. 8 | 219. 18.
crimina 80. 11 | 106. 21 | 107. 16 | 122. 5 | 173. 6 | 211. 18 | 218. 5
crimine 12. 10 | 30. 14 | 31. 9 | 62. 14. 94. 15 | 133. 10 144. 3 | 168. 8 179. 3 | 183. 11 200. 12. | 211. 11 221. 12 | 229. 15
criminis 138. 14 174. 18 | 213. 2
crine 151. 6
crines 221. 1
crinibus 147. 13 235. 7
croco 238. 18
crucianda 141. 7
crudeles 102. 5, 7
crudelibus 98. 9 138. 15
crudelis 75. 15 | 102 9 | 156. 1 | 233. 1
crudi 90. 7
cruenta 20. 3 | 23. 15 | 52. 6 | 64. 2 165. 9
cruentam 191. 7
cruentavit 80. 10
cruentus 168. 7
cruore 72. 18.
crura 222. 2
cubat 226. 8
cubent 74. 14
cubilia 26. 17 | 151. 9
cucurrit 44. 3 | 57. 4
cui 18. 1, 11 | 25. 7 | 39. 2 | 60. 8 61. 15 | 78. 10 86. 7 | 89. 12 | 101. 5 | 147. 15 | 168. 1 | 177. 6 | 229. 5 240. 7
cuique 25. 2
cujus 15. 20 | 18. 5 72. 17 | 116. 12 121. 20 | 180. 11
culpa 21. 8 | 23. 7 39. 4, 11 | 70. 2 | 172. 16 | 180. 18 | 211. 12
culpæ 40. 3 | 71. 11 | 76. 9 | 181. 18 | 186. 8 | 227. 11 | 228. 8
culpam 50. 11. | 188. 9
culpaſſe 126. 15
culpatum 232. 14
culpent 119. 9
culpo 62. 15
culte 91. 10
cultor 73. 1 | 112. 10
cultu 90. 9 | 92. 16 99. 15 | 112. 10 167. 7 | 239. 2
cultuque 190. 11
cultum 167. 11
cultus 83. 15 | 94. 6 | 147. 16
cum 2. 2 | 10. 11 15. 5 | 22. 7 | 24. 3 | 42. 9 | 43. 13 49. 3 | 53. 6 | 57. 5 61. 1 | 68. 9 | 75. 5 | 78. 4 | 79. 9 83. 10 | 84. 5 | 87. 6 | 98. 11 | 100. 5, 7 | 107. 7 | 108. 19 117. 6 | 120. 13 123. 8 | 124. 6 129. 3, 17 | 131. 1 | 141. 2 | 146. 15 149. 11 | 151. 1 | 154 3 | 160. 16 | 163. 16 | 167. 11, 16 178. 11 | 179. 10 182. 9 | 184. 4, 17 195. 11 | 196. 8 197. 5 | 198. 7 199. 10, 12 | 200. 9 | 203. 9 | 204. 18 205. 9 | 210. 9 222. 11 | 223. 4 231. 3 | 235. 3 237. 7 | 238. 7 241. 3 | 242. 1
cumque 17. 5
cum, præp. 7. 3 | 17. 2 | 26. 14 | 33. 3 42. 14 | 45. 1 | 46. 15 | 47. 14. | 52. 6 56. 7 | 65. 4, 7 | 68. 1 | 80. 13 | 94. 15 98. 18 | 102. 20 104. 11 | 108. 5 110. 9 | 209. 12 210. 2, 11 | 215. 18 222. 15 | 223. 1, 8 225. 2 | 230. 3 | 236. 3 | 238. 8 | 239. 15 240. 15, 16
cumque 23. 3 | 27. 12 | 73. 7 | 181. 8 188. 18 | 202. 12 203. 7 | 232. 21
cumulaſſe 14. 9
cuncta 116. 2 | 187. 8 | 196. 5 | 197. 6
cunctarum 162. 9
cunctatus 199. 5
cunctis 235. 16
cunis 87. 6 | 91. 14
cuperem 104. 7
cuperent 125. 2
cuperes 53. 6
cupias 189. 7
cupidæque 58. 5
cupidi 22. 1 | 209. 13
cupidine 163. 9
cupidis 130. 16
Cupido 155. 15
cupido 50. 9 | 198 4 | 220. 10
cupienti 164. 7
cupiere 162. 5
cupies 45. 8 | 241 20
cupio 47. 5 | 162 5 | 216. 9 | 242 19

cupis 73. 16 | 216. 7. | 231. 5
cupit 185. 8 | 223. 16
cupreſſifero 92. 1
cur 28. 15 | 38. 2 53. 9 | 95. 9. | 99. 13 | 103. 16 | 105. 11 | 106. 3 | 111. 7 112. 1, 3 | 130. 7, 8 | 137. 18 | 154. 3 | 155. 18. | 186. 14 | 193. 5 | 199. 15, 19, 20 | 210. 7 | 213. 9 | 214. 18 215. 3 | 221. 12 222. 3 | 228. 7, 9 237. 7, 9 | 240. 3
cura 3. 5 | 9. 9 78. 5 | 83. 15 | 121. 20 | 126. 1 | 133. 8 | 141. 1 | 150. 7 161. 7 | 173. 16 189. 6 | 226. 13 233. 15 | 242. 15
curaque 162. 8
cura 228. 5
curæ 66. 16 | 187. 4
curam 173. 14
curas 7. 5 | 147. 8
curat 201. 2
curet 208. 9
curis 164. 10
currere 193. 6
curret 67. 16
curris 140. 3
curro 97. 19
curru 59. 3 | 148. 9
currus 32. 9
curſibus 189. 11
curſu 50. 1 | 146. 14
curſuque 55. 11
curſum 155. 14
curſus 11. 10 | 171. 7 | 209. 21
curva 33. 12
curvavit 183. 16
curvi 200. 1
curvis 6. 4
curvo 186. 1
curvum 151. 14
cuſpide 41. 8
cuſpidis 27. 7
cuſtode 22. 1
cuſtodiat 187. 9
cuſtodis 114. 9
cuſtos 39. 8
cuſtoſque 9. 8
cycno 181. 5
Cydippen 223. 11 225. 10 | 226. 16
Cydippen 237. 1
Cydno 149. 1
Cygni 81. 9
Cytherea 158. 2 164. 12 | 191. 11

D

DA 40. 8 | 69. 5 | 71. 11 165. 17 | 167. 13 193. 15 | 206. 4 214. 9
daque 239. 12
dabam 106. 2 | 170. 20
dabat 98. 7
dabatur 198. 23
dabimus 161. 13 168. 5
dabis 39. 10 | 76. 10 | 130. 18 | 177. 3
dabit 30. 13 | 65. 14 | 75. 5 | 132. 2, 3, 5 | 155. 14, 16 | 184. 6 | 227. 11
dabo 192. 12 | 202. 4 | 204. 4
dabunt 175. 8
dabuntur 190. 13
Dædalus 196. 1
damna 9. 1 | 95. 10 145. 4 | 147. 2
damnaret 83. 4
damnat 227. 1
damnent 70. 3
damni 74. 12
damnis 58. 12 | 92. 10
damno 126. 13 | 180. 7 | 187. 13
damus 115. 8 | 130. 11 | 170. 1. | 235. 10
Danaäs 25. 14
Danais 1. 3 | 47. 13 52. 6 | 127. 14
Danaum 134. 13
Danaûm 129. 10
Danaus 78. 4 | 138. 13
danda 22. 5 | 65. 16 | 137. 12
dant 140. 4, 12
dante 156. 4 | 165. 22
dantque 75. 4
dantur 24. 2 | 135. 6
dape 90. 8 | 168. 6
Daphnen 144. 9
Dardana 74. 10
Dardaniæ 160. 5
Dardnnias 175. 3
Dardanidæ 128. 15
Dardanidas 167. 12
Dardanidiſque 190. 2
Dardanius 79. 16
dare 23. 6 | 24. 4 57. 5 | 150. 16 163. 16 | 177. 1 194. 13 | 209. 7
daret 184. 17 | 196. 1
daretis 169. 9
dati 99 19 | 108. 13 154. 10 | 182. 14 | 234. 18
dat 62. 16 | 94. 7 107. 20 | 140. 4 155. 6 | 163. 4 181. 5 | 232. 2
data 21. 10 | 22. 5 25. 3 | 80. 8 | 102. 10 | 147. 20 | 185. 2 | 186. 16 | 188. 1 | 230. 3
datamque 227. 10
dati 141. 4
datis 131. 6
datum 172. 9
datura 18. 6
daturos 238. 3
datus 152. 2
Daulias 152. 2
de 6. 9 | 13. 9 | 16. 1 | 21. 5, 6 | 30. 18 | 34. 6 | 42. 4, 10 | 47. 2 | 50. 7 59. 8 | 60. 3 | 62. 11 | 74. 11 | 89. 2, 6 | 103. 5 | 107. 12 | 112. 14 | 200. 9 | 207. 5, 15 | 216. 19 | 222. 18 | 225. 13 | 228. 2, 5 | 234. 14 | 235. 17, 18 239. 4, 17 | 240. 5, 11 | 241. 7
deque 138. 2
Dea 28. 17 | 32. 3 41. 5 | 115. 12 116. 12 | 121. 16 139. 2 | 163. 10 167. 18 | 185. 4 196. 13, 17, 18 218. 16 | 227. 1 233. 17 | 235. 18 239. 11
Deæ 13. 8 | 88. 12 184. 16 | 222. 20 228. 12 | 231. 2
Deam 175. 4 | 212. 14 | 218. 10 | 226. 4 | 229. 10. | 237. 12 | 241. 20
Dearum 160. 17
Deas 149. 10 | 181 16 | 197. 2
debebimus 75. 11
debent 85. 3 | 86. 13
debere 67. 9 | 162. 15
debet 105. 12
debita 71. 9 | 105. 14 | 132. 15 | 237. 18
debitus 218. 6
debueram 53. 4
debuerant 111. 4 124. 7
debueras 23. 6 | 226. 14
debuit 14. 8 | 119. 2 | 236. 2
deceat 40. 6 | 128. 17
decebat 155. 10
decentior 44. 1
decepit 71. 11
decepta 15. 1 | 181. 5 | 223. 1

deceptæ 69. 1 | 209. 1 | 242. 13
deceptam 219. 1
decepte 109. 9
decepto 22. 1 | 33. 9
decere 47. 6 | 145. 14 | 166. 12
decet 35. 2 | 167. 10 | 214. 3 | 215. 14
deciderent 228. 16
decipe 233. 11 | 238. 1
decipere 114. 10
decipiant 146. 9
decipiendus 39. 8
declive 70. 9
decolor 86. 2
decor 112. 4 | 221. 3
decus 148. 12 | 172. 1 | 181. 4
dede 141. 13
dedecuiſſe 90. 6
dederam 117. 5 136. 8
dederas 29. 2 | 100. 12 | 170. 17 | 218. 14, 15
dedere 71. 2, 14 98. 20 | 141. 4
dederis 29. 7 | 177. 3 | 211. 13
dederit 179. 6
dederunt 236. 17
dedi 13. 13 | 18. 4, 6 | 21. 14, 15 | 61. 14 | 62. 1 | 70. 6 100. 6 | 117. 16 149. 7 | 169. 13 216. 20
dedique 232. 10
dedignare 116. 7 167. 17
dedignor 40. 1 | 66. 15
dedimus 237. 19
dediſſe 187. 14
dediſſem 101. 17 124. 9 | 149. 7
dedit 20. 11 | 62. 10 | 84. 4 | 108. 15 | 129. 4 | 147. 6 | 158. 5 | 187. 3, 7 | [illegible]. 12 | 215. 4 | [illegible]. 8 | 235. 7
238. 14
deducere 59. 3
deducis 91. 5
deducit 174. 7
deducta 183. 4 | 234. 5 | 239. 3
deerant 149. 13
deerat 98. 17
deeſſe 200. 6
defendere 127. 7
defenſa 42. 16
deferat 158. 8
deficiam 206. 8
deficior 51. 16
deficit 118. 4
deformis 232. 13
defunctaque 141. 13
degener 166. 5
Dei 15. 8 | 79. 12 160. 12
Deianira 95. 6, 12 96. 2, 8 | 171. 10
Deïanira 94. 9
dejecit 106. 7
Deiphobo 47. 14
Deiphobuſque 176. 16
delapſa 196. 17
Delia 32. 4 | 222. 19
deliciis 151. 4
deliciiſque 167. 10
delicti 190. 9
deligere 31. 8
delinita 179. 9
delituiſſe 81. 10
Delon 234. 15
Delos 230. 4 | 234. 4, 20 | 235. 20
delphina 216. 21
delphines 200. 1
Delphis 242. 4
delubra 115. 11
dem 207. 17 | 231. 3
demens 7. 4 | 62. 7 | 234. 10
demere 121. 4 | 235. 4
demeruiſſe 12. 10
demiſſos 103. 9
demitto 109. 11
Demophoon 10. 9 12. 7 | 18. 3 | 20. 11
Demophoonta 17. 8
dempta 112. 12
dempto 5. 12
demptos 198. 17
demptus 218. 7
demum 108. 21
demus 215. 8
denaque 106. 18
denique 3. 6 | 12. 3 | 35. 8 | 47. 9 98. 23 | 117. 3 149. 4 | 169. 1 221. 9 | 226. 7
denſo 167. 1
dent 41. 9 | 57. 7
dente 36. 12 | 100. 18 | 194. 8
dentes 55. 5
dentibus 117. 3
dentur 157. 1 | 200. 16 | 221. 11
Deo 55. 2 | 65. 2 73. 11 | 88. 9 | 99. 5 | 214. 5 | 242. 4
Deorum 13. 9 | 101. 9 | 242. 11
Deos 3. 11 | 11. 13 19. 8 | 30. 8 | 50. 6 | 69. 10 | 72. 19 73. 2 | 74. 10 | 113. 10 | 116. 4, 8 | 119. 6 | 163. 8 | 166. 12 233. 4 | 242. 10, 11
depellere 239. 13
deperit 48. 10
depone 35. 9
deponere 208. 7
depoſita 195. 3
depoſito 94. 10 192. 11 | 196. 9
deprecor 25. 5 | 96. 3
deprendi 68. 16
deprenſus 210. 3
depuduit 40. 7
depulit 141. 18
deſcendere 198. 11
deſcendit 172. 6
deſererer 13. 12
deſerit 114. 12
deſeror 121. 9
deſertaque 46. 11
deſerta 199. 6
deſertæ 24. 8
deſerto 2. 4
deſertor 214. 17
deſertos 152. 3
deſertum 95. 14
deſeruere 171. 4
deſeruiſſe 26. 18 | 43. 16
deſeruiſtis 172. 10
deſeruit 50. 6 | 62. 12 | 217. 2
deſierant 90. 2
deſignat 129. 9
deſiluiſſe 153. 6
deſinat 25. 17
deſine 184. 11
deſinis 87. 7
deſinit 231. 18.
deſinite 155. 2
deſino 204. 15
deſint 147. 7 | 215. 5
deſiſtas 186. 14
deſiſtere 186. 13
deſit 74. 7 | 180. 5
deſpecta 191. 1
deſpecti 16. 7
deſpectis 229. 14
deſpice 47. 8
deſtinor 240. 7
deſtitit 30. 4
deſtituantque 46. 14
deſtitui que 108. 14
deſtituiſſe 151. 2 189. 4
deſtituor 63. 13 | 101. 10
deſunt 119. 11 | 242. 8
det 107. 11 | 127. 2 | 208. 16
detegit 55. 11
detinet 37. 4
detinuere 125. 12
detinuiſſet 34. 8
detrahat 90. 11 | 195. 7
detrahit 71. 12
Deucalion 153. 1, 4
devenerata 11. 4
devia 18. 4
devicto 55. 9
devius 110. 9
devorer 24. 9

devota 95. 13
devotâ 114. 6
devoto 64. 4
devovet 59. 9
devovi 11. 9
devovit 26. 2
Deum 33. 8 | 105.
14 | 201. 12
Deûm 164. 4
Deus 3. 8 | 12. 14
42. 5 | 52. 4 | 73
9 | 124. 1 | 242. 7
dextera 12. 13 | 72.
20 | 104. 3 | 118.
5 | 136. 16 | 194.
10
dextra 53. 12
dextræ 12. 13 | 116.
24 | 134. 16 | 142. 3
dextrum 240. 16
Dî 9. 6 | 15. 2 | 27.
13 | 49. 13 | 69. 9
103. 5 | 118. 9
127. 1 | 129. 12
158. 14 | 171. 5
179. 16 | 186. 4
193. 3 | 198. 16
220. 1
Diana 229. 1 | 238.
5
Dianæ 55. 11, 15
115. 11 | 116. 3
218. 3 | 226. 17
229. 7 | 231. 3
236. 1
Dianam 234. 1
dic 12. 9 | 92. 17
202. 10
dicam 26. 19 | 123.
12 | 172. 15 | 233.
11
dicant 134. 11
dicar 8. 1 | 16. 14
39. 6 | 47. 2 | 54.
9 | 75. 1 | 126. 12
180. 18
dicarque 219. 11
dicas 25. 8 | 69. 3
128. 5 | 166. 12
219. 1 | 225. 16
dicat 156. 1
dicebas 23. 20 | 100.
7
dicendum 223. 13
dicere 17. 7 | 30. 6
45. 4 | 92. 16 | 11. 9,
12 | 124. 10 | 125.
6 | 187. 6 | 223. 11
224 12 | 233. 7
235. 20
diceris 41. 10 | 53.
2 | 62. 8 | 91. 2
189. 4
dices 20. 2 | 167. 3
190. 7 | 204. 12
222. 12, 13 | 241.
18
dicet 132. 6 | 229.
5
dicimus 132. 16
dicis 74. 16 | 184.
12 | 237. 4
dicit 146. 10
dicitque 107. 19
dicitur 113. 15 | 175.
9
dicor 125. 16 | 185.
2
dicta 110. 10 | 138.
6 | 154. 18 | 159.
6 | 218. 18
dictant 149. 11
dictas 83. 12
dictatis 219. 9
dictis 123. 4 | 194.
9 | 237. 14
dicto 236. 7
dictos 163. 19
dictu 236. 3
dictum 212. 13
dictus 5. 8
Dictys 120. 21
dicunt 242. 7
dicuntur 101. 1 | 180.
8.
didici 101. 12 | 183.
6
Dido 65. 5, 15 | 68.
18 | 73. 3 | 75. 2
76. 15
die 19. 5 | 150. 8
174. 12 | 207. 20
diem 10. 6 | 11. 4
40. 12 | 146. 16
162. 4 | 191. 8
dies 2. 5 | 43. 17
70. 9. | 110. 4
121. 17 | 212. 10
232. 21.
dieſque 66. 8
differri 21. 13
differt 206. 3
difficilem 186. 8
difficili 234. 5
difficilis 145. 3
diffidimus 101. 11
diffundimus 81. 3
diffuſis 49. 8 | 99. 3
digeſta 100. 1
digeſtus 92. 7
digitis 6. 11 | 27.
6 | 51. 8. | 91. 7
102. 14 | 121. 2
137. 16 | 160. 12
170. 16 | 182. 13
216. 19 | 222. 6
235. 7
digitos 232. 5
digna 14. 16 | 25.
1 | 35. 10 | 37. 12
53 8 | 102. 18 | 135.
12 | 140. 1 | 145.
11 | 155. 18 | 160.
18 | 165. 4 | 166
4 | 167. 7 | 172. 2
179. 8 | 192. 8
198. 16 | 202. 8, 9
dignaque 47. 5
dignæ 52. 5 | 161. 3
dignabere 204. 11
dignam 51. 11
dignior 56. 2
digno 31. 11
dignos 197. 1
dignum 164. 6
dignus 63. 4, 26
87. 6 | 141. 2
digredimur 199. 7
dilaceranda 118. 6
dilacerate 110. 2
dilaniantur 8. 8
dilectæ 217. 5
dilectam 189. 3
dilexit 33. 8
diluitur 206. 14
dimiſſæ 45. 3
dimittere 11. 9 | 134.
3 | 165. 11
dimotæ 197. 14
dimotis 208. 12
dinumerat 138. 14
Diomedis 90. 7
dira 45. 12 | 122.
16.
diraque 59. 2
diriguere 50. 2
diripiunt 110. 8
dirum 8. 9
diruta 5. 13 | 25.
11 | 84. 4
Dîs 14. 5 | 167. 16
177. 13 | 220. 6
Dîſque 218. 7
diſcas 241. 24
diſce 183. 13
diſcedat 218, 1
diſcedens 17. 7 | 44.
9
diſcedente 10. 7
diſcedere 7. 14
diſcedimus 99. 13
diſcedit 49. 9
diſcincta 59. 7
disjecta 5. 9
disjectamque 115.
5
diſpar 128. 13
diſpenſant 111. 3
diſplicuiſſe 126. 16
diſpoſitis 143. 9
diffidet 67. 2 | 192.
4
diſſimiles 87. 8
diſſimili 226. 9
diſſimula 186. 13
diſſimulanda 47. 4
diſſimulante 33. 8
diſſimulanter 224.
18
diſſimulare 93. 20
182. 8 | 186. 14
diſſimulo 157. 3
diſtincta 43. 3
diſtinet 81. 11 | 117.
12
diſtricta 172. 5
diu 37. 3 | 40. 3
63. 15 | 75. 16
98. 13 | 110 10
115. 11 | 125. 12
149. 12
diva 36. 4 | 71. 13
146. 12 | 240. 6
divæ 160. 13
diverſa 197. 9 | 143.
7
diversâ 178. 7
diverſi 120. 9 | 215.
7
diverſo 132. 13
dives 18. 5 | 53. 2
92. 5, 10 | 109. 8
113. 2 | 140. 2
176. 10 | 181. 15

divino 157. 13
divite 167. 7
divitiis 181. 13
divitiora 158. 16
divitis 238. 2
diurna 55. 8
diurnus 197. 12
dixerat 50. 1 | 114. 11 | 146. 10
dixere 147. 19
dixi 12. 2 | 26. 10 54. 13 | 77. 7 | 129. 5 137. 2 | 138. 11 155. 4 | 183. 1 187. 2 | 194. 5 | 196. 13 | 197. 20 | 202. 3 | 235. 1 | 238. 7
diximus 225. 17
dixiſſes 149. 2
dixit 22. 8 | 30. 9 43. 17 | 71. 8 | 96. 6 | 106. 6 | 114. 16 | 127. 15 | 149. 11 | 152. 11 | 161. 15 | 173. 13 | 184. 11 | 236. 5
dixti 107. 9
docentur 14. 3
docta 239. 20
doctam 198. 16
doctas 16. 9
doctis 121. 13 | 228. 18
doleat 46. 11
dolenda 42. 8
dolendi 224. 13
dolendo 212. 5
dolent 80. 14
dolente 218. 2
dolet 48. 8 | 58. 10 150. 4
doli 220. 3
dolis 236. 18
dolitura 149. 4
dolo 5. 2, 4 | 15. 10
Dolonaque 5. 1
dolor 62. 16 | 98. 18 | 107. 1 | 110. 1 | 130. 2 | 149. 15 154. 13 | 169. 19, 20 | 218. 2
dolore 98. 24 | 106. 2 | 154. 16
dolores 106. 19 | 125. 21
dolori 119. 11
doloris 150. 3 | 211. 23
dolos 3. 3
doloſas 219. 11
dolus 219. 12
doma 40. 8
domina 202. 16
dominæ 91. 2, 10 104. 2 | 128. 14 132. 7 | 137 10 198. 9 | 202. 4 222. 4 | 224. 15
dominam 26 9 | 199. 8
domini 26. 8 | 29. 6
domino 21. 6 | 77. 8
dominoque 21. 5.
dominos 30. 8
dominum 27. 15 | 151 11 | 225. 14
dominus 23. 18
domitæ 15. 7
domitrice 93. 15
domo 23. 6 | 34. 6 88. 1 | 119. 12, 13 134. 1 | 190. 20 208. 5
domoque 121. 9 140. 13
domos 6. 5 | 131. 8
domui 74. 15 | 168. 12
domum 86. 14 | 132. 8
domumque 49. 11
domus 34. 3 | 39. 9 95. 13 | 162. 3 | 167 4 | 181. 2 | 188. 8
domuſque 187. 3
dona 3. 12 | 22. 14 51. 12 | 54. 11 | 76. 10 | 109. 6 | 175. 7 | 182. 2 | 185. 4 206. 11
donaque 190. 12
donas 109. 7
donavi 72. 8
donec 117. 7
donis 161. 8, 15
doque 232. 10 | 242. 12
Dorica 177. 8
dormis 188. 5 | 209. 3
dormit 231. 16
dormitantur 216. 17
dos 61. 9 | 123. 9, 12, 13 | 151. 12
dotale 119. 13
dotalis 40. 15
dotata 24. 1 | 62. 14
dote 47. 12 | 109. 8
dotem 74. 1
dotes 173. 17
dotis 117. 11
draco 117. 9
draconem 54. 1 | 121. 19
Dryades 33. 1
duabus 34. 3
duæ 191. 14 | 192. 20
duas 34. 5 | 160. 18 | 205. 8 | 214. 2
dubia 70. 3 | 88. 8 | 196. 4 | 216. 22
dubiæ 201. 6
dubiam 228. 7
dubias 102. 22 | 158. 3
dubii 135. 9
dubiis 188. 4
dubio 215. 14
dubitanti 30. 9
dubitaret 187. 1
dubitas 72. 15 | 95. 6, 12 | 96. 2, 8 197. 8 | 230. 2
dubites 226. 6
dubito 161. 10 | 169. 19 | 178. 11 | 180. 5 191. 15 | 215. 15 221. 6
dubium 164. 14 220. 5
ducar 211. 6
duce 73. 11 | 100. 6 | 158. 3 | 201. 8
ducentes 208. 1
ducentia 33. 11
duces 3. 10
ducet 120. 16
duci 140. 8
ducimur 135. 3
ducit 214. 8 | 235. 13
ducitis 206. 13
ducum 80. 2
ducumque 162. 7
dulce 61. 12 | 132. 4 | 161. 11 | 197. 16 | 105. 3.
dulcè 151. 18
dulci 130. 20
dulcis 27. 10
Dulichii 8. 5
dum 5. 7 | 7. 8 | 9. 5 | 11. 11 | 14. 12 25. 9 | 27. 11 | 46. 1 | 49. 13 | 55. 11 67. 12, 14 | 75. 2, 13 | 91. 7 | 100. 8 122. 3, 9 | 125. 9 130. 6, 17 | 131. 12 132. 13 | 138. 3, 11 157. 1 | 165. 5 | 170. 15 | 171. 10 | 178. 13 | 189. 9 | 194. 8 196. 5 | 199. 8 | 201. 9 | 204. 17 | 210. 17 | 219. 2 | 221. 9, 16 | 228. 12, 15 232. 17.
dumque 132. 3 | 137. 7 | 138. 1 | 165. 21 | 178. 14 | 207. 11 | 225. 3 | 235. 11
dummodo 200. 16 216. 11
duo 81. 11 | 83. 10 99. 12
duobus 83. 10 | 119. 13 | 132. 4 | 230. 2, 6
duorum 63. 13
duos 36. 6 | 39. 9 73. 8 | 99. 12 | 107. 10 | 110. 14 | 123. 2 | 199. 16 | 214. 9
dura 44. 4 | 101. 3 | 113. 15 | 126. 10 | 169. 9 | 172. 17 | 231. 1
duraque 40. 8
durabile 35. 13
durante 5. 11
duras 72. 6
durat 72. 1
duri 39. 7
duris 91. 7 | 179. 2
duritia 20. 1

duritiâ 68. 2
duritiem 35. 9
durius 242. 1
duro 90. 11 | 69. 16 | 104.6 | 157.7
durum 232. 1
durumque 66. 13
dux 80. 2 | 126. 13 140. 8

E

E 33. 6 | 52. 2 57. 9, 13 | 93. 2 | 97. 16 | 120. 13 | 128. 12 | 150. 1 | 170.16 | 178.7 179.21 | 193. 10 224. 9 | 229. 21 238. 14
ea 33. 7 | 153. 16 170. 2 | 173. 7 182. 3 | 209. 19 237. 7
eadem 140. 7 | 187. 13
eam 65. 13 | 201. 10
eant 149. 4
eas 178. 2
eat 16. 9 | 28. 6 74. 6 | 128. 16 129. 8 | 207. 16 228. 2
eatque 24. 18
ebrietas 169. 16 170. 10
eburnea 221. 1
eburno 148. 9
ecce 83. 2 | 117. 9 135. 9 | 140. 12 147. 11 | 160. 7 214. 13
ecquæ 175. 15
ecquid 142. 3 | 155. 7
edenda 108. 20
edendi 8. 13
edendos 119. 1
edere 107. 1
edidit 90. 2 | 109. 2 | 139. 7
ediſco 75. 14
edita 42. 10 | 68. 10
editus 109. 15
effecit 198. 13
efferus 90. 8
effice 116. 6 | 137. 4 | 214. 15
efficiam 174. 16
efficiet 134. 12
efficite 155. 3
effigie 230. 1
effingoque 224. 22
effuge 138. 11
effugere 121. 14 140. 6
effugias 220. 7
effundere 75. 15
effundit 120. 3
effuſis 69. 2 | 163. 15
egens 8. 13
egenti 18. 5
egerat 79. 15
egeret 232. 14
egi 43. 4
egimus 219. 7
egit 93. 5 | 126. 4
ego 2. 4, 8 | 7. 8 10. 7 | 21.7 | 22.1 23.12 | 24.14 | 25. 18 | 27.17 | 30.13 34. 1 | 38.4 | 40.1 45. 15 | 47.1 | 51.1 52.6 | 54. 3 | 56.3 194. 17 | 196. 13 197. 9 | 199. 7, 19 200. 17 | 201. 3 202. 3 | 233. 10 236. 13 | 237. 21 239. 19 | 241. 7
egrediebar 196. 8
egredior 164. 1
egregio 35. 2
egreſſa 177. 13
egreſſæ 235. 9
eguiſſe 53. 12
ejectam 75. 6
ejectos 140. 14
ejectum 70. 5
ejuſdem 57. 10
elapſa 72. 7
elapſaque 107. 3
elapſis 73. 1
elapſos 73. 2
electu 20. 8
elegeïa 143. 3
Eleleïdes 32. 11
Eleo 202. 6
Eleuſin 34. 7
elige 225, 13 | 234.1
eligi 311. 10
eliſis 91. 13
eliſiſſent 118. 11
Eliſſa 71. 8 | 76. 11
eloquar 156. 5
eloquor 150. 14
eluſa 236. 12
emaduiſſe 170. 8
emeruitque 62. 14
eminet 113. 14.
eminus 159. 4 | 241. 8
emiſſus 140. 9
emo 72. 8
emunt 51. 10
en 34. 1 | 50.4 | 61. 6 | 93. 18 | 141. 7 | 219. 13
Endymion 196. 15
enim 44. 5 | 46. 5 66. 15 | 69. 13 113. 13 | 118. 7 149.7 | 157.3 | 169. 7 | 180. 3,5 | 198. 12 | 204.11 | 211. 15 | 231. 9 | 235. 19
enixa 32. 10
enſe 37. 13 | 109. 5 134. 9 | 136. 12
enſem 76. 3, 13 109. 3 | 136. 1
enſes 26. 16
enſis 28. 18 | 76. 2 81. 2
enumerabor 174. 22
eo 34. 2 | 71. 4 115. 11 | 126. 4 219. 9 | 224. 18 230. 8
eos 24. 3
Epyren 113. 3
Epimethida 24. 10
epiſtola 29. 9 | 53. 7 | 133. 7 | 156.1 157.9 | 178.1 | 181. 10 | 205.11 | 230. 9 | 238. 1
equæ 92. 4
equas 90. 8
equeſtre 92. 14
equi 22. 18 | 32. 10 35.3 | 106. 12
equidem 58. 13 | 82. 6 | 101. 19 | 123. 17 | 184. 19
equinus 95. 2
equis 5. 8 | 67. 16 84.5 | 87.12 | 176. 10 | 235.4 | 236.2
equos 4. 9 | 59. 4 106. 18 | 120. 16 168. 6
equus 30. 18 | 202. 6
eram 2. 11 | 20. 2 61.4 | 78.15 | 83. 10 | 97.2 | 106. 4 150. 6 | 160. 6 170. 8 | 194. 1 232. 3
erant 73. 13 | 82. 7 106.8 | 114. 1, 14 136. 8 | 151. 8 139.16 | 161. 3 162. 4
eras 5.6 | 13.2 | 23. 18 | 42 9, 12 | 46. 15 | 63. 4 | 73. 1 79.2 | 83.19 | 149. 1 | 178.10 | 181.18 232.7 | 237. 8, 22 241. 2
erat 3. 1 | 6.7 | 9.13 10. 14 | 12.14,16 22. 2 | 23. 14, 15 26. 5 | 27.10 | 28. 18 | 31.10 | 34.11, 14 | 180.14 | 194. 2 | 196.7 | 197.12 199. 2 | 210. 10 212. 18 | 218. 17 229.18 | 234. 10, 11,20 | 239.6
Erechthida 175. 15
ereptos 69. 10
ereptus 98.
erexerat 160. 15
ergo 45. 11 | 102. 3 165. 3 | 185. 15 203. 5 | 232. 9
Erichtho 151. 3
erigor 136.10 | 197. 18
Erimantho 92. 1
erimus 174. 5 | 214. 14
Erinnyes 109. 11
Erinnys 56. 5
eripit 108. 3
eripuiſſe 35. 12

eris 13. 10 | 20. 10 22.8 | 32. 11 | 41. 2 | 68. 2 | 73. 16 133. 6 | 144. 8 154. 6 | 166. 6 184. 18 | 225. 12 237. 2
erit 16. 10 | 19. 16 24. 8 | 25. 6 | 35. 16 | 39. 8 | 61. 9 69. 1, 4 | 68. 16 71. 16 | 76. 4, 12 84. 2 | 94. 10 | 95 10 | 102. 14 | 201. 8 | 203. 8 | 204. 8 215. 10 | 217. 6 219. 18 | 220. 14 223. 5 | 225. 20 229. 8 | 230. 4, 6
ero 8. 2 | 57. 8 | 85. 6 | 99. 22 | 115. 18 | 189. 14 | 190. 14 | 200. 18
errabunt 104. 1
erramuſque 235. 14
errandum 71. 15
errat 59. 7 | 81. 7 89. 9 | 188. 17
erravi 99 3.
erret 64. 2 | 211. 2
erronem 146. 7
error 71. 15 | 158. 11 | 180. 14, 16 212. 2
errorem 84. 16
erroribus 18. 3
erubui 106. 7
erubuique 182. 16
erubuiſſe 218. 4 | 236. 8
erudiendus 10. 4
erunt 89. 5 | 153. 16
eruta 45. 6
Erycina 146. 11
es 5. 3, 8 | 65. 5, 7 | 79. 15 | 90. 3 93. 5, 12 | 107. 11. 12 | 238. 5 | 241. 4
eſſe 7. 7, 9, 11 | 19. 8. | 25. 2 | 29. 10 38. 13 | 44. 6 | 47. 3 | 52. 8 | 53. 4 73. 2 | 75. 2, 16 1 89. 2 | 105. 12 214. 4 | 215. 2 216. 8 | 217. 12 220. 4, 12, 16 | 221. 4 | 223. 16 | 224. 10 | 225. 16 | 228. 8
eſſem 192. 9 | 221. 5
eſſes 68. 1 | 79. 2 93. 4 | 113. 7 | 171 5 | 220. 15
eſſet 2. 3 | 21. 12 100. 12 | 106. 4 165. 15 | 178. 9 195. 10 | 200. 5 234. 4 | 241. 5
eſt 2. 9 | 3. 5, 9 4. 6 | 6. 2, 13 | 7, 8 9. 4 | 10. 3 | 12. 11 | 13. 3 | 14. 15 15. 10 | 19. 13 | 20. 3, 8 | 21. 6, 8 | 22. 6, 9 | 23. 3 | 24. 16 | 25. 17, 20 | 26. 1 | 27. 5 | 28. 1, 6, 9 | 29. 7, 9 | 30. 5, 7 | 31. 7 | 223. 3, 13 | 225. 6, 9, 11 226. 2, 4, 11 | 227. 6, 9 | 229. 7, 13 230. 1 | 232. 1 | 233. 18 | 234. 2, 5. 14 235. 9, 18, 22 | 236. 11, 16 | 237. 13 238. 8 | 239. 13, 18 | 241. 11, 15, 18 | 242. 9, 15
eſte 109. 14
eſto 210. 11 | 221. 10
eſuros 88. 4
& 4. 5 | 5. 1, 6, 10 | 6. 14 | 7. 2, 3, 5, 10, 12, 15 | 8. 4, 5 | 10. 2 | 11. 6 12. 4, 7, 12, 16 13. 1, 3, 8 | 14. 3, 10 | 15. 1, 3, 6, 7, 8 | 17. 7, 11, 14, 18. 2, 10, 14 | 19. 7, 12, 16 | 97. 5, 8, 19 | 98. 3, 14 99. 9 | 100. 3, 9, 19 | 101. 1, 2 | 1 2. 10, 21 | 227. 2, 6, 7 | 228. 1, 9 | 229. 15 | 237. 16 | 238. 10, 14, 18 | 239. 2, 5, 8, 10 | 240. 13, 14, 17, 19, 21 241. 4, 20, 21, 24 242. 1, 7, 18
etiam 6. 16 | 13. 11 24. 3 | 61. 11 | 68. 5 | 71. 17 | 82. 10 98. 11 | 116. 15 130. 1 | 198. 9 204. 5 | 214 4
evehor 157. 14
eveniant 66. 3 | 169. 3 | 224. 16
evenit 210. 7
Eveno 95. 1
eventu 16. 12
eventus 134. 14 | 226. 8
everſa 23. 2
everſas 67. 8
evicta 214. 15
Eumenides 71. 2
eunt 14. 4 | 81. 4 127. 4
euntem 198. 13 | 234. 11
eunti 155. 13. | 196. 11
euntibus 9. 6
euntis 61. 4
evolviſſe 111. 4
Eure 105. 2
Euris 104. 2 | 143. 5
Europen 33. 7
Eurus 67. 8
Eurybates 21. 9
Euribati 21. 10
Eurymachique 8. 13
Euryſtheus 86. 5 | 88. 11
Eurytidoſque 94. 11
ex 14. 14 | 22. 15 23. 4 | 38. 3 | 42. 7 97. 3 | 108. 18 109 4, 12 | 128. 16 | 138. 13 | 139. 1, 2 | 161. 5, 15 165. 14 | 224. 11 226. 11
exacta 188. 3
exacto 31. 4
exagitet 25. 5
exanguis 125. 15
excelſaque 160. 5
excelſo 152. 13
excepit 178. 6
excepto 179 12
exciderint 115. 13
excidimus 18. 1
excidit 170. 16
excipe 172. 12
excipienda 16. 12.
excipietque 132. 10
excipis 164. 3 | 198 15
excitor 98. 13, 14
exclamant 163. 17
exclamo 54. 15 | 98. 15 | 99. 12.
excreat 232. 2
excuſat 16. 3
excuſſaque 216. 11
excuſſere 97. 13 136. 9
excuſſo 32. 7
excuteretur 106. 14
excutienda 188. 12
excutior 130. 9
exegi 209. 15
exegit 96. 1
exemplis 174. 22 190. 4
exemplo 78. 9 | 79. 14 | 174. 20 | 180. 12 | 183. 13
exemplum 49. 2
exercentibus 143. 5
exercere 35. 11
exerces 67. 13
exhibitis 189. 2
exhibiturus 99. 8
exhibuere 184. 16
exhibuit 207. 20
exi 129. 15 | 225. 17, 18
exierat 108. 21
exige 71. 3 | 177 14 | 237. 18
exigeretur 104. 8
exigit 18. 10 | 68. 8
exiguas 75. 10
exiguiſſima 141. 3

exiguo

exiguo 4. 5 | 35. 4 | 137. 2 | 183. 1 | 194 9
exiguam 215. 10
exiguum 202. 11
exilio 1 7. 18
exilui 54. 15
eximii 91. 11
exire 129. 3 | 131. 3
exiſſe 208. 5
exiſſem 63. 1
exigere 24. 1
exit 84. 16 | 125. 10
exitus 16. 11 | 216. 8 | 220. 6
exoranda 237. 6
expandit 152. 7
expectas 157. 5
expectata 58. 16
expectem 17. 9, 10
expectes 17. 8
expecto 17 11
expediunt 189. 8
expellar 204. 4
expellere 101. 1
experiar 135. 1 | 182. 8
experiemur 204. 6
experior 1 9. 4
expertæ 68 4
expertus 213. 9
exprobrare 112. 13
expulerunt 138. 6
exſpectas 25. 11
exſpes 64. 2
exta 235. 12
extat 130. 1 | 156. 6
externis 137. 12
externo 48. 8 | 174. 2 | 183. 12
externos 101. 12
externum 16. 8
extimui 118. 7 | 182. 15
extimuit 134. 3
extinguar 85. 5
extremis 34. 10
extremum 10. 6 | 72. 1 | 157. 18
extructos 149. 18
exuet 132. 9
exuit 140. 10
exul 72. 5 | 99. 22 | 141. 17 | 172. 4
exulat 95. 15
exulet 63. 16
exultas 236. 17.
exululare 149. 16
exurgis 138. 9
exurgis 93. 9

F

Fabula 213. 2
fac 129. 8 | 187 2 | 204. 16 | 227. 4 | 228. 11 | 238. 3
face 17. 8 | 19. 2 | 132. 6 | 225. 16 | 229. 10
facem 159. 10
facere 128. 5 | 234. 16
facerem 106. 3
facerent 99. 1 | 103. 5 | 17 . 5
faceres 80. 6 | 148. 6 | 195. 10
faceret 106. 19
faces 13. 6 | 56. 6 | 109. 9, 11 | 133. 2 | 134. 8 | 237. 4 | 238. 16
faciam 93. 15 | 107. 1 | 169. 19 | 192. 11 | 205. 5 | 207. 2 | 231. 3
faciant 15. 2 | 129. 12 | 220. 1
facias 210. 16 | 225. 12
faciat 241. 9
facie 50. 5 | 59. 1 | 145. 11 | 164. 16 | 169. 20 | 187. 17 | 197. 3 | 220. 16
faciem 122. 5 | 126. 15 | 167. 9 | 172. 16, 17
facienda 65. 11
facient 175. 2
faciente 226. 19
facientia 13. 5
facies, *verb.* 162. 13 | 233. 12 | 241. 21
faciet, *nom.* 83. 18 | 144. 5, 6 | 180. 6 | 183. 9 | 192. 4 | 224. 6
facilem 167. 13
facilemque 195. 15
faciles 106. 1 | 116. 8 | 148. 5 | 172. 10 | 193. 3, 5 | 208. 16
facimus 221. 17
facinus 62. 15 | 97. 6 | 117. 7 | 168. 13
faci 207. 3
facis 28. 11 | 49. 9 | 77. 7 | 182. 7 | 198. 8 | 219. 6 | 220. 17 | 225. 18 | 228. 8, 12
facit 38. 14 | 107. 19 | 143. 4 | 148. 2 | 157. 10 | 164. 15 | 167. 8
facito 128. | 216. 4
faciunt 9. 8 | 62. 4 | 197. 9 | 221. 2
facta 10. 8 | 13. 14 | 16. 12 | 26. 20 | 27. 9 | 42. 2 | 49 4 | 51. 8 | 55. 3, 10 | 65. 11 | 83. 4 | 87. 4
factaque 91. 12
factæ 163. 11
factam 221. 17
facti 95. 9 | 123 19 | 138. 16 | 179. 18
factis 38. 8 | 60. 1 | 86. 2
factiſque 16. 1
facto 100. 4 | 103. 14 | 109. 16 | 179. 11 | 219. 11
factos 139. 10
factum 164. 3 | 174. 19 | 218. 16 | 220. 11 | 242. 15
factus 147. 3
facunda 154. 13
facundus 27. 17
fagi 43. 5
faginea 47. 7
falcatus 19. 13
falce 6. 2 | 43. 6 | 59. 2
fallaci 18. 12
fallar 7. 12
fallas 65. 16
fallax 174. 15 | 190. 19
fallentem 26. 18
fallenti 50. 13
fallere 2. 6 | 14. 15, 16, 19 | 61. 16 | 69. 13 | 172. 14 | 227. 14 | 228. 4
falleris 93. 11 | 174. 1
falles 220. 7
falli 50. 14 | 222. 19
fallimus 208. 2
fallit 212. 1
fallitur 191. 4
fallor 50. 7 | 67. 1
fallunt 177. 5
falſa 57. 11 | 130. 6 | 136. 11 | 180. 13 | 183. 2 | 211. 18. | 223. 12
falſæ 68. 17
falſam 181. 6 | 225. 16
falſis 3. 2 | 54. 10
falſo 12. 14 | 67. 1
falsò 186. 11
fama 6. 13 | 24. 3 | 30. 14 | 53. 9 | 70 8 | 86. 1 | 95. 4 | 124. 5 | 127. 9 | 159. 2 | 179. 3 | 187. 11 | 242. 5
famâ 211. 14 | 234. 15
famaque 164. 30
famæ 31. 5 | 88. 7 | 93. 17 | 187. 14 | 189. 15 | 215. 12
famam 65. 3 | 182. 1 | 233. 7
famem 139. 12
famoſus 94. 12
famulæ 50. 1
famulæque 25. 3
famuli 222. 1
famuloſque 138. 5
famulumve 224. 19
farra 282. 12.
fas 21. 6 | 38. 14 | 128. 7 | 160. 11 | 167. 5
faſſa 94. 4 | 240. 22
faſſaque 240. 13
faſſæ 40. 8 | 190. 25 | 206. 4

faſſo 157. 7
faſtidia 162. 9
faſtus 40. 2
fata 4. 1 | 54. 16 | 55 8 | 56.11 | 57. 7 | 64.5 | 113.11 | 156. 2 | 212. 6 | 242. 4
fataque 211. 12
fatale 34. 3
fatali 95. 16
fatebor 83. 17
fatentis 106. 8
fateor 129. 1 | 219. 15
fateri 136. 13 | 221. 9
fateris 230. 13
fati 10. 6 | 72. 2
fatigat 232. 5
fatigatas 129. 14
fatigatis 197. 17
fatig nt 147. 7
fatis 9.6 | 71.2 | 73. 5 | 96. 4 | 159. 5 | 162. 1 | 172. 9
fato 33. 5 | 76. 5 | 81. 7 | 129. 9
fatum 43. 17
fatus 22. 13
fauce 92. 12
faucibus 91. 13
faveant 41. 7
faveas 196. 13
favebit 214. 19
favente 25. 16 | 61. 14
faventes 12. 1
faventia 58. 5
faveo 185. 7
favet 60. 2 | 191. 11 | 212. 15 | 231. 4
faviſſet 231. 7
favit 17. 14
Faunique 33. 1
Faunus 51. 4
favor 242. 9
favore 14. 16
fauſti 110. 3
fauſto 239. 20
fauſtos 214. 13
fax 159. 14 | 191. 7 | 239. 10
faxque 56. 2
febribus 224. 5
239. 7
fecerat 61. 12
fecere 21. 3 | 125. 19
feci 12. 9 | 95. 5 | 158. 3 | 170. 7 | 219. 9 | 234. 17
fecimus 137. 13
feciſſe 209. 10
feciſtis 155. 1
fecit 83. 7 | 183. 4 | 201. 10 | 224. 8
felicem 203. 6
felices 109.13 | 186. 7 | 211. 17
felici 99. 21
feliciaque 193. 15
felicior 26. 5
felicis 230. 5
feliciter 74. 13
felicius 74. 3
felix 49. 1 | 61. 13 | 180. 18 | 183.11 | 188. 14 | 194. 5 | 204. 7 | 234. 12
fer 141. 13
fera 4. 4 | 27. 11 | 43. 2 | 127. 11 | 175. 11 | 223. 7
feræ 36. 2, 8 | 67. 4 | 87. 9 | 110. 8
feram 27. 16 | 58. 11 | 112.14 | 190. 12.
ferar 16. 8 | 99. 15
ferare 68. 14
ferarum 93. 15 | 97. 1 | 110. 1.
feras 32. 2 | 41. 6 | 78.8 | 87.18 | 223. 8 | 240. 2
ferat 46. 12 | 126. 10 | 189. 10
feratur 219. 2
fere 196. 11 | 208. 9
ferebar 197. 10
ferebat 83.9 | 129. 1
ferenda 216. 20
ferendos 62. 1
ferendum 42. 7
ferens 132. 7 | 228. 18
ferent 65. 6
ferentem 87. 15
ferentibus 164. 1
fere 220. 10
feres 103. 22 | 175. 5, 10 | 177. 12
feret 75. 2 | 123. 19
feri 93. 12
feriant 139. 14
feris 37. 10 | 101. 10
feriuntur 6. 4 | 76. 7
fero 52. 6 | 145. 6
ferocior 28. 3 | 154.7
ferocis 35. 3.
feror 32. 11 | 54. 4 | 61. 6 | 72. 6 | 87. 11 | 151.6 | 194. 20
ferorum 113. 15
feros 41. 1 | 59. 16 | 121. 13 | 224. 3
ferox 26. 3 | 35. 6 | 141. 1 | 214. 1
ferre 52. 4 | 59. 15 | 89. 1 | 93. 14 | 193. 1
ferrea 102. 1 | 122. 11 | 127.16 | 185. 16, 17
ferret 108.20 | 111. 2 | 127. 10 | 194. 12
ferreus 6. 7 | 28. 8 | 30. 10
ferro 5. 1 | 28. 15 | 35. 7 | 128. 17 | 137. 15 | 242. 1
ferrum 20. 1 | 96. 1 | 104.3 | 105.7 | 122. 9 | 134. 3 | 177.9 | 227. 7
fers 69. 11
fert 138. 15 | 227. 8
ferte 109. 11
ertilis 92.10 | 143. 6
fertis 109. 11
fertur 52. 2 | 68. 10
fervet 194. 16
ferunt 3. 12 | 87. 5 | 155. 8,9 | 182. 20 | 191. 10
feruntur 30. 1 | 135. 11
ferus 74. 12 | 81. 2 | 104. 9 | 163. 20 | 171. 9 | 226. 25 | 233. 16
feſſa 202. 2 | 209. 2 | 231. 10
feſſaque 16. 16 | 35. 14
faſtaque 235. 12
feſtos 162. 4
fias 224. 9
fiat 141. 8 | 183. 11 | 200. 17 | 210 18
fibræ 88. 5
ficta 112.4 | 185. 1
fictâ 232. 2
fictaque 107. 19
ficto 170. 7 | 179. 1
fictus 13. 3
fida 39. 6
fidam 48. 5
fide 12. 8 | 51. 5 | 159. 6 | 177. 14 | 180. 8 | 209. 14 | 216. 22 | 223. 16 | 227. 6
fidelem 186. 3 | 190. 3
fidelibus 141. 15
fidelis 9. 9
fideliter 147. 5
fidem 55. 10 | 68. 7 | 71. 16 | 123. 4 | 144. 7 | 160. 8 | 178. 4 | 218. 5 | 227 10 | 229. 2 | 237. 14 | 241.19 | 242. 6
fidemque 65. 6
fides 12. 13 | 17. 12 | 56 1 | 65.16 | 100. 12 | 102.10 | 185. 10 | 199. 9 | 220. 2
fideſque 102. 11
fiducia 174. 15 | 179. 5 | 180. 5 | 185. 3
fidus 12. 3
fieret 198. 14
fieri 23. 7 | 47. 5 | 132. 12 | 166. 3 | 174. 3 | 184. 9 | 185. 18 | 224. 4
fierine 240. 4.

fies

fies 144. 7 | 190. 9
fiet 31. 6
figar 172. 8.
figat 30. 12.
figi 102. 1
figit 59. 9
figitur 176. 18
figura 103. 6
figuræ 100. 15
figuram 193. 13
fila 33. 11 | 91. 5 100. 6
filia 63. 8 | 101. 5 109. 8 | 147. 8
filius 103. 4
findam 200. 16
finde 217. 8
findere 158. 14
findis 117. 2
fine 5. 12 | 21. 15 34. 16 | 79 17
fines 181. 17
fingas 122. 5|234. 1
finge 41. 12 | 68. 15 | 99. 16 | 137 13 | 176. 7
fingebam 2. 10
fingit 225. 1
finiat 240. 15
finibus 166. 10
finiet 165. 18
finis 204. 8 | 211. 10
finit 167. 18
finitimis 72. 10
finxit 12. 4
firma 13. 12 | 39. 1 166. 2 | 238. 7
firmataque 166. 13
firmius 188. 18
firmiùs 209 13
firmo 222. 10
firmum 203. 7
fit 31. 3 | 46. 3 108. 5
fiunt 150. 17 | 198. 5 | 202. 12
fixa 236. 9 | 242. 14
fixi 72. 9
fixis 228. 14
fixus 54. 14
flagrat 163. 20
flaminaque 102. 8
flamma 113, 14 130. 12
flammâ 202. 17
flammaque 210. 18
flammæ 123. 1 156. 5
flammæque 122. 9
flammam 169. 15 152. 8.
flammarum 212. 17
flammas 121. 14 158. 9 | 165. 18
flammea 117. 15
flammiferam 159. 10
flammis 197. 6
flava 34. 12 | 235. 10
flavaque 213. 5
flaventes 50. 2
flavi 112. 3 | 221. 1
fleatur 212. 12
flebam 3 3
flebant 120. 9
flebat 82. 8
flebile 143. 3
flebiliora 120. 4
flebilis 126. 17 | 223. 20
flebis 204. 11
flebit 122. 8
flecte 42. 1 | 98. 16 103. 21 | 196. 16
flecterer 183. 8
flecti 180. 12
flectitis 206. 12
flectuntur 163. 5
flenda 210. 12
flendo 81. 3
flendus 143. 3
flens 94. 17
flentem 221. 19
flentes 199. 7
flentis. 44. 11
fleo 142. 4
flere 81. 3 | 83. 6 149. 12
flerent 99. 1
fles 22. 8
fleſti 44. 9, 11
fletus 170. 4
flevere 228. 7
flevi 98. 23
flexit 26. 5
flexos 35. 4
flore 34. 11 | 135. 19
fluctibus 36. 13 | 67. 6
fluctu 212. 9
fluctus 19. 17 | 45. 16 | 119. 3
flumina 59. 5 | 140. 3
flumine 42. 20
fluminei 81. 9
fluminis 81. 4 | 203. 4
fluviali 43. 9
focis 11. 14 | 66. 6 235. 12
focos 135. 6
fœcunda 52. 3
fœcundo 92. 9
fœdera 30. 13 | 39. 13 | 48. 7.
fœdere 65. 7.
fœmina 15. 1 | 28. 14 | 34. 15 | 72. 11 | 93. 13 | 100. 10
fœmineâ 56. 12 105. 8 | 208. 2
fœminæ 77. 6
fœmineas 46. 6
fœmineo 18. 8
fœnoque 42. 15
fœtu 63. 1
fœtus 218. 7
foliis 42. 14 | 49. 3
fons 152. 6
fonte 81. 6 | 139. 16 | 239. 6
fontem 43. 14
fora 206. 11
fore 172. 7 | 192. 1
forem 22. 3 | 54. 4 | 63. 9
forent 38. 6 | 73. 14
fores 158. 18 | 165. 13 | 172. 2
foret 7. 3 | 112. 12 13. 12. | 17. 6
foribus 129. 3 | 196. 8
foris 120. 14
forma 15. 6 | 23. 1 34. 4 | 185. 5 213. 1
formâ 59. 12 | 139. 8 160. 18 | 221. 7
formaque 92. 13
formaque 161. 15
formæ 145. 4 | 157. 8 | 160. 17 | 232. 11
formam 145. 5 | 164. 7 | 167. 8 | 184. 20
formidare 177. 3
formoſa 145. 13 171. 13 | 220. 15
formoſæ 91. 16
formoſam 139. 4 194. 6
formoſas 164. 18
formoſe 126. 13 148. 13
formoſi 69. 15
formoſior 197. 7
formoſis 183. 13 197. 7
formoſo 150. 8
formoſus 113. 11
formula 223. 15 237. 11
forſan 192. 16 | 226. 12
forſitan 7. 10 | 11. 10 | 17. 14 | 33. 5 | 73. 3 | 143. 1 209. 3 | 225. 5
fortaſſe 123. 19 192. 11 | 222. 7
forte 22. 3 | 34. 1 116. 4, 7 | 122. 11 | 170. 15 | 228. 13 | 242. 9
fortes 26. 13 | 89. 13
forti 54. 2 | 57. 2 132. 1
fortia 93. 3 | 138. 10 | 192. 3
fortior 9. 12 | 216 10
fortis 34. 4 | 80. 7
fortiſſime 26. 19
fortiter 75. 14 | 85. 4 | 109. 5
fortius 206. 6
fortiùs 128. 19
fortuna 115. 15 | 23. 6 | 146. 13 | 184. 13
fortunam 94. 4
foſſo 28. 16
foſſus 41. 8
fovere 209. 8 | 240. 8

fovet 30. 11 | 169. 8
fovit 181. 6
fractis 216. 8 | 217. 7
frænaque 30. 18
frænis 32. 10
fræno 206. 12
fragiles 136. 5
frangat 281. 10
frangentia 75. 3
frangitur 8. 4
frater 23. 18 | 27. 18 | 66. 14 | 72. 4, 17 | 73. 7 | 79. 2, 3 | 96. 10
fraternaque 74. 9
fratre 38. 14 | 141. 10
fratrem 47. 13 | 66. 3 | 77. 2
fratremque 31. 13 77. 1 | 102. 9
fratres 38. 13 | 117. 7
fratreſque 28. 13 82. 8 | 175. 7
fratri 63. 17 | 104. 5
fratribus 26. 1 | 133. 9 | 138. 7
fratrique 72. 7
fratris 37. 9 | 49. 2 62. 5 | 121. 8 239. 12
fratrum 26. 13
fratrumque 174. 19
fraudata 64. 3
fraude 68. 18 | 100. 10 | 219. 1 | 237. 5
fraudis 16. 4 | 219. 2
fraus 219 3, 11, 14
fraxina 108. 6
fregerit 86. 4
fregit 171. 9
frequens 160. 2
frequentant 120. 7
frequentes 135. 9
freta 19. 6, 9 | 67. 12 | 75. 3, 13 | 81. 11 | 85. 2 | 101. 1 103. 18 | 124. 7 140. 5 | 147. 3 228. 4 | 160. 7
freti 194. 18
freto 73. 12 | 77. 9 208. 14
fretoque 72. 7
fretum 191. 6 | 158. 13 | 205. 6 | 210 8 | 215. 2 | 216. 4
fretumque 103. 4 131. 1 | 196. 5
frigida 2. 4 | 19. 5 99. 5 | 110. 7
frigidior 98. 15
frigidius 32. 7
frigidus 210. 18
frigora 198. 3 | 216. 4
frigore 149. 14 | 241. 16
frigus 120. 6
friguſque 94. 13
fronde 47. 7 | 97. 8 139. 12
frondes 71. 6
frondibus 115. 9, 12 151. 18
fronte 239. 3
frontem 40. 11
fruar 112. 14 | 190. 11
fructum 179. 11
fructus 122. 2 | 221. 12
fruenda 224. 6
fruetur 58. 9
frugibus 107. 17
frui 59. 14 | 174. 4 221. 16
fruitur 16. 5
fruorque 100. 15
fruſta 2. 4
fruſtra 233. 17 | 237. 20
fruſtraque 212. 7
frutices 98. 5
fruticoſaque 19. 3
fueram 10. 7 | 23. 12
fuerantque 115. 11
fuerat 46. 5 | 146. 8 | 198. 2 | 237. 3
fuere 73. 14 | 98. 18 | 121. 2 | 220. 18
fuere 151. 4 | 158. 10
fuerim 47. 4
fuerint 230. 8
fuerit 15. 5 | 167. 5
fuero 110. 10
fuga 155. 18
fugacia 125. 13
fugacis 32. 10
fugæ 74. 10 | 140. 5
fugam 63. 19
fugantem 168. 5
fugatura 199. 1
fuge 109. 10
fugerat 105. 15
fugeres 124. 6
fugias 24. 2
fugiens 118. 3
fugientia 203. 3
fugio 84. 10
fugis 65. 11 | 67. 7, 12 | 91. 3 | 98. 15 | 138. 12 | 235. 1
fugiſque 140. 7
fugiſſe 155. 17
fugit 23. 8 | 33. 12 38. 8 | 94. 13 | 135. 7 | 138. 9 | 210. 13 238. 14.
fugitiva 47. 11
fugiturus 13. 13
fugiunt 16. 7 | 149. 11
fui 11. 7 | 12. 4 18. 6 | 22. 5
fuiſſe 14. 8 | 23. 20 108. 17
fuiſſem 23. 5 | 70. 7 | 179. 9
fuiſſes 63. 5 | 80. 7 184. 5
fuiſſet 14. 11 | 21. 13 | 28. 17
fuiſti 50. 3 | 151. 15
fuit 2. 1 | 5. 10 6. 2 | 11. 5
fulges 197. 5
fulmino 40. 10 | 69. 4
fulminis 24. 10
fulſerit 24. 3
fulſit 46. 1 | 87. 2
fulva 54. 2
fulvos 22. 15 | 100. 19
fumant 3. 10.
fumo 130. 19
fumoſis 66. 6 | 235. 12
fundatura 163. 5
funde 110. 15
funebra 105. 7
funera 131. 16
funere 68. 13 | 135. 12
funeribus 101. 14
funeris 73. 6
funeſta 120. 4
fungi 134. 17
fungitur 186. 6
funguntur 84. 9
furentem 50. 1
furentes 121. 11
furialis 151. 5
furiis 32. 11
furioſa 13. 11 | 46. 5
furis 139. 9
furor 33. 3 | 95. 5 126. 4
furorem 169. 2
furoris 228. 15
furta 173. 2. | 196. 16 | 198. 23
furti 196. 6
furtim 56. 3 | 192 13 | 209. 2 | 224. 19
furtis 28. 7 | 173 1, 10
furtivæ 197. 17
furtivis 141. 14
furtivum 106. 10
furtum 186. 3
fuſca 145. 8
fuſique 15. 7
fuſo 208. 1
fuſos 91. 8 | 111. 4
fuſum 22. 15
futura 20. 8 | 69. 6 70. 2 | 107. 11 145. 12 | 164. 14 177 6
futuri 175. 2
futuro 38. 11
futurus 73. 1 | 181. 18

G

GÆtulo 72. 15
galea 1 6. 9
galeam 27. 18 | 132. 2
galeamque 132. 9
Gargara 163. 3
gaude 121. 7
gaudent 227. 5
gaudes 236. 11 | 240. 21
gaudet 150. 1 | 168 2 | 173. 1
gaudere 121. 7
gaudia 26. 0 | 112 14 | 130. 6 | 141. 11 | 150. 10 | 174. 11 | 184. 7 | 189. 12 195. 13 | 198. 21 206. 3 | 208. 5 209. 14
gelida 125. 18
gelidi 198. 3
gelido 60. 8 | 108. 12 | 149. 14 | 201. 4
gelidus 195. 11
geliduſque 44. 3 160. 15
gemellam 61. 13
gemelli 82. 8
gemellis 127. 13
gemello 63. 1
geminæ 120. 14
geminas 174. 21
gemini 1 7. 12 215. 16
geminorum 172. 1
geminos 87. 5 | 92. 2
gemit 63. 11
gemitu 169. 14
gemitum 106. 2
gemitus 107. 1, 3 136. 1 | 169. 13
gemma 147. 12
gemmas 51. 9 | 89. 14 | 235. 7
gemo 232. 15
genæ 8 . 6 | 98. 24 153. 8
genas 46. 4, 8 | 76. 3 | 108.22 | 2 8.4
gener 229. 6
generi 14. 12
generia 33. 5 | 39. 1 | 87.7 | 137. 12
generiſque 23. 13 85. 1
genero 79. 13
generos 138. 13
generoſa 229. 13
generoſaque 61. 5
generoſæ 166. 5
geniale 206. 9
genibuſque 40. 5
genis 104. 10 | 228. 14 | 236. 8
genitor 40. 9 | 109. 7 | 117. 17
genitrice 175. 7
genitrix 163. 13
genitura 114. 5
genitus 167. 16
gens 116. 4
gente 33. 6 | 74. 11 166. 7 | 167. 11 178. 7
gentes 189. 18
gentis 33. 7 | 34. 2 165. 5 | 181. 7
genu 125. 16
genus 85. 1 | 97. 1 116. 2 | 132. 4 | 181. 1 | 214. 8
geram 26. 7
gerant 128. 20 | 192. 6
gerat 126. 8
geres 132 13
geris 139. 14. | 195. 8
germana 49. 7 | 63. 17 | 86. 5
germanaque 96. 9
germane 118. 3
germanis 137. 4
germanus 95. 15
gerunt 140. 13
geruntur 127. 11
Geryones 92. 6
geſſi 26. 7 | 31. 9
geſtu 93. 3
glacialis 18. 9
glacie 3. 7 | 98. 12
gladio 20. 4
gladios 101. 2 | 117. 4 | 191. 16 | 219. 17
gloria 14. 10 | 27 10 | 115. 18 | 148. 13 | 164. 19 | 165. 2 | 172. 1 | 178. 2 181. 9 | 187. 13 191. 13 | 236. 11
gloriaque 214. 6
gnati 149. 17
Gnoſia 34. 8
Gorge 96. 9
gracilem 230. 11
gradibus 236. 1
gradu 22. 12
gradum 129. 18
Græca 21. 2
Græcia 25. 12 | 175. 12
Graia 49. 11, 12 112. 2 | 113. 6 123. 13
Graias 78. 2 | 158. 15
gramen 151. 14
graminea 32. 8
graminibus 52. 3 160. 14
grandævus 125. 7
grande 54. 6 | 69. 6
grandia 22. 14 | 101. 4
grandius 145. 2
grata 3. 12 | 21. 13 83. 14 | 121. 17 130. 3 | 144. 2 151. 16 | 154. 1
gratare 61. 11
gratia 67. 7 | 103. 14 | 112. 4 | 233. 18
gratior 37. 2
gratulor 53. 3 | 85. 7
gratum 157. 9
gratus 66. 9
gravatur 57. 9
grave 107. 6 | 195. 4 | 216. 2
gravem 93. 14
graves 103. 10 | 135. 13
gravibuſque 134. 1
gravidæ 61. 12 | 153. 8
gravidam 73. 3
gravidus 159. 8
gravior 226. 11
graviora 2. 8
gravis 48. 1 | 79. 5 146. 13 | 207. 9
graviùs 239. 8
gravius 30. 15 | 78. 1
grege 30. 18
greges 42. 13
gremio 46. 6 | 76. 2 | 83. 14 | 94. 14 104. 4 | 181. 6 236. 9
gremioque 106. 7
greſſus 175. 5
gubernabit 155. 15

H

HAbe 22. 10 128. 2 | 184. 14 | 205. 10
habeas 172. 10
habeat 110 14
habebat 79. 6 | 164. 11
habebit 115. 7 | 167. 4 | 176. 11
habenda 49. 2
habendam 65. 13 74. 15
habendus 65. 15 229. 18
habenis 91. 9
habent 14. 4 | 21. 4 | 30 16 | 61. 16. 97. 18 | 153. 12 197. 29 | 216. 14 228. 10 | 239. 8
habente 128. 8
habeo 81. 5 | 95. 9 158. 14
habere 61. 10 | 69. 8 | 84. 14 | 134. 6 152. 6 | 154. 8 | 167. 12 | 171. 6 | 202 16 | 20.62 | 221. 8 | 237. 4 | 239. 14 | 242. 6
haberes 210. 3
haberet 40. 4
habes 43. 12 | 79 18 | 80. 3 | 102.4 123. 15 | 141. 12 144.4 | 149.6 | 157. 6 | 183. 16 | 197 8 | 219. 14 | 222. 18 | 225. 19 | 236. 12 | 241. 6

INDEX.

habet 7. 6 | 12. 12 30. 8 | 55. 6 | 36 8 | 51. 6 | 60. 4 62. 12 | 68. 6 71. 15 | 72. 4 | 76. 8 | 77. 2.
habetque 191. 11
habitantque 101. 11
habitantia 15. 7
habitas 6. 15
habitura 157. 2 160. 8
habuiſſe 53. 6 | 220. 14
habuit 173. 11 | 178. 8
hac 4. 6 | 29. 10 41. 12 | 100. 17 109. 8 | 112. 14 158. 3 | 204. 14 212. 16 | 228. 7 238. 5
hactenus 87. 11 152. 4 | 192. 17
hæ 14. 3, 4 | 158. 10
hæc 6. 8 | 7. 8 | 25. 8 | 31. 2 | 35. 14 37. 7 | 60. 5 | 64. 3 | 70. 1 | 77. 8 84. 1 | 86. 10 | 89. 1
Hæmonias 119. 5
Hæmoniis 54. 11
Hæmonio 129. 4
Hæmonios 191. 18
Hæmonis 124. 4
Hæmum 18. 9
hærebat 46. 6
hærentem 103. 8
hæres 93. 8
hæret 231. 9
hæſiſſet 11. 12
hæſit 30. 3 | 34. 10
hamo 206. 13
hanc 1. 1 | 59. 13 62. 7 | 80. 9 | 132. 19 | 153. 5 | 156. 3 | 161. 6
haræ 9. 9
has 46. 10 | 81. 5 103. 17 | 163. 18 171. 11 | 213. 7
haſta 27. 14
haſtâ 126. 3.
haſtam 3. 4 | 27. 7
haſtile 35. 5
Hebri 11. 11
Hebrus 18. 10
Hecates 121. 16
Hector 4. 9 | 25. 14
Hectora 47. 13 | 127. 15 | 128. 1 | 177. 3 | 192. 7.
Hectoras 128. 4
Hectore 2. 12. | 73 14
Hectoreo 2. 11
Hecubæ 47. 4
hei 18. 2 | 21. 14 45. 12 | 95. 5 | 110. 2 | 111. 7 | 126. 17 | 175. 9 | 183. 6 | 191. 16 | 199. 15 | 223. 11 | 236. 4 | 240. 21, 22
Helenæ 185. 14
Helene 46. 11 | 172. 9, 15
Helenem 83. 14
Helicem 201. 1
Helle 200. 11 | 212. 16
Helles 212. 11
Helleſpontiaca 207. 18
Helleſpontiaci 198. 22
heræ 91. 6
herba 6. 5 | 36. 6 42. 14 | 51. 13 151. 16
herbâ 192. 15
herbæque 121. 15
herbam 36. 1
herbas 106. 11 | 151. 13
herbis 51. 15 | 59. 11 | 64. 5
Hercule 87. 2 | 94. 7
Herculeæ 90. 4
Herculeo 89. 11
Herculis 87. 11 | 95. 9
heredem 16. 4
Hermione 77. 1 81. 1
Hermiones 170. 18
heros 37. 3 | 179. 7
heſterna 209. 18
heſternæ 216. 15
heu 7. 1 | 13. 14 40. 2 | 49. 14 | 56. 1 | 105. 3 | 133. 6 168. 13 | 203. 2
hiatu 24. 9
hic 5. 2 | 15. 10 25. 10 | 37. 1 | 56. 9 | 57. 4 | 74. 8 80. 2 | 87. 8 | 96. 6 | 113. 1, 3 | 120. 15 | 124. 6 | 129. 8 | 134. 14
hîc 4. 6 | 7. 9 | 22. 8 | 112. 9 | 158. 9 165. 1 | 196. 2 202. 11 | 210. 3
hiemis 67. 7
hiems 57. 4 | 67. 7 | 70. 4 | 158. 11 203. 6 | 204. 18 205. 9 | 210. 4 212. 8
hinc 19. 15 | 45. 15 | 57. 8 | 61. 3 71. 7. | 115. 3 | 125. 1 | 149. 1 | 153. 1 160. 5 | 177. 13 187. 9
Hippodamia 82. 1, 8 | 191. 18
Hippolyte 236. 16
Hippolyto 40. 16 231. 6
Hippolytum 31. 14
Hippomenes 171. 7 237. 2
Hippotades 195. 16
hirſuti 93. 6
hirſutos 90. 3
his 23. 3 | 30. 1 | 41. 11 | 70. 7 | 90. 1 109. 7 | 127. 13 130. 19 | 164. 11 173. 1 | 176. 5
hiſcere 63. 2
hoc 7. 12 | 9. 6, 8 12. 12 | 14. 8 | 15. 9 | 20. 10 | 21. 8 28. 12 | 34. 3 | 43. 12 | 44. 9 | 49. 7 50. 10 | 53. 3 | 73. 11 | 76. 12 | 81. 7 84. 4 | 120. 8
hodierna 96. 11
homine 139. 2
hominem 173. 17
homines 226. 4
hominum 85. 5 92. 4 | 99 16
honeſta 14. 12
honeſtas 71. 15
honor 87. 15
honores 185. 13
hora 105. 15 | 173. 7 | 206. 14 | 207. 19 | 234. 6
horis 109. 15
horrens 117. 9
horret 103. 11
horror 160. 15
hortari 32. 6
hortor 216. 9
hos 74. 1 | 103. 19
hoſpes 20. 11 | 54. 11 | 73. 16 | 87. 17 | 126. 14 | 127. 8 | 178. 10 | 187. 4
hoſpita 10. 9 | 15. 10 | 56. 12 | 75. 1
hoſpite 50. 6 | 82. 4
hoſpitibus 188. 17
hoſpitii 169. 5 | 178 3
hoſpitio 113. 164. 3
hoſpitis 173. 10, 14 16
hoſpitium 14. 9
hoſpitiumque 18. 4
hoſte 29. 4 | 30. 58. 16 | 72. 6 | 84 10 | 88. 2 | 106 16
hoſtem 74. 7 | 233 13
hoſtes 112. 9 | 128 9
hoſti 29. 2
hoſtia 58. 12
hoſtibus 9. 11 | 128 12, 15 | 169. 3 | 176 14 | 224. 9
hoſtis 22. 2 | 30. 68. 12 | 87. 122. 10 | 126. 1. 131. 16 | 178 10

huc 58. 4 | 158. 11 199. 9 | 224. 18 231. 13 | 241. 9
hùc & illuc 97. 19 99. 13 | 126. 4 148. 13
huic 6. 11 | 86. 4 168. 12 | 204. 12 219. 11
ujus 174. 18 | 220. 13 | 230. 7
umana 90. 8
umani 225. 19
ument 81. 6
umeris 198. 17 208. 7 | 209. 6 216. 12 | 235. 8
umero 197. 17 228. 16
umeros 69. 12
umerus 90. 2
umet 45. 8
umi 37. 10
umida 209. 6
umiles 25. 3
umili 42. 16 | 86. 10
umiliſque 40. 1
umo 32. 8 | 54. 14 | 140. 2 | 172. 4 | 223. 10 | 242. 14
umor 168. 10
umum 55. 7 | 86. 12 | 92. 2 | 101. 20 117. 2, 10 | 129. 10 | 175. 6
umus 6. 3. | 19. 5 34. 8 | 73. 10
unc 33. 5 | 36. 4 109. 3 | 128. 3 148. 5, 7, 9 | 152. 6 | 162. 4 | 183. 2 226. 18 | 233. 6
unccine 173. 17
ydros 91. 13
yemi 43. 18
ylle 96. 12
yllus 96. 12
ymen 56. 4, 5 94. 12 | 120. 1, 7 135. 7
ymenææ 109. 9 120. 7 | 135. 7
ymenæus 12. 15 238. 13
Hypermneſtra 33. 9 137. 3 | 141. 17
Hypſipyle 57. 7 63. 11 | 189. 1
Hypſipyles 62. 8

I

I 22. 10 | 38. 7 93. 3 | 123. 14 181. 7 | 194. 5
jaceas 226. 17
jaceat 121. 7
jacebam 47. 7
jacebant 135. 13
jacebas 136. 7
jacent 26. 14 | 40. 2 | 85. 4 | 147. 11 162. 12
jacente 1.1. 6
jacentem 11c. 5
jacentes 138. 13
jacentibus 42. 15
jaceo 174. 10
jacere 24. 14
jaces 174. 9 | 223. 14
jacet 1. 3 | 25. 12 27. 12 | 40. 13 | 48. 12 | 94. 14 | 104. 4 | 113. 4 | 133. 10 | 137. 7
jaciente 218. 8
jactabam 196. 10
jactantem 23. 16
jactantes 21. 11
jactantur 191. 5
jactare 122. 3 | 214. 3
jactas 69. 11 | 138. 3 | 181. 1 | 192. 3 | 233. 18
jactat 70. 4 | 161. 9 | 208. 12
jactatæ 98. 20
jactati 210. 1
jactatur 67. 1
jactis 53. 11
jacto 198. 10
jactor 88. 4 | 232. 19
jactos 55. 5
jacturam 138. 15
jacui 136. 4
jacuiſſe 27. 5
jacuiſſem 2. 4
jaculatrix 229. 19
jaculo 241. 8
jaculum 32. 7
jam 6. 2 | 10. 5 | 14. 5 | 16. 14 | 17. 13 24. 13 | 32. 3 | 36. 9 | 37. 2 | 67. 15 76. 4, 10. | 87. 6 106. 17 | 108. 1 192. 18
jamdudum 157. 9 212. 6 | 222. 4
jamjam 100. 17
jamne 208. 5, 7
jamque 96. 9 | 98. 23 | 106. 9 | 108. 13 | 118. 8 | 125. 8 | 129. 14
janua 39. 8
Iarbas 72. 15
Jardanis 93. 1
Jaſon 55. 9 | 61. 11 62. 15 | 120. 15 176. 1. | 190. 19 215. 15
Jaſona 58. 11
ibat 4. 6 | 36. 4
Iberi 92. 5
Ibi 235. 20
ibimus 153. 9
ibis 24. 7 | 75. 7 102. 19 | 175. 3
ibit. 24. 18 | 102. 15 | 161. 13 | 191. 14, 16
Icarium 196. 2
Icarius 7. 14
Ichnobateſque 100. 3
icta 58. 2 | 241. 8
ictus 159. 4
id 46. 5 | 51. 7 | 69. 3 | 204. 3 | 217. 3 218. 9 | 519. 4
idque 226. 12
Ida 51. 4 | 163. 4
Idæ 160. 1 | 184. 15
Idæi 173. 13
Idæis 168. 2
Idæo 32. 12 | 82. 4
Idæus 215. 17
idcirco 178. 5 | 225. 20
Ide 127. 5
idem 79. 1 | 150. 5 | 190. 9 | 210. 17 | 218. 11 | 235. 5
Iden 46. 9
ideo 187. 8
idonea 180. 11
idoneus 71. 11
jeciſſet 112. 9
jecur 59. 10
ierant 146. 19
ieras 13. 2 | 61. 3
iere 70. 15
ierit 240. 10
igitur 121. 11 | 177. 7 | 185. 11 | 202. 7 | 213. 9
ignarâ 84. 12
ignaros 228. 8
ignarum 226. 20
ignarus 38. 5 | 54. 11 | 89. 5 | 194. 12 | 210. 16
ignava 234. 16
ignavus 78. 11
igne 24. 10 | 30. 11 52. 2 | 73. 1 | 95. 16 | 109. 12 | 120. 2 | 134. 7
ignea 220. 17
ignem 143. 5 | 157. 3
ignes 112. 7 | 121. 13 | 163. 19 | 214. 13 | 227. 7.
igne 31. 11 | 73. 1 159. 13
ignibus 69. 10 | 73. 2 | 86. 14 | 113. 9 152. 11 | 195. 12 226. 14
ignis 78. 4 | 114. 2 162. 14 | 169. 16 197. 19
ignorantia 227. 11
ignoras 177. 6 | 222. 3
ignorat 174. 1
ignorem 224. 17
ignorent 228. 9
ignores 242. 3
ignoret 229. 3
ignoro 7. 4
ignoſcet 79. 11
ignotas 32. 1
ignotis 72. 7 | 95. 15
ignotum 200. 2

iidem

iidem 65. 5 [221. 17
Iliacis 126. 8 [190. 11
Iliaco 236. 14
Iliacos 190. 5
Iliadeſque 175. 8
Ilicibus 36. 5
Ilicibuſque 160. 2
Ilicis 115. 9
Ilion 5. 10 [74. 3 127. 5 [159. 13 166. 13 [191. 10
Ilioneus 176. 6
illa 9. 13 [16. 5 27. 1 [19. 8 [23. 6 [26. 5 [36. 8 37. 2 [39. 1, 3, 43. 17 [45. 14 [48. 10 [49. 14 [50. 4 57. 14 [59. 3, 5, 6 [60. 9 [62. 6, 9, 11 [63. 8 [70. 9 [80. 6 [86. 9 93. 4, 12 [98. 16 113. 8 [114. 8 115. 8
illac 100. 7
illæ 46. 7, 21
illæſo 153. 2
illam 14. 11 [50. 7
illas 158. 9 [191. 13 [204. 9
ille 4. 11 [5. 2 [6. 9, 11 [7. 10 [8. 3 9. 4 [10. 12 [13. 3 [20. 12 [22. 12 26. 3 [28. 17 [30. 8, 9, 10
illi 4. [93. 7 [113. 2 [120. 16 [132. 15 [174. 21 [177. 11 [180. 1 [187. 6
illic 4. 8 [102. 3, 4 [113. 1 [128. 4 [150. 9 [205. 1, 3 [218. 9
illinc 46. 10
illique 34. 7
illis 18. 13 [22. 17 6 . 5 [101. 11 116. 15 [161. 5 168. 11 [18 . 12 223. 7
illiſit 207. 1
illita 96. 7
illius 107. 12 [198. 21 [232. 18
illo 16. 3 [36. 2 [37. 7 [89. 12 [97. 3 [98. 13
illuc 15. 10 [224. 18
illùc poſt huc 97. 19 115. 13 [126. 4 151. 5
illud 106. 4 [124. 8 [125. 6 [164. 13 [165. 15 [198. 24 [215. 10 [218. 11 [241. 20
illum 15. 9 [37. 4 167. 17 [185. 18 187. 17 [208. 7 239. 13 [240. 7
imagine 77. 3 [122. 17 [159. 9 [180. 13 [197. 11 [216 15
imago 15. 9 [67. 1 69. 1. [6. 1. [90. 7 104. 5 [130. 7 132. 17 [230. 5
imbelles 9. 2
imber 70. 10
imbre 103. 10 [198. 18
imitanda 35. 15
imitare 137. 7
imitata 126. 11
immanſuetiſſime 195 7
immemor 112. 8 149. 8 [234. 2
immenſa 86. 3
immenſas 7. 15 [202. 2
immenſis 57. 4 [166 10
immenſum 45. 13
immiſtaque 58. 7
immittis 78. 3
immittere 19. 15
immodicis 200. 7
immodicus 232. 22
immundæ 9. 9
immunes 134. 6
imo 220. 3
impar 206. 5 [211. 5
impavidus 59. 14
impediarque 205. 8
impediebat 234. 12
impediendus 212 18
impediente 135. 10
impellere 29. 5
impensâ 76. 6
imperat 105. 2 [160. 19
imperet 195. 16
imperfecta 125. 5 237. 3
imperioſa 222. 5
impetus 32. 2 [45 16
impia 72. 13 [95. 6 [96. 2, 8 [101 14 [135. 6
impiger 25. 15
impleat 28. 5 [74 13 [145. 5 [189. 16
imples 117. 3
impleſſe 55. 8
impleſſem 63. 7
impleſti 57. 6 [80. 9 [86. 14
implevique 46. 9
implicitis 92. 8
impiicuiſſe 20. 6
imploro 123. 5
impone 110. 13
imponere 220. 1
imponet 132. 2
impoſita 163. 11
impoſitas 207. 14
impoſito 108. 8
impoſuere 160. 14
impoſui 98. 21.
impoſuiſſe 86. 4 [91. 4
impoſuit 39. 2 [169. 6
impreſſis 261. 3
improbe 100. 11 123. 14 [144. 4 182. 7 [195. 11 209. 3 [225. 11 236. 11
imprudens 239. 16
impulit 151. 6
impulſæ 103. 11
impulſaque 128. 8
imputat 60. 4
in 2. 10, 11 [3. 9 6. 7 [7. 5, 12 [8. 9. 1, 11 [10. 4 [12 11, 14, 15 [13. 15. 3 [16. 2, 18. 13 [19. 9, 13 15 [20. 8 [21. 1 22. 7
Inachi 140. 7
Inachiæ 131. 12
Inachides 135. 3
inaduſto 117. 1
inæquales 87. 13
inane 24. 6 [102 10 [149. 18
inania 88. 5
incalui 15. 13
incaluiſſe 195. 12
incendia 163. 214. 7
inceptis 23. 10 [195 5
incerta 6. 13 [23 9
incertæ 88. 7 [13 11
incertam 133. 9
incertior 61. 1
incerto 83. 12
incertum 97. 9
incinctæ 35. 11
incingi 60. 6
incipiens 196. 7
incipit 69. 14
inciſæ 43. 5
incitat 212. 2
incitet 174. 3
incluſam 77. 4
incluſis 80. 14
incœptum 146. 1
incognita 27. 1
incola 6. 1
incolumi 53. 3
increpat 7. 15 [8 11
increpet 8. 1
increpuiſſe 27. 6
incubet 92. 2
incubui 151. 15
incubuit 125. 7
incubuitque 62. 2
incultæ 81. 6
incultis 94. 3
incumbo 99. 11
inde 14. 6 [61. 70. 2 [98. 9 [35 15 [176. 14

ndebita 158. 1
ndice 156. 5
ndicio 108. 2 | 113. 14
ndicium 59. 16 | 201. 6
ndiciumque 170. 7
ndigna 300. 12
ndignâ 233. 16
ndignæ 42. 8
ndigner 177. 9
ndignor 26. 7 | 225. 20
ndignos 109. 2
ndignus 168. 13
ndomitis 143. 5
nducto 66. 5
ndue 126. 6
nduit 80. 6 | 235. 8
ners 126. 14 | 165. 14 | 174. 6 | 198 24
nertem 102. 5
nertia 138. 9
nertis 199. 12
neſſe 180. 10 | 185. 10 | 190. 8
neſt 180. 14 | 232. 22
nexpertam 112. 15
nexpertum 220. 4
nfamem 155. 1
nfamis 200. 11
nfans 73. 5 | 106. 15
nfantem 91. 14 | 107. 17 | 108. 3
nfantes 110. 9
nfauſtas 56. 6
nfecit 95. 2
nfelix 17. 13 | 21. 16 | 45. 7 | 84. 6 | 85. 1 | 88. 7 | 91. 9 | 102. 15 | 103. 18 | 107. 1
nferias 121. 8
nfeſtis 47. 11
nfeſto 88. 2
nfeſtum 105 7
nficianda 86. 2
nficior 183. 7
nfide 185. 3
nfidis 20. 5
nfidi 115. 14 | 123. 20
infidum 66. 12
infirma 206. 7
infirmas 262. 10
infirmum 230. 9
infuſa 238. 15
infuſus 17. 3
ingemit 240. 19
ingenii 241. 10
ingenio 16. 2 | 55. 11 | 67. 2 | 104. 12 | 145. 4 | 155. 6
ingenioſa 61. 9 | 154. 12
ingenioſus 219. 8
ingenium 148. 2 | 206. 6
ingeniumque 154. 14
ingens 175. 3 | 176. 7
ingentem 159. 9
ingentes 123. 18
ingentibus 161. 7
ingenuas 218. 4
ingenuos 12. 4
ingenuum 51. 10
ingerit 235. 12
ingratis 119. 2
ingrato 112. 13
ingratus 123. 16
ingreditur 94. 5
inhæret 17. 1 | 66. 1
inhibent 163. 13
inhumata 102. 17
injice 78. 6
injiceremque 121. 6
injicias 216. 12
inimicos 10. 1
inimicus 108. 19
iniqua 114. 8 | 226. 15
iniquæ 88. 11
inique 67. 11
iniquis 62. 17 | 73. 11
iniquo 129. 9
iniquos 83. 7
iniquum 141. 17
initia 34. 7
injuria 37. 7 | 83. 7 | 112. 1 | 149. 5 | 178. 9 | 188. 13 | 222. 17
injuſtis 122. 4
innataque 67. 3
innumeras 166. 11
innumeraſque 163. 4
innumeri 177. 4
innumeris 235. 17
Ino 105. 20 | 149. 5 | 152. 5
inopi 141. 2
inops 64. 2 | 141. 2. | 147. 1, 3 | 151 5
inornatis 77. 10
inquam 208. 11
inque 8. 7 | 16. 6 | 53. 12 | 74. 4 | 92. 7 | 108. 22 | 115. 16 | 128. 14 | 129. 18 | 136. 4 | 148. 13
inquirat 229. 9
inquire 30. 20
inquit 16. 9 | 120. 15 | 214. 14
inſana 68. 3 | 123. 3
inſanæ 140. 10
inſani 94. 11 | 194. 18
inſanis 2. 3
inſano 153. 10
inſcia 230. 12
inſcius 79. 7
inſcribar 76. 11
inſcribere 20. 9
inſideoque 224. 22
inſidias 9. 4 | 236. 6
inſidiata 96. 4
inſidiate 97. 6
inſidiis 221. 10
inſidioſa 144. 6 | 228. 18
inſignis 50. 5
inſignitus 92. 15
inſimulaſſe 54. 10
inſolita 31. 10
inſolito 113. 16
inſpecta 142. 3
inſpicit 30. 2
inſtant 79. 4
inſtantes 182. 10
inſtar 12. 12 | 66. 1 | 81. 4 | 151. 8 | 177. 4
inſtat 84. 5 | 232 21
inſtillat 214. 13
inſtiteram 235. 3
inſtructa 175. 1
inſtruere 177. 2
inſtruis 76. 6
inſtruxitque 93. 15
inſulo 40. 15 | 99. 15 | 100. 20
inſuper 141. 14
intactam 179. 17
intepuere 99. 10
inter 15. 3 | 24. 17 | 37. 11 | 51. 16 | 42. 13 | 61. 10 | 88. 3 | 91. 1 | 92. 11 | 105. 6 | 117. 8 | 129. 13 | 164. 18 | 241. 15
interdum 11. 11 | 15[illegible]. 13 | 188. 13 | 208. 17 | 211. 5 | 224. 13
interea 98. 1 | 109. 1 | 113. 15 | 162. 1 | 196. 5 | 205. 11 | 208. 3 | 217. 9
interitus 204. 13
internas 72. 3
intima 164. 9
intrabas 178. 10
intraſſes 62. 18
intraſti 112. 16
intraverit 190. 5
intravi 83. 16
intravit 215. 15
intulit 46. 12
intumulata 19. 18
intus 33. 15 | 231. 15
invalida 244. 10
invalidos 242. 17
invalidum 241. 3
inveni 97. 1
invenias 65. 13
invenies 155. 18 | 166. 8 | 191. 4 | 218. 9
inveniet 229. 10
invenimus 158. 9 | 163. 19
invenio 150. 9 | 151. 9, 11
invenit 115. 6 | 149. 15
invidia 212. 8
invideo 16. 5 | 131. 15 | 169. 7 | 200. 13

invi-

invidiam 71. 12. 221. 11
invidioſa 20. 9 | 72. 10 | 80. 5 | 185. 6
inviſa 1. 3 | 204. 14
inviſas 217. 10
inviſo 212. 13
inviſus 225. 2
invita 77. 5
invitâ 11. 9
invitam 184. 10
invitant 88. 9
invitas 204. 6
invitis 9. 5 | 94. 2 131. 4 | 193. 4
invito 169. 12
invitos 135. 6
invitus 199. 13, 14 209. 3
inultus 122. 10
involviſſe 91. 14
inutile 125. 19
inutilis 9. 10 | 30. 3
Io 140. 5
io 49. 12
ioque 128. 19
joco 146. 2
Iolen 86. 4
Ioles 94. 11
Ionicas 91. 1
Jove 80. 4 | 87. 6 140. 1 | 170. 14 172. 2 | 180. 18 201. 5
Jovem 81. 10 | 82. 9 | 105. 6 | 173. 2 | 181. 5
Jovemque 166. 7
Jovi 31. 14 | 100. 2 127. 2 | 132. 6 139. 4
Jovis 25. 1 | 40. 15 135. 8 | 139. 11 160. 19
Iphiolus 125. 17
ipſa 7. 1 | 12. 2 | 20 12 | 29. 7 | 32. 4 36. 11 | 39. 2 | 46. 12. | 50. 12 | 53. 3 63. 7, 12 | 75. 8
ipſâ 238. 5
ipſæ 137. 13
ipſas 181. 16
ipſe 1. 2 | 8. 4, 12 22. 7 | 23. 20 | 41. 2 | 42. 4 | 50. 14.
Ipſea 191. 2
ipſi 121. 15 | 188. 17 | 215. 1 | 240. 9
ipſis 188. 13
ipſius 174. 4.
ipſo 62. 13 | 127. 6 | 176. 5 | 223. 14
ipſum 115. 3 | 123. 16 | 174. 5 | 233. 1
ipſumque 80 1
ira 25. 17 | 123. 18, 19 | 139. 1 | 192. 1 | 193. 2 | 222. 11 | 231. 2
irâ 58. 10 | 231. 5 241. 1
iræ 25. 11 | 88. 11 105. 3
iram 81. 3 | 204. 15 | 221. 17 | 238. 9
iramque 25. 13
iraque 22. 6 | 88. 12
iraſcor 7. 1 | 180. 3
irata 221. 15
iratâ 221. 16
iratis 62. 16
iratus 190. 7
ire 2. 5 | 9. 5 | 24. 12 | 32. 2, 5 | 45. 16 | 56. 2 | 65. 5 67. 7 | 73. 9 | 101. 2 | 108. 22 | 121. 3 | 124. 3
iret 187. 1
irruat 128. 11
irruit 108. 9
irus 8. 13
is 84. 2 | 128. 1 177. 4 | 181. 10. 190. 6 | 229. 7 242. 5
iſdem 89. 9 | 214. 9
Iſmariis 5. 8
Iſmarium 152. 2
iſſe 5. 8 | 53. 10
iſſes 149. 1
iſſet 112. 7 | 171. 11
iſta 15. 2 | 36. 9 38. 11 | 42. 2 | 54. 3 | 65. 2 | 67. 1 93. 11 | 100. 19 116. 4 | 124. 1
iſtam 162. 15
iſtas 225. 1
iſte 35. 1 | 44. 10 109. 4 | 137. 4 | 167. 8 | 169. 6 | 212. 15 | 222. 14 | 225. 9, 18 | 237. 3
Iſthmon 36. 13
Iſthmos 81. 11 | 117. 12
iſtic. 205. 8
iſtis 185. 7 | 201. 7 212. 7 | 227. 9, 13
iſto 90. 9 | 109. 12 211. 11 | 218. 1 237. 22
iſtô 204. 17
iſtud 225. 12
ita 59. 15 | 98. 7 147. 19 | 186. 17 189. 15 | 199. 5 206. 7 | 215. 9
Italo 65. 8
iter 131. 7 | 157. 12 | 163. 14 | 167. 18 | 193. 10 | 195. 4 | 198. 20 | 200. 5 | 202. 10 | 207. 6 | 210. 16 | 213. 10 | 225. 8 | 234. 12, 16
iterum 21. 15 | 55. 9 | 65. 16 | 216. 9 217. 11 | 219. 13 230. 13 | 232. 5
iterumque 97. 11
itura 17. 2 | 22. 4 99. 18
ituros 2. 10
iturus 13. 7 | 28. 19 | 173. 13 | 207. 18
Ityn 152. 2, 3
jube 29. 6 | 222. 4
jubeant 9. 6
jubeas 28. 15
jubente 235. 6
jubentur 14. 4
juberis 114. 5
jubet 73. 9 | 109. 4 | 211. 18
jubeto 192. 7 | 229. 9
judexque 161. 3
judice 34. 14 | 168. 4 | 191. 14
judicii 185. 2 | 237. 16
judiciique 60. 6
judiciis 26. 12
judicio 178. 12 184. 6
judicium 30. 4 161. 8
juga 30. 17 | 32. 6 43. 4 | 53. 10 | 59. 15 | 235. 4
jugali 14. 9. | 38. 1
jugalis 173. 7
jugis 51. 14 | 92. 14 | 168. 2
jugoſis 35. 9
jugulo 134. 3 | 136. 13, 14
juguloque 80. 9
jugum 86. 4
ivit 173. 13
Juli 33. 7 | 69. 15
Iulo 69. 7
Iulus 74. 5
juncta 7. 3 | 116. 14 | 230. 1 | 241. 19
junctæ 215. 12
juncti 199. 15
juncto 209. 8
junctura 39. 1
junctus 130. 15
jungam 143. 9
jungant 174. 11
jungar 79. 10
junge 39. 13
jungere 17. 4
jungerer 219. 3
junget 94. 12
jungi 154. 9
jungis 17. 1 | 198. 15
jungit 225. 5 | 229. 16
jungunt 229. 5
junguntur 145. 9
Juno 31. 13 | 44. 1 56. 3, 5 | 86. 3, 9 | 87. 10 | 116. 11 | 160. 7
Junone 70. 10 | 104. 10 | 106. 7
Junonemque 13. 7
Junonia 139. 1
Junonis 88. 11 | 185. 13
junximus 26. 15

Jupiter

Jupiter 33. 7 | 38. 3 | 63. 10 | 168. 12 | 173. 1 | 181. 3
jura 12. 13 | 26. 19 56. 1 | 78. 6 | 96. 3 | 172. 14 | 174. 14 | 222. 3 | 237. 18
jurabas 145. 15
jurabis 217. 11
jurandi 237. 11
jurantia 237. 21
jurare 55. 1
juraret 230. 12
jurarunt 102. 11
juraſti 13. 3 | 219. 6
jurat 237. 13, 15
jurata 12. 5 | 229. 17
juratæ 229. 18
juratus 23. 19
juravi 236. 4 | 237. 21
jure 29. 6 | 93. 4
jurem 241. 21
jurent 238. 3
juris 219. 10 | 237. 11
juro 26. 18 | 85. 1 100. 7 | 133. 1 149. 10
jus 30. 8 | 115. 15 158. 6 | 222. 17
juſque 77. 4
juſſa 28. 14 | 119. 13 | 136. 9 | 137. 3 | 224. 21
juſſerat 108. 14
juſſis 30. 6, 7 | 128. 6 | 229. 20
juſſo 117 2 | 176. 18
juſſus 122. 15. | 120. 13 | 148. 8
juſta 48. 4 | 178. 11 192. 1
juſtâ 231. 4
juſtam 235. 13
juſtaque 186. 18
juſtior 67. 10
juſtique 4. 2
juſtis 110. 5
juſtitiæ 226. 13
juſtius 187. 12
juſtiùs 241. 1
juſto 100. 3 | 119. 11 | 159. 8 | 232. 8 | 239. 8
juſtus 63. 10
juvabat 120. 11 125. 9 | 146. 1
juvabit 130. 17
juvant 27. 4 | 130. 6 | 143. 12
juvaret 38. 13
juvat 20. 4 | 32. 9 35. 8, 11 | 105. 5 150. 18 | 155. 17 187. 13 | 209. 10 215. 14 | 240. 2
juvenca 49. 11, 12 50. 4
juvenci 89. 13
juvencos 30. 17
juvene 50. 9
juvenem 179. 18 201. 21 | 214. 5
Juvenes 34. 15 | 113 5 | 176. 15 | 183. 15
juveni 115. 8
juvenilibus 111. 7 195. 5
juvenis 148. 11 216. 3
juventæ 177. 1
juventus 123. 13
juvet 29. 10. | 115. 17
juvi 14. 7

L

LAbant 188. 4
labar 99. 21
labat 103. 12
labe 31. 10 | 86. 6 178. 14 | 182. 1
labellis 194. 7
labetis 235. 2
labor 39. 3 | 114. 10 | 232. 6
laboranti 239. 11
laboras 126. 1
laborat 223. 15
laboratæ 216. 5
labore 73. 13 | 166. 4 | 211. 4
laborem 147. 15
labores 126. 11
laboris 121. 2 | 171. 12 | 182. 5 | 202. 3 | 215. 6
laboro 198. 9 | 228. 5
laborum 86. 3 | 91. 3
labra 239. 19
labuntur 76. 3
Lacænam 48. 5
Lacedæmona 2. 2 215. 17
Lacedæmone 78. 1 164. 5
lacer 4. 9
lacerabitur 95. 7
laceras 13. 11 | 155. 12
lacerat 25. 14.
lacero 150. 6
lacerti 205. 7 | 211. 9
lacertis 5. 9 | 28. 1 83. 13 | 204. 5
lacerto 27. 13 | 32. 7 | 35. 5
lacertos 89. 1 | 150. 1 | 169. 5
lacertum 92. 11
lacertus 35. 6 | 130. 4
lacrymæ 21. 3, 4 76. 3 | 81. 4 | 127. 4 | 138. 1 | 149. 13 | 207. 11 | 240. 12
lacrymamque 130. 11
lacrymas 17. 5 | 21. 15 | 41. 11, 12 | 44. 12 | 46. 10. | 58. 5 | 102. 8, 13
lacrymaſque 10. 13 120. 3
lacrymis 19. 3 | 17. 5 | 28. 4 | 45. 8 57. 6, 11 | 58. 4 76. 4
lacrymiſque 99. 11
lacrymoſa 131. 15
lacte 170. 13
lædant 169. 2
lædar 190. 17 | 211. 5
lædaris 184. 17
lædat 92. 2
læditur 222. 8
lædi 224. 14 | 238. 10
lædis 233. 13
lædor 212. 16
lædunt 11. 5 | 30. 11
Laertaque 22. 13
Laerten 10. 5
Laertenque 9. 3
læſa 42. 4 | 48. 10 101. 12 | 106. 2 176. 2 | 223. 4
læſæ 71. 3 | 121. 7
læſerit 203. 9
læſi 37. 8
læſis 13. 9
læſit 109. 16
læſura 87. 15
læſus 48. 8 | 68. 9 79. 10
læta 122. 6
lætaque 86. 6
læti 35. 11
lætiferæ 95. 1
lætitia 130. 14
lætitiæ 157. 2
lætum 239. 5
lætus 170. 18 | 224 8
læva 113. 4
lævumque 92. 11
lævus 90. 2
Lamo 89. 8
lampades 122. 2 135. 5
lana 93. 14 | 119. 6 | 137. 16
lanas 7. 12 | 24. 16
languent 20. 2
languere 98. 13
languida 94. 14 97. 9 | 130. 14 238. 12 | 241. 24
languor 146. 4 | 218. 1 | 231. 9
laniata 62. 5 | 221. 5. | 137. 1
laniataque 95. 9
lanient 100. 18
lanigero 201. 14
lanuginis 148. 3
lapis 67. 3 | 99. 6
lapſa 17. 22 | 228. 16
lapſus 214. 15
laqueis 20. 6
laqueo 206. 13

largis

largis 167. 9
laſciva 169. 13
laſcivæ 90. 5
laſcivia 146. 1
laſſa 132. 10 [142. 1 [216. 12
laſſaret 2. 7
laſſas 103. 7
laſſavimus 242. 17
laſſet 230. 9
laſſis 198. 1
laſſo 146. 4 [192. 18
laſſos 152. 6
lata 7. 5 [19. 4 114. 6
latam 86. 12
latè 94. 5 [98. 7, 20. [181. 7
lateque 72. 9
lateas 6. 7
lateat 73. 4 [157. 1
latebam 51. 1
latente 240. 12
lateri 14. 10 [213. 8
latet 73. 17 [130. 1 [212. 10 [233. 9
latiſſima 18. 7
Latinia 196. 14
lato 35. 7 [94. 5 202. 13
latoque 214. 1
Latoidos 238. 9
latuiſſet 194. 4
latuit 11. 1
laturo 123. 10
laturum 87. 1
latus 14. 10 [27. 14 [37. 13 [58. 3 68. 6 [92. 11 [93. 10 [99. 17 [101. 2 [213. 8 [240. 16
Lavabis 16. 16
lavari 239. 15
laudabas 145. 17
laudabimur 39. 5
laudamur 187. 12
laudare 119. 9 [154. 11 [221. 5
laudarer 134. 4
laudas 192. 7
laudataque 189. 13
laudatam 104. 7
laudatiſſima 213. 1
laudatore 232. 11
laudatrix 185. 6
laudem 179. 4 [184. 17
laudemque 39. 11 80. 11
laudibus 185. 7
laudis 15. 2 [93. 8 141. 8 [145. 2 236. 12
laudo 165. 7
laus 27. 12
laxa 170. 11
laxatur 9. 5
Leandre 206. 1 [216. 7
Leandri 208. 4 [214. 10
lebetas 22. 15
lecta 29. 9 [80. 8 146. 15 [213. 6 227. 12 [229. 4 242. 20
lecti 48. 7 [63. 11 96. 3
lecto 2. 4 [7. 14 14. 9 [39. 12 [130. 5, 15 [158. 17 172. 12
lectule 99. 14
lectum 38. 7 [114. 17 [229. 1
lectura 231. 1
lectus 15. 5 [108. 8
Leda 82. 9 [181. 5
Ledæ 173. 4
Ledeæ 127. 16 156. 3
legat 225. 16
legata 27. 15
legatos 62. 1
lege 147. 11
legem 147. 10 [153. 5
legendus 237. 22
legeres 145. 13
leges 34. 2 [63. 12 74. 8 [171. 11 193. 4
legetque 155. 16
legi 183. 3
legibus 50. 14
legis 21. 1 [97. 3
legiſſe 166. 1
legiſſes 142. 5
legit 94. 17
legitimam 178. 4
legitimi 172. 14
legitimos 46. 14
legitimus 125. 22
legor 43. 6
Lemniadeſque 57. 2
Lemniadum 62. 15
Lemnos 55. 10 [61. 9 [62. 12
lene 191. 6
leni 136. 5
leniat 217. 10
leniet 44. 19
lenior 209. 18
leniter 42. 7
lenta 11. 5 [22. 6 28. 8 [184. 8 196. 10 [210. 5
lentaque 208. 12
lentè 155. 10 [209. 16
lenti 54. 5
lentiſſima 153. 3
lento 1. 1
lentum 35. 5 [192. 1
lentus 6. 15 [12. 5 [78. 8 [169. 12
leonis 88. 3 [100. 19
leonis 93. 9, 11
Lernæïs 93. 13
Leſbi 149. 2
Leſbiadum 143. 12
Leſbide 23. 2 [154. 17, 18 [155. 1
Leſbo 146. 6
leti 68. 14 [139. 13
leto 3. 5 [20. 11 105. 10 [141. 4
letum 102. 21
letumen 24. 8 [116. 1
levare 231. 12
levas 139. 12
levatus 153. 4
Leucada 153. 10.
Leucadia 154. 5
Leucadiæ 1[illegible]3. 14 156. 2
Leucadiumque 152. 14
Leucippides 174. 21
leve 65. 4 [1[illegible]7. 14
leves 32. 9
levet 41. 10
levibus 107. 18
levior 49. 3
levis 7. 1 [23. 8 35. 2 [45. 5 [49. 6 [75. 6 [178. 2 199. 20
levitate 234. 14
leviter 25. 8 [172. 5
lex 113. 15
libamina 31. 5
libata 18. 11 [165. 15
libello 186. 5
libellus 104. 2
libens 242. 12
liber 7. 13 [201. 5
libera 220. 2
liberiore 84. 6
libertas 147. 6 [186. 16
libet 20. 6 [32. 5 126. 2
liibetve 235. 19
libido 7. 8
liceat 196. 3, 18 211. 16, 19, 20 241. 3
licebit 219. 1 [221. 15
licere 187. 8
licet 6. 7 [8. 1 [25. 9 [28. 3 [30. 5 89. 3, 12 [45. 8 49. 15 [50. 11 [79. 17 [81. 3 [84. 10 93. 20
licuiſſe 125. 20
licuit 93. 17 [110. 5
limen 54, 12 [108. 1 [226. 18
limes 200. 3
limina 120. 14 [224. 17
limine 129. 4 [234. 7
limoſa 94. 18
linea 24. 4
lingua 30. 4 [45. 4 [69. 13 [92. 6 108. 12 [114. 16 129. 2 [130. 20 147. 6 [149. 13 230. 12 [241. 1
linguaque 125. 5 237. 12

linguæ

linguæ 68. 17 | 112. 4 | 146. 9 | 150. 15 | 209. 9 | 242. 3
linquor 19. 12
lintea 19. 7 | 45. 5 234. 18
liquidi 139. 5
liquido 196. 10
lis 172. 18
lite 43. 11
litera 21. 1 | 42. 2 43. 10 | 53. 9 | 118. 4 | 142. 3 | 175. 10 183. 4 | 186. 6
literaque 103. 12 204. 14
littora 6. 8 | 19. 3, 17 | 49. 10 | 53. 1 97. 17 | 101. 7 | 194 19. | 197. 20
littore 97. 3 | 98. 1 129. 18 | 158. 3 207. 13
littoribus 10. 12
littus 72. 8 | 75. 3 97. 18 | 186. 1 196. 2
litura 148. 16
lituras 21. 3
lituris 104. 1
lividus 222. 6
loca 115. 13 | 235. 14
loci 151. 12 | 234. 15
locique 84. 11
locis 72. 10 | 108. 14 | 235. 16
loco 59. 6 | 74. 4 118. 4 | 148. 16 176. 18
locoque 14. 7
locum 151. 15
locus 68. 8 | 74. 8 76. 8 | 98. 3, 4
locuta 194. 10
locutæ 171. 3
locutus 197. 9
longa 43. 4 | 48. 2 67. 12 | 73. 12 | 88. 12 | 103 18 | 140. 5 | 150. 10 | 158. 4 | 162. 3 | 163. 4 194. 18 | 206. 3
longâ 174. 9
longæ 7. 7 | 98. 21 158. 10 | 188. 7
longævaque 9. 8
longævoſque 44. 6
longas 17. 4 | 182. 6 | 187. 10
longe 24. 17 | 81. 11 | 114. 13 | 125. 8 | 149. 9 | 155. 17 202. 16 | 241. 6
longi 231. 17
longior 230. 9
longis 18. 3
longius 58. 6 | 162. 15 | 194. 15 | 242. 18
longo 183. 1 | 208. 3 | 218. 3
longos 82. 10
loquamur 172. 11 192. 13, 19 | 232. 1
loquar 136. 11 | 160. 8 | 208. 3
loquendi 55. 11
loqueris 189. 9
loqui 30. 3 | 57. 12 115. 14 | 122. 4 145. 14 | 149. 12 183. 6 | 189. 18 196. 18 | 242. 16
loquor 211. 14 | 240. 17
lotos 152. 7
lubebat 163. 12
luce 130. 2, 3 | 235. 3
luceat 109. 12
lucemque 138. 5
lucent 19. 5
lucerna 216. 17
lucida 147. 12
lucidaque 213. 3
Lucifer 199. 2
luciferas 227. 16
luciferos 106. 18
Lucina 61. 14 | 107. 5
luƈtis 135. 2
luƈtando 51. 7
luƈtanti 179. 13
luƈtantia 35. 3
luƈtor 169. 21 | 187. 5
luƈtus 82. 6
lude 186. 15
ludis 165. 5
lugebit 129. 4
lugentis 103. 9
lugubria 103. 17
luiſſes 101. 13
lumen 196. 11 197. 8, 19, 20 198. 20 | 201. 7 205. 10 | 214. 11
lumina 10. 5 | 19. 2 | 21. 11 | 35. 8 54. 14. | 58. 6 | 99. 1 | 102. 14
luminaque 236. 9
lumine 157. 4 | 159. 1 | 240. 17
luna 11. 1 | 97. 17 106. 18 | 196. 11
lunæ 10. 11 | 197. 11.
lunam 59. 3
lupis 108. 20
lupos 100. 18
luſæ 180. 13
luſi 179. 3
luſibus 144. 5
luſimus 186. 4
luſtrantem 242. 13
lux 96. 11 | 125. 15 | 207. 19
luxuriare 161. 16 167. 10
luxuriat 6. 3
luxurioſa 8. 6
Lycurgi 18. 7
Lydo 89. 8
lymphæ 43. 15
Lynceu 141. 11
lyra 154. 16, 18
lyræ 166. 14
lyræque 145. 1
lyram 27. 6 | 154. 1
Lyricis 143. 2
Lyricos 144. 10
Lyrneſia 23. 11

M

MAcareu 105. 9
macerar 224. 13
macie 241. 11
macies 105. 15
maƈtare 5. 5
maƈtaſſes 100. 11
maƈtaſſet 101. 15
maƈtato 227. 5
maƈtatus 72. 3
maculas 87. 4
maculis 43. 3
madent 58. 4 | 122. 18
madentis 127. 4
madidæ 176. 13
madidam 198. 12
madidas 46. 8 | 135. 10
madidis 209. 7
Mæandri 64. 6
Mæandros 89. 9
Mænalia 15. 5
Mæonia 90. 5
Mæonios 146. 19
magis 19. 11 | 44. 10 | 47. 1 | 101. 6 130. 3 | 136. 7 143. 2 | 152. 5 161. 5 | 179. 5 | 184. 2 | 192. 5 | 198. 5, 21, 24 | 202. 8 223. 6
magiſtra 48. 2
magiſtræ 148. 1
magna 238. 12 | 24. 14 | 148. 12 | 158. 1 | 164. 15 | 172. 18 | 174. 1 | 175. 12 | 177. 10 | 181. 9 | 186. 18
magnas 101. 1 214. 3 | 238. 2
magne 236. 6
Magnetida 112. 1
magni 114. 14 135. 3 | 139. 11 160. 10 | 171. 5 189, 14 | 198. 16
magnificum 28. 14
magnificus 15. 4
magnis 37. 8 | 185. 10
magniſque 74. 17
magno 42. 10 | 67. 13 | 87. 14 | 235. 2
magnos 113. 10 | 242. 10
magnum 153. 12 214. 3
magnus 210. 14
major 99. 14 | 115. 18 | 160. 29 | 176. 5 | 186. 15 | 226. 6 | 238. 5
majore 228. 15

majus 193. 6 | 124. 2
mala 56. 11 | 112. 12 | 116. 1 | 186. 11 | 233. 9
male 17. 14 | 26. 11 | 31. 1 | 36. 3 59. 11 | 63. 15 65. 4 | 66. 9, 11 68. 4 | 76. 9 | 84. 13 | 87. 13
mali 120. 10 | 129. 2 | 230. 5
maligna 164. 20
malum 157. 1 | 202. 15
malis 84. 11 | 154. 14
malle 147. 17
mallem 14. 11 | 194. 11 | 232. 13 | 234. 3
mallet 193. 1
malo 45. 5 | 84. 6 186. 9
malos 163. 7
maluerim 67. 9
malum 106. 5 | 228. 17 | 236. 3
malus 126. 14
manant 207. 11
manante 99. 11
manda 7. 7
mandas 49. 9
mandata 110. 17 132. 1, 5 | 149. 7 173. 5
mandataque 124. 9
mandatis 27. 16 110. 18 | 125. 5
mandato 133. 7
mandatum 136. 16
mando 173. 13 | 186. 5
mane 115. 4 | 138. 13
manebam 5. 11
manente 41. 10
maneo 54. 6
manere 75. 8 | 189. 7
manes 29. 16
manet 50. 13 | 146. 14 | 200. 8
manibus 27. 7 | 132 1 | 174. 7
manifeſta 37. 5
manifeſtus 144. 7
manſuri 71. 14
manu 18. 12 | 21. 2 | 40. 10 | 42 2 54. 2 | 56. 12 | 76. 14 | 84. 12
manum 20. 12 | 91. 4, 14 | 93. 15 94. 6 | 240. 18
manus 2. 7 | 8. 10 24. 16 | 30. 10 | 47. 6 | 51. 12 | 62. 4 72. 17 | 77. 6 | 78. 6 | 82. 5 | 84. 14. 91. 8 | 94. 14 | 97. 10, 11 | 98. 20 101. 18
Marcia 210. 8
mare 13. 1 | 36. 14 64. 1 | 67. 5, 16 70. 4 | 99. 5, 17 101. 7 | 108. 5
margine 43. 11
mari 155. 13 | 158. 6 | 196. 10
maribus 215. 2
marinæ 102. 17
maris 117. 12 | 193. 2 | 198. 22
marita 38. 14
maritâ 134. 17
maritæ 122. 3 | 126. 15. | 154. 9
maritam 172. 13
maritas 109. 9
mariti 39. 7 | 54. 5 | 173 15
maritis 3. 12 | 13. 7 116. 11
marito 16. 5 | 42. 9 | 49. 1 | 50. 13 78. 15 | 83. 15 132. 1
maritum 24. 15 167. 13 | 229. 17
maritus 173. 9
marmore 76. 12
marmorea 71. 5 116. 12
marmoris 151. 8 242. 14
Mars 74. 12
Marte 23. 11 | 25. 16 | 55 7 | 74. 6
Marti 53. 10 | 148. 10 | 177. 8 | 192. 5
Martis 55. 4 | 114. 1
mater 23. 14 | 33. 9 | 37. 14 | 41. 2 60. 7 | 68. 9 | 69. 15 | 78. 12
materque 63. 13
materia 35. 10
materiâ 87. 7 | 163. 2
materiam 29. 4 | 66. 16
matre 83. 9, 16 118. 2 | 235. 6
matrem 60. 7 | 74. 6 | 110. 13 | 170. 14
matres 24. 17. | 81. 8 | 129. 5 | 146. 8 167. 1
matri 79. 15 | 228. 9 | 242. 13
matris 23. 19 | 67. 2 | 73. 5 | 102. 13 110. 1 | 159. 7 180. 13.
matriſque 28. 3
matrona 47. 5
matronaque 180. 9
matura 20. 7
mavis 186. 13
maxima 165. 19 185. 4 | 186. 15 189. 6 | 209. 1
maxime 93. 5
me 7. 14 | 8. 6 | 12. 11 | 13. 13 | 14. 13 17. 9, 17 | 21. 9 22. 2 | 24. 7, 11 25. 5, 15, 17 | 26. 7, 9, 20
meque 174. 11, 13 194. 12 | 210. 4 227. 10 | 240. 19
mea 3. 5 | 7. 3 | 16. 7, 15 | 18. 11 | 26. 6, 13 | 27. 12 | 30. 12 | 37. 2 | 43. 5 45. 10 | 46. 10 | 51. 14, 16
meâ 8. 3 | 70. 2 83. 9 | 102. 14 | 177. 2 | 199. 14 | 202. 12 | 223. 12 | 224. 16 | 241. 18
meæ 18. 5 | 23. 12 33. 12 | 51. 6 | 66. 16 | 69. 8 | 71. 12 76. 9
meam 100. 8 | 199. 8 | 157. 14
Mæandri 64. 6
meas 7. 5 | 41. 12 51. 12 | 100. 2
mecum 24. 2 | 26. 17 | 39. 11 | 41. 3 115. 13 | 130. 15 149. 5
Medea 58. 9 | 62. 3 | 63. 9 | 81. 5 113. 1 | 191. 3
Medeæ 62. 4 | 63. 9 | 126. 10 | 190. 19
Medeam 62. 3
medendi 51. 13
medentis 231. 10
media 15. 3 | 95. 7
mediâ 107. 15 152. 4
mediæ 121. 3 | 160. 1
mediam 94. 1
medias 171. 4 | 215. 1
medicabilis 51. 15
medicabilibus 121. 13
medicamina 106. 11 | 117. 5
medicas 51. 11
medicato 117. 15
medicorum 224 21
mediis 9. 11 | 128. 12 | 168. 10 | 189. 11
medio 38. 6 | 174. 12 | 208. 14 | 214. 18
medios 166. 8
meditor 7. 8
medium 215. 7
Medontaque 8. 9
medullas 30. 11
Meduſa 213. 4
mei 5. 6 | 14. 8 27. 9 | 68. 14 | 71. 10 | 78. 5 | 83. 15 98. 22 | 167. 14
meique 230. 1
meis 6. 11 | 7. 1 13. 14 | 16. 8, 14 17. 1 | 19. 4

Melan-

Melanthius 8. 13
Meleagre 95. 11
melior 181. 18 209. 22 | 232. 8
meliore 16. 5 | 80. 7 | 109. 13
melius 14. 13 | 27. 13 | 59. 11 | 68. 13 | 179. 16 | 237. 3
membra 16. 16 35. 14 | 84. 12 106. 10 | 108. 7 110. 12 | 119. 8
membraque 97. 14
membris 99. 10 209. 7
memento 128. 3
meminerunt 145. 15
memini 26. 9 | 43. 9 | 57. 12 | 82. 6 101. 6 | 111. 1 145. 15 | 170. 11 210. 9 | 213. 6
meminive 235. 19
meminiſſe 196. 7 218. 10 | 241. 20
meminit 240. 10
memor 5. 6 | 43. 10 110. 15
memores 109. 14 197. 15
memori 128. 2 | 212. 17 | 223. 2
mendaces 130. 5
mendacia 81. 9 | 146. 9
mendax 11. 7 | 226 5
Menelae 126. 17
Menelaon 48. 11 192. 1
Menelaus 79. 11 128. 9 | 168. 3 176. 11 | 184. 10 186. 16
Menœtiaden 3. 2
Menœtiades 22. 7
mens 19. 16 | 70. 3 | 74. 5 | 94. 13 120. 12 | 124. 2 161. 1 | 166. 2 199. 16 | 206. 7 231. 13
menſa 182. 7
menſa 4. 4 | 169. 1
menſaque 114. 12
menſâ 183. 3
menſura 93. 7
menſuram 145. 6
mente 26. 4 | 80. 13 | 103. 7 | 194. 20 | 195. 8 | 196. 6 | 202. 1 | 226. 9 241. 12
mentemque 136. 3
menti 58. 5
mentior 234. 10
mentiris 69. 13 | 240. 1
mentis 68. 16 | 113. 8 | 143. 10 | 151. 5 | 192. 17
mentitaque 108. 3
meo 12. 10 | 17. 10 20. 9 | 31. 2 | 39. 6, 12 | 40. 16 | 42. 4 | 44. 14 | 73. 4 98. 8 | 100. 4 | 103 14
meorum 116. 5
meos 9. 7 | 17. 2 18. 9 | 25. 7 | 93. 8 | 50. 4 | 62. 18 63. 7 | 76. 10 | 80. 12 | 93. 19 | 111. 4 | 115. 2 | 122. 5, 8, 16 | 125. 12
meoſque 116. 8
merces 158. 13 178. 9 | 211. 4 | 225. 6 | 232. 12
merearis 67. 11
mereatur 240. 20
merebere 39. 11
merentem 70. 1
mereris 232. 8
meretricis 147. 1
mergite 49. 13
merguntur 216. 5
merita 65. 3
meritas 118. 9
meriti 12. 12. | 14. 8 | 38. 7
meritis 75. 11 | 86. 14 | 116. 6 | 154. 6
meritiſve ?9. 1
merito 14. 14 | 42. 7 | 109. 4
meritò 165. 3
meritum 103. 14 112. 13 | 123. 2
mero 4. 5 | 130. 12 135. 9 | 169. 4, 15 183. 4
merſa 11. 12 | 40. 8
merſâ 200. 9
merſaque 212. 12
merſit 94. 12 | 195. 6
meruêre 69. 9
meruêre 137. 11
merui 23. 7 | 52. 5 69. 3 | 123. 7
meruiſſe 14. 13 109. 17 | 137. 13 233. 4
meruit 138. 18 | 222. 19.
merum 214. 13
merumque 235. 10
meſſes 225. 7
meſſibus 141. 6
meſſis 57. 5 | 114. 8 | 192. 15.
Methymniadeſve 143. 11
metior 98. 8
metit 59. 2
metu 5. 7 | 108. 12 | 188. 10
metuas 215. 5
metuenda 139. 11
metuendaque 159. 11
metuentior 210. 7
metuis, 172. 13 174. 17
metuit 187. 17 | 226. 5
metum 136. 9 | 160. 16 | 217. 11 | 227. 3
metuo 211. 5
metus 25. 10 | 97. 13 | 147. 2 | 175. 14 | 186. 9 | 226. 6
metuunt 16. 7
meum 74. 16 | 101. 2 | 123. 16 | 144. 12 | 147. 17 | 161. 8
meumque 151. 11
meus 47. 9 | 54. 13 61. 3 | 74. 18 | 97. 5 | 109. 1? | 116. 9 | 121. 9
micant 120. 2
micat 201. 4
micuêre 5. 7 | 44. 3
mihi 1. 2 | 2. 6 | 4. 11 | 5. 9, 12, 13 6. 6, 9 | 7. 10 | 9. 4 | 10. 1 | 11. 7
miles 106. 20 | 117. 4 | 132. 13
milite 57. 2 | 128. 7
militet 66. 14
militia 192. 8
militiæ 78. 10 | 80. 2 | 130. 16
militis 78. 14 | 177. 4
mille 72. 13 | 78. 13 | 87. 9 | 91. 3 100. 15 | 129. 13 184. 4, 5
milleſima 129. 13
minante 92. 8.
minantur 101. 8
minas 91. 2, 10 123. 18
minaxque 210. 9
Minerva 44. 2
minima 205. 12
minime 224. 24
minimos 105. 16
minimùm 208. 11
miniſtra 194. 14 236. 10
miniſtram 46. 23
miniſtro 224. 21
Minoeïa 34. 1
Minoïa 189. 3
Mnoïda 176. 3
Minôo 61. 6
minor 48. 7 | 70. 2 87. 14 | 93. 5 | 120. 13 | 143. 8 | 164. 19
minora 61. 8 | 105. 4 | 122. 12 | 181. 12
minore 210. 2
Minos 40. 9 | 101. 5 | 176. 4
minuent 25. 4
minuitque 179. 17
minus 49. 5 | 75. 15 | 105. 7 | 207. 1 | 210. 10 | 212. 8 | 224. 12 | 240. 13

minùs 100. 16 | 190. 20 | 198. 6 | 202. 14 | 203. 7 | 216. 15 | 220. 15
minus & minus 19. 11
Minyis 56. 7 | 115. 7.
mira 173. 12
miraque 201. 12
mirabar 241. 5
mirabile 221. 7
mirantur 4. 2
mirare 187. 15
miraris 16. 3 | 139. 9
mirataque 236. 5
miror 35. 4 | 47. 1 62. 15 | 101. 19 165. 7 | 207. 6 228. 15 | 235. 16 240. 15
mirum 148. 3 | 159. 3
miſce 214. 1
miſcendus 30. 5
miſcet 167. 16
miſcuimus 44. 12
miſer 108. 15 | 109. 18
miſerabile 110. 3 117. 7 | 127. 3 241. 9
miſerabilis 73. 5
miſeræ 24. 5 | 25. 10 | 43. 17 | 50. 3 83. 8 | 98. 4 | 110 11 | 125. 20
miſeram 24. 7 | 28. 8 | 51. 15 | 71. 4 154. 3 | 155. 4 188. 8
miſeramque 65. 5
miſerere 40. 13 | 52. 1 | 116. 5 | 230. 1
miſero 87. 3 | 108. 10 | 121. 18 | 209. 11
miſeras 23. 9
miſerrimus 34. 14
miſerum 59. 10 217. 2 | 224. 21, 23
miſi 96. 7
miſimus 6. 13, 14
miſiſſet 1 9. 1
miſiſti 206. 1
miſit 153. 2
miſſa 69. 4 | 217. 10
miſſâ 53. 8
miſſam 206. 2
miſſi 24. 10
miſſilibus 159. 4
miſſo 4. 10
miſſus 202. 6
miſta 27. 16 | 98. 18 | 165. 6
miſtaque 15. 6 | 42. 14 | 147. 2
miſto 241. 13
miſtos 157. 2
miſtus 58. 10
mite 24. 8
miteſcunt 75. 13
mitis 63. 6 | 137. 5 | 224. 4
mitius 97. 1
mitia 90. 3
mitte 71. 9
mittes 241. 22
mittet 204. 2
mittis 154. 3
mittit 1. 1 | 29. 8 109. 3 | 124. 3 133. 9 | 193. 1
mittite 27. 15
mittitur 124. 3 | 236. 3
mitto 97. 3 | 156. 3
mittoque 219. 13
mobile 19. 10
mobilibus 49. 4
mobilis 61. 1
mobilitas 146. 2
moderatius 195. 15
modeſtæ 209. 9
modeſtè 220. 15
modeſtia 179. 17
modeſtius 149. 1
modice 19. 13
modicè 44. 5
modico 34. 16
modis 143. 2
modo 6. 10 | 25. 6 100. 9 | 138. 7 149. 2 | 157. 10 190. 16 | 195. 14 196. 3 | 227. 13 228. 7
modo 9. 12 | 17. 11 29. 5 | 35. 9 | 57. 7 | 74. 9 | 133. 9 135. 1 | 139. 4 | 140. 1 | 159. 4, 14 | 165 17
modos 144. 10
modus 74. 12
moduſque 25. 18
Mœnalon 66. 18
mœnia 6. 16 | 23. 11 | 65. 10 | 72. 10 | 166. 14
mœnibus 126. 8
mœreat 63. 12
mœrente 109. 1
mœrere 27. 1
mœrore 150. 1
mœſta 19. 3 | 25. 12 | 103. 6, 19 125. 18
mœſti 114. 11
mœſtiſſima 152. 1
mœſto 84. 4
mœſtum 18. 14
mœſtus 44. 12
mole 19. 14
moles 45. 13
molle 93. 10 | 148. 2 | 184. 11 | 213. 8
molles 98. 24 | 137. 6
molli 90. 12 | 163. 20
molliat 24. 16
mollibus 10. 3
mollior 23. 10 | 198. 2
mollis 27. 2 | 35. 16 | 93. 18 | 153. 13
molliter 74. 14
momordit 125. 22
monere 223. 12
monilia 89. 11
monitis 216. 10
monitu 157. 13
monitum 199. 5
monitus 191. 9
mons 45. 14 | 98. 5
monſtraque 87. 18
monſtrabat 43. 1
monſtrarent 101. 17
monſtrat 4. 4 | 198. 20
monſtrataque 153. 9
montanaque 41. 7
montanis 108. 20
montes 67. 3 | 146. 11
monui 147. 5
monuit 153. 7
Mopſopiâ 82. 3
mora 20. 8 | 21. 13 28. 8 | 71. 9
morâ 155. 12 | 206. 10 | 208. 12
morabar 46. 5
moræ 7. 7 | 69. 6 208. 11 | 212. 4
moram 206. 8
morandi 6. 6
morantes 211. 1
morantur 163. 14
motare 202. 9
morari 124. 5 | 205. 3
moras 7. 15 | 17. 4 39. 13 | 75. 10 199. 4 | 208. 2
more 90. 5 | 94. 3 127. 4 | 165. 5 222. 4 | 233. 11 237. 5, 22
morentur 66. 3
morerer 107. 6
morerere 100. 5
mores 184. 1 | 197. 1 | 229. 15
moreſque 122. 5
moretur 207. 6
mori 14. 12 | 28. 10, 14 | 67. 14 | 68. 18 | 95. 6 | 96. 2, 8
moriar 154. 8 | 212. 5
moribus 59. 12 | 187. 16
morientia 134. 11
morientum 136. 1
morietur 73. 7
moritura 38. 11 | 102. 13
moror 46. 1 | 238. 12 | 122. 14 | 199. 14
mors 95. 10 | 107. 5, 6 | 204. 8 | 220. 13
moreſque 100. 16 115. 16
morſus 212. 2
mortale 290. 1

mortalem 196. 17
mortalia 121. 3
morte 20. 4 | 100. 12 | 137. 10
mortem 141. 8
mortis 69. 8 | 76. 13 | 100. 13
mortiſque 239. 1
mortua 107. 13 | 153. 14
mota 19. 2 | 35. 17 234. 15
motâ 218. 18
moto 238. 16
motus 12. 6 | 202. 1
move 129. 17 | 195. 15
movebat 106. 18
movebunt 36. 11
movent 32. 13 | 88. 6 | 103. 20 | 177. 10
moventur 27. 1
moveor 14. 7
movere 70. 1 | 116. 13 | 127. 16 | 224. 3
moveri 65. 1
movet 203. 2 | 212. 1 | 226. 20
movetis 233. 9
movetur 142. 6
movi 97. 9
moviſſet 103. 6
movit 193. 10
mox 231. 17
mugiſſe 139. 3
mugitus 139. 7
mulcentem 184. 17
mulcet 13. 4
multa 6. 8 | 68. 6 101. 8 | 112. 12 130. 18 | 147. 5 148. 16
multaque 36. 1
multarum 144. 4 162. 6
multis 7. 3
multo 127. 9 | 201. 7 | 238. 5, 18
multoque 247. 1
multos 128. 4 | 183. 15
munera 29. 1 | 51. 10 | 66. 4 | 76. 5 105. 7 | 117. 18 141. 13
munere 167. 9
muneribus 109. 7
munitor 51. 7
munus 21. 4 | 84. 4
murmur 197. 14
murmure 194. 9 230. 11
muſarum 172. 1
mutabilis 68. 1
mutandis 210. 1
Myconon 234. 19
Mygdonia 223. 10
Mygdonii 157. 8
Mygdoniuſque 57. 8

N

Nactum 200. 10
Naias 152. 10
nam 21. 9 | 49. 7 53. 5 | 83. 1 | 98. 9 | 100. 3
namque 4. 10 | 33. 3 | 154. 13 | 196. 7 | 216. 17
nandi 200. 17
nando 198. 9 | 201. 11
nandum 205. 4
nantem 216. 21
nanti 209. 17 | 217. 8
naribus 114. 3
narrabas 91. 12
narrabat 2. 12
narrantia 230. 19
narrantis 4. 3
narraras 70. 1
narrare 150. 17
narraris 102. 21
narraſti 44. 4
narrat 55. 4, 11
narrato 103. 1
narratur 54. 7 | 162. 11
narravi 170. 5
narrem 166. 15 | 169. 7
narres 7. 10 | 228. 9
naſcenti 147. 19
naſcitur 51. 14 | 117. 4
nata 83. 10 | 61. 7 114. 14 | 167. 7, 14 | 172. 2
natæ 162. 7 | 170. 17
natales 146. 15
natali 110. 2
natantem 209. 5 214. 5
natantis 195. 6
natare 216. 7
nataret 194. 11
natas 119. 7 | 216. 2
natat 214. 9
natator 199. 9 | 209. 16 | 210. 15
nataturo 205. 6
nate 110. 1
nati 22. 11 | 26. 2 37. 12 | 71. 13 83. 4
natis 63. 14, 18 | 115. 7
nativa 45. 13
nato 4. 11 | 73. 6 162. 3
natos 54. 6 | 63. 3 122. 15 | 123. 2
natum 223. 6
natura 145. 3
naturâ 219. 5
natus 10. 3 | 191. 16
navale 205. 1
nave 126. 15
naves 65. 7 | 163. 5
naufraga 11. 11 | 204. 10
naufragus 68. 12 199. 10
navibus 191. 6
navigat 201. 11
navigium 200. 18
navis 232. 19 | 234. 5
naviſve 200. 15
navita 56. 8 | 99. 17 | 193. 10
nautæ 125. 2 | 216. 7
nautis 125. 3
ne 11 11 | 22. 9 25. 5, 9 | 34. 1 | 38. 2 | 41. 6 | 53. 5 58. 14 | 68. 11 | 74. 7 | 77. 5 | 83. 1 88. 2 | 90. 12
nec 2. 5, 6 | 6. 6 10. 1 | 11. 2, 10 12. 5, 6 | 14. 7 16. 5, 15 | 22. 6, 9 23. 10 | 25. 19 26. 7 | 28. 8, 14
necavit 102. 9
nece 20. 7 | 63. 4 134. 10
necem 53. 12 | 109. 17 | 137. 11
neceſſe 119. 9 | 172. 17
neci 20. 12 | 141. 13
necis 20. 8 | 103. 16 | 104. 7
neciſque 23. 13
nectare 167. 16
nectenda 20. 5
nefanda 109. 10 | 134. 14
nefandæ 115. 1
nefas 44. 6 | 84. 13
negabat 107 5
negabis 241. 17
negamus 37. 5
negant 196. 5
negantque 75. 4
negare 44. 9 | 218. 16
negas 53. 6 | 189. 5 | 195. 12
negat 99. 20 | 233. 61 | 242. 18
negata 17. 10
negavi 183. 5 | 238. 4
negavit 26. 4 | 145. 3
neges 26. 20 | 213. 12
neget 185. 8 | 186. 2
neglectam 242. 6
negligis 173. 15
Neleïa 6. 12
Nemeæa 90. 1
nemoroſis 160. 1
nempe 63. 2 | 73. 11, 16 | 90. 1, 20 173. 2 | 190. 13 222. 18 | 227. 15
nemus 32. 5 | 115. 9
nemuſque 151. 3

Neoptolemi 84. 15
Neoptolemo 83. 2
nepos 160. 10
nepote 25. 1
nepotem 108. 13
nepotis 79. 6
Neptune 212. 17 | 213. 7
Neptunia 29. 3
Neptunius 37. 3 | 179. 7
Neptunus 131. 7
neque 9. 10 | 16. 15 | 44. 5 | 52. 3 | 66. 15 | 69. 11 | 149. 7 | 158. 11 | 212. 7 | 213. 1 | 222. 9 | 232. 11
nequeas 215. 6
nequitia 30. 13 | 179. 15
Nereidas 145. 9
Nereus 25. 2 | 86. 12
nervis 143. 9
neſcia 6. 14 | 106. 19 | 114. 9
neſciat 29. 3
neſcierim 59. 11
neſcieris 68. 3
neſciet 65. 19.
neſcio 25. 6 | 50. 8 | 72. 14 | 105. 14 | 115. 13 | 124. 2 | 127. 15
neſcire 120. 11
neſcires 142. 6
neſcis 65. 8 | 93. 11 | 163. 18
neſciſſe 180. 15
Neſſeo 96. 7
Neſſus 95. 2 | 96. 5
Neſtor 4. 11
Neſtoris 6. 12
neu 68. 12 | 146. 9 | 197. 7
neve 7. 13 | 25. 7 | 101. 4 | 110. 16 | 160. 19 | 173. 10
nexa 44. 14
nexis 213. 4
ni 84. 2 | 138. 8 | 172. 2 | 195. 10
niger 145. 10
nigra 114. 4
nigri 15. 8
nihil 108. 11 | 179. 12 | 185. 7 | 188. 18 | 191. 3 | 195. 16 | 207. 2
nil 1. 2 | 97. 18 | 121. 16 | 125. 14 | 149. 5 | 164. 8 | 171. 13 | 179. 14
Nilus 140. 9
nimiam 139. 12
nimirum 158. 6
nimium 50. 3 | 57. 1 | 172. 15 | 228. 15
nimiumque 102. 7
nimiùm 3. 5 | 106. 15 | 110. 17 | 122. 17 | 126 17 | 185. 9
nimiùmque 5. 3 | 13. 5
niſi 12. 9 | 13. 3 | 29. 7 | 37. 5 | 38. 25. | 46. 16 | 50. 7 | 68. 2 | 87. 3 | 97. 17, 18
Niſiades 146. 8
Niſiadeſque 146. 8
niſu 38. 6
nitida 165. 5
nitidis 239. 4
nitidus 152. 5
nititur 59. 4
nitor 197. 12
niveo 194. 8 | 224. 8
nivibus 170. 13
nivis 127. 4
nivoſa 113. 3
nixa 235. 18
nixus 160. 6
nobile 185. 15
nobilis 214. 7
nobilitas 40. 13 | 61. 6
nobilitate 181. 2
nobilitatis 159. 16
nobis 14. 5 | 17. 14 | 23. 8 | 34. 15 | 37. 7 | 46. 12 | 57. 9 | 58. 2 | 69. 14 | 75. 15 | 79. 1 | 83. 18 | 84. 4
noce 184. 12
noceamve 68. 11
noceant 229. 22
nocebat 79. 9
nocebit 29. 9
nocebo 219. 15
nocens 31. 6 | 117 14
nocent 11. 6 | 176. 8
nocentes 119. 7
nocenti 68. 11
noceo 219. 15
nocere 119. 2 | 127. 14
noceret 216. 4
noces 233. 12 | 241. 4
nocet 27. 4 | 232. 12
nocitura 38. 5
nocte 59. 14 | 88. 6 | 102. 6 | 130. 2, 3 | 152. 4 | 162. 11 | 172. 12
noctem 2. 6 | 199. 1
noctes 121. 17 | 188. 7 | 209. 15
noctibus 22. 5 | 168. 13 | 194. 18
noctis 130. 9 | 134 15. | 135. 2
nocturno 5. 4
nocuere 240. 2
nocuit 58. 15 | 70. 9 | 86. 9
nodoſo 101. 15
nolim 223. 4
nolle 179. 10 | 207. 10
nolles 149. 8
nollet 11. 9
nomen 22. 10 | 77. 2, 9 | 84. 15 | 98. 2 | 102. 10 | 128. 2 | 144. 12
nomina 38. 10 | 43. 3, 7 | 61. 5 | 79. 4 | 100. 4 | 105. 5 | 127. 6 | 142. 5
nomine 2. 11 | 18. 8 | 39. 4 | 50. 7, 11 | 70. 6 | 84. 15 | 94. 10 | 170. 7
nominer 87. 11
nominibuſque 14. 2
nominis 26. 10 | 145. 6 | 176. 14
non 2. 4, 8 | 7. 11 | 11. 4 | 12. 9 | 13. 10 | 14. 15 | 20. 2 | 21. 7 | 23. 3 | 24. 14. 15 | 25. 6 | 30. 7, 13 | 31. 2
nondum 42. 9 | 73. 6 | 162. 13 | 209. 17 | 213. 4 | 241. 7
noram 106. 4
norat 144. 10
norunt 57. 1 | 61. 16 | 200. 1
nos 6. 12 | 25. 3 | 36. 9 | 70. 9 | 99. 7 | 105. 9 | 110. 14 | 119. 1, 4
noſces 165. 17
noſſe 173. 18 | 211. 17
noſter 21. 12 | 147. 14 | 183. 12 | 191. 16 | 207. 2, 8
noſti 18. 1
noſtra 8. 8 | 11. 5 | 16. 13 | 25. 4, 8 | 30. 14 | 34. 6 | 35. 8 | 58. 6 | 65. 1
noſtrâ 219. 1 | 239. 18 | 241. 1
noſtræ 72. 1 | 104. 7 | 115. 15 | 163. 16 | 165. 11 | 205. 1 | 219. 2
noſtraque 118. 12 | 239. 9
noſtram 29. 1 | 166. 3
noſtras 17. 5 | 30. 11 | 112. 5 | 120. 1 | 196. 12 | 197. 13 | 225. 7 | 233. 2
noſtri 3. 1 | 28. 9 | 43. 10 | 63. 11 | 99. 14 | 110. 15 | 122. 2 | 174. 15 | 184. 14 | 204. 13
noſtris 10. 12 | 25. 19 | 42. 5 | 96. 11 | 106. 13 | 147. 9 | 169. 3 | 186. 10 | 242. 2
noſtro 12. 6 | 52. 2 | 72. 8 | 76. 5 | 79. 11 | 150. 1 | 151. 14 | 158. 17
noſtros 44. 11 | 81. 7 | 148.

148. 13 | 178. 1 200. 1
noſtrum 108. 9 146. 7 | 179. 9 222. 17 | 224. 15 237. 17 | 240. 10
noſtrûm 31. 9 | 100. 8
noſtrumque 26. 15
nota 26. 1 | 75. 3 83. 18 | 93. 2 | 158. 18 | 170. 2 | 180. 6 | 228. 15.
notâ 87. 4 | 193. 6 232. 2
notæ 156. 5
notamque 207. 21
notanda 16. 12
notandus 31. 10
notare 161. 2
notas 30. 2 | 201. 14
notaſti 228. 13
nota 6. 11 | 21. 2 43. 6
notavi 169. 13 | 182. 13
notavit 218. 17
nothus 38. 2
noti 151. 13
notior 87. 17
notis 24. 4 | 30. 1 65. 14 | 113. 9 182. 16 | 228. 18 240. 15
notitia 87. 3
noto 71. 7 | 98. 10 105. 1 | 108. 6 182. 8
notos 11. 8
notus 20. 10 | 195. 10
nova 31. 5 | 42. 1 65. 9 | 106. 20 112. 5
novâ 211. 14
novam 175. 4
novas 126. 10
novat 35. 14
novata 3. 5
novem 149. 10
noverat 165. 3
noverca 38. 9 | 39. 6 | 62. 2 | 86. 6 89. 8 | 122. 16 212. 4
novercâ 62. 3
novi 204. 1 | 241. 14
novies 106. 17
novis 164. 10 | 167. 10
noviſſima 72. 1 | 96. 96. 11
noviſſimus 129. 15
novit 198. 19
novitatis 189. 11
novo 135. 10 | 136. 4 | 186. 6
novos 83. 16
novus 188. 15 | 210. 13
nox 14. 12 | 84. 7 86. 7 | 106. 1 | 114. 18 | 130. 3 | 138. 11, 12
noxque 27. 4 | 66. 8
noxæ 71. 12
nube 87. 16 | 212. 10. | 229. 5
nubebam 79. 9
nubendi 223. 14
nubente 224. 11
nubere 42. 12 | 87. 16
nubiferis 24. 4
nubite 49. 13
nuda 44. 2 | 68. 10 95. 14 | 165. 5
nudâ 140. 2
nudas 184. 16
nudis 165. 6
nudo 128. 17
nudus 195. 4
nulla 21. 14 | 26. 17,20 | 46. 16 | 47. 9 | 71. 9 | 89. 6 99. 18 | 103. 14
nullâ 48. 9 | 71. 16 195. 18 | 200. 17
nullaque 154. 16 186. 3 | 197. 13
nullæ 151. 18
nullam 18. 1
nulli 79. 6 | 249. 13
nullis 8. 7
nullo 26. 6 | 106. 2 | 166. 9
nullum 68. 15 | 147. 13 | 197. 13
nullos 97. 11, 12 122. 10 | 179. 4 212. 18 | 136. 15
num 105. 7 | 177. 1, 2 | 190. 20 | 202. 14 | 226. 6
numen 116. 2 | 118. 9 | 152. 6 | 157. 14
numeramus 11. 3
numerari 198. 21
numeras 139. 10
numeravimus 123. 9
numeremur 36. 9
numeres 11. 3 | 80. 4
numero 9. 2 | 61. 13
numeroque 166. 15 181. 13
numeros 35. 12 | 78. 14
numerum 98. 18
Numidaſque 144. 17
numina 12. 6 | 13. 9 | 23. 19 | 26. 13 | 41. 7 | 42. 5 70. 3 | 133. 1 | 149. 10 | 174. 13 | 223. 4 | 227. 5 | 229. 5
numine 33. 2 | 229. 2
numinibuſque 164. 4
numinis 131. 10
nunc 6. 16 | 9. 13 11. 6 | 12. 13, 15 16. 9 | 22, 10 | 26. 19 | 28. 5
nuncia 35. 9 | 95. 3 | 157. 6 | 159. 2
nuncius 120. 10 160. 16
nunquam 17. 9 | 35. 16 | 41. 4 | 86. 3 149. 9 | 203. 5 210. 6 | 217. 6 218. 13 | 234. 3
nunquid 177. 3 | 235. 2 | 239. 15
nuper 9. 4 | 54. 11 77. 1 | 171. 2
nupta 24. 15 | 38. 1 | 49. 1 | 75. 1 78. 12 | 87. 11, 14 107. 11
nuptaque 64. 4 154. 17
nuptam 123. 15
nuptarum 133 10
nupturaque 154. 17
nupturæ 238. 12
nurui 66. 13
nurum 22. 4 | 58. 14
nurus 25. 1 | 47. 2 60. 8 | 78. 2 | 135. 4 | 146. 8 | 167. 2, 12 | 190. 2
nuſquam 99. 17
nutrice 207. 5
nutricis 199. 5
nutrix 9. 8 | 106. 5, 6, 11 | 107. 2 198. 11 | 228. 5 214. 12
nutum 170. 20
Nympha 42. 10, 12 84. 4 | 93. 1 | 164. 2
Nymphæ 3. 12 | 41. 9 | 47. 3 | 153. 9
Nymphas 71. 1
Nymphis 162. 3 229. 11

O

O 2. 2 | 5. 3 | 24. 7 | 38. 5 | 54. 3 | 62. 7 | 96. 12 105. 9 | 107. 9 110. 11 | 116. 5 119. 11
obeſſe 83. 8 | 199. 20
obeſt 41. 6 | 60. 2
obeunda 166. 10
oblique 59. 5
obliquo 36. 12
oblita 84. 11 | 178. 13
oblite 5. 3
oblitos 98. 22
oblitus 104. 2 | 190. 8
obmurmurat 155. 17

obortis 84. 9 | 125. 15 | 148. 15
oborto 223. 9
obrepens 208. 10
obruat 190. 10
obruet 69. 10
obrutus 2. 3
obſcœnam 49. 13
obſcura 212. 10
obſcuras 76. 6
obſequium 54. 6
obſervem 75. 5
obſes 12. 6
obſiſtere 124. 7
obſtas 232. 18
obſtat 12. 3 | 67. 7 154. 13 | 202. 14
obſtet 173. 10
obſtitit 136. 15 | 195. 5
obſtupui 160. 15 164. 9
obvertor 216. 13
obvia 83. 12
obviaque 63. 1 | 215. 8
obumbret 180. 16
occidere 103. 22
occidit 69. 16 | 72. 3
occubuit 95. 1
occulit 6. 5
occulte 186. 15
occultis 182. 16
occurramque 19. 18
occurrent 68. 17
occurrerent 167. 1
occurrit 130. 7
occurrunt 100. 15
ocellos 44. 11 | 106. 7
oculi 84. 9 | 97. 18 113 12.
oculique 220. 17
oculis 17. 1 | 19. 4, 18 | 45. 7 | 66. 7 94. 2 | 96. 11 | 98. 23 | 103. 7
oculo 183. 5
oculos 9. 7 | 28. 2 69. 1 | 93. 19 | 107. 5 | 115. 1, 2 | 125. 10
odi 66. 11
odia 67. 13
odio 233. 12
odioſo 207. 7
odiſſe 41. 9
odit 147. 5
Oechaliam 85. 7 | 94. 8
Oenea 95. 14
Oenides 25. 20 | 36. 7
Oenone 42. 3 | 43. 6, 13 | 46. 16 | 49. 9 | 50. 13
Oenone 43. 16 | 189. 4
Oeta 95. 7
offenderis 204. 13
offenſam 240. 20
offenſo 129. 4
offenſos 233. 4
offerat 227. 16
officii 132. 4 | 178. 9
officiis 70. 7 | 102. 18
officio 79. 4 | 186. 6 | 225. 6
officioſa 102. 8 | 196. 12
officium 54. 5 | 125. 19 | 200. 15 | 242. 18
Ogygio 99. 4
Oleniumque 203. 10.
olet 147. 14
olim 79. 15
olivæ 107. 17
olor 64. 6
omen 84. 16 | 127. 11 | 131. 13
omina 223. 3
ominaque 88. 6
omine 68. 15 | 187. 3 | 204. 13
omne 38. 14 | 58. 3 | 62. 4 | 97. 1 99. 17 | 113. 4 | 116. 6 | 150. 5
omnem 208. 17
omnes 8. 11 | 28. 5 38. 3 | 80. 1 | 114 11 | 145. 5 | 161. 3, 4 | 175. 8
omni 152. 5
omnique 145. 17
omnia 4. 10 | 7. 4 33. 4 | 66. 3 | 69. 13 | 82. 6, 7
omnibus 9. 5 | 137. 8. 191. 5 | 197. 7
omnis 129. 8 | 138. 9 | 194. 2 | 206. 3
onerare 150. 1
oneri 187. 11
onus 26. 10 | 61. 12 87. 15 | 92. 12 | 106. 10 | 215. 6
onuſque 33. 10 | 107. 14
opaca 151. 10
opacæ 159. 11
ope 33. 12 | 59. 16 123. 6 | 231. 10 232. 14 | 242. 3
opem 26. 4 | 51. 13 | 98. 4 | 107. 5 111. 2
operata 88. 1
operi 80. 8
operis 192. 8
operoſa 14. 15
operoſo 22. 15
opes 8. 8 | 18. 5 | 24. 2 | 25. 14 | 47. 1 | 74. 2. | 78. 4
opibus 190. 11
opis 52. 1
oporteat 159. 3
oportet 8. 1
oportuit 62. 17
oppida 158. 16
oppoſita 54. 14
oppoſitas 178. 8
oppoſiti 264. 11
oppoſitus 128. 18
oppoſuit 42. 5
oppugnant 36. 13
optabo 204. 9
optare 183. 15
optarem 184. 9
optas 183. 15
optat 124. 3
optata 232. 2
optavi 158. 18
optima 118. 2 | 222. 16 | 231. 17
opto 16. 11 | 157. 11 | 166. 5
opus 23. 3 | 104. 8 136. 16 | 142. 6 143. 10 | 145. 18 155. 10
ope 32. 10 | 34. 12 35. 6 | 37. 4 | 57. 11
oraque 51. 8 | 106. 22 | 112. 8 | 222. 6 | 288. 17
orabat 82. 9
orantis 171. 4
oras 154. 3
orat 115. 7
orba 26. 1 | 63. 14 83. 10 | 110. 10 237. 20
orbe 6. 7 | 10. 11 11. 1 | 35. 4 | 51. 14 | 63. 16 | 132. 13 | 144. 12
orbem 65. 11 | 86. 11
orbis 140. 14. | 177. 11
ordine 9. 6 | 79 8 97. 19 | 199. 3 228. 11
ore 4. 3 | 12. 14 30. 4 | 35. 2 | 71. 7 83 12 | 103. 9 105. 15 | 108. 10
Oreſtæ 77. 9 | 84. 15
Oreſte 78. 5
Oreſtes 84. 1
Oreſti 81. 1
origine 214. 7
origo 33. 7
oris 54. 11 | 95. 15 184 2 | 190. 17
oriunda 74. 17
Ormeni 89. 4
ornavit 93. 1
oro 41. 3 | 45. 9 64. 3 | 103. 20
orſus 115. 14
orta 106. 17 | 155. 13 | 158. 6
ortu 164. 17
ortus 168. 11 | 199. 2 | 229. 14 | 235. 5
oſque 58. 4
oſcula 17. 4 | 21. 14 | 27. 16 | 39. 10 | 45. 3 | 110. 7 124. 9
oſſa 6. 5 | 25. 10 26. 11, 12 | 37. 9 44. 4 | 59. 8 | 74. 14 | 85. 3 | 102. 17

oſſibus 34, 10 | 118. 12
oſtendi 164. 6
oſtendit 151. 1 | 164. 5
oſtendo 103. 19
oſtro 122. 7
otia 211. 8
ovem 111. 8
ovis 53. 2 | 60. 6 160. 3 | 200. 14

P

PAbula 59. 2
pacata 99. 21
pacatum 86. 11
pace 204. 17 | 233. 9
paci 74. 8 | 217. 7
pacta 10. 12 | 53. 5 | 56. 1 | 83. 15 101. 6 | 177. 14 184. 15 | 240. 3
pactamque 218. 5
pacti 225. 15, 19
pæne 9. 4 | 62. 1 127. 6 | 174. 7 176. 13, 15 | 182. 14 | 203. 1, 2 | 207. 8 | 236. 4
Pagaſæus 176. 1 215. 5
Palæmona 201. 11
paleſtrâ 165. 5
paleſtræ 206. 11
palato 149. 13
palla 238. 18 | 239. 6
Pallade 160. 13 165. 22
Palladios 185. 13
pallens 130. 7
pallentia 108. 7
pallet 241. 16
pullia 228. 16 | 239. 8
pallida 2. 11 | 117. 5 | 231. 12
palma 194. 14
palmis 97. 15
paludibus 60. 9
panda 53. 10 | 163. 6
panes 41. 7
par 164. 17 | 221. 6 | 225. 20 | 226. 10
parabis 128. 5
parante 83. 16
parantur 47. 9 | 115. 11 | 238. 11
pararis 78. 13
paras 29. 5 | 67. 6
parat 9. 5
parata 44. 7 | 83. 2
parati 102. 7
paratibus 165. 9
paratis 131. 4
paratur 189. 9
paravit 128. 23
parca 167. 7 | 234. 18
parcâ 109. 13
parcas 41. 3
parcat 39. 14 | 200. 12
parcatur 69. 7
parce 40. 14 | 44. 9 | 66. 13 | 74. 15 172. 9 | 195. 15 204. 15 | 214. 1 217. 5 | 224. 3, 5 239. 11
parcere 40. 14 | 128. 6
parceret 62. 6
parcis 217. 5
parcite 128. 15
parcius 78. 3
parens 26. 2 | 37. 12 | 57. 10 | 71. 13 123. 8 | 166. 9 191. 2, 8
parente 34. 4 | 73. 7 | 84. 3 | 94. 8 123. 8 | 239. 18
parentem 80. 3 | 85. 1 | 181. 5
parentes 194. 3 | 228. 7
parenti 63. 17 | 100. 3 | 134. 5
parentibus 232. 21
parentis 16. 1 | 38. 7. | 79. 18 | 136. 9 137. 3 | 139. 5 | 146. 15 | 190. 18
parentur 191. 15
pares 22. 16 | 133. 2 | 212. 2
Pari 126. 13 | 161. 11 | 192. 6
pari 87. 16 | 206. 5
Paridi 78. 12 | 128 10 | 165. 17
Paridis 159. 13 | 220. 11
pariens 235. 18
Paris 43. 13, 16 127. 15 | 128. 10 176. 12 | 180. 1 183. 16
pariter 23. 13 | 31. 6 | 86. 13 | 123. 8 125. 21 | 164. 13 196. 9 | 205. 7 232. 22.
pariterque 105. 7
paro 72. 12
Parrhaſis 201. 4
pars 23. 12 | 80. 2 14. 1 | 96. 14 | 116. 13, 15 | 127. 12 135. 2 | 141. 3 175. 9 | 185. 1 209. 1
parſque 73. 4
parta 63. 15 | 191. 12 | 236. 11
partaque 27. 10
parte 14. 6 | 54. 8 71. 16 | 101. 16 145. 17 | 151. 15 182. 12
partem 220. 7
partes 79. 16 | 204. 9
Partheniis 89. 3
partibus 60. 3
partis 8. 12
partu 159. 5 | 227. 15
parturit 123. 18
partus 74. 6 | 89. 4, 10 | 122. 16 228. 2
partus 191. 8
parva 20. 8 | 75. 12 | 83. 9 | 89. 12 147. 8 | 188. 16 221. 18
parvas 199. 4
parui 206. 8
parum 22. 9 | 34. 1 | 89. 1 | 110. 3 138. 16 | 234. 12 233. 18 | 239. 20
parva 22. 8 | 133. 7 | 163. 9
parvum 108. 13
parvus 218. 13
Paſiphae 33. 9
paſſa 28. 17 | 179. 12
paſſis 59. 7 | 188. 13
paſſo 221. 11.
paſſos 222. 2
paſſura 100. 13
paſſus 100. 6 | 207. 13
paſtor 46. 16
patens 58. 3
patent 19. 4 | 233. 9
patentia 72. 9
pater 7. 14 | 15. 4 28. 5 | 58. 14 | 60. 8 | 71. 13 | 79. 7, 15 | 80. 6, 10 | 83. 4, 9 | 88. 10 | 96. 9
paterque 69. 2 | 74. 18
paterer 163. 12
paterere 195. 14
paterna 38. 2 | 99. 23 | 109. 6
paternis 129. 3
paterve 212. 3
patet 7. 5 | 18. 9 152. 13 | 179. 18
pati 75. 14 | 100. 14
patiuntur 193. 6 227. 7
patiar 196. 3 | 212. 11
patiare 25. 7, 9 | 42. 7 | 166. 3 | 171. 14 | 224. 4
patienter 206. 4 | 222. 12
patientius 211. 7
patior 13. 14 | 93. 20
patitur 30. 18 | 98. 13
patrem 62. 11 | 138. 5 | 173. 2
patri 104. 6
patria 26. 14 | 27. 12 | 37. 2 | 96. 10

patriâ

patriâ 50. 7 | 56. 8 60. 10 | 211. 5
patriaque 26. 14 102. 19 | 171. 9
patriæ 16. 4 | 23. 12 | 26. 4 | 48. 3 96. 10 | 102. 16 145. 8
patriæque 145. 1
patriam 131. 5 | 189. 10 | 199. 13
patriamque 49. 11 72. 5
patrias 10. 4
patriique 24. 13
patriis 79. 12 | 138 17 | 139. 6 | 196. 8
patrios 3. 11 | 119. 6
patris 9. 13 | 61. 16 | 77. 3 | 85. 3 107. 16
patrium 73. 15
patrius 109. 1
patruelia 137. 11
patrui 85. 3
patruuſque 140. 13
patulo 160. 4
pauca 21. 5, 6 | 179. 13
paucaque 208. 13
paucis 209. 15 | 204. 5
paucos 231. 8
pavet 134. 15
Pavidas 24. 5
pavidi 228. 7
pavidum 216. 14
paviſſe 52. 1
pavit 90. 8
pauloque 192. 9
paulum 207. 9
pauper 46. 15 | 117. 14 | 167. 3
pauperi 46. 16
pax 86. 13
peccabis 212. 7
peccant 180. 9
peccas 212. 6
peccatum 224. 2
peccatura 183. 7
peccavi 239. 19
peccem 180. 15
peccemus 173. 7
pecces 157. 13
pecoris 200. 15
pecoriſque 8. 13
pectar 126. 9
pectendos 126. 1
pectora 23. 16 | 30. 16 | 46. 7 | 76. 7 97. 15 | 103. 17 107. 8
pectoraque 80. 14.
pectore 28. 16 | 54. 15 | 102. 2 | 117. 10 | 120. 6 | 121. 18
pectoribus 109. 6
pectoris 158. 7 | 159. 14 | 196. 15
pectus 3. 7 | 24. 6 28. 18 | 31. 1 | 96. 5 | 149. 14 | 150. 6 | 184. 11
pectuſne 155. 7
pecudum 88. 5
pecus 203. 10
pede 51. 2 | 86. 10 109. 10 | 234. 7, 8 235. 14
pedem 154. 4 | 161 16
pedes 25. 12 | 35. 4 | 91. 10 | 97. 20 114. 3 | 122. 4 139. 10
pedibus 92. 13 | 138. 17
pedum 160. 7
Pegaſides 144. 11
Pegaſis 42. 3
pejus 31. 4, 12 | 66. 12 | 97. 2 | 120. 18
pejuſque 63. 15
pelagi 158. 7. | 214. 5
pelagique 69. 5
pelago 17. 10 | 68. 5 | 118. 8
pelagoque 12. 1 | 30. 1
Pelaſgi 135. 3
Pelaſgiadas 86. 1
Pelaſgida 155. 17
Pelaſgo 191. 9
Pelaſgos 113. 5
Pelaſgum 116. 7
Peleus 28. 6
Peliæ 60. 3 | 119. 7
Pelias 27. 14 | 111. 8
Pelides 8. 3
pellere 10. 1 | 56. 12
pelleret 58. 15 | 93. 19 | 122. 1
pellice 45. 12 | 211. 8
pellicis 63. 7 | 94. 10 | 140. 10
pellimur 140. 14
Pelopeia 83. 1
Pelopeius 79. 1
Pelopen 80. 3
Pelopis 181. 4
Pelopiſque 80. 3
peltata 236. 13
penates 24. 13.
Penates 69. 9
Penatibus 92. 3
pendentem 55. 3
pendentia 45. 5 151. 7
pendet 4. 3 | 98. 6 214. 8
pendula 2. 7
Penelope 1. 1 | 8. 2
penitus 106. 13 214. 16
pennas 153. 13
pennis 105. 21
penſa 25. 5 | 91. 16 101. 4
penſare 20. 7
Pentheſilea 236. 14
pependit 92. 12 | 196. 4
peperis 61. 11
peperiſſe 191. 7
peperit 37. 12
pepigit 158. 17 226. 1
pepulit 121. 13
per 5. 8 | 9. 4 | 13. 1, 2, 5, 8 | 17. 4 22. 2, 13 | 23. 19 26. 11 | 32. 2, 6 36. 1 | 39. 7 | 41. 3 | 43. 4 | 44. 4 | 45. 16 | 46. 13 | 58. 5 59. 7
perque 13. 3 | 26. 13, 15, 16 | 74. 10 76. 3 | 81. 4 | 97. 12 | 133. 2, 3
peracta 238. 8
peractâ 235. 2
peracto 112. 13
peragit 146. 13 147. 3
permabulat 94. 13
percuſſus 96. 5
percutiente 36. 2
perdam 68. 11, 13
perdat 49. 12
perde 107. 10
perdendas 41. 6
perdere 29. 3 | 65. 3 | 115. 17 | 233. 14
perdiderim 65. 4
perdita 69. 11
perdo 58. 11
perdomuiſſe 121. 12
peream 188. 9
pereant 188. 1
pereas 67. 12
peregit 37. 13
peregrina 72. 11
peregrinam 6. 8
peregrinas 102. 15
peregrini 118. 1
peregrinis 82. 1
peregrino 7. 9
peregrinos 98. 1
peremptos 55. 7
perenne 81. 6
perennis 138. 8
pererras 140. 5
pereundi 100. 15
perfeci 208. 13
perfer 110. 18
perfida 224. 1
perfide 16. 4 | 69. 11 | 72. 8 | 99. 14
perfidiæ 63. 4 | 68. 8
perfidus 33. 11
perfracta 37. 9
perfruar 10. 18
perfruiturque 168. 14
perfruor 84. 6
perfundere 110. 5
perfuſa 141. 15
Pergama 4. 5 | 5. 13 | 39. 4 | 73. 13 189. 13 | 223. 15
Pergis 19. 16
periclo 176. 5
pericula 2. 8 | 7. 6 100. 7
periere 141. 5
perii 113. 9

periit 209. 20 | 212. 16
perire 20. 4 | 35. 10 | 95. 4 | 233. 6
periſſet 112. 11
perit 222. 16
perjura 223. 15|226. 5
perjuri 100. 10
perjuria 68. 17|224. 15 | 227. 9
perlege 42. 1 | 99. 9 | 157. 8
perlegis 41. 12 | 42. 1
perlucidus 152. 5
permaneam 42. 16
permanet 139. 1 166. 2
permiſit 79. 13 225. 7
permittet 79. 13
permittitur 240. 9
pernoctet 205. 11
perpetiar 222. 7
perpetuò 182. 1
Perſeo 145. 7
perſequiturque 87. 18
Perſeus 201. 5
perſolvam 58. 9
perſolvenda 58. 8
perſtet 158. 7 | 204. 18
perſuadere 216. 9 237. 9
perſuades 188. 11
pertimui 46. 2 | 120. 5. | 230. 11
pertimuiſſe 91. 1, 10 | 176. 6
pertulit 218. 8
pervenias 73. 16 216. 11
pervenit 86. 1
pervia 217. 9
pervigil 115. 2 117. 9
pervigilem 54. 1
pes 129. 4 | 198. 14
peſſima 43. 18
peſtis 90. 1
petam 190. 18 | 219. 16
petantur 156. 12
petas 174. 16 | 242. 2
petat 28. 17 | 33. 6
petatur 163. 18
pete 28. 15 | 29. 4 39. 3 | 153. 5
petebas 196. 17
petebat 2. 2
petemus 153. 9
petenda 128. 12 152. 12 | 241. 18
petendus 237. 8
peterem 162. 16
peterent 114. 7
peterere 220. 15
peteres 111. 2 | 237. 7
peti 166. 4 | 198. 16 | 219. 16
petiere 162. 7
petiit 111. 8 | 219. 3
petis 65. 11 | 73. 15 | 138. 3 | 184. 8 | 192. 13
petit 115. 7 | 171. 10
petita 73. 18 | 88. 6 158. 12 | 184. 4
petitum 179. 11
petitur 131. 11
peto 75. 12 | 123. 7 | 151. 3 | 195. 17
petulantius 170. 9
Phædra 34. 14
Phædræ 37. 6
Phaon 143. 5 | 148. 8 | 150. 7
pharetra 239. 11
pharetram 144. 7
pharetratæ 228. 12
Phaſiacam 112. 2
Phaſias 10. 5
Phaſida 176. 1 | 215. 19
Phaſidos 60. 19
Pheræas 52. 1
Phereclea 158. 4
Phocas 101. 1
Phœbe 148. 7 | 154. 1 | 229. 19
Phœbeque 82. 8
Phœbi 6. 16 | 101. 5 | 106. 17
Phœbo 153. 15
Phœbus 130. 1 | 144. 9 | 152. 13. | 154. 6
Phœnix 27. 17
Phryges 189. 8
Phrygia 94. 6
Phrygiâ 68. 18 | 163. 1
Phrygiæ 181. 7
Phrygias 78. 4 | 127. 10 | 167. 2
Phrygii 49. 14
Phrygiis 42. 3 | 190. 17
Phrygio 6. 3
Phrygios 171. 8
Phryx 167. 15, 17
Phryxeæ 60. 6
Phryxeam 111. 8
Phryxique 215. 3
Phthias 74. 17
Phthiis 24. 11
Phylleides 126. 5
Phylli 17. 8 | 20. 2
Phyllida 18. 1 | 20. 11
Phyllis 10. 9 | 14. 12 | 18. 2
pia 69. 6 | 71. 13 78. 5, 10 | 147. 6
piâ 193. 24
piæ 137. 14 | 141. 11.
piam 62. 13 | 134. 2, 12
piata 216. 16
pice 193. 7
piceis 115. 9 | 160. 2
picta 163. 10 | 234. 8
pictâ 239 11
pictos 113. 6 | 163. 8
piè 152. 1
pietas 38. 11 | 136. 15 | 138. 18
pietate 83. 3 | 119. 7
pietatis 141. 17
pigeat 90. 12 | 94. 16
pigebit 123. 19
pigendus 71. 16
piger 205. 4
piget 123. 20 | 134. 6, 12
pignora 14. 5, 6, 14 | 123. 2 | 204. 4
pignore 37. 14
pignoribus 62. 6
pignus 36. 8 | 95. 10 | 110. 3
pigrâ 238. 15
pinea 113. 10
pineta 163. 1
pingit 4. 5
pingues 92. 4
pingui 208. 8
pinguis 6. 3
pinu 51. 3 | 56. 7
pinus 201. 10
pios 178. 14
Pirithoi 37. 4
Pirithoum 37. 6
Pirithoumque 37. 6
Piſandrum 8. 9
piſcem 206. 13
piſcibus 200. 2
Pittheia 37. 1
Pittheidos 103. 3
pium 38. 13 | 125. 19
piumque 77. 4
placandi 221. 18
placare 234. 1
placeat 229. 7
placebam 145. 17
placebant 27. 9
placebas 34. 9 | 162. 13
placebat 155. 3 161. 5
placent 24. 13
placere 104. 6 | 139. 4 | 148. 10
placet 59. 1 | 199. 18 | 201. 6 | 229. 7 | 238. 4
placidæ 60. 3
placidas 210. 6 217. 9
placidi 155. 18
placido 162. 12 194. 13
placidum 210. 16
placitas 219. 17
placitis 183. 14
placuere 112. 3
placui 72. 13
placuiſſe 88. 9 134.

INDEX.

134. 5 | 147. 15
placuiſſet 83. 5
placuit 34. 3 | 83. 5
145. 7
plaga 113. 4
plangendo 103. 17
planget 175. 6
plangi 108. 21 | 149.
15
plangore 98. 17
planguntur 212. 9
planxi 46. 7 | 121. 1
plebe 159. 15.
plectitur 109. 18
plector 69. 14 | 233.
10
plectra 27. 1 | 154.
16
Plelones 160. 10
plena 2. 9 | 71. 4
82. 7 | 115. 6
plenâ 177. 14
plenas 25. 4
plenior 225. 6
plenis 31. 7
pleno 10. 11 | 159.
10
Pliada 166. 7
Plias 203. 10
plorantes 239. 9
ploret 46. 11
plumâ 180. 14
plumis 81. 10
plura 124. 9, 10
142. 1
plures 214. 14, 15
220. 1
plureſque 213. 7
plurima 41. 3
plurimus 12. 14 | 146.
4
plus 27. 17, 18 | 62.
3 | 79. 8 | 86. 9
105. 11
pocula 169. 10 | 170.
15
pœna 42. 8 | 70. 2
103. 15
pœnâ 224. 16
pœnaque 73. 8
pœnæ 21. 13 | 100.
16 | 139. 3
pœnam 123. 17
pœnas 13. 10 | 68.
8. | 71. 3 | 118. 10
230. 10
pœne 138. 4 | 155
4 | 164. 10
pœniteat 134. 13
pœnitet 14. 10 | 25.
11 | 73. 2
pœnituiſſe 179. 18
pœnituit 180. 1
poëta 236. 6
poëtæ 213. 7
poëtria 154. 1
pollice 91. 5 192.
18 | 207. 12 | 225.
3
pollicita 158. 2 | 165.
20
polliciti 61. 2 | 204.
4 | 227. 4 | 237.
18
Polluci 82. 2
pollutas 84. 14
polo 201. 4
Polybumque 8. 9
Polydamanta 47. 14
poma 168. 10 | 203.
3
pomaria 31. 7
pomi 230. 7
pomo 238. 1 | 241.
12
pompam 120. 16
pompis 91. 11
pomum 237. 1.
ponam 153. 15
pondera 21. 5 | 106.
9
pondere 22. 16 | 26.
6 | 49. 3 | 61. 2
92. 2 | 142. 1
151. 14 | 159. 8
190. 14
pondus 12. 12 | 49.
5 | 68. 15 | 153.
12 | 239. 8
pone 73. 19 | 160.
16 | 217. 11
ponent 67. 15
ponere 32. 8
ponetur 230. 5
ponimus 207. 21
ponis 207. 18
ponite 34. 6
ponitis 206. 10
ponitur 3. 11 | 119.
6
ponti 113. 4 | 201.
9
ponto 49. 13 | 194.
13
pontum 212. 11
pontus 68. 6 | 125.
14
ponuntur 214. 18
popoſci 51. 9
popule 43. 11
populeas 136. 6
populi 104. 12 | 152.
14
populo 89. 6 | 94.
7 | 141. 3
populos 55. 7 | 66.
2 | 74. 1
populum 60. 4 | 166.
16
populus 43. 9 | 90.
4 | 107. 20
porrectus 81. 11
porriget 194. 6
porrigit 19. 10
portante 158. 13
portas 72. 12
portent 19. 7
portet 149. 18
porticibus 235. 15
portu 178. 6 | 191.
6 | 193. 10 | 200. 8
portuque 14. 7
portubus 164. 1
portus 10. 2 | 17. 2
18. 4 | 62. 18 | 102.
19 | 140. 9 | 158.
8 | 172. 3
poſcenti 21. 7 | 102
10
poſco 158. 1 | 218. 5
poſcunt 75. 9
poſita 4. 4 | 169. 1
poſitas 238. 13
poſitique 35. 1
poſitis 26. 3 | 151.
17
poſito 269. 4 | 206.
14
poſitos 36. 6 | 102.
16
poſitum 107. 14
114. 17
poſſe 3. 3 | 65. 1
75. 14 | 104. 6
105. 6 | 115. 17
127. 14 | 128. 14
139. 4 | 148. 10
157. 10
poſſem 54. 3 | 165.
21 | 170. 9 | 221. 5
poſſes 98. 19
poſſeſſa 184. 7
poſſet 79. 8 | 127.
6 | 137. 9
poſſidet 40. 9 | 50.
4 | 105. 4
poſſum 180. 15. | 189.
3 | 201. 11 | 206.
2 | 220. 1 | 231.
16 | 242. 3
poſſint 47. 6 | 68. 3
181. 16
poſſis 29. 3 | 96. 12
133. 4 | 140. 1
154. 4 | 188. 11
208. 14
poſſiſne 220. 5
poſſit 41. 4 | 72. 17
132. 20 | 199. 13
207. 4
poſſum 99. 9 | 121.
19 | 126. 11 | 196. 21
poſſunt 132. 12
poſt 15. 9 | 118. 7
242. 15
poſtque 208. 11
poſteritate 177. 12
poſtmodo 225. 12
228. 17
poſtquam 99. 2 | 125.
13 | 149. 15 | 162
9 | 163. 11 | 217
21
poſtulat 75. 10
poſui 154. 1 | 169.
10
poſuiſſem 152. 9
potandas 167. 16
potens 51. 13 | 127
11 | 161. 10
potentem 123. 1
potenti 88. 9
potentia 181. 11
potentis 47. 5 | 121
16
poteram 106. 3 | 125
11 | 194. 3 | 237
10
poterant 102. 1 | 154
10 | 183. 8
poteras 50. 14
poterat 128. 16 | 165
16
poteris 140. 6 | 190.

poten

poterit 39. 4 | 43. 13 | 145. 11 | 189. 17
potes 7. 9 | 52. 4 53. 6 | 59. 13 | 61. 10. | 75. 16 | 92. 16 | 103. 7
poteſt 29. 10 | 89. 2 | 100.14 | 128. 15 | 148. 4 | 156. 4 | 198. 22
poteſtque 183. 9
poteſtas 115. 17
potiere 227. 3
potitur 141. 1
potiùs 29. 1 | 68. 14 | 74. 1 | 99. 1 120. 11 | 182. 2
potui 12. 10 | 14. 6 21. 13 | 77. 5
potuiſſe 57. 12 | 134. 17 | 149. 12
potuit 41. 1 | 62. 5 87. 10 | 109. 17
potus 170. 5
præbeat 41. 6 | 66. 16
præbebat 36. 3 | 196. 11
præbebimus 74. 7
præbebis 75. 5
præbent 29. 3
præbere 126. 1
præbet 131. 7
præbuerim 72. 16
præbuerunt 20. 6
præbuit 20. 12 | 42. 14 | 50. 12 | 76. 13
præceps 125. 1
præceptaque 184. 7
præcidere 225. 7
præcinctæ 135. 7
præcincti 34. 11
præcinctus 51. 3
præcipis 188. 1
præcipitanda 154. 10
præcipitata 97. 14
præcipiti 98. 10
præcipue 34. 9 | 86. 9 | 145. 18
præconia 91. 11 164. 5 | 189. 15
præcordia 96. 20 102. 1 | 222. 11
præcordiaque 164. 9
præda 3. 11 | 37. 10 | 83. 2 | 101. 10
prædicere 123. 17
præfecta 116. 11
præfers 180. 9
præfertur 89. 7
prægrave 92. 12
prælia 4. 4 | 125. 8 214. 1 | 233. 10
præmedicatus 112. 7
præmia 72. 4 | 138. 18 | 158. 1
præmoneo 129. 15
præmonuiſſe 191. 10
præmoriar 85. 5
præpediente 15. 18
præpedit 134. 16
præpetis 79. 12
præponere 48. 3
præpoſitura 31. 14
præpoſui 165. 11
præpoſuiſſe 16. 8 | 62. 62. 8 | 72. 14 | 185. 14
præpoſuit 37. 5
præradiat 61. 8
præruptâ 19. 14
præſens 162. 13 172. 1 | 174. 16 218. 27 | 238. 6
præſenſit 236. 5
præſente 229. 1
præſentem 237. 14
præſentes 192. 13
præſentia 211. 17
præſentiſque 28. 2
præſidet 13. 7
præſignis 32. 3
præſtante 23. 1
præſtat 134. 5 | 198. 4
præſtet 155. 13.
prætentaque 114. 3
præter 53. 5 | 74. 16 | 108. 11
præterer 114. 5 209. 9 | 235. 19
præteriine 239. 17
præterita 209. 19
præteritæ 227. 11
præterito 44. 10
prætulit 56. 6
prævalidæ 91. 8
prævius 199. 2
pecamur 208. 15
precantia 107. 19
precarer 210. 6
precari 40. 1 | 171. 13
prece 11. 14 | 25. 20 | 65. 1
preces 22. 14 | 58. 7 | 122. 11
precibus 25. 19 | 91. 11 | 155. 7
precibuſque 8. 3 | 195. 17
Precor 9. 6 | 10. 3 17. 13 | 24. 9 | 27. 15 | 40. 5 | 43. 11 52. 8 | 68. 13 | 74. 15 | 78. 3 | 110. 12
prematur 126. 9
preme 25. 16
premenda 102. 6
premendo 86. 9
premeres 113. 16
premeret 17. 2
premit 95. 14 | 147. 12
premitis 113. 6
premitur 87. 14
premunt 135. 12
prendere 203. 3
prenderet 22. 2
prenſuras 97. 10
preſſa 17. 4 | 73. 10 103. 12 | 107. 8 200. 4
preſsâ 27. 8
preſſas 151. 13.
preſsêrunt 69. 12
preſſimus 99. 12
preſſiſque 32. 5
preſſiſſe 87. 5
preſſit 106. 22 | 133. 2
pretio 23. 5 | 63. 4
pretioſa 67. 13 | 102. 4
pretioſaque 190. 13
pretium 51. 9 69. 6 | 141. 17
Priami 4. 7 | 22. 4 47. 2 | 190 1
Priamide 126. 13
Priamides 32. 11 156. 3
Priamo 159. 13 168. 7
Priamum 181. 8
Priamus 2. 1 | 47. 3 | 48. 1 | 190. 1
prima 30. 17 | 32. 3 | 33. 7 | 37. 11 45. 15 | 106. 5, 6 110. 4
primaque 69. 14 135. 2
primæ 141. 3 | 177. 1
primam 1. 8
primas 19. 10 | 171. 1
primis 83. 11 | 87. 7
primo 30. 4, 9
primû 56. 11 | 76. 7
primoque 85. 5
primordia 181. 7
primos 31. 1
primum 36. 9 | 97. 7 | 200. 9 | 228. 11
primus 129. 10 | 181. 10 | 184. 5 | 226. 1
prior 31. 9 | 46. 12 53. 9 | 79. 8 | 87. 1 115. 14 | 197. 3
priora 87. 4 | 211. 12
priorum 4. 13
privignæ 212. 13
privigno 38. 9 | 39. 6
priùs 109. 22 | 151. 19 | 148. 18 | 175. 13 | 210. 8, 15 241. 17
pro 3. 12 | 11. 7 26. 6, 7, 14 | 27. 9 | 34. 14 | 45. 12 55. 5 | 58. 22 | 62. 1
proavi 40. 10
proavo 168. 9
proavos 181. 1
proavum 80. 3
proavus 181. 3
probabas 27. 11
probari 185. 5
probaris 229. 13
probaſſe 218. 18
probat 16. 11 | 60. 7

pro-

probatâ 161. 15
probitas 189. 18
probris 189. 16
procedit 93. 7
procellis 67. 9
procelloſos 11. 8
proceris 163. 3
procerumque 60. 1
proceſſi 234. 7
proci 8. 6
procis 72. 13|184. 4
procruſtes 15. 5
procubuique 84. 8
procubuiſſe 122. 14 125. 16
procul 19. 7 | 34. 15 | 109. 9 | 131. 16 | 153. 10 | 162. 14 | 186. 17
procurro 19. 19
prodar 240. 15
proderit 79. 14
prodeſt 5. 9 | 68. 7 202. 13 | 237. 11
prodidit 62. 11 | 97. 5
prodigiumque 92. 5
prodis 106. 21
prodita 100. 4 | 102. 12
proditis 232. 16
proditur 108. 2 157. 4
proditus 5. 2 | 117. 17
producetque 132. 5
produxi 111. 6
profanas 72. 19
profecturis 49. 10
profectus 186. 17
proficiant 220. 9
profitenda 237. 7
profudi 108. 11
profuerint 224. 20
profugum 154. 4
profugusque 40. 7
profundi 198. 3 210. 1
profundo 81. 5
profundum 45. 13
profuſis 99. 11
progenuere 67. 4
progreſſa 32. 3
prohibe 49. 12
prohibent 131. 3
prohibente 131. 15
prohibentibus 8. 9
prohibet 42. 1 | 180. 10 | 198. 11
projectæ 110. 17
projectam 19. 17
projicit 239. 3
prolemque 61. 13
proles 154. 17
promiſerat 79. 7
promiſerit 157. 11 165. 1
promiſit 173. 8|199. 12 | 226. 3
promiſſam 217. 12 230. 14
promiſſi 58. 8 | 238. 8
promiſſique 241. 19
promiſſis 190. 12
promiſſo 235. 10
promiſſum 10. 10 222. 20
promiſſus 12 15
promitte 48. 5
promittere 204. 3 228. 3 | 237. 17
promittes 228. 3
promittit 181. 15
promptior 130. 20
promptum 94. 4
prona 199. 11
pronuba 18. 13 | 56. 3
pronurus 189. 14
prope 108. 1 | 196. 2 | 209. 5 | 235. 3
propellit 232. 20
propero 43. 15
properabam 234. 15
properas 232. 3
properantibus 12. 3
properas 138. 8 140. 7 | 192. 15 210. 2
properata 199. 3
properataque 39. 13
properes 129. 16
propior 22. 12 | 46. 3|120. 8 | 126. 2
propioraque 198. 5
propiore 174. 20 202. 17
propius 202. 17
propoſiti 236. 10
propoſitumque 163. 13
proprio 232. 16
propter 25. 17 |232. 9 | 237. 8
propulſæ 58. 1
prora 46. 1
proræ 194. 1
proſcindere 186. 1
proſequar 110. 9 191. 15 | 205. 15
proſequitur 72. 2
proſequor 45. 7 114. 15
proſint 151. 3 | 240. 2
proſit 67. 7
proſocer 25. 2
proſpectu 98. 8
proſpera 162. 1 214. 12
proſpiciens 99. 5 160. 6 | 207. 7
proſpicimus 208. 15
proſpicio 19. 6
proterva 51. 2 | 83. 4
proterve 105. 2
protervis 182. 9
protervus 179. 13
Proteſilae 125. 4
Proteſilaus 125. 8 128. 20 | 132. 18
protinus 10. 8 | 19. 8 | 54. 15 | 68. 17 97. 15 | 121. 1 142. 4 | 153. 5 160. 20
proveniunt 143. 10
prout 241. 23
proxima 182. 1 185. 12
prudens 51. 16|236. 18
prudenſque 237. 25
pruinâ 97. 7
publica 201. 2
pudenda 48. 4
150. 3
pudendus 44. 10
pudentes 221. 3
pudet 75. 1|150. 17 147. 17 | 176. 6 183. 2 | 209. 10 233. 3 | 239. 5
pudibunda 108. 11
pudica 62, 10 | 180. 9
pudicis 8. 3 | 88. 1
pudicitia 48. 10
pudicitiæ 172. 18
pudicum 65. 3
pudor 9. 1 | 30. 5 40. 7 | 71. 3 | 93. 9 | 106. 7 | 107. 2 150. 5
pudore 54. 13 | 71. 10 | 147. 2 | 192. 11 | 236. 7
pudorem 20. 7|108. 6
pudori 87. 3
pudoris 71. 4 | 178. 13|181. 17 | 184. 14 | 242. 14
puduit 30. 6 | 89. 13 | 149. 16
puella 10. 7 | 23. 4 28. 8 | 77. 8 | 78. 10 | 83. 12 | 102. 12 | 116. 16 | 149. 2 | 167. 14 | 183. 10. | 192. 10 | 193. 2 | 202. 8
puellæ 4. 2 | 23. 1 52. 5 | 90. 5 | 116. 13 | 137. 15 | 143. 12 | 146. 5 | 162. 5 | 217. 5 | 233. 15
puellam 14. 15 | 27. 5 | 139. 3
puellares 97. 20
puellas 37. 11 | 41. 9. | 91. 1 | 219. 17
puellis 1. 3 | 130. 3 | 180. 7 | 206. 7 212 15
puer 9. 3 | 69. 9 87. 8. | 88. 10|96. 11 | 109 15 | 148. 12 | 162. 2
puerilibus 52. 7
pueris 120. 13

puero 69. 7 | 100. 2
pugna 27. 4 | 128. 13
pugnabit 132. 8
pugnæ 94. 16
pugnant 215. 3
pugnare 27. 3 | 40. 3 | 128. 5
pugnares 7. 2
pugnas 22. 9
pugnat 128. 19 212. 8 | 226. 15
pugnamus 188. 15
pugnet 84. 8 | 128. 9
pulcherrima 24. 17 83. 19 | 106. 17
pulcherrime 38. 5
pulchræ 161. 13
pulchrior 161. 14
pulſa 190. 20
pulsâ 94. 9
pulſat 103. 8 | 233. 2
pulſata 15. 8
pulſo 207. 20
pulſu 160. 7
pulſum 92. 14
pulvere 32. 9
pulvino 216. 20
pulvis 35. 2
punica 73. 10
puppe 103. 5 | 155. 15 | 158. 4 | 176. 1 | 215. 16 | 234. 16
puppes 13. 11 | 24. 12 | 216. 5
puppibus 216. 2, 8
puppique 155. 11
puppim 6. 8 | 49. 13 | 112. 15
puppis 11. 12 | 99. 18 | 112. 5 | 129. 13 | 163. 8 | 205. 2
puris 170. 13 | 197. 5
purpura 46. 1 | 120. 13
purpureis 235. 4
purpureo 40. 12 47. 8
purpureos 114. 12 137. 1
pura 25. 19 | 128. 4 | 187. 8
putabam 120. 5
putabas 237. 7
putant 27. 1 | 152. 6
putare 132. 12
putarem 98. 11
putares 108. 15
putaret 174. 1
putas 172. 16 | 192. 2 | 231. 1
putat 16. 12 | 90. 6 | 195. 2 | 232. 17 | 233. 8
putavi 11. 7 | 14. 13 | 11. 1
putem 185. 4
putes 69. 4 | 94. 8 135. 17 | 176. 17 180. 12 | 204. 3 208. 5, 8 | 216. 6
putetur 109. 7
puto 18. 1 | 127. 14 | 168. 3 | 181. 1, 2 | 200. 10 | 210 3 | 224. 14 | 230. 13
Pigmalionis 74. 2
Pylo 6. 13
Pylon 6. 12 | 9. 5
Pyrrhæ 153. 1, 3
Pyrrhe 77. 8
Pyrrhiades 143. 11
Pyrrho 79. 20
Pyrrhus 28. 6 | 77. 3 | 79. 16 | 84. 3

Q

QUA 13. 12 19. 10 | 29. 7 | 43. 10 44. 1 | 70. 9 | 75. 11 | 81. 11 | 87. 16 104. 1 | 141. 11 151. 15 | 167. 6 192. 10. | 199. 9 242. 3
quâ 23. 7 | 18. 13 30. 5 | 43. 2 | 63. 4 | 93. 5 | 100. 11 103. 7
quà 18. 9 | 45. 8 51. 4 | 86. 12 | 99. 9 | 126. 11
quaque 14. 4 | 19. 4 | 20. 5 | 59. 16 175. 5 | 182. 12
quaque 108. 16 201. 10
quaque 48. 10
quæ 6. 6 | 7. 9, 11 10. 7 | 11. 3, 5 13. 7 | 14. 11 | 18. 2, 3, 7 | 23. 6, 14 24. 2, 16 | 25. 6 26. 15 | 30. 6
quæque 32, 12 | 46. 12 | 65. 8 | 69. 4 92. 9 | 119. 3 121. 13 | 134. 8
quæcunque 7. 6 | 14. 14 | 12. 7 | 51. 3 | 100. 14
quæquam 26. 9
quælibet 36. 6 | 62. 16 | 89. 2
quæras 30. 14 | 37. 13 | 69. 15 | 166. 7
quærat 27. 3 | 60. 10 | 63. 16
quærebant 21. 12
quærenda 65. 11
quærens 164. 16
quærenti 2. 6 | 128. 11
quærere 4. 10 | 189. 6
quæreret 170. 4
quærimus 55. 10 61. 15 | 122. 4 123. 9 | 208. 3
quærit 74. 5 | 147. 4
quæritur 59. 11 168. 10 | 242. 4
quæro 207. 16
quæſierunt 51. 2
quæſita 65. 12 | 87. 3
quæſo 173. 6 | 204. 16 | 224. 15
quæſtaque 66. 12 237. 18
quævis 174. 13
quale 67. 5
qualem 167. 12 241. 11
qualemque 105. 13
quales 221. 4
qualia 169. 4
qualibet 14. 6
quales 5. 11 | 9. 4 236. 14
qualiſque 229. 9
qualiter 94. 6
quam 21. 1 | 24. 11 28. 10 | 45. 4 | 100. 12 | 123. 12 | 128. 10 | 143. 12, 17
quàm 7. 10 | 27. 7, 17, 18 | 49. 5 53. 9 | 63. 17 | 68. 13 | 76. 5 | 86. 9 87. 7, 13 | 93. 6
quamque 6. 10. 65. 16 | 99. 6 | 161. 2 | 231. 11 | 232. 8
quamlibet 22. 4 53. 7 | 110. 14 221. 15
quamprimum 187. 2
quamvia 21. 8 | 24. 1 | 41. 9 | 50. 5 66. 11 | 67. 11 92. 6 | 130. 17
quando 2. 8 | 66. 1 130. 13, 15 | 180. 2
quamquam 150. 9 209. 8
quanta 54. 4 | 73. 14 | 114. 18
quanto 212. 9
quantò 93. 5 | 154. 9 | 194, 11
quantum 43. 7 | 49. 14 | 53. 3
quantùm 132. 13 164. 11 | 240. 9
quantumque 222. 11
quantus 23. 15 | 232. 6
quare 27. 3 | 143. 1 | 185. 8 | 238. 11 | 241. 5
quartus 174. 22
quarum 89. 6 | 130. 4 | 213. 6
quas 6. 15 | 33. 1 47. 6 | 71. 4 | 79. 15 | 103. 20 | 106. 11 | 109. 11
quaſcunque 21. 3
quaſdam 186. 12
quaſque 10. 13 132. 8

quaſſus

quaſſus 108. 8
quaſvis 167. 4
quater 11. 7 | 71. 7
quatit 85. 2 | 136. 6 | 195. 18
quatitur 108. 6
queam 119. 14
quem 38. 8 | 72. 14 | 74. 7 | 79. 13 86. 3 | 87. 9. | 103. 8 | 105. 24
quemque 34. 13 194. 4
quemquam 220. 12
querar 21. 6 | 81. 10 | 83. 8 | 140. 12 | 205. 6
queraris 219. 14 222. 18
querebat 200. 5
querela 7. 3 | 11. 4 | 130. 8 | 178. 12
querelis 147. 9
querentes 72. 13
querere 45. 1
querereris 210. 3 219. 4
queri 17. 6 | 21. 5 139. 7 | 197. 16 204. 15 | 234. 14
querimur 199. 4
queritur 138. 16 242. 6
queriturque 88. 9
queror 10. 10 | 12. 8 | 42. 4 | 54. 5 66. 12 | 85. 8 132. 20 | 138. 1
querulis 46. 9
queruntur 97. 8 151. 18
queſta 189. 2
qui 9. 10 | 10. 3 | 12. 16 13. 4 | 16. 10 17. 9, 14 | 22. 2 | 25. 13 | 26. 14 28. 16, 17 | 39. 14 40. 9, 12
quî 190. 3
quique 12. 14 | 92. 11 | 117. 12 | 127. 10 | 141. 4 | 146. 3 | 213. 13
quia 11. 9 | 14. 13 20. 5 | 22. 5 | 38. 9 | 63. 6 | 65. 1 68. 9 | 87. 11
quibus 176. 16 | 186. 7 | 202. 7 | 220. 17 | 223. 8 | 229. 21 | 235. 9
quicquamne 81. 1
quicquid 12. 3 | 35. 8 | 42. 7 | 69. 3
quicunque 190. 5
quid 5. 9 | 7. 4 8. 9 | 12. 9 | 17. 13 | 22. 8 | 25. 11, 14 | 27. 9 | 35. 11 40. 4, 6 | 46. 5 48. 1
quidem 38. 1 | 63. 5 | 66. 9 | 103. 15 157. 1 | 158. 1 164. 5, 15
quidve 224. 20 236. 12
quidquid 30. 7 | 120. 11 | 164. 5 | 195. 3. | 217 3 | 235. 20
quidlibet 75. 2
quies 136. 18
quieſcat 123. 6
quin 24. 3 | 70. 3 121. 5 | 137. 7 151. 17 | 162. 16 170. 9
quinque 22. 17
quintus 80. 4 | 181. 10
quis 2. 12 | 19. 6 24. 8 | 27. 3 | 42. 5 | 43. 1 | 48. 2 50. 8 | 65. 13 | 78. 7 | 100. 10
quiſque 13. 9 | 131. 8 | 215. 2
quiſquis 3. 6 | 6. 8 16. 12 | 129. 1 229. 7
quo 6. 7 | 13. 13 14. 5 | 23. 8 | 25. 6 | 31. 9 | 34. 7 40. 9 | 63. 3 | 66. 10 | 97. 5, 6 | 107. 12 | 109. 16
quò 19. 11 | 30. 15 67. 6, 7 | 73. 15 95. 5 | 98. 15 | 99. 15 | 120. 8 | 123. 19 | 126. 4 | 129 16
quocunque 133. 5
quod 5. 10 | 12. 11 13. 1, 2 | 14. 7 16. 3, 8 | 21. 7 24. 5 | 29. 2, 10 31. 11 | 35. 13 40. 9, 10, 11
quòd 58. 11 | 63. 9 83. 19 | 85. 4 116. 7 | 122. 11 139. 3 | 141. 7 157. 9 | 180. 11 181. 1
quodque 17. 6 | 23. 1 | 101. 6 | 136. 2 | 198. 20 | 219. 14
quodcunque 29. 9 38. 13
quodlibet 117. 18
quolibet 214. 6
quondam 49. 7 | 83. 5 | 141. 9 | 165. 19 | 195. 11 | 223. 7 | 229. 4, 11
quoniam 19. 16 | 103. 13 | 112. 5 | 152. 11 | 217. 9 | 126. 15 | 229. 7
quoque 6. 14 | 11. 5 21. 8 | 25. 8 | 26. 19 | 28. 5 | 29. 10 32. 1 | 34. 3 | 36. 9 | 41. 11 | 48. 9
quorum 14. 1 | 114. 2 | 116. 1
quos 8. 5, 11 | 22. 13 | 29. 3 | 38. 2 62. 1 | 93. 6 | 122. 1 | 123. 17
quoſcunque 74. 11
quoſque 63. 8
quot 141. 5
quota 116. 13
quotacunque 127. 12
quoties 45. 1, 3 | 91. 7 | 98. 3 | 122. 18 128. 5 | 167. 3 170. 3, 5
quotieſque 127. 3
quum 128. 19

R

RAdiabat 197. 11
radiantibus 84. 5
radiis 40. 11 | 115. 10 | 197. 5
radixque 51. 13
rami 151. 17
ramis 31. 7
ramiſque 107. 17
ramos 152. 7
rapax 119 1
rapere 127. 7
raperes 117. 16 | 148. 5
raperet 78. 2
rapi 21. 16 | 50 12 | 165. 16 | 179 8
rapiat 78. 7 | 128. 10
rapidarum 110. 1
rapidis 87. 12 | 101. 10 | 195. 7
rapido 51. 2 | 68. 15 73. 12
rapina 81. 8 | 148. 6 165. 4
rapinæ 220. 13
rapit 155. 6
rapta 21. 1 | 50. 21 54. 2 | 82. 4 | 97. 16 | 121. 4 | 145. 16 | 175. 11
raptâ 78. 8 | 126. 17
raptam 48. 3 | 84. 3
raptamque 138. 7
raptim 199. 3
rapturo 195. 13
raptus 125. 3
rapuere 34. 5 | 50. 1 219. 17
rapuit 165. 7 | 174. 21 | 176. 3
rara 180. 9 | 183. 9 240. 13
rari 98. 5
raris 180. 10
raſilibus 91. 4
rata 157. 11 | 162. 1 | 230. 8
rate 99. 21

ratem

ratem 75. 6 | 97. 4
98. 18 | 103. 21
ratemque 99. 19
rates 11. 2 | 44. 8.
47. 10. | 78. 13.
129. 13 | 131. 12.
163. 16 | 193. 8
ratis 46. 3 | 234. 8
ratus 51. 11
raucis 98. 6 | 194.
16
re 223. 3 | 186. 17
rea 134. 4 | 141. 8
ream 134. 5
rear 181. 11 | 221.
4
rebus 8. 12 | 37. 8
157. 5 | 273. 9
185. 10 | 206. 2
recens 89. 7 | 188.
16
recenſe 93. 3
recenſes 192. 3
recentia 132. 7
recepi 12. 11 | 57.
3 | 70. 5 | 176. 13
recepta 25. 15 | 54.
8 | 101. 18 | 115.
4 | 157. 9 | 162. 3
213. 5
recepte 214. 16
receſſiſſet 165. 9
recidit 136. 12
recincta 18. 12
recipi 157. 10
recluſis 78. 7
recolo 49. 7
recordor 100. 13
recrevit 11. 1
recta 43. 8
recti 226. 13
recumbis 140. 2
recumbo 169. 17
recurreret 43. 14
recurrite 43. 15
recurſus 57. 7
recurvas 35. 3
recurvo 100. 5
recuſarem 160. 19
recuſes 27. 3
recuſet 47. 3
reddamus 33. 5
reddar 2. 9
reddat 6. 10
redde 99. 12 | 123.
3, 12 | 221. 20
reddebant 98. 2
reddenda 47. 13 | 165.
13
reddere 106. 3 | 159.
10 | 222. 20
reddi 207. 4
reddidit 165. 7 | 179.
17 | 201. 10
reddita 50. 9 | 82.
3
redditur 193. 10
redeamus 215. 9
redeas 10. 8 | 17.
11
redeat 155. 5
redemit 180. 17
redeo 199. 10, 12
236. 1
redi 214. 17
redibit 155. 5
rediere 3. 10
redière 125. 21 | 198.
1
redierunt 234. 9
redii 179. 12
rediit 55. 3 | 125.
21 | 215. 18
redimicula 90. 11
redimire 90. 3
redimita 61. 7
redire 128. 14
redirem 22. 13
redires 53. 5
rediret 191. 1
redis 12. 6 | 155.
11
rediſti 45. 11 | 61. 3
redit 226. 16
reditque 150. 2
redite 131. 8
reditu 12. 8
reditum 215. 5
rediture 45. 11
rediturus 187. 2
reditus 10. 17.
153. 1
reditusque 24. 13
reduce 84. 3
reducem 130. 23
reduci 53. 1 | 83.
17 | 127. 2 | 132.
9
reducis 61. 4
reducunt 2. 5 | 150.
7
redundabat 92. 3
refeci 13. 11
refecit 125. 18
refer 110. 13 | 123.
4 | 181. 8 | 229.
4
referam 8. 11 | 81.
9 | 89. 4 | 119. 7.
140. 11 | 197. 1.
207. 17
referas 79. 18 | 103.
16 | 132. 6 | 228.
11
referat 132. 14
referebat 234. 11
referens 170. 6
referes 130. 17 | 163
17
refero 95. 3 | 629.
7 | 241. 12
referoque 97. 11
referre 11. 8 | 105.
6 | 130. 20 | 132.
20 | 133. 4 | 154.
4 | 160. 11 | 209.
10
referrent 155. 9
refert 62. 13 | 66.
8 | 159. 12 | 168.
11 | 175. 10 | 232.
20
referunt 33. 9
reflexi 170. 3
reformida 110. 16
refoviſti 107. 8
refrænat 56. 5
refugi 203. 4
refugit 136. 16
regales 126. 6
regalia 40. 5
regat 16. 10
regebat 80. 1
regerent 100. 6
Reges 238. 3
Regi 18. 18 | 21. 7
regia 4. 7 | 5. 8.
16. 15 | 40. 16.
47. 1 | 56. 10.
108. 4
regius 187. 10
regina 111. 1 | 175.
3
regionibus 150. 9
regibus 162. 2
regno 8. 17 | 9. 11.
37. 1 | 38. 2, 12
55. 5 | 65. 8 | 70.
6 | 85. 2 | 105. 4
regnant 8. 7
regnat 30. 8
regnata 100. 3
regni 127, 12 | 158.
16
regno 121. 9
regnoque 140. 13
regnum 114. 13 | 117.
17 | 184. 17 | 185.
15
Regum 235. 15
rejicioque 240. 18
relabere 103. 21
148. 13
relata 159. 6 | 236.
16
relicta 2. 5 | 16. 2.
24. 12 | 37. 10.
43. 13 | 69. 16.
89. 6 | 100. 14
relictam 103. 1 | 187.
15
relicti 121. 7
relictus 59. 13
religer 101. 3
relinquar 25. 9
relinquas 73. 3
relinquat 63. 15
relinquere 65. 5
relinques 24. 7 | 189.
11
relinquis 216. 1
relinquit 40. 7 | 125.
5 | 136. 13
relinquo 72. 5 | 84.
13 | 232. 3
relinquunt 21. 15
reliqui 117. 17 | 118.
3 | 123. 3
relucet 130. 11
reluctantem 59. 3
remige 29. 5
remigiumque 13.
13
reminiſcor 164. 11
remis 24. 11 | 45.
6 | 124. 7 | 205.
9 | 216. 6 | 234.
17
remiſit 33. 3 | 207.
9
remiſsâ 74. 1
remiſſis 216. 19
remittes 241. 19
remittite 145. 7

remo 16. 13 | 147. 3
remoque 129. 17
remorante 159. 7
remorum 122. 22
remota 239. 2
remoto 224. 23.
remotus 202. 15
removete 127. 1
remus 175. 2
renuente 183. 5
renui 77. 5
reor 186. 10, 11 200. 2
reparabilis 48. 9
reparat 35. 14
repellas 24. 1
rependis 91. 16
rependo 145. 4
repercuſſæ 197. 11
reperta 223. 6 | 242. 9
repertor 52. 1
repetam 28. 13 | 72. 3
repetas 218. 7
repetenda 73. 13 78. 15
repetens 228. 1
repetere 177. 7
repetiſſe 22. 9
repetita 45. 3 | 175. 13 | 232. 5
repetitor 78. 9
repeto 99. 7 | 172. 7 | 192. 13
repetoque 199. 7
repetor 22. 6
replebam 98. 17
reportas 74. 11
repoſcitur 47. 11
reprehendere 220. 11
reprehenſor 190. 9
reprehendo 107. 3
repugnat 224. 9
repuleris 227. 1
repulſa 226. 11 | 257. 4
requie 35. 13
requiem 75. 9
requievimus 42. 13
requiras 143. 1
requirebas 83. 20
requirens 224. 19
requirere 57. 3
requirer 228. 1
requiro 200. 15
rerum 16. 1 | 38. 5 | 93. 5, 7 | 186. 7
rerumque 84. 11
res 2. 9 | 26. 1 | 54. 5 | 61. 10 | 123. 3 | 175. 14 | 202. 18 | 215. 13
reſque 187. 3
reſcribas 1. 2
reſcribendi 178. 2
reſcribere 231. 11
reſecandaque 6. 2
reſedit 188. 16
reſeranda 39. 7
reſervor 141. 7
reſidens 155. 15
reſiſtit 45. 14
reſiſtunt 130. 19
reſolvet 132. 9
reſorbet 119. 3
reſpergi 72. 18
reſpice 10. 5 | 28. 7 89. 11 | 122. 15 226. 8.
reſpiciens 199. 8
reſpicietque 132. 8
reſpondent 154. 15
reſtabat 101. 9
reſtant 5. 13. | 220. 3
reſtas 141. 3
reſtat 65. 15 | 198. 6 | 242. 20
reſtiterim 228. 14
reſtitit 106. 15
reſupinus 170. 19
reſurgunt 238. 15
retenta 92. 16. | 108. 12
retento 97. 1
retia 32. 5 | 43. 3 241. 2
reticenda 209. 9
reticetur 225. 15
retinacula 68. 5
retinebat 198. 13
retinens 206. 11
retinente 124. 5
retinentibus 19. 9
retorquet 89. 10
retrò 43. 15
retulerat 4. 11
retulit 5. 1 | 161. 16 | 186. 12
revaleſcere 242. 3
revelat 108. 3
revellit 60. 6
reverentia 42. 11 215. 13
reverere 38. 7
reverſuri 129. 6
revertendi 7. 13
revertere 98. 15
reverteris 119. 5
reverti 22. 1 | 131. 5 | 132. 5
revixi 107. 13
revocantis 131. 13
revocare 129. 1
revocas 169. 18
revocavit 235. 5
revoca 131. 13
reus 174. 18 | 222. 15
Rheſumque 5. 1
Rhodope 18. 9
Rhodopeia 10. 9
ride 217. 3
rideat 122. 6, 7
rigent 19. 14
rigente 46. 8
riget 49. 6 | 155. 8
rigida 26. 4
rigido 34. 14 | 45. 5
rigidumque 34. 13
rigor 35. 1
ripa 43. 9 | 139. 5
ripæ 43. 15
ripis 94. 17
riſerunt 45. 2
riſit 161. 11
riſum 169. 14 | 187. 5
rite 71. 4
robora 67. 4 | 68. 2 | 163. 5 | 177. 5
robuſto 91. 5
roga 47. 14
rogabas 241. 23
rogabat 108. 16
rogabis 227. 15
rogabo 27. 15
roganda 63. 2
rogando 163. 13
rogantia 219. 13
rogantibus 231. 15
rogas 18. 2
rogat 115. 2
rogatur 233. 17
rogatus 6. 9
rogam 207. 15
rogi 165. 18
rogis 59. 8 | 76. 11 141. 14
rogo 29. 2 | 110. 17
rogos 56. 2 | 149. 18
rogus 109. 12
rorantur 148. 15
roratis 212. 12
rore 147. 14
roſam 31. 8
rota 200. 4
rotis 82. 1
rubebas 223. 1
rubor 34. 12 | 224. 8 | 239. 6
rubore 141. 13
ruboris 222. 10
rude 31. 1
rudes 7. 11 | 72. 12
rudimentum 48. 3
rudis 106. 20 | 186. 3
rugoſo 43. 12
ruina 113. 8
ruinoſas 6. 5
ruis 163. 17
ruitis 131. 8, 9
rumor 164. 15
rumpam 34. 15
rumpere 194. 8
rumpor 80. 13 | 169. 7
rude 43. 2 | 194. 19
rupi 51. 7
rupique 21. 15 | 46. 7
rupibus 67. 3
rupta 167. 14
ruptis 54. 15
rure 167. 14
rurſus 224. 23 | 241. 21
rus 306. 9
ruſtica 7. 10 | 36. 10 | 38. 12 | 172. 15 | 178. 12, 13
ruſticitas 188. 12

ruſticitate 221. 3
ruſticus 169. 6
rutilo 24. 10
ruunt 8. 6 | 120. 7

S.

SAcer 18. 10 | 152. 6
ſacerrima 96. 3
ſacra 13. 8 | 69. 12 72. 10, 19 | 107. 19 | 108. 3 | 116 3
ſacram 46. 9 | 57. 13
ſacrata 74. 4
ſacratus 71. 5
ſacris 107. 20 | 116. 11 | 134. 8
ſacros 53. 10
ſæpe 11. 7, 13. | 12. 1 | 13. 2 | 20. 3 22. 1 | 32. 9 | 36. 5 | 42. 13, 15
ſæpius 26. 8
ſæva 62. 2 | 222. 1 | 223. 6 | 226. 19 | 233. 17 | 240. 6
ſævaque 128. 18
ſævæ 67. 4 | 231. 2 | 238. 9
ſævas 32. 2 | 100. 20
ſævaſque 134. 13
ſævi 76. 8 | 114. 1
ſæviet 122. 16
ſævior 42. 2
ſævis 104. 11 | 124. 8 | 195. 9
ſævit 39. 14
ſævitiæ 69. 5 | 207. 9
ſævum 210. 9
ſævus 137. 3
ſagitta 176. 18
ſagittâ 172. 5, 7
ſagittæ 229. 21
ſagittas 74. 9
ſalebroſa 36. 11
ſalientem 225. 3
ſaltem 44. 9 | 98. 19 | 156. 1
ſaltibus 41. 5
ſaltus 43. 1 | 50. 4
ſalva 165. 16 | 223. 16
ſalvam 223. 16
ſalubres 35. 1
ſalubrior 154. 7
ſalvis 3. 12
ſalvos 58. 8 | 204. 7
ſalus 230. 1
ſalutatis 235. 10
ſalute 53. 8 | 227. 3
ſalutem 29. 7 | 124. 3 | 156. 3 | 193. 1 | 206. 1
ſalutiferam 239. 12
ſalutis 103. 15 | 115. 15 | 232. 9
ſalvus 227. 2
Samiique 8. 5
ſanciat 63. 2
ſancta 229. 1
ſane 178. 13
ſanguine 3. 4 | 6. 3 8. 12 | 23. 7 | 76. 4 | 134. 15 | 167. 15 | 230. 4
ſanguinea 127. 16
ſanguineam 175. 6
ſanguineumque 105. 6
ſanguinis 22. 12 24. 6 | 49. 14 138. 16
ſanguinolenta 23. 16 56. 6 | 69. 2 137. 10
ſanguis 28. 16 | 95. 2 | 96. 6 | 128. 16 | 136. 3
ſaperem 192. 9
ſaperes 155. 10
ſapiant 183. 16
ſapias 48. 5 | 226. 18
ſapiens 36. 4
ſapienter 12. 9 | 233. 13
ſapit 192. 10
Sappho 152. 3 | 154. 1 | 155. 17
Sapphus 146. 5
ſarcina 24. 14 | 71. 13 | 83. 14 | 89. 12
ſarcinaque 31. 2
ſat 115. 17
ſatelles 109. 1
ſatiaverit 222. 11
ſatis 13. 10 | 14. 6 18. 8 | 46. 5 | 69. 8 | 93. 14 | 106. 8 | 139. 3 | 150. 10
ſaturatas 126. 7
Saturno 38. 12
Satyri 41. 7 | 51. 1
ſaucia 114. 17 | 138. 4
ſaucius 52. 2
ſaxa 26. 12 | 46. 10 | 59. 6 | 98. 2 103. 4 | 153. 9 160. 3
ſaxi 102. 22
ſaxis 154. 10
ſaxo 99. 5 | 153. 6 223. 9
ſcabro 151. 7
ſcelerata 62. 13
ſcelerate 11. 13 | 12. 11 | 63. 3 | 73. 3 98. 15
ſceleri 72. 16
ſceleris 72. 4 | 95. 8 | 134. 13
ſcelus 12. 11, 12 24. 5 | 62. 4 | 120. 5 | 134. 4
ſceptra 47. 6 | 74. 4 | 166. 9
ſceptro 65. 10
ſceptroque 141. 1
Schæneida 171. 7
ſciero 212. 5
ſcilicet 24. 1 | 30. 17 | 45. 10 | 59. 15 | 91. 13 | 98. 22 | 104. 11 | 126. 7 | 139. 1 | 178. 5 | 204. 13 | 237. 2
ſcimus 109. 5 | 192. 14 | 223. 5
ſcindas 222. 5
ſcindi 25. 7
ſcire 6. 6 | 109. 4 113. 7
ſcirem 7. 2 | 120. 12
ſcires 161. 6 | 171. 12 | 230. 14
ſciſſa 82. 10
ſciſsâ 107. 7
ſciſſis 149. 16
ſcit 100. 20 | 228. 3, 4
ſcopulis 154. 7
ſcopulo 103. 8
ſcopulos 19, 3
ſcopulus 98. 6
ſcribam 207. 15
ſcribe 30. 10
ſcribens 194. 5
ſcribenti 95. 3
ſcribentis 76. 1 | 104. 5
ſcribere 10. 6, 9 118. 5 | 134. 18 142. 1 | 229. 19, 20
ſcriberet 194. 11
ſcribimus 76. 2 | 148. 15 | 214. 11
ſcribis 210. 17. | 241. 3
ſcribo 219. 13
ſcripſit 54. 4
ſcripta 43. 10 | 104. 1 | 219. 18 | 230. 6, 8
ſcriptaque 141. 16
ſcriptis 241. 8
ſcripto 53. 4 | 229. 3
ſcriptum 222. 17
ſcriptumque 230. 11
ſcutaque 117. 8
ſcuticæ 91. 9
Scylla 119. 1, 2
Scyria 84. 12
Scyron 15. 5
Scythia 113. 3
Scythiæque 60. 9
ſe 20. 5 | 33. 3 35. 6 | 36. 3 | 60. 2 | 74. 15 | 82. 5 84. 2 | 85. 4 | 86. 13 | 89. 10 | 93. 1 117. 8 | 127. 7
ſeceſſit 26. 3
ſecreti 231. 17
ſecretis 41. 5
ſectaque 102. 22
ſectæque 44. 7
ſecui 46. 8

ſecum 114. 7 | 132. 7 | 151. 1
ſecunda 17.6
ſecundet 131. 14
ſecundi 193. 3
ſecundis 177. 13 187. 7
ſecundum 231. 17
ſecundus 45. 2 | 234. 10, 11
ſecura 58. 13
ſecuri 163. 1 | 236. 13
ſecurigeras 37. 11
ſecurum 174. 6 | 187. 17
ſecurumque 135. 14
ſecurus 211. 15
ſecuta 125. 10 | 174. 17
ſecutus 33. 1
ſed 3. 8 | 5. 2 | 9. 10 | 12. 12 | 16. 15 | 21. 4 | 22. 2, 5 | 23. 3 | 25. 17. 27. 9 | 38. 4 | 52. 7 | 56. 5, 11 | 57. 7 | 59. 1 | 60. 5. 62. 2 | 63. 6
ſedens 194. 19
ſedeo 79. 2
ſedes 99. 6
ſedet 16. 6 | 31. 2. 95. 13 | 107. 15. 231. 15
ſedi 83. 14 | 99. 5. 117. 5
ſedit 16. 2
ſeducit 214. 2
ſedula 107. 18 | 194. 12 | 235. 13
ſeges 6. 2
ſegetes 53. 11 | 103. 11
ſegeteſque 115. 1
ſegeti 233. 6
ſemel 10. 11 | 48. 10 | 102. 6 | 112. 5 | 170. 10 | 179. 8
ſemianimiſque 98. 12
ſemideæ 33. 1
ſemina 49. 9 | 112. 9 | 114. 5
ſemine 55. 5 | 117. 3 | 173. 3
ſeminibus 53. 11
ſemirefecta 75. 10
ſemiſepulta 6. 4
ſemiſupina 79. 10
ſemivir 95. 1
ſemper 2. 11 | 8. 2 22. 18 | 26. 12 57. 8 | 66. 7 | 81. 5 | 87. 17 | 119. 14 | 130. 19 | 146. 14
ſemperque 58. 13 81. 5
ſene 36. 4 | 141. 2
ſenecta 95. 14
ſenectus 140. 11
ſenex 9. 3 | 25. 2
ſeni 73. 18 | 159. 12
ſenior 4. 10
ſeniorque 71. 13. 95. 9
ſenis 4. 7 | 56. 10. 74. 14
ſenſi 71. 7 | 83. 19. 84. 13 | 105. 14 164. 9 | 186. 11. 236. 8
ſenſibus 150. 14
ſenſiſſe 108. 15 | 240. 11, 15
ſenſiſſet 112. 9
ſenſiſti 113. 13
ſenſus 93. 18 | 194. 14 | 240. 22
ſententia 229. 3 | 237. 15
ſentiat 231. 14
ſentibus 85. 2
ſentiet 190. 1
ſentire 198. 3
ſentis 170. 1
ſentitur 88. 12
ſeparor 202. 13
ſepeli 141. 15
ſeptem 22. 16 | 140. 9
ſeptima 70. 4 | 194. 15
ſepulchra 79. 6. 102. 18 | 110. 6. 141. 16
ſepulchrali 19. 2
ſepulchro 20. 9 | 26. 11 | 110. 13
ſepulta 70. 8 | 100. 10
ſequacis 206. 12
ſequantur 46. 13. 175. 11
ſequar 24. 15 | 99. 20 | 123. 19 | 174. 19 | 189. 13
ſequendus 20. 2
ſequente 72. 6
ſequentia 163. 7
ſequeriſque 140. 7
ſequi 65. 8 | 134. 14 | 186. 2 | 203. 4 | 289. 8
ſequitur 30. 5 | 119. 14 | 127. 12
ſequor 196. 18 | 202. 8 | 242. 11
ſequuntur 138. 1
ſequunta 221. 14
ſerieſque 86. 3
ſerior 104. 10 | 206. 14
ſerius 30. 15
ſermone 188. 7
ſerpens 92. 9 | 123. 6
ſerpente 55. 9
ſerpentes 88. 3 | 121. 11
ſertaque 121. 4
ſertis 56. 4
ſerva 26. 8 | 78. 1. 227. 10
ſervâ 101. 4
ſervaque 214. 9
ſervant 43. 5
ſervaſſe 54. 3
ſervatæ 31. 5
ſervatus 115. 18
ſervavi 122. 1
ſerventur 224. 7
ſerves 29. 1 | 233. 14
ſervetur 224. 6
ſervi 120. 9
ſerviat 46. 16 | 222. 14
ſervit 2?2. 14
ſervitio 26. 10
ſervo 42. 12 | 202. 7
ſerus 17. 11 | 184. 7
ſervus 42. 12
ſeſta 193. 2
ſeſtos 199. 17
ſeu 19. 5 | 35. 5 130. 1
ſevera 147. 20
ſevere 231. 12
ſeveri 199. 16
ſex 22. 18 | 146. 15
ſi 5. 11 | 6. 10 | 11. 3 | 12. 2 | 13. 9. 16. 13 | 18. 2 | 21. 5 | 22. 3 | 23. 5. 24. 13 | 26. 19. 27. 3 | 28. 9, 13, 17 | 31. 9, 13 | 35. 16 | 36. 10 | 37. 5, 13 | 40. 4, 11, 14 | 42. 4 | 47. 13. 48. 5 | 54. 3, 6. 55. 9
ſibilat 117. 10
ſic 20. 2 | 28. 5, 6. 30. 12 | 31. 1 | 39. 14 | 41. 4, 5, 7, 9. 44. 13 | 46. 11 | 48. 11 | 49. 8 | 64. 5. 66. 4 | 68. 13 | 74. 11 | 78. 15 | 104. 6 | 1?8. 7
ſicca 195. 3
ſiccas 198. 18
ſiccat 207. 12
ſiccis 104. 10
Sicelides 146. 5
Sicelis 146. 6
Sichæi 76. 11
Sichæo 71. 3
Sichæus 71. 5
ſicut 16. 4 | 84. 19. 103. 10 | 159. 3
ſidera 19. 6 | 87. 2. 197. 6 | 201. 2. 207. 20 | 220. 18
Sidonio 92. 15
ſidus 83. 8
Sigæo 158. 3
Sigeia 4. 6
Sigêos 172. 3
ſigna 40. 7 | 61. 8. 71. 2 | 98. 20. 106. 8 | 129. 4, 6 | 162. 2 | 170. 20 | 182. 14 | 207. 21

ſigna-

ſignatum 128. 2
ſignet 168. 8
ſignetur 15. 9 | 53. 7
ſilent 152. 4
ſilente 59. 14 | 172. 12
ſilet 92. 16
ſilices 102. 3, 4
ſilvaque 41. 6
ſilvæque 151. 11
ſilvam 151. 9
ſilvas 59. 6 | 108. 19
ſilvis 55. 9 | 36. 1. 42. 3|51. 1 | 163. 3
ſim 18. 2 | 22. 5. 61. 4|66. 10|143. 2 | 153. 14 | 173. 6 | 178. 13 | 179. 10 | 185. 16|224. 13 | 229. 9
ſimque 25. 18
ſimiles 61. 15 | 122. 17 | 164. 11
ſimili 20. 10
ſimilis 179. 16|209. 21 | 211. 2
ſimillima 150. 13
Simcento 73. 15
Simois 4. 6
Simoiſque 127. 5
ſimplex 172. 15
ſimplicitas 14. 6. 235. 22
ſimplicitate 174. 8
ſimplicis 116. 14 188. 2
ſimul 5. 5 | 21. 9. 132. 3 | 190. 13. 217. 2, 10
ſimulacra 101. 9
ſimulacraque 59. 9. 88. 5 | 130. 9
ſimulare 14. 3
ſimulat 46. 2, 19
ſimulata 170. 10
ſimulatur 180. 4. 240. 7
ſimus 57. 10
ſin 75. 15
ſinam 75. 8
ſinas 148. 14
ſinat 7. 11 | 196. 15
ſine 9. 2 | 21. 15. 24. 11 | 26. 20. 28. 10 |31. 9 |35. 1 | 49. 3 | 67. 9 77. 7 | 79. 17 |82. 11 | 83. 9
ſinet 220. 4
ſingula 55. 11 | 170. 6
ſinis 15. 6 | 42. 4. 53. 3|94. 1 | 233. 13
ſiniſtra 234. 6
ſiniſtris 18. 11
ſiniſtrum 127. 1
ſinit 131. 12
ſint 34. 15 | 61. 15. 65. 8|129. 6|141. 16 | 143. 1 | 157. 11 | 170. 2
ſinu 270. 2 | 132. 10, 19 | 159. 6. 165. 12 | 209. 8. 220. 10 | 232.4
ſinum 81. 4
ſinuoſaque 78. 13
ſinus 5. 7 | 19. 13. 44. 3 | 46. 7|126. 6 | 128. 14 | 173. 1 | 148. 13
ſinuſque 58. 4
ſis 28. 3 | 103. 15. 126. 14 | 129. 7. 172. 17 | 173. 15. 177. 6 | 195. 11. 210. 17, 15, 17. 221. 15
ſiſque 216. 10
ſiſtat 192. 18
ſiſte 129. 28 | 163. 17 | 227. 3
ſiſtit 59. 5
Siſyphe 149. 1
Siſyphias 123. 14
ſit 5. 2 | 7. 10 | 9. 10 | 15 2|17. 12. 37. 13 | 47. 13. 48. 6 | 50. 5 | 63. 14, 18 | 68. 15. 69. 15 | 74. 12. 75. 2 |76. 1 | 78. 9 | 86. 6 |103. 14
ſitque 10. 3 | 87. 12|211. 10 | 238. 4
Sithonio 105. 1
Sithonis 11. 2
ſitim 14. 10
ſitis 20. 3
ſive 2. 12 | 3. 2. 19. 5 | 29. 5, 6. 35. 3, 7 | 101. 11. 130. 1 | 133. 6. 147. 19 | 148. 1
ſocer 47. 3 | 78. 9, 11 | 87. 12
ſoceri 168. 7 | 181. 3
ſocero 25. 1
ſocerum 168. 5
ſocerumque 123. 15
ſocialia 30. 13 | 120. 3
ſocias 34. 2 | 192. 19
ſociaſſe 26. 17
ſocii 65. 9 | 214. 17
ſociis 57. 13
ſocioque 110. 13
ſocios 12. 15 | 50. 6
ſol 235. 4
ſola 26. 5 | 37. 7. 69. 16|99. 3, 15. 103. 1 | 112. 14. 152. 1 | 162. 6
ſolâ 156. 4
ſolæ 197. 15
ſolas 81. 5
ſole 127. 4
ſolem 220. 11
ſolebam 105. 13
ſolebas 154. 11 219. 15
ſolent 216. 18|222. 1
ſoleo 209. 7
ſolertem 219. 6
ſoles 209. 12 | 227. 14
ſolet 130. 12 | 134. 14| 176. 4 | 180. 7 | 185, 10|215. 2
ſoli 170. 2
ſolibus 49. 6
ſolidam 117. 2
ſolidi 114. 3
ſolidis 89. 14
ſolio 95. 13| 141. 1.
ſolis 59. 4 | 86. 1.
ſolis 108. 14 | 115. 14 | 164. 17
ſolitarum 200. 3
ſolitis 28. 1
ſolitu 146. 1 | 237 5
ſolitoque 233. 11
ſolitos 235. 5
ſollicitam 28. 7
ſollicitare 161. 8 178. 4
ſollicitata 211. 14
ſolliciti 2. 9 | 82. 7. 130. 6 | 204. 2
ſollicito 131. 2
ſollicitum 194. 16
ſolo 17. 12 | 222. 18 | 236. 14
ſolvar 130. 14
ſolvas 68. 5
ſolve 155. 13, 14
ſolvere 65. 7
ſolveret 194. 2
ſolum 5. 10 | 16. 3
ſolus 121. 10 | 141. 1 | 173. 6 | 174. 10
ſoluta 100. 12 | 104. 4
ſolutus 121. 14
ſomni 88. 5 | 102. 5 | 106. 1 | 138. 9 | 159. 9 | 224. 20
ſomnia 150. 7, 8. 216. 18 | 217. 3
ſomnis 97. 6 | 229. 19
ſomno 5. 2 | 59. 14| 84. 9 | 27. 9, 16 | 114. 9 | 117. 15 | 130. 9 |209. 12
ſomnoque 135. 13
ſomnos 130. 5 | 138. 6 | 148. 8 | 151. 2
ſomnum 97. 13. 194. 17
ſomnus 102. 11. 121. 18|150. 10. 208. 10 |231. 17. 204. 17
ſomnuſque 97. 5
ſonabant 230. 3

ſonantes 210. 5
ſonat 108. 4
ſonet 145. 2
ſonis 171. 2
ſono 71. 8 | 127. 6 137. 2
ſonos 109. 2
ſonti 141. 8
ſontibus 70. 7
ſonuerunt 97. 15
ſonum 132. 18
ſonus 30. 4
ſopire 121. 19
ſopitaque 138. 3
ſopor 209. 2
ſopore 162. 12 | 116. 19
ſoporis 136. 8
ſoror 34. 4 | 37. 10 38. 14. | 76. 9 | 82. 3, 8 | 105. 12 | 106 17
ſororque 165. 20
ſorore 215. 3
ſororem 95. 11
ſorores 34. 5 | 89. 5 | 109. 13 | 111. 3 | 134. 13 | 137. 7 | 141. 5
ſorori 79. 3 | 110. 11 | 139. 11
ſororis 33. 12 | 110. 17 | 141. 11
ſors 129. 9
ſortem 184. 13
ſoſpes 119. 5 | 123. 13 | 217. 6
ſoſpeſque 63. 5
ſoſpite 3. 9 | 217. 6
ſpargere 62. 5 | 114. 6
ſpargitur 97. 8
ſparſa 72. 18 | 110. 12 | 130. 11 | 188. 16
ſparſi 147. 11
ſparſit 37. 10
Sparte 6. 14 | 167. 7 | 189. 17
Sparten 6. 14 | 167. 5
ſpatior 235. 15
ſpatioſam 2. 6
ſpatium 69. 4 | 194. 15 | 198. 23
ſpe 75. 12 | 177 13 | 218. 14
ſpeque 88. 8
ſpecies 17. 1 | 87. 15
ſpectabar 125. 21
ſpectabilis 56. 9 | 94. 5 | 123. 11 | 137. 9
ſpectans 235. 21
ſpectante 169. 5
ſpectare 125. 9 | 209. 5
ſpectarem 225. 14
ſpectaret 104. 10
ſpectas 182. 9
ſpectaſque 139. 13
ſpectator 104. 7
ſpectatrix 198. 8
ſpectem 201. 9
ſpectet 201. 3
ſpecto 58. 5 | 97. 17 | 132. 17 | 194. 19 | 208. 13
ſpeculis 194. 2
ſpeculo 93. 16
ſpem 71. 14 | 157. 10 | 162. 15 | 166. 3 | 202. 16 | 218. 15 | 237. 5 | 240. 6
ſpemque 26. 2 | 179. 6 | 186. 2 | 203. 4
ſperanda 240. 5
ſperare 190. 3
ſperata 189. 9
ſperatæ 233. 15
ſperavi 14. 13
ſperem 65. 1
ſperes 173. 17 | 188. 18
ſpernas 216. 4
ſpernere 41. 4
ſperno 182. 3
ſpes 11. 5 | 14. 14 28. 12 | 107. 11 131. 2 | 162. 10 182. 6 | 184. 8 191. 4 | 202. 18 203. 8 | 214. 10 217. 7 | 226. 10
ſpeſque 55. 10 | 88. 8
ſpirare 43. 15
ſpiritus 102. 15 114. 2 | 116. 9
ſpiſſa 184. 14
ſpiſſaque 239. 4
ſplendida 130. 16 238. 18
ſpolia 93. 11
ſpoliantur 163. 3
ſpolium 36. 8 | 51. 6 | 54. 1 | 184. 14
ſpondere 118. 9
ſponſæ 241. 24
ſponſalia 219. 9
ſponſor 12. 6 | 163. 10
ſpreta 239. 18
ſpretis 210. 14
ſpumeſcant 16. 13
ſquallore 126. 11
ſquammis 117. 9
ſtabila 227. 3
ſtabit 69. 1
ſtabulis 78. 7
ſtagno 214. 6
ſtamina 25. 4 | 91. 7 | 208. 1, 13 216. 19
ſtantia 235. 15
ſtare 94. 8
ſtarent 6. 16
ſtat 20. 7 | 101. 19 115. 11 | 163. 10 205. 2
ſtatione 70. 5
ſtatuaris 15. 3
ſtatuit 38. 12
ſtellis 61. 8
ſternet 214. 20
ſternuit 214. 11, 12
ſtertiſſet 87. 11
ſteterat 4. 7
ſteteris 203. 20
ſteterunt 74. 18
Stheneleius 87. 9
ſtillant 238. 17
ſtipite 101. 15
ſtramen 42. 15
ſtrataque 67. 15 99. 10 | 101. 20 135. 12
ſtrenuus 129. 12
ſtrepitum 208. 18
ſtrictas 117. 8
ſtricto 28. 15
ſtrictum 76. 3 | 104. 3
ſtringitur 108. 5
ſtructa 166. 14
ſtructam 235. 17
ſtudia 35. 11 | 148. 1
ſtudio 55. 11
ſtudioque 120. 13
ſtudioſæ 142. 3
ſtulta 66. 10
ſtultæ 122. 3
ſtulte 166. 1
ſtultè 7. 8
ſtulti 174. 5
ſtultum 234. 14
ſtupefacta 139. 13
ſtupeo 84. 11 | 170. 15
ſtupri 51. 9
Stygia 168. 9
ſua 10. 5 | 13. 9 40. 7 | 42. 5 | 51. 12 | 65. 14 | 73. 7 76. 14 | 77. 10 85. 2 | 96. 1 | 119. 11 | 127. 2
ſuâ 50. 8 | 64. 2 139. 8 | 165. 2 215. 18
ſuaque 19. 17 | 104. 21
ſuadeat 48. 1
ſuadebat 121. 3
ſuadente 68. 5
ſuades 189. 13
ſuadet 173. 9
ſuæ 55. 8 | 67. 2 137. 10 | 145. 8
ſuam 131. 7 | 161. 4 | 240. 24
ſuas 8. 4 | 44. 12 63. 12 | 127. 8 175. 12 | 208. 7 285. 9 | 239. 3
ſuaſi 157. 12
ſub 3. 2 | 32. 11 36. 5 | 40. 13 | 53. 10 | 56. 2 | 70. 9 77. 8 | 85. 4 | 86. 10 | 90. 1 | 94. 7 126. 8 | 128. 7
ſubdita 33. 9
ſubducitur 58. 1
ſubduxit 117. 15
ſubeamus 118. 9

Subeant 196. 14
ſubeſt 224. 8
ſubeunt 131. 1 | 162. 2 | 172. 11
ſubjeci 18. 7
ſubimus 226. 9
ſubit 31. 1 | 127. 3 131. 1 | 209. 2
ſubitæ 186. 18
ſubiti 131. 10
ſubitis 70. 10
ſubito 24. 9 | 26. 11 | 55. 6 | 86. 1 120. 1 | 153. 11 198. 1 | 201. 12
ſubitoque 161. 1
ſubitos 106. 19 | 117. 6
ſubitus 134. 16
ſublato 136. 12
ſublime 94. 7 | 236. 1
ſublimis 122. 7
ſublucent 241. 15
ſubmiſſas 222. 2
ſubmota 233. 10
ſubmotæ 207. 1
ſubnuba 63. 11
ſubſequor 32. 4 | 224. 19
ſubſtitit 129. 2 | 154. 14
ſubtrahit 142. 2
ſuccedat 138. 1
ſuccederet 180. 1
ſuccenſe 185. 9
ſuccenſet 180. 3 240. 3
ſuccenſus 153. 1
ſucceſſibus 16. 11
ſucceſſit 31. 11
ſucceſſu 3. 2
ſucci 49. 3
ſucciduo 125. 16
ſuccubuiſſe 85. 8 90. 12
ſuccubuit 79. 12
ſuccumbere 25. 19 114. 9
ſuccurrat 190. 17
ſuccurre 79. 3
ſuccurrit 90. 7
ſuccus 227. 8
ſuccuſque 122. 9
ſudamus 220. 3
ſui 28. 2 | 37. 4 93. 16 | 104. 12 127. 12 | 163. 10 173. 10
ſuis 4. 1 | 15. 4 36. 13 | 38. 8 | 61. 8 | 63. 8 | 72. 14 92. 10 | 104. 9 105. 4. | 132. 1 137. 4 | 163. 6
ſulfure 66. 5
ſum 8. 1 | 11. 14 15. 1 | 21. 7 | 10. 16 | 24. 16 | 35. 10 | 47. 5, 8 | 52. 7 | 56. 3 | 61. 13 69. 11
ſumat 199. 17
ſume 144. 7
ſumebant 105. 6
ſumere 177. 9
ſumerer 51. 14
ſumis 182. 12 | 225. 9
ſumma 14. 8 | 15. 2 | 32. 6 | 46. 1 65. 10 | 91. 11 103. 5
ſummâ 49. 5 | 98. 14 | 172. 5 | 195. 1
ſummæ 138. 14
ſummas 196. 18
ſummave 161. 18
ſummis 215. 8
ſummittere 40. 3
ſummo 207. 21
ſumque 125. 10 | 236. 18
ſumſitque 52. 15
ſumpta 169. 10 | 236. 13
ſumptiſque 44. 2
ſumus 9. 2 | 37. 8 81. 8 | 116. 12 132. 11
ſunt 5. 13 | 10. 1 22. 17 | 35. 15 44. 14 | 47. 6 | 51. 8 | 75. 3 | 81. 2 93. 11 | 97. 14 100. 4 | 102. 18 107. 19 | 115. 11 116. 13. | 122. 17 124. 10 | 127. 6 144. 5 | 147. 20
ſuntque 29. 2
ſuo 33. 2, 10 | 74. 6 | 77. 8 | 79. 24 108. 2 | 112. 10 113. 14 | 114. 8 127. 13 | 132. 10 146. 14 | 147. 10 148. 10 | 157. 4 166. 2 | 171. 6 178. 6 | 181. 8 191. 4 | 200. 8 | 203. 4 | 208. 6 | 225. 3, 6 | 231. 6 | 239. 2
ſuorum 231. 15
ſuos 35. 12 | 39. 2 43. 2 | 74. 13 | 114. 4 | 158. 8 | 166. 12
ſuper 42. 15 | 130. 11 | 239. 9
ſuperant 103. 19
ſuperare 201. 11
ſuperba 47. 12 | 223. 9
ſuperbæ 232. 11
ſuperbiat 79. 17
ſuperciliis 179. 2
ſupercilio 182. 14
ſuperemus 274. 5
ſuperent 74. 11
ſuperentque 211. 3
ſuperes 20. 2
ſupereſt 52. 8 | 171. 13 | 207. 2, 3
ſuperet 74. 7
ſuperjecta 169. 8
ſuperincubui 110. 7
ſuperincumbens 107. 7
ſuperis 225. 2 | 233. 6 | 235. 9
ſuperos 82. 9 | 123. 1 | 202. 10
ſuperpoſita 240. 8
ſuperſtabant 102. 17
ſuperſtes 95. 8 | 133. 6
ſupervacuum 23. 1
ſupplex 11. 13 | 40. 1 | 122. 13
ſupplicii 134. 2
ſuppone 153. 13
ſuppoſitas 19. 15
ſuppoſito 87. 2
ſuppoſitus 130. 4
ſuppoſuiſſe 150. 12 184. 20
ſuppoſuiſſet 119. 4
ſuppoſuitque 106. 12
ſupra 152. 7
ſuprema 14. 11 | 17. 7
ſupremaque 96. 7
ſurdior 77. 9
ſurdis 205. 5
ſurdus 66. 9
ſurge 138. 7
ſurgere 130. 12
ſurgite 43. 8
ſurgo 97. 13 | 153. 7
ſurripienda 103. 2 107. 16
ſuſcitat 45. 6
ſuſpecta 226. 17
ſuſpecto 214. 8
ſuſpenſa 89. 11
ſuſpenſi 161. 12
ſuſpiciens 196. 13
ſuſpicio 181. 9
ſuſpicior 7. 7 | 100. 7 | 127. 14 | 186. 8 | 206. 6 | 218. 4 | 238. 10
ſuſpiras 182. 11
ſuſpirat 240. 19
ſuſtinet 10. 6 | 28. 12 | 93. 16 | 80. 12 | 166. 16
ſuſtinuiſſe 27. 8
ſuſtinuit 36. 6 | 45. 4
ſuſtulit 86. 10 | 136. 11 | 236. 5
ſuſurrat 242. 5
ſuſurro 207. 5
ſuum 11. 4 | 98. 16. | 108. 16 | 166. 16 | 221. 14 | 225. 14
ſuumque 82. 9
ſuus 221. 12
ſylva 36. 10
Symplegades 118. 11

T

TABE 95. 4. 233. 16
taceam 28. 4
taceamus 166. 8
taceatur 181. 3
tacent 154. 16
tacentur 92. 4
taceo 220. 13
tacita 106. 8 | 197. 11
tacitam 33. 4
taciti 21. 12
tacito 186. 5 | 240. 19
tacitoque 129. 5
tacta 84. 13
tactâ 208. 13
tactuque 204. 11
tactum 54. 14 | 241. 16
tactus 240. 18
tæda 62. 10 | 79. 9. 113. 10
tædaque 38. 1
tædæ 66. 5
tædia 28. 9
tædiferæ 13. 8
Tænaria 172. 4
Tænariæ 126. 15
Tænariis 82. 3, 4. 158. 12 | 178. 6
tale 191. 3 | 200. 10
talem 167. 8 | 229. 17
talenta 22. 17
tales 61. 20
tali 236. 3 | 241. 7
talia 57. 6 | 173. 2. 169. 3
talibus 194. 9
talis 229. 8, 18. 231. 6 | 241. 14, 15
Talthybioque 21. 10
Talthybiuſque 21. 9
tam 7. 7 | 23. 8. 45. 6 | 50. 10 | 57. 2 | 63. 18 | 68. 4. 87. 14 | 99. 6 | 109. 15 | 113. 2 | 116. 8 | 122. 13
tamen 7. 4 | 8. 3. 17. 11 | 19. 3 | 21. 4 | 23. 17 | 25. 11. 26. 7, 11 | 28. 12. 31. 9 | 34. 9 | 36. 3 | 38. 3 | 47. 3. 51. 7 | 53. 3 | 54. 2 | 57. 9 | 62. 7
Tanai 60. 9
tandem 209. 13
tangant 161. 11
tangat 129. 20
tangendo 72. 19
tangere 5. 4 | 194. 7
tangi 174. 20
tangis 225. 11
tangit 16. 15 | 47. 1 | 78. 5
tango 99. 9 | 203. 1
tangor 122. 17
tangunt 61. 5 | 65. 9 | 122. 11
tanquam 120. 12. 132. 20 | 147. 7. 151. 3 | 207. 14
tanta 16. 1 | 177. 9 | 181. 15 | 185. 2 | 203. 1
tantaque 161. 7
Tantalideæ 85. 6. 181. 4
Tantalides 80. 1. 81. 8
Tantales 85. 6
tanti 2. 1 | 97. 11. 72. 4 | 86. 8 | 95. 8 | 120. 10 | 178. 9 | 190. 15 | 211. 3
tanto 37. 14 | 73. 13 | 132. 11 | 165. 4 | 166. 4 | 221. 12
tantò 93. 5 | 197. 7
tantum 25. 5 | 39. 13 | 43. 7 | 101. 3. 120. 5 | 149. 5
tantùm 7. 2, 11. 27. 11 | 100. 13. 128. 13 | 162. 7. 222. 7 | 227. 9
tantummodo 179. 13
tantus 42. 9 | 86. 8
tarda 71. 10 | 185. 10 | 204. 4
tardâ 231. 18
tardæ 160. 4
tardas 208. 2
tardat 97. 20
tardè 11. 5
tardis 234. 17
tardor 188. 10
tardos 2. 5
tauri 15. 6 | 114. 1
taurique 102. 21. 115. 1
tauro 33. 8, 9 | 41. 2
tauros 59. 15 | 117. 1
tauroſque 121. 11. 223. 5
taurum 41. 1
Taygetenque 120. 1
te 2. 10 | 4. 10. 6. 9, 10 | 10. 19. 11. 7, 9 | 12. 5, 10, 11 | 14. 7 | 16. 15 | 17. 13 | 21. 5. 22. 11 | 23. 17 | 24. 4 | 27. 2 | 28. 10. 29. 10 | 35. 1 | 37. 12 | 41. 4 | 42. 4, 9 | 43. 5
teque 20. 1 | 62. 10 | 171. 6, 12. 175. 4 | 201. 8. 207. 3 | 219. 16. 224. 14 | 227. 10. 242. 11
tecta 26. 11. | 33. 12 | 51. 1 | 77. 10. 80. 10 | 96. 7 | 102. 22 | 109. 10 | 135. 2 | 160. 5 | 166. 11. 182. 13
tectæ 97. 8 | 159. 6
tecti 42. 13
tectis 10. 1
tecto 100. 5 | 207. 21 | 240. 17
tectoque 57. 3
tectus 106. 10. 180. 14
tecum 30. 3 | 37. 1 | 47. 7 | 45. 7. 69. 11 | 101. 19. 112. 11 | 118. 6
tecumque 52. 7
tegebant 120. 9
Tegeus 92. 1
tegenda 170. 20
tegendo 94. 4
tegeres 102. 2
tegeret 43. 2
tegi 39. 4 | 116. 2. 194. 4
tegitur 232. 4
tegmina 20. 2
tegor 147. 13
tegunt 71. 6
tela 2. 7 | 13. 5, 6. 26. 16 | 74. 9 | 94. 13 | 105. 8 | 136. 10, 14 | 137. 6, 15 | 138. 10 | 176. 8 | 229. 22
Telamon 221. 13
Telamone 22. 11
Telemacho 9. 12
Telemachuſque 9. 3
talis 15. 14 | 79. 12 | 114. 7 | 147. 17 | 159. 4
tellure 23. 15 | 103. 1 | 146. 7 | 202. 9
telluris 24. 9
tellus 4. 6 | 7. 6. 36. 14 | 40. 15. 52. 3 | 100. 3, 19. 166. 16 | 190. 16. 199. 16
telo 76. 7 | 138. 4
temerare 172. 13
temeraria 54. 9
temerarius 184. 1. 204. 1 | 210. 11
temeratæ 134. 15
temeratam 89. 3
temerati 48. 7
temeratis 178. 3
temperat 8. 4
temperes 99. 22
templa 166. 12. 227. 4
templis 58. 11
templum 236. 1

tempora 11. 3 | 56. 4|73. 12 |75. 12. 94. 18 | 126. 12. 157. 1|162. 3|188 1|196. 6|206. 10. 215. 6
tempore 17. 12|22. 8 | 31. 4| 34. 7. 37. 3|75. 13|111. 6 | 192. 12 | 208. 3 | 210. 2 | 216. 18|218. 13 | 223. 14 | 234. 3
temporibus 75. 4
tempus 10. 10 | 97. 7|116. 6 | 124. 8. 169. 2 | 173. 11. 174. 6 | 204. 3. 233. 1
tenaciter 23. 9 | 87. 5
tendat 128. 9 | 134. 8
tendebas 241. 2
tendebat 4. 8
tendere 35. 16 |222. 2
tendis 11. 11
tendo 40. 5 | 103. 18
tendunt 202. 5
tene 74. 4 | 87. 5
teneant 204. 10. 205. 7
teneat 63. 15
tenebam 170. 15. 236. 9
tenebar 159. 7
tenebat 237. 3
tenebit 39. 9 | 173. 5
tenebo 182. 1 | 203. 5
tenebras 39. 7
tenebris 59. 4 | 125. 15 | 201. 8
Tenedos 127. 5
tenenda 65. 14. 165. 8 | 202. 14
tenens 242. 14
tenente 38. 12 |242. 11
teneo 105. 8
teneor 134. 1
tener 87. 6 | 121. 18
tenerâ 155. 16
teneraque 90. 17
teneram 139. 3
tenere 9. 11 | 117. 6 | 162. 6 | 219. 12
tenerer 77. 5
teneri 45. 1
teneris 31. 3 | 206. 7 | 212. 15
tenero 152. 8 | 170. 18
teneros 30. 14 |160. 14 | 224. 5
tenerum 20. 7
tenes 3[illegible]. 7 | 237. 20
tenet 17. 13 | 27. 2 | 57. 14| 77. 4. 86. 10 | 104. 3. 113. 4 | 148. 6. 153. 5 | 166. 10. 168. 11, 14
Tenon 234. 19
tenor 72. 2 | 178. 14
tenorem 146. 13
tenta 98. 10
tentantibus 68. 7
tentas 224. 1 | 227. 14
tentat 225. 3
tentavi 195. 4
tentes 159. 5
tentet 64. 1
tentor 72. 11
tenuabimus 221. 17
tenuere 191. 14
tenues 7. 12|59. 10. 116. 9
tenui 51. 8 | 71. 8. 106. 21 | 108. 5. 114. 16 | 187. 5
tenuis 36. 14
tenuiſſe 27. 5 | 91. 1 | 169. 14
tenuiſtis 102. 5
tenuit 11. 10 | 39. 9 |62. 2
tenus 113. 3
tepefecerat 3. 4
tepente 105. 14
tepedis 59. 8
tepido 27. 2 | 108. 6
tepidum 40. 12
ter 30. 3, 4. | 136. 11, 12 | 195. 3, 4 | 238. 13
terga 60. 6 | 238. 14
tergit 239. 4
teris 73. 12
terna 88. 4
terra 58. 2 | 61. 9. 63. 2| 65. 12 | 73. 18| 97. 7 | 99. 20. 100. 2 | 101. 14. 129. 16 | 140. 4
terrâ 30. 1 | 208. 13
terræ 86. 13 | 99. 17 | 101. 8 | 176. 9 | 235. 3
terram 65. 13
terras 6. 15 | 64. 1. 70. 4|85. 2 | 101. 7 | 140. 3|145. 5. 164. 2 | 189. 16. 214. 2
terraſque 46. 3
terrebar 44. 5
terreor 212. 7
terrere 214. 5
terret 191. 7
terribiles 87. 18
terribilis 114. 2
terrigenæ 117. 7
terrigenas 5[illegible]. 7
terris 89. 9 | 130. 1. 135. 1
territa 139. 8 | 150. 11
territaque 139. 8
territus 139. 8
terror 176. 5
terruerint 38. 10
terruerunt 38. 10
terruit 4. 9
tertia 57. 5 | 184. 18
tertius 9. 9
teſtæ 106. 17
teſtatur 230. 7
teſte 55. 2 | 185. 4. 218. 16 | 227. 6. 229. 2
teſtes 186. 4
teſtificata 226. 4. 237. 12
teſtis 189. 1 | 223. 5, 7 | 242. 6
teſtor 173. 15
tetendi 43. 3
tetendit 115. 7. 220. 8
tetigi 84. 12 | 114. 17 | 234. 8
tetigique 151. 15
tetigiſſe 28. 1 | 53. 1 | 126. 3
tetigit 153. 3 | 239. 1
Teucri 27. 18
Teucris 73. 10
texerunt 93. 10
texit 151. 10
texitur 163. 6
texta 190. 13 | 234. 8
thalami 238. 14. 239. 10
thalamis 18. 13. 72. 14 | 84. 7. 165. 10
thalamo 108. 21. 114. 17 | 115. 4. 116. 10 | 158. 2. 225. 17
thalamoque 59. 13
thalamos 24. 18. 47. 12 | 83. 16. 135. 11
Thalia 148. 2
Thebæ 15. 7
Therapnæo 167. 14
Theſea 11. 9 | 97. 10 | 98. 14 | 102. 4 | 8[illegible]. 1
Theſeu 97. 3 | 98. 1, 15 | 100. 9 | 101. 15 | 103. 21
Theſeus 37. 13 | 50. 7, 8 |165. [illegible] | 174. 21 | 176. 3
Theſeuſque 34. 5
Theſides 34. 5
Theſſalia 176. 2. 201. 10
Theſſaliæ 53. 1
Theſſalicis 92. 14
Theſſalis 130. 10
Theſſalus 54. 11
Thetidi 241. 4
Theutranteuſque 57. 4
Theutrantia 89. 5
Thoanta 62. 11

The-

Thoante 61. 6
Thoantias 64. 3
Thracen 16. 10
Thraces 16. 7 | 175. 15
Thracia 5. 4
Threïciam 27. 6
Threïciis 92. 3
Threïcios 18. 4
Threſſa 211. 6
thura 66. 6 | 130. 11 | 135. 6 | 231. 3 | 235. 10 | 240. 2
thuricremis 11. 14
Tiberis 33. 20
tibi 1. 1 | 6. 10 | 8. 9 | 10. 3 | 14. 1 18. 1, 3, 7 | 20. 2 23. 3, 5, 7 | 24. 2, 13 | 25. 19 | 26. 1, 19, 20. | 27. 1, 9 28. 14 | 35. 15 | 37. 6 | 38. 3, 5 | 39. 7, 14 | 41. 5, 9 | 124. 10 | 128. 1 | 129. 7, 16 | 132. 15 133. 5, 8 | 136. 8, 13 | 137. 3 | 138. 8 | 140. 4, 5, 8 141. 11, 12 | 146. 5 | 149. 9 | 152. 11 | 154. 1, 2, 12 156. 3
tibiaque 120. 3
Tibulle 291. 10
tigribus 16. 6
tigridas 100. 20
time 153. 9 | 175. 11
timeam 7. 4
timeas 214. 19
timebam 22. 3 | 138. 5 | 148. 5
timebas 209. 16
timebat 191. 3
timebo 222. 7
timenda 127. 6
timendum 176. 17
timendus 36. 12
timeo 7. 4 | 68. 11 101. 9 | 127. 3, 15 | 133. 6 | 188. 3 | 191. 3, 9 | 211. 1 | 217. 3 | 218. 11
timeoque 20. 11
timere 101. 12 176. 6 | 187. 18 211. 16, 18
timerem 7. 2 | 118. 7
times 139. 14
timet 134. 18 | 187. 12 | 208. 6 | 216. 5
timida 138. 10
timidâ 177. 13 | 208. 15
timidam 22. 2
timidas 78. 6
timidè 54. 3
timidiſſime 175. 15
timido 240. 14
timidumque 55. 1
timidus 215. 12
timor 88. 8 | 107. 2 | 115. 3 | 129. 8 132. 12 | 136. 15 142. 2 | 153. 10 210. 13 | 226. 10
timorque 55. 10
timore 88. 8 | 129. 2 | 131. 2 | 179. 12 | 196. 9
timorem 239. 1
timori 58. 7
timoris 2. 9 | 3. 1 52. 7 | 161. 12 190. 6
timui 2. 8 | 11. 11 58. 15 | 61. 3 | 149. 4 | 161. 2
timuit 242. 16
tinctaque 230. 4
tinctus 76. 4
tingere 208. 8
tingit 235. 11
tinxerat 34. 12
tinxit 101. 20
Tiphy 56. 8
Tiſiphone 18. 13
Tiran 84. 5 | 151. 1
Tithoni 199. 1
titulis 15. 4 | 85. 7 103. 2
titulo 15. 9 | 60. 2 141. 16
titulos 43. 8
titulum 69. 8 | 154. 8 | 239. 14
Tlepolemi 3. 5
Tlepolemus 3. 4
to[illegible]o 151. 7
tollas 36. 10
tolle 39. 13 | 93. 3 109. 9 | 225. 10, 11
tollendi 38. 4
tollere 196. 4
tollit 160. 20
Tonantis 86. 5
tonat 87. 12
tonſas 110. 6
tori 54. 8 | 172. 14 179. 6 | 237. 18
toris 13. 7 | 89. 14 189. 2
toro 27. 5 | 47. 8 48. 12 | 62. 4 | 64. 4 | 78 16 | 84. 8 97. 14 | 99. 11 136. 4 | 171. 6 174. 10 | 211. 6 214. 18 | 224. 22
toros 113. 16 | 114. 12
torpuerant 98. 24
torpuerat 108. 12
torquata 19. 1
torquentem 32. 10
torqueor 88. 2 | 224. 11
torques 35. 5 | 91. 7
torrentur 239. 7
torta 40. 10
tortaque 208. 1
tortilis 22. 2
torto 117. 10
torva 179. 2
torum 26. 8 | 42. 14 | 97. 12 | 99. 7 | 123. 3 | 240. 10
torus 225. 18
torvuſque 15. 5
tot 13. 9 | 14. 5 22. 5 | 23. 3, 17 47. 2 | 123. 3 | 128. 15 | 133. 9
totque 5. 5 | 190. 2
tota 4. 5 | 33. 6 40. 16 | 189. 17
totâ 164. 5
totaque 2. 1 | 175. 8
totidem 63. 14. | 92. 7. | 112. 9
totidemque 119. 3
toties 50. 12 | 68. 4 | 89. 9 | 98. 3 119. 10 | 154. 12 209. 16 | 213. 9 224. 2 | 232. 9 238. 12, 15
totis 168. 13 | 214. 4 | 236. 8
toto 11. 1 | 51. 14 63. 16 | 98. 1 | 120. 6 | 144. 12 | 165. 14 | 202. 15 | 214. 16 | 238. 4
totum 13. 1 | 69. 3 | 221. 6
totus 177. 11
trabes 44. 7 | 163. 4
tractabile 209. 17
tradebar 22. 7
tradere 72. 15
traderet 119. 15
tradet 65. 13
tradidit 51. 11 | 79. 6 | 109. 3 | 115. 16 | 134. 9
tradis 198. 17
tradit 74. 15
tradita 21. 7 | 69. 10
traditur 6. 11
traham 101. 4
trahebant 56. 11 113. 11
trahemus 25. 3
trahitque 124. 10
trahitur 238. 18
traho 241. 8
trahunt 54. 16
trahuntur 202. 2
trajectam 20. 4
tranquillo 217. 4
trans 82. 4 | 103. 18 | 198. 16
tranſeat 27. 14.
transferor 204. 17
tranſieram 234. 19
tranſire 181. 17
tranſit 239. 6

trax

traxit 77. 10
tremefactus 91. 9
tremente 46. 4 | 103. 12 | 136. 10
tremor 44. 4 | 134. 16
tremui 136. 7
tremulo 207. 12
tremulum 32. 7 108. 5 | 196. 11
trepidæque 4. 2
trepido 232. 4
trepidos 168. 6
tres 9. 2 | 23. 14 184. 16
treſque 160. 13
tribuit 184. 13
tribus 23. 4, 14 92. 6 | 102. 12
tributa 33. 6
Trinacriæ 119. 4
Trinodi 37. 9
triplex 92. 5
triplici 116. 3
tripodas 22. 16.
triſte 125. 6. | 195. 16 | 205. 6
triſtem 227. 8
triſti 239. 9
triſtia 68. 6 | 76. 14 | 200. 13
triſtis 23. 9 | 56. 5 69. 2 | 114. 15 120. 12 | 126. 12 179. 1 | 194. 19
triſtitiæ 25. 18
Triton 67. 16 | 231. 11
Tritonide 56. 7
trium 26. 13
triumphi 91. 11
triumphus 74. 6
Troadæ 129. 10
Troades 167. 1
Troas 2. 10
Troaſin 131. 15
Troezena 37. 1
Troja 1. 3. | 2. 1 | 3. 9 | 4. 1 | 6. 2 | 84. 4 | 131. 1 | 162. 4 163. 1 | 173. 5 175. 8 | 189. 18
Trojâ 5. 11
Troïa 175. 1 | 184. 9
Trojæ 51. 5 | 181. 11
Trojam 128. 7 | 129. 3
Troicus 76. 2 | 187. 4
trucem 214. 4
trucemque 34. 13
truci 41. 2
truculentior 104. 9
truncaque 94. 18
trunci 43. 7
trunco 92. 7
tu 10. 2 | 11. 13 12. 5 | 23. 18, 19 26. 19 | 29. 8 | 31. 5 | 35. 9 | 39. 12 48. 9 | 49. 3 | 52. 4 | 57. 5 | 63. 6 68. 1, 14 | 73. 1 74. 9 | 78. 5, 13 79. 10, 15, 18 | 80. 3, 6 | 92. 15 | 93. 4 | 94. 6 | 95. 8, 11 | 96. 11 | 97. 5 102. 3 | 203. 3, 16, 22.
tuque 62. 18 | 93. 12.
tua 1. 1 | 8. 1, 7 9. 1 | 10. 9, 12 | 15. 9 | 17. 12 | 19. 17 21. 8 | 22. 6 | 27. 12 | 29. 1 | 34. 4 35. 10 | 36. 10 42. 6 | 44. 14 | 47. 1 | 48. 4 | 49. 7 52. 7, 8 | 54. 6
tuâ 43. 6 | 53. 12 115. 16 | 123. 6 164. 16 | 169. 20 211. 12 | 223. 16
tuaque 197. 3
tuæ 8. 8 | 15. 2 24. 14 | 25. 3, 8 35. 15 | 45. 15 86. 6 | 93. 8 | 96. 10 | 102. 20 | 112. 4 | 130. 16 | 146. 12 | 150. 12 | 155. 11 | 157. 8 | 165. 5 | 173. 18 | 181. 11 | 221. 8 | 228. 6, 8 | 241. 24
tuæque 69. 5
tuam 25. 13 | 97. 4 | 126. 16 | 139. 13 | 189. 4 | 223. 2 | 239. 2
tuamque 170. 13
tuarum 93. 7 | 171. 1 | 212. 17
tuas 24. 12 | 73. 17 | 164. 2 | 236. 6 | 239. 17
tuba 120. 4
tueantur 158. 14
tueare 170. 17 | 193. 18
tuenda 9. 83 | 57. 2
tuente 222. 16
tueri 184. 13
tui 28. 12 | 48. 11 73. 4 | 74. 12 | 85. 3 | 93. 12 | 103. 4 110. 12 | 113. 12 119. 14 | 133. 8
tuique 230. 1
tuis 10. 2 | 14. 2 15. 1 | 17. 5 | 19. 18 | 28. 6 | 40. 5 50. 14 | 57. 6 | 66. 14 | 86. 2 | 93. 1 96. 4 | 99. 10 | 101. 14 | 103. 2 | 105. 2 | 107. 8 | 116. 16 118. 12
tuiſque 60. 1
tulere 97. 4
tuli 42. 12 | 46. 10 54. 6 | 58. 16 | 83. 12 | 117. 18 | 170. 18 | 176. 14 | 239. 16
tuliſſe 55. 6 | 78. 16.
tuliſſem 78. 1 | 165. 13
tuliſti 80. 5 | 87. 1 | 102. 3 | 149. 3
tulit 8. 5 | 93. 2, 13 | 141. 18 | 147. 2 | 171. 7 | 179. 11 | 215. 16.
tum 98. 23 | 124. 7 | 145. 18 | 173. 5 | 210. 5 | 217. 8
tument 72. 11
tumeſcebant 106. 9.
tumet 51. 4
tumidæ 105. 3
tumidarum 216. 3
tumidum 195. 5 204. 5
tumuli 76. 12
tumulo 85. 4
tumulus 59. 7
tumultu 177. 7
tunc 2. 2 | 22. 7 34. 9 | 46. 7 | 49. 3 | 108. 17, 21 111. 3, 5 | 113. 7 117. 11 | 146. 1 161. 5 | 174. 13, 15 | 184. 3 | 198. 9 | 204. 2
tunica 170. 11
tunicaque 107. 7
tunicæ 95. 4
tunicas 103. 10
tuo 8. 12 | 16. 2, 13 | 23. 11 | 46. 6 53. 4 | 55. 12 | 65. 10 | 67. 19 | 72. 16 79. 4 | 80. 8 | 83. 14 | 108. 18 | 110. 2 | 125. 4 | 129. 18 | 136. 14 | 165. 21 | 168. 14
tuorum 5. 3 | 126. 13 | 174. 19
tuos 9. 7 | 11. 10 24. 18 | 25. 12 | 26. 16 | 30. 12 | 38. 10 47. 12 | 48. 6 | 66. 2 | 69. 12 | 89. 4 94. 4 | 103. 6 | 122. 14 | 125. 10 | 126. 11 | 132. 14 | 138. 6 | 140. 6 | 150. 11 | 159. 1 | 161. 14
tuoſque 75. 16
turba 8. 6 | 16. 1 36. 9 | 51. 2 | 78. 2 | 89. 5 | 120. 7 133. 10 | 141. 2, 6 | 143. 12 | 155. 2 | 166. 15
turbâ 239. 5
turbaque 112. 2
turbæ 121. 3 | 141. 9
turbato 109. 10
turbatos 25. 16

turbida 193. 8 | 202. 12
turbine 68. 16 | 213. 10
turpe 24. 19 | 48. 3 | 78. 15 | 184. 14 | 214. 5 | 239. 13
turpi 87. 4 | 147. 2
turpia 94. 12
turpis 31. 12 | 46. 6 | 131. 11
turpiter 8. 11 | 14. 9 | 51. 10 | 62. 9 | 166. 6 | 225. 9
turre 195. 1 | 199. 6
turribus 166. 13
turris 58. 3 | 198. 19
turtur 145. 10
tuta 37. 16 | 69. 6. 86. 13 | 117. 16. 121. 6 | 175. 16. 200. 8 | 224. 16
tutâ 70. 5
tutior 236. 2
tutis 27. 6
tutius 27. 5 | 210. 16 | 215. 2
tuto 217. 8 | 226. 11
tuto 231. 16
tutum 30. 7 | 200. 13
tutus 39. 11 | 47. 9. 63. 5 | 102. 2 | 106. 16
tuum 13. 3 | 17. 8. 26. 15 | 32. 4 | 44. 2 | 98. 2 | 16. 16. 133. 1 | 190. 8. 191. 12 | 207. 6. 224. 2 | 230. 11. 238. 4
tuus 28. 9, 17 | 35. 1 | 46. 2 | 57. 8. 80. 10 | 95. 7. 129. 4 | 164. 3. 198. 14 | 211. 2
Tybridis 73. 15
Tydeus 95. 15
tympana 32. 12
Tyndareique 181. 4
Tyndareumque 192. 2
Tyndareus 79. 5
Tyndari 162. 10. 173. 18
Tyndaridos 184. 18
Tyndaris 47. 11
Typhoidos 143. 7
Tyriam 74. 3
Tyrio 122. 7
Tyro 213. 2
Tyros 201. 1

V

Vacat 30. 14. 99. 15 | 225. 18
vacavi 111. 1
vacca 39. 5
vaccas 52. 1
vacuæ 143. 10
vacuis 225. 13
vada 11. 11 | 94. 6. 198. 20
væ 25. 14 | 83. 8. 239. 7
vafer 219. 10
vafri 174. 8
vaga 103. 8 | 242. 5
vagamur 141. 2
vagitus 108. 1, 15
vago 235. 14
vale 45. 4 | 96. 9, 12 | 114. 16 | 125. 6 | 149. 2 | 230. 10 | 242. 20
valeam 177. 5
valeamque 198. 8
valeant 227. 7
valent 202. 5 | 237. 16
valeo 121. 14
valeres 11. 13
valet 9. 11 | 12. 2. 226. 1 | 238. 2
valido 35. 5
validoque 27. 13
vallatus 40. 11
vallibus 89. 3 | 160. 1 | 184. 15
valuere 77. 6
vana 38. 10 | 173. 8 | 195. 17 | 212. 1 | 213. 2
vaneſcat 7. 12 | 116. 9
vanos 175. 14
varia 206. 10
variis 145. 9
vario 176. 15
vaſtis 215. 4
vaſto 92. 2
vates 50. 3 | 155. 5 | 159. 19 | 163. 19 | 242. 7
vati 146. 12
vatibus 159. 12
vaticinata 49. 8. 172. 8
vatum 191. 9
uberiora 190. 12
ubi 6. 2, 15 | 7. 2. 12. 13 | 21. 3 | 37. 13 | 40. 3 | 56. 1. 64. 5 | 65. 8 | 66. 15 | 84. 7 | 99. 14. 117. 11 | 146. 3. 205. 3 | 207. 9, 19. 209. 1 | 210. 14. 222. 13 | 231. 17. 233. 12
udæ 60. 9
udis 64. 5 | 94. 17. 114. 15
udus 198. 14
vecta 82. 1
vectis 215. 3
vector 200. 18
vectum 178. 5
vehit 11. 2 | 46. 15.
vehor 163. 9
vel 25. 9 | 47. 13, 14 | 141. 13 | 144. 10 | 165. 15 | 170. 13 | 183. 1, 11. 197. 9 | 199. 17. 207. 1 | 215. 11, 12 | 224. 11 | 229. 17, 18 | 234. 3
vela 11. 8 | 12. 7, 8 | 17. 10 | 24. 4. 45. 7, 15 | 57. 5, 14 | 65. 6 | 78. 13. 97. 4 | 99. 2 | 125. 1, 7, 11, 12, 13. 131. 6, 12 | 155. 9, 16
velamina 98. 21. 209. 7
veles 50. 11
velim 30. 14 | 66. 10 | 161. 10 | 188. 14 | 224. 12
velis 7. 13 | 17. 6 26. 18 | 129. 12 223. 14
velit 25. 2 | 86. 5, 7 | 109. 4 | 131. 5, 8 | 231. 8
velle 183. 10 | 203. 3 | 219. 12 | 233. 14
vellem 24. 8 | 73. 9 | 80. 7 | 126. 16 154. 13 | 155. 9 156. 6 | 181. 17 184. 3 | 224. 4 241. 23
vellent 163. 16. 195. 11
vellera 54. 2 | 93. 10 | 117. 16
velleraque 71. 16
vellere 53. 2 | 200. 14
velles 129. 3 | 239. 15
vellet 120. 10 | 195. 13 | 215. 12 | 234. 4
vellus 123. 10
veloque 129. 17
velocibus 160. 9
velut 194. 3 | 235. 19
veluti 158. 15 | 236. 9
venefica 54. 7
veneficiis 63. 8 233. 8
Veneni 122. 9
Venenis 60. 3 | 62. 7 | 93. 13
Veneno 96. 7
Venenorum 20. 3
Venerat 54. 12 | 112. 6 | 127. 9
Venerem 13. 6 | 36. 5, 10 | 41. 3 | 172. 13

Veneri 35. 12 | 185. 11 | 192. 5
veneris 164. 14 168. 3 | 197. 3
venerit 207. 16 212. 11
venerunt 22. 11
veni 1. 2 | 71. 8 78. 14 | 206. 2
veniam 24. 1 | 36. 11 | 40. 8 | 71. 11 184. 6 | 190. 16 206. 4 | 227. 11 242. 2
veniant 40. 10 87. 13 | 211. 9 221. 2
venias 10. 2 | 45. 9, 10 | 212. 3, 8 241. 9
veniebat 197. 13
veniemus 220. 9
veniens 199. 9 | 238. 13
veniente 210. 9
venientia 19. 7
venientibus 170. 3
venies 129. 17
veniet 9. 12 | 290. 9
venimus 99. 13 115. 13
venio 71. 9 | 158. 15
venire 29. 6 | 155. 2 | 207. 10 | 209. 4 | 222. 4 | 232. 1
venires 178. 7
venis 130. 2 | 184. 7 | 209. 4 | 210. 2
veniſſe 54. 7 | 184. 3 | 228. 17
veniſſes 176. 13
veniſſet 105. 10
venit 11. 4 | 12. 2 14. 14 | 21. 1 | 23. 10 | 30. 15 | 31. 4 37. 7 | 42. 8 | 44. 2 | 47. 12 | 49. 11 53. 6 | 60. 8 | 93. 18 | 94. 2, 3 | 95. 3 | 108. 2 | 109. 2
veniunt 146. 5 150. 5
venter 159. 8
venti 65. 6 | 67. 15 102. 7 | 105. 7 131. 3 | 234. 14
ventique 131. 1 196. 5
ventis 12. 7 | 13. 1, 4 | 49. 4 | 62. 17 | 67. 5 | 68. 1 73. 11 | 75. 5 | 98. 9 | 104. 11 | 105. 3 | 187. 7 | 189. 12 | 193. 7 | 195. 7 | 203. 8 | 212. 18
ventiſque 164. 1
vento 45. 1 | 53. 7 | 103. 21 | 124. 5 | 131. 5 | 147. 10 | 207. 7 | 211. 2 | 234. 9, 18
ventos 12. 1 | 53. 6 | 99. 22 | 129. 8 131. 9 | 210. 5 211. 1
ventoſa 178. 5
ventos 216. 21
ventoſque 99. 19 158. 5
ventre 159. 10
ventris 106. 9
ventura 202. 19
venturam 133. 5
venturi 211. 12
venturos 120. 17
ventus 19. 6 | 57. 14 | 67. 10 | 124. 6 | 125. 2, 3 | 189. 10 | 203. 7
ventuſque 102. 11
ventuſve 212. 3
Venus 33. 6 | 39. 2 | 44. 1 | 66. 13 86. 9 | 148. 9 | 155. 13 | 158. 17 | 160. 13 | 161. 11 | 165. 14
vera 50. 3 | 83. 17 136. 13 | 159. 6 160. 8 | 163. 19 191. 13 | 196. 18 197. 2 | 209. 11 211. 18 | 216. 18 232. 7
verâ 209. 14
verba 12. 7, 8 | 26. 6 | 40. 2 | 41. 11 57. 6 | 61. 2 | 65. 4 | 107. 3, 13, 19 119. 11 | 122. 12 125. 5 | 130. 19 132. 15, 20 | 137. 2 | 138. 1 | 146. 2 | 228. 18 | 229. 4 | 232. 3 | 236. 17 | 237. 20, 21 241. 22
verbaque 180. 8
verbera 98. 18 | 194. 13 | 222. 1
verbis 14. 1 | 15. 1 98. 18 | 116. 16 130. 8 | 160. 19 170. 9 | 174. 14 184. 11 | 192. 4 194. 9 | 206. 1 207. 8 | 219. 8, 9
vereare 210. 8 | 216. 4
verebar 58. 13 | 136. 2 | 161. 3
verecundus 34. 12
verenda 26. 12
verentur 222. 1
vereor 191. 13 | 211. 15 | 231. 8
veri 6. 14 | 160. 8
veris 2. 8 | 130. 6
veriſque 150. 13
vernaque 61. 1
vero 42. 11 | 46. 7 132. 19 | 164. 19 169. 9 | 198. 7 199. 9
verrit 117. 10
verſa 3. 9 | 43. 14 48. 6 | 212. 14
verſâ 169. 17
verſæque 43. 15
verſare 32. 9
verſat 124. 1
verſato 208. 1
verſet 129. 14
verſiculis 230. 6
verſis 162. 1
verſuque 103. 21
verſor 240. 16
verſus 25. 20 | 28. 9 | 153. 3, 16
vertat 168. 6
vertice 98. 5
vertit 6. 8 | 80. 11 82. 5
vertite 131. 12
verum 148. 14 | 185. 1
verus 170. 8
veſte 121. 1 | 126. 2 | 147. 13 | 169. 8 | 196. 9
veſtes 126. 7, 10 208. 7 | 235. 8
veſtibus 207. 17
veſtigia 99. 9
veſtis 34. 11 | 195. 3
veſtra 7. 8 | 155. 5 180. 8
veſtræ 176. 9
veſtram 167. 3
veſtras 131. 8
veſtris 5. 9 | 85. 7 124. 7
veſtro 187. 12 | 232. 15
vetant 107. 2
vetante 131. 6
vetantes 131. 9
vetat 101. 2 | 211. 18
veteres 154. 15 170. 19
vetes 226. 18
vetuiſſet 73. 9
vetuit 76. 2
vetus 38. 11
vexant 102. 19
vexat 212. 14
vexavit 78. 3
vexiſſet 148. 9
vexit 176. 1 | 200. 14
vi 188. 12
via 69. 6 | 199. 11 200. 4 | 209. 20
viâ 160. 20 | 162. 16
viæ 158. 10 | 186. 18 | 201. 6 | 207. 21 | 135. 16
viam 75. 4, 5 | 107. 20 | 140. 4 | 186. 8 | 210. 10
vias 62. 2 | 72. 6 99. 18 | 102. 22

158. 5 | 175. 2 196. 12 | 208. 16 214. 20 | 217. 8 234. 6
vibrantur 136. 5
vibrare 32. 7
vibrari 108. 7
vibrata 27. 13
vice 125. 7 | 138. 11
vicem 188. 6
vices 231. 14
vici 176. 15
vicinæ 217. 7
vicinia 203. 1
viciſti 93. 6
vicit 191. 11
victa 4. 1 | 27. 12 40.5 | 123.6 | 131. 2 | 162. 12 | 165. 2 | 192. 12 | 221. 14
victæ 85. 8
victam 127. 13
victas 30.13 | 242. 12
victima 175. 6
victo 90. 10 | 94. 7
victor 5. 7 | 6. 6 29. 2 | 60.1 | 90. 10 | 93.12 | 100. 5 | 171. 6 | 216. 3
victorque 119. 5
victore 84. 3
victorem 24. 15 85. 8 | 161. 16 221. 14
victoria 101. 19
victricem 91. 3
victrix 78. 3
victum 2. 12
victus 147. 1 | 153. 10
videam 24.12 | 133. 3 | 169. 17
videant 97. 18
videat 38. 9 | 96. 4 211. 4 | 223. 12 233. 4
videare 174. 17
videbo 102. 13
videbor 10. 8 | 166. 1
videndi 120. 13
videns 82. 1
vident 52. 6 | 151. 7
videntis 116. 2
videntur 151. 17
video 99. 16 | 122. 18 | 230. 9.
videor 31. 14 | 104. 6 | 150.12 | 179 8 | 199.10 | 229. 5
videre 41. 12 | 99. 2 | 125.11 | 169. 19 | 195. 2
videres 63. 6 | 103. 5 | 108. 7
videret 173. 11 | 182. 15
videri 140. 1 | 143. 11
videris 222. 13
viderit 6. 10 | 39. 5 | 124. 1
vides 67. 5 | 193. 7 | 197. 4
videt 40. 6 | 148. 10 | 195. 2 | 223. 4 | 232. 1
videtur 199. 11 | 240. 11.
vidi 19. 7 | 23. 11, 13,15 | 46.4 | 57. 3 | 98.10,11 | 101. 7 | 113.7,9 | 198. 12 | 235. 1, 20
vidimus 112. 1
vidiſſe 98. 11 | 160. 11
vidiſſem 148. 5
vidiſſet 90. 9
vidiſti 44. 11
vidit 89. 11 | 139. 6 | 223. 1
vidua 78. 11 | 88. 1
viduas 2. 7 | 209. 15
viduo 7. 14 | 48. 12 | 97. 14 | 174. 9, 10
viduum 83. 6
vigilans 99. 7 | 162. 11 | 229. 20
vigilant 150. 14 208. 6
vigilantia 195. 1 207. 21
vigilantis 66. 7
vigilantur 121. 17
viginti 22. 15
vigorque 159. 15
vigore 37. 12
vile 67. 14 | 151. 12 | 202. 3
vili 147. 13
vilis 23. 7 | 122. 15 144. 1
villo 56. 9 | 123. 11
vim 50. 11 | 179. 7
vina 136. 8
vincat 102. 4 | 128. 11
vince 25. 13
vincendi 161. 7
vincere 22. 18 | 57. 1 | 87. 10 | 93. 6 169.18 | 161. 3,4
vincet 122. 8
vincis 25. 13 | 68. 2
vincit 62. 13 | 87. 19 | 128. 11
vincitur 44. 13 | 181. 14
vinclis 134. 1
vinctam 72. 15 | 229. 2
vinctus 56. 4 | 223. 10
vincula 194. 1 | 237. 16
vindicat 231. 5
vindice 77. 7
vindicet 13. 10 | 225. 13
vindicibus 86. 11
vinoque 135. 15
violabile 147. 17
violarit 178. 1
violaſſe 68. 7
violavimus 134. 7
violente 24. 7
violenti 136. 9
violentius 223. 3
violento 109. 3
violentos 2. 10
vir 23. 18 | 48. 4 57.8 | 61. 3 | 79. 2, 3 | 87. 8, 17 88.2 | 93 4 | 126. 10 | 127.2 | 134. 10 | 148. 4 | 164. 3 | 182. 15
virque 5. 12 | 64. 4 | 74. 18 | 96.12
vires 8. 4 | 10. 1 35. 14 | 81.2 | 96. 6 | 98.7 | 127. 8, 11 | 142. 2 | 154. 15 | 155. 6 | 173. 3 | 175. 12 | 176. 8 | 198. 1 | 218. 12
viret 152. 18
virga 108. 6 | 160. 12
virgine 200.9 | 236. 12 | 242. 15
virginea 119. 8
virginis 199.17 | 224. 3 | 231. 7 | 240. 10
virginitas 18. 11 118. 1 | 165. 15 184. 3
virginitate 165. 16
virginitatis 51. 6
virgo 50. 9 | 62. 9 116. 5 | 137. 4 189. 1 | 218. 10 227. 3 | 231. 7
viri 4. 3 | 15. 36 | 26. 15 | 71.14 | 72. 5, 11 | 100.18 | 101. 18 | 174.8 | 188.2
virique 102. 21
viribus 9. 2 | 86. 11 | 206.5 | 237. 20
virides 45.9
viridi 145. 10
virilis 34. 16
viris 119. 2 | 165. 6 | 176.10 | 206. 10
viriſque 114. 11 175. 1
viro 3. 9 | 29. 8 | 36. 4 | 90. 12 | 93. 2 | 123. 20 | 124. 4, 9 | 128.12 | 165. 4 | 172.2 | 174. 2 177. 6
viroque 21. 5, 6
virorum 53. 11 | 166. 15 | 167. 11 | 181. 13
viros 5. 5 | 25. 16

45.14 | 55.6 | 57.
1 | 101. 12
viroſque 123. 5
virtus 165.22 | 183.
14 | 185.15 | 210.
12
virtute 37. 11 | 80.
5
virtutem 161. 9
virum 23. 16 | 26.
5 | 54. 10 | 57. 3
60.10 | 62.9, 14
83.6 | 84.10 | 95.
4 | 101.16 | 116.7
Virûm 6. 4
Virumque 28. 13
31.13 | 77.1 | 212.
6
Vis 40.14 | 176.7
209.4 | 222. 20
234. 2
Viſa 21. 16 | 117.
14 | 159. 9, 12
160.7, 11 | 162. 13
viſaque 154. 12 | 198.
2 | 235. 22
viſæ 197. 16
viſam 185.12 | 189.
13 | 241. 17
viſcera 8. 8 | 38. 6
100. 18 | 108. 20
110. 8
viſeribus 106. 14
viſere 234.13 | 241.
3
viſis 176. 15
viſurus 17. 9
vita 55. 2 | 57. 2
79. 3 | 227. 9
vitâ 141. 13
vitæ 86. 6 | 111. 6
147. 20 | 178. 14
187. 16,17 | 226.
10 | 228. 6
vitæque 72. 1
vitam 29. 1 | 75.
15 | 240. 6
vitare 128. 3
vitaris 128. 3
vitaſſet 83. 3
vitatque 73. 17
vitatis 227. 17
vitiati 106. 9
vitibus 44. 13
vitiis 105. 4 | 122. 6
vitium 242. 7
vitiumque 180. 17
vitreâ 97. 7
vitroque 152. 5
vittis 107. 18
viva 240. 5
vivaque 59. 6
vivant 83. 10
vivat 9. 12 | 55. 9
57. 10
vivax 106. 15
vive 43. 11 | 68. 13
107. 9, 10
vivere 28. 10 | 104.
11 | 128. 13
viveret 101. 13
vivet 100. 8
vivimus 100. 9
vivis 100. 9 | 123.
15 | 141. 7
vivit 54. 16 | 55. 1
150. 4
vivite 64. 4
vivo 73. 14 | 94. 8
vivum 58. 11
vivus 95. 16 | 165.
12
vix 2. 1 | 18. 8 | 19.
9 | 21. 2 | 30. 18
32. 1 | 45. 4 | 54
12 | 55. 2 | 73.13
82.9 | 23.14 | 108.
10 | 109. 16
vixque 31. 1 | 70.
6 | 72. 12 | 200. 8.
202. 2 | 238. 15.
ulla 100. 14 | 116.
10 | 143. 4 | 149.
8 | 173.16 | 175.
9 | 197. 3 | 205.5
ulla 218. 2
ulli 97. 2
ullo 222. 16
ullum 128. 8
ullus 40. 6 | 180. 5
ulmus 44. 13
ulta 85.4 | 152. 1
ulteriora 150. 17
ulterius 178. 14
ultima 19. 14 | 34.
2 | 76. 10 | 87. 7.
129. 14 | 133. 7
ultimus 9. 1 | 57.
13 | 114. 10 | 140.
14
ultor 126. 17
ultra 10. 9
ultrices 47. 10
ultrò 75. 11 | 188. 1
ululantem 84. 7
ululantibus 46. 9
ululaſſe 71. 1
ululavit 18. 13
Ulyſſen 44. 11
Ulyſſes 4. 8 | 27. 17
Ulyſſis 8. 2
umbræ 121. 8
umbræque 147. 8
umbras 110. 9
umbroſo 239. 15
umbroſum 18. 9
una 23. 4 | 28. 12.
34. 3 | 39. 9 | 47.
2 | 73. 8 | 84. 1
86. 6 | 89. 7
unaque 148. 17 | 199.
16
unà 26. 16
unam 145.14 | 230.
2
unctæ 206. 11
unda 11. 2 | 41. 10
44.8 | 47.10 | 58.
1 | 68. 10
undâ 67.15 | 154. 5
undaque 154. 7
undæ 210. 7
undas 19. 15 | 58.
3 | 73. 15 | 215.
7 | 216. 1, 13
unde 18. 2 | 50. 10
66. 4 | 74. 6 | 89.
8 | 90. 2
undique 135. 5
undis 13. 1 | 19. 9
28. 3 | 199. 15
217. 7
ungue 31. 8 | 46.
8 | 51. 7
unguenta 238. 17
unguibus 108. 22
uni 5. 13 | 128. 15
133. 9 | 219. 3
unicus 147. 16
unius 107. 10
uno 5. 5 | 59. 13
92. 7 | 118. 4
unquam 105. 11
111. 7 | 112. 1
unum 12. 11 | 23.
17 | 96. 3 | 105. 9
unus 13. 10 | 92. 6
138. 7 | 144. 4
Vobis 39. 7, 20
146. 10 | 155. 33
Voca 222. 3.
Vocabat 26.9 | 98.3
Vocant 34. 13 | 64.
5 | 135.7 | 152.14
Vocantes 135. 7
Vocaret 125. 1
Vocari 226. 5
Vocaris 133. 6
Vocarunt 21. 9
Vocat 176. 4 | 240.
25
Vocata 26. 8
Voce 17. 7 | 98. 14
108. 4, 16
Vocem 106. 21 | 157.
5 | 223. 2
Voces 71. 1 | 186.
12 | 192. 4
Vocetur 178. 11
Vocibus 197.4 | 242.
2
Vocis 21. 4 | 84. 16.
98. 17 | 221. 8
Voco 98. 14
Volat 57. 14
Volebas 237. 9
Volebat 98. 4
Voles 87. 16
Volet 194. 8 | 203.
5 | 222. 11
Volo 146. 6
Volubile 228. 17
Volucrem 205. 13
240. 16
Volucres 102. 17
Volucris 189. 15
Volucrum 168. 1
Volui 22. 1 | 124.
10 | 129. 1
Volumus 194. 4
Voluntas 188. 3
Voluptas 112. 13
146. 3 | 185. 11
Vomere 113. 16
117. 2
Vomi. 119. 3
Vos 102. 7 | 146 7,
9 | 206. 9, 11 | 233.
9
Vota 30. 12 | 58. 7,
9 | 66 3 | 158. 8
Votis 3. 1 | 42. 5
55. 11 | 58. 9
Votiva 153. 11

Voti-

Votivo 230.4 | 235. 11
Voto 166. 2 | 192. 16 | 242. 8
Votum 162.6 | 228. 3
Vovimus 65. 2
Vox 120. 8 | 174.3 183. 2
urar 207. 1
urat 134. 7
urbe 15. 3 | 57. 3 58.14 | 82.3 | 135. 8 | 199. 14
urbem 66. 1 | 72. 9 | 74. 3 | 94.1 131. 7
urbes 86. 1 | 100. 1 | 158. 15
urbis 72. 12 | 102. 20 | 119. 5
ure 28. 8
ureret 78. 4
ureris 152. 12
urget 23. 9 | 59. 10 120. 16
urimur 30. 15, 16. 206. 5
urit 33. 4
urnaque 110. 14
uror 66. 5 | 143. 5. 157. 6 | 202. 7
urſa 201. 4
uſa 76. 14 | 98. 9
uſquam 6. 10 | 164. 17
uſque 5. 7 | 7. 15. 8. 1 | 60. 10
uſta 49. 6 | 80. 14
uſu 75. 13 | 219.5
uſus 164. 1 | 186.7
ut 9. 6, 10 | 10. 5, 8, 11, 13 | 13. 12 17.12 | 20. 1 | 24. 15 | 28.4 | 30.11, 17 | 32. 11
utque 5. 2 | 18. 1. 28.11 | 46.9 | 63. 13
utamur 188. 2
utar 205. 9
utemur 109. 5
uterque 31. 6 | 37. 8 | 44. 12
utere 174. 8
uterer 192. 10
uteri 107. 14
utero 33. 10 | 159 7
utetur 192. 10
uti 167. 9 | 219. 3
utile 23. 20 | 124. 8
utilior 121. 20
utilis 19. 11 | 15. 14 | 148. 11
utinam 2. 2 | 38. 5 | 54. 9 | 68. 1
utitur 201. 1
utraque 141.6 | 161. 12 | 189. 2
utramque 86. 14
utroque 97. 19 | 197. 17
utrumque 36. 14
Vulgat 109. 9
Vulgi 186. 11
Vulgus 135.7 | 150. 6 | 175. 4
Vulnera 13. 14 | 55. 11 | 104.10 | 170. 1
Vulnere 92.9 | 110. 9,15 | 241. 7
Vulnerer 211. 11
Vulneror 232. 16
Vulnus 30. 16 | 58 16 | 76.8 | 128. 8
Vultibus 86. 10
Vultu 63. 3 | 109.
1 | 157.7 | 11
Vultum 21. 11 | 3 | 94. 7
Vultus 63. 7 | 4 | 103.6 | 116.
Uxor 9. 2 | 25. 46.16 | 49.2 | 2 | 66.4 | 8 87. 11 | 94. 95. 9 | 107. 12
uxoris 75. 1 | 97.

X

Xanthe 43. 1
Xanthi 14
Xanthus 127. 5.

Z

Zacynthos 8.
Zephyri 1 8
Zephyro 136. 5
Zephyroque 105.
Zona 18. 12
Zonâ 90. 6.

F I N I S.

Date Due

Form 335—15M—7-36—S

871.2 O96EH 427A